ENGLISH

תורה אור

Torah Ohr

The Alter Rebbe, Rabbi Schneur Zalman of Liadi

◇

The Hebrew text with the English translation

Edition 1 · 5787 · 2026
68 maamarim

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

Likkutei Torah
THE CHASSIDISHE PARSHA
likuteitorah.com/print/

Likkutei Torah
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

Edition 1 · October 4, 2026 · 24 Tishrei 5787

נדפס כ"ד תשרי ה'תשפ"ז

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

68 of the 134 maamarim of this volume: those translated so far. The rest follow in later editions.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Copy, print and share it freely, crediting Kehot Publication Society and likuteitorah.com; it may not be sold. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

Each edition is kept unchanged at its own address; a corrected printing is a new edition. This one: likuteitorah.com/editions/en/torah-ohr/1/torah-ohr-en-ed1-text-a4.pdf

---

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

TORAH OHR

Contents

PARSHAS BEREISHIS

Maamar 1	השמים כסאי והארץ הדום רגלי אי זה בית וגו'	9
	"The heavens are My throne and the earth is My footstool"	
Maamar 2	כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה וגו'	20
	"For as the new heavens and the new earth"	
Maamar 3	ביאור על הנ"ל	41
	An Explanation of the Above	
Maamar 4	להבין הטעם שנשתנה יצירת גוף האדם משאר כל...	57
	To understand the reason why the formation of man's body differs...	
Maamar 5	לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו	76
	It is not good that the man be alone; I will make him a helper opposite him	
Maamar 6	ויאמר ה' אלקים הן האדם היה כאחד ממנו...	85
	"And the L-rd G-d said: Behold, man has become like one of us"	
Maamar 7	להבין ענין הברכות כי הנה אנשי כנה"ג תקנו...	97
	"To understand the matter of the blessings"	
Maamar 8	יבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה	120
	"Yaval — he was the father of those who dwell in tents"	
Maamar 9	צאינה וראינה וגו'	125
	Go Forth and Gaze	
Maamar 10	בעטרה שעטרה לו אמו כי מצות התורה הן...	135
	"With the crown with which his mother crowned him"	

PARSHAS NOACH

Maamar 1	מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות...	141
	Many waters cannot extinguish the love	
Maamar 2	אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה...	151
	If a man would give all the wealth of his house	

Maamar 3 — ביאור על הנ"ל — 156
An Explanation of the Above

Maamar 4 — ויאמר ה' הן עם אחד ושפה א' לכלם... — 171
"And G-d said: Behold, they are one people, and one language for them all"

PARSHAS LECH LECHA

Maamar 1 — (ענין לך לך וילך למסעיו ממטה למעלה מלמעלה... — 186
The subject of "Go forth": "And he went on his journeys," from below upward and from above downward

Maamar 2 — . פי' מגן אברהם. דהנה נודע שאברהם הוא... — 198
"I am a shield to you": the meaning of "Shield of Avraham"

Maamar 3 — ולא יקרא עוד שמך אברם והיה שמך אברהם... — 201
Your name shall no longer be called Avram

Maamar 4 — והבדילה הפרוכת לכם — 208
"And the curtain shall separate for you"

Maamar 5 — שרי אשתך לא תקרא שמה שרי כי שרה שמה וגו' — 221
Sarai your wife: you shall not call her name Sarai

Maamar 6 — בעצם היום הזה נימול אברהם וגו' — 224
On that very day Avraham was circumcised

PARSHAS VAYEIRA

Maamar 1 — פתח אליהו אנת הוא חד ולא בחושבן אנת... — 229
(Pertaining to the verse "I will go down now") Eliyahu opened: "You are One, but not in number..."

Maamar 2 — ארדה נא וגו' — 246
"I will go down now [and see]"

PARSHAS CHAYEI SARAH

Maamar 1 — יגלה לן טעמיה כו' — 260
The Subject of the Field of Machpelah

Maamar 2 — לשון אדמו"ר נ"ע בעצמו — 273
The very words of our master himself

Maamar 3 — ויצא יצחק לשוח בשדה כו' — 283
"And Isaac went out to converse in the field"

PARSHAS TOLDOS

Maamar 1 — אלה תולדות יצחק וגו' — 288
"These are the generations of Yitzchak"

Maamar 2 — מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה וגו'... — 295
Many waters cannot quench the love

Maamar 3 — ביאור על הנ"ל — 316
An Explanation of the Above

Maamar 4 — ויחפרו עבדי יצחק בנחל כו' — 334
"And Yitzchak's servants dug in the valley... a well that princes dug"

Maamar 5 — ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה' — 339
"See, the fragrance of my son is like the fragrance of a field"

PARSHAS VAYEITZEI

Maamar 1 — ושבתי בשלום אל בית אבי והיה הוי' לי... — 350
"And I Shall Return in Peace to My Father's House"

Maamar 2 — ביאור על הנ"ל — 365
An Explanation of the Above

Maamar 3 — וללבן שתי בנות וגו' — 382
And Lavan Had Two Daughters

Maamar 4 — אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך... — 390
"If you do not know for yourself, O fairest among women"

Maamar 5 — וישכם לבן בבקר וינשק לבניו ולבנותיו ויברך אתהם כו' — 399
"And Lavan rose early in the morning, and he kissed his sons and his daughters"

PARSHAS VAYISHLACH

Maamar 1 — וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו כו' — 407
And Yaakov Sent Messengers Before Him

Maamar 2 — וישובו המלאכים אל יעקב לאמר באנו אל אחיך... — 410
And the messengers returned to Yaakov, saying: We came...

Maamar 3 — ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם כו' — 414
"And Jacob said: 'G-d of my father Abraham…'"

Maamar 4 — ויקם בלילה הוא ויקח את שתי נשיו כו'… — 421
And He Rose Up That Night

Maamar 5 — ויאבק איש עמו כו' — 438
"And a man wrestled with him"

PARSHAS VAYEISHEV

Maamar 1 — וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען — 448
"And Yaakov settled in the land of his father's sojournings, in the land of Canaan"

Maamar 2 — והנה אנחנו מאלמים אלמים כו' — 460
"And Behold, We Were Binding Sheaves"

Maamar 3 — שיר המעלות בשוב כו' היינו כחולמים — 479
A Song of Ascents: When [G-d] Returns… We Were Like Dreamers

Maamar 4 — בכ"ה בכסליו יומי דחנוכה כו' שכשנכנסו יונים להיכל וכו' — 485
On the Twenty-Fifth of Kislev

Maamar 5 — כה אמר ה' צבאות אם בדרכי תלך כו'… — 504
Thus says G-d of Hosts: If you will walk in My ways

PARSHAS MIKEITZ

Maamar 1 — ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חולם וגו' — 514
"And it came to pass at the end of two full years, and Pharaoh was dreaming"

Maamar 2 — ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עומד על היאור — 525
"And It Came to Pass at the End of Two Full Years" (second maamar)

Maamar 3 — ענין חנוכה — 538
The subject of Chanukah

Maamar 4 — ת"ר מצות נר חנוכה כו' — 546
The Rabbis taught: the mitzvah of the Chanukah lamp… Beis Shammai say…

Maamar 5 — כי עמך מקור חיים באורך נראה אור — 579
For with You is the source of life; in Your light we shall see light

Maamar 6 — ביאור על הנ"ל — 590
An Explanation of the Above

Maamar 7 — רני ושמחי בת ציון כו' — 603
"Sing and rejoice, O daughter of Zion"

Maamar 8 — רני ושמחי בת ציון כי הנני בא — 617
"Sing and rejoice, O daughter of Zion, for behold, I come"

Maamar 9 — ביאור על הנ"ל — 630
An Explanation of the Above: "Sing and Rejoice, O Daughter of Zion"

Maamar 10 — מי כה' אלקינו המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ — 640
"Who is like G-d our G-d, Who raises high to sit, Who lowers to see..."

Maamar 11 — ביאור על הנ"ל — 653
An Explanation of the Above

Maamar 12 — כי אתה נרי ה' והוי"ה יגיה חשכי — 675
For You Are My Lamp, Havayah

Maamar 13 — ביאור על פסוק כי אתה נרי הנה בארוממך... — 688
An Explanation of the Verse "For You Are My Lamp"

Maamar 14 — נר חנוכה מצוה להניחה כו' משמאל, כדי שתהא... — 698
The Chanukah Lamp: A Mitzvah to Place It on the Left

Maamar 15 — ביאור על הנ"ל — 716
An Explanation of the Above

PARSHAS VAYIGASH

Maamar 1 — ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני וגו' — 731
"And Yehudah approached him"

Maamar 2 — וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים... — 743
"And Yosef gathered up all the silver"

Maamar 3 — ביאור על הנ"ל — 751
"An explanation of the above"

PARSHAS VAYECHI

Maamar 1 — יהודה אתה יודוך אחיך וגו׳ — 755
"Yehudah, you — your brothers shall acknowledge you"

Maamar 2 — ביאור על הנ״ל — 769
An explanation of the above

Maamar 3 — אסרי לגפן עירה ולשורקה בני אתונו — 774
"Binding his foal to the vine, and the son of his she-donkey to the choice vine"

Maamar 4 — חכלילי עינים מיין ולבן שנים מחלב — 790
Red of Eyes from Wine, and White of Teeth from Milk

Maamar 5 — ביאור על הנ״ל — 801
An Explanation of the Above

TORAH OHR • PARSHAS BEREISHIS • MAAMAR 1

השמים כסאי והארץ הדום רגלי אי זה בית וגו'

"The heavens are My throne and the earth is My footstool"

1 השמים כסאי והארץ הדום רגלי אי זה בית וגו'. להבין איך שייך עליו יתי לומר כסאי והדום רגלי.

"The heavens are My throne and the earth is My footstool; what house…," etc. [We need] to understand how it is fitting to say of Him, blessed be He, "My throne" and "My footstool."

שהרי אין לו דמות הגוף ואינו בגדר מקום וכמ"ש הנה מקום אתי שהוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו.

For He has no bodily form and is not within the bounds of place, as it is written, "Behold, there is a place with Me": for He is the place of the world, and the world is not His place.

אך להבין הענין כי הנה התורה היא מן השמי' כמ"ש כי מן השמים דברתי וגו'

But to understand the matter: the Torah is from heaven, as it is written, "For from heaven I spoke," etc.;

דהיינו שהיא בחי' שמים כי שמים אש ומים. וכך גבי התורה כתיב מימינו אש דת למו.

that is, it is of the level of "heaven," for shamayim (heaven) is fire and water. And so it is written concerning the Torah, "From His right hand, a fiery law for them."

2 והנה כתיב ושמרתם את חוקתי ועשיתם אתם כתיב שהאדם הוא העושה את התורה. וכך אנו מבקשים בברכת אהבת עולם אהבתנו כו' לשמור ולעשות ולקיים תחלה לעשותה

Now, it is written, "And you shall keep My statutes and do them (osam)"; it is written atem [— "you"]: that man is the one who makes the Torah. And so we ask in the blessing "With an everlasting love You have loved us," etc.: "to keep, to do and to fulfill" — first to do it,

ואח"כ לקיימה והיינו ע"י אב הרחמן רחם עלינו ותן בלבנו בינה שמבחינת רחמים עליונים נמשך בינה והתבוננות בלב להיות בה ועל ידה עשיית והתהוות התורה.

and afterwards to fulfill it. And this is through "Merciful Father, have mercy on us and put understanding in our hearts": for from the level of supernal mercy, understanding and contemplation are drawn into the heart, so that in it and through it there be the making and the coming into being of the Torah.

3 וכיצד תהי' התבוננות זו מבואר בק"ש שמע לשון הבנה והבנה זו היא בתיבת שמע עצמה

And how this contemplation is to be is explained in the reading of the Shema: Shema is an expression of understanding, and this understanding is in the word Shema itself;

כי שמע שם ע' פי' כי ע"ין רבתי היא בחינת לך ה' הגדולה והגבורה וכו'

for Shema is shem ayin ("the name of the ayin"). That is: the enlarged ayin is the level of "Yours, O G-d, are the greatness and the might," etc.,

ז' מדות עליונות שהם בחינת לך דהיינו שהם בטלים אליו ונכללים במקורן שעדיין אינן בבחינת המשכה והתפשטות למטה להיות עולים בשם גדולה וגבורה וכו'

the seven supernal attributes, which are the level of "Yours": that is, they are nullified to Him and included in their source, not yet in a state of being drawn down and spreading forth below so as to go by the names of greatness, might, etc.

ואז נקרא בשם ע' רבתי והמשכה שנמשך ומתפשט למטה הוא רק בחינת שם לבד שהוא הארה בעלמא

And then it is called by the name of the enlarged ayin; and the drawing down that is drawn and spreads forth below is only the level of a "name" alone, which is a mere glimmer,

וכמאמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד שאין זו אלא מבחינת שם ומדת מלכותו ית' כי מלכותך מלכות כל עולמים כתיב.

as in the saying, "Blessed be the name of the glory of His kingdom forever and ever": this is only from the level of a "name" and of His attribute of Malchus (sovereignty), blessed be He, for it is written, "Your kingship is a kingship over all worlds."

4 וזהו ענין בינה להבין דבר מתוך דבר פי' תוך דבר נקרא בחינת ממלא כל עלמין שהיא בחינת שם דהיינו בחינת זיו והארה הנמשך תוך עלמין.

And this is the meaning of Binah (understanding): to understand one thing from within another. That is, "within" a thing is called the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), which is the level of a "name," that is, the level of a radiance and glimmer drawn within the worlds.

וצריך להבין מזה שאינו אלא זיו כנ"ל שהוא יתי הוא הסובב כל עלמין ולית מחשבה כוי ולאו מכל מדות אלין כלל

And one must understand from this that it is only a radiance, as mentioned above; that He, blessed be He, is the One who encompasses all worlds (sovev kol almin), and "no thought [can grasp Him]," etc., and He is "not of any of these attributes at all."

וע"י זה נמשך להיות ואהבת את הוי"ה אלהיך ממש לדבקה בו יתי באי"ס ב"ה ממש כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי וגו'

And through this there comes to be "And you shall love Havayah your G-d" — truly: to cleave to Him, blessed be He, to the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, truly, as it is written, "Whom do I have in heaven? And besides You I desire nothing," etc.;

שיהי' רק חפצו ורצונו שהוי"ה אור א"ס ב"ה עצמו יהיה אלהיך שורה בקרבך דהיינו שיהא גילוי אור א"ס ב"ה עצמו על נפשו

that his only desire and will be that Havayah, the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself, be "your G-d," dwelling within you; that is, that there be a revelation of the Infinite Light, blessed be He, itself upon his soul.

והיינו ע"י בכל לבבך שהוא כמ"ש אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסף כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח שע"י רוח האדם העולה למעלה שישים אליו

And this is through "with all your heart," which is as it is written, "If he sets his heart to Him, His spirit and His breath He will gather to him"; for "a spirit brings a spirit and draws forth a spirit": through the spirit of man that rises upward, when he "sets [his heart] to Him,"

דהיינו שלבבו יכסף לדבקה בו יתי ולהמשיך בחי' גילוי אלהותו יתי על נפשו ותוך נפשו.

that is, when his heart yearns to cleave to Him, blessed be He, and to draw a revelation of His G-dliness, blessed be He, upon his soul and into his soul,

אזי רוחו ונשמתו מבחינת סובב כל עלמין אליו יאסף להיות מתאסף השראתו אצלו בקרב איש ולב עמוק

then "His spirit and His breath," from the level of the light that encompasses all worlds, "He will gather to him," so that His indwelling is gathered to him, "within a man and a deep heart."

ומזה נמשך להיות והיו הדברים האלה אשר אנכי מי שאנכי מצוך כו׳ שע״י זה נמשך גילוי אלהותו והתהוות התורה בבחינת שמים אש ומים.

And from this there comes to be "And these words which I (Anochi) — who I am — command you," etc.; for through this there is drawn down a revelation of His G-dliness and the coming into being of the Torah at the level of "heaven," fire and water.

כי הנה התורה קדמה אלפים שנה לעולם פי׳ עולם נקרא בחינת אש ומים והתורה גבהה מעלתה מאד בבחינת אלפים שנה שהם למעלה מבחינת עולם וכדי שתמשך לבחינת עולם

For the Torah preceded the world by two thousand years. That is: "world" is the name for the level of fire and water, and the Torah is exceedingly lofty in its standing, at the level of "two thousand years," which are above the level of "world"; and in order that it be drawn down to the level of "world,"

דהיינו להיות מימינו אש כו׳ שהוא רמ״ח מצות עשה שמימין ושס״ה מצות לא תעשה משמאל כו׳

that is, that there be "From His right hand, fire," etc., which is the 248 positive commandments, which are from the right, and the 365 prohibitions, from the left, etc. —

הנה המשכה זו היא על ידי אתערותא דלתתא בואהבת בכל לבבך רוח אייתי רוח ואמשיך רוח

this drawing down is through the arousal from below in "And you shall love… with all your heart": "a spirit brings a spirit and draws forth a spirit."

וע״י זה ודברת בם ודברת לשון הנהגה והמשכה דהיינו להיות המשכת אור א״ס ב״ה בתורה.

And through this, "and you shall speak of them": vedibarta ("and you shall speak") is an expression of leading and drawing, that is, that there be a drawing down of the Infinite Light, blessed be He, into the Torah.

5 וזהו ענין וידבר ה׳ אל משה שהמשכת הוי״ה להיות התורה צריך להיות המשכה תחלה לבחינת משה שהוא מבחינת כי מן המים משיתיהו.

And this is the meaning of "And G-d spoke to Moshe": that the drawing down of Havayah so that there be Torah must first be a drawing down to the level of Moshe, who is of the level of "for I drew him out of the water."

וזהו השמים כסאי שהשמים היא התורה הרי היא כסא ע״ד משל שנעשה לשבת וישיבה זו היא השפלה לגבי עמידה שכשהאדם עומד הנה הוא בעל קומה וראשו ומוחו גבוהים מעל הארץ וע״י ישיבה נשפל קומתו.

And this is "The heavens are My throne": the heavens are the Torah, and it is a throne — by way of analogy — which is made for sitting. And this sitting is a lowering compared with standing: for when a person stands he has full stature, and his head and brain are high above the ground, and through sitting his stature is lowered.

כך התורה נעשה כסא לאור א״ס ב״ה לבחינת ראשו שהיא בחינת רצונו וחכמתו ובינתו דאנת חכים

So the Torah is made a throne for the Infinite Light, blessed be He, for the level of His "head," which is the level of His will, His wisdom and His understanding; for "You are wise,

ולא בחכמה ידיעא ומבין ולא בבינה ידיעא ובתורה יורדים ומשתלשלים חכמתו ובינתו בדברים גשמיים כתפילין וציצית וצדקה ותרומות ומעשרות וקרבנות כו׳:

but not with a knowable wisdom, and understanding, but not with a knowable understanding"; and in the Torah His wisdom and understanding descend and come down, step by step, into physical things, such as tefillin, tzitzis, charity, terumos and tithes, and sacrifices, etc.

6 והארץ הדום רגלי. הדום בלשון הפסוק הוא כמו שרפרף בלשון הגמרא שהוא ג״כ כסא קטן.

"And the earth is My footstool." Hadom (footstool) in the language of the verse is like shrafraf in the language of the Gemara, which is also a small seat.

והוא מה שמעמידין תחת רגלי היושב להגביה הרגל מעל הארץ וע״ז אמרו בגמ׳ על פסוק כרסון רמיו אחד לכסא ואחד לשרפרף. כסא הוא הגדול שיושבין עליו ושרפרף הוא הקטן שמעמידין תחת הרגלים.

It is what is set beneath the feet of one who sits, to raise the foot above the ground. And about this they said in the Gemara, on the verse "thrones were set up": one for a throne and one for a footstool. The throne is the large one on which one sits, and the footstool is the small one set beneath the feet.

7 והענין כי הנה כנסת ישראל נקרא רגל כמ״ש בנים אתם לה׳ אלהיכם וברא כרעא דאבוה והנה כמו ע״ד משל שנמצא מעלה יתירה

And the explanation: the Community of Israel is called "foot," as it is written, "You are children to Havayah your G-d," and "a son is his father's leg." Now, by way of analogy, there is an added advantage

ברגל מה שאין בראש שהרגלים הם המהלכים והם נושאים את הראש ומוליכין אותו למחוז חפצו

in the foot that is not in the head: for the feet are what walk, and they carry the head and bring it to its desired destination.

ונמצא הראש צריך להרגל וגם גידי הראש וחיותו שהדם הוא הנפש הם ברגלים וכשמקיזין דם מהרגל מתרפא הראש ומתקיים

So the head needs the foot. And also the veins of the head and its life-force — for "the blood is the soul" — are in the feet; and when blood is let from the foot, the head is healed and sustained.

וכן כמה רפואות יש שעושין ברגלים ומתרפא הראש ובבחינה זו נקרא הרגל ראש והראש רגל שהוא למטה מהרגל במדרגה זו.

And likewise there are several remedies that are applied to the feet, and the head is healed. And in this respect the foot is called head and the head foot, for in this degree it is below the foot.

8 וכך הוא למעלה על ידי התכללות המשכות המדרגות נעוץ תחילתן בסופן וסופן בתחילתן אור ישר ואור חוזר אור ישר נקרא מלמעלה למטה

And so it is above: through the interinclusion of the drawings-down of the levels, "their beginning is wedged in their end and their end in their beginning" — direct light and returning light. Direct light is what goes from above to below,

כל מה שלמעלה הוא העליון ואור חוזר ממטה למעלה כל מה שלמטה הוא העליון וזהו נעוץ תחילתן בסופן שסופן הוא תחילתן שבחינת הרגל נקרא ראש.

[where] whatever is higher is superior; and returning light goes from below to above, [where] whatever is lower is superior. And this is "their beginning is wedged in their end": that their end is their beginning, for the level of the foot is called head.

וישראל נקראו ראשית וכתיב וירא ראשית לו ועי״י אתערותא דלתתא נעשה למעלה תיקון אורות עליונים וזהו שמצינו במשה שבחטא העגל נטלו ממנו אלף אורות (ובשבת חוזרין ונותנין אליו במתנה וזהו ישמח משה במתנת חלקו)

And Israel are called "first," and it is written, "And he saw the first for himself." And through the arousal from below there comes about above a rectification of supernal lights. And this is what we find with Moshe: at the sin of the Golden Calf a thousand lights were taken from him (and on Shabbos they are given back to him as a gift; and this is "Moshe rejoices in the gift of his portion");

ועל זה רמזו רז"ל במ"ש ע"פ לך רד רד מגדולתך כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל והיינו לפי שהיו ישראל בבחינת הרגל שלו

and our Sages alluded to this in what they said on the verse "Go, descend": "Descend from your greatness; did I give you greatness except for the sake of Israel?" That is, because Israel were at the level of his "foot,"

וכמ"ש שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו והם היו לו בחינת מקיף ובחינת ראש אף שהם היו לו בבחינת רגל ודאי.

as it is written, "Six hundred thousand on foot are the people in whose midst I am"; and they were for him the level of the encompassing and the level of head, even though they were certainly for him at the level of foot.

וכך הוא בכל ישראל ע"י שמתקן מעשיו שהם בכח המעשה בעשי' גשמיות בבחי' רגלים נעשה מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה.

And so it is with every Jew: through rectifying his deeds, which are in the power of action, in physical doing, at the level of the feet, his brain and heart become a thousand times as pure.

9 והנה להיות הדום לבחינת רגל שהוא בחינת כנסת ישראל דהיינו להגביהי' ולהעלותה ממטה למעלה הוא ע"י בחי' הארץ שהם מצות מעשיות וכללותן היא הצדקה

Now, for there to be a "footstool" for the level of the foot, which is the level of the Community of Israel — that is, to raise it and elevate it from below to above — is through the level of "earth," which is the practical mitzvos, and their general principle is charity.

ועל זה נאמר צדקה תרומם גוי תרומם ממטה למעלה והגבהה והעלאה זו היא בבחינת גוי שהם אותיות ג' ו' י' דהיינו העלאת המדות שנחלקין דרך כלל לג' בחינות חסד דין רחמים

And of this it is said, "Charity exalts a nation (goy)": exalts from below to above. And this raising and elevation is at the level of goy, which is the letters gimmel, vav, yud: that is, the elevation of the attributes, which divide, in general, into three levels: kindness, judgment and mercy

(כי נה"י אינו אלא התפשטות חג"ת וענפיהן) והתעלותן היא לבחינת יו"ד שהיא בחינת החכמה ע"י הוא"ו שהוא הממשיך ומחבר המחשבה כו'

(for Netzach, Hod and Yesod are only the extension of Chesed, Gevurah and Tiferes and their branches); and their elevation is to the level of the yud, which is the level of Chochmah, through the vav, which is what draws down and connects the thought, etc.

ככה ממש נעשה למטה בנפש האדם העלאת המדות בשכלו ובינתו כי כשהמדות נפרדות מהשכל הם נחשבות לדבר בפני עצמו.

Exactly so it takes place below, in the soul of man: the elevation of the attributes into his intellect and understanding. For when the attributes are separated from the intellect they are considered a thing unto itself.

10 ולכן יש לך אדם שמתעורר לבו בשעת התפלה וכיוצא בה שאז היא שעת גדלות המוחין

And therefore you find a person whose heart is aroused at the time of prayer and the like, for that is a time of expanded intellect (gadlus hamochin);

ואח״כ חולפת ועוברת האהבה ופונה לדרכו מהיפך להיפך באין מבין כי הם שני הפכים והיינו מפני שהמדות נפרדים מהשכל

and afterwards the love passes and goes away, and he turns to his own way, from one extreme to the other, without understanding that these are two opposites. And this is because the attributes are separated from the intellect;

משא״כ בהתכללותן כו׳ והרי אז הוא עילוי המדות ביתר שאת שנעשו בחינת מוחין וזהו בכל נפשך דהיינו בכל כחות הנפש אפילו בבחינת רגל שגם בחינת הרגל תרום ותגביה:

whereas when they are interincluded, etc., then there is an elevation of the attributes with surpassing excellence, for they have become the level of intellect (mochin). And this is “with all your soul,” that is, with all the powers of the soul, even the level of the foot — that even the level of the foot be exalted and raised.

11 והנה זהו דרך כלל שנק׳ שמים וארץ תורה ומצות ודרך פרט בתורה עצמה שמים זו תורה שבכתב שמים שם מים דאורייתא מחכמה נפקת וארץ נקרא תורה שבע״פ

Now, this is in general: that Torah and mitzvos are called heaven and earth. And in particular, within the Torah itself: “heaven” is the Written Torah — shamayim is sham mayim (“there is water”), for the Torah comes from Chochmah — and “earth” is the name for the Oral Torah,

כי ארץ מלשון רצון כמאמר רז״ל למה נקרא שמה ארץ שרצתה כו׳ וארץ אותיות א׳ רץ כו׳

for eretz (earth) is from the word ratzon (will), as the saying of our Sages: “Why is it called eretz? Because it wished (ratz’sah),” etc.; and eretz is the letters alef, ratz (“runs”), etc.

והענין כי תורה שבע״פ היא השגת תכלית הרצון לידע איך ומה כגון סוכה שהיא גבוה כו׳

And the matter is: the Oral Torah is the grasp of the ultimate intent of the will — to know how and what, such as [the law of] a sukkah that is high, etc.,

שאין זה מבואר בתורה שבכתב ותושב״כ היא רק בחי׳ אותיות להיות כדמותן בצלמן שהן שמותיו של הקב״ה

which is not explained in the Written Torah. And the Written Torah is only the level of letters, [to be read] in their likeness and in their image, which are the Names of the Holy One, blessed be He.

ולכן נקרא קורא בתורה כמו שקורא בשם והיינו מלמעלה למטה אבל תורה שבע״פ עיקרה ממטה למעלה ע״י השגת הרצון בנפש תכלל הנפש במקורה למעלה.

Therefore one is said to "read" (kore) in the Torah, as one calls (kore) a name; and this is from above to below. But the Oral Torah is essentially from below to above: through grasping the will in the soul, the soul becomes included in its source above.

ושלשה נקראו ארץ כנסת ישראל ותורה שבע״פ ומצות וכולן נרמזין במקרא אחד. ארץ ארץ ארץ שמעי דבר ה׳:

And three are called "earth": the Community of Israel, the Oral Torah and the mitzvos; and all of them are alluded to in one verse: "Land, land, land, hear the word of G-d."

12 אך אי זה בית כו׳ כי הכסא והשרפרף אין דרכן להעמידן בחוץ אלא בתוך הבית ובחי׳ בית היינו בכל מאדך שהוא בבחי׳ מקיף

But "what house," etc.: for a throne and a footstool are not usually set up outside, but inside the house. And the level of "house" is "with all your might," which is at the level of the encompassing,

כמו ע״ד משל בית שהוא מקיף את האדם בגגו ובקירותיו ובית זה הוא בית תפלה שע״י התפלה ח״י פעמים ברוך אתה כו׳

just as, by way of analogy, a house surrounds a person with its roof and its walls. And this house is the house of prayer; for through prayer — eighteen times "Blessed are You," etc. —

היא המשכת מקיפין מבחי׳ סוכ״ע (והיא בחי׳ רוחו ונשמתו אליו יאסף כנ״ל) שהם נמשכין ע״י כריעות והשתחויות באבות ובהודאה תחלה וסוף שהם בחינת ביטול.

there is a drawing down of encompassing lights from the level of the light that encompasses all worlds (and this is the level of "His spirit and His breath He will gather to him," as mentioned above), which are drawn through the bowings and prostrations in [the blessing of] the Patriarchs and in [the blessing of] Thanksgiving, at the beginning and the end, which are the level of self-nullification (bittul).

והענין כי אי אפשר להיות גילוי אור א"ס ב"ה דלית מחשבה תפיסא ביה כלל ולאו מכל מדות וכו'

And the matter is: it is impossible for there to be a revelation of the Infinite Light, blessed be He —which "no thought can grasp at all," and "not of any of the attributes," etc. —

בבחינת פנימיות הלב רק מעט מזעיר הארה בעלמא ואפילו גילוי במוח והשגה לית מחשבה כו' רק בבחי' מקיף וסובב לבד וע"ז נאמר ואל זה אביט שרומז על בחינת תפלה.

in the inner dimension of the heart, except for a very small amount, a mere glimmer; and even a revelation in the mind, and grasp — "no thought [can grasp]," etc. — [is possible] only as encompassing and surrounding. And of this it is said, "And to this one I will look," which alludes to the level of prayer.

13 ופי' הפסוק ואת כל אלה ידי עשתה בחינת עשיה היינו מעשה המצות. ויהיו כל אלה נאם ה' היא בחינת תורה שבע"פ שהיא נאם ודבר ה' בחינת דבור

And the explanation of the verse: "And all these My hand has made" is the level of action, that is, the performance of the mitzvos. "And all these came to be, says G-d" is the level of the Oral Torah, which is the saying and the word of G-d, the level of speech;

משא"כ אל זה אביט הוא בחינת תפלה אביט הוא בחינת הבטה היא הסתכלות בבחי' עיניך יונים שהיא בחי' המחשבה לבד והיא היא בחי' מקיף וסובב

whereas "And to this one I will look" is the level of prayer. "I will look" is the level of gazing, which is looking, at the level of "your eyes are doves," which is the level of thought alone; and this is precisely the level of the encompassing and surrounding,

כמו עד"מ מחשב' שמקפת מחשבתו את הדבר שחושב עליו וכן הראיה והסתכלות כו' משא"כ דבור ומעשה הם פנימיים כו'

as, by way of analogy, with thought: one's thought encompasses the thing one is thinking about; and so too sight and looking, etc. Whereas speech and action are inner, etc.

והבטה זו היא אל עני ונכה רוח בחינת ביטול דלית ליה מגרמיה כלום אפילו תורה ומצות לפי שהמשכה זו אי אפשר להשיג ע"י התורה ומצות שהם פנימיי' רק

And this gaze is "to the poor and broken of spirit": the level of self-nullification, which has nothing of its own at all, not even Torah and mitzvos; because this drawing down cannot be attained through the Torah and mitzvos, which are inner, but only

ע״י בטול בתפלה וכריעות והשתחואות כמשל המלך שכורעים ומשתחוים לו מפני שאי אפשר להתקרב אליו מגודל מעלתו אזי ממילא נמשך אליו בחינה זו. וזהו ברוך אתה כלומר ברוך מעצמך ומאליך.

through self-nullification in prayer, and bowings and prostrations — like the analogy of a king, to whom one bows and prostrates because one cannot draw near to him, owing to his great exaltedness; then this level is drawn down to him of itself. And this is "Blessed are You," that is to say, blessed of Yourself and on Your own.

14 והנה בבחינה זו של המשכת המקיף כתיב לא הביט און ביעקב שבבחינת פנימיות כתיב בוחן לבות וכליות

Now, concerning this level, the drawing down of the encompassing light, it is written, "He has not looked upon iniquity in Jacob"; for concerning the inner level it is written, "He tests hearts and kidneys,"

דהיינו להבחין התשוקה המורגשת אם הוא מקרב איש ולב עמוק באמת לאמתו משא״כ בבחינת מקיף לא הביט און וגו׳ רק ה׳ אלהיו עמו שנמשך מאליו תמיד:

that is, to examine the felt yearning, whether it is truly from "within a man and a deep heart," in absolute truth; whereas at the level of the encompassing, "He has not looked upon iniquity," etc., but only "Havayah his G-d is with him," which is drawn of itself, always.

TORAH OHR • PARSHAS BEREISHIS • MAAMAR 2

כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה וגו'

"For as the new heavens and the new earth"

1 כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה וגו'. הנה כתיב בראשית ברא אלקי' את השמים ואת הארץ וארז"ל בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית.

"For as the new heavens and the new earth," etc. Now, it is written, "In the beginning (Bereshis) G-d created the heavens and the earth," and our Sages, of blessed memory, said: "Bereshis — for the sake of Israel, who are called 'beginning' (reishis)."

וגם אמרו בשביל התורה שנק' ראשית. וא"כ כיון ששמים וארץ נבראו בשביל תורה וישראל מוכרח לומר שיש בחי' שמים וארץ בתורה ובעבודת ישראל שבהן ועל ידן יתקיימו שמים וארץ הגשמיים.

They also said: for the sake of the Torah, which is called 'beginning.' If so, since heaven and earth were created for the sake of the Torah and Israel, we are compelled to say that there is a level of heaven and earth in the Torah and in the service of Israel, by which and through which the physical heaven and earth are sustained.

2 והענין הוא כי הנה אמרז"ל למה נק' שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה. פי' שרצתה היינו ל' רץ וגם ל' רצון.

The explanation is this: our Sages, of blessed memory, said, "Why is it called by the name eretz (earth)? Because it ran (ratzsah) to do the will (ratzon) of its Maker." That is, ratzsah is a term of running (ratz) and also a term of will (ratzon).

וכמ"ש בכה ארוץ גדוד שהוא ג"כ ל' רץ וגם יש בו ג"כ ענין רצון וכמשי"ת.

As it is written, "For by You I run (arutz) through a troop," which is also a term of running and also contains the idea of will, as will be explained.

3 והענין דהנה כתיב והחיות רצוא ושוב בחי' רצוא זה הוא ענין תשוקה בלב לדבקה בו יתברך והוא ג"כ ל' מרוצה

The explanation: it is written, "And the chayos ran and returned (ratzo vashov)." This level of ratzo is a longing in the heart to cleave to Him, blessed be He, and it is also a term of running (merutzah):

כמו הרץ ממקומו להלאה כך הוא ענין תשוקה זו של החיות להיות יוצאים ועולים ממקומם וליבטל וליכלל באי״ס ב״ה וכעין מ״ש שרפים עומדי׳ ממעל לו ופי׳ ממעל לשכינת׳.

just as one who runs from his place onward, so is this longing of the chayos — to go out and rise up from their place, to be nullified and absorbed into the Infinite One (Ein Sof), blessed be He. It is akin to what is written, "Seraphim stood above Him (mima'al lo)," which is explained [as] "above His Shechinah."

4 והיינו שתשוקתם להכלל שם כו׳. וכן בחי׳ כללות נשי״י במקורן ושרשן יש בהן בחי׳ רצוא ברצון ותשוקה לדבקה בו באי״ס ב״ה וכמ״ש ואל אישך תשוקתך.

That is, their longing is to be absorbed there, etc. Likewise, the souls of Israel as a whole, in their source and root, have a level of ratzo, with will and longing to cleave to Him, to the Infinite One, blessed be He, as it is written, "And your longing shall be for your husband."

והיינו מפני השגתה בהיותה בבחי׳ ארץ שהיא בחי׳ המדרגה התחתונה להיות עם ודבר נפרד כו׳

This is because of her apprehension, being on the level of "earth," which is the lowest level — to be a "people" and a separate thing, etc.

וכן הוא ג״כ בנפש האדם למטה המשכלת ומתבוננת בה׳ אחד איך שהוא יתברך מחדש בטובו כו׳

So too with the soul of man below, which reasons and contemplates the One G-d: how He, blessed be He, renews in His goodness, etc.,

ומהווה כל העולמות מאין ליש ממש אשר ע״כ הוא ג״כ בחי׳ ארץ בבחי׳ רצוא ורצון לדבקה בו ית׳ ולאהבה את ה׳ כי הוא חייך.

and brings all the worlds into being from nothing into actual something. Therefore it too is on the level of "earth," in a state of ratzo and will to cleave to Him, blessed be He, and "to love G-d, for He is your life."

5 והנה בחי׳ הרצוא הזה הוא בק״ש ובחי׳ השוב הוא בתפלת שמ״ע ובת״ת שהוא בחי׳ גילוי אלקות מלמעלה למטה כנודע.

Now, this level of ratzo is in the reading of the Shema, and the level of shov (return) is in the Shemoneh Esreh prayer and in Torah study, which is the level of the revelation of G-dliness from above to below, as is known.

ופסוד״ז שקודם ק״ש היינו לספר בשבחו של מקום כמ״ש רוממות אל בגרונם וע״ז נעשה כמו חרב פיפיות לעשות נקמה כו׳ דהיינו לקרוע המסכים המבדילים גילוי אלקות.

The Verses of Praise (Pesukei deZimra), which precede the Shema, are to recount the praise of the Omnipresent, as it is written, "The exaltations of G-d are in their throat," and through this it becomes like "a double-edged sword, to execute vengeance," etc. — that is, to tear apart the partitions that screen off the revelation of G-dliness.

וכ״ז הכנה בלבד לשמ״ע כי בשמ״ע הוא המשכת גילוי אלקות באמרו ברוך אתה הוי״ה אלקינו שהוא בחי׳ גילוי סוכ״ע בממכ״ע.

All this is only a preparation for the Shemoneh Esreh, for in the Shemoneh Esreh there is the drawing down of the revelation of G-dliness, when one says, "Blessed are You, Havayah, our G-d," which is the revelation of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) within the light that fills all worlds (memalei kol almin).

אך כדי שיבא לזה צריך הוא לסדר שבחו של מקום תחלה בפסוד״ז כמו בברוך שאמר והיה העולם

But in order to come to this, one must first set out the praise of the Omnipresent in the Verses of Praise, as in "Blessed is He who spoke and the world came into being"

(כי עם היות שהנה״א היא בחי׳ ארץ שהוא בחי׳ רצוא אך היינו מצד שורשה יש בה בחי׳ השתוקקות תמיד לדבקה בו יתי׳

(For although the G-dly soul is on the level of "earth," which is the level of ratzo, this is only from the standpoint of its root, [where] it has a constant yearning to cleave to Him, blessed be He.

אבל בירידתה למטה להתלבש בגוף ונה״ב אשר הן מסתירי׳ על אורה כו׳ וממשיכים אותה אחריהם להמשך בקדרות אופל עניני עוה״ז ואז נסתר ונעלם בה התשוקה והרצוא לאלקות כנודע שלאום מלאום יאמץ וכשזה קם כו׳.

But in its descent below, to be clothed in the body and the animal soul, which conceal its light, etc., and draw it after them to be drawn into the murky darkness of the affairs of this world, then the longing and the ratzo for G-dliness become concealed and hidden within it, as is known: "one nation shall prevail over the other nation," and when this one rises, etc.

ואי לזאת כדי שתוכל לבא לבחי' הרצוא בשעת ק"ש צריכה הכנה רבה לזה והוא ענין פסוד"ז בסידור שבחו של מקום כו' והכל הכנה לבחי' השוב דשמ"ע כי גם הרצוא הוא בשביל להיות שוב כנודע.

Therefore, in order that it be able to come to the level of ratzo at the time of the Shema, it needs great preparation for this, and that is [the purpose of] the Verses of Praise, in setting out the praise of the Omnipresent, etc. And all of it is a preparation for the level of shov of the Shemoneh Esreh, for the ratzo, too, is for the sake of there being shov, as is known,

כמו שהלוים היו טפלים לכהנים כו' וגם דרך פרט פסוד"ז הוא הכנה לשמ"ע ג"כ שהוא המשכה וגילוי למטה שמתחלה צריך לקרוע המסכים המבדילים ע"י פסוד"ז בכדי שיוכל להיות הגילוי למטה)

just as the Levites were subordinate to the Kohanim, etc. And also, in particular, the Verses of Praise are a preparation for the Shemoneh Esreh, which is a drawing down and revelation below, for first one must tear apart the separating partitions through the Verses of Praise, so that the revelation below can take place.)

איך שבדבור א' בלבד נתהוו שמים וארץ וכל צבאם כו' וכמו שמסיים בברכה זו בישתבח מלך יחיד חי העולמים ובב"ש אומרים ג"כ יחיד חי העולמים מלך.

[It recounts] how by a single utterance alone heaven and earth and all their host came into being, etc., and as one concludes this blessing in Yishtabach: "King, Unique One, Life of the worlds," and in "Blessed is He who spoke" one likewise says, "Unique One, Life of the worlds, King."

פי' שהוא ית' הוא יחיד ומיוחד כמו קודם בריאת העולם וחי העולמים הוא רק מבחי' מלך שבחי' מלוכה היא

This means that He, blessed be He, is single and unique just as before the creation of the world, and [being] "Life of the worlds" is only from the level of "King," for the level of kingship is

רק הארה בלבד ממנו יתב' שהארה זו נמשכת ממנו יתב' להיות חיות כל העולמות עליונים ותחתונים.

only a mere radiance from Him, blessed be He; this radiance is drawn forth from Him, blessed be He, to be the life-force of all the worlds, higher and lower.

6 ונודע שיש רבוי עולמות למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית. וזהו פי' בשכמל"ו כי ועד אין לו הפסק.

It is known that there is a multitude of worlds, above without end and below without limit. This is the meaning of "Blessed be the Name of the glory of His kingdom forever and ever (le'olam va'ed)": for va'ed has no break.

והיינו שבחי' כבוד מלכותו נמשך להחיות עולמות ונבראים אין קץ וכמ"ש היש מספר לגדודיו כו' וכתיב אלף אלפין ישמשוניה ורבו רבבן קדמוהי יקומון וזהו מספר גדוד א' כו'.

That is, the glory of His kingdom is drawn forth to give life to worlds and creations without end, as it is written, "Is there any number to His troops?" etc., and it is written, "A thousand thousands serve Him, and myriads of myriads stand before Him" — and this is the number of one troop, etc.

7 ועם כל הרבוי הזה מ"מ כולם נמשכים רק מבחי' מלך שהוא בחי' שם לבד כמאמר למען שמו באהבה מלך כו'.

Yet with all this multitude, they are nonetheless all drawn only from the level of "King," which is merely the level of a "name," as the saying goes, "for the sake of His Name, with love. King," etc.

והוא בחי' ממכ"ע ומזה נולדה בחי' התפעלות האהבה בלבבו באמרו ואהבת את ה' אלקיך פי' את ה' אלקיך היינו כמש"ל שמע ישראל ה' אלהינו כו'

This is the level of memalei kol almin. And from this is born the stirring of love in one's heart when he says, "And you shall love Havayah your G-d." The meaning of "Havayah your G-d" is as stated above, "Hear, O Israel, Havayah is our G-d," etc.

והוא מה שמעלה יתירה נודע' לנו מכל גדודי מעלה שקרבנו לשמו הגדול שהוא בחי' סוכ"ע ועצמיות אלקותו יתברך הוא בחי' יחיד שלמעלה מעלה מבחי' חי העולמים שהוא רק מבחי' מלך כו'

And this is the added superiority that is known to us over all the troops on high: that He has brought us near to His great Name, which is the level of sovev kol almin and the very essence of His G-dliness, blessed be He — the level of "Unique One," which is far, far above the level of "Life of the worlds," which is only from the level of "King," etc.

וזהו שנק' כנ"י אחת כמ"ש אחת היא יונתי כו' שהיא מקבלת מבחי' ה' אחד ממש.

And this is why the Community of Israel is called "one," as it is written, "One is she, My dove," etc., for she receives from the level of "Havayah is One" in the fullest sense.

8 והיינו ע"י שתהי' בבחי' אחת היא לאמה להיות שע"י ההתבוננות תבא לבחי' אחת להיות לה

That is, by her being in the state of "She is one to her mother": that through contemplation she comes to a state of oneness, having

רק רצון א' לדבקה בו יתב' והוא בחי' רצוא הנ"ל לבחי' סוכ"ע לדבקה בעצמות אלקות וכמאמר מי לי בשמים כו'.

only one will — to cleave to Him, blessed be He. This is the above-mentioned level of ratzo toward the level of sovev kol almin, to cleave to the very essence of G-dliness, as in the saying, "Whom do I have in heaven," etc.

וזהו ענין ואהבת שבק"ש ופי' וענין הרצוא היינו כמ"ש בכה ארוץ גדוד בכה דוקא בעצמותך וארוץ גדוד היינו בחי' אלף אלפין ישמשוניה ורבו רבבן קדמוהי יקומון

And this is the meaning of "And you shall love" in the Shema. The meaning and nature of the ratzo is as it is written, "For by You (bechah) I run through a troop": "bechah" specifically — in Your very essence; and "I run through a troop" refers to the level of "A thousand thousands serve Him, and myriads of myriads stand before Him"

(ועמ"ש במ"א ע"פ ורב כח לתבונתו אין מספר איך ששרש כל גדוד הוא בו"ק דאצי' יעו"ש) שבכולם לא יחפוץ רק בהי' לבדו.

(and see what is explained elsewhere on the verse "Great in power, His understanding is beyond number," how the root of every troop is in the six extremities (vav ketzavos) of Atzilus; see there) — that among all of them he desires nothing but G-d alone.

ואדלג שור היינו גם בחי' כל המקיפים עליונים כי שור הוא חומה כמ"ש בנות צעדה עלי שור.

"I leap over a wall (shur)" refers also to the level of all the supernal encompassing lights (makifim), for shur means a wall, as it is written, "Daughters strode upon the wall (shur)."

ועד"מ החומה הוא מקיף לעיר גם הם אדלג כי התשוקה היא רק למהו"ע יתי' ממש

By way of analogy, a wall encompasses a city; these too "I leap over," for the longing is only for His very essence and being, blessed be He

(שגם כל המקיפים כלא חשיב אצלו ית׳ וכמ״ש במ״א בפי׳ אדון הנפלאות כו׳ ולכן נק׳ שור כמו שהחומה נעשית מאבני׳ שהם רק בחי׳ דומם כך כתיב עשה פלא שבחי׳ פלא ומקיפי׳ עליונים הוא רק כמו בחי׳ עשייה אצלו ית׳)

(for all the encompassing lights, too, are considered as nothing before Him, blessed be He, as is explained elsewhere on the meaning of "Master of wonders," etc. That is why they are called "wall": just as a wall is made of stones, which are merely inanimate, so it is written, "He does (oseh) wonders," for the level of "wonder" and the supernal encompassing lights are only like the level of "doing" (asiyah) before Him, blessed be He).

וז״ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ כו׳ שמים הם בחי׳ מקיפים וארץ הם בחי׳ פנימיים שזהו בחי׳ שור ובחי׳ גדוד הנ״ל וארוץ ואדלג אותם בכח התשוקה שלי בכה ממש בעצמותך:

This is the meaning of "Whom do I have in heaven? And besides You I desire nothing on earth," etc.: "heaven" is the level of the encompassing lights and "earth" is the level of the inner lights — that is, the level of "wall" and the level of "troop" mentioned above — and I run past them and leap over them by the power of my longing, "bechah," truly in Your essence.

9 והנה מבחינת רצוא הנ״ל בק״ש נעשה שוב אח״כ בתפלה. ולכן גם בסוף הק״ש הוא מסיים אני ה׳ אלהיכם

Now, from the above-mentioned level of ratzo in the Shema, there afterward comes about shov in the prayer. Therefore at the end of the Shema, too, one concludes, "I am Havayah your G-d,"

פי׳ אלקיכם ממש להיות בחי׳ גילוי אלקות בכל או״א מלמעלה למטה למהוי אחד באחד כו׳.

meaning literally "your G-d": that there be a revelation of G-dliness in each and every one, from above to below, "to become one with the One," etc.

10 ואח״כ בשמ״ע בח״י ברכאן נמשך זה הגילוי אור בבחי׳ שוב ממש בח״י ברכות באמרו בא״י מברוך לאתה בגילוי לנוכח כידוע.

Afterward, in the Shemoneh Esreh, in the eighteen blessings, this revelation of light is drawn down in a state of actual shov — in the eighteen blessings, when one says, "Blessed are You, Havayah": from "Blessed" to "You," in revelation, in direct address, as is known.

ואחר שמ״ע בלימוד התורה נמשך גילוי זה בתורה כמ״ש ותורה אור כו׳ כי רוח אייתי רוח כו׳

After the Shemoneh Esreh, in the study of Torah, this revelation is drawn into the Torah, as it is written, "and the Torah is light," etc., for "spirit brings spirit," etc.

ועי"י בחי' הרצוא הנ"ל נמשך בחי' רוח המשכה מלמעלה למטה וכמ"ש אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסף כו'

Through the above-mentioned level of ratzo, the level of "spirit" is drawn down — a drawing from above to below — as it is written, "If he sets his heart toward Him, His spirit and His soul He gathers to him," etc.

ואח"כ במעשה המצות נמשך בחי' שוב זה יותר וכידוע בשרש ענין המצות שהוא להמשיך האור בכלי דוקא וכמ"ש כי נר מצוה כו'.

Afterward, in the practical performance of the mitzvos, this level of shov is drawn down further, as is known concerning the root of the mitzvos: it is to draw the light into a vessel specifically, as it is written, "For a mitzvah is a lamp," etc.

11 ועל קיום המצות ארז"ל בע"כ אתה חי פי' לפי שאחר האהבה והתשוקה במס"נ בבחי' רצוא הנ"ל אח"כ נעשה בחי' שוב להיות בע"כ אתה חי בגוף כדי להיות גילוי אור האלקי מלמעלה למטה במעשה המצות.

Concerning the fulfillment of the mitzvos, our Sages, of blessed memory, said, "Against your will you live." That is: after the love and longing with self-sacrifice (mesirus nefesh), in the above-mentioned state of ratzo, there afterward comes about the state of shov — "against your will you live" in the body — so that there be a revelation of the G-dly light from above to below through the performance of the mitzvos.

וזהו פי' בכל לבבך במס"נ תחילה בבחי' הרצוא ואח"כ ובכל נפשך היא בחי' שוב לקשר מחדו"מ במחדו"מ של התורה ומצות כו'.

This is the meaning of "with all your heart" — with self-sacrifice first, in the state of ratzo — and afterward, "and with all your soul," which is the level of shov: to bind thought, speech and action with the thought, speech and action of the Torah and mitzvos, etc.

12 והנה בחי' השוב נק' שמים כי הנה בבחי' השוב הזה בתומ"צ נמשך האור למעלה בבחי' מקיף כידוע שהמצות הן בחי' מקיפי' וע"כ נעשו המצות לבושים לנשמה בג"ע כי הלבושים והמקיפי' ענין א' הם כו'.

Now, the level of shov is called "heaven," for in this level of shov, through Torah and mitzvos, the light is drawn above in the manner of an encompassing light, as is known that the mitzvos are encompassing lights (makifim). Therefore the mitzvos become garments for the soul in the Garden of Eden, for garments and encompassing lights are one thing, etc.

וז"ש צרורה בצרור החיים כו' צרור זה היינו המצות כידוע והתורה אע"פ שנק' מזון מ"מ היא ג"כ בחי' לבוש

This is the meaning of "bound up in the bond of life," etc.: this "bond" is the mitzvos, as is known. And the Torah, although it is called "food," is nevertheless also a garment,

כמ"ש עטה אור כשלמה (ועיין דבר זה במ"א ע"פ כי ביום הזה יכפר כו' בענין כך היא דרכה של תורה כו' אשריך וטוב לך. וע"פ וראיתם אותו וזכרתם כו' וע"פ את שבתותי תשמרו)

as it is written, "He wraps [Himself in] light as a garment" (and see this matter elsewhere, on the verse "For on this day He shall atone," etc., on the theme "This is the way of the Torah… happy are you, and it is good for you"; and on the verse "And you shall see it and remember," etc.; and on the verse "My Sabbaths you shall keep").

ע"כ נק' בחי' שוב זה ע"י תומ"צ בשם שמים כי כמו שהשמים מקיפי' לארץ כך בחי' השוב הזה הוא בחי' מקיף לבחי' הרצוא דארץ הנ"ל.

Therefore this level of shov, through Torah and mitzvos, is called by the name "heaven": for just as the heavens encompass the earth, so this level of shov encompasses the above-mentioned level of the ratzo of "earth."

ועוד זאת עד"מ מארץ ושמים הגשמיים הרי אנו רואים שהארץ אינה רק כגרגיר חרדל לגבי מרחב הכדור של השמים המקיפי' עליה מכל צדדיה בהשואה אחת.

Moreover, by way of analogy from the physical earth and heavens, we see that the earth is only like a mustard seed compared with the expanse of the sphere of the heavens, which surround it on all sides equally.

כך ערך בחי' הרצוא הזה דארץ לגבי בחי' השוב דתומ"צ שנק' רצונו וחכמתו ית' הוא רק כערך גרגיר חרדל לגבי מרחב הגדול דשמי'.

So the proportion of this level of ratzo of "earth" to the level of shov of Torah and mitzvos — which are called His will and His wisdom, blessed be He — is only as the proportion of a mustard seed to the great expanse of the heavens.

13 וזהו השמים כסאי והארץ הדום רגלי פי' הדום רגלי הוא ע"ד השרפרף לכסא שמגביה הרגלים כך הנשמות שנק' ברא כרעא דאבוה מתעלים ע"י בחי' ארץ הוא בחי' הרצוא.

This is [the meaning of] "The heavens are My throne and the earth is My footstool." The meaning: "My footstool" is like the footrest of a throne, which raises the feet; so the souls, which are called "the son is the leg of his father," are elevated through the level of "earth," which is the level of ratzo.

ודרך פרט כל זמן שיש עליי' לבחי' ארץ העליונה היא כנס"י כמו בשבת ויו"ט דכתיב אם תשיב משבת רגלך וכן הג' י"ט נק' ג' רגלים.

And in particular, whenever there is an elevation for the level of the supernal "earth," which is the Community of Israel — as on Shabbos and festivals, as it is written, "If you turn away your foot (raglecha) because of the Shabbos," and likewise the three festivals are called the three regalim ("feet").

14 והשמים כסאי היינו בחי' שוב שהוא ירידה והמשכה ה"ז כמו היושב על הכסא שמשפיל קומתו. וזהו ואתה קדוש יושב תהלות ישראל.

And "The heavens are My throne" is the level of shov, which is descent and drawing down; this is like one who sits on a throne, who lowers his stature. This is [the meaning of] "And You, Holy One, sit [enthroned] upon the praises of Israel."

פי' שהוא ית' קדוש ומובדל מכל העולמות רק ע"י תהלות ישראל נמשך להיות יושב ונשפל למטה וכמאמר שהקב"ה יושב ועוסק בתורה כו'.

The meaning: He, blessed be He, is holy and separate from all the worlds; only through the praises of Israel is He drawn to be "sitting," lowered below, as in the saying that the Holy One, blessed be He, sits and occupies Himself with Torah, etc.

15 וזהו שנק' התפלה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. פי' הסולם הוא העליי' בבחי' רצוא

This is why prayer is called "a ladder set upon the earth, and its top reaches to heaven." The meaning: the ladder is the ascent in the state of ratzo,

אך ראשו מגיע השמימה שבשמו"ע מתחיל השוב כנ"ל ועיקרו אח"כ ע"י תומ"צ. וזשארז"ל לחד מ"ד דארץ קדמה לשמים בבריא'.

but "its top reaches to heaven," for in the Shemoneh Esreh the shov begins, as mentioned above, and its main part comes afterward through Torah and mitzvos. This is what our Sages, of blessed memory, said, according to one opinion, that the earth preceded the heavens in creation.

כי הרי מבואר למעלה בענין ק"ש וש"ע ותורה דבחי' הרצוא צ"ל קודם לבחי' השוב וכך היא המדה כי מאתעדל"ת דוקא נעשה אתעדל"ע

For it has been explained above, concerning the Shema, the Shemoneh Esreh and Torah, that the level of ratzo must come before the level of shov. And this is the rule: specifically from an arousal from below is an arousal from above brought about,

וכמ"ש אם ישים אליו לבו ואז אח"כ רוחו ונשמתו אליו יאסף וע"כ ארץ שהוא לי' רצוא קדמה לשמים שהוא בחי' שוב.

as it is written, "If he sets his heart toward Him," and only then, afterward, "His spirit and His soul He gathers to him." Therefore "earth" (eretz), which is a term of ratzo, preceded "heaven," which is the level of shov.

16 ובכ"ז יובן משארז"ל בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית וגם בשביל התורה שנק' ראשית. ברא אלקים את השמים ואת הארץ הגשמיים.

With all this, one will understand what our Sages, of blessed memory, said: "Bereshis — for the sake of Israel, who are called 'beginning,' and also for the sake of the Torah, which is called 'beginning' — G-d created the heavens and the earth," the physical ones.

דהנה בתורה ובישראל יש בחי' שמים וארץ רוחניים. בתורה הוא בחי' שוב שהוא בחי' שמים כנ"ל. ובישראל בעבודתם במס"נ הוא בחי' רצוא בחי' ארץ.

For in the Torah and in Israel there is a spiritual heaven and earth. In the Torah it is the level of shov, which is the level of "heaven," as explained above; and in Israel, in their service with self-sacrifice, it is the level of ratzo, the level of "earth."

וע"כ על ידי תורה וישראל דוקא יתקיימו שמים וארץ הגשמיי' דהיינו ע"י בחי' שמים וארץ הרוחניי' שהוא בחי' רצוא ושוב שע"י תורה וישראל

Therefore it is specifically through the Torah and Israel that the physical heaven and earth are sustained — that is, through the spiritual heaven and earth, which are the ratzo and shov that come through the Torah and Israel

(וזהו ואשים דברי בפיך כו' לנטוע שמים וליסוד ארץ. וגם י"ל שבתומ"צ עצמן יש בחי' שמים וארץ כי המצות מעשיות הן בחי' ארץ כי הארץ הדום רגלי שרפרף.

(and this is [the meaning of] "And I have put My words in your mouth," etc., "to plant the heavens and to lay the foundations of the earth." One may also say that within the Torah and mitzvos themselves there is a level of heaven and earth: the practical mitzvos are the level of "earth," for "the earth is My footstool," a footrest.

וכך צדקה תרומם גוי. ותורה היא בחי' שמים והמשכה. ועי' על מאמר מזוזה מימין כו'. וזהו ואשים דברי בפיך הוא בחי' תורה.

And so, "Charity exalts a nation." And the Torah is the level of "heaven" and drawing down. And see on the saying "The mezuzah on the right," etc. And this is [the meaning of] "And I have put My words in your mouth" — this is the level of Torah;

ובצל ידי כסיתיך הוא בחי' מצות שעי"ז לנטוע שמים וליסוד ארץ. וא"ש דבראשית היינו בשביל התורה שנק' ראשית שיש בה עצמה בחי' שמים וארץ תומ"צ.

"and in the shadow of My hand I have covered you" — this is the level of mitzvos; and through this, "to plant the heavens and to lay the foundations of the earth." It thus fits well that Bereshis means "for the sake of the Torah, which is called 'beginning,'" for it itself contains the level of heaven and earth: Torah and mitzvos.

לכן ע"י מתקיימים שמים וארץ וכן בשביל ישראל כו' שיש בהן בחי' רו"ש. ועיין מ"ש ע"פ הזוהר פרשה שופטים שמים וארץ אינון סהדין כו'):

Therefore through it heaven and earth are sustained; and likewise "for the sake of Israel," etc., who have within them the level of ratzo and shov. And see what is explained on the Zohar, Parshas Shoftim, "Heaven and earth are witnesses," etc.).

17 והנה כ"ז הוא ענין שמים וארץ דעכשיו שצ"ל תחלה בחי' ארץ רצוא. ואח"כ מקבלת מבחי' שמים השוב כו'.

Now, all this concerns the heaven and earth of the present, in which there must first be the level of "earth," ratzo, and afterward it receives from the level of "heaven," the shov, etc.

אבל לע"ל כתיב הנני עושה חדשה בארץ. ופי' וענין התחדשות זו בבחי' ארץ. היינו משום דלע"ל לא יהיה שייך בחי' רצוא דארץ

But of the Time to Come it is written, "Behold, I am making a new thing in the earth." The meaning and substance of this newness in the level of "earth" is that in the Time to Come the ratzo of "earth" will not apply

ע"ד שהוא עכשיו שהוא ענין הרצוא והתשוקה לצאת מההפך אשר החושך יכסה ארץ כו' כנ"ל בענין פסוד"ז שהוא בחי' רוממות אל בגרונם

in the way it does now — which is the ratzo and longing to go out of the opposite, where "darkness covers the earth," etc., as explained above regarding the Verses of Praise, which are the level of "the exaltations of G-d in their throat,"

כדי שעי"ז נעשה חרב פיפיות לעשות נקמה בגוים הוא נה"ב והגוף כו' דהיינו שע"י הרצוא נעשה בטול רצון בחי' אתהפכא חשוכא לנהורא.

so that through this it becomes "a double-edged sword to execute vengeance upon the nations" — which are the animal soul and the body, etc. — that is, through the ratzo there comes about a nullification of will, the level of "transforming darkness into light."

שזה אינו שייך רק עכשיו שיש קליפות המסתירים עד שהחשך יכסה ארץ והוא בחי' לבושים המלבישים ומסתירים וכמ"ש אלביש שמים קדרות כו'.

This applies only now, when there are kelipos that conceal until "darkness covers the earth"; this is the level of garments that clothe and conceal, as it is written, "I clothe the heavens in blackness," etc.

18 ולכן הוזהרנו בק"ש השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם כו' והשתחויתם פי' שכל קליפה המסתר' נק' אלהים אחרים ועבודת כוכבים וההשתחואה

Therefore we were warned in the Shema, "Beware, lest your heart be seduced and you turn aside," etc., "and bow down." The meaning: every concealing kelipah is called "other gods" and idol worship, and the bowing down

היינו בחינת המשכה כמו ע"י השתחואה בקדושה בכריעה בברוך שממשיך גילוי אלקות. כך את זלעו"ז כו'.

is a drawing down — just as through bowing in holiness, in the bowing at "Blessed," one draws down a revelation of G-dliness. So too, "one opposite the other [G-d made]," etc.

19 וזהו מארז"ל ישראל שבחוץ לארץ עובדי ע"ז בטהרה הם. דהיינו כשהוא ח"ו לגמרי חוץ לארץ העליונה שהוא בחי' הרצון לה' ית' בחי' ארץ שרצתה כו'

This is [the meaning of] what our Sages, of blessed memory, said: "Jews who live outside the Land are idol worshipers in purity." That is, when one is, G-d forbid, entirely "outside the land" — the supernal "land," which is the level of will for G-d, blessed be He, the level of "earth, which ran," etc. —

רק שנמשך לגמרי אחרי הבלי עוה"ז הגם שהם דברים המותרים מבחי' טוב שבנוגה ע"י גורם יניקה והמשכה לבחי' נוגה.

and is drawn entirely after the vanities of this world, even though they are permitted things, from the good within nogah, through this he causes nourishment and a drawing down to the level of nogah.

20 וזה נקרא השתחואה והמשכה לבחי' אלהים אחרים כו' דהיינו תוס' יניקה לחיצונים. וע"ז ועצר את השמים ולא יהיה מטר שלא יהיה ההמשכה בקדושה מבחי' שוב דשמים עליונים כו'

This is called bowing down and drawing down to the level of "other gods," etc. — that is, additional nourishment for the external forces. And through this, "He will close up the heavens and there will be no rain": there will be no drawing down in holiness from the shov of the supernal heavens, etc.

ובהיות כן צריך כ"א לעורר בחי' רצוא אם ישים אליו לבו לאהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למתיקו כו'

That being so, each person must arouse the level of ratzo — "If he sets his heart toward Him" — to transform darkness into light and bitterness into sweetness, etc.,

ולעבדו בכל לבבכם כו' שזהו בחי' ארץ ועי"ז ונתתי מטר ארצכם כו' הוא בחי' השוב.

and "to serve Him with all your heart," etc., which is the level of "earth"; and through this, "I will give the rain of your land," etc., which is the level of shov.

משא"כ לעתיד לבא דכתיב ואת רוח הטומאה אעביר כו' ולא יהיה כלל בחי' קליפה המסתרת גילוי אלקות וכן נאמר ולא יכנף עוד מוריך והיו עיניך רואות כו'.

This is not so in the Time to Come, of which it is written, "And I will remove the spirit of impurity," etc.: there will be no kelipah at all concealing the revelation of G-dliness. And it is also said, "Your Teacher will no longer be hidden, and your eyes shall see," etc.

א"כ א"צ כלל ענין בחי' הביטול של היש שזהו בחי' הרצוא דעכשיו לצאת מבחי' ההפך המנגד כו'. וזהו הנני עושה חדשה בארץ.

If so, there will be no need at all for the nullification of the "something" (yesh), which is the ratzo of the present — to go out from the opposing contrary, etc. And this is [the meaning of] "Behold, I am making a new thing in the earth."

פי' שלא יהיה כמו עכשיו בחי' רצוא ואתעדל"ת שעי"ז יהיה ההמשכה שאז כיון שיהיה הגילוי למטה כמו למעלה א"כ אין שייך רצוא כו'

That is, there will not be, as now, ratzo and an arousal from below through which the drawing down comes; for then, since the revelation below will be as it is above, ratzo does not apply, etc.

(ובזה י"ל מ"ש כי ההרים ימושו כו' כי הר היינו בחי' רצוא כנודע מענין לא כאברהם שקראו הר כו' ואז יתבטל בחי' זו כיון שגם למטה יהיה הגילוי ממש עין בעין יראו כו')

(With this one may explain what is written, "For the mountains shall depart," etc., for "mountain" is the level of ratzo, as is known from the matter of "not like Abraham, who called it a mountain," etc.; and then this level will be annulled, since below too there will be actual revelation — "eye to eye they shall see," etc.)

וע״כ אמר שיהיה אז בחי׳ השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה אני דוקא דהיינו מצד אתעדל״ע בלבד ולא מצד אתעדל״ת כלל כי א״צ אתעדל״ת רק לברר ולהפך מחשוכא לנהורא כנ״ל

Therefore He said that there will then be "the new heavens and the new earth that I make" — "I" specifically, that is, from an arousal from above alone and not from an arousal from below at all; for an arousal from below is needed only to refine and to transform from darkness to light, as explained above.

אבל לע״ל שא״צ לזה יהי׳ בחי׳ אתעדל״ע לבד ע״כ אמר אשר אני עושה והיינו שקורא אותן בשם שמים חדשים וארץ חדשה.

But in the Time to Come, when this will not be needed, there will be an arousal from above alone. Therefore He said, "that I make," and that is why He calls them "new heavens" and "a new earth."

פי׳ שבאים בבחי׳ גילוי מלמעלה למטה מצד עצמות המאציל אשר לא היה עדיין בחי׳ כזו בבחי׳ גילוי בראשית ההשתלשלות.

The meaning: they come as a revelation from above to below, from the very Essence of the Emanator, a level such as has not yet been in a state of revelation at the beginning of the chain of descending worlds (hishtalshelus).

כמו דכתיב ביום עשות ה׳ אלקים ארץ ושמים ענין אלקים זה היינו בחי׳ הצמצום וההסתר.

As it is written, "On the day that Havayah Elokim made earth and heaven": this "Elokim" is the level of tzimtzum and concealment.

ששמים וארץ דעכשיו נמשכו על ידי שם אלקים כמ״ש בראשית ברא אלקים כו׳ וע״י ארץ שהוא בחי׳ רצוא נמתק הדין והצמצום דשם אלקים המעלים והמסתיר.

For the present heaven and earth were drawn forth through the Name Elokim, as it is written, "In the beginning Elokim created," etc.; and through "earth," which is the level of ratzo, the judgment and the tzimtzum of the Name Elokim, which obscures and conceals, are sweetened.

21 וזהו ביום עשות ה׳ אלקים שנכלל אלקים זה בהוי״ה וזהו פי׳ עשות ה׳ אלקים. היינו יחוד והתכללות שמות אלו יחד.

This is [the meaning of] "On the day that Havayah Elokim made": that this Elokim is absorbed into Havayah. This is the meaning of "Havayah Elokim made" — the union and merging of these Names together.

וכ"ז הוא ע"י ארץ ושמים בחי' רו"ש. אך צ"ל ארץ קדמה דוקא בחי' רצוא תחלה.

All this comes through "earth" and "heaven," ratzo and shov; but "earth" must come first — the level of ratzo first.

אבל לעתיד שיהיו שמים חדשים וארץ חדשה הוא בחי' אשר אני עושה ולא ע"י צמצומים דשם אלקים ואז יהיו שמים קודם

But in the Time to Come, when there will be new heavens and a new earth, it is the level of "that I make," not through the contractions of the Name Elokim, and then the heavens will come first,

כי א"צ לבחי' קדימת הרצוא כו' וזהו ויצא כברק חצו שהוא בחי' גילוי מלמעלה למטה:

for there will be no need for the ratzo to come first, etc. And this is [the meaning of] "And His arrow shall go forth like lightning," which is the level of revelation from above to below.

22 אך הנה צריך להבין בענין השמים החדשים וארץ החדשה דאם הם באים רק בבחי' אתעדל"ע לבד שזהו

But we must understand, concerning the new heavens and the new earth: if they come only through an arousal from above alone, which is

פי' אשר אני עושה כו' א"כ איך יתכן בזה בחי' ארץ בחי' רצוא מלשון רץ כנ"ל

the meaning of "that I make," etc., then how can there be in this [a level of] "earth," the level of ratzo, from the term "running" (ratz), as explained above?

(והרי לעתיד לא שייך בחי' רצוא כלל אפי' מלמטה כמשנת"ל. וכ"ש לכאורה דלא שייך בחי' זו בהגילוי שמלמעלה שהוא בחי' אשר אני עושה).

(For in the Time to Come ratzo will not apply at all, even from below, as explained above; and all the more so, it would seem, this level does not apply to the revelation from above, which is the level of "that I make.")

ולמה אמר והארץ החדשה אשר אני עושה לא היה לו להזכיר רק בחי' שמים לבד.

Why, then, did He say "and the new earth that I make"? He should have mentioned only the level of "heaven" alone.

אך הענין הוא דגם בבחי' אתעדל"ע בלבד יש ב' מדרגות הללו דרו"ש רק שהשמים קדמו לארץ.

But the explanation is that even in an arousal from above alone there are these two levels of ratzo and shov, except that the heavens precede the earth.

23 ולהבין איך יתכן בחי' רצוא בעצמות המאציל מאחר שאין דבר מסתיר לפניו כלל.

To understand how there can be a level of ratzo in the very Essence of the Emanator, since nothing at all conceals before Him:

הנה יובן עד"מ שאנו רואים בחי' רו"ש בגוף האדם הגשמי ברוח החיים אשר בקרבו שדופק בלבו ונק' בזוהר דפיקו דלבא שהחיות שבלב הוא בא בנשימה דוקא רו"ש בהתפשטות והסתלקות

It will be understood by way of analogy. We see a level of ratzo and shov in the physical human body, in the breath of life within it, which beats in his heart and is called in the Zohar "the beating of the heart" (defiku deliba). For the life-force in the heart comes specifically by way of breathing — ratzo and shov, in expansion and withdrawal —

וכן חוזר חלילה שמתפשט וחוזר ומסתלק וחוזר ומתפשט כדפק שביד שהחיות נמשך ומתפשט וחוזר ומסתלק וחוזר ומתפשט.

and so it repeats over and over: it expands, then withdraws again, then expands again, like the pulse in the hand, where the life-force is drawn forth and expands, then withdraws again, then expands again.

וכן הוא ממש בדפיקו דלבא שהוא ענין התפשטות והסתלקות והתפשטות של רוח החיים שבלב והיינו ממש כמו בחי' רו"ש.

And so it is exactly in the beating of the heart, which is the expansion, withdrawal and expansion of the breath of life in the heart; and this is exactly like the level of ratzo and shov.

ונמצא רו"ש כזה הוא הכל בגוף האדם עצמו עדיין ולא מזולתו אליו (ור"ל שרו"ש זה הוא כענין המשכת חיות הנפש בהגוף שסדר המשכה זו הוא ע"י התפשטות והסתלקות כו' שזהו בחי' רו"ש) וגם

Thus such ratzo and shov is still entirely within the person's body itself, and not from something else toward it (that is to say, this ratzo and shov is like the drawing of the soul's life-force into the body, the order of this drawing being through expansion and withdrawal, etc., which is the level of ratzo and shov). And also,

הנה יובן עוד במשל זה שבדפיקו דלבא שאין הרצוא קודם לשוב אלא אדרבה השוב קודם לרצוא כנראה בחוש שבראשונה הוא ההתפשטות והמשכת החיות בלב שזהו כמו בחי׳ שוב המשכת האור בהכלי.

it will further be understood from this analogy that in the beating of the heart the ratzo does not precede the shov; on the contrary, the shov precedes the ratzo, as is plainly observed: first there is the expansion and drawing of the life-force into the heart, which is like the level of shov, the drawing of the light into the vessel.

ואמנם תכף ומיד חוזר ומסתלק והוא בחי׳ רצוא והסתלקות האור מהכלי וחוזר ומתיישב וכן חוזר חלילה.

But immediately it withdraws again, which is the level of ratzo and the withdrawal of the light from the vessel; and it settles again, and so on over and over.

וכדמיון הנשימה מהבל הפה שבתחלה יתפשט ההבל והרוח ומיד יחזור בחזרה וחוזר ומתפשט. וכדוגמא הזאת יובן למשכיל למעלה בבחי׳ רצוא ושוב שמלמעלה למטה

It is like breathing, the breath of the mouth: at first the breath and air go out, and immediately they come back, and go out again. And after this pattern the discerning will understand above, regarding ratzo and shov from above to below

(ולא בבחי׳ רו״ש שוהחיות רצוא ושוב של הנבראי׳ כו׳. כ״א אדרבה ג״כ בהשפעה עליונה של א״ס ב״ה בכלים ועולמות.

(and not [only] regarding the ratzo and shov of "and the chayos ran and returned," of the creatures, etc.; but, on the contrary, also in the supernal flow of the Infinite One, blessed be He, into vessels and worlds.

וגם אפי׳ ממש בראשית מראשית ההמשכה מא״ס ב״ה להתלבש בשרש בחי׳ הכלים שהן שרש כל העולמות עליונים ותחתונים שייך ג״כ רצוא ושוב שהוא הסתלקות והתפשטות.

And also, even at the very beginning, from the very start of the drawing forth from the Infinite One, blessed be He, to be clothed in the root of the vessels, which are the root of all the worlds, higher and lower, ratzo and shov — which are withdrawal and expansion — also apply.

כי מיד שנמשך ומתפשט צ"ל הסתלקות שאל"כ יתבטלו הכלים מהיות בחי' כלים כו' רק שההתפשטות הוא קודם. והוא כמו בחי' השוב ואח"כ הוא בחי' הסתלקות ורצוא וכן חוזר חלילה. ועמ"ש במ"א ע"פ ויקחו לי תרומה כו')

For as soon as it is drawn forth and expands, there must be withdrawal; otherwise the vessels would be nullified from being vessels, etc. Only, the expansion comes first. It is like the level of shov, and afterward comes the level of withdrawal and ratzo, and so on over and over. And see what is explained elsewhere on the verse "And let them take for Me an offering," etc.),

דשייך ג"כ בחי' רצוא. רק שהתפשטות האור קודם לבא ואח"כ מיד חוזר ומסתלק וחוזר ומתפשט.

that a level of ratzo applies as well; only, the expansion of the light comes first, and afterward it immediately withdraws again, and expands again.

וזהו ענין קול דודי דופק שהקול וההמשכה מלמעלה למטה הוא ג"כ כמו בחי' הדפק הנ"ל.

And this is the meaning of "The voice of my beloved knocks" (dofek): the voice and the drawing down from above to below is also like the pulse (dofek) mentioned above.

24 ונק' זה בע"ח בשם מטי ולא מטי שהאור מטי ומתפשט וחוזר ומסתלק ולא מטי. שבחי' מטי הוא בחי' ההתפשטות קודם לבחי' לא מטי. והכל בבחי' אלקות עצמו.

In Etz Chaim this is called "reaching and not reaching" (mati velo mati): the light reaches and expands, and then withdraws again and does not reach. The level of "reaching," the expansion, precedes the level of "not reaching." And all of it is within G-dliness itself.

וזהו כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא. ענין דמיון שפע האלקות לאש. הוא מפני שהאש טבעו בבחי' הסתלקות אחר ההתפשטות כדמיון דפיקו דלבא.

And this is [the meaning of] "For Havayah your G-d is a consuming fire." The reason the divine flow is likened to fire is that the nature of fire is to withdraw after expanding, like the beating of the heart.

25 וזהו ענין השמים החדשים והארץ החדשה. שהוא בחי' ההמשכה העליונה אשר נמשך באתעדל"ע לבד בזה יש ג"כ בחי' שמים וארץ.

And this is the meaning of the new heavens and the new earth: in the supernal drawing forth, which is drawn by an arousal from above alone, there are also the levels of heaven and earth.

ההמשכה בחי' מטי נק' שמים ובחי' ההסתלקות האור מהכלי הנק' לא מטי זהו בחי' ארץ מל' רצוא.

The drawing forth, the level of "reaching," is called "heaven"; and the level of the withdrawal of the light from the vessel, which is called "not reaching," is the level of "earth," from the term ratzo.

26 ולכן כאן קדם שמים לארץ בהיות בחי' מטי קדם לבחי' לא מטי. משא"כ ברצוא ושוב דנבראים צ"ל תחלה ארץ בחי' רצוא ואח"כ שמים בחי' שוב. וכמ"ש והחיות רו"ש וכתיב ביום עשות כו' ארץ ושמים כנ"ל.

Therefore here "heaven" precedes "earth," since the level of "reaching" precedes the level of "not reaching." This is not so with the ratzo and shov of created beings, where there must first be "earth," the level of ratzo, and afterward "heaven," the level of shov — as it is written, "And the chayos ran and returned," and it is written, "On the day [Havayah Elokim] made," etc., "earth and heaven," as explained above.

27 וזהו ענין כאשר השמים החדשי' והארץ החדשה כו' עומדים לפני. לפני דייקא דהיינו בבחי' הפנימיו' ועצמיות מה שאין אתעדל"ת מגעת לשם כלל. כן יעמוד זרעכם ושמכם.

And this is the meaning of "For as the new heavens and the new earth," etc., "stand before Me": "before Me" (lefanai) precisely — that is, in the level of the innermost dimension and essence, where an arousal from below does not reach at all. "So shall your seed and your name stand."

פי' זרעכם ושמכם הוא בחי' אתעדל"ת וההמשכה הנמשך ע"י אתעדל"ת. כי הנה המצות נק' בשם זריעה כמ"ש זורע צדקות.

The meaning: "your seed and your name" is the level of the arousal from below and the drawing forth that is drawn through the arousal from below. For the mitzvos are called "sowing," as it is written, "He sows charity,"

ועי"ז מצמיח ישועות בגילוי אלקות מבחי' ש"ע נהורין כו'. ושמכם הוא בחי' קבלת עומ"ש ויעש דוד שם.

and through this "He causes salvations to sprout," in the revelation of G-dliness from the level of the 370 lights, etc. And "your name" is the level of accepting the yoke of the kingdom of Heaven, as it is written, "And David made a name."

28 והנה כבר מבואר שבחי' שמים וארץ החדשים הוא גילוי מבחי' שאין אתעדל"ת מגעת לשם כלל שגילוי זה יהי' לע"ל.

Now, it has already been explained that the level of the new heavens and earth is a revelation from a level that an arousal from below does not reach at all, and that this revelation will be in the Time to Come.

וא"כ סד"א שההמשכה שע"י אתעדל"ת בתומ"צ בבחי' ארץ ושמים שלנו רו"ש תהי' בטילה לגמרי מחמת גילוי העצום ההוא שמבחי' אשר אני עושה.

If so, one might have thought that the drawing forth through an arousal from below, in Torah and mitzvos — in the level of our "earth and heaven," ratzo and shov — will be entirely nullified because of that tremendous revelation from the level of "that I make."

לזה אמר כן יעמוד זרעכם ושמכם. שגם בחי' זו דאתעדל"ת יתעלה להיות עומדים לפני בבחי' הפנימית ממש כמו בחי' שמים החדשים וארץ החדשה כו'.

To this He said, "So shall your seed and your name stand": this level of the arousal from below, too, will be elevated to "stand before Me," in the innermost level itself, just like the level of the new heavens and the new earth, etc.

וכמ"ש הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד דהיינו עבדי הוא בחי' אתעדל"ת בחי' לעבדה ולשמרה כו'. הנה בחי' זו ממש תתעלה בעילוי אחר עילוי עד כי גבה מאד:

As it is written, "Behold, My servant shall prosper; he shall be exalted and lifted up and be very high." That is, "My servant" is the level of the arousal from below, the level of "to work it and to guard it," etc. This very level will be elevated from ascent to ascent, until "very high."

TORAH OHR • PARSHAS BEREISHIS • MAAMAR 3

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני כן יעמוד זרעכם ושמכם.

"For as the new heavens and the new earth that I am making stand before Me, so shall your seed and your name stand."

הנה נודע תכלית ירידת הנשמה לגוף בעוה"ז שטרם ירידתה היתה כלולה במאצילה ב"ה באהוי"ר כו'. כי הנפש יש לה שכל ומדות כו'.

Now, it is known [what] the purpose of the soul's descent into the body in this world [is]: before its descent it was included in its Emanator, blessed be He, with love and awe, etc. For the soul has intellect and emotive attributes, etc.

3 וירדה ונתלבשה בגוף ונה"ב המעלימי' ומסתירי' כו' ומלבישים אותה בלבושים צואים. הן המדות שמצד הקליפה כו'

And it descended and was clothed in a body and in the animal soul, which conceal and hide [it], etc., and clothe it in soiled garments — these are the emotive attributes that stem from the side of kelipah, etc.

שירידה זו צורך עליי' היא. כדי לברר בירורין ע"י המשכת התורה והמצות שבהן מלובש אור א"ס ב"ה.

[And it is known] that this descent is for the sake of an ascent: in order to effect refinements (birurim) through drawing down the Torah and the mitzvos, in which the Infinite Light, blessed be He, is clothed.

4 ובהן ועל ידן יהי' גילוי אור א"ס ב"ה ממש על נפשו כו' כמ"ש במ"א. ולהבין זה

And in them and through them there will be a revelation of the Infinite Light, blessed be He, itself upon his soul, etc., as is explained elsewhere. And to understand this:

שהרי התורה והמצות אשר לפנינו הן ג"כ בירידות והשתלשלות המדרגות מאור פניו יתי עד שנתלבשו בעניני גשמיי וחומריים שלכן בקשו המלאכים אשר תנה הודך על השמים כו'. ובמה יהיה יתרון מעלתן ממעלת אהוי"ר של הנשמה.

for the Torah and the mitzvos that are before us are also [the product] of descents and the chaining-down of levels from the light of His countenance, may He be blessed, until they were clothed in physical and material matters — which is why the angels requested, "[You] Who set Your majesty upon the heavens," etc. So in what will their superiority over the level of the soul's love and awe consist?

וגם הרי אמרו כי אורייתא בלא דו"ר לא פרחת לעילא שאהוי"ר הן הגדפין המעלות ומנשאות את התורה. והרי אדרבה נראה שמעלת אהוי"ר גדלה מאד ביתר שאת ממעלת התורה:

And moreover, [the Sages] said that Torah without fear and love does not fly upward, for love and awe are the wings that raise and lift up the Torah. On the contrary, then, it would appear that the level of love and awe is very much greater, and exceedingly so, than the level of the Torah.

5 אך הענין הוא דכתיב כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו כו'. הנקרא בשמי הוא עולם האצילות שהוא נקרא בשמי ממש.

But the matter is [as] it is written, "Everyone that is called by My Name, and for My glory I created him," etc. "That is called by My Name" is the World of Atzilus, which is called by My Name in actuality.

ששם שורה אור א"ס ב"ה ממש ומתייחדים עמו בתכלית היחוד דאיהו וחיוהי חד ואיהו וגרמוהי חד שהכל בטל ונכלל באור א"ס ב"ה ממש.

For there the Infinite Light, blessed be He, itself rests, and they are united with it in the utmost unity, for "He and His life-forces are one, and He and His organs are one," for everything is nullified and included in the Infinite Light, blessed be He, itself.

ועל כולם נקרא שמו שכולם הם בבחי' א"ס. הגם שאין ערוך אליו יתי (וכנודע שאדם דאצילות נקרי אדם דעשיה בחי' עשי' גשמי') ואפילו עולם האצילות אינו אלא זיו והארה כו'.

And His Name is called upon all of them, for they are all on the level of the Infinite. [This is so] even though there is no comparison [between them and] Him, may He be blessed (and as is known, Adam of Atzilus is called Adam of Asiyah, the level of physical Asiyah), and even the World of Atzilus is only a radiance and an illumination, etc.;

רק שההארה היורדת ונמשכת שם היא מתאחדת בלי שום פירוד והתחלקות עד שכולם מלאים מן ההארה ההיא. ואין שם תפיסת שום דבר זולת ההארה ההיא.

only, the illumination that descends and is drawn there is united, without any separation or division, until they are all filled with that illumination. And there, nothing at all has any hold apart from that illumination.

כי אצילות מלשון הפרשה כמו ויאצל מן הרוח כו' דגבי משה דתרגומו ואפריש שבודאי לא נתן כל רוחו על הזקנים עד שהגיעו למעלתו ומדרגתו ממש

For "Atzilus" is from the term for setting apart, as in "And He set apart (vayatzel) from the spirit," etc., concerning Moshe, which the Targum renders "and He separated." For certainly he did not give all of his spirit to the elders until they reached his very stature and level;

אלא שהפריש מרוחו והוריד למטה שיתלבש במדת הזקנים כדי שיתעלו קצת ויוכלו שאת עמו כאחד והיו לאחדים. עם היות שאינם אחדות אחד במהותם ממש מ"מ יכולים הם להתאחד עמו.

rather, he set apart [some] of his spirit and brought it down below, to be clothed in the measure of the elders, so that they would be elevated somewhat and be able to bear [the burden] with him as one, "and they became one." Although they are not one unity in their actual essence, nevertheless they are able to be united with him.

6 והיינו שהם מיוחדים בזיו ואור הנמשך ממנו. כך עולם האצילות הוא שהאציל אור א"ס ב"ה והפריש זיו

That is, they are united in the radiance and light that is drawn from him. So too the World of Atzilus: [G-d] emanated the Infinite Light, blessed be He, and set apart a radiance

ואור בעולם ההוא שיהי' יכולת בהם לקבל זיו ואור אוא"ס ב"ה הזה בבחינת יחוד שיתייחד הכל בבחינת אור א"ס דהיינו בבחי' אור וזיו הנמשך ממנו.

and light in that world, so that they would have the capacity to receive this radiance and light of the Infinite Light, blessed be He, in the manner of unity, so that everything is united on the level of the Infinite Light — that is, on the level of the light and radiance drawn from Him.

7 וענין היחוד הוא בב' בחינות איהו וחיוהי איהו וגרמוהי. חיוהי הם האורות דהיינו המקורות שמהן נתהוו חכמה וחסד כו'

And the unity is in two aspects: "He and His life-forces" [and] "He and His organs." "His life-forces" are the lights, that is, the sources from which Chochmah and Chesed, etc., came into being;

והמקורות הם אורו' וחיות. שבאורו' לא שייך עדיין בחי' התחלקות פרטים להיות נק' בשם חכמה או חסד כו'.

and the sources are lights and life-force. For in the lights, the aspect of division into particulars — to be called by the name Chochmah or Chesed, etc. — does not yet apply.

8 וכמ"ש במ"א בענין האורות דאחליפו דוכתייהו אור החסד בכלי הגבור' כו'. וגרמוהי הם הכלים המגבילים את האורות

And as is explained elsewhere concerning the lights that "exchanged their places" — the light of Chesed in the vessel of Gevurah, etc. And "His organs" are the vessels, which set bounds to the lights,

שע"י הכלים הם עולים בשם חכמה או חסד כו' ואעפ"כ שורה בהם אור א"ס בבחינת יחוד ונקרא חכמה דא"ס וחסד דא"ס כו'.

for through the vessels they come to bear the name Chochmah or Chesed, etc. Nevertheless, the Infinite Light rests in them in the manner of unity, and it is called the Chochmah of the Infinite and the Chesed of the Infinite, etc.

שעם היות שנקרא בשם חכמה מ"מ אינה נגבלת בשם גבול ומדה אלא כמאמר אנת הוא חכים ולא בחכמה ידיעא כו'.

For although it is called by the name Chochmah, nevertheless it is not bounded by a name of limit and measure; rather, [it is] as the saying goes, "You are wise, but not with a known wisdom," etc.

9 והוא המדע והוא הידוע כו' ולכן נק' עולם האצילות הנקרא בשמי ממש. אבל עולם הבריאה וממנו ולמטה נקרא לכבודי בראתיו כו'.

And "He is the Knowledge and He is the Known," etc. Therefore the World of Atzilus is called "that is called by My Name" in actuality. But the World of Beriah, and from it downward, is called "for My glory I created him," etc.

כבוד הוא התלבשות וכמאמר אליהו לבושין תקינת לון כו' כמו לבוש שאינו מתאחד עם עצמיות כו'

"Glory" is enclothement, as in the saying of Eliyahu, "You fashioned garments for them," etc. — like a garment, which is not united with the essence, etc.;

אלא אדרבה שהעצמיות מתכסה ומתעלם בהן לבלתי הגלות נגלות העצמי' כמו שהוא ואין אור העצמות נראה אלא דרך לבוש זה ומ"מ לבושין תקינת לון כו'

rather, on the contrary, the essence is covered and concealed in them, so that the essence is not revealed as it is, and the light of the essence is not seen except through this garment. Nevertheless, "You fashioned (tikanta) garments for them," etc.,

שהוא תקון כדי שיתגלה אור העצמיות דרך לבוש דוקא שבלתי לבוש לא היה עולם הבריאה יכול לקבל כו'.

which is a rectification (tikkun), so that the light of the essence will be revealed specifically through a garment; for without a garment, the World of Beriah would not be able to receive, etc.

10 ולפי שבלבוש זה מתגלה אור העצמות לכך כתיב וצבא השמים לך משתחוים שבטלים כו'. ומחמת שאינו מתגלה

And because the light of the essence is revealed in this garment, therefore it is written, "And the host of heaven bow down to You" — for they are nullified, etc. And because it is not revealed

אלא בבחי' לבוש לכך הם בבחי' פירוד ומשם יפרד טורי דפרודא כו' שאינם מתאחדים כבאצילות:

except in the manner of a garment, they are therefore in a state of separateness, and "from there it is parted" — the mountains of separation, etc. — for they are not united as in Atzilus.

11 והנה נודע עבודת המלאכים שעומדים מששת ימי בראשית ברום עולם ומשמיעים ביראה כו' אריה שאג הוא מיכאל פני אריה אל הימין וכד איהו שאיג שאגין לגבי' ש"ע אלפין אריות כו' שהן מחנה מיכאל כו'.

Now, the service of the angels is known: they stand, from the six days of Creation, in the heights of the world and proclaim with awe, etc. "A lion has roared" — this is Michael, "the face of a lion on the right"; and when he roars, three hundred and seventy thousand lions roar toward him, etc., and these are the camp of Michael, etc.

12 וצריך להבין מהו עבודתם ואיך נחשבת עבודה להם מה שבטלים בהשגתם חיותם וקיומם מאין ליש מאחר שכך היא השגתם ולמה שואגים ומרעישים. איזה חידוש נתחדש להם בהשגתם זו ומה הם משתוקקים ונכספים.

We need to understand what their service is, and how it is considered service for them that they are nullified through their comprehending [how] their life and existence [come] from nothing into something, since that is [simply] their comprehension; and why do they roar and make a tumult? What new thing has been newly revealed to them in this comprehension of theirs, and what are they yearning and longing for?

אך הענין הוא כי הנה עולם האצילות הוא עולם התקון שנתקן כבר להיות האורות והכלים בבחי' איהו וגרמוהי חד כו' כנ"ל. משא"כ עולמו' בי"ע הם משבה"כ שבעולם התהו שנפלו בבי"ע.

But the matter is: the World of Atzilus is the World of Tikkun (Rectification), which has already been rectified, so that the lights and the vessels are in the state of "He and His organs are one," etc., as mentioned above. This is not so with the worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah, which are from the breaking of the vessels of the World of Tohu, which fell into Beriah, Yetzirah and Asiyah.

13 ולכן צי"ל עבודה תמה להמשיך בהם בחי' תקון מעולם האצילות כדי שגם הם יתעלו ויתאחדו.

Therefore a complete service is needed to draw into them an aspect of rectification (tikkun) from the World of Atzilus, so that they too will be elevated and become united.

ולא די באור וחיות הנמשך דרך מסך והתלבשות כסדר ירידת והשתלשלו' המדר' כמו שהוטבע בטבע יצירת העולם להיות מדרגה אחר מדרגה אבי"ע שעולם הבריאה הוא בבחי' פירוד טורי דפרודא כו'.

And it is not enough [to have] the light and life-force that is drawn through a screen and enclothement according to the order of the descent and chaining-down of the levels — as was implanted in the nature of the world's formation, to be level after level, Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah — such that the World of Beriah is in a state of separateness, "the mountains of separation," etc.

אלא צריך להמשיך אור חדש מלמעלה עד שיוכלל עולם הבריאה בבחינת עולם האצילות ממש. כי עולמות בי"ע הם אשר ברא ה' לעשות ולתקן מה שלא נתקן כך בסדר השתלשלות בשעת בריאת עולם

Rather, it is necessary to draw down a new light from above, until the World of Beriah is included in the level of the World of Atzilus itself. For the worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah are [those] "which G-d created to make" — to rectify what was not rectified in this way in the order of the chaining-down at the time of the world's creation.

וגם עולם העשי' שהוא התחתון מכולם מלך בעל חנן בן עכבור הנה אח"ז וימלך תחתיו הדר כו' שהוא עולם התקון.

And also [of] the World of Asiyah, which is the lowest of them all, [it says,] "Baal Chanan son of Achbor reigned," and behold, after this, "and Hadar reigned in his stead," etc., which is the World of Tikkun.

וזהו דרך כלל כל העבודה בעולמות בי"ע להיות שהם מבחי' שבה"כ שנפלו מעולם התהו בבי"ע וצריכים תקון להתעלות ולהתכלל באצילות. והתקון הוא על ידי עבודה:

And this, in general, is all the service in the worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah: since they are from the breaking of the vessels, which fell from the World of Tohu into Beriah, Yetzirah and Asiyah, they need rectification in order to be elevated and included in Atzilus. And the rectification is through service.

14 והנה בעוה"ז הגשמי שהוא מגושם כמו עפר מן האדמה ואעפ"כ מפני שיש בו חיות רוחני מעפר העליון שבעולם התהו שלפני אצי' יש בו יכולת להתתקן.

Now, this physical world is as coarse as dust from the ground; nevertheless, because it has a spiritual life-force from the supernal dust of the World of Tohu, which precedes Atzilus, it has the capacity to be rectified.

והנה ענין התקון היינו בירור הרע מן הטוב להסיר הסיגי' והפסולת כדי שיוכל הטוב לעלות.

And the meaning of rectification is the refining of the evil from the good — removing the dross and the waste — so that the good can ascend.

15 והנה בבריאה רובו טוב כו' עד בעשי' רובו רע ומעורב כו'. וצריך עבודה תמה גם לבחי' זו להפריד הרע ובירור זה נעשה

Now, in Beriah the majority is good, etc., until in Asiyah the majority is evil and intermixed, etc. And a complete service is needed for this level too, to separate out the evil. And this refinement is accomplished

ע"י סדר התפלה שעד"ז נתקן כל סדר התפלה והיינו ע"י בחי' רצוא אם ישים אליו לבו כו'.

through the order of prayer, for the whole order of prayer was instituted along these lines; that is, through the aspect of ratzo (running forth), [as in] "If He sets His heart upon him," etc.

16 ורצוא זה היינו מ"ש כי בכה ארוץ כו' אדלג שור. שור פי' חומה דהיינו בחי' מקיפים ואדלג שור ר"ל שאדלג למעלה מבחי' כל המקיפים מחמת בחי' רצוא לדבקה בו באי"ס ב"ה ממש

And this ratzo is what is written, "For by You I run [through] a troop," etc., "I leap over a wall (shur)." Shur means a wall, that is, the level of the encompassing [lights] (makifim); and "I leap over a wall" means that I leap above the level of all the encompassing [lights], by virtue of the ratzo, to cleave to Him — to the Infinite One, blessed be He, Himself,

שהוא למע' מגדר עלמין ואינו לא בבחי' ממלא ולא בבחי' סובב כו' וכל עולם האצי' עולם הברודים נקרא אדם דעשיה בלבד ואדם דיצירה עולם הנקודים כו'.

Who is above the category of worlds, and is neither on the level of memalei nor on the level of sovev, etc. And the whole World of Atzilus, the World of Berudim, is called only Adam of Asiyah; and Adam of Yetzirah [is] the World of Nekudim, etc.

17 ומרצוא זה יתפרדו כל פועלי און כמ"ש רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם לעשות נקמה בגוים כו'.

And from this ratzo, "all the workers of iniquity shall be scattered," as it is written, "The exaltation of G-d is in their throats, and a two-edged sword in their hand, to execute vengeance upon the nations," etc.

ועד"ז הוא כל סדר תפלה שהיא בכללה רוממות אל כו' ולכן בה ועל ידה נעשה הבירור והפירוד הטוב מהרע וזו היא עבודת התפל' ברצוא שהיא בירור המ"ן.

And the whole order of prayer is along these lines, for in its entirety it is "the exaltation of G-d," etc.; therefore in it and through it the refinement and the separation of the good from the evil is accomplished. And this is the service of prayer with ratzo, which is the refinement of the mayin nukvin (feminine waters).

אבל בירור המ"ד שהיא ההמשכ' עליונה שמעולם האצי' להיות ביטול והתכללות כבאצי' ממש בחי' יחוד עליון אשר שם איהו וחיוהי חד איהו וגרמוהי חד חד ממש.

But the refinement of the mayin dechurin (masculine waters) — which is the supernal drawing-down from the World of Atzilus, so that there be self-nullification and inclusion as in Atzilus itself, the level of the supernal unity, where "He and His life-forces are one, He and His organs are one," truly one —

זה נעשה ע"י תורה ומצות שהן הן המשכות מבחי' יחוד עליון דאורייתא וקוב"ה כולא חד.

this is accomplished through Torah and mitzvos, which are indeed drawings-down from the level of the supernal unity, for "the Torah and the Holy One, blessed be He, are all one."

18 ורמ"ח פקודים הם רמ"ח אברין דמלכא אברין ממש שהן כלים לאור וחיות הנמשך ומלובש ומתפשט בהם מאא"ס ב"ה ממש

And the 248 commandments are the 248 "limbs of the King" — actual limbs, which are vessels for the light and life-force that is drawn, clothed and spread forth in them from the Infinite Light, blessed be He, itself;

אלא שירדו ונתלבשו בעניינים גשמיים בשביל גשמיות העוה"ז וחומריותו כדי להעלותם ושתכלל גם חיות גשמיו' העוה"ז באור וחיות העליון ולכך הוצרך חיות העליון לירד ולהתגשם כ"כ.

only, they descended and were clothed in physical matters for the sake of the physicality and materiality of this world, in order to elevate them, and so that the life-force of this world's physicality, too, will be included in the supernal light and life-force. And therefore the supernal life-force had to descend and become so physical.

19 ובזה יובן יתרון ומעלת עסק התורה וקיום המצות בעוה"ז יותר מדו"ר של הנשמה טרם ירידתה

And with this, the advantage and superiority of engaging in Torah and fulfilling the mitzvos in this world, over the love and awe of the soul before its descent, will be understood.

כי הנשמה עם היות שהדו"ר שלה גבוהים ונעלים מאד ביתר שאת אפי' מן המלאכים שבעולם ההוא בכל עולם ועולם לפי מה שהוא כנודע שהמלאכים הם מחיצוניות העולמות והנשמות הן מבחי' פנימיות.

For the soul — although its love and awe are very lofty and exalted, exceedingly so, even beyond the angels in that world, in each and every world according to what it is, as is known that the angels are from the outer dimension of the worlds and the souls are from the level of the inner dimension —

עכ"ז מאחר שהנשמה היא בחי' נברא ומחודש יש מאין אינה מיוחדת במאצילה ב"ה כיחוד תורה ומצות דאורייתא וקוב"ה כולא חד ממש ורמ"ח מצות הן רמ"ח אברין דמלכא ממש שהן הן חכמתו ורצונו ממש והוא המדע כו'.

nevertheless, since the soul is a created being, brought into existence anew, something from nothing, it is not united with its Emanator, blessed be He, like the unity of Torah and mitzvos, for "the Torah and the Holy One, blessed be He, are all one" in actuality, and the 248 mitzvos are the 248 limbs of the King in actuality, for they are His very wisdom and will, and "He is the Knowledge," etc.

20 ומ"מ אורייתא בלא דו"ר לא פרחא לעילא כי מאחר שירדה ונתלבשה בעניינים גשמיים הרי היא מקושרת למטה והרי היא בבחי' ירידה מאור פניו ית'.

Nevertheless, Torah without fear and love does not fly upward. For since it descended and was clothed in physical matters, it is bound below, and it is in a state of descent from the light of His countenance, may He be blessed.

אבל ע"י דו"ר הנה הוא ממשיך אור א"ס ב"ה המלובש בתורה בבחי' יחוד גמור להיות אורייתא וקוב"ה כולא חד וכנודע מ"ש במ"א בענין עסק התורה לשמה דע"ז אמרו מעלה אני עליהם כאלו עשאוני.

But through fear and love one draws down the Infinite Light, blessed be He, that is clothed in the Torah, in a state of complete unity, so that "the Torah and the Holy One, blessed be He, are all one." And [this is] as is known from what is explained elsewhere concerning engaging in Torah for its own sake, of which [the Sages] said, "I account it to them as if they had made Me."

עשאוני ממש שע"י עסק התורה נמשך הוי"ו של שם הוי"ה ב"ה שהוא ת"ת וע"י המצות וכללותן היא מצות הצדקה נמשך ה"א של שם הוי"ה כנודע ודרך כלל

"Made Me" literally: for through engaging in Torah the vav of the Name Havayah, blessed be He, which is Tiferes, is drawn down; and through the mitzvos — and their sum total is the mitzvah of charity — the hei of the Name Havayah is drawn down, as is known. And in general,

ע"י תורה ועבודי' וגמ"ח נמשכו ג' קווין חח"ן בימין כו' והן ג' ווי"ן מויסע ויבא ויט כו' שהווי"ן הם המשכות מהיודי"ן שבראש הווי"ן כו':

through Torah, service and acts of kindness, the three lines — Chochmah, Chesed and Netzach on the right, etc. — are drawn down; and these are the three vavs of "Vayisa," "Vayavo," "Vayet," etc., for the vavs are drawings-down from the yuds at the head of the vavs, etc.

21 והנה בבחי' זו ארץ קדמה לשמים. ארץ הוא בחי' רצוא שבתפלה דהיינו בירור המ"ן תחלה

Now, in this respect, the earth preceded the heavens. "Earth" is the aspect of ratzo in prayer, that is, the refinement of the mayin nukvin, first;

ואח"כ שמים היינו השפעת המ"ד ע"י תו"מ כי השמים הם בחי' משפיעים כמ"ש המכסה שמים בעבים המכין לארץ מטר כו'

and afterwards "heavens," that is, the bestowal of the mayin dechurin through Torah and mitzvos. For the heavens are the aspect of those that bestow, as it is written, "Who covers the heavens with clouds, Who prepares rain for the earth," etc.,

למטר השמים כו' להיות המ"ד מברר את המ"ן להעלות עד שיוכלל גם בחי' העשיה בבחי' אציי' דאיהו וחיוהי חד כו'.

[and] "of the rain of heaven," etc. — so that the mayin dechurin refine the mayin nukvin to raise [them], until even the level of Asiyah will be included in the level of Atzilus, where "He and His life-forces are one," etc.

22 וצ"ל קדימת בירור המ"ן תחלה כדי שאח"כ יבא בירור המ"ד לברר את המ"ן משא"כ בלי העלאת מ"ן אין כח במ"ד לברר כו'.

And the refinement of the mayin nukvin must come first, so that afterwards the refinement of the mayin dechurin will come to refine the mayin nukvin; whereas without the raising of mayin nukvin, the mayin dechurin have no power to refine, etc.

וזו היא עבודתינו כל ימי משך הגלות שהרע גובר וצ"ל בירור הרע ולהפרידו מן הטוב.

And this is our service all the days of the duration of the exile, when evil prevails, and there must be a refinement of the evil and a separating of it from the good.

אבל לע"ל בביאת משיח ב"ב כשישלם ויוגמר כל הבירור ויקויים בלע המות לנצח ואת רוח הטומאה אעביר כו' שאז יהי' הכל בבחי' עולם התקון כבאצי' ממש שיהי' יחוד והתכללות למטה כמו למעלה.

But in the Time to Come, with the coming of Mashiach, speedily in our days, when all the refinement will be completed and finished, and "He will swallow up death forever" and "I will remove the spirit of impurity," etc., will be fulfilled — for then everything will be in the state of the World of Tikkun, as in Atzilus itself, so that there will be unity and inclusion below as above —

הנה התכלית הוא שיאיר ויתנוצץ גילוי אור עולם העקודים שלמעלה מעולם האצי' כמ"ש הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד.

behold, the ultimate purpose is that the revelation of the light of the World of Akudim, which is above the World of Atzilus, will shine and sparkle forth, as it is written, "Behold, My servant shall be wise; he shall be exalted and lifted up and be very high."

23 וזהו פנימי' עתיק שיתגלה ואז יהי' התנוצצות נשמות חדשות שאין בהם בחי' בירור.

And this is the inner dimension of Atik, which will be revealed; and then there will be the sparkling forth of new souls in which there is no aspect of refinement.

דהנה כל הנשמות אשר מעולם הן שנכללו באדה"ר שצריכים בירור ותקון והן הן שירדו מחיצוני' עתיק שנשתלשלו כסדר המדרגות ומה שהוא מסודר כבר בסדר ההשתלשלות אין זה חידוש

For all the souls there have ever been are those that were included in Adam, the first man, which need refinement and rectification; and they are the ones that descended from the outer dimension of Atik, chained down according to the order of the levels. And what is already arranged in the order of the chaining-down is not a new thing;

אבל חידוש נשמות הוא מלמעלה מן ההשתלשלות מה שלא ירד ונשתלשל עדיין והוא מפנימי' עתיק שלא בא לידי גילוי בסדר השתל'

but newness of souls is from above the chaining-down — what has not yet descended and been chained down — and this is from the inner dimension of Atik, which has not come to revelation in the order of the chaining-down.

כי סדר ההשתלשלות הוא שמחיצוניות שבעליון נעשה פנימי' למטה. אבל פנימי' עליון אינו יורד ומשתלשל כלל.

For the order of the chaining-down is that from the outer dimension of the higher [level] the inner dimension of the lower [level] is made; but the inner dimension of the higher [level] does not descend and chain down at all.

24 ולע"ל יהי' גילוי אור חדש הזה שלמעלה מסדר ההשתלשלות. והוא עולם העקודים שלפני האצי'. כי באצי' שהוא עולם התיקון נתקן ונסדר

And in the Time to Come there will be a revelation of this new light, which is above the order of the chaining-down; and this is the World of Akudim, which precedes Atzilus. For in Atzilus, which is the World of Tikkun, [everything] was rectified and arranged

כמו שראוי להיות השתלשלות בהתחלקות המדרגות חכמה וחסד כו' כמאמר אנת הוא חכים אלא ולא בחכמה ידיעא שנמשך אור א"ס בחכמה.

as is fitting for the chaining-down to be, with the division into levels, Chochmah and Chesed, etc., as the saying goes, "You are wise," only "not with a known wisdom" — [meaning] that the Infinite Light is drawn into Chochmah.

25 וזהו אנת הוא אור א"ס ב"ה שנתלבש בבחי' חכים כו'. וכן בכל הבחי' אנת הוא מבין כו' צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד כו'.

And this is [the meaning of] "You are": the Infinite Light, blessed be He, which was clothed in the level of "wise," etc. And so with all the levels: "You are understanding," etc.; "G-d is righteous in all His ways, and kind," etc.

והן מקורות לחכמה וחסד דבריאה שהן חכמה ידיעא וחסד ידיעא כו' אבל עולם העקודים הוא התכללות כל הכחות וכל הבחי' ועקוד בכלי אי' כו'

And these are sources for the Chochmah and Chesed of Beriah, which are a known wisdom and a known kindness, etc. But the World of Akudim is the inclusion of all the powers and all the levels, bound together (akud) in one vessel, etc.,

בלי התחלקות שם חכמה וחסד כלל וגילוי זה נקרא שמים חדשים וארץ חדשה אשר אני עושה.

without any division of the names Chochmah and Chesed at all. And this revelation is called "the new heavens and the new earth that I am making."

אני דייקא הוא המאציל עליון ברוך הוא. שלהיות כח ההתחדשות זה הוא מא"ס ב"ה עצמו כנודע ואעפ"כ נקרא בשם שמים וארץ.

"I" specifically — this is the supernal Emanator, blessed be He. For this power of renewal is from the Infinite One, blessed be He, Himself, as is known. And nevertheless it is called by the name "heavens and earth,"

כי מאחר שהוא בבחי' איזה גילוי להיות אפי' מקור דמקור לסדר השתלשלות מוכרח להיות שם איזה בחי' שהיא דוגמת ההשתלשלות.

for since it is in a state of some revelation, so as to be even a source of the source for the order of the chaining-down, there must necessarily be some aspect there that resembles the chaining-down.

26 ומאחר שבהשתלשלות נעשה שמים וארץ מוכרח להיות גם שם בחינות הללו אלא דשם נק' שמים וארץ שמים תחלה דהיינו מטי ולא מטי.

And since in the chaining-down heavens and earth came into being, these aspects must necessarily be there as well. Only, there it is called "heavens and earth" — heavens first — that is, "it reaches and does not reach."

מטי שרוצה להשפיע ולא מטי שאין הכלי יכול לסבול (משא"כ ממטה למעלה רצוא תחלה מים תחתונים בוכין כו') ולכן נקרא שמים וארץ הללו עומדים לפני פי' עומדים שעומדים תמיד.

"It reaches," for it wishes to bestow; "and does not reach," for the vessel cannot bear [it] (whereas from below to above, ratzo comes first: "the lower waters weep," etc.). And therefore these heavens and earth are called "standing before Me": "standing" means that they stand always.

שהרי גם היום יש בחי' זו דעולם העקודים אלא שהיא בהעלם. ולע"ל יתגלה. והם לפני. פי' בבחי' פנימיות דהיינו פנימית עתיק כנ"ל:

For even today this level of the World of Akudim exists, only it is in concealment; and in the Time to Come it will be revealed. And "they are before Me (lefanai)" means in the manner of the inner dimension (pnimiyus), that is, the inner dimension of Atik, as mentioned above.

27 ובישר הנביא זה לומר שכן יעמוד זרעכם ושמכם. זרעכם הוא בחי' זריעת המ"ד ע"י התורה שהתורה שנתלבשה בעניינים גשמיים היא כמו זריעת הגרעין בעפר שעם היות שגוף הגרעין נרקב מ"מ הכח שבו מצמיח

And the prophet announced this, saying that so too "your seed and your name shall stand." "Your seed" is the aspect of the sowing of the mayin dechurin through the Torah. For the Torah, which was clothed in physical matters, is like the sowing of a seed in the soil: although the body of the seed rots, nevertheless the power within it makes [the plant] grow;

ולכן אינו צומח אלא דוגמת הגרעין ומזרע דגן אינו צומח אתרוג כו' וכמ"ש למינהו כו'.

and therefore nothing grows except what is like the seed — from a seed of grain an esrog does not grow, etc. — and as it is written, "after its kind," etc.

כך התורה אע"פ שנתלבשה בעניינים גשמיים (ויש מאן דאמר מצות בטילות לע"ל) מכל מקום אור התורה הוא המצמיח ופועל ישועות בקרב הארץ לברא את המ"ן ולהעלותו למעלה מעלה.

So too the Torah: although it was clothed in physical matters (and there is an opinion that the mitzvos will be annulled in the Time to Come), nevertheless the light of the Torah is what makes [things] grow and "works salvations in the midst of the earth," to refine the mayin nukvin and raise them ever higher.

ושמכם הוא בחי' קבלת עול מ"ש שמקבלים במצותיו ית' ונק' בחי' שם שנקרא שמו יתברך על ישראל בקבלת מלכותו עליהם וזהו ומלכותו ברצון קבלו עליהם

And "your name" is the aspect of accepting the yoke of the Kingdom of Heaven, which they accept in His mitzvos, may He be blessed. And it is called the aspect of "name" because His Name, may He be blessed, is called upon Israel through their accepting His sovereignty upon themselves; and this is [the meaning of] "and His sovereignty they willingly accepted upon themselves."

משא"כ על העכו"ם הוא מושל ולא מלך כי אין נקרא מלך אלא ברצון וזהו ענין כתר מלכות שעיקר המלכו' הוא הכתר שמכתירין אותו וכתר היינו בחי' רצון

Whereas over the nations He is a ruler and not a king, for one is called a king only [when accepted] willingly. And this is the meaning of "the crown of sovereignty": the essence of sovereignty is the crown with which he is crowned, and Keser is the aspect of will;

וזהו נעוץ תחלתן בסופן שהמשכ' המל' הוא מן הכתר שהוא הרצון כו'. ולכך נק' בבחי' שמכם.

and this is [the meaning of] "their beginning is wedged in their end": the drawing-down of Malchus is from Keser, which is the will, etc. And therefore it is called the aspect of "your name."

28 והנה זרעכם ושמכם שהן הן המשכות תורה ומצות שבעוה"ז הן המשכת המ"ד מעולם האצי' שהוא עולם התקון כדי לברר המ"ן שעולה מהעשי' שיוכלל באצי' כנ"ל.

Now, "your seed" and "your name," which are the drawings-down of Torah and mitzvos in this world, are the drawing-down of the mayin dechurin from the World of Atzilus, which is the World of Tikkun, in order to refine the mayin nukvin that rise from Asiyah, so that it will be included in Atzilus, as mentioned above.

וא"כ לע"ל כשישלם ויוגמר הבירור ויהי' הכל עולם התקון ויתנוצץ ויתגלה גילוי אור חדש העליון מבחי' שמים חדשים וארץ חדשה סד"א שלא יהי' עליי' עוד להתורה ומצות.

If so, in the Time to Come, when the refinement is completed and finished and everything is the World of Tikkun, and the revelation of the new supernal light, from the level of "new heavens and new earth," sparkles forth and is revealed, it might have entered your mind that there will no longer be an ascent for the Torah and mitzvos,

רק ישארו בעולם האצי'. ולכן מבשר הנביא שבאמת לא כן הוא רק גם זרעכם ושמכם יעמוד שם.

[but that] they will only remain in the World of Atzilus. Therefore the prophet announces that in truth it is not so; rather, "your seed and your name," too, "shall stand" there.

כי גם אחר שיושלמו כל הבירורים ויוכללו באצי' עוד זאת תהיה מעלה יתירה בעילוי אחר עילוי שיתעלו גם בעולם העקודים:

For even after all the refinements are completed and included in Atzilus, there will yet be this additional superiority, ascent after ascent: that they will be elevated into the World of Akudim as well.

TORAH OHR • PARSHAS BEREISHIS • MAAMAR 4

להבין הטעם שנשתנה יצירת גוף האדם משאר כל...

To understand the reason why the formation of man's body differs...

1 להבין הטעם שנשתנה יצירת גוף האדם משאר כל הנבראים כמו הצומח והחי שכולם נברא גופם ע"י מאמר ה'

To understand the reason why the formation of man's body differs from all the other creatures, such as the vegetative and the animal, whose bodies were all created through G-d's utterance,

כמ"ש ביום ג' תדשא הארץ דשא עשב מזריע כו' עץ עושה פרי כו' ויהי כן וכן ביום חמישי ישרצו המים שרץ נפש חיה כו'.

as it is written of the third day, "Let the earth sprout vegetation, herbs yielding seed..., fruit trees yielding fruit..., and it was so"; and likewise on the fifth day, "Let the waters swarm with swarms of living creatures...."

2 וכן בכולם הרי שהארץ הוציאה את העשבים ואת האילנות כאו"א כמו שהוא אח"כ עם הנפש הצומחת שבו

And so with all of them: the earth brought forth the grasses and the trees, each one just as it is afterward, with the vegetative soul within it.

וכן גם הבע"ח הוציאה הארץ ג"כ כמו שהן חיים את הדוב ואת הארי כו' וגם המים שרצו כן שרץ נפש חיה הם הם הדגים ג"כ

And likewise the earth also brought forth the animals just as they are, alive — the bear and the lion, etc.; and the waters too swarmed in this way with "swarms of living creatures," which are the fish, likewise

כמו שהן דהיינו הגוף עם הנפש החיונית שבתוכו יחד ע"י מאמר ה' שאמר תוצא הארץ כו'

as they are, that is, the body together with the vital soul within it, through the utterance of G-d, who said, "Let the earth bring forth...,"

ישרצו המים כו' והוא צוה ונבראו כמו שהן עתה וכמארז"ל בקומתן נבראו. משא"כ בבריאת האדם שנעשה גופו תחלה בפ"ע עפר בלי שום נפש חיונית בתוכו.

"Let the waters swarm...." He commanded and they were created as they are now, as our Sages, of blessed memory, said: "They were created in their full stature." This is not so in the creation of man, whose body was first made by itself, of dust, without any vital soul within it.

3 וכמ"ש וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה וכמארז"ל שעה ראשונה צבר עפרו כו' ומתחלה היה גולם

As it is written, "And Havayah Elokim formed the man of dust from the ground"; and as our Sages, of blessed memory, said: "In the first hour his dust was gathered..."; and at first he was an unformed mass (golem),

כמ"ש גלמי ראו עיניך עד שאח"כ ויפח באפיו נשמת חיים הרי שלא יצא גופו מן הארץ על דרך שהוא עתה בהיות בו נפש החיונית והמדברת אלא שלקח עפר ועשה ממנו גוף.

as it is written, "Your eyes saw my unformed mass," until afterward "He blew into his nostrils the breath of life." Thus his body did not come forth from the earth in the way it is now, with the vital and speaking soul within it; rather, He took dust and made a body of it.

4 ואח"כ נפח נשמה באפו כו'. וזהו בחי' שפלות לגבי האדם שהרי הגוף שלו נמוך במדרגה יותר מגופות הבע"ח שנתהווה בבחינת דומם עד שאח"כ ויפח באפיו כו'.

And afterward He blew a soul into his nostrils, etc. And this is a mark of lowliness with respect to man, for his body is lower in level than the bodies of the animals, since it came into being on the level of the inanimate, until afterward "He blew into his nostrils...."

עם היותו מובחר בנבראים וז"ש אחור וקדם כו'. אך להבין זה על מה ולמה נהייתה כן.

[This,] although he is the choicest of the creatures. And this is what is written, "Behind and before...." But we must understand this: why and for what reason did it come to be so?

הענין הוא כי הנה ד' בחי' דצח"ם הם כנגד ד' אותיות דשם הוי"ה. הדומם הוא כמו עפר ואבנים ומתכות שאין לו גידול והצומח הם אילנות ועשבים כו'

The explanation is that the four levels — inanimate, vegetative, animal and speaking — correspond to the four letters of the Name Havayah. The inanimate is such as dust, stones and metals, which have no growth; the vegetative are trees and grasses, etc.;

ובע"ח יש להם כ"ז ונוסף ע"ז נפש החי' הרוחני'. ובמדבר נוסף עוד על כולם נפש השכלית נפש המדברת כו'.

animals have all this, and in addition to it the spiritual animal soul. And in the speaking [being] there is added, beyond all of them, the intellectual soul, the speaking soul, etc.

5 והנה דרך כלל הבע"ח הם כלולים מב' דברים הגוף שבו הוא בחי' צומח שהרי נולד קטן ונעשה גדול והנפש שבו היא נפש החי' למינה.

Now, in general, animals are made up of two things: the body within them, which is on the level of the vegetative, for it is born small and becomes large; and the soul within them, which is the animal soul of its species.

ומה ששניהם יצאו ביחד מן הארץ. דהיינו הגוף עם נפש החי' שבו ע"י מאמר ה' כו'

And as for the fact that both came forth together from the earth — that is, the body with the animal soul within it — through G-d's utterance, etc.:

היינו משום שבחי' צומח וחי עם היותם ב' מדריגות זו למעלה מזו אבל הם סמוכי' זה לזה.

this is because the levels of the vegetative and the animal, although they are two levels, one above the other, are nevertheless adjacent to each other.

6 ולכן יכולים להתחבר יחד דהיינו שיהיה התהוותם בבת אחת כיון שבחי' צומח הוא סמוך לבחי' חי ואין ביניהם הפסק עוד מדרגה אחרת

Therefore they can be joined together, that is, they can come into being at once, since the level of the vegetative is adjacent to the level of the animal, with no further level interrupting between them.

לכן נתהוו הבע"ח גופם ונפשם החיונית בבת אחת כנ"ל. משא"כ המדבר רחוק בדילוג הערך מהצומח ולכן לא הי' יכול לצאת עם הגוף כאחד:

Therefore the animals came into being, their bodies and their vital souls, at once, as said above. But the speaking [being] is distant from the vegetative by a leap in rank, and therefore it could not come forth together with the body as one.

7 ואמנם מה שגופו היה דומם דוקא הוא כי היות ידוע דהאדם הוא תכלית הבריאה והיינו להיות הוא מעלה הנצוצות שנפלו בדצ"ח

However, the fact that his body was specifically inanimate is because it is known that man is the purpose of creation, namely, that he is to elevate the sparks that fell into the inanimate, vegetative and animal [realms]

ע"י שנטפלים לצרכיו לחם לאכול ובגד ללבוש והוא יש בו דעת לעבוד את ה' כו'.

by their being made subordinate to his needs — bread to eat and clothing to wear — while he has the understanding (daas) to serve G-d, etc.

8 ועד"מ כשצריכים להגביה איזה דבר מן הארץ ע"י כלי ההגבהה הנקרא ליווע"ר צריכים לאחוז בחלקים התחתונים שבו דוקא

By way of analogy: when one needs to lift something from the ground by means of the lifting device called a "levar" [jack], one must take hold of specifically its lowest parts,

כמו בהגבהת כותלי בית שצריכים להתחיל להגביה הקורה התחתון דוקא ואז ממילא יוגבהו גם העליונים הימנו.

as in raising the walls of a house, where one must begin by raising specifically the lowest beam, and then the ones above it are automatically raised as well.

משא"כ אם היה מתחיל מאמצע הכותל לא היה מגביה התחתונים. כמו"כ נשמת האדם נתלבשה בגוף שמבחי' דומם היותר תחתון מכולם ויעלה אותו וממילא יתעל' גם הצומח שהוא למעלה מדומם כו'

But if one were to begin from the middle of the wall, he would not raise the lower ones. So too, the soul of man was vested in a body of the inanimate level, the lowest of them all, and it will raise it, and automatically the vegetative, which is above the inanimate, is also elevated, etc.

וע"ש זה נק' מדבר מלשון ידבר עמים כלומר שהוא המנהיג את כולם בהיותו מעלה אותם ע"י עבודתו כו'.

And on account of this he is called "medaber" (speaking), from the expression "He leads (yadber) peoples," that is, he is the leader of them all, since he elevates them through his service, etc.

9 והנה נשמת האדם דוקא יען היותו בחי' מדבר הגבוה שבכולם יתלבש בדומם דוקא ולא בצומח

Now the soul of man specifically, because it is the level of the speaking, the highest of them all, is vested specifically in the inanimate, and not in the vegetative.

כי צומח רחוק מבחי' מדבר רק לבחינת החי הוא סמוך כנ"ל שהם בחי' ו' ובחי' ה' עלאה דשם הוי"ה הסמוכה לוי"ו

For the vegetative is distant from the level of the speaking; it is adjacent only to the level of the animal, as said above, for they are the level of the Vav and the level of the upper Hei of the Name Havayah, which is adjacent to the Vav.

אבל בחינת מדבר הוא יו"ד וקש"י שלמעלה מעלה מן הוי"ו אלא בבחינת ה' תתאה שהוא מקור בחינת דומם הוא מתלבש כי נעוץ תחלתן בסופן דוקא.

But the level of the speaking is the Yud and the tip of the Yud, which are far, far above the Vav; rather, it is vested in the level of the lower Hei, which is the source of the level of the inanimate, for "their beginning is wedged in their end" specifically.

10 והענין דכתיב בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה ושמים וארץ הם רוחניות וגשמיות שהם דרך כלל דומם וצומח

And the explanation: it is written, "With Chochmah He founded the earth; He established the heavens with Tevunah (understanding)." Heaven and earth are spirituality and physicality, which are, in general, the inanimate and the vegetative.

כי הדומם הוא הגשם היותר אחרון והצומח יש בו איזה רוחניו' ולמעלה היינו זו"נ שהמדות נק' צומח שיש בהן קטנות וגדלות אבל האותיות הם בחי' דומם שאין בהם גידול כו'.

For the inanimate is the very last [degree of] physicality, while the vegetative has some spirituality in it. And above, this is Z'eir Anpin and Nukva: the emotive attributes are called "vegetative," for they have smallness and greatness, but the letters are the level of the inanimate, which has no growth, etc.

11 והנה שמים עם היותם נעלים במדרגה הוא כוננם בתבונה שלמטה מהחכמה ובחכמה יסד ארץ שלמטה במדרגה משמים. ולכאורה נהפוך הוא.

Now the heavens, although they are exalted in level, He established with Tevunah, which is below Chochmah; and with Chochmah He founded the earth, which is lower in level than the heavens. Seemingly, it should be the reverse!

אבל הענין מטעם הנ"ל כי היא הנותנת שבחי' המדות מקבלים מהבינה שמהתבוננות מתפעל והוא בחי' חי וצומח משא"כ החכמה היא למעלה מערך זה

But the matter is for the reason stated above; this is exactly what dictates it: the level of the emotive attributes receives from Binah, for from contemplation one is stirred, and this is the level of the animal and the vegetative; whereas Chochmah is above this category.

אבל בה יסד ארץ משום דנתחב"ס כו' ולכן הי' גוף האדם מתחלה דומם דוקא ולא כשאר בע"ח שנתהווה גופם בבחי' צומח מתחלתם ולא הי' דומם

Yet with it He founded the earth, because "their end is wedged in their beginning," etc. And therefore the body of man was at first specifically inanimate, and not like the other animals, whose bodies came into being on the level of the vegetative from their very beginning and were not inanimate.

משא"כ אדה"ר דכתיב בי' גלמי ראו עיניך בחי' גולם ודומם ואח"כ ויפח כו' לפי שנשמתו מבחי' ח"ע ובחכמה יסד ארץ.

Not so Adam, the first man, of whom it is written, "Your eyes saw my unformed mass" — the level of an unformed mass and of the inanimate — and afterward "He blew...," because his soul is from the level of supernal Chochmah, and "with Chochmah He founded the earth."

12 ובזה יובן מ"ש בבריאת האדם וייצר ה' אלקים בב' שמות כי להיות התחברות נפשו וגופו מדבר ודומם הרחוקים זמ"ז בערך יותר מריחוק הגוף מהנפש שבשאר כל הבע"ח כנ"ל שצומח וחי סמוכים יחד

With this we will understand what is written of the creation of man, "And Havayah Elokim formed," with two Names: since it is the joining of his soul and his body — speaking and inanimate — which are farther apart from each other in rank than the body is from the soul in all the other animals, for, as said above, the vegetative and the animal are adjacent to each other;

משא"כ הדומם עם המדבר שרחוקים זמ"ז מהקצה אל הקצה ולכן כדי שיתחברו יחד הוא ע"י ב' שמות:

whereas the inanimate and the speaking are distant from each other, from one extreme to the other. Therefore, in order that they be joined together, it is through two Names.

13 ולהבין בתוס' ביאור ענין וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה ואח"כ ויפח באפיו נ"ח שהגוף שלו בתחלתו הי' בלא נפש עדיין והי' דומם מעפר גשמי

To understand with further explanation the matter of "And Havayah Elokim formed the man of dust from the ground," and afterward "He blew into his nostrils the breath of life" — that his body at first was still without a soul, and was inanimate, of physical dust,

ואח"כ נתלבשה בו נפש חיה המדברת כו' משא"כ בשאר כל הנבראי' דצומח וחי שגופם ונפשם יצאו כא' מן הארץ כו'.

and afterward the living, speaking soul was vested in it, etc.; whereas in all the other creatures, vegetative and animal, their bodies and souls came forth together from the earth, etc.

הענין יובן בהקדם דכמו שיש בגשמיות ד' בחי' דצח"מ. ככה גם ברוחניו' נמצאים ד' בחי' אלו.

The matter will be understood by first stating that just as in physicality there are four levels — inanimate, vegetative, animal and speaking — so too in spirituality these four levels are found.

14 ועד"מ בנפש האותיות הן בחי' דומם שאין בהם גידול כו' והמדות הן בחי' צומח שהרי התפעלות קטנה בתחלתה מתלהבת אח"כ עד שתהי' שלהבת עזה כו'

By way of analogy, in the soul: the letters are the level of the inanimate, which have no growth, etc.; and the emotive attributes are the level of the vegetative, for an emotional arousal that is small at first later blazes up until it becomes a mighty flame, etc.

וצמיחותם הוא מן השכל כמו שהצומח גשמי הי' בתחלה צפון וטמון בארץ ואח"כ יוצא וצומח לחוץ כן המדות הם כלולים ונעלמים תחלה בשכל המולידם ואח"כ יוצאים בגילוי.

And their growth is from the intellect: just as the physical plant was at first hidden and buried in the ground, and afterward comes out and sprouts outward, so the emotive attributes are at first contained and concealed in the intellect that gives birth to them, and afterward they come out into revelation.

15 ובנמשל למעלה המל' נק' דומם וז"א דאצי' שהוא המדות נק' צומח והיינו שצומח מן אימא עלאה שהוא בחי' השכל העליון שנק' בשם חי

And in the analogue above: Malchus is called "inanimate," and Z'eir Anpin of Atzilus, which is the emotive attributes, is called "vegetative," meaning that it grows from the supernal Imma, which is the level of the supernal intellect, called by the name "living,"

כמ"ש בחוה כי היא היתי' אם כל חי וגם החכ' נק' חיה כדכתיב והחכמה תחי' כו'.

as it is written of Chavah, "for she was the mother of all life"; and Chochmah too is called "life," as it is written, "And wisdom gives life…," etc.

16 ונמצא שהצומח עם החי הם סמוכים זל"ז בלי דילוג והפסק מדריגה אחרת אמצעית ביניהן והם מתאחדים ומתדבקים זב"ז מצד עצמותן ומהותן

It turns out that the vegetative and the animal are adjacent to each other, without a leap or the interruption of another, intermediate level between them, and they unite and cleave to each other by virtue of their very essence and nature.

שהרי מתחלה הי׳ הצומח כלול בחי ממש שהוא ענין העלם המדות בבחי׳ עבור בהשכל כולד הצפון בבטן האם דירך אמו הוא ממש

For at first the vegetative was contained within the animal itself — this is the concealment of the emotive attributes in a state of gestation within the intellect, like a fetus hidden in the mother's womb, which is literally "its mother's thigh";

וגם אח״כ ביציאתן לחוץ עדיין צריכין לאמן הם בימי יניקה שהשכל מחי׳ ומגדל את המדות והוא קיומן ממש.

and even afterward, when they come out, they still need their mother in the days of nursing: the intellect enlivens and grows the emotive attributes, and it is their very sustenance.

17 ולכן גם בגשמיו׳ במאמר תוצא הארץ נפש חיה יצא גוף הבהמות ונפשותן שהם בחי׳ צומח וחי כאחד מן הארץ על היותן סמוכים ומתאחדי׳ זע״ז גם בשרשן כנ״ל.

Therefore in physicality too, by the utterance "Let the earth bring forth living creatures," the bodies of the animals and their souls, which are the levels of the vegetative and the animal, came forth together from the earth, since they are adjacent and united with each other in their root as well, as said above.

משא״כ הדומם רחוק מן החי ביותר שהרי בחי׳ צומח מפסיק ביניהן. ועד״מ האותיות אין להם שייכות כלל להשכל שאינן כמו המדות שהם בערך וסוג קרוב עם השכל.

But the inanimate is very far from the animal, for the level of the vegetative interrupts between them. By way of analogy: the letters have no connection at all to the intellect, for they are not like the emotive attributes, which are of a kind and category close to the intellect.

וראוי הוא שיהי׳ התהוות ההתפעלות מן השכל כמ״ש לפי שכלו יהולל איש. וע״כ הם סמוכים זל״ז כנ״ל.

And it is fitting that the emotional arousal come into being from the intellect, as it is written, "A man is praised according to his intellect." Therefore they are adjacent to each other, as said above.

אבל האותיות הן הנה ממהות וסוג אחר כי הם גשמיים ממש ואין להם שייכות כלל למהות השכל (ועמש״ל בד״ה בכ״ה בכסליו גבי נרות וקטורת)

But the letters are of another essence and category, for they are actually physical and have no connection at all to the essence of the intellect (and see what is written above in the discourse beginning "On the twenty-fifth of Kislev," regarding the lamps and the incense).

ולכן גוף האדם שהי' דומם וגולם נתהווה כמו שהוא בלא נפש החיונית כי לא יכלה נפש החיה כלל להתחבר עמו.

Therefore man's body, which was inanimate and an unformed mass, came into being as it is, without the vital soul, for the animal soul could not join with it at all.

אמנם אח"כ נתלבשה בו נפש האדם עם היותה בחי' מדבר שהוא למעלה בערך גם מן החי.

However, afterward the soul of man was vested in it, though it is the level of the speaking, which is above in rank even the animal.

אבל הענין כי היא הנותנת שבבחי' שלמטה מטה ביותר א"א שירד וישפיל א"ע שם רק מי שהוא גבוה בערך ביותר

But the matter is that this is exactly what dictates it: into the very lowest level, none can descend and lower himself there except one who is highest in rank.

ולכן בגוף שמבחי' דומם היותר נמוך במדרגה נתלבשה נפש המדברת הגבוה מכולן משא"כ בצומח שלא נתלבשה בו רק נפש החיה.

Therefore into the body of the inanimate level, the lowest in rank, the speaking soul, the highest of them all, was vested; whereas into the vegetative only the animal soul was vested.

רק שאותה הנפש יצאה כאחד עם הגוף אבל בדומם אינו כן שלא יצאה הנפש המדברת עמו כא' רק שאח"כ נתלבשה בו כו':

Only, that soul came forth together with the body; but with the inanimate it is not so, for the speaking soul did not come forth together with it; rather, afterward it was vested in it, etc.

18 וביאור כל זה הנה יובן ע"פ ענין ההפרש שבין מלאכים לנשמות. כי הנה המלאכים נק' בשם חיות ובהמות כמ"ש פני ארי' אל הימין ופני שור מהשמאל כו'.

The explanation of all this will be understood through the difference between angels and souls. For the angels are called by the names of beasts and animals, as it is written, "The face of a lion on the right, and the face of an ox on the left…," etc.

והם מורכבים ג"כ מגוף ונפש ונק' חומר וצורה כמו בנ"א. רק שההפרש ביניהם לבנ"א הוא שגופם רוחני יותר.

And they too are composed of a body and a soul, called matter and form, as with human beings; only, the difference between them and human beings is that their body is more spiritual.

19 וכמ"ש הרמב"ן ע"פ עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט שמרוחניות שני היסודות אלו אש ורוח נעשה גופות המלאכים יש מהן שגויתם מבחי' רוח והוא כמו מחנה מיכאל ויש שמבחי' אש וכמו מחנה גבריאל כו'.

As the Ramban writes on the verse "He makes His angels winds, His ministers a flaming fire": the bodies of the angels are made from the spirituality of these two elements, fire and air; some have bodies of the level of air, such as the camp of Michael, and some of the level of fire, such as the camp of Gavriel, etc.

משא"כ גופות בנ"א הם מגשמיות ד' יסודות ארמ"ע. אמנם הסבה לזה למה נתנו להם גופות רוחניות מלישראל.

Whereas the bodies of human beings are of the physicality of the four elements: fire, air, water and earth. But the reason for this — why they were given bodies more spiritual than Israel —

כי הנה תכלית הירידה בהשתלשלות העולמות הוא רק כמ"ש ולכבודי בראתיו כו' דהיינו להיות ביטול היש

is that the purpose of the descent in the chain of the worlds is only as it is written, "And for My glory I created him...," namely, that there be the nullification of the "something."

וזהו עיקר ענין עולם התקון יחוד והתכללות אורות וכלים שהן דרך כלל בחי' אין ויש

And this is the essential point of the World of Tikkun (rectification): the union and inclusion of lights and vessels, which are, in general, the levels of "nothing" and "something."

כי האורות הן בחי' הארו' והמשכות א"ס ב"ה והן בבחי' ביטול והכלים הם בחי' יש חו"ב חו"ג.

For the lights are the level of the illuminations and emanations of the Infinite One, blessed be He, and they are in a state of self-nullification; and the vessels are the level of "something": Chochmah and Binah, Chesed and Gevurah.

20 והנה בעולם התהו לא יכלו הכלים להכיל את האורות דהיינו שלא הי' היש נכלל ובטל אל

Now in the World of Tohu (chaos) the vessels could not contain the lights; that is, the "something" was not included and nullified into

האין ועיקר ענין התקון הוא להיות התכללות האורות עם הכלים וכן להיות התכללות חו"ג שמאלא וימינא כו' שהוא בחי' ביטול היש לאין.

the "nothing." And the essential point of Tikkun is that there be the inclusion of the lights with the vessels, and likewise the inclusion of Chesed and Gevurah, left and right, etc., which is the nullification of the "something" to the "nothing."

21 וגם המלאכים יש להם עבודה זו לבטל היש והגוף שלהם ע"י נשמתם שהיא מבחי' אין ונלקחה מחיצוניות הכלים.

The angels too have this service: to nullify the "something," their body, through their soul, which is of the level of "nothing" and was taken from the outer dimension of the vessels.

וכן גם ישראל צריכין לבטל היש שהוא הגוף הגשמי שלהם ע"י נפשם האלקית שהיא בעצמה א"צ תקון לפי שהיא בבחי' אין כו' ונלקחו מפנימי' הכלי' הגבה למעל' ממקור מחצב נפשות המלאכים.

And so too Israel must nullify the "something," which is their physical body, through their G-dly soul, which in itself needs no rectification, since it is in a state of "nothing," etc., and was taken from the inner dimension of the vessels, higher than the quarry from which the souls of the angels were hewn.

22 ולכך יכולה להפוך ולכבש גם גוף גשמי משא"כ המלאכי' אילו היה להם גוף גשמי לא היו יכולים להפכו כלל ולהיות בביטול היש אלא היו נופלים ממדרגתם לגמרי.

Therefore it can transform and subdue even a physical body; whereas the angels, had they a physical body, could not transform it at all and bring it to the nullification of the "something"; rather, they would fall from their level entirely.

רק נשמות האדם דוקא מצד מעלת נשמתם עלו במחשב' כו' יכולים להפוך גם גוף גשמי.

Only the souls of man specifically, by virtue of the loftiness of their soul — they "arose in [G-d's] thought," etc. — can transform even a physical body.

23 וכמשל מדורת אש גדולה שמאירה למרחוק יותר מקטנה כו'. ונמצא מובן עכ"פ שגוף ונפש של המלאכים הן קרובים בערך זל"ז ונתהוו כאחד ממש ממקורם היא בחי' מל' דאצי'

It is like the analogy of a large bonfire, which shines farther than a small one, etc. It is understood, in any case, that the body and soul of the angels are close in rank to each other and came into being truly as one from their source, which is the level of Malchus of Atzilus,

שהיא אם כל חי דבי"ע שע"ז נאמר תוצא הארץ נפש חיה פי' ארץ העליונה שהיא המל' תוצא נפש כל חיה הם המלאכים שנק' חיות ויצאו ביחד גופם עם נשמתם

which is "the mother of all life" of [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah. Of this it is said, "Let the earth bring forth living creatures": meaning, the supernal earth, which is Malchus, shall bring forth the soul of every living being — these are the angels, who are called "beasts" — and their bodies came forth together with their souls,

כי הגוף שהוא בחי' צומח הוא אצל וסמוך לבחי' החי כנ"ל שהצומח הי' כלול בחי בבחי' עבור כו':

for the body, which is the level of the vegetative, is beside and adjacent to the level of the animal, as said above, that the vegetative was contained in the animal in a state of gestation, etc.

24 וכמו"כ יובן גם למעלה יותר בחיון עלאין שהם האבות שהן הן המרכבה והיינו בבחי' אצי' והיו כלולים מתחלה ג"כ בבטן אימא עלאה בחי' עבור ואח"כ יצאו לגילוי.

And so too it will be understood even higher, regarding the supernal beasts, which are the Patriarchs — "they are the Chariot" — that is, on the level of Atzilus: they too were at first contained in the womb of the supernal Imma, in a state of gestation, and afterward came out into revelation.

ואז הם בבחי' יניקה כו' והיינו ענין צומח וחי הסמוכים זה לזה שנמשכים זמ"ז בדרך השתלשלות עו"ע כו'.

And then they are in the state of nursing, etc. And this is the matter of the vegetative and the animal, which are adjacent to each other, being drawn from one another by way of a chain of cause and effect, etc.

משא"כ בחי' הדומם שהיא בחי' המל' היא מובדלת בערך מהם ואינה נמשכת בבחי' השתלשלות עו"ע כדרך המשכת המדות מהשכל.

But the level of the inanimate, which is the level of Malchus, is separated in rank from them and is not drawn by way of a chain of cause and effect, in the way the emotive attributes are drawn from the intellect.

כי מן החכמה ולמטה הוא בחי' השתלשלות עו"ע חכ' ואח"כ בינה ואח"כ דעת עד שאח"כ נמשכים המדות כו'

For from Chochmah downward it is a chain of cause and effect: Chochmah, and afterward Binah, and afterward Daas, until afterward the emotive attributes are drawn, etc.,

עד בחי' המל' ולא עד בכלל כי התהוות המל' שהיא בחי' אותיות דבר ה' אינן מסוג וערך הבחינה שלמעלה ממנה עד שיתכן לומר שתהא

down to the level of Malchus, but not including it. For as to the coming into being of Malchus, which is the level of the letters of the word of G-d — they are not of the kind and rank of the level above it, that it could be said that it is

נמשכת בדרך עו"ע וכמשל האותיות הגשמיים שאינן מערך המדות והשכל כו' אלא שהתהוותן הוא מלמעלה יותר והיינו מעצמיות הנפש שקבועים בה כ"ב אותיות אלו.

drawn by way of cause and effect. It is like the analogy of the physical letters, which are not of the rank of the emotive attributes and the intellect, etc.; rather, their coming into being is from higher up, namely, from the very essence of the soul, in which these twenty-two letters are fixed.

כי הגם דאחה"ע מהגרון כו' היינו שהם באים ומתלבשים במוצאות אלו אבל שרשם בנפש כידוע ומבואר באגה"ק ע"פ ויעש דוד שם.

For although the letters Alef, Ches, Hei, Ayin are from the throat, etc., this means that they come and are vested in these points of articulation; but their root is in the soul, as is known and explained in Iggeres HaKodesh on the verse "And David made a name," see there.

25 ולכן אותיות שוים יכולים להורות על ב' שכליים הפכים רק בשינוי הצרופים בהקדמת ואיחור אות זה מזה

Therefore the same letters can express two opposite concepts, merely through a change in their combinations, by placing one letter before or after another,

אע"פ שהן הן אותן האותיות ממש ויהיה שינוי גדול בההשכלה מהפוך להפוך כמו מאש למים שזהו חסד וזהו גבורה כו'.

although they are the very same letters, and there will be a great change in the concept, from one extreme to its opposite, as from fire to water — this is Chesed and this is Gevurah, etc.

26 והטעם מפני שבאמת גוף ועצם האותיות אין להם שייכות למהות השכל כלל עד שיתכן לומר שאותיות אלו שייכים לשכל זה דוקא ולשכל שכנגדו יצטרכו אותיות אחרים כדרך

The reason is that in truth the body and substance of the letters have no connection at all to the essence of the intellect, such that one could say that these letters belong specifically to this concept, and that for the opposite concept other letters would be needed, as is the case

שהוא במדות שיש שכל נוטה כלפי חסד ואינו נוטה כלפי גבורה ויש שכל נוטה כלפי גבורה כו' לפי שהן נמשכים בבחי' השתלשלות עו"ע כו'.

with the emotive attributes, where there is a concept that inclines toward Chesed and does not incline toward Gevurah, and there is a concept that inclines toward Gevurah, etc., because they are drawn by way of a chain of cause and effect, etc.

27 וכמו״כ למעלה התהוות האותיות אינו בהשתלשלות עו״ע. וכמו שהמדות נמשכים מבינה כי אינם מערך זה כו׳.

So too above, the coming into being of the letters is not by way of a chain of cause and effect, [as] the emotive attributes are drawn from Binah, for they are not of this rank, etc.

אבל מ״מ לזאת הנה יש בהם מעלה יתירה שהתהוות׳ הוא ממקו׳ יותר עליון שמשם דוקא הוא שיכול להיות השפלה זו להיות התהוות מדת המל׳.

But nevertheless, for this very reason, they have an added superiority: their coming into being is from a higher place, for only from there can there be this lowering — the coming into being of the attribute of Malchus.

28 והוא מ״ש בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה שבחי׳ ארץ נמשכת מהחכמה דוקא שהיא למעלה משכל המושג הנק׳ תבונה שבו כונן שמים שהם המדות.

And this is what is written, “With Chochmah He founded the earth; He established the heavens with Tevunah”: the level of “earth” is drawn specifically from Chochmah, which is above the comprehended intellect called Tevunah, with which He established the heavens, which are the emotive attributes.

אע״פ דגם המדות נמשכים מחכ׳ היינו ששם הוא מקורם אבל עיקר התהוותם להיות בהתחלקות כמו שהן עתה הוא מן התבונה.

Although the emotive attributes too are drawn from Chochmah, this means that their source is there; but the main part of their coming into being, to be differentiated as they are now, is from Tevunah.

כי החכמה נק׳ יו״ד שהיא למעלה מהתחלקות עדיין כנקודה שהיא בלתי מתחלקת כידוע והשפעת המדות משם הוא ג״כ בבחי׳ כללות והוא כדמיון חלק הבן שמהאב נמשך טפה א׳ לבד רק שהיא כוללת כל גופו

For Chochmah is called Yud, which is still above differentiation, like a point, which is indivisible, as is known; and the flow of the emotive attributes from there is also in an all-inclusive form. It is like the analogy of the son’s share: from the father only a single drop is drawn, yet it includes his whole body;

אבל עיקר בנינו בגידול אבריו להיות בציור פרצוף אדם בהתחלקות האברים הוא מהאם ע״י עבור בבטן האם.

but the main part of his building, in the growth of his limbs into the form of a human figure with differentiated limbs, is from the mother, through gestation in the mother’s womb.

29 וכך הוא יתי כונן שמים שיהיו המדות מתכוננים היטב כפי שצ"ל בבחי' פרצוף הוא בתבונה דוקא

And so He, blessed be He, "established the heavens" — that the emotive attributes be well established as they should be, in the form of a complete configuration (partzuf) — specifically "with Tevunah."

והיינו ענין עבור המדות בבינה ואח"כ יש ימי יניקה ומוחין כו' והוא ענין צומח וחי שהם סמוכים זל"ז כנ"ל.

And this is the matter of the gestation of the emotive attributes in Binah, and afterward there are the days of nursing and [of] intellect, etc., which is the matter of the vegetative and the animal, which are adjacent to each other, as said above.

משא"כ המל' הנה בחכמה דוקא יסודה ממש וכמ"ש בזוהר אבא יסד ברתא דהיינו שכמו שהחכמה נמשכת מאין ליש שלא בדרך השתלשלות.

But Malchus is founded specifically with Chochmah itself, as it is said in the Zohar, "Abba founded the daughter"; that is, just as Chochmah is drawn from nothing to something, not by way of a chain of descent,

כך גם המל' שהיא בחינת אותיות יש בזה בחי' זו במה שנמשכת ג"כ מבחי' אין שהרי עפ"י השתלשלות לא היה ראוי להיות התהוות האותיות מהשכל או מהמדות כו'

so too Malchus, which is the level of the letters, has this quality, in that it too is drawn from the level of "nothing"; for according to the chain of descent it would not be fitting for the letters to come into being from the intellect or from the emotive attributes, etc.

(ומש"ל דגם חכמה נקרא חי' כמ"ש והחכמה תחיה היינו כי בחכמה יש ב' מדרגות בחי' אבא עלאה והוא יו"ד של שם הוי"ה ח"ע אבל בחינה ב' הוא נק' ישראל סבא ומרומז באות ה' כמ"ש במשנת חסידים מסכת או"א.

(And as for what was said above, that Chochmah too is called "living," as it is written, "And wisdom gives life": this is because in Chochmah there are two levels: the level of supernal Abba, which is the Yud of the Name Havayah, supernal Chochmah; but the second level is called Yisrael Saba, and is alluded to in the letter Hei, as written in Mishnas Chassidim, Tractate Abba and Imma.

והנה בחי' ה' הוא בחי' מקור לבחי' חי כמש"ל שארבעה אותיות שם הוי"ה הן מקור בחי' דצחי"מ לכך בחי' זו הב' דחכמה נקרא ג"כ חי וזהו והחכמה תחיה אבל בחי' ראשונה נקרא מדבר)

Now the level of Hei is the source of the level of the animal, as explained above that the four letters of the Name Havayah are the source of the levels of inanimate, vegetative, animal and speaking; therefore this second level of Chochmah is also called "living," and this is "And wisdom gives life"; but the first level is called "speaking.")

ולכן אדה"ר היה גופו דומם ממש. כי יש ב' מיני אדם. א' הוא בחי' שם מ"ה שנק' אדם

Therefore Adam, the first man, had a body that was truly inanimate. For there are two kinds of "Adam": one is the level of the Name Mah, which is called "Adam,"

כמ"ש כתפארת אדם לשבת בית שבחי' ת"ת שהוא כללות ז"א הנק' שם מ"ה נקרא אדם.

as it is written, "Like the beauty of a man, to dwell in the house": the level of Tiferes, which is the totality of Z'eir Anpin, called the Name Mah, is called "Adam."

30 ואמנם בחי' אדה"ר היינו בחי' ח"ע שהיא ראשית האצי' ממש והוא בחי' שם ע"ב. ולכן הוא דוקא שהיה גופו דומם.

However, the level of Adam, the first man, is the level of supernal Chochmah, which is the very beginning of Atzilus, and it is the level of the Name Av. Therefore it was specifically he whose body was inanimate.

כי בחכמה דוקא יסד ארץ שמהחכמה הוא שיכול להיות התהוות הדומם ואדרבה בדומם דוקא מתלבשת החכמה משא"כ בצומח שהרי כונן שמים הוא בתבונה בלבד.

For specifically "with Chochmah He founded the earth": it is from Chochmah that the inanimate can come into being; on the contrary, Chochmah is vested specifically in the inanimate — not so in the vegetative, for "He established the heavens" only "with Tevunah."

משא"כ נפש החי לא יכלה להתלבש בגוף שמבחי' דומם שהרי מהבינה לא יכול להיות רק בחי' השתלשלות בלבד עו"ע

Whereas the animal soul could not be vested in a body of the inanimate level, since from Binah there can be only a chain of cause and effect,

והוא בחי' צומח ולא התהוות בחי' המל' הנקרא דומם שזה אינו אלא מח"ע דוקא כו'.

which is the level of the vegetative, and not the coming into being of the level of Malchus, called "inanimate," which is only from supernal Chochmah specifically, etc.

וז"ש בבריאת האדם דוקא וייצר ה' אלקים בב' שמות. שבהן ועל ידן הוא התחברות החכ' עם המל' כו':

And this is why it is written specifically in the creation of man, "And Havayah Elokim formed," with two Names: for in them and through them is the joining of Chochmah with Malchus, etc.

31 ונמצא מובן מכ"ז עכ"פ בטוב טעם ודעת מה שנפש החיה יש לה גוף שמבחינת צומח דוקא ונפש המדברת היותר עליונה יש לה גוף מבחינת דומם.

It turns out that from all this we understand, at any rate, with good reason and understanding, why the animal soul has a body specifically of the vegetative level, while the speaking soul, which is higher, has a body of the inanimate level.

כי אדרבה היא הנותנת כי נשמה גבוה היא שיכולה להתלבש בגוף נמוך דוקא כו'.

For, on the contrary, this is exactly what dictates it: it is a high soul that can be vested specifically in a low body, etc.

וזהו בין למעלה ובין למטה כלומר בין בעולמות עליונים שיש שם דצח"מ והם בחי' מלאכים הנק' בשם חיות ועופות כנ"ל

And this is so both above and below; that is, both in the higher worlds, where there are inanimate, vegetative, animal and speaking — these being the angels, who are called by the names of beasts and birds, as mentioned above,

כמ"ש פני אריה ופני שור ופני נשר כו' ויש שם בחינת מדבר. ונשמת אדה"ר כולל כל נש"י כו'. וכולם נולדים מהארץ שהיא מל' דאצילות.

as it is written, "The face of a lion and the face of an ox and the face of an eagle…," etc. — and there is the level of the speaking there. And the soul of Adam, the first man, includes all the souls of Israel, etc. And they are all born from the "earth," which is Malchus of Atzilus.

32 והנה במאמר תוצא הארץ נפש חיה ועוף יעופף שהוא ענין התהוות נפש החיה אזי הגוף שלה יצא כאחד עם הנפש דהיינו שהיה הגוף בחינת צומח ויצא ביחד עם הנפש.

Now, by the utterance "Let the earth bring forth living creatures… and let birds fly…," which is the coming into being of the animal soul, its body came forth together with the soul; that is, the body was of the vegetative level and came forth together with the soul.

והיינו מפני שגם הנפש נלקחה מחיצוניות הכלים דמל' לכן גופו ג"כ רוחני והוא בחי' צומח כו'.

This is because the soul too was taken from the outer dimension of the vessels of Malchus; therefore its body too is spiritual, and it is the level of the vegetative, etc.

אבל נפש המדברת של האדם לא נתהוית ביחד עם הגוף רק שאח"כ מתלבשת בגוף דומם דוקא היותר נמוך.

But the speaking soul of man did not come into being together with the body; rather, afterward it is vested specifically in an inanimate body, the lowest.

כי להיותה בעצמה עליונה ביותר ע"כ יכלה לסבול גם גוף גשמי כו' (וכמ"ש ג"כ במ"א שזהו ענין ההפרש בין זיווג נשיקין שממנו התהוות המלאכים שהוא רוחני ביותר.

For since it is in itself exceedingly high, it could therefore bear even a physical body, etc. (As is also written elsewhere, that this is the difference between the "union of kisses," from which the angels came into being, which is exceedingly spiritual —

ומ"מ הוא רק השפעה חיצוני' ולכן לא יכולים להתלבש בגוף גשמי. אבל זיווג גופני שממנו נשמות עם היותו השפעה גשמית אבל שרשו בפנימי' דייקא וע"כ מתלבשים בגופות כו')

nevertheless, it is only an external influence, and therefore they cannot be vested in a physical body; but the physical union, from which the souls [come], although it is a physical influence, has its root specifically in the inner dimension, and therefore they are vested in bodies, etc.)

ובין למטה דהיינו בהתהוות דצח"מ גשמיים מהארץ הלזו שנפש החיה יצאה מהארץ ממש דהיינו שחומר וצורה של החי

And [so it is] below, that is, in the coming into being of the physical inanimate, vegetative, animal and speaking from this earth: the animal soul came forth from the earth itself, that is, the matter and form of the animal —

שהוא ענין נפשו החיונית וגופו יצאו שניהם מן הארץ כמו שיצא הצומח בחומר וצורה שלו ויצאו שניהם כאי להיות סמוכים וקרובים בערך כנ"ל.

which is its vital soul and its body — both came forth from the earth, just as the vegetative came forth in its matter and form; and both came forth together, being adjacent and close in rank, as said above.

אבל במדבר אינו כן כנ"ל שהגוף נתהווה מן הארץ בבחי' דומם ואח"כ נתלבשה בו נפש מלמעלה והיא הנפש המדברת שלא יכלה לשכון בבחי' צומח רק בדומם גשמי כו'.

But with the speaking it is not so, as said above: the body came into being from the earth on the level of the inanimate, and afterward a soul from above was vested in it — this is the speaking soul, which could not dwell in the vegetative level, but only in the physical inanimate, etc.

והיינו כי גם למעלה מעלה בבחי' אצי' הוא כמו"כ שהחי מתלבש בצומח והם סמוכים כאחד והוא מ"ש כונן שמים בתבונה וארץ יסודתה בהררי קדש ח"ע כו':

And this is because even far above, on the level of Atzilus, it is likewise so: the animal is vested in the vegetative, and they are adjacent as one. And this is what is written, "He established the heavens with Tevunah," and the earth — "its foundation is in the holy mountains," [that is,] supernal Chochmah, etc.

TORAH OHR • PARSHAS BEREISHIS • MAAMAR 5

לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו

It is not good that the man be alone; I will make him a helper opposite him

1 לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו. כתיב כי שמש ומגן הוי"ה אלקים.

"It is not good that the man be alone; I will make him a helper opposite him." It is written, "For a sun and a shield is Havayah Elokim."

פי' הוי"ה הוא גילוי והמשכת ההארה להיות מקור להתהוות העולמות כי הוי"ה מלשון התהוות כנודע.

Meaning: Havayah is the revelation and drawing forth of the illumination to be the source for the coming into being of the worlds, for Havayah is from the expression "bringing into being," as is known.

אך אם היה הארה זו מתגלית ונמשכת להיות חיות לנבראים כמו שהיא בעצמותה לא היו הנבראים כלל על אופן שהם עתה כי לא היה יכול להיות מציאות יש ונפרד

But if this illumination were revealed and drawn forth to be life-force for the creatures as it is in its essence, the creatures would not exist at all in the manner they are now, for there could not be an existence that is "something" and separate

כמו שהוא עתה מאחר שאור וחיות המהוה היה מאיר עליו בגילוי אלא היו בבחי' ביטול המציאות מכל וכל כמו שהוא קמי' יתי' דכולא כלא חשיבי.

as it is now, since the light and life-force that brings it into being would shine upon it openly; rather, they would be in a state of utter nullification of existence, as it is before Him, blessed be He, before whom "all is considered as nothing."

2 ולזאת עשה השי"ת מגן ונרתק לשם הוי"ה והוא בחי' שם אלקים שמעלים ומסתיר תוקף ההארה

Therefore G-d, blessed be He, made a shield and a sheath for the Name Havayah, and this is the level of the Name Elokim, which conceals and hides the intensity of the illumination,

והיינו ע"י גבורות וצמצומים ואז יכול להיות התהוות היש ונפרד וזהו פי' שם אלקים לשון שררה כי אין מלך בלא עם.

namely, through severities and contractions; and then the coming into being of the "something" and the separate can take place. And this is the meaning of the Name Elokim, an expression of rulership, for "there is no king without a people."

ובחי' זו הוא הנק' ג"כ בשם שכינה כי שכינה הוא מלשון ושכנתי בתוכם שע"י מדה זו הוא מתלבש בנבראים

And this level is also called by the name Shechinah, for Shechinah is from the expression "And I will dwell in their midst," for through this attribute He is vested in the creatures;

משא"כ אם היה ההארה מתגלית כמו שהיא בעצמותה לא היו הנבראים יכולים להכיל אותה כלל וכנ"ל.

whereas if the illumination were revealed as it is in its essence, the creatures could not contain it at all, as said above.

3 והנה נז' בדרז"ל ענין גלות השכינה כמו שאמרו גלו לאדום שכינה עמהם גלו לבבל כו'.

Now, the matter of the exile of the Shechinah is mentioned in the words of our Sages, of blessed memory, as they said: "They were exiled to Edom — the Shechinah was with them; they were exiled to Babylon…," etc.

וענין גלות זה הוא כך בהיות כי תכלית ירידת והמשכת אור אלקותו ית' שנמשך להתלבש בנבראים ולהחיותן ע"י צמצום דשם אלקים כנ"ל עד שיהיו מתהוים באופן שהם בחי' יש ונפרד.

And the matter of this exile is as follows: the purpose of the descent and drawing forth of the light of His G-dliness, blessed be He, which is drawn down to be vested in the creatures and give them life through the contraction of the Name Elokim, as said above, until they come into being in such a way that they are "something" and separate —

הוא בשביל שאח"כ יתבטל היש לאין ע"ד מ"ש וצבא השמים לך משתחוים שכל המלאכים צבא מעלה מיכאל וגבריאל כו' עם שהם בחי' יש ודבר אבל הם בטלים אל האין.

is so that afterward the "something" be nullified to the "nothing," in the manner of what is written, "And the host of heaven bow down to You": all the angels, the host above, Michael and Gavriel, etc., although they are "something" and an entity, are nullified to the "nothing."

4 וזהו נח"ר לפניו יתי שיהיה יש ושיתבטל ובזאת דוקא הוא חפץ. ובשביל זה היה ירידת הארת אלקותו ע"י העלמים והסתרים עד שיהיה התהוות היש כנ"ל וכדכתיב כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו וגו'.

And this is the gratification before Him, blessed be He: that there be a "something" and that it be nullified; and in this specifically He desires. And for this reason there was the descent of the illumination of His G-dliness through concealments and hidings, until the "something" comes into being, as said above; and as it is written, "Everyone that is called by My Name, and for My glory I created him…."

אבל בחי' גלות השכינה הוא כשנמשך הארת אלקותו יתי הנקי' בשם שכינה ומתלבשת בע' שרים להחיותן והם יש ודבר בפ"ע לי יאורי כו'

But the exile of the Shechinah is when the illumination of His G-dliness, blessed be He, which is called by the name Shechinah, is drawn down and vested in the seventy princes to give them life, and they are "something" and an entity in their own right — "My river is mine…," etc. —

רק דקרו ליה אלקא דאלקיא. אשר זהו בחי' גלות ממש מאחר שלא נעשה בחי' ביטול אח"כ מירידה זו.

only they call Him "the G-d of gods." This is actual exile, since no nullification came about afterward from this descent.

וזהו הפך הכוונה כנ"ל והוא סוד גלות השכינה שהארת אלקות מקור חי העולמים נשפלת ונגלית עד תחתית המדרגות שהם מדור הקליפות והיכלות החיצונים וכנודע:

And this is the opposite of the intention, as said above; and it is the mystery of the exile of the Shechinah: that the illumination of G-dliness, the source of the life of the worlds, is lowered and revealed down to the lowest of levels, which are the abode of the kelipos and the outer chambers, as is known.

5 והנה השכינה נקראת בכתוב בשם מראה. כמ"ש במראה אליו אתודע. והענין שהוא עד"מ כמו המראה הגשמית שפעולתה להראות לאדם מה שמלאחוריו

Now the Shechinah is called in Scripture by the name "mirror," as it is written, "In a vision (mar'ah) I make Myself known to him." The matter is, by way of analogy, like a physical mirror, whose function is to show a person what is behind him.

והיינו ע"י שהזכוכית מצופה בצפוי כסף שהוא מכסה ומסתיר על הזכוכית ומונע את הראות בלתי תוכל להתפשט עוד להלאה.

This is because the glass is coated with a silver coating, which covers and conceals the glass and blocks the sight, so that it cannot extend any farther.

ומחמת העכוב והמניעה נעשה אור חוזר עד שתפול הראות גם לאחוריו (והוא מכח הזכוכית והצפוי) מה שלא היה יכול לראות אם לא היה צפוי זה.

And because of the obstruction and blocking, reflected light is produced, until the sight falls even behind him (and this is by the power of the glass and the coating) — what he could not have seen were it not for this coating.

אך מ"מ היינו דוקא כשהיא מצופה ומכוסה בכסוי דק וקלוש כמו הכסף אבל כשהיא מכוסה בכיסוי עב וחשוך לא יראה בה כלום.

However, this is specifically when it is coated and covered with a thin, fine covering such as silver; but when it is covered with a thick and dark covering, nothing will be seen in it.

6 וכך יובן הנמשל. והוא כי הנה שם הוי"ה הוא בבחי' המשכה מלמעלה למטה כנ"ל ובחי' מל' ית'

And so is the analogue to be understood. The Name Havayah is the level of drawing down from above to below, as said above; and the level of His Malchus, blessed be He,

שהוא הנק' בשם אלקים היינו בחי' צמצום והסתר שבה מסתתר' ומתעלמת ההארה בלתי תתפשט ותתגלה עוד כנ"ל.

which is called by the Name Elokim, is the level of contraction and concealment, in which the illumination is hidden and concealed, so that it does not extend and become revealed any further, as said above.

ומחמת צמצום והעלם זה נעשה אור חוזר שהוא חוזר ועולה למעלה מעלה יותר מכפי ערך כח מקור ההארה המתפשטת דשם הוי"ה

And because of this contraction and concealment, reflected light is produced, which returns and ascends far higher than the measure of the power of the source of the extending illumination of the Name Havayah;

וכמ"ש אשת חיל עטרת בעלה וכתיב והיה אור הלבנה כאור החמה כו'. והיינו כמשל המראה שע"י הכיסוי המסתיר ומונע התפשטות ההארה נעשה או"ח עד למרחק ודי"ל.

as it is written, "A woman of valor is the crown of her husband," and it is written, "And the light of the moon shall be like the light of the sun…," etc. This is like the analogy of the mirror: through the covering that conceals and blocks the extension of the illumination, reflected light is produced, reaching far; and this suffices for the discerning.

וז"ש עולת שבת בשבתו. וכן מ"ש רז"ל (כתובות סא) ע"פ בעולת בעל בעלייתו של בעל עולה עמו כו'.

And this is what is written, "The burnt-offering of Shabbos on its Shabbos." And likewise what our Sages, of blessed memory, said (Kesubos 61) on "a husband's wife": "she rises with the rising of her husband," etc.

ועמ"ש ע"פ הראיני את מראיך כו' שזהו ג"כ ענין ירידת הנשמה בגוף המסתיר שהוא צורך עליה לחזור ממטה למעלה להתכלל באור ה' כו'.

And see what is written on the verse "Show me your appearance…," that this too is the matter of the descent of the soul into the body that conceals, which is for the sake of an ascent, to return from below to above and be included in the light of G-d, etc.

7 והוא ג"כ מ"ש ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם שהוא בחי' לבוש המכסה ומעלים וע"י לבוש והעלם זה נעשה אח"כ הכאת האור חוזר כנ"ל.

And this is also what is written, "And Havayah Elokim made for Adam and his wife garments of skin, and clothed them": this is the level of a garment that covers and conceals, and through this garment and concealment there is afterward produced the striking of the reflected light, as said above.

וזהו לא טוב היות האדם לבדו. פי' וענין היות האדם לבדו היינו להיות הכל המשכה בבחי' גילוי מלמעלה שז"ס אדם העליון שם מ"ה על הכסא דמות כמראה אדם כו'

And this is "It is not good that the man be alone." Meaning: the matter of "the man being alone" is that everything would be a drawing forth in a revealed manner from above — which is the mystery of the supernal Adam, the Name Mah, "upon the throne, a likeness as the appearance of a man…," etc. —

שיהיה בבחי׳ גילוי מאליו ומעצמו למטה שאז היה הכל בבחי׳ ביטול כמו שהוא למעלה בבחי׳ יחו״ע דכולא כלא חשיבי כאין ואפס וזהו היות האדם לבדו ר״ל שהי׳ הכל בביטול אליו ית׳.

that it would be revealed below of itself and by itself; for then everything would be in a state of nullification, as it is above, on the level of the higher unity, where "all is considered as nothing," as naught and nil. And this is "the man being alone": that is, that all would be in nullification to Him, blessed be He.

אעשה לו עזר כנגדו שיהיה עזר וסיוע מבחי׳ כנגדו דוקא דהיינו מבחי׳ הצמצום וההסתר המנגד להתפשטות ההארה כנ״ל שמחמת זה מתהווה הגוף ונפש הבהמית

"I will make him a helper opposite him": that there be help and assistance specifically from the level of "opposite him," that is, from the level of the contraction and concealment that opposes the extension of the illumination, as said above, because of which the body and the animal soul come into being,

שהם בחי׳ יש ונפרדים כנ״ל ומזה דוקא יהיה העזר כי מהעלם זה נעשה אח״כ או״ח למעלה מעלה.

which are "something" and separate, as said above; and specifically from this will come the help, for from this concealment there is afterward produced reflected light, far above.

8 וכמ״ש צחוק עשה לי אלקים שעיקר הצחוק והתענוג לע״ל ישמח ה׳ במעשיו נמשך משם אלקים

And as it is written, "Elokim has made laughter for me": the essence of the laughter and delight in the Time to Come — "G-d will rejoice in His works" — is drawn from the Name Elokim,

כמ״ש במ״א שעי״ז יהיה אח״כ הגילוי מבחי׳ שלמעלה משם הוי״ה כמ״ש עד יעבור עמך הוי״ה והוא בחי׳ אשר לא ישב אדם שם כמ״ש ע״פ בעטרה שעטרה לו אמו כו׳.

as explained elsewhere, that through this there will afterward be the revelation from the level that is above the Name Havayah, as it is written, "Until Your people pass over, Havayah"; and this is the level "where no man has dwelt," as explained on the verse "With the crown with which his mother crowned him," etc.

9 והנה אחר חטא אדה״ר כתיב כתנות עור בע״ין. כי מקודם החטא היה כסוי וההעלם דק ביותר דהכתיב ויניחהו בג״ע כו׳

Now after the sin of Adam, the first man, it is written "garments of skin," with an Ayin. For before the sin the covering and concealment was exceedingly fine, as it is written, "And He placed him in the Garden of Eden…,"

אבל אחר החטא הוא בחי' הכנגדו ביותר שהוא בחי' קליפת נוגה וזהו ענין כתנות עור.

but after the sin it is the level of "opposite him" to the greatest degree, which is the level of kelipas nogah; and this is the matter of the "garments of skin."

כי הנה עיקר ענין יניקת החיצונים הוא ע"י העור כי יניקתם הוא מבחי' השערות כמ"ש כרחל לפני גוזזיה נאלמה (עמ"ש פ' פנחס ע"פ צו את קרבני כו')

For the main nurture of the external forces is through the skin, since their nurture is from the level of the hairs, as it is written, "Like a ewe that is dumb before her shearers" (and see what is written in Parshas Pinchas on the verse "Command… My offering…"),

ועיקר צמיחת השערות הוא ע"י העור שיש בו גומות שמהם השערות צומחות כו' כמ"ש גבי פרה אדומה היו בה שתי שערות בתוך גומא א' פסולה כו'

and the main growth of the hairs is through the skin, which has follicles from which the hairs grow, etc., as it is said regarding the red heifer: "If it had two hairs in one follicle, it is invalid," etc.;

ובפרק העור והרוטב נקב שאין הדיו עובר עליו כו' ולכן העבודה הוא עד"מ עבוד עורות.

and in the chapter "Ha'or Veharotev": "a hole over which the ink does not pass," etc. Therefore the service is, by way of analogy, the tanning of hides.

10 וזה נק' עובד אלקים שמתקן הסתר בחי' העור הנ"ל הנמשך משם אלקים להיות אתהפכא חשוכא לנהורא כו'.

And this is called "one who serves Elokim": one who rectifies the concealment of the level of the skin mentioned above, which is drawn from the Name Elokim, so that there be "the transformation of darkness into light," etc.

ולכן נאמר ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור שני שמות כו'. וגם הפי' דשני שמות קאי לאדם ולאשתו לאדם עשה שם הוי"ה ולאשתו שם אלקים.

Therefore it is said, "And Havayah Elokim made for Adam and his wife garments of skin" — two Names, etc. And the interpretation is also that the two Names refer to "Adam and his wife": for Adam, the Name Havayah made [them], and for his wife, the Name Elokim.

11 וחנוך היה תופר מנעלים פי' לאחר שנתקן בחי' עור הנ"ל ע"י כתנות עור דאדם וחוה תפר מהם חנוך מנעלים כמ"ש ענין זה ע"פ מה יפו פעמיך בנעלים כו' ע"ש.

"And Chanoch was a stitcher of shoes": meaning, after the level of skin mentioned above was rectified through the garments of skin of Adam and Chavah, Chanoch stitched shoes from them, as this matter is explained on the verse "How beautiful are your steps in sandals…," etc.; see there.

ומ"מ גם אילו לא חטא אדה"ר ולא היה קליפת נוגה מ"מ היה שייך עזר מבחי' כנגדו רק שהיה בחי' הכנגדו בדקות יותר.

Nevertheless, even had Adam, the first man, not sinned, and had there been no kelipas nogah, a help from the level of "opposite him" would still have been relevant; only, the level of "opposite him" would have been more refined.

12 והוא שהיתה העבודה להעלות מתחת הפרס' כי יש בחי' פרסא בכל העולמות שמה שתחת הפרסא אינו ממהות שלמעלה מן הפרסא

That is, the service would have been to elevate from beneath the partition; for there is a level of partition in all the worlds, such that what is beneath the partition is not of the essence of what is above the partition;

כמו באדם יש בחי' פרסא שהוא חצר הכבד המפסיק ומבדיל והרי כל בחי' האדם המוח והלב וכל החושים הן למעלה מן הפרסא.

as in man there is a partition, which is the diaphragm, which interrupts and separates; and indeed all the [chief] aspects of man — the brain and the heart and all the senses — are above the partition.

13 ומה שלמטה מן הפרסא אינו ע"ד מהות הכחות המעולים שלמעלה מהפרסא. ועד"ז יובן למעלה בענין בחינת פרסא שיש בעולמות דקדושה עצמן בין אצי' לבריאה כו'.

And what is below the partition is not of the nature of the essence of the superior faculties that are above the partition. And in this way it will be understood above, regarding the level of partition that exists within the worlds of holiness themselves, between Atzilus and Beriah, etc.

לכן היה שייך להעלות מתחת הפרסא אף גם בבחי' היותו קודם החטא וזה היה ענין העזר כנגדו בכוונת הבריאה. אבל אחר החטא הוא עזר כנגדו ענין בירור קליפת נוגה.

Therefore it was relevant to elevate from beneath the partition even in the state before the sin, and this was the matter of the "helper opposite him" in the intention of creation. But after the sin, the "helper opposite him" is the matter of the refinement of kelipas nogah.

14 וזהו ענין ויגרש את האדם כו' ומ"מ גם בחי' זו נמשל לצפוי דק וקלוש שיוכל להיות ממנו אור חוזר.

And this is the matter of "And He drove out the man...," etc. Nevertheless, this level too is likened to a thin and fine coating, from which reflected light can come.

כי ק"נ היא כלולה מטו"ר והוא חיות כל דברים המותרים כו' שנק' היתר שאינו אסור וקשור בידי החיצוי ויוכל להעלות הטוב בבחי' אור חוזר כו'.

For kelipas nogah is composed of good and evil, and it is the life-force of all permitted things, etc., which are called "heter" (released), for it is not forbidden and bound in the hands of the external forces, and one can elevate the good as reflected light, etc.

15 ובכ"ז יובן מה שאומרים בברכת חתנים בברכת שמח תשמח משמח חתן וכלה ובברכה אחרונה שהיא אשר ברא אומרים משמח חתן עם הכלה

And with all this will be understood what is said in the wedding blessings: in the blessing "Grant abundant joy" [we say] "who gladdens groom and bride," and in the last blessing, which is "Who created," we say "who gladdens the groom with the bride."

פי' כי הכלה היא בחי' מל'. תחלה היא מקבלת האור מהחתן שנמשך מעלמא דדכורא בעלמא דנוקבא. וזהו חתן וכלה.

Meaning: the bride is the level of Malchus. First she receives the light from the groom, drawn from the world of the masculine into the world of the feminine; and this is "groom and bride."

אמנם אח"כ הוא משמח חתן עם הכלה שע"י הכלה הוא משמח את החתן שהרי נעשה לו עזר ממש ותוספת אור מבחי' כנגדו כנ"ל. וזהו שנעשית עטרה לבעלה:

However, afterward it is "who gladdens the groom with the bride": through the bride He gladdens the groom, for she becomes for him an actual help and an addition of light from the level of "opposite him," as said above. And this is how she becomes "the crown of her husband."

TORAH OHR • PARSHAS BEREISHIS • MAAMAR 6

ויאמר ה' אלקים הן האדם היה כאחד ממנו...

"And the L-rd G-d said: Behold, man has become like one of us"

1 ויאמר ה' אלקים הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן ישלח ידו כו'. י"ל א' מהו שע"י עה"ד נפקחו עיניהם להיות כאלקים יודעי טו"ר.

"And the L-rd G-d said: Behold, man has become like one of us, knowing good and evil; and now, lest he put forth his hand, etc." There is room to ask: first, what is it that through the Tree of Knowledge their eyes were opened, to be like G-d, knowing good and evil?

וגם מ"ש ה' אלקים ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם ומה איכפת לו בזה הרי מה שצוה אותו שלא לאכול הוא ג"כ כדי שלא ימות.

And also [we must understand] what the L-rd G-d said, "And now, lest he put forth his hand and take also from the Tree of Life, and eat, and live forever" — why should this concern Him? After all, what He commanded him not to eat was also so that he would not die.

2 ועוד והוא העיקר מאין ידע הנחש מזה אשר ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם שלפי האמת כן הוא.

Further, and this is the main [question]: from where did the serpent know of this — "that on the day you eat from it your eyes will be opened" — which in truth is so?

ואם אדם ששמע הצווי מהקב"ה לא הכיר בזה רק כפשוטו שאמר לו ה' אלהים כי ביום אכלך ממנו מות תמות והנחש לא נזכר כלל ששמע הצווי הזה

For Adam, who heard the command from the Holy One, blessed be He, did not recognize this, but [understood it] only according to its plain sense — that the L-rd G-d told him, "For on the day you eat from it you shall surely die"; and the serpent is not mentioned at all as having heard this command.

וגם אם שמע כשנצטווה אדם מאין היה בו בינה יתירה להבין דבר מתוך דבר יותר מהאדם עצמו. אם לא שנאמר שגבוה הוא מהאדם וכ"ז פלאי.

And even if it heard [it] when Adam was commanded, from where did it have extra understanding, to infer one thing from another, more than Adam himself? Unless we say that it is higher than man — and all this is astonishing.

הנה תחלה יתבאר מ"ש האדם היה כאחד ממנו לדעת טו"ר שהוא מאמר ה' להמלאכים ומשמע שלמעלה יודעים את הטוב ואת הרע גם שניהם.

Now, first let us explain what is said, "Man has become like one of us, knowing good and evil," which is G-d's statement to the angels; and it implies that above they know good and evil, both of them.

אבל מ"מ אינן מעורבים זה בזה כי גלוי וידוע שזה טוב וזה רע ומובדל הרע מן הטוב אע"פ שידוע שם הטו"ר.

Nevertheless, they are not mixed with one another, for it is revealed and known that this is good and this is evil, and the evil is separated from the good, even though good and evil are known there.

משא"כ בחי' עה"ד טו"ר היינו בחי' תערובת הטוב עם רע שהרע יונק מהטוב והטוב מהרע והיו לאחדים.

This is not so with the level of the Tree of Knowledge of Good and Evil, which is the level of a mixture of the good with evil, where the evil draws nourishment from the good and the good from the evil, and they become one.

3 וצ"ל דהרי פי' עץ הדעת טוב ורע היינו לשון ידיעה וא"כ למה נעשה תערובת טו"ר מחמת הדעת בטו"ר הלא למעלה ג"כ ידוע הטו"ר.

Now this needs [explanation]: for the meaning of "the Tree of Knowledge of good and evil" is a term of knowing; if so, why did a mixture of good and evil come about because of the knowledge of good and evil? Above, too, good and evil are known!

אך ההפרש בזה הוא ענין ההפרש בין מקיף לפנימי כי בחי' ידיעת הטו"ר שלמעלה היא בבחי' מקיף בלבד

But the difference here is the matter of the difference between the encompassing (makif) and the inner (pnimi): for the knowledge of good and evil above is only in the manner of the encompassing.

ולכן יכול להיות הבדלה בין טוב לרע שידע את הרע ולא יחליפנו ולא ימירנו בטוב ח"ו.

And therefore there can be a separation between good and evil, so that He knows the evil and yet will not exchange it nor substitute it for good, heaven forbid.

כענין שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מלך שאע"פ שהיא בהיכלי מלך אבל יודע הוא ומכירה ששממית היא.

As in the matter of "The spider you can catch with the hands, yet it is in the king's palaces": even though it is in the king's palaces, he knows it and recognizes that it is a spider.

4 ויש הבדלה בין טוב לרע כמאמר המבדיל בין קודש לחול. והיינו מצד שיודע טו"ר בבחינת מקיף עליהם ולכן אינם מתערבים יחד.

And there is a separation between good and evil, as the saying [goes], "Who separates between holy and profane." That is, because He knows good and evil in the manner of encompassing them, they therefore do not mix together.

וכענין בחינת לבונה זכה שבי"א סממני הקטורת שהעשרה סממנים הם י' נצוצי קדושה המובלעים בקליפות והי"א היא לבונה היא בחינת מקיף עליהם ואינה מתלבשת בפנימיותם.

It is like the level of the pure frankincense among the eleven spices of the incense: the ten spices are ten sparks of holiness that are swallowed up in the kelipos, and the eleventh, the frankincense, is the level that encompasses them and does not become enclothed in their inner being.

(ולבונה היא ג"כ חיות להם אבל לפי שהחיות הזה שהיא מחיה אותם הוא רק ע"י שהיא בבחי' מקיף בלבד עליהם ע"כ אינה מתערבת עמם כלל וכולה טוב).

(And the frankincense is also a life-force for them; but since this life-force by which it gives them life is only through its being solely encompassing over them, therefore it does not mix with them at all, and it is entirely good.)

והנה המקיף הוא גם דוחה את החיצונים כנראה בציור האילן שבפרד"ס במקיפים ופנימיים שמעמד ומצב הקליפות אחוריהם אל המקיף כו'. משא"כ בחי' עה"ד טו"ר הוא בחי' פנימי ואז הטוב מעורב עם הרע ממש.

Now, the encompassing [light] also repels the external forces, as is seen in the diagram of the Tree in the Pardes, in the encompassing and inner [lights], where the position and stance of the kelipos is with their backs toward the encompassing, etc. This is not so with the level of the Tree of Knowledge of Good and Evil, which is the level of the inner, and then the good is actually mixed with the evil.

5 וז"ש הן האדם היה כאחד ממנו. פי' שהוא היה ג"כ כאחד ממנו פי' כמו שבבחי' אחדות דהיינו למעלה ידוע הטו"ר כן היה גם הוא ע"י שטעם מעה"ד המעורב טו"ר.

This is [the meaning of] what is said, "Behold, man has become like one of us." That is, he too became like one of us — meaning: just as in the level of oneness, that is, above, good and evil are known, so too was he, through having tasted from the Tree of Knowledge, which is mixed of good and evil.

אבל לו הדבר מזיק כי הרי האדם הוא מבחי' פנימי' ומיד שידע הוא מן הרע ע"י שטעם מעה"ד הרי יתערב עמו ויהי' הוא ממש מעורב ברע.

But for him the matter is harmful, for man is of the level of the inner, and as soon as he knows of evil, through having tasted from the Tree of Knowledge, he will become mixed with it, and he will actually be mixed with evil.

לא כמו שהוא למעלה שאעפ"י שיודעים גם את הרע מ"מ מובדל הוא ומרוחק מן הטוב ואין לו התקרבות כו' לפי שהוא בבחי' מקיף.

Not as it is above, where, even though they also know the evil, nevertheless it is separated and distant from the good and has no closeness [to it], etc., because it is in the manner of the encompassing.

אבל האדם שהוא מבחי' פנימי כשידע גם הוא מן הרע אזי יתערב הוא גם הוא ממש עם הרע

But man, who is of the level of the inner — when he too knows of the evil, then he too will actually become mixed with the evil.

כי בבחי' פנימי' א"א להיות כ"כ מובדל הרע כנ"ל ואז הוא קשה מאד להפריד את הרע אלא מלחמה עצומה היא ולאם מלאם יאמץ פעמים זה גובר ופעמים שכנגדו גובר.

For in the level of the inner it is impossible for the evil to be so separated, as explained above; and then it is very hard to separate out the evil, but rather it is a tremendous war, "and one nation shall be mightier than the other nation": at times this one prevails, and at times its opponent prevails.

כאשר מצאנו ראינו בנשמות ישראל מראש הדורות עד עתה שהיו כמה עתים משונים פעמים בדור א' היו נשמות שבמעלה עליונה ונצחו את הרע.

As we have found and seen in the souls of Israel from the first generations until now, that there have been many differing periods: at times, in one generation, there were souls of an exalted level who vanquished the evil,

6 ובדור אחר היו רשעים גדולים שגבר הרע מאד. והיינו כי כולם נמשכים מאדה"ר והיה בו ג"כ שינויים אלו פעמים גבר הוא ופעמים גבר הרע עליו.

and in another generation there were great wicked men, in whom the evil prevailed greatly. This is because they all derive from Adam, the first man, and these changes were in him as well: at times he prevailed, and at times the evil prevailed over him.

וכ"ז היה לפי שהוא בבחי' פנימיות ומיד שידע מן הרע נתערב עמו ממש וא"כ הוא מלחמה גדולה וקשה להפרידו מאד אלא עת כך ועת כך כנ"ל.

All this was because he is of the level of the inner dimension, and as soon as he knew of evil he became actually mixed with it; and if so, it is a great war and very hard to separate it, but rather [there is] a time [for] this and a time [for] that, as explained above.

7 וכן גם עפ"י פשוט שמקודם היו ערומים והיו עסוקים בתשמיש להוליד בנים ולא יתבוששו כמו שהיו אוכלים ושותים

So too according to the plain [sense]: beforehand they were naked, and they engaged in marital relations to beget children and "they were not ashamed," just as they would eat and drink,

כי מצות ה' היא ולא היו יודעים כלל שיש תאוה בזה אבל אחר שאכל עה"ד וידעו שיש תאוה בזה אזי קשה לפרוש כו'.

for it was G-d's commandment, and they did not know at all that there is desire in this; but after he ate from the Tree of Knowledge and they knew that there is desire in this, then it is hard to withdraw, etc.

8 ולכן לא רצה הקדוש ברוך הוא שיטעם האדם מעה"ד כי לו הדבר מזיק כנ"ל והיה רוצה שלא ידע ממציאת הרע כלל ויהיה כולו קדוש ולא רצה להכניסו במלחמה עצומה הזאת.

Therefore the Holy One, blessed be He, did not want man to taste from the Tree of Knowledge, for to him the matter is harmful, as explained above. He wanted him not to know of the existence of evil at all and to be entirely holy, and He did not want to bring him into this tremendous war.

אבל אחר שכבר טעם מעה"ד ונתערב ברע אז אמר פן ישלח ידו ולקח גם מעה"ח ואכל וחי לעלם.

But after he had already tasted from the Tree of Knowledge and become mixed with evil, then He said, "Lest he put forth his hand and take also from the Tree of Life, and eat, and live forever."

פי' שחשש עוד מעתה שכבר נתערב ברע ולקח גם מעה"ח ששרשו מבחי' שלמעלה מהשבירה שמשם הוא שהיה התחלת המיתה והתהוות עה"ד טו"ר משא"כ מה שלמעלה מהשבירה הוא עה"ח ואם יאכל גם ממנו וחי לעולם.

That is, He was further concerned, now that he had already become mixed with evil, [that he would] take also from the Tree of Life, whose root is from the level that is above the shattering — for it is from there that the beginning of death and the coming into being of the Tree of Knowledge of good and evil came about, whereas what is above the shattering is the Tree of Life — and if he eats from it too, he will live forever.

פי' כי הרי באמת בבחי' זו נאמר אם צדקת מה תתן לו (איוב לה) ורבו פשעיך מה תעשה לו וא"כ אף שמעורב ברע הרי גם אם רבו פשעיך כו'

That is: for in truth, of this level it is said, "If you are righteous, what do you give Him" (Job 35), "[and if] your transgressions are many, what do you do to Him?" If so, even though he is mixed with evil, still, even "if your transgressions are many," etc.,

ויכול להיות וחי לעולם ואז גם הרע שבו יהיה לו קיום לעולם מאחר שהוא בבחי' פנימי' והרע מעורב כו'

he could "live forever"; and then the evil within him too would have existence forever, since he is of the level of the inner and the evil is mixed [in him], etc.,

וא"א לו להפרידו מעליו. א"כ כשיהיה הוא חי לעולם אזי גם הרע שבו יהיה לו קיום לעולם.

and it is impossible for him to separate it from himself. If so, when he lives forever, the evil within him too will have existence forever.

9 וזהו היפך הכוונה שהרי צ"ל בלע המות לנצח שיהיה ובערת הרע כמאמר והרשעה כולה בעשן תכלה שזה יהיה לימות המשיח.

And this is the opposite of the intention, for there must be [the fulfillment of] "He will swallow up death forever," that there be "you shall eradicate the evil," as the saying [goes], "and all wickedness will vanish like smoke" — which will be in the days of Mashiach.

כי בכל משך הגלות הוא עת הבירורים והפרדת הרע והיינו ע"י בחי' חכמה דבחכמה אתבררו להפריד הרע מהטוב

For the entire duration of the exile is the time of the refinements and of separating the evil; and this is through the level of Chochmah, for "through Chochmah they are refined," to separate the evil from the good.

ולכן נק' החכמה דין. שלא כמו שדימו המקובלים הראשונים שהחכ' כולה חסד שהרי היא מקור חסד.

Therefore Chochmah is called judgment — not as the early Kabbalists imagined, that Chochmah is entirely kindness, since it is the source of Chesed.

והחייט המציא שיש בה ג"כ דין ושבחו האר"י ז"ל שכך מבואר בזוהר באדרא כחמרא דשקיט ושכיך על דורדיי כו'.

The Chayat innovated that there is judgment in it as well, and the Arizal, of blessed memory, praised him, for so it is explained in the Zohar, in the Idra: "like wine that is still and settled on its lees," etc.

כי מאחר שיש בירורים להפריד הרע וזהו ע"י גבורות וע"ז נאמר (תהלים צד) אשרי הגבר אשר תיסרנו יה שגם היסורים שהם לתועלת העברת הרע הוא מבחי' י"ה וכידוע שהיסורים הם לתועלת הפרדת הרע.

For since there are refinements to separate the evil, and this is through gevuros, and of this it is said (Psalms 94), "Fortunate is the man whom You, Yah, chasten" — that the sufferings too, which serve to remove the evil, are from the level of Yah; and as is known, sufferings serve to separate the evil.

כי הקליפות נמשלים לעלוקה שכשמוצצת דם אזי מיד מתה וז"ש (משלי ל) לעלוקה שתי בנות.

For the kelipos are likened to a leech, which, when it sucks blood, immediately dies; and this is [the meaning of] what is said (Proverbs 30), "The leech has two daughters."

וזהו ג"כ ענין שעיר המשתלח. וכן וישלח יעקב וגו' מנחה לעשו אחיו עזים מאתים כו' שבזה שנותן לו חלקו הוא מפרידו.

And this is also the matter of the goat that is sent away. So too, "And Jacob sent," etc., "a gift to Esau his brother: two hundred she-goats," etc. — for by giving him his portion he separates him.

וכך צ"ל לאחר שכבר טעם האדם מעה"ד ונתערב ברע אזי צריך לבירורי' עד שיפרידו ע"י שיקחו כל נצוצי קדושה שבו כו'.

So too, after man has already tasted from the Tree of Knowledge and become mixed with evil, there must be refinements until it is separated, by taking all the sparks of holiness in it, etc.

וכ"ז הוא ע"י החכ' שבחכ' אתברירו. לפי שיש בה גם בחי' גבורות להיות תיסרנו יה וכמ"ש (דברים ח) כאשר ייסר איש את בנו כו'.

And all this is through Chochmah, for "through Chochmah they are refined," since there is in it also the level of gevuros, so that there be "You, Yah, chasten," and as it is written (Deuteronomy 8), "As a man chastens his son," etc.

משא"כ בחינת כתר שלמעלה מחכמה הוא רחמים פשוטים וכחשיכה כאורה ולכן פן ישלח ידו ולקח גם מעה"ח ואז וחי לעולם מאחר דאם צדקת מה תתן לו כו'

This is not so with the level of Keser, which is above Chochmah: it is simple mercy, and "darkness is like light." Therefore [He said], "lest he put forth his hand and take also from the Tree of Life," and then "live forever," since "if you are righteous, what do you give Him," etc.

ולפי שהוא מבחי' פנימית וא"כ הרע קשור ואדוק בו ויהי' גם לו קיום ולא זו היא הכוונה כנ"ל.

And since he is of the inner level, the evil is therefore bound and attached to him, and it too would have existence — and this is not the intention, as explained above.

10 וכמ"ש בזוהר גבי רבי אחא מכפר טרשא שכיפר בקטורת על מקום שהיה הנגף שם ואמרו לו שלא הועיל כי עדיין בחיובא אשתכח.

As it is stated in the Zohar concerning Rabbi Acha of Kefar Tarsha, who atoned with incense for a place where there was a plague, and they told him that it did not help, for "they are still found guilty."

בשלמא אם היו עושין תשובה כו'. ולכן מיד וישלחהו מג"ע לעבד את האדמה אשר לקח משם.

"It would be well if they had done teshuvah," etc. Therefore, immediately, "He sent him out of the Garden of Eden, to work the ground from which he was taken."

דהיינו עבודת הבירורים ע"י זריעה חרישה וקצירה ואח"כ באכלו ממנו ואו' אחד ואהבת הוא מברר ומעלי כו'.

That is, the work of refinements through sowing, plowing and reaping; and afterwards, when he eats from it and says "One" and "You shall love," he refines and elevates [it], etc.

11 ואז צריך לילך ממש על האדמה אשר לקח משם ושמה יאכל ושמה יברר הבירורים.

And then he must actually go upon the ground from which he was taken, and there he will eat, and there he will carry out the refinements.

אך צ"ל איך היה מתחלה כוונתו ית' כשלא ידע האדם מטו"ר כלל מאחר שיש מציאת הרע בעולם א"כ איך יתבררו הבירורים שזה צ"ל ע"י האדם.

But we must understand: what was His original intention, may He be blessed, when man did not know of good and evil at all? Since there is the existence of evil in the world, how, then, would the refinements be refined, which must be done by man?

אך הענין כי אז היה באופן אחר ממש שלא בדרך מלחמה אלא ע"ד מ"ש ויניחהו בגי"ע לעבדה זה רמ"ח מ"ע להמשיך אור א"ס בגי"ע וע"י רבוי התגלות האור

But the matter is that then it was in an entirely different manner, not by way of war, but in the manner of what is written, "And He placed him in the Garden of Eden to work it" — these are the 248 positive commandments — to draw the Infinite Light into the Garden of Eden; and through the abundant revelation of the light,

ממילא יתעלו נצוצי קדו' שנפלו ונתערבו ברע ויהיו נכללים בתוך האורות עליונים שימשיך האדם כנר בפני האבוקה שאם האבוקה קטנה אזי נר הסמוך לה יוכלל בה

the sparks of holiness that fell and became mixed with evil would rise of themselves and be absorbed within the supernal lights that man would draw down, like a candle before a torch: if the torch is small, a candle close to it is absorbed in it,

ואם ירחיקוהו מעט לא יתכלל בה מפני שהאבוקה קטנה. אבל אם תהיה האבוקה גדולה אזי אע"פ שיהיה הנר רחוק יהיה מתכלל בה.

but if it is moved a little away, it is not absorbed in it, because the torch is small. But if the torch is large, then even if the candle is far away, it is absorbed in it.

12 וע"ד שהיה בזמן שבהמ"ק היה קיים שהרי ארז"ל לא גלו ישראל אלא כדי שיתוספו עליהם גרים דהיינו להעלות נצוצות ומה היה נעשה אם לא חטאו ולא היו גולים.

It is like what was at the time when the Holy Temple stood. For our Sages, of blessed memory, said, "Israel was exiled only so that converts would be added to them," that is, to elevate sparks. What, then, would have happened had they not sinned and not been exiled?

אלא ע"כ צ"ל שאז היו נכללים הנצוצות ממילא כנר בפני האבוקה כמו נעמה העמונית וכן כל העמים באו לשמוע חכמת שלמה וכמ"ש במלכת שבא כו'.

Necessarily we must say that then the sparks were absorbed of themselves, like a candle before a torch — like Naamah the Ammonite; and so too all the nations came to hear the wisdom of Solomon, and as is written of the Queen of Sheba, etc.

והיינו לפי שאז היה אבוקה גדולה עד"מ ע"כ ממילא מתכללים בה הנצוצות ואם היה נמשך בהמ"ק כן יותר היו כולם מתבררים עד"ז

That is, because then there was a great torch, so to speak, the sparks were therefore absorbed in it of themselves; and had the Holy Temple continued so longer, they would all have been refined in this way,

וכמ"ש לע"ל (צפניה ג') אז אהפוך אל עמים שפה ברורה כו'. והלכו גוים לאורך כו'.

as is written of the Time to Come (Zephaniah 3), "For then I will turn to the peoples a clear language," etc., and "Nations shall walk by your light," etc.

וכך היה ענין האדם כשלא היה חוטא שהיה כולו קדוש כי גם גופו נלקח ממקום המזבח וממנו נעשו רמ"ח אבריו בלול בשמן כו'

And so was the matter of man when he had not sinned: he was entirely holy, for his body too was taken from the place of the altar, and from it his 248 limbs were made, "mixed with oil," etc.

והיה עומד בג"ע ושם היה מוסיף אורות וממילא היו הקליפות כלים ע"י שהיו הנצוצי קדושה כלים מהם אבל הדבר היה שלא ע"י מלחמה כו'.

He stood in the Garden of Eden, and there he would add lights, and of themselves the kelipos would cease to be, through the sparks of holiness ceasing from them; but the matter was not through war, etc.

משא"כ אחר שחטא אזי צ"ל הבירורים ע"י עבודה ומלחמה שעת צלותא שעת קרבא כנ"ל וצריך לירד אל מקום הקליפות ושם יבררם וזהו את האדמה אשר לקח משם.

This is not so after he sinned: then the refinements must be through labor and war — "the time of prayer is the time of battle" — as explained above; and he must go down to the place of the kelipos and refine them there. And this is "the ground from which he was taken."

13 ובזה יובן גם מה שהנחש ידע מזה. כי הנה אדה"ר עצמו שהיה כולו קדוש למעלה מעה"ד טו"ר לא ידע ממציאת הרע כלל כנ"ל.

With this we will also understand how the serpent knew of this. For Adam, the first man, himself, who was entirely holy, above the Tree of Knowledge of good and evil, did not know of the existence of evil at all, as explained above.

אבל הנחש שהוא עצמו נלקח מבחי' עה"ד טו"ר וידע מזה וידע שמה שצוה לאדם שלא יאכל ממנו היה בכדי שלא יהיה לו ידיעה ברע כלל שלא יצטרך לכנוס עמו במלחמה כלל.

But the serpent, which was itself taken from the level of the Tree of Knowledge of good and evil, knew of this; and it knew that [G-d's] commanding Adam not to eat from it was so that he would have no knowledge of evil at all, so that he would not need to enter into war with it at all.

וחרה לו מאד על שכ"כ נשמרים ממנו אף שלא לידע ממנו שלא יכשל בו והשיא עצות בנפשו שמוטב לו שיכנס האדם בזה ויהיה מלחמה ואז פעמים שיגבור גם הוא

And it was very vexed that they guard themselves so much from it — even not to know of it, so as not to stumble in it; and it took counsel in its soul that it would be better for it that man enter into this and there be a war, for then at times it too would prevail,

וכמ"ש (קהלת ח) עת אשר שלט האדם באדם כו' משלא ידע האדם מזה כלל ואז יהיה הטוב המעורב בו נכלל באדה"ר כנר בפני האבוקה והוא ימות ויפסד לגמרי ובא בערמומית לחוה

as is written (Ecclesiastes 8), "A time when man rules over man," etc. — rather than that man not know of this at all, for then the good mixed in it would be absorbed into Adam like a candle before a torch, and it would die and perish entirely. So it came with cunning to Eve,

וכמ"ש (בפרי"א פי"ג) בא ס"מ ורכב על הנחש כו'. ואמר כי ידע אלקים כי ביום אכלכם ממנו וגו' והייתם כאלקים ידעי טו"ר.

as is stated (in Pirkei deRabbi Eliezer, ch. 13), "Samael came and rode upon the serpent," etc. And it said, "For G-d knows that on the day you eat from it," etc., "and you will be like G-d, knowing good and evil."

וכן הוא עפ"י האמת ולא אמר שקר כנ"ל רק שבערמה דבר זה כי הוא אמר והייתם כאלקים למעליותא. אבל באמת זהו חסרון.

And so it is according to the truth, and it did not speak a lie, as explained above; only it said this with cunning, for it said "and you will be like G-d" as an advantage, but in truth this is a deficiency.

אף שיהי' יודע טו"ר כאלקים הנה למעלה אין זה פוגם כלל אף שיודע טו"ר מ"מ הרע נבדל לפי שלמעלה הוא בחי' מקיף משא"כ אם האדם שהוא מבחי' פנימי יהי' יודע מטו"ר לו יהי' הדבר מזיק כנ"ל:

Even though he would know good and evil like G-d — above, this is no blemish at all: even though good and evil are known, nevertheless the evil is separate, since above is the level of the encompassing; but if man, who is of the level of the inner, would know of good and evil, for him the matter would be harmful, as explained above.

14 בלק"ת מהאר"י ז"ל נת' הענין שאדה"ר היה הולך בהיכלות כי בחי' אדם היה למעלה גם מרשב"י כי היה בערך אחר ממש שהרי היה יציר כפיו של הקב"ה.

In Likkutei Torah of the Arizal, of blessed memory, the matter is explained that Adam, the first man, would walk through the chambers, for the level of Adam was higher even than Rabbi Shimon bar Yochai, since he was of an entirely different order, for he was the handiwork of the Holy One, blessed be He.

ובהיכלות הטומאה לא רצה להביט כלל והשיאו הנחש שעכ"פ יביט מה יש בהם ועי"ז נכשל ונפל בתאוה אליהן.

Into the chambers of impurity he did not want to look at all; and the serpent enticed him that he should at least look at what is in them, and through this he stumbled and fell into desire for them.

וכן שמעתי מהק' ר' אברהם בן ההי"מ ז"ל ע"פ ויט יהודה עד איש עדולמי ושמו חירה שמחמת מעשה דיוסף אזי ויט.

So too I heard from the holy Rabbi Avraham, son of the Maggid, of blessed memory, on [the verse] "And Judah turned aside to an Adullamite man whose name was Chirah": that because of the episode of Joseph, therefore "he turned aside."

פי' ויט היינו שנטה למטה בהיכלות הקליפות עד איש עדולמי כדי להעלות נצוצות משם וזהו ענין הכוונה דנפילת אפים כו':

The explanation: "he turned aside" means that he inclined downward into the chambers of the kelipos, "to an Adullamite man," in order to elevate sparks from there; and this is the matter of the intention of the falling on the face, etc.

TORAH OHR • PARSHAS BEREISHIS • MAAMAR 7

להבין ענין הברכות כי הנה אנשי כנה"ג תקנו...

"To understand the matter of the blessings"

1 להבין ענין הברכות כי הנה אנשי כנה"ג תקנו הברכות בזמן בית שני אבל בזמן בית ראשון לא היו מברכים.

To understand the matter of the blessings: the Men of the Great Assembly instituted the blessings in the time of the Second Temple, but in the time of the First Temple they did not recite blessings.

והענין כי הנה כל ישראל מאמינים בני מאמינים כו' מה שנלאו חכמי הפילוסופים והמחקרים להבין בשכלם

The matter is this: all Israel are believers, sons of believers, etc. — [believing in] what the philosophers and investigators wearied themselves to understand with their intellect.

כי האמונה היא למעלה מן ההשגה והשכל ואפי' מההשגה שבשרש נפש האלקית שבישראל דמזליה חזי כו' שהרי לית מחשבה תפיסא ביה והוא רם ונשא למעלה ממזלייהו.

For faith is above comprehension and intellect, even above the comprehension that is in the root of the G-dly soul in Israel, of which [it is said] "its mazal sees," etc.; for no thought can grasp Him, and He is exalted and lofty above their mazal.

2 והנה בזמן בית ראשון היו נשמות ישראל במעלה העליונה והי' אוא"ס שורה ומתגלה בנפשם להיות אצלם גילוי אמונה זו כאילו רואה כו'.

Now, in the time of the First Temple the souls of Israel were of the highest level, and the Infinite Light rested and was revealed in their souls, so that this faith was revealed to them as if one sees, etc.

אך בזמן בית שני לא היו הנשמות במעלה עליונה כ"כ תקנו אנשי כה"ג הברכות להמשיך גילוי אמונה זו להיות ברוך ונמשך הוי' אוא"ס ב"ה בגילוי למטה.

But in the time of the Second Temple, when the souls were not of so high a level, the Men of the Great Assembly instituted the blessings, to draw down the revelation of this faith: that Havayah, the Infinite Light, blessed be He, be "blessed" and drawn down in revelation below.

3 וסדר השתלשלות המשכת הגילוי הוא מתחלה להיות הוי"ה אלקינו הוא גילוי אוא"ס ב"ה בנשמות ישראל להיות אלקינו ממש בבחי' ביטול לפי שהם מפנימיות העולמות.

The order of the progression of the drawing down of the revelation is: first, "Havayah our G-d" — the revelation of the Infinite Light, blessed be He, in the souls of Israel, that He be actually "our G-d," in a state of self-nullification, because they are from the inner dimension of the worlds.

משא"כ המלאכים הם מחיצוניות העולמות שעליהם נאמר ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. ארבעה נהרות הם ארבע מחנות השכינה מחנה מיכאל כו'. וזש"א רז"ל (ברכות ד:) מיכאל באחת.

This is not so with the angels, who are from the outer dimension of the worlds, of whom it is said, "And from there it divided and became four heads" — four rivers, which are the four camps of the Shechinah: the camp of Michael, etc. And this is what our Sages, of blessed memory, said (Berachos 4b), "Michael in one."

ולא אמרו איזה שיעור על נשמות ישראל לפי שענין טיסה שטסים את העולם לא שייך גבי נשמות כלל שהעולם ומלואו אינן תופסין מקום כלל נגדם.

They did not state any measure for the souls of Israel, because the matter of flying, in which they fly across the world, does not apply to souls at all, for the world and all it contains takes up no space at all in relation to them.

משא"כ לגבי המלאכים תופס העולם איזה מקום אלא שמיכאל די לו בטיסה אחת וגבריאל בשתים כו' ואליהו בארבע עם גופו שהיה תחלה גשמי ונהפך כו'.

Whereas in relation to the angels, the world does take up some space; only, Michael needs just one flight, Gabriel two, etc., and Elijah four — with his body, which at first was physical and was transformed, etc.

ואח"כ מלך העולם שעל העולם הוא גילוי מלכותו יתי' בלבד שאין מלך בלא עם כו'.

And afterwards, "King of the world," which is over the world, is only the revelation of His sovereignty, may He be blessed, for "there is no king without a people," etc.

4 והנה ע"י הברכה ממשיך ברכה והמשכה להיות גילוי אור א"ס בנפש כלל ישראל שתתחזק אמונת ה' בלבם בבחי' גילוי כאלו רואה כו'.

Now, through the blessing one draws down blessing and drawing-down, that there be a revelation of the Infinite Light in the soul of the community of Israel, so that faith in G-d be strengthened in their heart in a revealed manner, as if one sees, etc.

אך המוקדם לברכה והמשכת השראת גילוי זה הוא המברך שהוא הוא העושה המצוה לפי שהמצות הם כלים להשראת אא"ס ממש כו' ובהם ועל ידם ממשיך אא"ס למטה.

But what precedes the blessing and the drawing down of the indwelling of this revelation is the one who blesses — he is the one who does the mitzvah — because the mitzvos are vessels for the indwelling of the Infinite Light itself, etc., and in them and through them one draws the Infinite Light below.

וזהו אשר קדשנו במצותיו. אשר מלשון דהא שהוא נתינת טעם לדבר כלומר לפי שקדשנו במצותיו.

And this is "Who has sanctified us with His commandments." "Asher" has the sense of "for," which gives the reason for something; that is to say, because He has sanctified us with His commandments.

וצונו מלשון צוותא והתקשרות באוא"ס ב"ה שרש המצות למעלה לכך יש לנו כח להמשיך גילוי אור א"ס ב"ה בברכה זו:

"And has commanded us" (vetzivanu) is from the term tzavta, joining, and connection with the Infinite Light, blessed be He, the root of the mitzvos above; therefore we have the power to draw down the revelation of the Infinite Light, blessed be He, with this blessing.

5 והנה אמרו בירושלמי (פ"ק דברכות הלכה ח') מטבע קצר פותח בברוך ואינו חותם בברוך ומטבע ארוך פותח בברוך וחותם בברוך.

Now, it is said in the Jerusalem Talmud (Berachos, ch. 1, halachah 8): A short formula opens with "Baruch" and does not seal with "Baruch"; a long formula opens with "Baruch" and seals with "Baruch."

ולהבין זה גם להבין מהו לשון חותם והל"ל ומסיים. הענין כי הנה נודע שיש ב' בחינו' בחי' עלמא דאתכסי' ובחי' עלמא דאתגליא.

To understand this — and also to understand what the term "seal" means; it should have said "end" — the matter is that, as is known, there are two levels: the level of the hidden world and the level of the revealed world.

והנה על עלמא דאתגליא נאמר (בראשית ב) ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים ארבעה נהרות כנגד ארבע מחנות השכינה שהיא מתלבשת בבי"ע כו'

Of the revealed world it is said (Genesis 2), "And from there it divided and became four heads" — four rivers, corresponding to the four camps of the Shechinah, which enclothes itself in Beriah, Yetzirah and Asiyah, etc.

ובהשתלשלות וירידות המדרגות מדריגה אחר מדריגה בהתלבשותה בע' שרים כו' נעשה עלמא דפרודא כו' ושם יש אחיזה ויניקה לקליפות וסט"א לינק מהקדושה כביכול.

And in the progression and descent of the levels, level after level, as it enclothes itself in the seventy princes, etc., there comes to be the world of separation, etc.; and there the kelipos and the sitra achra have a hold and nurture, to draw from holiness, as it were.

אך אין יניקתם אלא מותרי השפע ופסולת כו' ולא מעיקר הקדושה ח"ו וענין התהוות מותרי השפע ופסולת בעל' דאתגלי' היינו

But their nurture is only from the surplus of the flow and the waste, etc., and not from the essence of holiness, heaven forbid. And the matter of how the surplus of the flow and the waste come into being in the revealed world is this:

כי הגם שגם עלמא דאתגלי' מצד עצמה באמת אינה דבר נפרד ח"ו וכמ"ש (דברים ד) כי הוי"ה הוא האלקים כו'

Even though the revealed world, too, of itself, is in truth not a separate thing, heaven forbid — as it is written (Deuteronomy 4), "For Havayah is Elokim," etc. —

אלא שהוא בחי' גילוי מה שהי' בהעלם בעל' דאתכסיא וכמשל הולד שמצטייר בבטן הנקבה בהתחלקות עצמות וגידין כו' שהם מטפת הזכר לובן שממנו עצמות כו'.

it is rather the revelation of what was hidden in the hidden world; like the analogy of the fetus, which is formed in the womb of the female with a differentiation into bones and sinews, etc., which come from the drop of the male, the white, from which [come] the bones, etc.

אלא שבטפת הזכר לא הי' התחלקות עצמות וגידין בפועל ממש רק שהי' בכח הטפה ההיא בהעלם ועי"י שהייתה בבטן הנקבה ט' חדשים מצטייר בציור הולד ויוצא מהעלם אל הגילוי.

Only, in the drop of the male there was no actual differentiation of bones and sinews; they were only in the potential of that drop, in concealment; and through its being in the womb of the female nine months, it takes on the form of the fetus and emerges from concealment to revelation.

6 והנה כמו במשל הולד כאשר נתגדל ונגמר ציור כל האברים אזי דוחה ממנו מותרות שערות וצפרנים שזהו סימן גידול הולד שהוא בשלימות כשגמרו שערו וצפרניו כו'

Now, as in the analogy of the fetus: when it has grown and the formation of all the limbs is complete, it then pushes out from itself surpluses, hair and nails; this is the sign of the fetus's growth, that it is complete when its hair and nails are completed, etc.

ובצאתו מרחם אמו דוחה פסולת יותר ע"י פתיחת נקביו כו' מה שלא הי' פסולת זה בטפה כי אין הולד נוצר אלא מברור שבה.

And when it leaves its mother's womb it expels more waste through the opening of its orifices, etc. —waste that was not in the drop, for the fetus is formed only from the refined part of it.

כך עד"מ בהגלות נגלות סדר ההשתלשלות בעלמא דאתגליא מהעלם אל הגלוי ברבוי התחלקות המדרגות להיות ציור פרטי העולמות במזגם ותכונתם

So too, by way of analogy, when the order of the chain of descent is revealed in the revealed world, from concealment to revelation, in a great division of levels, so that there be the form of the particulars of the worlds in their blend and character,

אזי נעשה בחי' מותרי שפע ופסולת שדוחה לחוץ והוא מעבר השפע להיות יניקה ואחיזה לס"א.

then there come to be surpluses of the flow and waste, which it pushes outward; and this is the overflow of the flow, [giving] nurture and a hold to the sitra achra.

משא"כ בבחי' עלמא דאתכסיא שהוא בהתכללות כו' ושם חביון עזו ואין שטן ופ"ר ח"ו כו'.

This is not so with the hidden world, which is in a state of inclusion, etc.; and "there is the hiding of His strength," and there is "no adversary and no evil occurrence," heaven forbid, etc.

7 והנה מטבע קצר רומז לעלמא דאתכסיא שהוא בחי' טפה לבד בהתכללות בבחי' העלם ובכח ולכן הוא מטבע קצר שכולל הכל בלשון קצר וא"צ

Now, the short formula alludes to the hidden world, which is the level of the drop alone, in inclusion, in concealment and potential; therefore it is a short formula, which includes everything in brief language, and it needs

אלא לפתוח בברוך להיות ברכה והמשכה מאור א"ס ב"ה עצמו שהברכה הוא להיות השראה וגילוי מעצמות אור א"ס ב"ה שאינו בגדר עלמין כלל כנ"ל.

only to open with "Baruch," so that there be blessing and drawing-down from the Infinite Light itself, blessed be He; for the blessing is to be an indwelling and revelation from the essence of the Infinite Light, blessed be He, which is not within the category of worlds at all, as explained above.

8 ומאחר שתמשך שם ברכה והמשכה זו היא בל תמוט עולם ועד כי אין שם יניקה לס"א ח"ו.

And since this blessing and drawing-down will be drawn there, "it shall never be moved," for there is no nurture there for the sitra achra, heaven forbid.

אבל מטבע ארוך רומז לעלמא דאתגליא שהיא בחי' גילוי ההתהוות לפרטי פרטים בהתחלקות רבות ועצומות וכך הוא מטבע ארוך באריכות הדברי' בפרטי פרטיות הדברים רבים שנאמרו ונשנו בה.

But the long formula alludes to the revealed world, which is the level of the revelation of creation into its minutest particulars, in many and vast divisions; and so is the long formula, with length of words, in the many detailed particulars of the things that are said and repeated in it.

9 והנה בעלמא דאתגליי' אחר שמשם יפרד בבחי' התחלקות הפרטים יש יניקה לס"א ח"ו וצריך להפרידם שלא יינקו מעיקר הקדושה ח"ו רק דרך מעבר השפע ממותרות ופסולת כו' לכן צ"ל ג"כ חותם בברוך.

Now, in the revealed world, after "from there it divided" into the level of the division of particulars, there is nurture for the sitra achra, heaven forbid; and they must be separated, so that they do not draw from the essence of holiness, heaven forbid, but only by way of the overflow of the flow, from the surpluses and waste, etc. Therefore it must also seal with "Baruch."

10 וענין החותם הוא כמו לשון חותם שעל האגרת מבחוץ כדי שלא יקרא באגרת הזאת איש זר אשר אין רצונו שידע הכתוב שם.

The matter of the seal is like the term "seal" [used for the one] on the outside of a letter, so that no stranger reads this letter, one whom [the writer] does not want to know what is written there.

כך הוא החותם הזה מן הברכה וההמשכה אשר ימשיך עוד אחר המטבע הארוך שהמשכה זו שהיא גלוי ההעלם תהי' רק בבחי' הקדושה לבדה ואין לזרים אתה חלק ונחלה

So too is this seal of the blessing and drawing-down that one draws further after the long formula: that this drawing-down, which is the revelation of the hidden, be only in the realm of holiness alone, and that strangers have no portion or inheritance in it.

וזהו ההפרש שבין פתיחת הברכה לחתימתה כי פתיחת הברכה הוא המשכת הגילוי לבד להיות ברוך ונמשך ה' אלקי ישראל מעולם עד עולם.

And this is the difference between the opening of the blessing and its seal: the opening of the blessing is the drawing down of the revelation alone, that "blessed" and drawn down be "the L-rd, the G-d of Israel, from world to world."

אבל החתימה היא שתהי' המשכה זו בקדושה דוקא. הבוחר בעמו ישראל באהבה. (מלאכי א) ואהב את יעקב ואת עשו שנאתי. (תהלים מז) יבחר לנו את נחלתנו את גאון יעקב אשר אהב כו'.

But the seal is that this drawing-down be specifically in holiness: "Who chooses His people Israel with love"; (Malachi 1) "And I loved Jacob, and Esau I hated"; (Psalms 47) "He chooses our inheritance for us, the pride of Jacob whom He loved," etc.

ולכן נק' בלשון חותם כמו שחותמין על האגרת שלא יקרא אחר וכמו חותם ממגע זר שהוא שמירה כו'.

Therefore it is called by the term "seal," as one seals a letter so that another will not read it, and like a seal against the touch of a stranger, which is a safeguard, etc.

ולכן חותמין בברוך שהיא המשכה מבחי' המקיף שהיא שמירה מלמעלה כמ"ש (שם קכא) ה' שמרך ה' צלך כו'

And therefore one seals with "Baruch," which is a drawing down from the level of the encompassing, which is a protection from above, as it is written (ibid. 121), "The L-rd is your guardian, the L-rd is your shade," etc.

ולכן החותם של כללות ישראל הוא בנעילת יו"כ שאז זוכים למעלה העליונה (ויקרא טז) לפני הוי"ה תטהרו למעלה מבחי' הוי"ה כו' וכמ"ש במ"א:

Therefore the seal of the community of Israel as a whole is at Ne'ilah of Yom Kippur, for then they merit the highest level: (Leviticus 16) "Before Havayah you shall be purified" — above the level of Havayah, etc., as explained elsewhere.

11 ועתה נבא לביאור ענין ב' ברכות ראשונות של נשואין שהם יוצר האדם ואשר יצר את האדם בצלמו.

Now we will come to the explanation of the matter of the first two blessings of marriage, which are "Who forms man" and "Who formed man in His image."

הראשונה פותחת בברוך ואינה חותמת והשניה פותחת בברוך וחותמת בברוך. והענין כי הנה בגמרא (כתובות ח' א' ע"ש)

The first opens with "Baruch" and does not seal, and the second opens with "Baruch" and seals with "Baruch." The matter is that in the Gemara (Kesubos 8a; see there)

אמרו שב' יצירות הללו כנגד שתי יצירות שהי' באדה"ר תחלה נברא האדם לבדו בדו פרצופין ואח"כ נסר הקב"ה את חוה כו'.

they said that these two formations correspond to the two formations that there were with Adam, the first man: first, man was created alone, with two faces, and afterwards the Holy One, blessed be He, sawed off Eve, etc.

וביאור הדבר הנה אדם וחוה רומזים לתושב"כ ותושבע"פ תושב"כ בחי' אדם בחי' טפת הזכר לובן שממנו עצמות כו'

The explanation of the matter: Adam and Eve allude to the Written Torah and the Oral Torah. The Written Torah is the level of Adam, the level of the drop of the male, the white, from which [come] the bones, etc.

כי תושב"כ היא בחי' חכמה עלאה שאינה אלא בחי' טפה ונקודה שהחכמה היא בחי' ברק המבריק במוחו שעדיין לא באה לידי אורך ורוחב ההשגה

For the Written Torah is the level of supernal Chochmah, which is only the level of a drop and a point; for Chochmah is the level of lightning that flashes in one's mind, which has not yet come to the length and breadth of comprehension,

להבין ולהשיג כל דרכי החכמה בכלל ובפרט רק שהוא כברק בעלמא שמתנוצץ ומאיר במוחו כח ההשכלה ואינו מתגלה

to understand and grasp all the paths of the wisdom in general and in particular; rather, it is like mere lightning that sparkles and illuminates the power of intellect in his mind, and it is not revealed

אלא בחי' נקודה אלא שאח"כ מתפשטת הנקודה באורך ורוחב ובאה לידי השגה ואזי נקראת בשם בינה כו'

except as a point; but afterwards the point expands in length and breadth and comes to comprehension, and then it is called by the name Binah, etc.

וכך היא בחי' תושב"כ שאין בה גילוי ההשגה שהרי ר"ע הי' דורש על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות.

And so is the level of the Written Torah, in which there is no revelation of comprehension; for Rabbi Akiva would expound on each and every thorn mounds upon mounds of laws.

שההלכות הללו אינן מבוארות ונגלות בגילוי ההשגה בקוץ ההוא רק שכל קוץ וקוץ כלול מכמה תלי

These laws are not explained and revealed in manifest comprehension in that thorn; rather, each and every thorn includes many mounds

תלים של ההלכות הכלולים ונעלמים בקוץ ההוא מבחי' העלם והרי אין בקוץ זה אלא רמז בעלמא ובחי' נקודה והקוצין הן בחי' תגין.

upon mounds of laws, which are included and hidden in that thorn in a state of concealment; and in this thorn there is only a mere hint and the level of a point. And the thorns are the level of the crowns (tagin).

12 וכן עד"ז בכל בחי' טנת"א הכל רמוזים לכמה ענינים וכמה סודות מופלאים. וכל זה הוא בתושב"כ בבחי' העלם ובכח

And so too, in this manner, in all the aspects of the cantillation marks, vowels, crowns and letters: all allude to many matters and many wondrous secrets. And all this is in the Written Torah in a state of concealment and potential,

ולא בפועל וגילוי וכמשל טפת הזכר הכלולה מכל הבחי' שבולד לובן שממנו עצמות וגידין וכו' שבטפה ההיא אין התחלקות העצמות וגידים כו' נגלים בפו"מ רק שהם בהעלם ובכח.

and not in actuality and revelation — like the analogy of the drop of the male, which includes all the aspects that are in the fetus, the white, from which [come] the bones, sinews, etc.; in that drop the differentiation of the bones and sinews, etc., is not revealed in actual fact; they are only in concealment and potential.

ויציאתם מהעלם אל הגילוי הוא ע"י שהייה ט"ח בבטן הנקבה ששם מצטייר הולד והיא מוציאתו לידי גילוי בהתחלקות האברים פרטיים נגלים.

And their emergence from concealment to revelation is through remaining nine months in the womb of the female, where the fetus takes form; and she brings it out to revelation, in the differentiation of particular, revealed limbs.

וכך הוא עד"מ יציאת ההעלם מתושב"כ שהיא בחי' ח"ע לידי גילוי הוא ע"י תושבע"פ (ור"ע הי' דורש כו' כי ר"ע הי' מקור תושבע"פ כמו שאמרו סתם ספרי כו' וכולהו אליבא דר"ע) שהיא בחי' חכמה תתאה.

And so, by way of analogy, the emergence of the concealed of the Written Torah, which is the level of supernal Chochmah, into revelation is through the Oral Torah (and Rabbi Akiva would expound, etc., for Rabbi Akiva was the source of the Oral Torah, as they said, "an anonymous Sifrei," etc., "and all of them follow Rabbi Akiva"), which is the level of lower Chochmah.

שממאמר א' שבתושב"כ כמו ענין שמירת שבת שנאמרה בתו' בכלל נעשה מסכת שלימה שהוא גילוי פרטי הלכות שבת מה הן האבות מלאכות וכיצד מתחייב בהן וכל עניניהם בכל פרטיהן ודקדוקיהן.

For from one statement in the Written Torah, such as the matter of keeping Shabbos, which was stated in the Torah in general terms, a complete tractate is made, which is the revelation of the particulars of the laws of Shabbos: what the primary categories of labor are, and how one becomes liable for them, and all their matters in all their particulars and fine points.

ולכן נק' תושבע"פ בשם חוה כי חו"ה בגימטריא המילוי של הוי"ה (שהוא עולה י"ט) כי המילוי הוא גילוי ההעלם כמ"ש במ"א וגם חוה לשון גילוי כי תרגום ויגד וחוי.

Therefore the Oral Torah is called by the name Chavah, for Chavah is numerically equal to the filling of Havayah (which amounts to 19), for the filling is the revelation of the concealed, as explained elsewhere. Also, Chavah is a term of revelation, for the Targum of "and he told" is "vachavi."

והגדה לשון המשכה שנמשך מהעלם אל הגילוי וז"ש ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי ולכאורה א"כ למה קרא שמה חוה הי' לו לקרא שמה חיה

And telling is a term of drawing down, drawing from concealment to revelation. And this is [the meaning of] what is written, "And the man called his wife's name Chavah, because she was the mother of all living." Seemingly, then, why did he call her Chavah? He should have called her Chayah!

אלא לפי שחוה לי' גילוי וזהו כי היא היתה אם כל חי פי' ולכך הוציאתם מהעלם אל הגילוי כמו אם הבנים שהולד מצטייר בקרבה והיא מוציאתו מההעלם:

Rather, because Chavah is a term of revelation; and this is "because she was the mother of all living," meaning: and therefore she brought them out from concealment to revelation, like the mother of children, in whom the fetus takes form and she brings it out from concealment.

13 וזהו יום ליום יביע אמר ולילה ללילה יחוה דעת פי' יום ליום בחי' תושב"כ יביע אמר אמ"ר ר"ת אש מים רוח ובבחי' תושב"כ יביע כמעיין הנובע ממקורו

And this is [the meaning of] "Day to day pours forth speech, and night to night expresses knowledge." Explanation: "Day to day" is the level of the Written Torah; "pours forth omer" — omer is an acronym of fire (esh), water (mayim), air (ruach); and in the level of the Written Torah it "pours forth" like a spring that flows from its source,

שהוא עדיין דבוק במקורו ומתאחד עמו לפי שתושב"כ היא בחי' ח"ע ושם שורה ומתגלה אוא"ס הוי"ה בחכ'

which is still attached to its source and one with it; because the Written Torah is the level of supernal Chochmah, and there the Infinite Light, Havayah, rests and is revealed in Chochmah.

ולכן שם יביע כמעיין הנובע שנובע מן המקור ואינו הולך ומתפשט באורך ורוחב רק נביעו דחכמתא בלבד שהיא בחי' נקודה וברק המבריק והאמ"ר

Therefore there [it says] "pours forth," like a flowing spring, which flows from the source and does not go and spread out in length and breadth, but is only the flowing of Chochmah, which is the level of a point and a flashing lightning; and the omer,

שהוא ר"ת אש מים רוח כלולים ומתעלים בו בהעלם ובכח ולא בגלוי ובפו"מ שאין שם התחלקות בחי' אש רוח מים ממש

which is the acronym of fire, water, air, is included and elevated in it in concealment and potential, and not in revelation and in actual fact; for there is no differentiation there of the levels of fire, air and water as such,

כמו שהם אחר שנפרטו ובאו לידי גילוי רק הם בבחי' נביעו בלבד כהתכללות המעיין הנובע ממקורו ומתאחד ונכלל במקורו הוא א"ס ב"ה הוי"ה בחכ'.

as they are after they have been particularized and come to revelation; they are only in the level of the flowing alone, like the inclusion of the spring that flows from its source and is united and included in its source, which is the Infinite One, blessed be He, Havayah in Chochmah.

ולילה ללילה בחי' תושבע"פ יחוה דעת בבחי' גילוי לבאר ולפרט פרטי התחלקות ההתהוות כמו שהם בסדר ההשתלשלות במדרגות רבות ועצומות (וזהו שמשרע"ה למד ביום מקרא ובלילה משנה כשהי' בהר כו'):

"And night to night" is the level of the Oral Torah, "expresses knowledge" in revelation, to explain and detail the particulars of the division of creation as they are in the order of the chain of descent, in many and vast levels. (And this is why Moses our teacher, peace be upon him, learned Scripture by day and Mishnah by night when he was on the mountain, etc.)

14 והנה ברכה ראשונה כנגד אדה"ר שהיא בחי' ח"ע תושב"כ דהיינו כדי להמשיך אור א"ס בחכמה כו' ופי' יוצר

Now, the first blessing corresponds to Adam, the first man, who is the level of supernal Chochmah, the Written Torah — that is, to draw down the Infinite Light into Chochmah, etc. And the meaning of "Yotzer" (Who forms)

כמו צר צורה עד"מ שהוא מצייר תמונת החומר. ותמונה זו היא ג"כ גילוי בערך החומר שהי' חומר פשוט כמו גוף גולמת המתכת.

is like "forming a form," by way of analogy, one who fashions the shape of the material. And this shape too is a revelation in relation to the material, which was simple material, like the body of a raw lump of metal.

15 ומראהו ומעשהו או הצורה שמציירין עליו הוא גילוי החומר שנעשה על תמונה זו דוקא והרי ציור זה אינו דבר נפרד ואין הציור נראה דבר בפ"ע

Its appearance and its workmanship, or the form that is fashioned upon it, is the revelation of the material, which was made into this particular shape; and this form is not a separate thing, nor is the form seen as a thing in itself;

אלא שע"י הציור מתראה תבנית הכלי באופן יותר נאות מכמות שהי' גולמו. וגולמת הכלי עצמו הוא שנצטייר ונתגלה.

rather, through the form the structure of the vessel appears in a more fitting way than it was in its raw state; and it is the raw material of the vessel itself that was formed and revealed.

כך הנה בנמשל האדם שהוא תושב"כ הוא ג"כ בבחי' גילוי אל החומר הראשון שהוא כח ההיולי שלא נתפס בו שום גילוי שעליו נאמר (תהלים יח)

So too in the analogue: "Adam," which is the Written Torah, is also in the level of revelation relative to the primordial matter, which is the hylic potential, in which no revelation at all is grasped, of which it is said (Psalms 18),

ישת חשך סתרו וחומר ההיולי הוא נק' בשם אדם דבריאה וראשית הגילוי הוא בחכמה תושב"כ ונק' אדם דיצי'.

"He made darkness His hiding place." The hylic matter is called by the name "Adam of Beriah," and the beginning of revelation is in Chochmah, the Written Torah, and it is called "Adam of Yetzirah."

וברכה שניה נגד חוה בחי' תושבע"פ. ולכן נתוסף בה תיבת את. אשר יצר את האדם.

And the second blessing corresponds to Eve, the level of the Oral Torah. Therefore the word "es" is added in it: "Who formed es ha'adam."

את פי' בחי' אותיות מא' ועד תי"ו שהאותיות הן מבחי' עלמא דאתגליא כי האותיות הן גילוי השכל.

"Es" means the level of the letters, from alef to tav, for the letters are of the level of the revealed world, since the letters are the revelation of the intellect.

16 והיינו גילוי חכמה תתאה שהיא בחי' גילוי לחכמה עלאה תושב"כ כנ"ל והוא גילוי אחר גילוי שהח"ע הוא גילוי חומר הראשון ההיולי כנ"ל.

That is, the revelation of lower Chochmah, which is the level of revelation of supernal Chochmah, the Written Torah, as explained above; and it is a revelation after a revelation, for supernal Chochmah is the revelation of the primordial hylic matter, as explained above.

וזהו בצלמו בצלם דמות תבניתו. כי צלם לשון ציור וגלוי וכפל בצלמו בצלם. פי' גילוי אחר גילוי.

And this is "in His image, in the image of the likeness of His form." For "image" is a term of form and revelation, and the doubling, "in His image, in the image," means revelation after revelation.

גילוי הראשון להיות אור א"ס בחכמ' עלאה בבחי' יביע ואח"כ גילוי חכמה תתאה והיא היא דמות תבניתו דהיינו בחי' עלמא דאתגלי' ממש.

The first revelation is that the Infinite Light be in supernal Chochmah in the manner of "pours forth"; and afterwards [comes] the revelation of lower Chochmah, and it is "the likeness of His form," that is, the level of the actual revealed world.

17 והתקין לו ממנו בנין עדי עד שבחי' עלמא דאתגלי' אע"פ שרגלי' יורדות כו' מ"מ איננה דבר נפרד ח"ו

"And prepared for him from himself an everlasting edifice": the revealed world, even though "her feet go down," etc., nevertheless is not a separate thing, heaven forbid,

אלא והתקין לו ממנו בעצמו כי גילוי חכמה תתאה הוא גילוי הארת אור א"ס ב"ה עצמה שבחכ' עלאה

but rather "and prepared for him from himself" — from himself; for the revelation of lower Chochmah is the revelation of the radiance of the Infinite Light itself, blessed be He, that is in supernal Chochmah.

אלא לפי שבה נפרטו ונתחלקו בבחי' רבוי המדרגות בדרך פרט מה שהיו כלולים בח"ע בהעלם בדרך כלל

Only, since in it there were particularized and divided, in a multitude of levels, in particular form, what had been included in supernal Chochmah in concealment, in general form,

הנה האור שבה הוא מצומצם ומלובש בכמה מיני צמצומים והתלבשות שונות כדי להאיר ולהתגלות בכל מדרגה ומדרגה לפי מה שהיא להיות המדרגות ההם נראים ונגלים ולא יתבטלו במציאות.

the light in it is contracted and enclothed in many kinds of contractions and various enclothings, in order to shine and be revealed in each and every level according to what it is, so that those levels be seen and revealed and not be nullified out of existence.

18 וכ"כ נתצמצם האור ונתמעט עד שירד מדרגה אחר מדרגה בסתר המדרגות שהלבוש מסתיר ומכסה על האור ההוא ונעשה מקור לעלמא דפרודא להיות משם יפרד כו'.

And the light was contracted and diminished so much, until it descended level after level into the hiddenness of the levels, where the garment hides and covers that light, and it became a source for the world of separation, that "from there it divides," etc.

אבל עיקר צמצום האור הוא כדי שיהיה בנין העולמות שלא יתבטלו במציאות וזהו בנין עדי עד

But the main purpose of the contraction of the light is that there be the edifice of the worlds, that they not be nullified out of existence; and this is "an everlasting edifice,"

דהיינו להיות לעדי עד ימלוך להיות מדת מלכותו עדי עד למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית.

that is, that "He shall reign forever and ever": that the attribute of His sovereignty be forever, above without end and below without limit.

19 והיא התגלות מלכותו בבחי' א"ס ממש רק שכדי שיהי' גילוי א"ס ב"ה בבחי' מלכותו הוצרך להיות בחי' בנין.

And this is the revelation of His sovereignty in the level of the actual Infinite; only, in order that there be a revelation of the Infinite One, blessed be He, in the level of His sovereignty, there had to be the level of an edifice,

דהיינו להיות הסתר האור וצמצומו והתלבשותו בכמה מיני לבושין עד שיאיר ויתגלה אור זה בבחי' זו דוקא.

that is, the concealment of the light, its contraction and its enclothing in many kinds of garments, until this light shines and is revealed in this level specifically.

כי אור א"ס מצד עצמו כשמו כן הוא אין לו סוף כו' ולאו מכל מדות כלל

For the Infinite Light in itself is as its name: it has no end, etc., and is not of any of the attributes at all,

כמ"ש במ"א ואפי' אור א"ס שבח"ע הוא בבחי' צמצום ולבוש שח"ע נק' בשם לבוש לאור א"ס כו'.

as explained elsewhere; and even the Infinite Light that is in supernal Chochmah is in a state of contraction and garment, for supernal Chochmah is called a garment for the Infinite Light, etc.

20 וכל מה שירד האור ונתגלה גילוי אחר גילוי ירידה היא זו. ומיעוט האור והתלבשותו וירידה זו היא כדי שיאיר אור א"ס ב"ה גם במדרגות התחתונות.

And to whatever extent the light descended and was revealed, revelation after revelation, this is a descent. And this diminution of the light and its enclothing, and this descent, are so that the Infinite Light, blessed be He, shine also in the lower levels.

כי נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים וא"כ תכלית המכוון מבחי' מלכותו להחיות עולמות נפרדים אינה להיות נפרד ח"ו רק אדרבה להיות בנין עדי עד כי והתקין לו ממנו כו' כנ"ל:

For the Holy One, blessed be He, desired to have a dwelling place among the lower realms; and if so, the ultimate intent of His sovereignty in giving life to separate worlds is not that they be separate, heaven forbid, but on the contrary, that there be "an everlasting edifice," for "and prepared for him from himself," etc., as explained above.

21 אך הנה ארז"ל זכה נעשה לו סם חיים כו' דבזכותא תליא מילתא ואחר כוונת הלב של העוסק בתורה נאמרו הדברים

However, our Sages, of blessed memory, said, "If he merits, it becomes for him an elixir of life," etc. — for the matter depends on merit, and the words were said with regard to the intention of the heart of the one who occupies himself with Torah.

כי לפי שעוסק בתושבע"פ שהיא חכמה תתאה שירדה לעלמא דפרודא ונתלבשה בדברי' גשמיי' שהם מהע' שרים שנתלבשה בהם ברבוי השתלשלות המדרגות ליתן בהם כח וממשלה על הדברים הגשמיים ההם והדבר הגשמי שעוסק בו

For since he occupies himself with the Oral Torah, which is lower Chochmah, which descended into the world of separation and enclothed itself in physical things, which are from the seventy princes, in which it enclothed itself through the great chain of descent of the levels, to give them power and dominion over those physical things — and the physical thing with which he occupies himself,

שהוא תחת ממשלת השרים הוא המסתיר ומכסה על קדושת אור א"ס הנמשך מחכמה עלאה ומתלבש בחכמה תתאה לכך יכול להמשיך את האדם ולהורידו ולהפילו למטה בל יראה גאות ה' והוד מעטה לבושו

which is under the dominion of the princes, is what hides and covers the holiness of the Infinite Light that is drawn from supernal Chochmah and enclothed in lower Chochmah — therefore it can draw a person and bring him down and make him fall below, so that "he not see the majesty of G-d" and the splendor of the mantle of His garment,

שהוא התלבשות אור א"ס ב"ה הנמשך ומתלבש בחכמה תתאה בפסק הלכה הערוכה בדברים הגשמיים ההם. כי דבר ה' זו הלכה והיא חכמתו ורצונו כו'.

which is the enclothing of the Infinite Light, blessed be He, that is drawn down and enclothed in lower Chochmah, in the ruling of the law as it is set forth concerning those physical things. For "the word of G-d" — this is halachah, and it is His wisdom and His will, etc.

22 ולכך לא זכה ונמשך אחר עלמא דפרודא וגורם להפריד עלמא דאתגלי' היא חכמה תתאה ממקורה ושרשה היא ח"ע ונותן יד וממשלה להיות שליטה ואחיזה לקליפות וס"א שיהי' יניקתם ואחיזת' מעיקר הקדושה כו'

Therefore, [if] he did not merit and is drawn after the world of separation, he causes the separation of the revealed world, which is lower Chochmah, from its source and root, which is supernal Chochmah; and he gives a hand and dominion for there to be rule and a hold for the kelipos and the sitra achra, so that their nurture and hold be from the essence of holiness, etc.,

ולא מן השמרים ופסולת אשר ניתן להם כדי חיותם מלמעלה מחכמה תתאה היא מלכותו ית' בהתלבשות' בהשרי' כו'

and not from the dregs and waste that were given to them for their life-force from above, from lower Chochmah, which is His sovereignty, may He be blessed, in its enclothing in the princes, etc.,

דרך ירידת והשתלשלות המדרגות מדרגה אחר מדרגה עד שירדה בסתר המדרגות שנמשך להם חיות מעט מן השמרים והפסולת דרך יניקת שערות וצפרנים מותרי השפע כו'.

by way of the descent and chain of the levels, level after level, until it descended into the hiddenness of the levels, so that a little life-force is drawn to them from the dregs and waste, by way of the nurture of hair and nails, the surplus of the flow, etc.

כי מאחר שנמשך אחר גשמית הדברים שהן מהשרים כו' ומחשיב אותם ליש ועיקר הרי מעורר כך למעלה כביכול

For since he is drawn after the physicality of things, which are from the princes, etc., and regards them as something existing and primary, he thereby arouses the same above, as it were.

ולכך נעשה לו סם המות ממש שלוקח חיותו מהקליפות הנקרא מות ומשם נופל לו מחשבות רעות מהיכלות הקליפות וס"א להחזיק א"ע ליש ודבר במה שלומד כו'

And therefore it becomes for him an actual "elixir of death," for he takes his life-force from the kelipos, which are called death; and from there evil thoughts fall upon him from the chambers of the kelipos and sitra achra, to regard himself as something existing and significant through what he learns, etc.

[ועי' ביומא ד' ע"ב ב' ע"פ וזאת התורה אשר שם משה זכה כו' ובזוהר ר"פ חקת בענין וזאת ועי' בפ' בהר דף ק"י ע"ב בענין ועשה טוב כו'

[And see Yoma 72b, on "And this is the Torah that Moses placed": "If he merits," etc.; and in the Zohar at the beginning of Parshas Chukas, on the matter of "And this"; and see Parshas Behar, folio 110b, on the matter of "And do good," etc.;

ע"ש] וזהו האומר אין לי אלא תורה כו' שאומר אין לי לעצמי מפני שהוא בבחי' לא זכה ורוצה להיות לעצמו יש ודבר נפרד.

see there.] And this is "one who says, 'I have nothing but Torah,'" etc.: that he says "I have" for himself, because he is in the state of "did not merit" and wants to be, for himself, something existing and a separate thing.

23 ולכן אפי' תורה אין לו שהתורה היא נשפעת ונמשכת במקום קדושה דוקא כי אין אור א"ס שורה

Therefore "even Torah he does not have," for the Torah is bestowed and drawn down specifically in a place of holiness, for the Infinite Light rests

אלא במי שבטל כו' והיינו סטרא דקדושה ולכן כל השפעת הקדושה היא ממנה ולזולתה דהיינו שאינו רוצה לעצמו

only on one who is nullified, etc.; and this is the side of holiness. Therefore all the bestowal of holiness is from itself and to another, that is, one does not want [it] for oneself.

משא"כ סטרא דקליפה הרי כל טיבו דעבדין לגרמייהו וכו' ולכן א' על דואג ואחיתופל דלא מסקי שמעתתא אליבא דהלכתא

This is not so with the side of kelipah, for "all the good that they do, they do for themselves," etc. Therefore it is said of Doeg and Achitophel that they did not bring their learning to accord with the halachah,

אבל בדהע"ה כתי' והי' עמו שהלכה כמותו בכ"מ והיינו לפי שהמשכת התורה היא דוקא במקום קדושה ואחר כוונת הלב של העוסק בתורה.

but of David, king of Israel, peace be upon him, it is written, "And G-d was with him" — that the halachah follows him in every place. And this is because the drawing down of the Torah is specifically in a place of holiness, and according to the intention of the heart of the one who occupies himself with Torah.

כי כפי מה שהוא באתעדלי"ת. כך מעורר למעלה שיערה עליו רוח ממרום באתעדלי"ע אם זכה ומדבק א"ע באור א"ס הנמשך בתורה

For according to how he is in the arousal from below, so he arouses above, that "a spirit from on high be poured upon him" in an arousal from above — if he merits and cleaves to the Infinite Light that is drawn down in the Torah,

וכמ"ש וכל בניך למודי ה'. דהיינו שיהא לימוד הלכה זו מפני שהיא דבר ה' כו'.

as it is written, "And all your children shall be taught of G-d"; that is, that his learning of this halachah be because it is the word of G-d, etc.

אך הכח הזה להיות המשכת אור א"ס שבתורה בקדושה דוקא הוא הוא מבחי' החותם שלמעלה

But this power, that the drawing down of the Infinite Light that is in the Torah be specifically in holiness, is from the level of the seal above,

וכמ"ש חתום תורה בלימודי שפי' בלימודי להיות למודי ה' דוקא וחותם זה הוא המפריד הקליפות שלא יינקו מעיקר הקדושה ח"ו כנ"ל.

as it is written, "Seal the Torah among My disciples" — the meaning of "among My disciples" being that they be "taught of G-d" specifically; and this seal is what separates the kelipos, so that they not draw from the essence of holiness, heaven forbid, as explained above.

ולכן אנו חותמין בברוך שלא יהיה יניקה ואחיזה לקליפות ע"י לא זכה כי גם חותם זה באתעדל"ת תליא מילתא.

Therefore we seal with "Baruch," so that there be no nurture or hold for the kelipos through "did not merit"; for this seal too depends on the arousal from below.

24 והנה מבקשי ה' יבינו כל שכמו שהוא לענין תורה כך כיוצא בזה הוא לענין עבודת הלב באהוי"ר כו'.

Now, those who seek G-d will understand that just as it is with regard to Torah, so, similarly, it is with regard to the service of the heart, in love and awe, etc.

כי הנה ב' בחינות יש בלב דהיינו פנימיות הלב וחיצוניותו. בחי' פנימית הלב היא התלהטות והתלהבות האהבה לה' בשמחה וטוב לבב מרוב כל

For there are two levels in the heart: the inner dimension of the heart and its outer dimension. The level of the inner dimension of the heart is the blazing and flaming of love for G-d, with joy and gladness of heart, more than anything,

שהיא שמחת הנפש האלקית המשכלת ומתבוננת באור א"ס ב"ה מקור חוצבה ושרשה שהיתה כלולה במאצילה ב"ה טרם ירידתה לעוה"ז.

which is the joy of the G-dly soul, which intellectually grasps and contemplates the Infinite Light, blessed be He, the source from which it was hewn and its root, in which it was included in its Emanator, blessed be He, before its descent into this world.

25 וגם עתה כן הוא כל חפצה וכל ישעה להתענג על ה' הוא אור א"ס ב"ה ממש אהבה בתענוגים בגילוי אוא"ס ב"ה בחכמה שבנפש כח מ"ה כו'.

And now, too, it is so: all its desire and all its delight is to delight in G-d, that is, the actual Infinite Light, blessed be He — love in delights, in the revelation of the Infinite Light, blessed be He, in the Chochmah that is in the soul, the koach mah, etc.

ואיזהו חכם הרואה את הנולד מאין כו' שאין העולם מעלים ומסתיר על אור א"ס ב"ה שאינו בגדר עלמין כלל וכולא קמי' כלא וכאין ממש.

"Who is wise? One who sees what is born" — from nothing, etc.; for the world does not conceal and hide the Infinite Light, blessed be He, which is not within the category of worlds at all, and all before Him is as nothing and truly as naught.

26 ואי לזאת תהי' דביקות הנפש בשרשה באלקי' חיים בהתכללות ויחוד עצום כמו שהיתה כלולה ומיוחדת טרם ירידתה וע"ז נאמר יום ליום יביע כמעיין הנובע ממקורו שמתאחד עמו

And therefore there will be a cleaving of the soul to its root in the living G-d, in a tremendous inclusion and unity, as it was included and united before its descent; and of this it is said, "Day to day pours forth," like a spring that flows from its source and is united with it.

ומזה תהי' שמחת הנפש בה' עושה הוא אור א"ס ב"ה השורה ומתגלה בחכמה ותהי' השמחה גדולה לאלהים

And from this will come the soul's rejoicing in G-d its Maker, that is, the Infinite Light, blessed be He, which rests and is revealed in Chochmah; and the joy will be great, for G-d,

בהתלהבות והתלהטות הנפש מחמת קרבת ה' הטוב לה ובשמחתה לא יתערב זר ח"ו כי אין בנמצא שמחה זו כמוה וכדוגמתה בזה לעו"ז כלל.

with the flaming and blazing of the soul because of the nearness of G-d, which is good for it; "and in its joy no stranger shares," heaven forbid, for there exists no joy like it or resembling it in this world at all.

שהיא מבחי' יחידה שבנפש שאינה מלובשת כלל בלבושי הגוף והנפש הבהמית רק שתתמלא הנפש אורה ושמחה להי' לבדו.

For it is from the level of yechidah in the soul, which is not enclothed at all in the garments of the body and the animal soul; rather, the soul is filled with light and joy for G-d alone.

27 וזוהי מדת יום ואור כמ"ש יום ליום יביע. אבל חיצוניות הלב היא מדת לילה וחשך שיש בו העלם והסתר מלבושי הגוף ונה"ב שמנוגה שמלבישים את הנפש.

And this is the quality of day and light, as it is written, "Day to day pours forth." But the outer dimension of the heart is the quality of night and darkness, in which there is concealment and hiding from the garments of the body and the animal soul, which is from nogah, which clothe the soul.

וכמו שהמדות שבנפש אלקית אהוי"ר כו' כך הם בזה לעו"ז כי אהבה זו היא מבחי' יחודא תתאה שנראה העולם ליש כו'

And just as [there are] the emotive attributes in the G-dly soul, love and awe, etc., so they are [also], "one corresponding to the other"; for this love is from the level of the lower unity, in which the world appears as something existing, etc.,

מחמת התלבשות אור א"ס בהשתלשלות וירידת המדרגות עד שנעשה עוה"ז הגשמי כו' ולכן צריך מלחמה ולאם מלאם יאמץ ואלמלא הקב"ה כו'

because of the enclothing of the Infinite Light in the chain of descent and the descent of the levels, until this physical world came to be, etc. Therefore war is needed, "and one nation shall be mightier than the other nation," and "were it not that the Holy One, blessed be He," etc.,

שיש בכח נפשו לעורר את האהבה עד שתחפץ להתפשט מלבושי' לפי שבאמת אינה דבר נפרד כו' רק היחוד הוא מבחי' יחו"ת כו'

for it is in the power of his soul to arouse the love until it desires to divest itself of its garments, because in truth it is not a separate thing, etc.; only, the unity is of the level of the lower unity, etc.

(ועמ"ש ע"פ שיר השירים בענין ב' בחי' כלה משם יובן מ"ש כאן ועיין עוד מ"ש ע"פ צאנה וראנה בענין שאו ידיכם כו') וע"ז התפלל דהע"ה יחד לבבי.

(And see what is explained on "Shir HaShirim," on the matter of the two levels of "kallah"; from there what is said here will be understood. And see further what is explained on "Tze'enah u're'enah," on the matter of "Lift up your hands," etc.) And for this David, king of Israel, peace be upon him, prayed, "Unite my heart."

כי אע"פ שהם שני לבבות מדת יום ומדת לילה אינן נפרדים בעצמותן ח"ו רק מדת הלילה היא בחי' גילוי לעצמיות המדה

For even though they are two hearts, the quality of day and the quality of night, they are not separate in their essence, heaven forbid; only, the quality of night is the level of revelation of the essence of the attribute,

שהיא מדת יום כדי שתבא בבחי' גילוי בפו"מ מהעלם ומצפוני בינת הלב לידי גילוי הלב בפו"מ שיהא הלב כלי ומשכן להשראת אהבה זו.

which is the quality of day, so that it come into revelation in actual fact, from the concealment and hidden recesses of the understanding of the heart into the revelation of the heart in actual fact, so that the heart be a vessel and dwelling place for the indwelling of this love.

28 וכן אהבה עליונה הבאה מלמעלה מן השתלשלות בחי' אהבה בתענוגים מבחי' יחודא עילאה תהיה בגילוי הנפש באהבת הלב המלובשת בגוף ונפש הבהמית

So too, the supernal love that comes from above the chain of descent, the level of love in delights, from the level of the higher unity, is to be revealed in the soul in the love of the heart that is enclothed in the body and the animal soul,

שהיא האהבה מיחודא תתאה ואין גילוי המדה דבר נפרד מעצמיות המדה רק והתקין לו ממנו כו'.

which is the love from the lower unity; and the revelation of the attribute is not a thing separate from the essence of the attribute, but rather "and prepared for him from himself," etc.

אלא שא"א שתבא בחי' אהבה עליונה לידי גלוי רק ע"י מדת לילה וחשך שהוא צמצום

Only, it is impossible for the level of supernal love to come to revelation except through the quality of night and darkness, which is the contraction

האור והתלבשותו בירידתו מדרגה אחר מדרגה עד שקנה שם לעצמו מדת לילה ויחו"ת ונראה כאלו הוא דבר נפרד לכן התפלל יחד לבבי כו'.

of the light and its enclothing in its descent, level after level, until it acquired for itself the name "the quality of night" and "the lower unity," and it appears as if it were a separate thing. Therefore he prayed, "Unite my heart," etc.

29 והנה בגילוי המדות מאחר שנרא' כאלו הוא נפרד ויש שם התלבשות הגוף ונפש הבהמית שמנוגה המעלימים ומסתירים כו'

Now, in the revelation of the attributes, since it appears as if it is separate, and there is there the enclothing of the body and the animal soul, which is from nogah, which conceal and hide, etc.,

לכך יש אחיזה לקליפות וסט"א להתאחז ולינק מעיקר הקדושה ח"ו ולזאת צ"ל המשכת החותם דהיינו להיות המשכה וברכה עליונה להפריד הקליפות ושלא תהיינה גילוי המדות כי אם ליחודו ג"כ וכמ"ש יחד לבבי.

therefore the kelipos and the sitra achra have a hold, to take hold and draw from the essence of holiness, heaven forbid. And for this there must be the drawing down of the seal, that is, that there be a supernal drawing-down and blessing to separate the kelipos, and that the revelation of the attributes be only for His unity as well, as it is written, "Unite my heart."

30 וחות"ם אותיות תחו"ם כלומר עד פה תבא ולא תוסיף שלא תהיה תוספת חיות יותר משיעור המוגבל כו'

And chosam (seal) has the letters of techum (boundary); that is to say, "Thus far you shall come, and no further" — that there be no addition of life-force beyond the limited measure, etc.,

דהיינו שלא יוסיף האדם תת כחו וכל יגיעתו לנפשו הבהמית רק כמ"ש יגיע כפיך כו' וכמ"ש במ"א.

that is, that a person not add to giving his strength and all his toil to his animal soul, but only as it is written, "The toil of your hands," etc., and as explained elsewhere.

ובזה מעורר למעלה באתעדל"ת שלא יומשך להם אלא מותרי שפע שערות וצפרנים כו' וכמאן דשדי בתר כתפוי כו' שאינו נותן מרצונו הטוב דרך אהבה וחיבה רק

And by this he arouses above, through the arousal from below, that there be drawn to them only the surplus of the flow, hair and nails, etc., and "like one who throws [it] over his shoulder," etc., who does not give of his good will, by way of love and affection, but only

כמ"ש ואת עשו שנאתי וכ"ז באתעדל"ת תליא מלתא. והכח לאתעדל"ת זו שיהא תלוי בזה אתעדל"ע הוא מבחי' חותם הנ"ל:

as it is written, "And Esau I hated." And all this depends on the arousal from below. And the power for this arousal from below — that the arousal from above should depend on it — is from the level of the seal explained above.

TORAH OHR • PARSHAS BEREISHIS • MAAMAR 8

יבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה

"Yaval — he was the father of those who dwell in tents"

◇

1 יבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה. ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל תופש כנור ועוגב. הנה ארז"ל כל בעלי השיר יוצאין בשיר כו'.

"Yaval — he was the father of those who dwell in tents and [keep] cattle. And his brother's name was Yuval; he was the father of all who handle the harp and the pipe." Now, our Sages, of blessed memory, said: "All that possess song (shir) go out with song," etc.

פי' שכל בחי' העלאה ממהות למהות כמו מג"ע התחתון לג"ע העליון וכדומה הוא ע"י השיר

The meaning: every elevation from one state of being to another — such as from the lower Garden of Eden to the higher Garden of Eden, and the like — is through song,

שהוא בחי' בטול היש וכנודע שלא יוכל להתהוות מיש ליש אא"כ נעשה היש תחילה בחי' אין אז יוכל להתהוות ממנו יש אחר בתוס' ברכה.

which is the level of the nullification of the "something" (bittul hayesh). As is known, a "something" cannot come into being from a "something" unless the "something" first becomes a state of "nothing"; then another "something" can come into being from it, with added blessing.

כמשל הגרעין הנזרע בארץ שצריך להיות נרקב בארץ ואח"כ יכול לצמוח מזה הרבה גרעיני'.

It is like the seed sown in the ground, which must rot in the ground, and afterward many seeds can grow from it.

2 וכמו"כ למעלה בנשמות ומלאכים כדי שיהיה לו עלייה בתוספת השגה צריך מקודם להיות בבחי' בטול היש והשגה ראשונה שהיה לו

So too above, in souls and angels: in order for one to have an ascent with added comprehension, he must first be in a state of nullification of his "something" and of the first comprehension he had,

ואח"כ יוכל לעלות השגה יותר גדולה וזהו בחי' עמוד שבין ג"ע התחתון לג"ע העליון הוא בחי' בטול כנ"ל

and afterward he can rise to a greater comprehension. And this is the level of the pillar between the lower Garden of Eden and the higher Garden of Eden: it is the level of nullification, as mentioned above.

וזהו כל בעלי השיר יוצאין בהשגתם ונמשכים לעלות למעלה ע"י השיר ולכן בשעת הקרבת הקרבן היה צריך להיות ג"כ שיר

And this is [the meaning of] "All that possess song go out": in their comprehension, and are drawn to rise upward through song. Therefore at the time the sacrifice was offered there also had to be song,

כי ענין הקרבנות הוא העלאה ממטה למעלה אשה ריח ניחוח וצריך לזה ג"כ בחי' שיר בחי' בטול כנ"ל שיוכל להתעלות:

for the matter of the sacrifices is an elevation from below to above, "a fire-offering, a pleasing fragrance"; and for this, too, there must be the level of song, the level of nullification, as mentioned above, so that it can be elevated.

3 והנה יש שיר פשוט ושיר כפול וכנודע שבהעמוד יש ג' גוונים חיור וסומק שהוא בחי' חו"ג וירוק בחי' התכללות כו'. כי הנה בבחי' בטול יש הרבה מדרגות.

Now, there is a single song and a double song. As is known, in the pillar there are three colors: white and red, which are Chesed and Gevurah, and green, the level of integration, etc. For within the level of nullification there are many levels.

יש בחי' בטול פשוט נקודה אחת בחי' יו"ד ויש בחי' בטול שנכלל בזה גם מדות בחי' אהבה או יראה וכו' וכן בחיצוניות המדות שהן חו"ג יש התכללות ג"כ חסד שבגבורה

There is a level of simple nullification, a single point, the level of Yud; and there is a level of nullification in which emotive attributes are also included — the level of love or awe, etc. And so too in the outer dimension of the emotive attributes, which are Chesed and Gevurah, there is also integration: Chesed within Gevurah,

כמו המכה את בנו שהוא בחי' גבורה ונכלל בזה בחי' חסד ואהבה שמחמת אהבה רצונו להדריכו בדרך הישר ולכן מכה דייקא בנו ולא אחר כי את אשר יאהב יוכיח.

like one who strikes his son, which is the level of Gevurah, and within it is included the level of Chesed and love: out of love he wishes to guide him in the straight path, and therefore he strikes specifically his son and not another, "for whom He loves He rebukes."

וכשהבטול הוא בטול פשוט נקרא שיר פשוט וכשיש בזה עוד מדה אחת אהבה או יראה

When the nullification is simple nullification, it is called a single song; and when there is in it one more attribute, love or awe

(עמ"ש בפי' הזהר פ' קרח ע"פ קרואי מועד) נקרא שיר כפול וכשיש התכללות המדות (אהוי"ר גם שניהם בהבטול) נק' שיר משולש ועד"ז יש ג"כ שיר מרובע

(see what is explained on the Zohar, Parshas Korach, on the verse "called to the assembly"), it is called a double song; and when there is an integration of the attributes (love and awe, both of them together in the nullification), it is called a triple song; and in the same way there is also a quadruple song

(עמ"ש בענין תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר שהן התכללות ד' בחי' יחד אהוי"ר ורחמנות ובחי' שש הוא האהבה מוסתרת כו')

(see what is explained on the matter of the blue wool, purple wool, scarlet wool and twisted linen (shesh), which are the integration of four levels together: love, awe and compassion, and the level of shesh is the hidden love, etc.),

כי כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם שהוא התכללות מצפון לדרום ע"י הרוח המנשב מצפון לדרום

for "As the four winds of the heavens I have spread you out," which is the integration from north to south through the wind that blows from north to south,

וכן ממזרח למערב כו' (ולפעמים יש התכללות כל הד' בחי' מזרח מערב צפון ודרום ע"י הרוח המנשב כך כו')

and likewise from east to west, etc. (and sometimes there is an integration of all four levels — east, west, north and south — through the wind blowing thus, etc.).

וזהו ג"כ ענין הליכת השמש ממזרח למערב הוא ג"כ ענין בטול והוא בחי' נפש שבשמש

This is also the matter of the sun's movement from east to west: it too is a matter of nullification, and it is the level of the soul within the sun,

שהוא בחי' השגתהומחמת זה גוף השמש הולך תמיד בגשמיות בבחי' בטול (כמבואר בענין שמש בגבעון דום כו' בדרוש דחרבות צורים).

which is its comprehension; and because of this the body of the sun moves constantly, physically, in a state of nullification (as explained regarding "Sun, stand still in Givon," etc., in the discourse on "Knives of flint").

ויש בזה ב' דעות בהליכתה אם הוא מצד אהבה ותשוקה או מצד בטול הפשוט. ובאמת יש לפעמים בטול פשוט ולפעמים יש בזה ג"כ בחי' אהבה כנ"ל

There are two views about its movement: whether it is out of love and longing or out of simple nullification. In truth, sometimes there is simple nullification and sometimes there is also the level of love in it, as mentioned above

(וז"ש וזרח השמש כו' הולך אל דרום וסובב אל צפון כו' וכדפי' ע"ז בזהר ר"פ ויצא שהוא להיות בחי' התכללות ד' בחי' מזרח ומערב צו"ד כו' וזרח ובא הן מזרח ומערב):

(and this is [the meaning of] "And the sun rises," etc., "goes toward the south and circles toward the north," etc., as the Zohar explains on this at the beginning of Parshas Vayetzei, that it is so that there be the integration of the four levels — east and west, north and south, etc.; and "rises" and "sets" are east and west).

4 וזהו ענין יובל אבי כל תופש כנור כו' פי' יובל לשון הולכה שמוביל וממשיך למעלה ע"י כנור ועוגב בחי' שיר כנ"ל שע"י השיר הוא העלייה יוצאין בשיר כו'.

And this is the meaning of "Yuval, the father of all who handle the harp," etc. The meaning: Yuval is a term of conveying, for he conveys and draws upward through the harp and the pipe, the level of song mentioned above; for through song there is the ascent — "they go out with song," etc.

5 ויבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה כי כתיב לשמש שם אהל בהם פי' כדי שיהיה להשמש בחי' זו שיהיה לה בחי' בטול ותשוקה הוא ע"י אהל בהם.

"And Yaval was the father of those who dwell in tents and [keep] cattle": for it is written, "For the sun He set a tent in them." The meaning: in order that the sun have this quality — that it have nullification and longing — this is through "a tent in them."

אהל הוא בבחי' מקיף מלמעלה נמשך הארה זו שתהיה תמיד בבחי' בטול וזהו בחי' יבל לשון ויבל לחמורים שהוא ענין בלבול ותערובות

A tent is in the manner of an encompassing [light]: from above this radiance is drawn so that it be constantly in a state of nullification. And this is the level of Yaval, from the term "and he gave fodder (vayavel) to the donkeys," which is a matter of mixing and blending.

פי' שהיא הארה מבחי' מקיף ששם הוא בלי התחלקות ויוכל להתערב הכל שיומשך הארה גם למטה שיוכל להיות אח"כ בחי' יובל אבי כל תופש כנור שהוא בחי' בטול כנ"ל

The meaning: it is a radiance from the level of the encompassing [light], where there is no division and everything can be blended, so that the radiance be drawn also below, so that afterward there can be the level of "Yuval, the father of all who handle the harp," which is the level of nullification, as mentioned above.

וזהו אבי יושב אהל ומקנה שבחי' אהל הוא בחי' מקיף כנ"ל ולכן יוכל להיות גם למקנה להמשיך למטה

And this is [the meaning of] "the father of those who dwell in tents and [keep] cattle": the level of "tent" is the level of the encompassing [light], as mentioned above, and therefore it can also be for cattle — to draw down below

(כי המקיף אין בו מעלה ומטה כמ"ש ומתחת זרועות עולם) כמו יעקב שהיה רועה צאן מקל לבנה לח כו'

(for the encompassing [light] has no above and below, as it is written, "and beneath are the everlasting arms"). Like Jacob, who was a shepherd of sheep — "a rod of fresh poplar," etc.

שאדם אחר רועה צאן הוא רועה בגשמיות משא"כ יעקב שהיה יושב אהלים המשיך מבחי' מקיפים להיות רועה צאן (התכללות חג"ת ע' זהר ויצא)

(the integration of Chesed, Gevurah and Tiferes; see the Zohar, Vayetzei). For another man who is a shepherd of sheep is a shepherd in a physical way; but Jacob, who was one who "dwelt in tents," drew down from the level of the encompassing lights to be a shepherd of sheep.

וזהו יושב אהל ומקנה כנ"ל (ועמ"ש מענין יובל בפ' שלח ע"פ מקושש ועיין עוד מענין מקנה בפ' ויצא ע"פ ושש שנים בצאנך כו' וע"פ ואלה המשפטים כו'):

And this is [the meaning of] "dwell in tents and [keep] cattle," as mentioned above. (And see what is explained about Yuval in Parshas Shelach, on the verse "gathering [wood]," and see further about "cattle" in Parshas Vayetzei, on the verse "and six years for your flock," etc., and on the verse "And these are the ordinances," etc.)

TORAH OHR • PARSHAS BEREISHIS • MAAMAR 9

צאינה וראינה וגו'

Go Forth and Gaze

◇

1 (שה"ש ג) צאינה וראינה וגו'. ביום חתונתו זה מתן תורה וביום שמחת לבו זה בנין בהמ"ק.

(Song of Songs 3) "Go forth and gaze," etc. "On the day of his wedding" — this is the giving of the Torah; "and on the day of the joy of his heart" — this is the building of the Holy Temple.

להבין למה נמשל מ"ת ליום חתונתו ובנין בהמ"ק לשמחת לבו. והענין דתפלה הוא במקום קרבנות

[We need] to understand why the giving of the Torah is likened to "the day of his wedding," and the building of the Holy Temple to "the joy of his heart." And the matter is that prayer is in place of the offerings.

והנה תפלה נק' עבודה שבלב כמ"ש בגמ' ע"פ ולעבדו בכל לבבכם איזהו עבודה שבלב זו תפלה ולכן בהמ"ק שהוא מקום הקרבת הקרבנות נק' שמחת לבו שהרי הקרבנות הם כענין התפלה שנקרא עבודה שבלב

Now, prayer is called "the service of the heart," as is stated in the Gemara on the verse "and to serve Him with all your heart": "What is the service of the heart? This is prayer." Therefore the Holy Temple, which is the place where the offerings were brought, is called "the joy of his heart," for the offerings are like prayer, which is called the service of the heart.

ולכן גם עכשיו התפלה בכוונה ובפרט בצבור בבהכ"נ הנקרא מקדש מעט היא בחי' שמחת לבו כביכול.

And therefore even now, prayer with intention, and especially [prayer] with the congregation in the synagogue, which is called a "minor Sanctuary," is the aspect of "the joy of His heart," as it were.

2 והענין דהנה כתיב לבבתני אחותי כלה שכנס"י נק' לב דהנה עד"מ הלב באדם ששופע החיות לכל האברים

And the matter is: it is written, "You have captured My heart, My sister, [My] bride" — for the Community of Israel is called "heart." For by way of analogy, the heart in a person pours forth life-force to all the limbs,

דכל הדמים הולכים מן הלב ויוצאים לכל האברים דרך הגידים והעורקים עד סיום כל הגוף כמו גם בציפורני הרגל מגיע חיות הדם שהוא הנפש כידוע.

for all the blood goes from the heart and goes out to all the limbs through the sinews and the arteries, to the extremity of the whole body, so that even in the toenails the life-force of the blood, which is the soul, arrives, as is known.

3 והנה כל הדמים שיצאו מהלב לכל האברים הם חוזרים ושבים ללכת אל הלב והיינו שיש בלב ב׳ חללים שבחלל אחד בו מתקבצים הדמים העולים מהאברים אל הלב ויוצאים דרך חלל הב׳.

Now, all the blood that went out from the heart to all the limbs returns and goes back to the heart. That is, there are two chambers in the heart: in one chamber the blood rising from the limbs to the heart is gathered, and it goes out through the second chamber.

וגם הדם שנתהווה מהמאכלים והמשקים עולה אל הלב ואח״כ יוצא מהלב לכל האברים. וה״ז כדמיון כל הנחלים הולכים אל הים

And also the blood that is formed from food and drink rises to the heart and afterwards goes out from the heart to all the limbs. And this is like “all the rivers go to the sea,”

ואח״כ חוזר חלילה ויוצאים המים מהים אל הנהרות ע״י גידי הארץ כו׳ ולכן הים איננו מלא כו׳.

and afterwards it goes round again, and the water goes out from the sea to the rivers through the veins of the earth, etc.; and therefore “the sea is not full,” etc.

4 והנה כמו״כ בעבודה שבלב זו תפלה שאז זמן העלאה והתקשרות האהבה של הניצוץ האלקי בהקב״ה ואתערותא זאת בלב הוא דוקא כמ״ש ואהבת כו׳

Now, similarly in the service of the heart, which is prayer — for then is the time of the ascent and binding of the love of the Divine spark to the Holy One, blessed be He, and this arousal is specifically in the heart, as it is written, “And you shall love,” etc.,

בכל לבבך וה״ז כמו קבוץ הדמים מהאברים אל הלב וזהו שמע ישראל שמע ל׳ אסיפה וקבוץ לבחי׳ ע׳ רבתי הוא כללות השבע מדות.

“with all your heart” — this is like the gathering of the blood from the limbs to the heart. And this is [the meaning of] “Hear (Shema), O Israel”: shema is an expression of assembling and gathering, to the level of the large ayin, which is the totality of the seven emotive attributes.

5 ואהבה זו נמשכת ונולדה ע״י התבוננות בפסוד״ז ובשמע ישראל. ופי׳ שמע ישראל ה׳ אלקינו הוא בחי׳ יחוד חו״ב שנקרא בזוהר פ׳ חיי שרה מחשבה ויובלא.

And this love is drawn forth and born through contemplation in the Verses of Praise (Pesukei deZimra) and in "Hear, O Israel." And the meaning of "Hear, O Israel, G-d is our G-d" is the level of the union of Chochmah and Binah, which in the Zohar, Parshas Chayei Sarah, is called "Thought" and "Jubilee."

והענין ע״ד מ״ש בזהר דבמחשבה א׳ ברא כל העולמות והוא כענין צופה ומביט עד סוף כל הדורות בסקירה אחת כי מה שנמשך ונתהווה בחי׳ זמן עבר הוה ועתיד זהו מקורו ושרשו ממדות עליונות

And the matter is along the lines of what is said in the Zohar, that with one thought He created all the worlds; and this is like [the idea that] He sees and looks to the end of all the generations with a single glance. For what is drawn forth and comes into being as the dimension of time — past, present and future — has its source and root in the supernal emotive attributes,

וכמ״ש אלף שנים בעיניך כיום אתמול וששת ימ״ב שרשן ששה מדות הנ״ל ועל ידי שנמשכו המדות בדבור ומתחלקים לחלקים נעשה מכל מדה אלף שנים ומתחלקים עוד לר״ח וימים ושעות וכו׳.

as it is written, "For a thousand years in Your eyes are like yesterday"; and the six days of Creation are rooted in the six attributes mentioned above. And through the attributes being drawn forth into speech and divided into parts, each attribute became a thousand years, and they are further divided into new months and days and hours, etc.

אבל בבחי׳ המחשבה עלאה שלמעלה מהדבור ואפי׳ מהמדות דהיינו קודם שנולדו ונמשכו בחי׳ מדות שם נכלל הכל בסקירה א׳.

But on the level of the supernal Thought, which is above speech and even above the attributes — that is, before the attributes were born and drawn forth — there everything is included in a single glance.

6 וזהו פי׳ הוי״ה אלקינו שהוא בחי׳ מחשבה כנ״ל. וישראל עלה במחשבה לכן נאמר הוי״ה אלקינו. וכמו שהוא בבחי׳ זמן כך הוא בבחי׳ עולם ונפש כי עולם שנה נפש הם.

And this is the meaning of "Havayah is our G-d": it is the level of Thought, as mentioned above. And Israel arose in Thought; therefore it says "Havayah is our G-d." And just as it is in the dimension of time, so it is in the dimension of space and soul, for they are "world, year, soul."

7 וכיון שהוא למעלה מבחי׳ שנה כך בחי׳ מחשבה הנ״ל הוא למעלה מבחי׳ עולם והוא בחי׳ סוכ״ע. ואי לזאת יומשך ואהבת שיהי׳ הוי״ה אלקיך שיהי׳ גלוי בחי׳ סוכ״ע.

And since it is above the dimension of "year," so too the level of Thought mentioned above is above the dimension of "world," and it is the level of sovev kol almin. And accordingly, "And you shall love" will be drawn forth, so that Havayah will be "your G-d" — so that there will be a revelation of the level of sovev kol almin.

וענין פסוד״ז שלפני ק״ש היינו בהיות שעד ק״ש הוא בחי׳ העלאה לבא לבחי׳ בכל לבבך עד״מ העלאה וקבוץ הדמים מהאברים ללב ע״כ תקנו לומר מזמורים

And the matter of the Verses of Praise that precede the reading of the Shema: since up to the reading of the Shema is the aspect of ascent, to come to the level of "with all your heart" — by way of analogy, the ascent and gathering of the blood from the limbs to the heart — therefore they instituted the recitation of

מיוחדים שמזמור זה הוא העלאה מבחי׳ אברים אלו ומזמור שני העלאה מאברים אחרים וכמ״ש בכהאריז״ל שמזמורים דהללוי׳ הן ע״ס דיצירה. שבמזמור זה הוא מלכות דיצירה.

specific psalms, so that this psalm is an ascent from the level of these limbs, and a second psalm an ascent from other limbs, as is written in the writings of the Arizal of blessed memory, that the Halleluyah psalms are the ten Sefiros of Yetzirah: this psalm is Malchus of Yetzirah,

8 ובמזמור שני נגד יסוד דיצירה כו׳ ע״ש. וכ״ז הוא בחי׳ רצוא והעלאה ואח״כ שמו״ע באי״י הוא בחי׳ שוב והמשכה.

and the second psalm corresponds to Yesod of Yetzirah, etc.; see there. And all this is the aspect of ratzo (running forth) and ascent; and afterwards the Shemoneh Esreh, in Atzilus, is the aspect of shov (return) and drawing-down.

וכן עסק התורה ומצות מעשיות והוא כמו שהדמים נמשכים מן הלב לכל הרמ״ח אברים ושס״ה גידים כך המצות נק׳ רמ״ח אברים דמלכא.

And so too the engagement in Torah and practical mitzvos: just as the blood is drawn from the heart to all the 248 limbs and 365 sinews, so the mitzvos are called the 248 limbs of the King.

ומצוה בלא כוונה כגוף בלא נשמה והכוונה הוא התפלה (כמ״ש במ״א ע״פ לא הביט און ביעקב) לכן זהו כמשל התפשטות והמשכת הדם מהלב לכל הרמ״ח אברים.

And a mitzvah without intention is like a body without a soul, and the intention is prayer (as is explained elsewhere on the verse "He has not beheld iniquity in Jacob"); therefore this is like the analogy of the spreading and drawing of the blood from the heart to all the 248 limbs.

וכך יובן ג״כ למעלה כי גם בחי׳ המל׳ הנה בלילה יורדת לבי״ע וה״ז כמו ירידת הדם מהלב עד צפורני הרגלים וירידתה זו לברר רפ״ח ניצוצים

And so it can be understood also above: for the level of Malchus as well descends at night to Beriah, Yetzirah and Asiyah, and this is like the descent of the blood from the heart to the toe-nails; and this descent of hers is to refine the 288 sparks;

ואח״כ מחצות לילה מתחלת לעלות והוא כמו שהדמים עולים אל הלב ועי״ז נמשך מהמוח ללב והוא ענין יחוד או״א וזו״נ בק״ש ותפלה כו׳.

and afterwards, from midnight on, she begins to ascend, and this is like the blood rising to the heart; and through this [light] is drawn from the brain to the heart, which is the union of Abba and Imma and of Z'eir Anpin and Nukva in the reading of the Shema and in prayer, etc.

וזהו שכנס״י נק׳ לבי לבבתני אחותי כלה (ועמ״ש ע״פ ולבי ער כו׳ דופק כו׳ וה׳ פקד כו׳) ועיין באגה״ק בסופו סי׳ ל״א ד״ה נודע בשערים מ״ש בתקונים:

And this is why the Community of Israel is called "My heart": "You have captured My heart, My sister, [My] bride" (and see what is explained on the verse "and my heart is awake," etc., "knocks," etc., and "and G-d remembered," etc.). And see Iggeres HaKodesh, at its end, section 31, beginning "It is known in the gates," what is written in the Tikkunim.

9 והנה אנו רואים באדם שאם סיבוב והילוך רוח החיים מהלב אל האברים ומהאברים אל הלב הוא כהלכתו אזי האדם בריא בתכלי׳.

Now, we see in a person that if the circulation and flow of the spirit of life from the heart to the limbs and from the limbs to the heart is as it should be, then the person is perfectly healthy.

אך אם יש איזה קלקול באיזהו מקומן כמו איזה אוטם ומכה באיזה אבר המונע ומעכב או ממעט סיבוב והילוך הדם

But if there is some damage in any of their places, such as some blockage or wound in some limb which prevents and holds back, or diminishes, the circulation and flow of the blood,

אזי נפסק או מתמעט הקשר הלז המקשר כל האברים אל הלב ואזי נופל האדם למשכב וחולי ה״י וצריך רפואה.

then this bond that connects all the limbs to the heart is cut off or diminished, and then the person falls to his bed with illness, may G-d protect us, and needs healing.

10 וכך הנמשל בעבודה כי עסק האדם כל היום הוא כמשל המשכת החיות מהלב אל האברים

And so it is in the analogue, in [divine] service: for a person's occupation all day long is like the analogy of the drawing of the life-force from the heart to the limbs,

דהיינו מהתפלה אל רמ״ח מ״ע רמ״ח אברים וגם לכל מעשה האדם ע״ד וכל מעשיך יהיו לש״ש.

that is, from prayer to the 248 positive commandments, [the] 248 limbs, and also to all of a person's deeds, in the manner of "and let all your deeds be for the sake of Heaven."

11 ולכן אם העסק בהיתר עד״ז יוכל למחר לחזור ולעלות מהאיברים אל הלב להיות ואהבת בכל לבבך

Therefore, if the occupation with permitted things is in this manner, he will be able on the morrow to return and ascend from the limbs to the heart, so that there be "And you shall love… with all your heart."

אבל אם נכשל באיזה עון ה״ז כמו מכה באיזה אבר המונע ומעכב ההעלאה ונפסק הקשר

But if he stumbled in some sin, this is like a wound in some limb, which prevents and holds back the ascent, and the bond is cut off.

וזהו חולי הנפש וע״ז אמר מכף רגל ועד ראש אין בו מתום פצע וחבורה כו׳ ואין תקנה כ״א ע״י תשובה שנקראת רפואה

And this is illness of the soul, and of this it is said, "From the sole of the foot to the head there is no soundness in it: wounds and bruises," etc. And there is no remedy except through teshuvah, which is called healing,

כמארז״ל גדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם והיא בחי׳ בכל מאדך שמבחי׳ זו נמשך רפואה אם ח״ו יש קלקול בבחי׳ אהבה דבכל לבבך.

as our Sages of blessed memory said, "Great is teshuvah, for it brings healing to the world." And it is the level of "with all your might," for from this level healing is drawn if, G-d forbid, there is damage in the level of the love of "with all your heart."

כי תשובה קדמה לעולם פי׳ שממשיך אור מבחי׳ שלמעלה מכל החיות דהשתלשלות העולמות והיינו ע״י מאדך בחילא יתיר.

For teshuvah preceded the world; this means that it draws down light from a level that is above all the life-force of the chaining-down of the worlds — and this is through "your might," with greater strength.

12 ולכן ביכולת המשכה זו לתקן הפגם והקלקול שבסיבוב והילוך רוח החיות מהלב אל האברים שהוא בחי' האור וחיות המחי' עולם שנה נפש בחי' מל' מכ"ע שנק' לבי כנ"ל וכיון

Therefore this drawing-down is able to repair the blemish and the damage in the circulation and flow of the spirit of life from the heart to the limbs — which is the level of the light and life-force that gives life to "world, year, soul," the level of Malchus, memalei kol almin, which is called "My heart," as mentioned above. And since

שע"י תשובה נמשך בחי' ממעמקי' מגלה עמוקות מה שהוא נמשך אור חדש ומחודש ע"כ חוזר ומחדש החיות כו' (ותקון המכה הוא ע"י הוידוי דברים אשמנו בגדנו כו'):

through teshuvah the level of "from the depths" is drawn down — "He reveals deep things" — that is, a new and renewed light is drawn down, it therefore renews the life-force again, etc. (And the repair of the wound is through the verbal confession, "We have trespassed, we have betrayed," etc.)

13 והנה התורה נק' ג"כ רפואה לנפש כמ"ש ולכל בשרו מרפא והיינו ג"כ משום דהתורה קדמה לעולם שבה ועל ידה נמשך ג"כ אור חדש מלמעלה מהשתלשלות

Now, the Torah too is called healing for the soul, as it is written, "and healing to all his flesh." And this too is because the Torah preceded the world, so that in it and through it, too, a new light is drawn from above the chaining-down.

וזהו ביום חתונתו זו מ"ת פי' כי התפלה נק' עבודה שבלב והוא ענין שמחת לבו ובלב הוא יסוד האש שהוא העלאה מלמטה למעלה

And this is [the meaning of] "On the day of his wedding — this is the giving of the Torah." The explanation: prayer is called the service of the heart, and it is the matter of "the joy of his heart"; and in the heart is the element of fire, which is ascent from below to above;

אך יסוד המים הוא במוח ובו שורה כח התענוג שבנפש כי מים מגדלים כל מיני תענוג והתענוג הוא למעלה מהשמחה.

but the element of water is in the brain, and in it rests the soul's power of delight, for water makes all kinds of delights grow; and delight is above joy.

14 והנה עד"מ הטפה נמשכת מיסוד המים שבמוח ובה מתלבש מעצם השכל והתענוג שבנפש ולכן ע"ז נעשה הולדה חדשה להוליד בדומה לו והיינו דוקא ע"י התלבשותה בטיפה גשמית

Now, by way of analogy, the drop is drawn from the element of water in the brain, and in it is clothed [something] of the very essence of the soul's intellect and delight; and therefore through it a new birth takes place, to beget one similar to himself — and this specifically through its being clothed in a physical drop,

משא"כ בדבור כו' כמו"כ ע"י התלבשות התורה בעשיי' גשמיות היום לעשותם יומשך ע"ז אור חדש ממש מאור א"ס ב"ה מלמעלה מההשתלשלות.

which is not so with speech, etc. So too, through the Torah's being clothed in physical deeds — "today to do them" — a truly new light will be drawn through this from the Infinite Light, blessed be He, from above the chaining-down.

15 וז"ש אין כל חדש תחת השמש משא"כ עמלא דאורייתא דהוא לעילא מן שמשא ממשיך אור חדש כי ס"ר אותיות התורה הן אותיות המחשבה.

And this is what is said, "There is nothing new under the sun"; whereas the toil of the Torah, which is above the sun, draws down a new light. For the 600,000 letters of the Torah are the letters of Thought.

והרי במחשבה א' צופה ומביט כו' והתורה היא מבחי' מאד עמקו מחשבותיך עמקו דוקא בחי' עומק המחשבה וכמו גבי תשובה כתיב ממעמקים והיינו דוקא ע"י התלבשות התורה בגשמיות וכמשל הנ"ל.

And behold, with a single Thought He sees and looks, etc. And the Torah is from the level of "Your thoughts are very deep" — "deep" specifically, the level of the depth of Thought; and so concerning teshuvah it is written, "From the depths." And this is specifically through the Torah's being clothed in physicality, as in the analogy mentioned above.

16 ופי' וענין אור חדש הוא כי הנה ידוע דשרש כל ההשתלשלות דאבי"ע הוא נמשך מבחי' הקו"ח והוא נמשך ע"י צמצום ומק"פ מתחלה ונמשך אח"כ רק קו

And the explanation and meaning of "new light" is this: it is known that the root of the whole chaining-down of Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah is drawn from the level of the kav and the chut (the line and the thread); and it is drawn through the tzimtzum and the vacated space at first, and afterwards only a line was drawn.

ולכן כל מה שנמשך מבחי׳ הארת הקו לא נק׳ אור חדש ממש כו׳ אך אור הנמשך מעצמות אא״ס שלמעלה מהחלל והקו נק׳ אור חדש וכמארז״ל על ד״ת בכ״י יהיו בעיניך כחדשים כו׳

Therefore whatever is drawn from the level of the illumination of the kav is not called a truly new light, etc.; but the light drawn from the essence of the Infinite Light, which is above the vacated space and the kav, is called a new light. And as our Sages of blessed memory said concerning the words of Torah, "Every day let them be in your eyes as new," etc.

ולכן נק׳ חתן חות דרגא מדלג על ההרים בחי׳ דילוג מלמעלה מהשתלשלות כו׳ ולכן בקרבנות הנשיאים הוכפל בתורה בכ״א ולא אמר וכן הקריב נשיא פלוני

And therefore he is called chasan (bridegroom) — chus darga ("descend a level") — "leaping upon the mountains," the aspect of leaping from above the chaining-down, etc. And therefore, with the offerings of the princes, the Torah repeated [the account] for each one, and did not say, "And so did prince so-and-so offer,"

אלא משום דאעפ״י שצירופי האותיות שבכל קרבן של כל הנשיאים שוין הן ממש מ״מ האור המלובש בהן הוא בכ״א בחי׳ אור חדש ממש וכמו שלשים ומאה משקלה שהם ה׳ שמות הוי״ה

but rather [it is] because, although the combinations of letters in each offering of all the princes are exactly the same, nevertheless the light clothed in them is in each one the aspect of a truly new light. And as with "its weight was one hundred and thirty," which are five Names of Havayah:

הנה בכל קרבן של נשיא נמשך בחי׳ ה׳ שמות דהוי״ה חדשים מעצמות המאציל מה שלא נמשך כן בשל נשיא שלפניו כו׳ ע״ד ממעמקים קראתיך הוי״ה:

in each prince's offering the aspect of five new Names of Havayah was drawn from the essence of the Emanator, which was not drawn thus in that of the prince before him, etc. — along the lines of "From the depths I have called You, Havayah."

17 וזהו צאנה וראנה פי׳ צאנה ממקום שרשם למעלה בגי״ע להתלבש בעוה״ז הגשמי כי דוקא היום לעשותם בעוה״ז אז יומשך ע״י התורה אור חדש ומחודש כו׳ משא״כ למעלה ברוחניות כנ״ל:

And this is [the meaning of] "Go forth and gaze": "Go forth" from the place of their root above in Gan Eden, to be clothed in this physical world. For specifically [through] "today to do them," in this world, a new and renewed light will then be drawn through the Torah, etc., which is not so above, in spirituality, as mentioned above.

18 במלך שלמה במלך שהשלום שלו פי' ע"י שנמשך אור חדש מלמעלה מהשתלשלות נעשה בחי' שלום והתחברות ב' הפכים משפיע ומקבל אש ומים. ולכן ארז"ל העוסק בתורה משים שלום בפמשמ"ע ובפמשמ"ט.

"Upon King Solomon (Shlomo)" — upon the King to Whom peace (shalom) belongs. The explanation: through a new light being drawn from above the chaining-down, there comes about the aspect of peace and the joining of two opposites — giver and receiver, fire and water. And therefore our Sages of blessed memory said, "Whoever engages in Torah makes peace in the heavenly household and in the earthly household."

כי הנה מלכות דאצי' נעשה עתיק לבריאה ומחבר אצי' עם בריאה אף שאצי' ובריאה הם ב' הפכים והכח הזה בבחינת מל' דאצי' הוא להיות

For Malchus of Atzilus becomes Atik of Beriah and joins Atzilus with Beriah, even though Atzilus and Beriah are two opposites. And this power exists in the level of Malchus of Atzilus

כי נעוץ סופן בתחלתן ושרשה מבחי' כתר שהוא בחי' תחתונה שבמאציל ע"כ ביכולתה לחבר אצי' עם בי"ע.

because "their end is wedged in their beginning," and its root is from the level of Keser, which is the lowest level of the Emanator; therefore it is able to join Atzilus with Beriah, Yetzirah and Asiyah.

וכידוע בענין המשל ופחד עמו ע"כ עושה שלום במרומיו כו'. וזהו מלך שהשלום שלו היינו בחי' מלכות דא"ס שכל השלומות נמשכים משם:

And as is known concerning "Dominion and fear are with Him; He makes peace in His heights," etc. And this is "the King to Whom peace belongs," namely, the level of the Malchus of the Infinite, from which all [forms of] peace are drawn.

TORAH OHR • PARSHAS BEREISHIS • MAAMAR 10

בעטרה שעטרה לו אמו כי מצות התורה הן...

"With the crown with which his mother crowned him"

1 בעטרה שעטרה לו אמו כי מצות התורה הן תרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן שהם תר"ך עמודי אור בחי' כתר ועטרה והוא מה שלמעלה מהשתלשלות.

"With the crown with which his mother crowned him": for the commandments of the Torah are the 613 Biblical commandments and the seven Rabbinic commandments, which are the 620 pillars of light, the level of Keser (the Crown) and a crown; and this is what is above the chain of descending worlds (hishtalshelus).

והנה עד"מ העטרה היא עשויה מאבנים טובות מאירים ומבהיקים מאד והרי גוף האבנים הם רק בחי' דומם אלא שמזככים אותם.

Now, by way of analogy: the crown is made of precious stones that shine and sparkle greatly; yet the substance of the stones themselves is only of the level of the inanimate, except that they are refined.

2 ולפי שהוא דבר פלא שהדומם כאבן יאיר כ"כ ע"כ הם יקרים מאד ולכך ניתן לתכשיט על הראש אעפ"י שהראש מעלתו נכבדת להיות שבו שוכן אור החכמה כו'

And because it is a wondrous thing that something inanimate, like a stone, should shine so much, therefore they are very precious; and so it is placed as an ornament on the head, even though the head is of honored standing, since in it dwells the light of Chochmah (wisdom), etc.

וכך המצות נעשים בענינים גשמיים מבחי' ק"נ אלא ע"י הבירור נעשה זה דבר הפלא שהיש גשמי יהיה בטל לכן נעשה מזה עטרה ובחי' המשכת הכתר והוא לעילא מן שמשא כו':

So too, the commandments are performed with physical things, from the level of kelipas nogah; but through the refinement (birur) this wondrous thing comes about: that the physical "something" becomes nullified. Therefore a crown is made from this, and the level of the drawing down of Keser, which is "above the sun," etc.

3 ביום חתונתו זו מ"ת כבר מבואר למעלה הטעם שנק' ביום חתונתו שהיא המשכת ח"ע מוחא כו'

"On the day of his wedding" — this is the Giving of the Torah. It has already been explained above why it is called "the day of his wedding": that it is the drawing down of supernal Chochmah, the "brain," etc.

ובזה מתלבש כח התענוג שהוא פנימי' הרצון כנ"ל. ושמחת לבו זה בנין בהמ"ק פי' פתיחת הלב נק' שמחת לבו

And in this is enclothed the power of delight, which is the inner dimension of the will, as mentioned above. "And [on the day of] the gladness of his heart" — this is the building of the Holy Temple. That is, the opening of the heart is called "the gladness of his heart,"

משא"כ בגלות נק' חולת אהבה שאין הסיבוב והילוך רוח החיים מהלב אל האברים כדבעי וע"כ אומרת סמכוני כו' ע"י התורה שנק' רפואה כנ"ל.

whereas in exile [she] is called "sick with love," for the circulation and flow of the spirit of life from the heart to the limbs is not as it should be; and therefore she says, "Sustain me," etc. — through the Torah, which is called healing, as mentioned above.

4 והנה התענוג והשמחה לכאורה ענין א' הם אבל באמת ב' ענינים המה כי עד"מ עשיר שיש לו מטמון

Now, delight and joy seem to be one matter, but in truth they are two matters. For, by way of analogy, a rich man who has a treasure

כסף וזהב באוצרו הוא שמח וטוב לב אעפ"י שאינו רואה אותו וגם אעפ"י שהממון רחוק ממנו כמה מאות פרסאות.

of silver and gold in his storehouse is joyful and glad of heart even though he does not see it, and even though the money is several hundred parsaos away from him.

אך להיותו יודע שישנם בשלימות בודאי אעפ"י שמכוסה ונעלם הוא מעיניו עתה ישמח לבו מאד וזהו ענין ומהות השמחה שיכול להיות על הטוב אף כשהוא נעלם ומכוסה מעיניו.

But because he knows that it is certainly there, whole, even though it is covered and hidden from his eyes now, his heart rejoices greatly. And this is the matter and essence of joy: that it can be over the good even when it is hidden and covered from one's eyes.

אבל ענין התענוג והשעשועים אינו אלא דוקא כשרואה הדבר שמתענג ממנו בעיניו ממש כמו שעשוע האב עם בנו הוא דוקא כשרואהו בעיניו

But delight and delectation come only when one sees with one's very eyes the thing in which one delights — like a father's delight in his son, which is specifically when he sees him with his eyes;

משא"כ מרחוק אינו שייך תענוג רק שמחה ולכן מברכין ברכת הראיה כשרואה אדם החביב לו כו'.

whereas from afar delight does not apply, only joy. And therefore one says the blessing over seeing when one sees a person dear to him, etc.

5 והנמשל יובן בענין שמחה של מצוה דהנה טעמי תורה לא נתגלו עתה שאין עתה הגילוי רק שכך רצונו ית'.

The analogue will be understood in the matter of the joy of a mitzvah. For the reasons of the Torah have not been revealed now; for now there is no revelation, only that such is His will, blessed be He.

ולע"ל יתגלו טעמי תורה בחי' ענג עליון שיש בכל מצוה אמנם גם עתה ידוע לנו שמלובש ונמשך בהמצוה מבחי' תענוג העליון

And in the Time to Come the reasons of the Torah will be revealed — the level of supernal delight that is in every mitzvah. However, even now it is known to us that [something] of the level of the supernal delight is enclothed and drawn down into the mitzvah,

רק שאין מהותו מושג ולכן יכול להיות מזה בחי' שמחה גדולה וכמ"ש בשמחה ובטוב לבב מרוב כל.

only its essence is not grasped; and therefore great joy can come from this, as it is written, "with joy and with gladness of heart, from the abundance of everything."

כמו שהעשיר שמח מהמטמון אף שאינו רואהו בעיניו כו'. אך לע"ל יתגלה מהות התענוג העליון וזהו ישקני מנשיקות פיהו.

Just as the rich man rejoices over the treasure even though he does not see it with his eyes, etc. But in the Time to Come the essence of the supernal delight will be revealed; and this is "Let him kiss me with the kisses of his mouth."

6 ולכן בהמ"ק נק' שמחת לבו שהיה האור ג"כ מוסתר בארון וכפורת כו'. וכן תפלה באהו"ר הוא ג"כ רק השגת המציאות ולא המהות.

And therefore the Holy Temple is called "the gladness of his heart," for there too the light was hidden in the Ark and the Kapores (the Ark's cover), etc. And likewise prayer with love and awe is also only a grasp of the existence, and not of the essence.

אך ביום חתונתו זו מתן תורה נמשך בחי' תענוג אלא שמ"מ עכשיו אין התענוג בגלוי

But "on the day of his wedding" — this is the Giving of the Torah — the level of delight was drawn down; except that, nevertheless, now the delight is not revealed,

שמלובש ג"כ בהתלבשות בענינים גשמיים כ"א לע"ל יתגלה מתוך הלבושים וע"ז נאמר וראנה בבחי' ראי' ממש כמ"ש ולא יכנף עוד כו' והיו עיניך רואות כו':

for it too is enclothed in a garment, in physical things; rather, in the Time to Come it will be revealed from within the garments. And about this it is said "and see," in the sense of actual seeing, as it is written, "And [your Teacher] will no longer hide [Himself]," etc., "and your eyes shall see," etc.

7 ועפ"ז יובן המדרש (בפ' בראשית פ' כ"ז) ע"פ ויתעצב אל לבו אמר רבי ברכיה משל למלך שבנה פלטין ע"י אדריכל ראה אותה

According to this, the Midrash (on Parshas Bereshis, section 27) will be understood, on the verse "and He was saddened to His heart": Rabbi Berechiah said: A parable of a king who built a palace through an architect; he saw it

ולא ערבה לו על מי יש לו להתכעס לא על אדריכל כך ויתעצב אל לבו ע"ל.

and it did not please him. With whom should he be angry, if not with the architect? So too, "and He was saddened to His heart." End of quote.

כי ממש"ל בענין וביום שמחת לבו זה בנין בהמ"ק שמדת מלכותו ית' נקראת לב שממנו נמשך החיות לכל האברים

For, according to what was explained above regarding "and on the day of the gladness of his heart — this is the building of the Holy Temple": that His attribute of Malchus (sovereignty), blessed be He, is called "heart," from which life-force is drawn to all the limbs,

ואח"כ חוזרים הדמים מכל האברים אל הלב כך בחי' מלכותך הוא מכ"ע שממנה נמשך השפעת החיות לבי"ע והוא בחי' ממכ"ע

and afterwards the blood returns from all the limbs to the heart. So too the level of "Your Kingship" is "the kingship of all worlds," from which the flow of life-force is drawn to [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah; and this is the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin).

ואח"כ עולה האתעדל"ת מבי"ע לבחי' מלכות ואתעדל"ת זו הוא מ"ש ואהבת את הוי"ה אלקיך בכל לבבך כו'

And afterwards the arousal from below rises from Beriah, Yetzirah and Asiyah to the level of Malchus; and this arousal from below is what is written, "And you shall love Havayah your G-d with all your heart," etc.

ולכן בנין בהמ"ק שבו מקריבים הקרבנות שהוא ענין העלאת מ"ן מבירור ק"נ ונפש הבהמית נק' שמחת לבו שהשמחה היא פתיחת הלב שעי"ז המ"ן נמשך מ"ד מבחי' סוכ"ע בממכ"ע.

And therefore the building of the Holy Temple, in which the sacrifices are offered — which is the raising of mayin nukvin from the refinement of kelipas nogah and the animal soul — is called "the gladness of his heart"; for gladness is the opening of the heart, through which the mayin nukvin draws down mayin duchrin from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) into the light that fills all worlds.

8 ולכן ההפוך מזה היה בדור המבול שהיו מכעיסין ובאין. ה"ז עד"מ כמו שיש ח"ו קלקול בהאברים המונע סיבוב והילוך הדם מהלב אל האברים ומהאברים אל הלב כו' ועי"ז לא נמשך ג"כ מהמוח בהלב ונפסק הקשר כו'.

And therefore the opposite of this took place in the generation of the Flood, who kept provoking [Him]. This is, by way of analogy, like when there is, G-d forbid, a damage in the limbs that prevents the circulation and flow of the blood from the heart to the limbs and from the limbs to the heart, etc.; and through this [the flow] from the brain into the heart is not drawn either, and the connection is cut off, etc.

וכך הוא ענין ויתעצב אל לבו שלא נמשך האור בגילוי מבחי' סוכ"ע אל בחי' ממכ"ע הוא בחי' מלכות כו'.

And this is the meaning of "and He was saddened to His heart": that the light was not drawn in revelation from the level of the light that encompasses all worlds to the level of the light that fills all worlds, which is the level of Malchus, etc.

ולכן בפ' נח אחר שהקריב קרבן וכתיב וירח ה' את ריח הניחוח כתי' ויאמר ה' אל לבו כו' והוא ע"ד מעין שנקרא בנין בהמ"ק מקום הקרבנות שמחת לבו כנ"ל:

And therefore in Parshas Noach, after he offered a sacrifice, and it is written, "And G-d smelled the pleasing fragrance," it is written, "And G-d said to His heart," etc. And this is in the manner of a likeness of what is called the building of the Holy Temple, the place of the sacrifices, "the gladness of his heart," as mentioned above.

TORAH OHR • PARSHAS NOACH • MAAMAR 1

מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות...

Many waters cannot extinguish the love

1 מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו.

"Many waters cannot extinguish the love, nor can rivers wash it away; if a man would give all the wealth of his house for love, he would be utterly scorned."

הנה מים רבים הם כל טרדות הפרנסה והמחשבות שבעניני עוה"ז כו' ועכ"ז לא יוכלו לכבות את האהבה

Now, the "many waters" are all the preoccupations of earning a livelihood and the thoughts about the matters of this world, etc.; and nevertheless they "cannot extinguish the love" —

שהוא בחי' האהבה המוסתרת שיש בכל נפש מישראל בטבע מבחי' נפש האלקי' שטבעה לעלות וליכלל תמיד למעלה כשלהבת העולה מאליה

which is the level of the hidden love that is present by nature in every soul of Israel, from the level of the G-dly soul, whose nature is to rise and be absorbed constantly above, like a flame that rises of itself,

כמ"ש לעיל מיניה רשפיה רשפי אש שלהבת יה שהוא בחי' שלהבת הבאה מלמעלה שהיא הנפש האלקית שקודם התלבשותה בגוף הגשמי היתה נהנית מזיו השכינה והיתה מיוחדת בתכלית היחוד באי"ס ב"ה.

as it is written just before it, "Its sparks are sparks of fire, a flame of G-d," which is the level of a flame that comes from above: this is the G-dly soul, which, before it was enclothed in the physical body, delighted in the radiance of the Shechinah and was united in absolute unity with the Infinite One (Ein Sof), blessed be He.

2 ולזאת גם אחר התלבשותה בגוף הגשמי לעסוק בענינים גשמיים שהן הנקראים מים רבים עכ"ז לא יוכלו לכבותה מלהיות תמיד בבחי' אהבה ותשוקה נפלאה לעלות וליכלל למעלה ואדרבה

Therefore, even after it is enclothed in the physical body to occupy itself with physical matters — which are what are called "many waters" — nevertheless they "cannot extinguish" it from being constantly in a state of love and wondrous longing to rise and be absorbed above. On the contrary,

ע"י התלבשותה במים רבים הנ"ל יכולה להגיע למדרגה היותר גבוה מקודם שירדה לעוה"ז כאשר יתבאר:

through its enclothement in the "many waters" mentioned above, it can reach a higher level than [it stood at] before it descended to this world, as will be explained.

3 והנה בחי' מים רבים הנ"ל נק' מי נח וכמ"ש (ישעי' נד) אשר נשבעתי מעבור מי נח עוד על הארץ כן נשבעתי מקצף עליך ומגער בך (עיין בספר עיר גבורים) כי

Now, the level of "many waters" mentioned above is called "the waters of Noach," as it is written (Isaiah 54), "That I swore that the waters of Noach would no more pass over the earth, so have I sworn not to be angry with you or rebuke you" (see the book Ir Gibborim). For

הנה נח הוא נייחא דרוחא שהוא בחינת שביתה כאדם השובת ממלאכתו. וכמ"ש וישבת ביום השביעי ותרגומו ונח ביומא שביעאה כו'.

Noach is naycha d'rucha (rest of the spirit), which is the level of ceasing, like a person who ceases from his work. As it is written, "And He ceased (vayishbos) on the seventh day," and its Targum [renders it], "And He rested (venach) on the seventh day," etc.

ומ"ש נח נח ב"פ הם נייחא דעילאי ונייחא דתתאי שהוא בחי' שבת תתאה ושבת עילאה שיהיה לעתיד שנק' יום שכולו שבת משא"כ שבת תתאה אינו כולו שבת כאשר יתבאר.

And what is written, "Noach, Noach," twice: these are the rest of the higher ones and the rest of the lower ones, which is the level of the lower Shabbos and the higher Shabbos that will be in the Time to Come, which is called "the day that is entirely Shabbos," whereas the lower Shabbos is not entirely Shabbos, as will be explained.

כי הנה לכאורה אינו מובן ענין המבול שאם היה רק להעביר ולשחת האנשים החוטאים למה הוצרך לבחי' רעש גדול כזה הלא ברגע א' היה ביכולי' ה' להעבירם אף בלא המבול.

For at first glance the matter of the Flood is not understood: if it were only to remove and destroy the sinful people, why was there need for so great an upheaval as this? Surely in a single moment G-d had the power to remove them, even without the Flood.

אך באמת היה המבול בא לטהר את הארץ שנאמר כי מלאה הארץ חמס ונתקלקלה מאד והיה נצרך לטהרה ולזאת בא המבול דוקא שהוא בחי' מים בכדי לטהר את הטמאים

But in truth the Flood came to purify the earth, as it is said, "For the earth is filled with violence," and it had become very corrupted and needed to be purified. Therefore it was specifically the Flood that came, which is the level of water, in order to purify the impure,

שהוא כדוגמת המקוה מ' סאה שהיא מטהרת את הטמא כמו כן היה המבול בא בכדי לטהר את כל הארץ

like the mikveh of forty se'ah, which purifies the impure; so too the Flood came in order to purify the whole earth,

וכמ"ש (יחזקאל לו) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם כו' ולזאת נקראים מי נח שנעשה מזה נייחא דרוחא כו'.

as it is written (Ezekiel 36), "And I will sprinkle pure water upon you, and you shall be pure," etc. Therefore they are called "the waters of Noach," for from this came about naycha d'rucha, etc.

והנה שעבוד הפרנסה נק' ג"כ מי נח וכמארז"ל שבחר לו אברהם אבינו שעבוד נגד גיהנם.

Now, the servitude of earning a livelihood is also called "the waters of Noach," as our Sages, of blessed memory, said that Avraham our father chose for himself servitude in place of Gehinnom.

שכמו שאי אפשר להנשמה לבא בגי"ע ליהנות מזיו השכינה עד שתרד קודם לכן בגיהנם וכמו שאמרו גבי אחר מוטב דלידייני וליתי לעלמא דאתי

For just as it is impossible for the soul to enter the Garden of Eden to delight in the radiance of the Shechinah until it first descends into Gehinnom — as they said concerning Acher, "Better that he be judged and come to the World to Come" —

וגם לטבול בנהר דינור כמ"ש במ"א. כמו"כ ע"י שעבוד יכולים לעלות למעלה מעלה למדרגה היותר גבוה.

and also [for it] to immerse in the River of Fire (Nehar Dinur), as is explained elsewhere; so too, through servitude one can rise higher and higher, to the highest level.

4 והנה שעבוד אין הפי' מה שיש עלינו עתה מלך ושנוטל מאתנו מס שגם בזמן בהמ"ק היה עלינו מלך ישראל והמס היה ביותר כידוע שחלק עשירי הוצרך כ"א ליתן.

Now, "servitude" does not mean that there is now a king over us and that he takes tax from us, for in the time of the Holy Temple too there was a king of Israel over us, and the tax was even greater, as is known, for each person had to give a tenth part.

אלא הכוונה היא שבזמן שבהמ"ק היה קיים היה נמשך ברכה והשפע' עצומה עד שא"י היתה ארץ זבת חלב ודבש כו'

Rather, the intent is that when the Holy Temple stood, blessing and an immense flow of bounty were drawn down, until the Land of Israel was "a land flowing with milk and honey," etc.,

שלא ע"פ הטבע כלל כמ"ש בגמ' סוף מסכת כתובות ולא היה כלל דאגות וטרדת הפרנסה.

not by way of nature at all, as is stated in the Gemara at the end of Tractate Kesubos; and there were no worries or preoccupation with livelihood at all.

5 ועתה יש לכאו"א יגיעות וטרדת הפרנסה לעסוק בעניני עוה"ז הגשמי והוא בחי' מים רבים הנ"ל שנק' מי נח

Now, each and every person has toil and the preoccupation of earning a livelihood, occupying himself with the matters of this physical world; and this is the level of the "many waters" mentioned above, which are called "the waters of Noach,"

שהוא בחי' נייחא דרוחא לפי שע"י בחי' מים רבים הנ"ל מתעלית הנשמה למדרגה היותר גבוה מקודם התלבשותה כו' שהיתה רק נהנית מזיו השכינה כו'

which is the level of naycha d'rucha, because through the level of the "many waters" mentioned above the soul is raised to a higher level than [it had] before its enclothement, etc., when it merely delighted in the radiance of the Shechinah, etc.

וכמארז"ל יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב לפי שהוא בחי' יתרון האור מתוך החושך דוקא שהוא בחינת אתכפייא סט"א ואתהפכא חשוכא כו'

As our Sages, of blessed memory, said: "One hour of teshuvah and good deeds in this world is better than all the life of the World to Come," because this is the level of the advantage of light [that comes] specifically out of darkness, which is the level of the subjugation of the sitra achra (iskafya) and the transformation of darkness (is'hapcha chashocha), etc.

שכשעוסק כל היום בעניני גשמיים בטרדת הפרנסה שהם הנק' חשך ומתבונן אח"כ בתפלה איך שאין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה כו'

For when one is occupied all day with physical matters, in the preoccupation of earning a livelihood, which are what is called "darkness," and afterward contemplates in prayer how "there is no blade of grass below that does not have a mazal above," etc. —

שהם המזלות שהם המשפיעים חיות כל עוה"ז וכמ"ש (דברים לג) וממגד תבואות שמש וממגד גרש כו'

these are the mazalos, which channel life-force to this entire world, as it is written (Deuteronomy 33), "And with the bounty of the produce of the sun, and with the bounty of the yield of [the moons]," etc. —

והמזלות הם מקבלים מע' שרים והשרים מקבלים משמרי אופנים והם מקבלים מהמלאכים וגבוה מעל גבוה עד שכולם מקבלים מבחי' מלכותו ית'

and the mazalos receive from the seventy princes, and the princes receive from the guardians of the Ofanim, and they receive from the angels, one higher than the other, until all of them receive from the level of His Malchus (sovereignty), blessed be He,

וכמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים שמהווה את כל העולמות מאין ליש ממש והוא רק בחי' זיו השכינה בלבד שאינו

as it is written, "Your kingship is a kingship over all worlds," which brings all the worlds into being from nothing into actual something; and this is only the level of the radiance of the Shechinah alone, which is

אלא בחי' זיו והארה בעלמא בלבד לגבי מהותו ועצמותו יתב' כביכול שהוא בבחי' א"ס ממש היה הוה ויהיה בלי שינוי ממש וכמאמר אתה הוא קודם שנברא ואתה הוא לאחר שנברא כו'.

nothing but the level of a mere radiance and glow alone relative to His essence and being, blessed be He, as it were, which is on the level of the Infinite One (Ein Sof) in the full sense — [Who] was, is and will be without any change at all; as the saying goes, "You are He before [the world] was created, and You are He after it was created," etc.

ואחרי התבוננו' כל הנ"ל בעומק הדעת תתעורר נפשו בבחי' אה' ותשוקה נפלאה כרשפי אש לצאת מתוך החשך והעלם הגשמי הזה ורק לדבקה בו ית'

After contemplating all the above in the depth of Daas (knowledge), his soul will be aroused with love and wondrous longing, like sparks of fire, to go out of this darkness and physical concealment and only to cleave to Him, blessed be He,

וכמ"ש (תהלים עג) מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' שלא יחפוץ כלל לא בג"ע התחתון ולא בג"ע העליון שהם רק בחי' זיו והארה בלבד

as it is written (Psalms 73), "Whom have I in heaven? And besides You I desire nothing," etc. — that he should not desire at all either the lower Garden of Eden or the higher Garden of Eden, which are only the level of radiance and glow alone,

וכמארז"ל צדיקים יושבים וכו' ונהנין מזיו השכינה כ"א לדבקה בו ית' ליכלל בבחי' מהותו ועצמותו ית' ונק' בזה"ק לאשתאבא בגופא דמלכא כו'

as our Sages, of blessed memory, said, "The righteous sit, etc., and delight in the radiance of the Shechinah" — but only to cleave to Him, blessed be He, to be absorbed in the level of His essence and being, blessed be He; and in the holy Zohar this is called "to be absorbed into the body of the King," etc.

ונק' בחי' אהבה זו בחי' תשובה שהוא בחילא יתיר שבאה דוקא מתוך החשך שהיה עוסק רק בענינים גשמיים והבלי עולם.

This love is called the level of teshuvah, which is "with greater strength," for it comes specifically out of the darkness, when he was occupied only with physical matters and the vanities of the world.

לפי שיתרון האור הוא מתוך החשך דוקא. ונק' אהבה זו בחי' בכל מאדך שהוא בלי גבול ממש שבאה דוקא מן ההפוך שהוא החשך

For the advantage of light is specifically out of darkness. And this love is called the level of "with all your might (me'odecha)," which is truly without limit, for it comes specifically from the opposite, which is the darkness,

וכמ"ש טוב זה מלאך חיים (טוב) מאד זה מה"מ שע"י ההפוך והחשך דוקא שהוא בחי' נה"ב יכולים לבא לבחי' אהבת בכל מאדך שהוא בלי גבול ממש.

as it is written, "'Good' — this is the angel of life; 'very (me'od) (good)' — this is the angel of death": for through the opposite and the darkness specifically, which is the level of the animal soul, one can come to the level of the love "with all your might," which is truly without limit.

והיינו לפי שבשרשה למעלה מעלה שורש נה"ב גבוה יותר מבחי' נפש האלקית וכמ"ש (בראשי' לו) ואלה המל' אשר מלכו כו'

That is, because in its root, very high above, the root of the animal soul is higher than the level of the G-dly soul, as it is written (Genesis 36), "And these are the kings who reigned," etc.,

לפני מלך מלך לבנ"י שהוא בחי' נפש האלקית רק שע"י שבה"כ נפלו למטה מטה כמ"ש וימלך וימת כו' אבל בשרשם הם למעלה מעלה מבחי' נפש האלקית.

"before any king reigned over the Children of Israel," which is the level of the G-dly soul; only that through the shattering of the vessels they fell very far down, as it is written, "And he reigned, and he died," etc. But in their root they are far above the level of the G-dly soul.

6 ולזאת גם כמו שנפלו למטה יש להם תגבורת על נפש האלקית מפני ששרשם הוא מבחי' מלוכה שהוא בחי' התנשאות כו'.

Therefore, even as they have fallen down, they have mastery over the G-dly soul, because their root is from the level of kingship, which is the level of self-exaltation, etc.

וגם האדם מקבל חיות מבחי' בהמות ומאכלים ובלעדם אינו יכול לחיות משא"כ המאכלים אינם צריכים אל האדם.

Also, a person receives life-force from the level of animals and foods, and without them he cannot live, whereas the foods do not need the person.

7 וכל זה מפני שבשרש שרשם למעלה הם גבוהים הרבה מבחי' הנשמות ולזאת ע"י ירידת והתלבשות נפש האלקית בנפש

All this is because in the root of their root above they are much higher than the level of the souls. Therefore, through the descent and enclothement of the G-dly soul in the

הבהמית דוקא לעסוק בטרדות ומחשבות הפרנסה בענינים גשמיים שהם הנקראים מים רבים הנ"ל יכולה לבא לבחי' אהבת בכל מאדך.

animal soul specifically, to occupy itself with the preoccupations and thoughts of livelihood in physical matters — which are what are called the "many waters" mentioned above — it can come to the level of the love "with all your might,"

שהוא בלי גבול כנ"ל שהיא מדרגה היותר גבוה מהיותה קודם ירידתה בגוף שהיתה רק נהנית מזיו השכינה כו'.

which is without limit, as mentioned above, which is a higher level than [it had] when it was before its descent into the body, when it merely delighted in the radiance of the Shechinah, etc.

והיינו ע"י אתכפיי' ואתהפכא חשוכא דוקא שהוא בחי' יתרון האור שמתוך החשך כנ"ל. לפי ששרשם למעלה גבוה ממדרגת נפש האלקית כנ"ל רק שנפלו למטה כמ"ש וימלך וימת כו' וע"י אתכפייא נעשה תחה"מ:

That is, through iskafya and is'hapcha chashocha specifically, which is the level of the advantage of light that is out of darkness, as mentioned above, because their root above is higher than the rank of the G-dly soul, as mentioned above, only that they fell down, as it is written, "And he reigned, and he died," etc.; and through iskafya the resurrection of the dead comes about.

8 וזהו מארז"ל יפה שעה א' בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב כנ"ל. ולזאת נקראו מים רבים הנ"ל מי נח לפי שנעשה

And this is [the meaning of] the saying of our Sages, of blessed memory, "One hour of teshuvah and good deeds in this world is better than all the life of the World to Come," as mentioned above. Therefore the "many waters" mentioned above are called "the waters of Noach," because there comes about

ע"י נייחא דרוחא שנעשה מהם תבת נח שהוא בחי' תיבות התפלה וכמ"ש בא אתה וכל ביתך אל התבה כו'.

through [them] naycha d'rucha, for from them is made the ark (teivah) of Noach, which is the level of the words (teivos) of prayer, as it is written, "Come, you and all your household, into the ark," etc.

9 וזהו ויגברו המים מאד כו' חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים כו' שהוא בחי' תגבורת נפש הבהמית על בחי' נפש האלקית בעסק הפרנסה ועניינים הגשמיים אך ע"י נעשה אח"כ יתרון אור כו' כנ"ל.

And this is [the meaning of] "And the waters prevailed very greatly," etc., "fifteen cubits upward did the waters prevail," etc.: this is the level of the mastery of the animal soul over the level of the G-dly soul in the occupation of livelihood and physical matters; but through this there afterward comes about an advantage of light, etc., as mentioned above.

10 וזהו ותלך התבה על פני המים דוקא ותרם התבה כו' שע"י המים דוקא מתעלות תיבות התפלה ועולה למעלה מעלה כנ"ל.

And this is [the meaning of] "And the ark went upon the face of the waters" — specifically — "and the ark was lifted up," etc.: through the waters specifically, the words (teivos) of prayer are elevated and rise higher and higher, as mentioned above.

וזהו טעות הבעלי עסקים שבדעתם שאין יכולי להתפלל כ"כ כמו היושבי אוהלים כי אדרבה נהפוך הוא שהם יכולים להתפלל יותר כי יתרון האור הוא מתוך החשך דוקא כו'.

And this is the error of the businessmen, who think that they cannot pray as much as those who dwell in the tents; for, on the contrary, it is quite the reverse: they can pray more, for the advantage of light is specifically out of darkness, etc.

11 וזהו שנק' מי נח נייחא דרוחא שהוא בחי' השבת כמ"ש כי בו שבת מכל מלאכתו כו'.

And this is why the waters of Noach are called naycha d'rucha, which is the level of Shabbos, as it is written, "For on it He ceased from all His work," etc.

שבו' ימי המעשה הוא בחי' התפשטות והמשכת מלכותו ית' למטה כמו ביום הראשון נאמר ויאמר אלקים יהי אור כו'

For the six days of work are the level of the spreading forth and drawing down of His Malchus (sovereignty), blessed be He, below; as on the first day it is said, "And G-d said, 'Let there be light,'" etc.,

יהי רקיע תדשא הארץ דשא כו' שנקראים ימי המעשה ובשבת הוא בחי' שביתה ממלאכה ונייחא דרוחא שהוא עליית העולמות למעלה כאדם השובת ונח ממלאכתו.

"Let there be a firmament," "Let the earth sprout vegetation," etc., which are called the days of work; and on Shabbos there is the level of ceasing from work and naycha d'rucha, which is the ascent of the worlds on high, like a person who ceases and rests from his work.

כמו"כ הוא בחי' טרדת ועסק הפרנסה בענינים גשמיים שנק' מים רבים כשמתהפכים ועולים אח"כ בבחי' אלקות ע"י התפלה כנ"ל נק' בחי' זו בחי' נייחא דרוחא

So too is the level of the preoccupation and occupation of livelihood in physical matters, which are called "many waters": when they are transformed and afterward rise into the level of G-dliness through prayer, as mentioned above, this level is called the level of naycha d'rucha,

שהוא בחי' שבת כנ"ל כידוע שכל תפלה מו' ימי המעשה היא הארה מבחי' שבת כנ"ל. אך כל זה הוא שבת תתאה.

which is the level of Shabbos, as mentioned above; as is known, every prayer of the six weekdays is a glow from the level of Shabbos, as mentioned above. But all this is the lower Shabbos.

12 ויש עוד בחי' שבת עילאה שהוא מה שיהיה לעתיד שנקרא יום שכולו שבת. וזהו אשר נשבעתי מעבור מי נח עוד על הארץ.

And there is yet the level of the higher Shabbos, which is what will be in the Time to Come, which is called "the day that is entirely Shabbos." And this is [the meaning of] "That I swore that the waters of Noach would no more pass over the earth."

כי הנה אף שהם באו לטהר אך לא בכל זמן צריך טהרה כ"כ. כן נשבעתי מקצף עליך ומגער בך.

For although they came to purify, purification is not needed so much at every time. "So have I sworn not to be angry with you or rebuke you."

כי הנה אף שמבואר למעלה שע"י בחי' מים רבים הנ"ל נעשה יתרון אור כו'. שהוא בחי' אהבת בכל מאדך כנ"ל.

For although it was explained above that through the level of the "many waters" mentioned above an advantage of light comes about, etc., which is the level of the love "with all your might," as mentioned above,

עכ"ז יש עוד בחי' אהבה רבה הבאה מלמעלה שהיא למעלה מעלה אף מבחי' האהבה שבאה ע"י מים רבים הנ"ל.

nevertheless there is yet another level: a great love (ahavah rabbah) that comes from above, which is far higher even than the level of the love that comes through the "many waters" mentioned above.

והוא מ"ש וימינו תחבקני כו'. ובחי' האהבה זו יתגלה לעתיד. וכמ"ש (ישעי' נד) כי ההרים ימושו והגבעות תמוטינה וחסדי מאתך לא ימוש וברית שלומי לא תמוט כו'.

This is what is written, "And His right hand embraces me," etc. This level of love will be revealed in the Time to Come, as it is written (Isaiah 54), "For the mountains shall depart and the hills be removed, but My kindness shall not depart from you, nor shall My covenant of peace be removed," etc.

שהוא בחי' חסד עליון ואה"ר הבאה מלמעלה להיות וימינו תחבקני (וזהו)(שם נב) וגבה מאד שבחי' בכל מאדך יהיה מבחי' גבוה יותר כו':

This is the level of supernal Chesed (kindness) and the great love that comes from above, so that "His right hand embraces me." (And this is [the meaning of]) (ibid. 52) "and he shall be very (me'od) high": that the level of "with all your might (me'odecha)" will be from a still higher level, etc.

TORAH OHR • PARSHAS NOACH • MAAMAR 2

אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה...

If a man would give all the wealth of his house

◇

1 אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו. כי הנה מבואר למעלה איך שמים רבים שהם טרדות הפרנסה.

"If a man would give all the wealth of his house for love, he would be utterly scorned." For it has been explained above how "many waters" are the preoccupations of earning a livelihood.

ונהרות שהם המחשבות בענינים גשמיים שנקראו בשם נהרות דניידי ואזלי משא"כ מים הם מכונסים ועומדים וכל זה לא יוכלו לכבות את האהבה ואדרבה בהם ועי"י דוקא תבא לבחי' האהבה היותר גדולה היינו בחי' בכל מאדך הנ"ל.

And "rivers" are the thoughts about material matters, which are called by the name "rivers" because they move and flow on, whereas waters are gathered and standing. And all of this cannot extinguish the love; on the contrary, specifically in them and through them one comes to the level of the greatest love, namely the level of "with all your might" mentioned above.

2 ולזה אומר אח"כ אם יתן איש את כל הון ביתו כו'. הון ביתו נק' חכמת התורה שהן פירוש וטעמי המצות שנמשך מבחי' חכמתו ית'.

And for this [reason] it says afterward, "If a man would give all the wealth of his house," etc. "The wealth of his house" refers to the wisdom of the Torah, which is the explanation and reasons of the mitzvos, drawn from the level of His blessed wisdom (Chochmah).

וכמ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. כי מעדן שהוא בחי' חכמה שנק' עדן יוצא נהר לשון המשכה להשקות את הגן שהם ג"ן סדרים דאורייתא שהן

As it is written, "And a river goes out from Eden to water the garden (gan)." For from "Eden," which is the level of Chochmah, which is called "Eden," there "goes out a river" (a term for drawing down) "to water the garden (gan)": these are the fifty-three (gan) sidros of the Torah, which are

פירוש וטעמי המצות ונעשה מהם בחי' ג"ע עליון וג"ע תחתון עד שנשתלשל מטה מטה ששרשם מבחי' חכמתו ית' שנק' ראשית ההשתלשלות ואינו ערוך כלל לגבי מהותו ועצמותו יתברך שהוא למעלה מההשתלשלות:

the explanation and reasons of the mitzvos. And from them are made the level of the Higher Garden of Eden and the Lower Garden of Eden, until it descended lower and lower. Their root is from the level of His blessed Chochmah, which is called the beginning of the chain of descending worlds (hishtalshelus), and it bears no comparison at all to His blessed essence and being, which is above the chain of descent.

3 וזהו אם יתן איש שהוא לשון גבורות וצמצומים כמ"ש (שמות טו) ה' איש מלחמה כו'

And this is [the meaning of] "If a man (ish) would give": [the word ish] denotes restraints (gevuros) and contractions (tzimtzumim), as it is written (Exodus 15), "G-d is a man (ish) of war," etc.

שכדי שיומשך מעצמותו ית' להתהוות בחי' חכמה שאינו אלא זיו והארה בלבד א"א להיות כ"א ע"י צמצומים וגבורות רבים.

For in order that there be drawn from His blessed essence [what is needed] for the level of Chochmah to come into being (and it is no more than a radiance and illumination alone), this is impossible except through many contractions and restraints.

וזהו אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה שהוא אהבת בכל מאדך המבואר למעלה שהוא לאשתאבא בגופא דמלכא.

And this is [the meaning of] "If a man would give all the wealth of his house for love": this is the love of "with all your might" explained above, which is to be absorbed into the very body of the King.

4 וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' שלא יחפוץ לא בג"ע כו' שהם אינם רק זיו והארה בלבד רק לאשתאבא בגופא דמלכא שהוא מהותו ועצמותו ית'.

As it is written, "Whom do I have in heaven? And with You I desire nothing," etc.: that he desires neither the Garden of Eden, etc., which are only a radiance and illumination alone, but only to be absorbed into the body of the King, which is His blessed essence and being.

ואי לזאת בוז יבוזו לו הון ביתו הנ"ל שאינו אלא זיו והארה כו' וד"ל. אכן כ"ז הוא הפי' וטעמי המצות שהוא בחי' חכמת התורה שנמשך מחכמתו ית' כנ"ל.

Accordingly, "utterly scorned" by him is "the wealth of his house" mentioned above, which is no more than a radiance and illumination, etc.; and this suffices for one who understands. However, all this is the explanation and reasons of the mitzvos, which is the level of the wisdom of the Torah, drawn from His blessed wisdom, as mentioned above.

אבל גופי המצות מעשיות כמו תפלין וסוכה ומצות צדקה שנא' (ישעי' לב) והי' מעשה הצדקה וכדומה שהן הם רצונו ית' שלמעלה מהטעם והדעת הנמשך בבחי' חכמה.

But the very body of the practical mitzvos, such as tefillin and sukkah and the mitzvah of tzedakah (as it is said (Isaiah 32), "And the deed of tzedakah shall be"), and the like, are His blessed will (ratzon), which is above the reason and understanding that are drawn down in the level of Chochmah.

ולהיות ששרש' גבוה מאד ממדרגת התורה כו' ע"כ נתלבשו בדברים גשמיים דוקא שא"א לבא לבחי' השגה כו'.

And because their root is very much higher than the rank of the Torah, etc., therefore they were clothed specifically in physical things, for [their root] cannot come to the level of comprehension, etc.

5 וכמו שאמרו ז"ל לחכימא ברמיזא שדבר העמוק מאד א"א לגלותו בדבור כ"א ברמיזא שמראה לו באצבע כו'.

As our Sages, of blessed memory, said: "For the wise, a hint." For a very deep matter cannot be revealed in speech, but only by a hint, pointing it out to him with a finger, etc.

כמו"כ מצות מעשיות מפני ששרשם מאד נעלה שהן פנימיות רצונו ית' כביכול שלמעלה מהשגה. לזאת א"א לבא לידי גילוי למטה כ"א בהתלבשותם בדברי' גשמיים דוקא כי נעוץ תחלתן בסופן דוקא.

So too the practical mitzvos: because their root is exceedingly lofty, being the inner dimension (pnimiyus) of His blessed will, as it were, which is above comprehension, therefore they cannot come to revelation below except by being clothed specifically in physical things, for "their beginning is wedged in their end," specifically.

6 וזהו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום כו'. כי הנה כל פ' ק"ש שמע ישראל הוא רק התבוננות מבחי' שמותיו כו'.

And this is [the meaning of] "And these words which I (Anochi) command you today shall be," etc. For the whole passage of the reading of the Shema, "Hear, O Israel," is only contemplation on the level of His Names, etc.

וע"ז ואהבת בכל לבבך כו' עד שיגיע לבחי' אהבת בכל מאדך הנ"ל שהוא ליכלל ולדבקה בו במהותו ועצמותו ית' ממש.

And through this [comes] "And you shall love with all your heart," etc., until one reaches the level of the love of "with all your might" mentioned above, which is to be included and to cleave to Him, in His blessed essence and being itself.

7 וא"א זאת כ"א ע"י קיום מצותיו ית' דוקא שהן פנימיות רצונו ית' ונעוץ סופן בתחלתן

And this is impossible except through fulfilling His blessed mitzvos specifically, for they are the inner dimension of His blessed will, and "their end is wedged in their beginning."

וזהו אשר אנכי מי שאנכי שהוא מהותו ועצמותו ממש ולא בבחי' אור וזיו בלבד מצוך ע"י קיום מצות מעשיות דוקא כנ"ל.

And this is [the meaning of] "which I (Anochi)": the One Who is "I," which is His very essence and being, and not merely at the level of light and radiance, "command you," through fulfilling the practical mitzvos specifically, as mentioned above.

היום כו' שהיום דוקא שהנשמה מלובשת בתוך הגוף משא"כ קודם התלבשותה בגוף היתה רק נהנית מזיו השכינה כו'.

"Today," etc.: specifically "today," when the soul is clothed within the body; whereas before it was clothed in the body, it was only delighting in the radiance of the Shechinah, etc.

8 וזהו ודברת בם שהוא מצות הדבור של התורה. וכמ"ש והגית בו כו'. ועקימת שפתיו הוי מעשה כו'.

And this is [the meaning of] "And you shall speak of them": this is the mitzvah of speaking the words of the Torah. And as it is written, "And you shall meditate on it," etc. And the moving of one's lips counts as an action, etc.

וזהו אחות לנו קטנה שנעשה בחי' אחות והוא לשון אחת שמתאחדת בתכלית עם מהותו ועצמותו יתי כביכול ממש ע"י קיום המצות מעשיות כנ"ל.

And this is [the meaning of] "We have a little sister (achos)": that she becomes the level of achos, which is a term of "one" (achas), for she becomes united completely with His blessed essence and being itself, as it were, through fulfilling the practical mitzvos, as mentioned above.

וכמ"ש וימינו תחבקני כאדם החובק את חבירו מכל צדדיו כו' וזהו מה נעשה לאחותינו ביום שידובר בה וד"ל:

And as it is written, "And His right hand embraces me," like a person who embraces his fellow from all sides, etc. And this is [the meaning of] "What shall we do for our sister on the day she is spoken for"; and this suffices for one who understands.

TORAH OHR • PARSHAS NOACH • MAAMAR 3

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 להבין הענין שתפלת הבעל עסק יהיה במדרגה גבוה כו'. צלה"ב ענין ירידת הנשמה שהיא הניצוץ אלקות בעוה"ז בגוף ונפש הבהמית להיות טרוד תמיד במחשבות ודאגות הפרנסה בהבלי עוה"ז.

[We need] to understand the matter [stated above], that the prayer of a man of business will be on a lofty level, etc. This requires understanding: the matter of the descent of the soul, which is the spark of G-dliness, into this world, into a body and an animal soul (nefesh habahamis), to be constantly preoccupied with thoughts and worries about livelihood, in the vanities of this world.

וזהו ירידה גדולה. מההכרח לומר שירידה זו היא צורך עלי'. שלאחר שירדה ונתלבשה בגוף ונפש הבהמית תוכל לעלות למעלה מעלה ע"י אהבת בכל מאדך שהוא בלי גבול.

And this is a great descent. It must necessarily be said that this descent is for the sake of an ascent: that after it has descended and been clothed in a body and an animal soul, it can rise higher and higher through the love of "with all your might" (bechol me'odecha), which is without limit.

כמארז"ל טוב זה מלאך חיים מאד זה מה"מ כו' וזהו דוקא ע"י האהבה הבאה מנפש הבהמית

As our Sages, of blessed memory, said: "'Good' — this is the angel of life; 'very' (me'od) — this is the angel of death," etc. And this [comes about] specifically through the love that comes from the animal soul.

כמו שאנו רואים למטה שכח הבהמה גדול מכח האדם כמו"כ למעלה ארז"ל במקום שבע"ת עומדין צדיקים כו'

Just as we see below that the strength of an animal is greater than the strength of a human being, so too above: our Sages, of blessed memory, said, "In the place where baalei teshuvah stand, the perfectly righteous [cannot stand]," etc.

והיינו מפני שבחי' בע"ת הוא בחילא יתיר ובכח והתגברות גדול והיינו מפני שבחי' נפש הבהמית הוא מבחי' עולם התהו.

That is to say, [this is] because the level of baalei teshuvah is with greater force (bechila yatir), with great strength and intensity; and that is because the animal soul is from the level of the World of Tohu.

3 ואלה המלכים אשר מלכו וכו'. ובחי' התהו הוא למעלה מבחי' תקון כמ"ש אשר מלכו לפני מלך מלך לבנ"י שהוא בחי' התיקון.

"And these are the kings who reigned," etc. And the level of Tohu is higher than the level of Tikkun, as it is written, "who reigned before any king reigned over the children of Israel," which is the level of Tikkun.

ולהבין כ"ז הנה איתא במדרש בתחלה עלה במחשבה לברוא את העולם במדה"ד ראה שאין העולם מתקיים שיתף מדה"ר כו'.

And to understand all this: behold, it is stated in the Midrash, "At first it arose in [G-d's] thought to create the world with the attribute of judgment; He saw that the world could not endure, [so] He joined [to it] the attribute of mercy," etc.

ואין הפי' כמו שהעולם סוברין שמדה"ד הוא בחי' צמצום ומניעת ההשפעה. כי הרי בחי' גבורה היא אחת ממדותיו ית'.

Now the meaning is not as people commonly suppose, that the attribute of judgment is the aspect of tzimtzum (contraction) and the withholding of the flow [of beneficence]. For after all, Gevurah is one of His attributes, blessed be He,

כמ"ש (ד"ה א' כ"ט) לך ה' הגדולה והגבורה שהם עשר ספי' דאצי' המחיי' ומהוים מאין ליש.

as it is written (I Chronicles 29), "Yours, O G-d, is the greatness and the might (hagevurah)," which are the ten Sefiros of Atzilus that give life and bring into being from nothing to something.

ועוד הנה כתיב (דברים יב) כי הדם הוא הנפש שעיקר חיות האדם הוא הדם. ודם נמשך מבחי' גבורה מדה"ד.

Moreover, it is written (Deuteronomy 12), "For the blood is the soul": the main life-force (chayus) of a person is the blood. And blood is drawn from the level of Gevurah, the attribute of judgment.

אלא הפי' מדה"ד הוא בחי' גבורה לשון תגבורת שכח החיות מאור א"ס בא בהתגברות יותר מבחי' החסד שהוא נמשך למטה מטה

Rather, the meaning of "the attribute of judgment" is the level of Gevurah, a term that means intensity (tigboros): the power of the life-force from the Infinite Light (Or Ein Sof) comes with greater intensity than in the level of Chesed, which is drawn down lower and lower

אבל הוא בא בבחי' קרירות. משא"כ בחי' גבורה שבא החיות מאור א"ס בהתגברות רב למאוד.

but comes in a manner of coolness. This is not so with the level of Gevurah, in which the life-force from the Infinite Light comes with exceedingly great intensity.

ע"כ ממילא כשבא בדרך השתלשלות למטה נעשה בחי' דין מי שאינו ראוי לקבל ההשפעה אינו יכול לקבל מפני שהחיות נמשך בהתגברות רב.

Therefore, as a matter of course, when it comes down by way of the chain of descending worlds (hishtalshelus), it becomes the aspect of judgment: one who is not fit to receive the flow cannot receive it, because the life-force is drawn with great intensity.

משא"כ בחי' חסד שבא החיות בקרירות יוכל למשוך ולהתפשט למטה מטה אבל בחי' גבורה הוא החיות בהתגברות בחי' ז' מלכים והוא עולם התהו שלכן נק' י"ס בעולם התהו בשם מלכים:

This is not so with the level of Chesed, in which the life-force comes with coolness; it can be drawn and spread lower and lower. But the level of Gevurah is the life-force with intensity, the level of the seven kings, which is the World of Tohu; this is why the ten Sefiros in the World of Tohu are called by the name "kings."

4 ועפ"י הקבלה מבואר שבחי' התהו הוא רבוי האור ומיעוט כלים. ובחי' התקון הוא בהיפוך. פירוש רבוי אור שהאור והחיות בא בהתגברות רב

According to the Kabbalah it is explained that the level of Tohu is abundant light and few vessels, and the level of Tikkun is the reverse. "Abundant light" means that the light and the life-force come with great intensity.

כי כל הי"ס היו בתגבורת רב כמו בחי' חסד הי' מדת חסד בהתגברות רב וכן כל הי"ס וגם

For all ten Sefiros were in great intensity: for example, in the level of Chesed, the attribute of Chesed was in great intensity, and so too all ten Sefiros. And also,

לכן לא היה התכללות המדות להיות כלול חו"ג מפני שכל בחי' ומדה היה בכח והתגברות רב.

therefore there was no inter-inclusion of the attributes (middos), [such that each] would be comprised of Chesed and Gevurah, because every level and attribute was with great force and intensity.

לכן לא היה יכול להתכלל עם הפוכו והיה כל מדה בפני עצמה וזהו שראה שאין העולם מתקיים

Therefore [each] could not be included with its opposite, and each attribute was by itself. And this is [the meaning of] "He saw that the world could not endure,"

כי מזה אינו יכול להיות תקון עולם ולצורך תקון עולם הוצרך להיות בחי' תיקון היינו בחי' קוין התכללות המדות זה בזה

for from this there cannot be a rectification of the world. And for the sake of the world's rectification there had to be the level of Tikkun, that is, the level of "lines," the inter-inclusion of the attributes with one another.

והוא בחי' רבוי כלים ומיעוט האור שהאור וחיות אינו בא בהתגברות רק בחי' חסד בקרירות ולזה יוכל להיות התכללות חו"ג שני הפכים

And this is the level of many vessels and little light, where the light and life-force do not come with intensity, but [as] the level of Chesed, with coolness; and therefore there can be an inter-inclusion of Chesed and Gevurah, two opposites.

וכמארז"ל (בפ"ה דאבות) להודיע כמה ארך אפים לפניו שכל הדורות היו מכעיסין ובאין עד שבא אברהם אבינו כו'.

As our Sages, of blessed memory, said (in the fifth chapter of Avos): "To make known how great is the patience before Him, for all the generations kept provoking Him, on and on, until Avraham our father came," etc.

שמחמת שאין המדה בא בהתגברות נמשך להיות א"א וסבלנות. ואדרבה יכול להיות שני הפכים בתכלית

For because the attribute does not come with intensity, there comes about forbearance and patience. On the contrary, there can be two utter opposites [together],

כמו שמצינו בבנין בהמ"ק שהיתה השמחה גדולה עד מאד כשאמר שלמה שיר השירים שלא היתה מיום בריאת העולם.

as we find at the building of the Holy Temple, that there was exceedingly great joy when Shlomo said the Song of Songs, [joy] such as there had not been since the day the world was created.

וכמ"ש (מלכים א ח) כי מלא כבוד ה' את בית ה'. שבא האש מלמעלה היינו בחי' גילוי השכינה למטה

And as it is written (I Kings 8), "For the glory of G-d filled the House of G-d": the fire came from above, that is, the level of the revelation of the Shechinah (Divine Presence) below.

נמצא שהי' השמחה רבה מאד ועל אותו הפרק נאמר (ירמיה לב) כי על אפי ועל חמתי היתה לי העיר הזאת למן היום אשר בנו אותה.

Thus there was very great joy; and concerning that same time it is said (Jeremiah 32), "For this city has been to Me [a cause] of My anger and of My fury from the day that they built it,"

ממה שלקח בת פרעה כו'. נמצא שהיו ב' הפכים יחד בעת ובזמן אחד והיינו ע"י ששיתף מדת הרחמים ונעשה

because he took Pharaoh's daughter, etc. Thus there were two opposites together at one time and one moment. And that is because He joined the attribute of mercy, and there came to be

עולם התקון יכול להיות התכללות המדות זב"ז שמאחר שאין המדה והתגלותה הולך ברבוי ובתגבורת האור א"כ הכלי היתה יכולה להכיל גם ב' הבחי' יחד.

the World of Tikkun, [in which] there can be inter-inclusion of the attributes with one another: since the attribute and its revelation do not proceed with abundance and intensity of light, the vessel could therefore contain both aspects together.

5 והנה נשמת האדם הוא מבחי' אצילות עולם התקון ולכן הנשמה כלולה מכל המדות כמבואר בתניא

Now the soul of man is from the level of Atzilus, the World of Tikkun; therefore the soul is comprised of all the attributes, as explained in the Tanya.

משא"כ המלאכים שרשם מבחי' עולם התהו מחנה מיכאל מחנה גבריאל כל א' קו בפ"ע. מחנה מיכאל הוא רק בחי' אהבה בהתגברות מאד.

This is not so with the angels, whose root is from the level of the World of Tohu: the camp of Michael, the camp of Gavriel, each one a separate line. The camp of Michael is only the level of love, with very great intensity.

ומחנה גבריאל הוא רק בחי' יראה בהתגברות רב שר של מים שר של אש. ומזה נמשך בחי' מרכבה פני אריה אל הימין פני שור וכו'.

And the camp of Gavriel is only the level of awe, with great intensity: the prince of water, the prince of fire. And from this is drawn the level of the Chariot: "the face of a lion on the right," "the face of an ox," etc.

6 והנה בנשמת האדם ארז"ל ג' שותפין באדם הקב"ה נותן בו נשמה. וחיות נפש הבהמות ועופות הם מבחי' פני ארי' פני שור כו'

Now concerning the soul of man, our Sages, of blessed memory, said: "There are three partners in a person... the Holy One, blessed be He, puts a soul into him." And the life-force of the soul of animals and birds is from the level of "the face of a lion," "the face of an ox," etc.,

ומקורם מעולם התהו ולזה נאמר על האדם אחור וקדם צרתני שמצד בחי' התקון בהשתלשלות בחי' אדם הוא במדרגה גבוה יותר.

and their source is from the World of Tohu. And therefore it is said of man, "Behind and before You have formed me": from the standpoint of the level of Tikkun, in the chain of descending worlds (hishtalshelus), the level of man is on a higher rank.

שבחי' הבהמות נפלו למטה מטה מאד מאד משא"כ במקורם הם במדרגה גבוה יותר שהם מבחי' עולם התהו לפני מלך מלך כו' כנודע.

For the animals fell very, very far down, whereas in their source they are on a higher rank, for they are from the level of the World of Tohu, "before any king reigned," etc., as is known.

7 ואי לזאת האהבה הבאה מצד נפש הבהמית הוא למעלה מעלה בחי' בכל מאדך שלמעלה מהכלי מפני שהוא בחילא יתיר שבאה בהתגברות רב ששרש נפש הבהמית הוא מבחי' התהו כנ"ל.

Accordingly, the love that comes from the side of the animal soul (nefesh habahamis) is higher and higher, the level of "with all your might," which is above the vessel, because it is with greater force (bechila yatir), coming with great intensity; for the root of the animal soul is from the level of Tohu, as [explained] above.

רק שנפלה בשבה"כ למטה מטה מאד בעבודה גשמית להיות נפרדים אבל כשנברר ועולה למעלה בתפלה אזי הוא בהתגברות רב אהבת בכל מאדך

Only, it fell through the Shattering of the Vessels very far down, into physical service, to be separate [beings]; but when it is refined and rises up in prayer, then it is with great intensity: the love of "with all your might."

וכמארז"ל והאי דלא אמינא לך באורתא דלא אכלי בישרא דתורא כו' נמצא שמאכל הבשר נותן כח ותוספי מוחין באדם וכמ"ש ויין ישמח לבב אנוש.

And as our Sages, of blessed memory, said: "And the reason I did not tell you [this] in the evening is that we had not eaten ox meat," etc. Thus eating meat gives strength and additional intellect (mochin) to a person; and as it is written, "And wine gladdens the heart of man."

8 ועכ"ז למטה האדם במדרגה גבוה יותר מהם ואין ערוך כו' אבל בשרשם הם למעלה מבחי' האדם שהם מעולם התהו. ועפ"י הקבלה נק' יתרון האור מתוך החשך דוקא.

And nevertheless, below, man is on a higher level than they, and there is no comparison, etc.; but in their root they are higher than the level of man, for they are from the World of Tohu. And according to the Kabbalah this is called "the advantage of light [that comes] from darkness" specifically.

והיינו ע"י ההתבוננות בתפלה איך שטרוד כל היום ורודף אחר פרנסתו מזון ולחם שחיותן הוא מהמזלות

That is, through contemplation in prayer: how he is preoccupied all day long, running after his livelihood, food and bread, whose life-force (chayus) is from the constellations (mazalos),

כמארז"ל אין לך עשב למטה שאין לו מזל כו' והמזלות נמשכים מבחי' הע' שרים והשרים מקבלים משמרי האופנים והאופנים מקבלים מבחי' מלכות כמ"ש מלכותך מכ"ע.

as our Sages, of blessed memory, said, "You have no blade of grass below that does not have a constellation," etc. And the constellations are drawn from the level of the seventy princes, and the princes receive from the guardians of the Ofanim, and the Ofanim receive from the level of Malchus (sovereignty), as it is written, "Your kingship is a kingship over all worlds."

אבל לגבי מהותו ועצמותו אין ערוך שהוא רק בחי' זיו והארה בלבד וזהו ענין מאמר ר' עקיבא אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו עאכו"כ.

But in relation to His essence and being there is no comparison, for it is only the level of a ray and a glimmer alone. And this is the matter of the saying of Rabbi Akiva: "If so for those who transgress His will, then for those who do His will, how much more so!"

ששם הוא התענוג עד אין קץ וכמ"ש הודו על ארץ ושמים שבחי' ארץ ושמים ממלא וסובב הם רק בחי' הוד וזיו משא"כ לבני ישראל עם קרובו לבחי' מהותו ועצמותו ית'.

For there is the delight without end. And as it is written, "His splendor is over earth and heaven": the level of earth and heaven, [the light that] fills [all worlds] and [the light that] encompasses [them] (memalei and sovev), is only the level of splendor and radiance; this is not so with "the children of Israel, the people close to Him," [close] to the level of His essence and being, blessed be He.

מזה תתלהב נפשו בהתגברות בחילא יתיר בתשוקה וחפיצה לדבקה בו ית' וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו'.

From this his soul will be kindled with intensity, with greater force (bechila yatir), in longing and desire to cleave to Him, blessed be He; and as it is written, "Whom do I have in heaven? And with You I desire nothing," etc.

9 וזהו ברוך אתה מלך העולם אשר קדשנו במצותיו כו' שמה שנשפע ונמשך למטה להיות ממלא וסובב הוא בחי' מלך העולם ומלכותו בכל משלה.

And this is [the meaning of] "Blessed are You… King of the world, who has sanctified us with His commandments," etc.: that which is bestowed and drawn down below, to be [the light that] fills and [the light that] encompasses [all worlds] (memalei and sovev), is the level of "King of the world," and "His kingship rules over all."

אבל אהבת ותשוקת נש"י לדבקה בו ית' במהותו ועצמותו אשר קדשנו אשר הוא בחי' תענוג העליון עד אין קץ לשון באשרי כו'. קדשנו במצותיו כו' שע"י המצות הם ממשיכים מענג העליון כמו טלית וכו'.

But the love and longing of the souls of Israel to cleave to Him, blessed be He, in His essence and being, [is] "who (asher) has sanctified us"; for asher is the level of the supernal delight without end, a term [as in] "In my happiness (be'oshri)," etc. "Who has sanctified us with His commandments," etc.: for through the mitzvos they draw down from the supernal delight, as, for example, tallis, etc.

10 וזהו כי מי נח זאת לי כי שעבוד הפרנסה כנז"ל הוא בחי' מי נח כמו שהי' במבול שאין הפי' שהי' המבול להעביר הרשעים מן העולם.

And this is [the meaning of] "For this is as the waters of Noach to Me": for the servitude of livelihood, as mentioned above, is the level of "the waters of Noach," as it was in the Flood. For the meaning is not that the Flood was to remove the wicked from the world,

כי לזה לא הי' נצרך המבול מים כי ברגע אחת הי' נעשה.

for that the Flood of water would not have been needed, since it could have been done in a single moment.

11 וכמ"ש בפרעה ותכחד כו'. רק המבול הי' כדי לטהר העולם כי בתחלה ותמלא הארץ חמס כו'.

As it is written regarding Pharaoh, "And you would have been cut off," etc. Rather, the Flood was in order to purify the world, for at first "the earth was filled with violence," etc.,

שהם המשיכו קליפות כו'. שלזה הי' צריך לטהר העולם ע"י בחי' מים המטהרים והוא בחי' גשם גבורות גשמים שהוא מבחי' התהו שכשנמשך הגשמים בסדר והדרג' הוא בחי' חסד ומצמיח זרעים כו'.

for they drew down kelipos (husks), etc. Therefore the world had to be purified through the level of purifying waters; and this is the level of rain, "the mighty powers of rain," which is from the level of Tohu. For when the rains are drawn down in order and gradation, this is the level of Chesed, and it makes seeds grow, etc.

משא"כ המבול שהיו יורדים בגבורה היינו בהתגברות רב ובכח גדול שהוא מבחי' עולם התהו חסד דתהו לטהר הארץ הוצרך להיות הארה מבחי' עולם התהו שלמעלה מבחי' תקון רק שהי' הארה רבה ועצומה בהתגברות רב מבחי' התהו.

This is not so with the Flood, [whose waters] came down with Gevurah, that is, with great intensity and with great force, which is from the level of the World of Tohu, the Chesed of Tohu. To purify the earth there needed to be an illumination from the level of the World of Tohu, which is higher than the level of Tikkun; only it was a great and mighty illumination, with great intensity, from the level of Tohu.

12 ולזה וימח את כל היקום שלא היו ראוים לקבל. וזהו ויכסו ההרים חמש עשרה אמה כו'

Therefore "He wiped out all existence," for they were not fit to receive [it]. And this is [the meaning of] "And the mountains were covered… fifteen cubits," etc.

פי' הרים הוא בחי' תקון התכללות המדות כאברהם שקראו הר כו'. והטרדות ומחשבות עוה"ז מנפש הבהמית הם ג"כ מבחי' עולם התהו ונק' מי נח כו':

"Mountains" means the level of Tikkun, the inter-inclusion of the attributes (middos), as [in the case of] Avraham, who called it "mountain," etc. And the preoccupations and thoughts of this world, [which come] from the animal soul, are also from the level of the World of Tohu, and are called "the waters of Noach," etc.

13 וזהו ויאמר ה' לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה. תבה הוא בחי' צירופי אותיות

And this is [the meaning of] "And G-d said to Noach, 'Come, you and all your household, into the ark (teivah).'" Teivah is the level of combinations of letters,

כי נח הוא בחי' שבת כתרגומו וישבת ונח כו'. ואין הפי' שביתה בעצם רק כאדם ששובת ממלאכתו.

for Noach is the level of Shabbos, as its Targum [renders] "and He ceased" (vayishbos) as "and He rested" (venach), etc. But the meaning is not cessation in essence, only like a person who rests from his work.

14 וכמ"ש ונוח בחמשה עשר כו' שביתה אחר מלחמה כו' בחי' נח נייחא דרוחא ויש ב' בחינות נח ב' בחי' שבת שבת תתאה ושבת עלאה יום שכולו שבת. ובחי' תפלה נק' ג"כ בחי' נח בחי' שבת.

And as it is written, "And they rested on the fifteenth," etc.: rest after war, etc., the level of nach, rest of the spirit (nayecha d'rucha). And there are two levels of nach, two levels of Shabbos: the lower Shabbos and the higher Shabbos, "the day that is entirely Shabbos." And the level of prayer is also called the level of nach, the level of Shabbos.

15 וכל תפלות החול מתעלים בשבת כי בשבת הוא עליות העולמות שכל ששת ימי המעשה הוא בירורי רפ"ח נצוצין בחי' מל' שיורדת בבי"ע ורגלי' יורדות כו'. ויש בזה עתים שונים כמו חצות לילה.

And all the weekday prayers are elevated on Shabbos, for on Shabbos is the ascent of the worlds. For all six days of work are the refinements of the 288 sparks, the level of Malchus (sovereignty) that descends into [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah, "her feet descend," etc. And in this there are various times, such as midnight.

16 וכל ו' ימי המעשה הוא בחי' השפעות ויאמר אלקים יהי אור כו' יהי רקיע. ובשבת מתעלים בי"ע בבחי' אצי' בחי' תקון

And all six days of work are the level of the influences of "And G-d said, 'Let there be light,'" etc., "Let there be a firmament." And on Shabbos, Beriah, Yetzirah and Asiyah are elevated into the level of the World of Atzilus (Emanation), the level of Tikkun,

כי איהו וחיוהי חד [איהו] וגרמוהי חד פי' חיוהי אורות וגרמוהי כלים הכל חד בהון

for "He and His life-force are one, He and His causations are one"; meaning, "His life-force" are the lights and "His causations" are the vessels: all is one in them.

וכמ"ש לך ה' הגדולה והגבורה שבבחי' אצי' בחי' גדולה וגבורה הם בבחי' לך ומיוחדים בתכלית בחי' תקון.

And as it is written, "Yours, O G-d, is the greatness and the might": in the level of Atzilus, the levels of greatness and might are in the level of "Yours," and are utterly united, the level of Tikkun.

17 וכמו"כ בתפלה ג"כ כל המעשה אשר יעשה בכל יום במזון או אפי' ת"ת מתעלה בתפלה ע"י אהבת בכל מאדך.

So too in prayer: all the activity that one does every day, with food or even [with] Torah study, is elevated in prayer through the love of "with all your might."

וזהו שבת תתאה שמתעלים ביי"ע בבחי' אציי'. אך לע"ל יהיה יום שכולו שבת פי' שיתעלה בחי' אציי' למעלה מעלה ולא

And this is the lower Shabbos, in which Beriah, Yetzirah and Asiyah are elevated into the level of Atzilus. But in the Time to Come there will be "the day that is entirely Shabbos," meaning that the level of Atzilus will be elevated higher and higher, and not

כמו עתה שאחר שבת נצרך להיות חול היינו שבחי' אציי' מברר ביי"ע ולע"ל יתעלה בחי' אציי' ולא יהי' נצרך עוד לברר ביי"ע

as now, when after Shabbos there must be a weekday, that is, the level of Atzilus refines Beriah, Yetzirah and Asiyah; but in the Time to Come the level of Atzilus will be elevated, and it will no longer be necessary to refine Beriah, Yetzirah and Asiyah,

כי רוח הטומאה אעביר ויבולע המות כו' אשת חיל עט"ב ונקבה תסובב גבר וכמבואר במ"א ודי"ל:

for "I will remove the spirit of impurity," and "He will swallow up death," etc.; "A woman of valor is the crown of her husband," and "A female shall surround a male," as explained elsewhere; and this will suffice for one who understands.

18 וזהו פי' הפסוק מים רבים הם טרדות עוה"ז שהם מבחי' עולם התהו ונהרות הם המחשבות שנמשכו כמי נהר דניידי ואזלי

And this is the explanation of the verse: "Many waters" are the preoccupations of this world, which are from the level of the World of Tohu; "and rivers" are the thoughts, which flow like the waters of a river that move along and go,

כי בבחי' התהו יש ג"כ ב' בחי' מים ונהרות לא יוכלו לכבות את האהבה הבאה מכח נפש האלקית בהתגברות ועמך לא חפצתי וכו':

for in the level of Tohu there are also two levels, waters and rivers; [yet they] "cannot extinguish the love" that comes from the power of the G-dly soul (nefesh ha'Elokis) with intensity: "and with You I desire nothing," etc.

19 אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו. פי' ביתו הוא בחי' חכ' בחכמה יבנה בית.

"If a man would give all the wealth of his house for love, he would be utterly scorned." Meaning: "his house" is the level of Chochmah (wisdom), [as in] "With wisdom a house is built."

הון ביתו הוא פנימיות כמ"ש בדעת חדרים ימלאו כל הון יקר ונעים והוא בחינת טעמי התורה והוא בחינת ג"ע העליון ותחתון ואורייתא מחכמה נפקת.

"The wealth of his house" is the inner dimension (pnimiyus), as it is written, "And with knowledge the chambers are filled with all precious and pleasant wealth"; and this is the level of the reasons of the Torah, and this is the level of the higher and lower Gan Eden; and "the Torah issues from Chochmah."

20 ואם יתן איש בחי' איש מלחמה שלהיות בחינת חכמה להיות נהנין מזיו השכינה בבחי' השגה הוא רק בחי' זיו והארה בלבד והוא

"If a man would give" — the level of "a man of war": for [the ability] to have the level of Chochmah, to delight in the radiance of the Shechinah (Divine Presence) in the manner of comprehension, is only the level of a ray and a glimmer alone; and it is

ע"י בחי' איש מלחמה הוא רבוי הצמצומים עד שיוכל להיות בחינת חכמה זיו השכינה אבל בחי' אהבה הנ"ל ועמך לא חפצתי כו'.

through the level of "a man of war," which is the many contractions (tzimtzumim), until there can be the level of Chochmah, the radiance of the Shechinah. But the level of the love mentioned above [is] "and with You I desire nothing," etc.:

שלא ע"מ לקבל פרס היינו עוה"ב ג"ע העליון וכו' כ"א ועמך למהותו ועצמותו ית' אליו ולא למדותיו.

not for the sake of receiving a reward, that is, the World to Come, the higher Gan Eden, etc., but rather "with You," to His essence and being, blessed be He: to Him and not to His attributes.

21 ואיך יוכל למשוך בחי' מהותו ועצמותו. הוא ע"י המצות כי תרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן הם תר"ך עמודי אור גימט' כתר.

And how can one draw down the level of His essence and being? It is through the mitzvos: for the 613 mitzvos of the Torah and the seven mitzvos of the Rabbis are 620 pillars of light, the numerical value of Keser (the Crown).

שכמו שהעמוד הוא מלמעלה למטה כמו"כ המצות הם מבחי' גלגלתא בחי' כתר הממוצע בין מאציל לנאצלי' כי איך יכול למשוך ממהותו ועצמותו ית' למטה הוא ע"י המצות רמ"ח אברין דמלכא

For just as a pillar [extends] from above to below, so too the mitzvos are from the level of Gulgalta, the level of Keser, the intermediary between the Emanator and the emanated. For how can one draw down from His essence and being, blessed be He, below? It is through the mitzvos, "the 248 limbs of the King,"

וכמ"ש וימינו תחבקני כמשל החובק את האדם מחמת אהבת פנימיותו שהוא חכם ביותר וכדומה רק שאינו יכול לתפוס אותו כ"א

and as it is written, "And His right hand embraces me" — like the analogy of one who embraces a person out of love for his inner self, because he is exceedingly wise and the like; only he cannot grasp him except

ע"י הגוף ואבריו כמו כן כביכול ע"י המצות רמ"ח פקודין יכולים להמשיך מהו"ע שהם רצונו ית'.

through the body and its limbs. So too, as it were, through the mitzvos, the 248 commandments, one can draw down His essence and being, for they are His will, blessed be He.

22 וזהו לאשתאבא בגופא דמלכא הוא בחי' המצות וזהו שאנו אומרים בק"ש שמע ישראל הוי"ה אלקינו יחוד או"א תרין ריעין כו' ה' אחד יחוד זו"נ.

And this is [the meaning of] "to be absorbed in the body of the King": this is the level of the mitzvos. And this is what we say in the Shema: "Hear, O Israel, G-d is our G-d" — the union of Abba and Imma (Chochmah and Binah), "two companions," etc.; "G-d is One" — the union of Z'eir Anpin (the emotive attributes) and Nukva (the feminine / Malchus).

בשכמל"ו יחודא תתאה וזהו הכל בחי' יחוד היינו כשנמשך למטה והיו לאחדים משא"כ מעשה המצות והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום.

"Blessed be the name of the glory of His kingdom forever and ever" — the lower unity (yichuda tata'ah). And all this is the level of union, that is, when it is drawn below and they become one. This is not so with the performance of the mitzvos: "And these words which I (anochi) command you today shall be."

אנכי הוא בחי' כתר ע"י ודברת בם כי בחי' הדבור בתורה הוא ג"כ מ"ע.

Anochi is the level of Keser (the Crown), through "and you shall speak of them"; for speech in Torah is also a positive commandment.

23 וזהו אם יתן איש את כל הון ביתו בחינת ג"ע העליון ותחתון בחי' חכמה טעמי התורה בוז יבוזו לו

And this is [the meaning of] "If a man would give all the wealth of his house" — the level of the higher and lower Gan Eden, the level of Chochmah, the reasons of the Torah — "he would be utterly scorned,"

שהוא רק בחי' זיו והארה בלבד אבל באהבה ועמך לא חפצתי כו'. שהוא אליו ולא למדותיו למהותו ועצמותו ית':

for it is only the level of a ray and a glimmer alone; but "for love" — "and with You I desire nothing," etc. — which is to Him and not to His attributes, to His essence and being, blessed be He.

24 וזהו אחות לנו קטנה. פי' כי עתה נקרא זה דודי כו' אבל כשמתעלה למעלה מעלה ע"י המצות במהותו ועצמותו נק' אחותי לשון ולא מאחין איחוי אלכסנדרי.

And this is [the meaning of] "We have a little sister." Meaning: for now she is called "this is my beloved," etc.; but when she is elevated higher and higher through the mitzvos, into His essence and being, she is called "my sister" (achosi), a term [as in] "and they do not join (me'achin)" and "the joining (ichuy) of Alexandria."

שהיו לאחדים ממש אשת חיל עט"ב ושם נק' בחי' קטנה נקודה חדא. כי כשמקבלת מבחינת חכמה נק' רבה אמונתך

For they become truly one, "a woman of valor is the crown of her husband," and there she is called the level of "little," a single point. For when she receives from the level of Chochmah, [this is] called "great is Your faithfulness,"

וכמארז"ל אימתי גדול כשהוא בעיר אלקינו היינו שיש השפעות והמשכות רבים משא"כ כשיתעלה בחי' מל' למעלה מעלה להיות עט"ב אז היא בחי' נקודה חדא

and as our Sages, of blessed memory, said, "When is He great? When He is in the city of our G-d," that is, when there are many influences and flows; this is not so when the level of Malchus will be elevated higher and higher, to be "the crown of her husband": then she is the level of a single point.

(וע' ברע"מ פ' תרומה דף קנ"ח ע"א ואיהי עטרה על רישיה מסטרא דסגולתא) וכידוע שנקודה אחת עליונה כולל כל בחי' התחתונה כמארז"ל רגלי החיות כנגד כולם שוקי החיות כו':

(And see the Ra'aya Mehemna, Parshas Terumah, folio 158a: "And she is a crown on His head, from the side of the segolta.") And as is known, a single higher point includes all the levels of the lower, as our Sages, of blessed memory, said, "The feet of the Chayos correspond to all of them; the legs of the Chayos," etc.

25 ושדים אין לה. פי' שעתה נמשך ונשפע למטה בהיכלות דבי"ע ומלכותו בכל משלה משא"כ למעלה איידי דטריד למיבלע לא פליט אינו נמשך ונשפע כלל:

"And she has no breasts." Meaning: for now [the flow] is drawn and bestowed below, into the chambers of Beriah, Yetzirah and Asiyah, and "His kingship rules over all"; this is not so above: "since it is busy swallowing, it does not emit" — it is not drawn and bestowed at all.

26 מה נעשה לאחותינו ביום שידובר בה פי' כי למטה וידבר ה' כו' דבר מלך שלטון

"What shall we do for our sister on the day she is spoken for?" Meaning: for below, [it is] "And G-d spoke," etc., "the word of a king is authority,"

היינו שבחי' הדבור פרצוף בפ"ע מנהיג וממשיך לזולתו משא"כ למעלה שידובר בה בחי' נפעל שהדבור אינו בפ"ע רק בה שאינו נמשך למטה:

that is, the level of speech is a configuration (partzuf) by itself, which leads and draws down to others; this is not so above, "that she is spoken for," a passive level, in which the speech is not by itself but only "in her," for it is not drawn down below.

TORAH OHR • PARSHAS NOACH • MAAMAR 4

ויאמר ה' הן עם אחד ושפה א' לכלם...

"And G-d said: Behold, they are one people, and one language for them all"

1 ויאמר ה' הן עם אחד ושפה א' לכלם כו' ועתה לא יבצר מהם וגו'.

"And G-d said: Behold, [they are] one people, and one language for them all," etc., "and now nothing will be withheld from them," etc.

ולכאורה תמוה איך לא יבצר מהם נגד רצונו ית' ומי זה אמר ותהי אם ה' לא צוה. גם מה הי' מחשבותם לעשות מגדל וראשו בשמים שכל זה תמוה.

At first glance this is puzzling: how could nothing be withheld from them against His will, blessed be He? "Who is it that spoke and it came to be, if G-d did not command it?" Also, what were their thoughts in making a tower "with its top in the heavens"? For all this is puzzling.

אך הנה בלק"ת להרח"ו ז"ל כתב בענין דור הפלגה שכוונתם הי' להמשיך להם השפעת טובה בהכרח בכח שמוש השמות אף אם לא היו טובים כו' ע"ש.

But in the Likkutei Torah of Rabbi Chaim Vital, of blessed memory, he writes concerning the generation of the Dispersion that their intention was to draw down to themselves a flow of good by compulsion, through the power of using the [holy] Names, even though they were not good, etc.; see there.

2 וביאור הענין יובן במ"ש בכהאריז"ל ובפרדס בענין ז' שמות שאינן נמחקין שם אל בחסד שם אלקים בגבורה ושם הוי"ה בתפארת.

The explanation of the matter will be understood from what is written in the writings of the Arizal and in the Pardes concerning the seven Names that may not be erased: the Name Kel in Chesed (kindness), the Name Elokim in Gevurah (restraint), and the Name Havayah in Tiferes (beauty).

ופי' דהיינו בהכלים דחג"ת כי האור הוא בכולם משם הוי"ה ורק בהכלים הוא בחסד שם אל כו'.

The explanation is that this refers to the vessels of Chesed, Gevurah and Tiferes; for the light in all of them is from the Name Havayah, and only in the vessels is it the Name Kel in Chesed, etc.

ובתפארת אפי' בהכלי מאיר שם הוי"ה (ועמ"ש בפ' בא בפסוק בעצם היום הזה). ולהבין זה מפני מה בתפארת הוא הכלי ג"כ מבחי' שם הוי"ה משא"כ בשארי הספי'.

But in Tiferes, even in the vessel, the Name Havayah shines (and see what is written in Parshas Bo on the verse "On that very day"). [We need] to understand this: why in Tiferes is the vessel, too, from the level of the Name Havayah, which is not so in the other Sefiros?

ויש להבין מ"ש במאמר דפתח אליהו אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין וקרינן להון עשר ספירן. חסד דרועא ימינא כו' חכמה מוחא בינה לבא כו'.

And [we need] to understand what is said in the discourse "Elijah opened": "You are He Who brought forth ten tikkunim (rectifications), and we call them ten Sefiros ... Chesed, the right arm, etc.; Chochmah (wisdom), the brain; Binah (understanding), the heart," etc.

3 וכל ספירה אית לה שם ידיעא כו' ואנת לית לך שם ידיעא אנת הוא חכים ולא בחכמה ידיעא אנת הוא מבין ולא בבינה ידיעא.

"And each Sefirah has a known name, etc., but You have no known name. You are wise, but not with a known wisdom; You understand, but not with a known understanding."

דהנה תחלה הזכיר חו"ב חכמה מוחא ובינה לבא ומהו שאמר אח"כ אנת הוא חכים דאין ר"ל אנת הוא חכים שמתלבש באותו בחי' חכמה שהזכיר תחלה שהוא מהע"ס.

For first it mentioned Chochmah and Binah — "Chochmah, the brain, and Binah, the heart" — so what does it mean when it says afterwards, "You are wise"? For it does not mean "You are wise" in the sense that He is clothed in that very level of Chochmah it mentioned first, which is one of the ten Sefiros.

דמדקאמר וכל ספירה אית לה שם ידיעא ואנת לית לך שם ידיעא אנת הוא חכים. זה מורה דפי' אנת הוא חכים הוא ג"כ בבחי' דלית לך שם ידיעא.

For from its saying, "And each Sefirah has a known name, but You have no known name; You are wise," this indicates that the meaning of "You are wise" is also in the sense of "You have no known name."

4 ואלו בהתלבשות אור א"ס ב"ה בע"ס דאצי' אזי נקרא הוא ית' בשם לפי הספי' שמתלבש בה

Now, as the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, clothes itself in the ten Sefiros of Atzilus (Emanation), He, blessed be He, is then called by a name according to the Sefirah in which He is clothed,

כמ"ש בפרדס שער השמות באריכות וכנ"ל שם אל בחסד כו'. וא"כ איך יתכן בחי' אנת הוא חכים וגם לית לך שם ידיעא.

as is written at length in the Pardes, in the Gate of the Names, and as [stated] above: the Name Kel in Chesed, etc. If so, how is it possible [to speak of] the level of "You are wise," and also "You have no known name"?

אלא הפי' דמתחלה אמר אנת הוא חד ולא בחושבן ואע"ג דאפיקת עשר תקונין שהם ע"ס דתקון דאצי' אשר כל ספירה היא בחינה מיוחדת מזולתה חכמה חסד כו'

Rather, the meaning is this: it first said, "You are One, but not in number"; and although "You brought forth ten tikkunim," which are the ten Sefiros of the Tikkun of Atzilus, in which each Sefirah is a level distinct from the others — Chochmah, Chesed, etc. —

וא"כ הוה ס"ד שגם בהעצמות יש ח"ו ג"כ בחינות מיוחדות חכמה חסד כו' לזה אומר שאינו כן כי בחי' אנת הוא חכים הוא ולא בחכמה ידיעא.

then one might have thought that in the Essence, too, there are, G-d forbid, likewise distinct levels, Chochmah, Chesed, etc. To this it says that it is not so; for the level of "You are wise" is "but not with a known wisdom."

ר"ל כי חכמה דאצי' נק' חכמה ידיעא אע"פ שהיא ג"כ באמת למעלה מעלה ממהות חכמה דבי"ע מ"מ כיון

That is to say: the Chochmah of Atzilus is called "a known wisdom." Although it too is in truth far, far above the essence of the Chochmah of Beriah, Yetzirah and Asiyah (Creation, Formation and Action), nevertheless, since

שהיא מקור ושרש להן נקראת חכמה ידיעא והיינו ששם הוא בחי' כלים ממש חכמה יש לה כלי בפ"ע בינה בפ"ע.

it is their source and root, it is called "a known wisdom." That is, there it is the level of actual vessels: Chochmah has a vessel of its own, Binah [a vessel] of its own.

5 וזהו דייקא בע"ס דאצילו'. אבל מה דאנת הוא חכים הוא לא בחכמה ידיעא כלל עד שהתהוות חכמה דאצי' מבחי' אנת הוא חכים הוא

And this is specifically in the ten Sefiros of Atzilus. But that of which [it says] "You are wise" is not with a known wisdom at all — so much so that the coming into being of the Chochmah of Atzilus from the level of "You are wise" is

ע"ד התהוות יש מאין ולא בחי' עילה ועלול כלל ולא ע"ד התהוות חכמה דבי"ע מחכמה דאצי' שזה נק' ג"כ השתלשלות שלכך נק' חכמה דאצי' חכמה ידיעא ואיך היא ידיעא

in the manner of coming into being as something from nothing (yesh me'ayin), and not [in the manner of] cause and effect at all; and not like the coming into being of the Chochmah of Beriah, Yetzirah and Asiyah from the Chochmah of Atzilus, which is also called the chain of descent (hishtalshelus). This is why the Chochmah of Atzilus is called "a known wisdom." And how is it "known"?

אלא שלפי שחכמה דבי"ע נתהווה ממנה ע"י השתלשלו' והיא גלויה וידועה לכך גם החכמה דאצי' נק' חכמה ידיעא.

Only because the Chochmah of Beriah, Yetzirah and Asiyah came into being from it by way of hishtalshelus, and it is revealed and known — therefore the Chochmah of Atzilus, too, is called "a known wisdom."

6 וכמו ע"ד שנק' אדם דאצי' אדם דעשייה. משא"כ בחי' אנת הוא חכים הוא לא בחכמה ידיעא וזהו הנק' בלשון הפרדס עשר ספירות הגנוזות במאצילן שע"ז אמר אנת הוא חכים כו'.

And it is like the way that Adam of Atzilus is called Adam of Asiyah. But the level of "You are wise" is not with a known wisdom; and this is what is called, in the language of the Pardes, "the ten Sefiros hidden in their Emanator," of which it said, "You are wise," etc.

וענין זה עולה בקנה אחד עם מ"ש בע"ח שיש עקודים נקודים וברודים והיינו שבעקודים כל הע"ס הם עקודים בכלי א' ואין שם שום

This matter is fully of one piece with what is written in Etz Chaim: that there are Akudim, Nekudim and Berudim. That is, in Akudim all ten Sefiros are bound together in one vessel, and there is no

התחלקות כלל לע"ס ובנקודים הוא שנחלקו לעשר נקודות וברודים הוא עולם התקון בחי' פרצופים כו' וז"ש אליהו אנת הוא דאפיקת עשר תקונין שהם ע"ס דברודים.

division there at all into ten Sefiros; in Nekudim they were divided into ten points; and Berudim is the World of Tikkun (Rectification), the level of partzufim (configurations), etc. And this is what Elijah said: "You are He Who brought forth ten tikkunim," which are the ten Sefiros of Berudim.

אמנם שרשם ומקורם שהם בחי' עקודים הרי הם בכלי א' ממש כל הבחי' חו"ב כו' והיינו לפי שהם למעלה מעלה ממהות בחי' חכמה ובינה הידועים דאצילות

However, their root and source, which is the level of Akudim — there they are literally in one vessel, all the levels, Chochmah and Binah, etc. This is because they are far, far above the essence of the known levels of Chochmah and Binah of Atzilus.

(והתהוות חכמה ובינה דאצילות הוא יש מאין היינו ע"י צמצום א"ק וצמצום הדיקנא עד דאו"א יונקים רק מבחי' שערות כו' משא"כ מאצי' לבריאה אינו רק ע"י פרסא שאינו מערך הצמצומים אלו שבין א"ק לאצילות ולכן נק' השתלשלות)

(And the coming into being of the Chochmah and Binah of Atzilus is something from nothing, that is, through the tzimtzum (contraction) of Adam Kadmon and the tzimtzum of the Beard, until Abba and Imma draw nourishment only from the level of the hairs, etc.; whereas from Atzilus to Beriah it is only through a parsa (partition), which is not of the order of these contractions between Adam Kadmon and Atzilus; and therefore it is called hishtalshelus.)

ולכן נקראים בשם ע"ס הגנוזות. ויובן עד"מ כי הנה כחות הנפש המתלבשים באברי הגוף הרי הם מתחלקים כל כח מהות בפ"ע ובאבר מיוחד בפ"ע.

Therefore they are called by the name "the hidden ten Sefiros." This will be understood by way of analogy: the powers of the soul that clothe themselves in the limbs of the body are divided, each power a distinct entity of its own, and in a particular limb of its own.

כח הראיה בעין וכח השמיעה באוזן וכח המעשה בידים. וכן בכחות עליונים מהן כח השכל במוח וכח המדות בלב.

The power of sight is in the eye, the power of hearing in the ear, and the power of action in the hands. And so too among the higher powers: the power of intellect is in the brain, and the power of the emotive attributes (middos) in the heart.

7 והנה כל כחות אלו נמשכים ומתפשטים מן הנפש האחת שהיא עצם א' וא"כ החילוקי כחות הנ"ל כשהיו עדיין כלולים בהנפש ודאי היו כולם בהתכללות אחת ממש בלי שום התחלקות וכמו שהנפש היא עצם א'.

Now all these powers are drawn and spread forth from the one soul, which is a single essence. If so, the distinct powers mentioned above, when they were still included in the soul, were certainly all in literally one inclusion, without any division, just as the soul is a single essence.

8 ואיך הוא זה והלא אנו רואים ראיה ושמיעה הם שני בחינות שונות זו מזו אלא ודאי משום כשהיו בחי'

And how can this be? Do we not see that sight and hearing are two levels different from one another? Rather, it must certainly be that when

כחות אלו בנפש הם בבחי' דקה ורוחני' יותר לאין שיעור מכשהם אח"כ בגוף החומרי עד ששם הם כולם מיוחדים כאלו הם רק דבר א' ממש.

these powers were in the soul, they were in a state infinitely finer and more spiritual than afterwards, when they are in the physical body — so much so that there they are all united as if they were literally only one thing.

9 ועד"ז יובן הנמשל שענין ע"ס דאצי' שהם כל בחי' בכלי בפ"ע חכמה בחי' בפ"ע וחסד בפ"ע כו'

In the same way the analogue will be understood: the ten Sefiros of Atzilus are each a level in a vessel of its own — Chochmah a level of its own, and Chesed of its own, etc.

אבל בשרשן בבחי' ע"ס הגנוזות הם בעילוי יותר דק ונעלה לאין קץ עד ששם הם כולם רק דבר א' ממש וזהו שהן עקודים בכלי א' ממש.

But in their root, at the level of the hidden ten Sefiros, they are in a state infinitely finer and more exalted, so much so that there they are all literally only one thing; and this is [the meaning of] their being Akudim, [bound together] in literally one vessel.

וזה שבאצי' חכמה וחסד הם שני דברים שונים זמ"ז היינו לפי שחכמה דאצי' אינה בערך כלל מהות החכמה דעקודים וכנ"ל שהיא הנק' חכמה ידיעא.

And the fact that in Atzilus Chochmah and Chesed are two things different from each other is because the Chochmah of Atzilus bears no comparison at all to the essence of the Chochmah of Akudim, and, as [stated] above, it is what is called "a known wisdom."

10 והנה אח"כ נמשך בחי' עולם הנקודים ושם כל ספי' בפ"ע והן עשר נקודות. והיינו שכבר ירדו בירידה גדולה ממדרגת ע"ס דעקודים שהן כולם דבר א' כנ"ל משא"כ בע"ס דנקודים וזהו כמו בחי' חכמה ידיעא כו'.

Now afterwards the level of the World of Nekudim was drawn forth, and there each Sefirah is on its own, and they are ten points. That is, they had already descended in a great descent from the rank of the ten Sefiros of Akudim, which are all one thing, as [stated] above — which is not so in the ten Sefiros of Nekudim; and this is like the level of "a known wisdom," etc.

(והרי מובן גודל הצמצום והירידה כי מלבד זה שבעקודים וע"ס הגנוזות היו בעילוי רב יותר עד שנק' חכים ולא בחכמה ידיעא כנ"ל.

(And so the greatness of the contraction and the descent is understood: for besides the fact that in Akudim and the hidden ten Sefiros they were at a much greater elevation, so much so that it is called "wise, but not with a known wisdom," as [stated] above,

הרי עוד זאת כי התם כיון שכולן בכלי א' ואין בהם שום התחלקות א"כ בהמשכת בחי' חכמה עד"מ הרי יש בזה כל הע"ס הגנוזות יחד ולא בחי' חכמה בפ"ע כיון דהתם אין חכמה בחי' בפ"ע כלל לבדה.

there is this besides: since there they are all in one vessel and there is no division in them at all, then in drawing forth the level of Chochmah, for example, all the hidden ten Sefiros are present in it together, and not the level of Chochmah on its own, since there Chochmah is not a level on its own, by itself, at all.

כ"א כל הע"ס הגנוזות הם דבר א' ממש. א"כ אין שייך כלל לומר המשכת חכמה בפ"ע כ"א המשכת דבר הנק' ע"ס הגנוזות כו' יחד.

Rather, all the hidden ten Sefiros are literally one thing. If so, it is not at all fitting to speak of drawing forth Chochmah on its own, but only of drawing forth the thing called the hidden ten Sefiros, etc., together.

משא"כ בבחי' ע"ס דנקודים נתצמצם להיות חכמה נמשכת בחי' א' לבדה ממש וכן חסד כו'.

Whereas in the level of the ten Sefiros of Nekudim it was contracted, so that Chochmah is drawn forth as literally one level alone, and likewise Chesed, etc.

והרי מובן שאין ערוך כלל בחי' חכמה כשהיא בפ"ע לבחי' הכוללת כל הע"ס יחד ממש וכמו שאין ערוך אות אחת הנפרדת מתיבת למשפחותיכם עד"מ לגבי התיבה כולה כשהיו כל האותיות יחד.

And so it is understood that the level of Chochmah on its own bears no comparison at all to the level that includes all ten Sefiros literally together — just as, by way of analogy, a single letter separated from the word lemishpechoseichem ("by your families") bears no comparison to the whole word, when all the letters were together.

מלבד מה שבחי' החכמה זו כשהיא בפ"ע נק' חכמה ידיעא משא"כ החכמה דע"ס דעקודים נק' חכים ולא בחכמה ידיעא. וגם ע"ז שייך אנת הוא חד ולא בחושבן כיון שאין שם בחי' התחלקות עשר ספירות כנ"ל.

This is besides the fact that this level of Chochmah, when it is on its own, is called "a known wisdom," whereas the Chochmah of the ten Sefiros of Akudim is called "wise, but not with a known wisdom." And to this, too, "You are One, but not in number" applies, since there there is no division into ten Sefiros, as [stated] above.

ומ"מ אור א"ס ב"ה עצמו הוא למעלה מעלה מבחי' עקודים כי גם עקודים נק' אדם דבריאה לגבי א"ס ב"ה ועמ"ש ע"פ את שבתותי תשמרו בענין שבת תתאה ושבת עלאה).

Nevertheless, the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself is far, far above the level of Akudim; for even Akudim is called Adam of Beriah relative to the Infinite One (Ein Sof), blessed be He. And see what is written on [the verse] "You shall keep My Sabbaths," concerning the lower Shabbos and the higher Shabbos.)

ועד"ז ההפרש בין הארת הקו להרשימו שנשאר אחר הצמצום ומקום פנוי. דהנה הארת הקו מאיר בכל עולם לפי ערכו אך הרשימו היא בחי' הכוללת לכל העולמות.

And in the same way [is] the difference between the illumination of the kav (line of light) and the reshimu (impression) that remained after the tzimtzum (contraction) and the vacated space. For the illumination of the kav shines in each world according to its measure, but the reshimu is the level that includes all the worlds.

(וצ"ע דמבואר בכמה מקומות דהקו גבוה הרבה מהרשימו וע' באגה"ק מאמר איהו וחיוהי הארת הקו והארה דהארה והארה דהארה כו'):

(This requires further study, for it is explained in several places that the kav is much higher than the reshimu. And see in Iggeres HaKodesh, the discourse "He and His life-force": the illumination of the kav, and a glimmer of a glimmer, and a glimmer of a glimmer of a glimmer, etc.)

11 והנה בעולם הנקודים הי' שבה"כ שזהו ענין עולם התהו והיינו לפי שהיו רק בבחי' נקודות כל א' בחי' בפ"ע ואח"כ עולם הברודים הוא עולם התקון שנעשו בבחי' פרצופים שהוא להיות בחי' התכללות.

Now in the World of Nekudim there was the shattering of the vessels, which is the matter of the World of Tohu (chaos); that is because they were only in the state of points, each a level on its own. And afterwards the World of Berudim is the World of Tikkun (rectification), in which they became partzufim (configurations), which is to be a state of inclusion,

שלא יהיה חכמה בפ"ע כ"א תהיה כלולה ג"כ מכל הע"ס ונק' פרצוף אבא וכן פרצוף ז"א שעיקרו בחי' המדות

so that Chochmah would not be on its own, but would also be included of all ten Sefiros, and it is called the partzuf of Abba; and likewise the partzuf of Z'eir Anpin, whose essence is the level of the emotive attributes (middos),

אך כולן היו כלולים יחד וגם המוחי' דאו"א מאירים בהם. והי"ז מעלה יתירה מבבחי' נקודים שהי' רק כל בחי' בפ"ע חסד לבדו וגבורה לבדו.

but they were all included together, and the mochin (intellect) of Abba and Imma, too, shine within them. And this is a surpassing advantage over the level of Nekudim, where each level was only on its own: Chesed by itself and Gevurah by itself.

אבל בתקון יש בחי' התכללות והתחברות (כמו עד"מ חבור האותיות שנפרדו להיות מצטרפין יחד לתיבות ומ"מ אין זה כמו בחי' עקודים שהיו כולן דבר א' ממש עד שהיו רק בכלי א'

But in Tikkun there is inclusion and joining (as, by way of analogy, the joining of letters that were separate so that they combine together into words. Nevertheless, this is not like the level of Akudim, where they were all literally one thing, so much so that they were only in one vessel;

משא"כ בברודים שכל ספירה יש לה כלי בפ"ע רק שמתכללים מכל הע"ס וכו' ומ"מ ע"י התכללות זו מאיר בהן הארה עליונה מא"ס ב"ה כי אור א"ס ב"ה מאיר ונמשך דוקא במקום שיש חבור והתכללות.

whereas in Berudim each Sefirah has a vessel of its own, only that they are included of all ten Sefiros, etc. Nevertheless, through this inclusion a supernal illumination from the Infinite One, blessed be He, shines in them; for the Infinite Light, blessed be He, shines and is drawn specifically in a place where there is joining and inclusion.

וכמו למטה זכר ונקבה בראם ועי"ז ויברך אותם ע"י ההתכללות כו' וכמו בצירוף עשרה אומרים דבר שבקדושה דאכל בי עשרה שכינתא שריא משא"כ אם היו אלו העשרה כ"א בפ"ע כו').

So too below: "Male and female He created them," and through this, "and He blessed them" — through the inclusion, etc. And so too, when ten are joined together they say a matter of holiness, for "over every ten the Shechinah rests" — which is not so if these ten were each on their own, etc.)

וזהו ע"י שם מ"ה המאיר בעולם התקון ששרשו למעלה מבחי' נקודים כי הוא שם מ"ה דא"ק שהוא בחי' האור הכללי ע"ד הנ"ל בעקודים ע"כ ממנו נמשך התקון שיהיה נעשה ההתכללות בברודים

And this is through the Name Mah that shines in the World of Tikkun, whose root is above the level of Nekudim; for it is the Name Mah of Adam Kadmon, which is the level of the all-inclusive light, in the manner mentioned above regarding Akudim. Therefore from it the Tikkun is drawn forth, so that inclusion comes about in Berudim.

והיינו כי שם מ"ה הוא בחי' בטול מלשון ונחנו מה וההתכללות נמשך מחמת הבטול לאור א"ס ב"ה. ולכן ע"י שם מ"ה נעשה ג"כ ההתכללות בע"ס דתיקון כו':

That is, the Name Mah is the level of self-nullification (bittul), from the expression "and what (mah) are we?" — and the inclusion is drawn forth because of the bittul before the Infinite Light, blessed be He. Therefore, through the Name Mah, the inclusion in the ten Sefiros of Tikkun also comes about, etc.

12 ומעתה יובן מה דבתפארת בהכלי ג"כ הוא מבחי' שם הוי"ה משא"כ בכלים דחו"ג כי הנה עיקר ההתכללות הנעשה בעולם התקון הוא

From this it will be understood why in Tiferes the vessel, too, is from the level of the Name Havayah, which is not so in the vessels of Chesed and Gevurah. For the essence of the inclusion that comes about in the World of Tikkun is

ע"י קו האמצעי שהוא בחי' תפארת מדתו של יעקב שלימו דאבהן ישב אוהלים שמחבר בחי' חו"ג

through the middle line, which is the level of Tiferes, the attribute of Yaakov — "the completion of the Patriarchs," "a dweller of tents" —which joins Chesed and Gevurah.

ולכן יעקב המשיך בחי' עקודים נקודים וברודים שהמשיך מבחי' עקודים גם בברודים ע"י שם מ"ה להיות התכללות כו'

Therefore Yaakov drew forth the level of akudim, nekudim and berudim [— "streaked, speckled and spotted"]: he drew from the level of Akudim into Berudim as well, through the Name Mah, so that there would be inclusion, etc.

ולכן תפארת נק' אות אמת (עי' בזוהר ר"פ ויקרא) מפני שמחבר ועושה התכללות שלא יהיו המדות חו"ג נגדיים זה לזה.

Therefore Tiferes is called "a sign of truth" (see the Zohar, at the beginning of Parshas Vayikra), because it joins and brings about inclusion, so that the attributes, Chesed and Gevurah, should not be opposed to one another.

והנה הגדול הגבור הוא בחי' חו"ג והנורא הוא בחי' תפארת ויש בו תוספת וי"ו והנורא

Now, "the great, the mighty" is the level of Chesed and Gevurah, and "the awesome" is the level of Tiferes; and it has an added vav: "and the awesome" (ve-hanora),

שנמשך המשכה עליונה שעי"ז נעשה ההתכללות וכענין הנ"ל דהתקון וההתכללות הוא ע"י המשכת שם מ"ה וכן ביעקב נאמר מה נורא המקום הזה.

[meaning] that a supernal flow is drawn down, through which the inclusion comes about — as in the matter mentioned above, that the Tikkun and the inclusion come through drawing down the Name Mah. And so of Yaakov it is said, "How (mah) awesome is this place!"

וזהו דבכלי הת"ת הוא מאיר שם הוי"ה שהוא הארה גדולה ונעלית יותר מבכלים דחו"ג והיינו

And this is why in the vessel of Tiferes the Name Havayah shines, which is an illumination greater and more exalted than in the vessels of Chesed and Gevurah. That is,

כי ע"י שם הוי"ה נמשך בחי' ההתכללות וז"ש הוי"ה אחד (ועמ"ש ע"פ לתת נקמת הוי"ה במדין).

through the Name Havayah the level of inclusion is drawn forth; and this is [the meaning of] what is said, "Havayah is One" (and see what is written on [the verse] "to execute the vengeance of Havayah upon Midian").

והנה התורה נק' תורת הוי"ה כי בתורה כתיב וכל נתיבותיה שלום וכמ"ש או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי וגו'

Now the Torah is called "the Torah of Havayah," for of the Torah it is written, "and all its paths are peace"; and as it is written, "Or let him take hold of My strength, that he may make peace with Me," etc. —

שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה שיהי' בחי' ההתכללות ויחוד הספירות וההיכלות ועי"ז יומשך גילוי אור א"ס ב"ה. והתכללות זו הוא ע"י הבטול.

peace in the heavenly household and in the earthly household: that there be the level of inclusion and unification of the Sefiros and the chambers (heichalos), and through this the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, will be drawn down. And this inclusion is through self-nullification (bittul).

וזהו יסוד כל התורה להיות בטול היש לאין וכל השלשה דברים שעליהם העולם עומד היינו תורה ועבודה וגמ"ח כולם ענינם בטול היש לאין וע"י הבטול נעשה ההתכללות משא"כ בבחי' יש כו'.

And this is the foundation of the entire Torah: to be the nullification of the "something" into the "nothing." And all three things on which the world stands — namely Torah, service and acts of kindness — are all, in their essence, the nullification of the "something" into the "nothing." And through bittul the inclusion comes about, which is not so at the level of "something," etc.

13 והנה דור הפלגה אמרו ונעשה לנו שם פן נפוץ כו' פי' שרצו ג"כ שיקבלו השפע מבחי' שם הוי"ה שהוא המשכה עליונה.

Now the generation of the Dispersion said, "And let us make ourselves a name, lest we be scattered," etc. The meaning is that they, too, wanted to receive the flow from the level of the Name Havayah, which is a supernal drawing-down.

וזהו ונעשה לנו שם פן נפוץ פי' שלא רצו שיומשך להם ההשפעה מבחי' שלמטה במדרגה שמשם יניקת החיצונים שיניקתם מאחוריים דשם אלקים ונק' לכך אלקים אחרים כו'

And this is [the meaning of] "And let us make ourselves a name, lest we be scattered": that is, they did not want the flow to be drawn to them from a level lower in rank, from which the external forces draw their nourishment — for their nourishment is from the hind-part of the Name Elokim, and therefore they are called "other gods" (elokim acherim), etc.

כי זהו כל עיקר מעלת עולם התקון שהוא בחי' ההתכללות ולכן נאמר גבי יעקב שבעים נפש לשון יחיד משא"כ בעולם התהו מחמת שלא היה התכללות נמשך שבה"כ.

For this is the entire essence of the superiority of the World of Tikkun: that it is the level of inclusion. Therefore of Yaakov it is said, "seventy soul" (nefesh), in the singular; which is not so in the World of Tohu, where, because there was no inclusion, the shattering of the vessels followed.

14 ואמנם הם ידעו אשר לקבל מעולם התקון הוא ע"י בטול היש כנ"ל בענין התקון ע"י שם מ"ה והם לא רצו בזה

However, they knew that to receive from the World of Tikkun is through the nullification of the "something," as [explained] above concerning the Tikkun through the Name Mah; and they did not want this.

וכמ"ש בלק"ת להרח"ו ז"ל שרצו לילך בשרירות לבם ושאעפ"כ יומשך להם השפעת טובה כו' ע"כ נתחכמו לעשות המגדל והעיר.

And as is written in the Likkutei Torah of Rabbi Chaim Vital, of blessed memory: that they wanted to go in the stubbornness of their heart, and nevertheless have a flow of good drawn to them, etc. Therefore they cleverly contrived to make the tower and the city.

15 והוא שנתייעצו שע"י האחדות שיהיה ביניהם להיות חבור עצבים ע"כ ע"ז ימשיכו להם טובה והשפעה גשמית עכ"פ אף אם לא יהיה להם הבטול ועבודת השי"ת.

That is, they took counsel that through the unity there would be among them — to be "joined [even] to idols" — through this they would draw to themselves good and a material flow at least, even if they would not have bittul and the service of G-d, blessed be He.

והיינו כי ידעו בכח שמוש השמות עליונים שבבחי' התכללות מאיר אור עליון ביותר וכמש"ל בענין עקודים בכלי א' שהוא בחי' ומדרגה גבוה מאד שהוא למעלה מעולם התהו ומעולם התקון.

That is, they knew, through the power of using the supernal Names, that in a state of inclusion a most supernal light shines — as explained above concerning Akudim in one vessel, which is a very high level and rank, above the World of Tohu and the World of Tikkun.

16 וע"כ אמרו ונעשה לנו שם שימשיכו ג"כ משם הוי"ה דהיינו ממקום הכולל לכל ההשתלשלות בשוה שהוא אור כללי כנ"ל

Therefore they said, "And let us make ourselves a name": that they would draw also from the Name Havayah, that is, from the place that includes the entire chain of descent (hishtalshelus) equally, which is an all-inclusive light, as [stated] above,

ולא יצטרכו להיות נכנעים תח"י הקדושה דעולם התקון דאצי' שמשם א"א להם לקבל רק מבחי' חיצוניות כו'.

and they would not need to be subdued under the holiness of the World of Tikkun of Atzilus, from which it is impossible for them to receive except from the level of the outer dimension (chitzoniyus), etc.

17 והיינו ע"י האחדות וההתכללות שיהיה ביניהם ולכן עשו העיר ומגדל דהיינו שהיה סימן להם שלא יתפרדו איש מעל אחיו

That is, through the unity and inclusion there would be among them. Therefore they made the city and the tower: that is, it was a sign for them that they would not separate one from another,

כי רועי צאן היו זה הולך אנה וזה אנה ע"כ עשו עיר ומגדל גבוה כדי שיתקבצו כולם שם ולא יפרדו איש מעל אחיו וכמ"ש הראב"ע.

for they were shepherds, this one going here and that one going there; therefore they made a city and a tall tower, so that they would all gather there and not separate one from another, as Rabbi Avraham ibn Ezra writes.

וגם ע"פ רוחניות ג"כ ענין העיר והמגדל היה לתועלת החבור והיחוד (ע' בזוהר פ' נח דף ע"ד ע"ה).

And according to the spiritual [dimension] too, the matter of the city and the tower was for the purpose of joining and unification (see the Zohar, Parshas Noach, pages 74 and 75).

וזהו מה שאמר הקב"ה הן עם אחד ושפה אחת לכולם כו' ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות.

And this is what the Holy One, blessed be He, said: "Behold, [they are] one people, and one language for them all," etc., "and now nothing that they have schemed to do will be withheld from them."

פי' כי לפי שבאמת ע"י ההתכללות והחבור נמשך ממקום עליון ביותר וכמ"ש חבור עצבים וגו'

The meaning is: because in truth, through inclusion and joining, [a flow] is drawn from a most supernal place — as it is written, "joined to idols," etc. —

וא"כ לא יבצר מהם כו' וא"כ הרי ח"ו ימשיכו המים היוצאים מבית ה' לבית הכסא כו'

then "nothing will be withheld from them," etc. And if so, then, G-d forbid, they would draw "the waters that go forth from the House of G-d" to the privy, etc.,

אשת הזמה כו' כיון שהם היו הולכים בשרירות לבם כו' ולא רצו לקבל הבטול והעול

the lewd woman, etc. — since they were walking in the stubbornness of their heart, etc., and did not want to accept bittul and the yoke.

(וזהו כעין מ"ש פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם ואין זה ראוי כיון שכבר נפגם ע"י עץ הדעת א"כ ימשיך תוקף זה דעץ החיים בסטרא אוחרא ויגביר הרע וכמ"ש במ"א וכך הוא כאן).

(And this is akin to what is written, "lest he put forth his hand and take also from the Tree of Life, and eat, and live forever"; and this is not fitting, since he had already been blemished through the Tree of Knowledge. If so, he would draw this strength of the Tree of Life into the sitra achra (the other side) and strengthen evil, as is written elsewhere; and so it is here.)

ועל כן הבה ונבלה שפתם כו' פיזור לרשעים הנאה להם והנאה לעולם. וכנוס לצדיקים שיש בהם הבטול להש"י הנאה להם והנאה לעולם כי ע"י ההתכללות נמשך ממקום עליון כנ"ל ולכן השלום הוא הכלי המחזיק ברכה:

Therefore, "Come, let us confound their language," etc. "Dispersion for the wicked is pleasant for them and pleasant for the world"; and gathering for the righteous, who have bittul to G-d, blessed be He, is pleasant for them and pleasant for the world — for through inclusion [a flow] is drawn from a supernal place, as [explained] above. And therefore peace is the vessel that holds blessing.

TORAH OHR • PARSHAS LECH LECHA • MAAMAR 1

(ענין לך לך וילך למסעיו ממטה למעלה מלמעלה...

The subject of "Go forth": "And he went on his journeys," from below upward and from above downward

1 (ענין לך לך וילך למסעיו ממטה למעלה מלמעלה למטה כו' להי' הנראה כו' להי' סתם)

(The subject of "Go forth" [Lech Lecha]; "And he went on his journeys" — from below upward, from above downward, etc.; "to G-d who appeared," etc.; "to G-d," unqualified.)

2 הנה אברם הוא השכל הנעלם מכל רעיון אי"ב ר"ם וצ"ל בבחי' גילוי דהיינו להיות סדר השתלשלות מבחי' חכים ולא בחכמה ידיעה בבחי' ירידה ממדרגה למדרגה עד סוף כו'

Now, Avram is the intellect hidden from all thought — av ram, "exalted father"; and it must come to be in a state of revelation, that is, that there be the ordered chain of descending worlds (hishtalshelus) from the level of "wise, but not with a knowable wisdom," in the manner of descent from level to level, down to the end, etc.

והתכלית הוא להיות גילוי בבי"ע ג"ע עליון ותחתון תענוג הנבראים שיוכלו לקבל גילוי התענוג כו'.

And the purpose is that there be revelation in [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah — the upper and lower Gan Eden, the delight of the created beings — so that they may receive the revelation of the delight, etc.

3 וזהו ענין חסד אתגלי בפומא דאמה להיות גילוי ההשפעה בבחי' התקשרות והוא יושב פתח האהל כו'.

And this is the meaning of "Chesed is revealed in the mouth of the amah": that there be a revelation of the flow of influence in the manner of connection; and "he was sitting at the entrance of the tent," etc.

אך גילוי זה הוא ע"י צמצומים והעלם בחי' חשך דיצחק ויהי ערב ויהי בקר יום א'

But this revelation comes through contractions (tzimtzumim) and concealment — the level of the darkness of Yitzchak — "And there was evening and there was morning, one day,"

כדי להיות בחי' יש ובו יהיה יום אחד המשכת אחד שיהיה היש בטל דהיינו שיהיה בחי' יש ובטל כו'.

so that there be the level of a [created] something (yesh), and in it there will be "one day" — the drawing down of "One" — that the something be nullified; that is, that there be the level of something and [yet] nullified, etc.

4 והנה להיות גילוי זה צ"ל מצות מילה להסיר ערלה היא קליפת נוגה החופפת כו' שלא יהיה לה יניקה שא"א להמשיך בחי' גילוי בעודה שם כ"א כשיעור חיותה כו'.

Now, for this revelation to be, there must be the mitzvah of circumcision, to remove the foreskin, which is kelipas nogah that covers over [it], etc., so that it have no nurture; for it is impossible to draw down the level of revelation while it is there, except to the measure of its life-force, etc.

ולכן כתיב אחר מצות מילה כי אב המון גוים שלכאורה אינו מובן מה ענין גוים לכאן

Therefore it is written after the mitzvah of circumcision, "For [I have made you] the father of a multitude of nations" — which at first glance is not understood: what do nations have to do with this?

אלא שנעשה כח הבירור ע"י גילוי זה כי למה הצדיקים דומים בפני השכינה כנר בפני האבוקה שנכללים בבחי' בטול באבוקה.

Rather, the power of refinement comes about through this revelation; for "To what are the righteous comparable before the Shechinah? Like a candle before a torch," in that they are absorbed, in a state of self-nullification (bittul), into the torch.

5 ואמרו גלו לאדום כו' כי לא גלו אלא כדי שיתוסף עליהם גרים והן הניצוצות שבק"נ שבמאכלים ומשקים שמתעלים להתכלל בקדושה מפני גילוי שכינה שע"ז הם בטלים ונכללים כנר בפני אבוקה כו'.

And [the Sages] said, "They were exiled to Edom," etc.; for "they were exiled only so that converts would be added to them" — and these are the sparks within kelipas nogah that are in foods and drinks, which are elevated to be absorbed into holiness because of the revelation of the Shechinah, through which they are nullified and absorbed, like a candle before a torch, etc.

6 וזהו ענין פ' זו ויאמר ה' אל אברם א"ב ר"ם שיהא יורד ומשתלשל בבחי' גילוי כדי להיות תיקון ובירור

And this is the meaning of this passage, "And G-d said to Avram" — av ram — that it should descend and come down by stages in a state of revelation, so that there be rectification and refinement.

כי עד אברם הי' שבה"כ דור המבול כו'. ומאברם מתחיל עולם התיקון לך לך יציאת שם מ"ה המתקן ומברר כו'.

For until Avram there was the shattering of the vessels — the generation of the Flood, etc. And with Avram begins the World of Rectification: "Go forth" (lech lecha) — the emergence of the Name Mah, which rectifies and refines, etc.

וצ"ל ירידה אחר ירידה מא"ב ר"ם בחי' יסוד אבא עד אל הארץ בחי' מל'. אשר אראך.

And there must be descent after descent, from av ram — the level of Yesod of Abba — down to "the land," the level of Malchus. "That I will show you."

פי' אראה ואגלה אותך בעצמך כלומר שאתה תבא לידי התגלות במצות מילה. והיה שמך אברהם אב המון גוים כו':

This means: I will show and reveal you yourself; that is, you will come to be revealed through the mitzvah of circumcision. "And your name shall be Avraham, [for I have made you] the father of a multitude of nations," etc.

7 והנה לפ"ז היא ירידה להיות מא"ב ר"ם אברהם. אך הענין מה שנתוסף לו ה' הוא ה' עילאה ובזוהר אי' גבי ועבד הלוי הוא.

Now, according to this, it is a descent to become Avraham from av ram. But the point is that what was added to him, the hei, is the upper hei; and in the Zohar it is stated on "And the Levite shall perform the service, he":

הוא דא עתיקא שהתגלות עתיק הוא בבינה דוקא ולא בחכמה כי חכמה נק' עדן ואין שם התגלות עתיק

"He" — this is Atika; that is, the revelation of Atik is specifically in Binah and not in Chochmah; for Chochmah is called Eden, and there is no revelation of Atik there,

כי עתיק הוא מקור התענוגים והתענוג הוא למעלה מן החכמה ובחכמה עצמה שהיא בחי' נקודה עדיין לא בא לידי גילוי כ"א

for Atik is the source of delights, and delight is above Chochmah; and in Chochmah itself, which is the level of a point, it has not yet come to revelation, except

ע"י בינה נקודה בהיכלא נקבה תסובב גבר שמקבלת הארת עתיקא. והענין כנודע שלהיות התפשטו' וירידת המדרגו' הוא דוקא ע"י בחי' ומדרגה יותר עליונה כו':

through Binah — "a point in a palace"; "a female shall encompass a male" — for it receives the light of Atika. And the explanation, as is known, is that for there to be an expansion and descent of the levels, this comes specifically through a level and rank that is higher still, etc.

8 ולהבין זה היטב הנה כתיב בשלמה וידבר שלשת אלפים משל. הענין הוא כמו שאנו רואין שהחכם אף שיודע דבר חכמה בעצמו אעפ"כ אינו יכול להסביר החכמה ההיא לזולתו עד שקודם

To understand this well: it is written of Shlomo, "And he spoke three thousand parables." The explanation is as we see, that a wise man, even though he himself knows a matter of wisdom, nevertheless cannot explain that wisdom to another until, before

שהוא מסביר צריך לקשר דעתו בחוזק ולהתיישב איך ומה שיכול להסביר ולהשתלשל למטה בדברים תחתונים ולהלבישם במשל דהיינו שיהי' יכול למצוא דבר החכמה ההיא גם בדברים תחתונים.

he explains [it], he must bind his mind with strength and settle [his thought on] how and what he can explain, and [how to] bring [it] down by stages into lower matters and clothe them in a parable; that is, that he be able to find that matter of wisdom also in lower things.

כי לזה צריך חכם גדול שיוכל להלביש חכמתו גם בדברים תחתונים שלמטה ממנו. רק שלמה המלך ע"ה ברוב בינתו היה יכול למצוא שלשת אלפים משל

For this a great sage is needed, who can clothe his wisdom even in lower matters that are beneath him. Only King Shlomo, peace be upon him, in the abundance of his understanding, could find three thousand parables,

דהיינו ג' אלפים מדרגות שלמטה ממנו גם שם היה יכול למצוא ולהראות אותו דבר חכמה בעצמה שהיה יודע.

that is, three thousand levels beneath him; even there he could find and show that very matter of wisdom that he knew.

לכן כשנצרך להשתלשל המדרגה שתהיה ההתבוננות בהרחבה צריך שיהיה מן מקור עליון הגבוה ביותר מבחי' חכמה ואז יכול להיות התגלות בינה

Therefore, when the level must come down by stages so that the contemplation be in breadth, it must come from a higher source, loftier than the level of Chochmah, and then there can be the revelation of Binah.

אבל מן חכמה עצמה אין יכול לירד להשתלשל ממנה בחי' בינה רק שרש בינה והתגלותה היא התגלות עתיק בה וע"י נשתלשלה ונתגלה בהרחבה.

But from Chochmah itself the level of Binah cannot descend and come down by stages; rather, the root of Binah and its revelation is the revelation of Atik within it, and through [this] it came down by stages and was revealed in breadth.

9 ואף כאן להיות הארת הבינה אורך ורוחב מבחי' יו"ד חכמה בחי' נקודה כו' הוא ע"י גילוי בחי' עליונה יותר היא בחי' עתיק בחי' קוצו של יו"ד שע"ז מתפשט היו"ד בה"א.

So too here: for there to be the light of Binah, [with its] length and breadth, from the level of the yud — Chochmah, the level of a point, etc. — this comes through the revelation of a higher level still, namely the level of Atik, the level of the tip of the yud, through which the yud expands into the hei.

וכמבואר בפרדס שהיו"ד יש לו ג' קוצין ומקוץ התחתון נמשך הה' ובקוץ התחתון יש בחי' הקוץ העליון

And as is explained in the Pardes, the yud has three tips; from the lower tip the hei is drawn forth, and within the lower tip there is [something of] the level of the upper tip.

ונמצא שיש הארת קוץ העליון בבינה ולכן ירידה זו היא בחי' עילוי מאוד שנמשך אור הכתר ולכן וילך למסעיו מנגב.

It follows that there is a light of the upper tip in Binah. Therefore this descent is a very great elevation, for the light of Keser is drawn down. And therefore, "And he went on his journeys from the Negev" —

חסד. ועד בית אל. מל'. מלמעלה למטה. ומלמטה למעלה. מלה' הנראה כו' עד להי' סתם:

Chesed — "and as far as Beis El" — Malchus: from above downward, and from below upward; from "to G-d who appeared," etc., to "to G-d," unqualified.

10 והנה להבין זה בעבודה הנה אמרו נובלות חכמה של מעלה תורה שהתורה שהיא בדברים גשמיים היא מבחי' חכים ולא בחכמה ידיעא כי

Now, to understand this in [terms of] divine service: [the Sages] said, "The fallen fruit of the wisdom above is Torah"; that is, the Torah, which is [clothed] in physical things, is from the level of "wise, but not with a knowable wisdom." For

הנה חכמה עליונה אין לה השגה רק דוקא בהתלבשותה בדברים גשמיים שאזי בלקיחת האתרוג עד"מ מאחר שהחכמה מלובשת בו ה"ז כאלו אוחז בחכמה העליונה.

the supernal Chochmah cannot be grasped except specifically through its being clothed in physical things; so that in taking the esrog, for example, since the wisdom is clothed in it, it is as though one grasps the supernal Chochmah.

11 והנה המשכת חכמה עליונה בדברים גשמיים הוא ע"י אור הכתר כי אורייתא מחכמה נפקת בבחי' גילוי

Now, the drawing down of the supernal Chochmah into physical things is through the light of Keser; for "the Torah comes forth from Chochmah" in a state of revelation,

אבל מקורה הוא למעלה שתריי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן הם תר"ך עמודי אור והוא מארחין לבנונית דגלגלתא בחי' כתר שהוא מל' דא"ס ועי"ז נמשך למטה כ"כ.

but its source is higher: for the 613 mitzvos of the Torah and the seven of the Rabbis are the 620 pillars of light, and it [comes] from "the paths of the whiteness of the Skull (Gulgalta)," the level of Keser, which is the Malchus of the Infinite One (Ein Sof); and through this it is drawn so far down.

12 ולכן גילוי חכמה עליונה המלובשת בפ' קדש עד"מ הוא יותר מגילוי החכמה עצמה במקומה העליון לפי שנמשך ע"י הכתר שלמעלה מהחכמה.

Therefore the revelation of the supernal Chochmah that is clothed in the passage of "Kadesh," for example, is greater than the revelation of Chochmah itself in its supernal place, because it is drawn [down] through Keser, which is above Chochmah.

ולכן נעשה יחוד עליון ע"י דברים גשמיים כמו ע"י צדקה נעשה יחוד עליון באצי' למעלה מג"ע תענוג הנשמות

Therefore a supernal unification is brought about through physical things; as through charity (tzedakah) a supernal unification is brought about in Atzilus — above Gan Eden, the delight of the souls,

שהוא בבריאה ומלי דאצילות נעשה עתיק דבריאה כו' שמצדק נעשה צדקה ד נעשה ה כמ"ש בזהר עד לא קבילת דכר כו'.

which is in Beriah — and Malchus of Atzilus becomes the Atik of Beriah, etc.; so that from tzedek comes tzedakah — the dalet becomes a hei — as is written in the Zohar, "As long as she has not received a male," etc.

13 ולכן לא נאמר בתורה מעלת אברהם שהיה מאכיל אורחים כו' עד שבא לא"י ולא בחו"ל הגם שכבר היה בן ע"ה כו'

Therefore the Torah does not state the virtue of Avraham, that he would feed guests, etc., until he came to the Land of Israel, and not outside the Land, even though he was already seventy-five years old, etc.

אלא שמתחלה אף אם היה עושה לא היה ממשיך כלום ולא היה נוגע ליחוד עליון עד שויאמר ה' אל אברם במאמר זה ויאמר ה' מאציל עליון המשיך אל א"ב ר"ם לך לך כו'

Rather, at first, even if he did [so], he did not draw down anything and did not touch the supernal unification, until "And G-d said to Avram" — with this utterance, "And G-d said," the supernal Emanator drew down to av ram "Go forth," etc.,

להיות ירידה והשתלשלות כו' ואזי נמשך להיות יחוד עליון תלוי במעשה התחתונים ועיקר גילוי היחוד הוא ע"י התורה.

for there to be descent and hishtalshelus, etc.; and then it was drawn down so that the supernal unification depends on the deeds of those below; and the main revelation of the unification is through the Torah.

אך האבות עשו הכנה לבחי' התורה כמ"ש ותורה שם בישראל ע"י ישראל. כי ע"י אברהם נמשך קו ימין חסד כו'.

But the Patriarchs made a preparation for the level of the Torah, as it is written, "And He placed Torah in Israel" — through Israel. For through Avraham the right line, Chesed, was drawn down, etc.

וזהו ענין ס' בראשית שאין בו מצות התורה רק פ' אברהם ופ' יצחק כו' שהם קודם התורה והם הם שהמשיכו להיות בחי' התורה כו':

And this is the meaning of the book of Bereishis, in which there are no mitzvos of the Torah, only the portion of Avraham and the portion of Yitzchak, etc., which are before the Torah; and they are the ones who drew down [so] that there be the level of the Torah, etc.

14 אך לפ״ז צריך להבין מדוע לא זכו ישראל לקבל התורה עד שהיו בגלות מצרים וימררו בחומר ובלבנים הלא כבר זכו ע״י אבות.

But according to this, it must be understood why Israel did not merit to receive the Torah until they were in the exile of Egypt, "and they embittered [their lives] with mortar and with bricks"; had they not already merited [it] through the Patriarchs?

וגם איך היה יכול לעשות כל היחודים קודם שנימול כי המילה ניתנה לו אח״כ כשהיה בן צ״ט שנה.

And also, how could he perform all the unifications before he was circumcised, since circumcision was given to him afterward, when he was ninety-nine years old?

רק דאיתא קיים אברהם כל התורה כולה ואיך הניח תפילין אשר נזכר שם יציאת מצרים ואז עדיין לא היה כלל גלות מצרים. אך באמת יש פנימי׳ וחיצוני׳ והקיום שלו היה בפנימי׳.

But it is stated that Avraham fulfilled the entire Torah — and how did he put on tefillin, in which the Exodus from Egypt is mentioned, when there was as yet no exile of Egypt at all? But in truth there is an inner dimension and an outer dimension, and his fulfillment was in the inner dimension.

15 ויאמר הוי״ה היינו התגלות והמשכת אא״ס כ״ע מלמעלה למטה בבחי׳ פנימי׳ אבל שיוכל להתגלות גם בחיצונית שיהיה בדבר גשמי בקלף ממש גילוי אלקות כנ״ל.

"And Havayah said" means the revelation and drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), the supernal Keser, from above downward, in the inner dimension. But that it can be revealed also in the outer dimension — that in a physical thing, in actual parchment, there be a revelation of G-dliness, as explained above —

אין זה דרך השתלשלו׳ רק ע״י וימררו חייהם כו׳ בכל עבודה קשה נעשה התגלות מבחי׳ למעלה מהשתלשלות

this is not by way of hishtalshelus; only through "And they embittered their lives," etc., "with all hard labor," does a revelation come about from the level that is above hishtalshelus,

כי אז יוכל להתגלות גם למטה מהשתלשלות כי שם מעלה ומטה שוין גם חכמה לבחי׳ עשי׳ יחשב כולם בחכמה עשית.

for then it can be revealed also below hishtalshelus; for there, above and below are equal — even Chochmah is reckoned as the level of Asiyah: "You made them all with wisdom."

16 וזהו כי עגולי אריך מקיפי רגלי עשיי' היינו שההמשכ' והתגלות הוא מן מקיף עליון הכולל אבי"ע כו' ואז יכול להשתלשל רצונו ית' גם בדבר גשמי בקלף וכדומה.

And this is [the meaning of] "for the circles of Arich encompass the feet of Asiyah": that is, the drawing down and revelation is from the supernal encompassing [light] that includes [the worlds of] Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah, etc.; and then His will, blessed be He, can descend by stages even into a physical thing, into parchment and the like.

אבל אברהם לא המשיך רק בבחי' פנימית מלמעלה לכן לא הי' עדיין התגלות במעש' המצות בגשמיות ממש בבחינ' חיצונית רק הקיום שלו כל התורה היה בבחי' פנימית.

But Avraham drew down only in the inner dimension, from above; therefore there was not yet a revelation in the actual physical performance of the mitzvos, in the outer dimension; rather, his fulfillment of the whole Torah was in the inner dimension.

17 וכשהיה בן צ"ט ניתנה לו במתנ' מצות מילה במעשה ממש בכדי שיולד ממנו יצחק שיצא מאתו אח"כ יעקב תמים ובניו יקבלו התורה בהתגלות חיצונית מצות מעשה ממש

And when he was ninety-nine, the mitzvah of circumcision in actual deed was given to him as a gift, in order that Yitzchak be born from him, from whom Yaakov the wholehearted would afterward come forth, and his sons would receive the Torah in outward revelation — mitzvos of actual deed.

לכן לא קבל אברהם התורה לפי שיצא ממנו ישמעאל וכו' רק אחר שנימול ונולד יצחק אחר המילה אז יוכל להוליד יעקב תמים אשר קבלו בניו התור' במצו' מעשה.

Therefore Avraham did not receive the Torah, because Yishmael came forth from him, etc. Only after he was circumcised and Yitzchak was born after the circumcision could he then father Yaakov the wholehearted, whose sons received the Torah in mitzvos of deed.

הארה מן העגולי' כו' אף בבחי' חיצונית כי לנגדו למעלה מן השתלשלות מעלה ומטה הכל חד כו'

A light from the circles, etc., even in the outer dimension; for before Him, above hishtalshelus, above and below are all one, etc.

(ועמ"ש ע"פ משה ידבר שם נת' היטב ההפרש בין מה שקיים אברהם כל התורה כו' למ"ת עולה בקנה א' עם מ"ש כאן):

(And see what is written on [the verse] "Moshe would speak": there the difference between Avraham's fulfilling the whole Torah, etc., and the Giving of the Torah is well explained, and it accords with what is written here.)

18 וזהו הוא עשנו ולא אנחנו ולו קרי בוי"ו וכתיב לא באל"ף וביאור הענין כי איך יכול להיות שנהי' אנחנו עמו על ידי השתלשלות רק כי הוא עשנו ולא באל"ף זהו בחי' כתר

And this is [the meaning of] "He made us, and not we [ourselves]": the word lo is read with a vav and written with an alef. And the explanation of the matter: for how can it be that we would be "His people" by way of hishtalshelus? Only because "He made us," and lo with an alef — this is the level of Keser,

כי א' רישא דאתוון כתר ועי"ז יכול להיות ולו בוי"ו אנחנו עמו כי מאחר שזהו למעלה מן השתלשלות הארתו יכול להיות גם למטה מן השתלשלות.

for alef is the head of the letters — Keser; and through this there can be "and we are His" (lo, with a vav), "His people"; for since this is above hishtalshelus, its light can be also below hishtalshelus.

19 ולכן כשנתנה התורה ונצטוו מצות במעשה ממש מצוה הראשונה היא מתחלת באל"ף אנכי כו'. כי שיקויים המצות במעשה ויעשה יחודים

Therefore, when the Torah was given and they were commanded mitzvos in actual deed, the first commandment begins with an alef: "I (Anochi)," etc. For that the mitzvos be fulfilled in deed, and that one bring about unifications

ע"י קיום מצות במעשה אי אפשר רק שיתגלה הארה מבחי' כתר כו' לכן מצוה ראשונה מתחלת באל"ף בחי' כתר הארה מלבנונית הכתר כו'.

through fulfilling mitzvos in deed, is impossible unless a light from the level of Keser is revealed, etc.; therefore the first commandment begins with alef — the level of Keser — a light from the whiteness of Keser, etc.

20 וזהו ואברם בן ע"ה שנה בצאתו מחרן היינו כי ממוחין למדות צריך לילך דרך הגרון ואחר שירד ממדרגת מוחין ועדיין לא נעשו מדות קודם שיבאו להלב נק' אז חרן וכשהיה אברם בן ע"ה

And this is [the meaning of] "And Avram was seventy-five years old when he left Charan": that is, from the intellect (mochin) to the emotive attributes (middos) one must pass by way of the throat; and after it has descended from the level of the mochin but has not yet become middos, before they reach the heart, it is then called Charan. And when Avram was seventy-five —

היינו ז"פ עשר בחי' חיצוני' וה' חסדי' בחינת פנימי' יצא מחרן שבא הארה והתגלות מחכמה למדות.

that is, seven times ten, the outer level, and five chasadim, the inner level — he left Charan; for a light and revelation came from Chochmah to the middos.

21 והנה כמו שאיתא רישא דעשו בעטפוי דיצחק כמו"כ קודם הבירור הי' לוט כלול באברהם בקדושה

Now, just as it is stated that "the head of Esav [rested] in the bosom of Yitzchak," so too before the refinement, Lot was included within Avraham in holiness,

כמו סיגים אשר קודם הצירוף ובירור מעורבים הם עם זהב. ולו"ט בגי' מ"ה אחורי' דשם מ"ה.

like dross that, before the smelting and refining, is mixed with gold. And Lot is numerically [equal to] Mah — the back of the Name Mah.

אך הוא מקור חו"ב דקליפה לכן נק' לוט לשון קללה ולכן הלך לוט את אברהם קודם הבירור

But he is the source of the Chochmah and Binah of kelipah; therefore he is called Lot, a term of curse; and therefore Lot went with Avraham before the refinement.

ולכן יצא מלוט עמון ומואב אשר יצאה מהם רות המואביה ונעמה העמוני' כי מואב חכ' דקליפה ונעמה הוא לשון נועם בינה התגלות עתיק בבינה

And therefore from Lot came Amon and Moav, from whom came Rus the Moabite and Naamah the Ammonite; for Moav is the Chochmah of kelipah, and Naamah is a term of pleasantness (noam) — Binah, the revelation of Atik in Binah.

וע"י בירור יצאה רות המואביה ונעמה העמוני' מן חו"ב דקליפה ואחר הבירור נפרדו סיגי לוט מאברהם:

And through refinement, Rus the Moabite and Naamah the Ammonite came forth from the Chochmah and Binah of kelipah; and after the refinement, the dross of Lot separated from Avraham.

22 ויאהל אברם עד מקום שכם כתפין חו"ג דנוק' ואלון מורה ת"ת דנוק' כי כל המשכות והתגלות הי' אברהם ממשיך להמלכות מן שכל הנעלם לכן אמר לו ישמעאל יחיה לפניך

"And Avram pitched his tent as far as the place of Shechem" — [Shechem meaning] shoulders: the Chesed and Gevurah of Nukva; "and Elon Moreh" — the Tiferes of Nukva. For all the drawings-down and revelation, Avraham would draw down to Malchus from the hidden intellect. Therefore he said to Him, "May Yishmael live before You!"

כי אחרי שנקרא אברהם בה"א שע"י"ז המשיך התגלות בבחי' מל' ונתנה לו המילה הי' יכול להעלות נצוצות כנר בפני אבוקה שיהיו נכללי' בבחי' מל' כו' וכמ"ש ואת הנפש אשר עשו וכו'.

For after he was called Avraham, with a hei, through which he drew down revelation into the level of Malchus, and circumcision was given to him, he was able to elevate sparks, like a candle before a torch, so that they be absorbed into the level of Malchus, etc.; as it is written, "and the souls that they had made," etc.

גם שרי היתה נקראת מקודם ביו"ד מורה על צמצום ואח"כ כשהיתה צריכה להוליד את יצחק היתה נק' בה"א בהרחבה להורות על המשכה והתגלות.

Also Sarai was at first called [by a name ending] with a yud, indicating tzimtzum; and afterward, when she was to give birth to Yitzchak, she was called with a hei, expansively, to indicate drawing down and revelation.

וזהו ויקרא שם אברם בשם ה'. ויקרא היינו המשכה מא"ב ר"ם שכל הנעלם המשכ' מיסוד אבא לע"ס דנוק' הנק' שם ה' כו':

And this is [the meaning of] "And Avram called there in the Name of G-d." "And he called" means drawing down from av ram, the hidden intellect: a drawing down from Yesod of Abba to the ten Sefiros of Nukva, which are called "the Name of G-d," etc.

TORAH OHR • PARSHAS LECH LECHA • MAAMAR 2

פי' מגן אברהם. דהנה נודע שאברהם הוא...

"I am a shield to you": the meaning of "Shield of Avraham"

1 (אנכי מגן לך). פי' מגן אברהם. דהנה נודע שאברהם הוא בחי' חסד גדול עד מאד בלי שום מונע וכולם טובים בעיניו והוא רק טוב

("I am a shield to you.") This means "the Shield of Avraham." For it is known that Avraham is the level of an exceedingly great Chesed (kindness), without any restraint at all; all are good in his eyes, and he is only good.

ולכן אמר לו ישמעאל יחיה לפניך שפי' שיחיה לעד לפניך שהוא בחי' א"ס בלי גבול ואעפ"י

Therefore he said, "O that Yishmael might live before You," which means that he should live forever before You, which is the level of the endless (ein sof), without limit. And even though

שהוא יודע מהו ישמעאל אעפ"כ מחמת חסד גדול וטובו הגדול רוצה שיחיה ולא זו בלבד אלא שרצה שיחיה לחסד בלי גבול.

he knows what Yishmael is, nevertheless, because of [his] great kindness and his great goodness, he wants him to live; and not only this, but he wanted him to live by a kindness without limit.

2 וזהו דאיתא לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל ויצא מחמת רוב חסדו. אבל באמת אין מהראוי כן.

And this is what is taught: "Not like Avraham, from whom Yishmael came forth"; and he came forth because of the abundance of his kindness. But in truth this is not fitting.

דהנה בביאת משיח אי"ה כתיב בלע המות לנצח. ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. וצריך לבער כל הרע מן הארץ

For of the coming of Mashiach, G-d willing, it is written, "He will swallow up death forever," and "I will remove the spirit of impurity from the land"; and all the evil must be eradicated from the land.

ואם יתנהג העולם בחסדו הגדול כנ"ל לא היה העולם יכולים לבא למדרגה הנ"ל של משיח.

And if the world were to be conducted by his great kindness, as said above, the world would not be able to come to the aforementioned level of Mashiach.

ולכן בא יצחק בחי' דין ואף יצחק יצא ממנו עשו מחמת דינו הקשה על חרבך תחיה. אך יעקב היתה מטתו שלימה:

Therefore Yitzchak came, the level of judgment; yet from Yitzchak, too, Eisav came forth, because of his harsh judgment: "By your sword shall you live." But Yaakov's bed was complete.

3 והנה נודע כי מגן נק' דבר המכסה למשל במלחמה נק' מגן מה שמכסה בו שלא ישלוט עליו הקשת.

Now, it is known that a shield (magen) is the name for something that covers; for example, in war, what one covers oneself with, so that the bow will not prevail over him, is called a shield.

והנה כתיב כי שמש ומגן ה' אלקים שכמו שהשמש אם לא היה לו נרתק לא היו יכולים לסבול אורו הגדול והנרתק הוא המגין שנוכל לסבול.

Now it is written, "For a sun and a shield is Havayah Elokim." That is: just as with the sun, if it had no sheath [people] could not bear its great light, and the sheath is what shields, so that we can bear [it].

וזהו לעתיד לבא הקב"ה מוציא חמה מנרתקה וצדיקים מתהנים בה ורשעים נדונים בה.

And this is [the meaning of the teaching that] in the Time to Come the Holy One, blessed be He, will take the sun out of its sheath, and the righteous will benefit from it and the wicked will be judged by it.

4 והנה נודע שבכל בוקר דאברהם בחי' חסד מתעורר בעולם וישכם אברהם בבוקר וכדאיתא בזוה"ק והקב"ה רוצה להנהיג את העולם בבחי' חסד.

Now, it is known that every morning [the quality] of Avraham, the level of Chesed (kindness), is aroused in the world, [as it is written,] "And Avraham rose early in the morning," and as is taught in the holy Zohar; and the Holy One, blessed be He, wishes to conduct the world with the level of kindness.

אם לא היה מגן לבחי' חסד הנ"ל לצמצם חסדו וטובו ולתת דרך צמצום כמו שצריך רק להחיות הקליפות מפני שצריכין בשביל סטרא דקדושה שיהיה אתהפכא חשוכא לנהורא כידוע.

[But] were there no shield for the aforementioned level of kindness, to contract His kindness and goodness and to give by way of tzimtzum (contraction) just as much as is needed merely to give life to the kelipos (the husks), since they are needed for the sake of the side of holiness, so that there be a transformation of darkness into light, as is known;

ואם לא היה דרך צמצום היה חיותם בלי גבול ולא היו יכולים לבער הרע מן הארץ.

and were it not by way of tzimtzum, their life-force would be without limit, and it would not be possible to eradicate the evil from the land.

ולכן בכל בוקר כשמתעורר מדת אברהם מדת חסד כנ"ל אנו צריכין לברך ברכת מגן אברהם. מגין שיעשה מגין לבחי' אברהם הנ"ל לטובתינו:

Therefore every morning, when the attribute of Avraham, the attribute of kindness, is aroused, as said above, we must recite the blessing "Shield of Avraham": a shield, meaning that He make a shield for the aforementioned level of Avraham, for our good.

TORAH OHR • PARSHAS LECH LECHA • MAAMAR 3

ולא יקרא עוד שמך אברם והיה שמך אברהם...

Your name shall no longer be called Avram

1 ולא יקרא עוד שמך אברם והיה שמך אברהם כי אב המון גוים וכו'.

"Your name shall no longer be called Avram; rather, your name shall be Avraham, for [I have made you] the father of a multitude of nations," etc.

הענין כי הטעם למילה דכתיב אשר ברא אלקים לעשות לתקן שעדיין צריך תקון ע"י האדם כי הגם שכבר ברא אלקים את האדם לא בראו בשלימות

The explanation: the reason for circumcision [is that] it is written, "which G-d created to make," [meaning] to perfect, for it still needs perfecting by man. For although G-d has already created man, He did not create him complete.

וכדאיתא במדרש רבה (פ' בראשית פ' י"א) ששאל על המילה אם חביבה היא המילה למה נברא האדם ערל והיתה התשובה שכל מה שנברא בשימ"ב צריכים עשייה ותקון וכמו התורמסין שצריכין תיקון.

As is found in Midrash Rabbah (Parshas Bereishis, chapter 11): [someone] asked about circumcision, "If circumcision is so dear, why was man created uncircumcised?" And the answer was that everything that was created in the six days of creation needs [further] making and perfecting, just as lupines need perfecting.

ולהבין המשל איך הוא דומה לנמשל. הנה נודע מאמר המחדש בטובו בכל יום תמיד מע"ב

And [we must] understand how the analogy resembles what it illustrates. Now, the saying is well known: "Who in His goodness renews each day, continually, the work of creation."

תמיד הוא החדוש יש מאין וענין התהוות יש וגשמי מאין ורוחני א"א להיות כך רק ע"י בחינ' מ"ש והבדילה הפרוכת לכם בין הקודש וכו'

"Continually" is the renewal of something from nothing. And the coming into being of something [tangible] and physical from nothing and spiritual cannot happen except through the level of what is written, "The curtain shall separate for you between the Holy," etc.

כי בהמ"ק שם היה מקור ההשפעה וגילוי השכינה בקדה"ק ולהיות ההשפעה נמשך משם ולהלאה לא היה ע"י גילוי כל כך

For in the Beis HaMikdash, there, in the Holy of Holies, was the source of the flow [of divine influence] and the revelation of the Shechinah (Divine Presence). And for the flow to be drawn from there onward, it could not be through revelation to such a degree,

כי א"כ היה הכל אחד רק שנמשך ע"י מסך מבדיל והוא הפרוכת המבדיל בין קדה"ק ששם הי' גילוי השכינה לבחי'

for if so, all would be one. Rather, it is drawn through a separating screen: this is the curtain that separates between the Holy of Holies, where the revelation of the Shechinah was, and the level of

קדש ופרכת ת"א פרסא וכמה בחי' פרוכת הי' בבהמ"ק ומשכן שכל ההשתלשלות מעולם ועד עולם הוא ע"י מסך פרסא מפסיק בין כל עולם כו'.

the Holy. And "paroches" (curtain), Targum Onkelos renders "parsa" (partition). And there were several kinds of curtain in the Beis HaMikdash and the Mishkan, for the whole chain of descending worlds (hishtalshelus), from world to world, is through a screen, a partition that interrupts between each world, etc.

2 וזהו ענין המחדש בטובו שהתהוות מאין ליש הוא ע"י חדוש דהיינו ע"י מסך ופרסא נעשה אור חדש אור של תולדה ואין זה ממהות אור הראשון וכשיורד ומשתלשל נעשה עוד פרסא עד שנתהוה גשמיות ממש:

And this is the meaning of "Who in His goodness renews": the coming into being from nothing to something is through renewal. That is, through a screen and partition a new light comes to be, a light that is an offspring, and it is not of the essence of the first light. And as it descends and devolves further, there comes to be yet another partition, until actual physicality comes into being.

3 אך יש כמה מיני מסכים המבדילין שיש עוד בחינה שאומרים במוצאי שבת המבדיל בין קדש לחול

However, there are several kinds of separating screens. For there is another level, [of which] we say at the close of Shabbos, "Who separates between holy and mundane."

שהוא מסך מבדיל גמור ואינו דומה לפרסא שמפסיק בין הקודש לקדה"ק שזהו דרך השתלשלות אותו אור עצמו שנתגשם

This is a complete separating screen, and it is unlike the partition that interrupts between the Holy and the Holy of Holies, for that is the way of the chain of descent (hishtalshelus) of that very same light, as it becomes more material,

וגם לאחר הפרסא הוא קודש (וע"ד שמבדילין במ"ש ליו"ט המבדיל בין קדש לקדש) משא"כ בין קדש לחול הוא מסך שמעלים ומסתיר האור עד שנעשה נפרד ממש

and even after the partition it is holy (in the manner that at the close of Shabbos into Yom Tov we say the separation, "Who separates between holy and holy"). Not so between holy and mundane: that is a screen which hides and conceals the light until [what is beyond it] becomes actually separate,

כמו היכלות החיצונים המגביהים א"ע לומר לי יאורי כו' אלא שואתה מחיה את כולם וקרו ליה אלהא דאלהיא ואינן כופרים ממש

like the outer chambers, which exalt themselves to say, "My river is mine," etc., only that "You give life to them all," and they call Him "the G-d of gods," and they are not outright deniers.

וזהו הודו לאלקי האלקי כל"ח שלעולם חסדו והשפעתו מעולם ועד עולם עד שהוא בבחי' אלקי האלקים במקום ההעלם וההסתר והחושך ועל מסך מבדיל זה נאמר אלביש שמים קדרות וכו':

And this is [the meaning of] "Give thanks to the G-d of the gods, for His kindness is le'olam (forever)": that His kindness and His flow [extend] from world to world, until He is at the level of "G-d of the gods" in the place of hiddenness, concealment and darkness. And of this separating screen it is said, "I clothe the heavens in blackness," etc.

4 והנה בבחי' חול זה יש ב' בחינות א' חול גמור היכלות דנוגה דקרו לי' אלקא דאלקיא כנ"ל.

Now, within this level of the mundane there are two levels. The first: the completely mundane, the chambers of Nogah, which call Him "the G-d of gods," as mentioned above.

הב' הוא בחי' חולין שנעשו על טהרת הקדש חולו של מועד דהיינו שנמשך הארה מקדושה בחי' בטול גם בהחול וכמו ע"י שמירת שבת יש הארה בששת ימי החול מבחי' קדושת השבת.

The second is the level of "mundane things prepared in the purity of the holy," [such as] the mundane days of the festival (chol hamoed). That is, an illumination from holiness, the level of self-nullification (bittul), is drawn even into the mundane; just as through keeping Shabbos there is an illumination in the six weekdays from the level of the holiness of Shabbos:

ג' ימים הראשונים משבת שעברה וג' ימים אחרונים משבת הבא וזה נמשך לישראל בששת ימי המעשה מקדושת שבת להיות כל מעשיהם בחול

the first three days from the Shabbos that has passed, and the last three days from the coming Shabbos. And this is drawn to the Jewish people in the six workdays from the holiness of Shabbos, so that all their deeds in the mundane should be

ע"ד חולין שנעשו עטה"ק (וזהו ענין הבדלה במו"ש ברוך המבדיל כו' הברכה היא המשכה שיהיו החולין נעשי' עטה"ק) וע"ז נאמר ששת ימים תעשה מעשיך וכו'

in the manner of "mundane things prepared in the purity of the holy." (And this is the meaning of havdalah at the close of Shabbos, "Blessed ... Who separates," etc.: the blessing is a drawing down, that the mundane things be prepared in the purity of the holy.) And of this it is said, "Six days you shall do your work," etc.

וצריך להיות ששת ימי המעשה דוקא ע"י ההעלם ומסך (המבדיל בין קדש לחול) שאל"כ היה בטול ממש

And the six workdays must be specifically through the concealment and the screen (that separates between holy and mundane), for otherwise there would be actual self-nullification,

וכמו ענין תפלת שמו"ע בהשתחוואו' וכמו שא"א להרים יד לפני המלך כו' ומאן דמחוי במחוג קמי מלכא כו'.

as in the matter of the Shemoneh Esreh prayer with its bowings, and just as it is impossible to raise a hand before the king, etc., and "one who gestures with a finger before the king," etc.

ובאמת כתי' יגיע כפיך כי תאכל ע"י ל"ט מלאכות הזורע והחורש והקוצר כו' דהיינו שע"י המעשה ממשיך הוי"ה חדשה והתהוות דבר חדש להיות המחדש בטובו מעשה בראשית דוקא וזהו אשר ברא אלקים לעשות.

And in truth it is written, "When you eat the toil of your hands," through the thirty-nine labors, sowing, plowing, reaping, etc. That is, through the deed one draws down a new existence and the coming into being of a new thing, so that there be "Who in His goodness renews the work of creation" specifically. And this is [the meaning of] "which G-d created to make."

תורמוסין צריכין תקון להפוך מרירו למיתקו להיות מי שטרח בע"ש יאכל בשבת שיתעלה הכל בבחי' שבת

Lupines need perfecting, to turn their bitterness into sweetness, so that "one who toiled on the eve of Shabbos will eat on Shabbos," that all be elevated into the level of Shabbos.

כי שבת היא מנוחה בחי' בטול כמו שמו"ע ואי"א להיות כולו שבת כמו כולו שמו"ע רק תחלה להיות ימי החול כו'.

For Shabbos is rest, the level of self-nullification, like the Shemoneh Esreh; and it is impossible for it to be all Shabbos, just as [it cannot be] all Shemoneh Esreh; rather, first there must be the weekdays, etc.

5 ותקון זה הוא ג"כ בחי' המילה כי עד שלא נימול אברהם היה שמו אברם אב הוא בחי' ראשית הגילוי יש מאין

And this perfecting is also the aspect of circumcision. For until Avraham was circumcised his name was Avram. "Av" (father) is the level of the first revelation of something from nothing,

שהוא מקור ההשפעה נק' בשם אב והיה בבחי' רם על כל גוים כו' מפני שהיה ע"י מסך.

which, being the source of the flow, is called by the name "father." And it was in the state of "ram" (exalted), "high above all nations," etc., because it was through a screen.

6 וע"י המילה נק' אברהם אב המון גוים להוסיף התכללות ניצוצות כי להיות ההארה בגלוי גמור עד שיתקרב הניצוץ ליכלל תחת כנפי השכינה הוא ע"י המילה כי מילה אותיות מל י"ה הם חו"ב.

And through the circumcision he was called Avraham, "father of a multitude of nations," to add the inclusion of sparks. For the illumination to be in complete revelation, until the spark draws near to be included under the wings of the Shechinah, is through circumcision. For milah (circumcision) is the letters mal [and] Yud-Hei, which are Chochmah and Binah.

ומל הוא ל' התגלות כי מל מלשון ממללא שהדבור הוא המגלה את החכמה להיות החכמה יוצאת מכח אל הפועל ומההעלי' אל הגילוי

And "mal" is a term of revelation, for "mal" is from the word "memalela" (speaks), for speech is what reveals the wisdom, so that the wisdom goes out from potential to actual, and from concealment to revelation.

ולכן לע"ל דכתי' אז אהפך אל עמים שפה ברורה כתי' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דבר מחמת שיהי' גילוי בחי' דבור התגלות אלקות התגלות חכמה:

And therefore, in the Time to Come, of which it is written, "Then I will turn to the peoples a clear language," it is written, "And all flesh together shall see that the mouth of Havayah has spoken": because there will be the revelation of the level of speech, the revelation of G-dliness, the revelation of Chochmah.

7 וגילוי זה למעלה הוא בבחי' חשמל עתים חשות דהיינו שלפעמים הוא בבחי' העלם סייג לחכמה שתיקה ועתים ממללות בחי' דבור וגילוי

And this revelation above is in the aspect of Chashmal: "at times silent" (chashos), that is, sometimes it is in the state of concealment, "a fence for wisdom is silence"; "and at times speaking" (memalelos), the level of speech and revelation.

וגם מל מלשון והוא ישב ממולי שהוא פי' נגדי כלומר דבר שנראה כאילו הוא לנוכח עיניו.

And also, "mal" is from the phrase "and he dwells opposite me" (mimuli), which is explained as "facing me"; that is to say, a thing that appears as though it is before one's eyes.

8 ולמטה באדם התחתון הנה כתיב נעשה אדם בצלמנו כדמותנו יש ג"כ מסך על אבר המשפיע שהוא בבחי' רם.

And below, in the lower man (for it is written, "Let us make man in our image, after our likeness"), there is also a screen on the bestowing organ, which is in the state of "ram" (exalted).

הנסתרות לה' אלקינו חו"ב והנגלות לנו ולבנינו שע"י המילה נעשה נגלות לנו ולבנינו שהגילוי אינו אלא בבחי' לבנינו שהוא בחי' הולדה כי

"The hidden things belong to Havayah our G-d": [these are] Chochmah and Binah; "and the revealed things are for us and for our children": for through the circumcision they become "revealed for us and for our children," since the revelation is only in the aspect of "for our children," which is the aspect of begetting.

לכן כאשר נתוסף ה' באברהם מ"מ לא נעקר הר"ש באברהם שעדיין הוא בחי' רם אלא שנתוסף בחי' ה' להיות בחי' רם זה בגילוי.

For this reason, when the hei was added to Avraham, the reish was nevertheless not uprooted from Avraham, for he is still in the state of "ram" (exalted); only the level of the hei was added, so that this level of "ram" would be in revelation.

והנה המילה היא גילוי (ופריעה היא גילוי יותר כמו ופרע את ראש האשה. שחיטה מפורעת כו').

Now, circumcision is revelation (and peri'ah [uncovering] is even greater revelation, as in "and he shall uncover the woman's head"; "an uncovered slaughter," etc.).

המסך המבדיל בין קדש לחול דישראל חולין שנעשו על טה"ק שהיא עיקר ההבדלה כי בשבעה הבדלות להבדיל בין הטמא כו' אין אנו אומרים לפי שא"צ כ"כ כי מאחר שמעבירים ההבדלה שבין קדש לחול כו':

The screen that separates between holy and mundane, for the Jewish people, is "mundane things prepared in the purity of the holy," which is the main separation. For of the seven separations, "to separate between the impure," etc., we do not say, because it is not so necessary; for since one removes the separation between holy and mundane, etc.

TORAH OHR • PARSHAS LECH LECHA • MAAMAR 4

והבדילה הפרוכת לכם

"And the curtain shall separate for you"

◇

1 והבדילה הפרוכת לכם. הנה בע"ח (שער מ"א) מבואר שיש פרסא (וע' בע"ח שער ז' פ"ב)

"And the curtain (paroches) shall separate for you." Now, in Etz Chaim (Sha'ar 41) it is explained that there is a partition (parsa) (and see Etz Chaim, Sha'ar 7, chapter 2).

ובגמרא בכתובות (דק"ו ע"א) איתא י"ג פרוכת היו במקדש שני ז' כנגד ז' שערים כו' ופרש"י דלצניעותא עבידי.

And in the Gemara, in Kesubos (106a), it is stated: "There were thirteen curtains in the Second Temple: seven opposite the seven gates," etc.; and Rashi explains that they were made for modesty.

והיינו כי בלילה היו השערים ננעלים וכדאיתא במסכת תמיד רק ביום היו פתוחים שיהיו נכנסין ויוצאין דרך פתחי השערים והיו מוכרחים להיות פתוחים אעפ"כ הי' פרוכת לכל שער לצניעות כו'.

That is: at night the gates were locked, as is stated in Tractate Tamid, and only by day were they open, so that people could go in and out through the gateways; and [though] they had to be open, nevertheless there was a curtain for each gate, for modesty, etc.

וענין זה הוא כי הנה העזרה והלשכות הם מכוונים נגד מלכות דאצילות כי למעלה במלכות יש כל הבחי' שבעזרה וגם הר הבית ת"ק אמה כמ"ש בזהר שלח לך (דקס"א ע"ב).

The meaning of this is as follows. The Temple Courtyard (Azarah) and the chambers correspond to Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation), for above, in Malchus, there are all the aspects that are in the Courtyard, and also the Temple Mount of five hundred cubits, as stated in the Zohar, [Parshas] Shelach Lecha (161b).

והנה בלילה תרעין דג"ע אסתימו וכמו שננעלים השערים שערי העזרה הגם דכתי' ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה היינו בבחי' חיצוניות דוקא

Now, at night "the gates of the Garden of Eden are closed," just as the gates, the gates of the Courtyard, are locked. And although it is written, "She rises while it is still night and gives food to her household," that is specifically in the outer dimension (chitzoniyus).

וכמו באדם בשעת שינה שהוא הסתלקות וקבוץ החיות מן הדם הוא הנפש לתוך הלב ונסתם הכל בתוכו שאין מתפשט ממנו פנימית החיות רק קיסטא דחיותא וחיצוניות שאז הוא דוקא גילוי והתפשטות חיצוניות החיות

It is like a person during sleep, which is a withdrawal and gathering of the life-force from the blood, which is the soul, into the heart, and everything is closed up within it, so that the inner dimension (pnimiyus) of the life-force does not spread out from it, but only a kista de-chayusa (a small measure of life) and the outer dimension; for at that time there is specifically the revelation and spreading of the outer dimension of the life-force,

כמו כח הזן וכח המעכל שבנפש שהן בחי' חיצוניות לגבי כח השכל והמדות וראיה ושמיעה.

such as the nourishing power and the digestive power in the soul, which are the outer dimension compared with the power of the intellect, the emotive attributes (middos), sight and hearing.

2 והתפשטותן עיקרן בשעת שינה שבשעה שאינו ישן ומאיר השכל אז כח המעכל והזן אינן בהתפשטות כ"כ מצד התכללותן בכח השכל כנר בפני אבוקה ולכן מעכב התפשטותן

Their spreading takes place mainly during sleep. For when a person is not asleep and his intellect shines, the digestive and nourishing powers are not so spread out, because they are included in the power of the intellect, like a candle before a torch; and therefore [the intellect] holds back their spreading.

אבל בשעת שינה שמסתלק ממשלת כח השכל אז הן מתפשטין ואז הקיבה מעכל ושולח אל הכבד כו'. וכח הזן והמעכל והדוחה וכה"ג הם כחות חיצוניות ותחתוניות שבנפש.

But during sleep, when the rule of the power of the intellect withdraws, they spread out, and then the stomach digests and sends [the food] on to the liver, etc. The nourishing, digestive and expelling powers and the like are the outer and lower powers of the soul.

וכך למעלה במלכות דאצי' שבלילה תרעין דג"ע אסתימו שההארה שנמשך מבחי' מל' בג"ע זיו השכינה זהו עיקר הארת פנימיות המל'

So too above, in Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation): at night "the gates of the Garden of Eden are closed." For the illumination drawn from the level of Malchus into the Garden of Eden, the radiance of the Shechinah (Divine Presence), is the main illumination of the inner dimension (pnimiyus) of Malchus

(דהיינו שההמשכה מבחי' ג"ר שבמל' וכמ"ש במ"א בביאור הזהר פ' אחרי) ובלילה מסתלק הארה זו אלא שהשפע' חיצוניות נמשך אז והיינו ותתן טרף בבי"ע (והמשכה זו מבחי' ז"ת שבמל')

(that is, the drawing down is from the level of the first three [Sefiros] within Malchus, as explained elsewhere in the explanation of the Zohar on Parshas Acharei). At night this illumination withdraws, and only an outer flow is drawn down then; this is [the meaning of] "and gives food" in [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah (and this drawing down is from the level of the seven lower [Sefiros] of Malchus).

וביום נפתחים תרעי דג"ע לפי שיש התגברות החסדים חסד אל כל היום ע"כ נמשך אז המשכה הפנימית ואעפ"כ יש בחי' פרוכת פרסא ונמשך המשכה זו

By day the gates of the Garden of Eden are opened, because there is a strengthening of the Chasadim (kindnesses) — "the kindness of G-d is all day long" — therefore the inner flow is drawn down then. Nevertheless there is [still] the level of a curtain, a partition, and this flow is drawn down

ע"י אמצעות הפרסא והפרסא היא מבחי' חשמל שהוא מחיצוניות הבינה שמלביש ומקיף את י"ס דז"א וי"ס דנוק' כתנו' עור ומלבישם מצדיהם

by means of the partition. And the partition is from the level of the Chashmal, which is from the outer dimension (chitzoniyus) of Binah (understanding), which clothes and surrounds the ten Sefiros of Z'eir Anpin (the emotive attributes) and the ten Sefiros of Nukva (the feminine / Malchus) like a garment of skin, and clothes them on their sides.

והוא בכדי שלא יהיה יניקת החיצונים ומתחת רגליהם הוא בחי' מנעל להיות הפסק בין אצילות לבריאה וליצירה כו'

This is so that there be no drawing of nourishment by the external forces. And beneath their feet it is the level of a shoe, to be a separation between Atzilus and Beriah and Yetzirah, etc.

(ונעל הזה הוא בחי' המסך והפרסא המפסיק בין אצילות לבריאה כמ"ש בע"ח שמ"א פ"א ופרק ו' ובשער מ' פ"א) וכמו שפירש"י לצניעות דהיינו שלא יהיה

(This shoe is the level of the screen and partition that separates between Atzilus and Beriah, as stated in Etz Chaim, Sha'ar 41, chapter 1 and chapter 6, and in Sha'ar 40, chapter 1.) And [this is] as Rashi explained, "for modesty," meaning that there should not be

כל גילוי האור של אצילות בבריאה כ״א בדרך מסך שהמלכות דאצילות בוקע המסך ונעשה עתיק לבריאה (ע׳ בע״ח שמ״א פ״א ואגה״ק איהו וחיוהי) וכן בכל עולם.

the full revelation of the light of Atzilus in Beriah, but only by way of a screen: Malchus of Atzilus breaks through the screen and becomes Atik of Beriah (see Etz Chaim, Sha'ar 41, chapter 1, and Iggeres HaKodesh, [the letter] "He and His life-force"). And so it is in every world.

שבבריאה נעשה ג״כ חשמל מחיצוניות הבינה ומקיף לזו״נ עד שנעשה מנעל כו׳ (בע״ח שמ״א פ״א שהמסך שבין בריאה ליצירה אינו מבינה דבריאה אלא מת״ת דבריאה אלא שבת״ת יש ג״כ חשמל כמ״ש הרמ״ז ס״פ יתרו בשם אי״.

For in Beriah, too, a Chashmal is formed from the outer dimension of Binah, and it surrounds Z'eir Anpin and Nukva, until it becomes a shoe, etc. (In Etz Chaim, Sha'ar 41, chapter 1, [it is stated] that the screen between Beriah and Yetzirah is not from Binah of Beriah but from Tiferes of Beriah; but in Tiferes too there is a Chashmal, as the Ramaz writes at the end of Parshas Yisro in the name of [the book] Adam Yashar.

ואמנם בלקוטי הש״ס מהאריז״ל דט״ז ד״ה לכי ומעטי א״ע כמ״ש כאן ע״ש ועמ״ש בביאור ע״פ כי ביום הזה יכפר).

However, in Likkutei HaShas from the Arizal, page 16, in the passage beginning "Go and diminish yourself," [it is] as written here; see there. And see what is written in the explanation of the verse "For on this day He shall atone.")

ולהבין ענין חשמל זה מה ענינו הנה מבשרי אחזה כי במדות אין שם התגלות כל השכל שאם כן היו המדות בטלים בהשכל ולא הי׳ מהם כלל התפשטות והמשכה

To understand what this Chashmal is: "from my flesh I behold" [it]. In the emotive attributes (middos) there is not the revelation of the whole intellect, for if there were, the attributes would be nullified in the intellect, and there would be no spreading forth and drawing out from them at all.

אלא שאעפ״כ מקיף עליהם הארה מועטת מחיצוניות הבינה בחי׳ התבוננות שלמעלה מן המדות בכדי שלא יהי׳ יניקת החיצונים שמהמדות יכול להיות אחיזה לסט״א

Nevertheless, a small illumination from the outer dimension of Binah surrounds them — the level of contemplation that is above the emotive attributes — so that there be no drawing of nourishment by the external forces, for from the emotive attributes the sitra achra (the other side) can gain a hold,

וכמארז"ל לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל כו' וכן שבה"כ היה בהמדות לפיכך צ"ל בחי' חשמל מקיף שלא יהי' להם יניקה מהמדות אלא בדרך שערות וצפרנים כפי הצורך בלבד

as our Sages said, "Not like Avraham, from whom Yishmael came forth," etc.; and likewise the breaking of the vessels was in the emotive attributes. Therefore there must be the level of an encompassing Chashmal, so that they draw no nourishment from the attributes except in the manner of hair and nails, only as much as is needed.

(כי חשמל זה הוא מהבינה וחו"ב הן תרין ריעין כו' ומחכמה אין יניקה לחיצונים כנודע מענין הנגעים וכמ"ש ימותו ולא בחכמה לפי שחכמה כח מה בחי' בטול לאור א"ס כו').

(For this Chashmal is from Binah, and Chochmah and Binah are "two companions," etc.; and from Chochmah (wisdom) the external forces draw no nourishment, as is known from the matter of the afflictions (nega'im), and as it is written, "They die, and not with wisdom," because Chochmah is koach mah ["the power of what"], the level of self-nullification (bittul) to the Infinite Light (Or Ein Sof), etc.)

ופי' ענין החשמל שמלביש לזו"נ והרי הוא חיצוניות אצלן ואעפ"כ שרשו גבוה מהן שהרי הוא מהבינה.

The explanation of the Chashmal that clothes Z'eir Anpin and Nukva — it is the outer dimension in relation to them, and yet its root is higher than they, since it is from Binah:

הענין הוא כמו המשל שהוא לבוש להנמשל דהנה צירופי אותיות המשל הם גשמיות נגד הנמשל ולבוש לבד להנמשל

The matter is like a parable (mashal), which is a garment for the thing it illustrates (nimshal). For the letter-combinations of the parable are physical compared with the thing illustrated, and merely a garment for it.

אך מ"מ שרש המשל הוא גבוה מאד נעלה שאין כל אדם יכול לומר משלים אלא משלי שלמה ובגמרא אמרו על רבי מאיר תלתא שמעתא ותלתא מתלי ואמרו משמת רבי מאיר בטלו מושלי משלים כו'

Yet the root of the parable is very high and exalted, for not every person can speak parables, but only [such as] "the parables of Shlomo"; and in the Gemara they said of Rabbi Meir: "a third law, and a third parables"; and they said, "When Rabbi Meir died, the tellers of parables ceased," etc.

והיינו כי דוקא מי ששכלו שכל גבוה יכול לצמצם שכלו במשל שיהיה מכוון נגד הנמשל ממש

That is because specifically one whose intellect is a lofty intellect can contract his intellect into a parable that corresponds exactly to the thing it illustrates,

משא"כ מי שאין לו שכל גבוה כל כך די לו במה שיבין השכל כאשר הוא

whereas one whose intellect is not so lofty is satisfied with understanding the idea as it is,

אבל לא יוכל להסביר פנים במשל ואם יאמר משל לא יהי' המכוון כו' ועד"ז הוא בחי' החשמל שהוא לבוש לזו"נ כהתלבשות השכל במשל

but he cannot bring it to light through a parable, and if he does tell a parable it will not correspond, etc. In the same way is the level of the Chashmal, which is a garment for Z'eir Anpin and Nukva, like the clothing of an idea in a parable.

והיינו לפי שנמשך מהבינה שהיא למעלה מעלה מהמדות כו' רק אח"כ נעשה לבוש לזו"נ והוא למטה מהן כמו שהמשל הוא חיצוניות לגבי הנמשל ולבוש לבד

That is, because it is drawn from Binah, which is far above the emotive attributes, etc.; only afterwards does it become a garment for Z'eir Anpin and Nukva and is below them, just as the parable is the outer dimension relative to the thing illustrated, and merely a garment.

והרי א"כ מובן שיש בבחי' החשמל הזה ב' בחינות א' מצד שרשו שהוא גבוה מאד נעלה למעלה מן המדות

It is thus understood that in this level of the Chashmal there are two aspects. First, from the side of its root, it is very high and exalted, above the emotive attributes,

שהוא מבחי' הבינה והב' מצד התפשטותו בבחי' חיצוניות בבחי' צירופי אותיות שהאותיות הם מדרגה האחרונה שבכל הי"ס (ומה שמלביש החשמל לזו"נ היינו כמו אותיות שמלבישי' להמדות כו')

being from the level of Binah. And second, from the side of its spreading forth, it is in the outer dimension, in the form of letter-combinations, the letters being the last level in all the ten Sefiros (and the Chashmal's clothing Z'eir Anpin and Nukva is like the letters that clothe the attributes, etc.).

וזהו פי' חשמל חש מל פי' חש לשון שתיקה היינו מצד בחי' א' שבו שהוא שרשו מהבינה

This is the meaning of Chashmal: chash mal. Chash means silence; that is from the side of its first aspect, its root in Binah.

כי סייג לחכמה שתיקה כי הוי"ה בחכמה ולכן החכמה היא בחי' ביטול וזהו השתיקה וע"ד שמשה רבע"ה הי' כבד פה כו'.

For "a fence for wisdom is silence," since Havayah is in Chochmah, and therefore Chochmah is the level of self-nullification, and that is the silence; and similarly Moshe our teacher, peace be upon him, was "heavy of mouth," etc.

ומל לשון דיבור והתגלות זהו מצד בחי' הבי' שבו כשנעשה לבוש לזו"נ כמו האותיות שמלבישי' הנמשל ועי"ז יוכל להיות השפעה זהו פי' מל:

And mal means speech and revelation; that is from the side of its second aspect, when it becomes a garment for Z'eir Anpin and Nukva, like the letters that clothe the thing illustrated, and through this there can be a flow of influence. This is the meaning of mal.

3 והנה זהו בחשמל שבי"ס עצמן וכן במלאכים שיש כמה אלפים רבבות מדרגות כמ"ש היש מספר לגדודיו ויש מהם שהם מבחי' החשמל ע"י כלים דאצילות

Now, this is [so] of the Chashmal within the ten Sefiros themselves. And so also among the angels, who have many thousands of myriads of levels, as it is written, "Is there any number to His troops?" And some of them are from the level of the Chashmal, through the vessels of the World of Atzilus (Emanation).

(ור"ל שזה שנת"ל הוא ענין החשמל דבינה דאצילות המקיף לזו"נ דאצילות כנ"ל וכמו כן יש ג"כ בזו"נ דבי"ע ג"כ בחי' חשמל ומזה נמשך המסך שבין בריאה ליצירה ובין יצירה לעשיה.

(What is meant: what was explained above is the Chashmal of Binah (understanding) of Atzilus that surrounds Z'eir Anpin (the emotive attributes) and Nukva (the feminine / Malchus) of Atzilus, as above; and likewise in Z'eir Anpin and Nukva of Beriah, Yetzirah and Asiyah there is also a level of Chashmal, and from it comes the screen between Beriah and Yetzirah and between Yetzirah and Asiyah.

ושם יש ג"כ מלאכים שהם מבחי' חשמל וכידוע שמט"ט נק' נעל דשכינתא והרי נתבאר שהנעל זהו בחי' חשמל כו') וע"ז ארז"ל בשעה שהדבור יוצא מפי הקב"ה חשות.

And there too there are angels from the level of the Chashmal; and as is known, Metatron is called "the shoe of the Shechinah (Divine Presence)," and it has been explained that the shoe is the level of the Chashmal, etc.) And about this our Sages said: "When the speech goes forth from the mouth of the Holy One, blessed be He, they are silent (chashos)."

פי' הקב"ה הוא ז"א כמו פי' קוב"ה ושכינתיה שכינתי' היינו מה ששוכן ומתלבש בתחתונים וקדוש הוא מובדל כך בחי' מלכות אין מלך בלא עם הוא בחי' השוכן ומתלבש בעם

The explanation: "the Holy One, blessed be He" is Z'eir Anpin, as in the explanation of "the Holy One, blessed be He, and His Shechinah." "His Shechinah" is that which dwells and is clothed in the lower beings, while "Holy" means set apart. So the level of Malchus (sovereignty) — "there is no king without a people" — is the level that dwells and is clothed in the people,

משא"כ מדותיו יתי' לך ה' הגדולה כו' אין להם ערך ויחס לעם וזהו בחי' קדוש.

whereas His attributes, may He be blessed — "Yours, Havayah, is the greatness," etc. — have no relation or proportion to the people, and that is the level of "Holy."

4 והדבור שיוצא מפי הקב"ה הוא בחי' התגלות היינו מל מחשמל והוא כשזו"נ בוקעי' המסך ויורדי' ומתגלי' בעולם שלמטה

And the speech that goes forth from the mouth of the Holy One, blessed be He, is the level of revelation, that is, the mal of Chashmal. That is when Z'eir Anpin (the emotive attributes) and Nukva (the feminine / Malchus) break through the screen and descend and are revealed in the world below.

ואזי הם המלאכים חשות שהם נכללים בביטול שנמשך מבחי' חכמה כנ"ל בענין סייג לחכמה שתיקה

Then the angels are silent (chashos), for they are included in the self-nullification (bittul) that is drawn from the level of Chochmah (wisdom), as explained above regarding "a fence for wisdom is silence."

משא"כ כשאין הדבור יוצא כו' שהוא בחי' הסתלקות אז הם ממללות שהם ברעש גדול ואומרי' ברוך כבוד כו'.

Whereas when the speech does not go forth, etc., which is a state of withdrawal, then they speak (memallelos), for they are "with a great noise" and say, "Blessed be the glory," etc.

זהו ענין החשמל שמקיף ומלביש לזו"נ מצדיהן שהוא בכדי שלא יהי' יניקת החיצונים. אך מתחת רגליהם הוא בחי' מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב הוא בחי' מלכות.

This is the Chashmal that surrounds and clothes Z'eir Anpin and Nukva on their sides, which is so that there be no drawing of nourishment by the external forces. But beneath their feet it is the level of "How beautiful are your steps in shoes, O daughter of the noble," which is the level of Malchus (sovereignty).

נעל זה אינו לבד בשביל שלא יהי' יניקת החיצונים אלא הוא מפסיק שלא יהי' גילוי כל האור שבאצילות דאיהו וגרמוהי חד להיות כך בבריאה

This shoe is not only so that there be no drawing of nourishment by the external forces; rather, it separates, so that the full revelation of the light that is in the World of Atzilus (Emanation), where "He and His causes are one," should not be so in Beriah,

אלא שיהי' בחי' בריאה יש והיינו ע"י שהמסך מפסיק בין אצי' לבריאה והאור שנמשך מאצי' ע"י המסך להחיות בריאה הוא אור של תולדה

but that Beriah should be at the level of something (yesh). That is, through the screen separating between Atzilus and Beriah, the light that is drawn from Atzilus through the screen to give life to Beriah is a derivative light (or shel toldah).

ולכן נק' הבריאה יש מאין והגם דממך הכל כתיב וכולא קמיה כלא חשיבי עכ"ז נק' יש מאין מפני שהתהוות היש הוא מבחי' האור שנמשך ע"י הפרסא שהוא בחי' אין

Therefore Beriah is called "something from nothing" (yesh me-ayin). And although it is written, "For all is from You," and "all before Him are considered as nothing," nevertheless it is called something from nothing, because the coming into being of the something is from the level of the light drawn through the partition, which is the level of "nothing" (ayin),

שהרי אין זה מהות ועצמות האור שלפני הפרסא אלא אור של תולדה שהוא בחי' אין לגבי עצם האור שלמעלה מהפרסא.

for it is not the essence and being of the light that is before the partition, but a derivative light, which is the level of "nothing" compared with the essence of the light above the partition.

(ועיין בזוהר ח"ב דע"ח ב' רזא דחשמל כו' ובזהר הרקיע שם ובהרמ"ז ובספר הדרת מלך סי' ל' וסי' נ"ה):

(And see the Zohar, volume 2, page 78b, "the secret of the Chashmal," etc., and Zohar HaRakia there, and the Ramaz, and the book Hadras Melech, sections 30 and 55.)

5 והנה בשבת מאיר אור האצילות למטה על ידי התלבשות הבריאה לבד ואינו אלא מסך אחד

Now, on Shabbos the light of the World of Atzilus (Emanation) shines below through being clothed in the World of Beriah (Creation) alone, and there is only one screen.

משא"כ בימות החול יש הפרש בין א"י לח"ל שבא"י ההנהגה ע"י יצירה ובח"ל ע"י עשייה. והנה כל זה עדיין בבחי' קדושה וצבא השמים לך משתחוים שגם היש בטל

Whereas on the weekdays there is a difference between the Land of Israel and outside the Land: in the Land of Israel the [Divine] conduct is through the World of Yetzirah (Formation), and outside the Land through the World of Asiyah (Action). Now, all this is still in the realm of holiness, and "the host of heaven bows to You," for even the something (yesh) is nullified.

(ולכן פרכת ופרסות הנ"ל הם בחי' פרכת המבדילות בין קדש לקדש שהרי הפרסא המבדיל בין ע"ס דיצירה לע"ס דעשייה הרי גם ע"ס דעשייה הוא קודש)

(Therefore the curtains and partitions mentioned above are the level of curtains that separate between holy and holy; for as to the partition that separates between the ten Sefiros of Yetzirah and the ten Sefiros of Asiyah, the ten Sefiros of Asiyah too are holy.)

אך מעשייה ולמטה יש עוד מסך ופרסא הוא ק"נ והוא בחי' ערלה החופפת על הברית

But from Asiyah downward there is another screen and partition, which is kelipas nogah (the "glowing" husk), and it is the level of the foreskin (orlah) that covers the covenant.

(כמ"ש בע"ח ש"מ פ"א ונק' ק"נ כו' והיא הערלה המכסה על היסוד) והוא הבדלה בין קדש לחול

(As written in Etz Chaim, Sha'ar 40, chapter 1: it is called kelipas nogah, etc., and it is the foreskin that covers Yesod (foundation).) And it is the separation between holy and profane (chol).

(ואפשר שהפרסא הוא בין ע"ס דעשייה לק"נ וא"כ אפשר הוא ג"כ בחי' חשמל המפסיק בין ע"ס דעשייה לנוגה.

(And it may be that the partition is between the ten Sefiros of Asiyah and kelipas nogah; if so, it may also be the level of a Chashmal that separates between the ten Sefiros of Asiyah and nogah.

גם במ"א בפ' ואתחנן ע"פ שמע כו' נתב' ג"כ שההבדלה הוא ע"י בחי' חשמל וגם במ"א נת' ענין בחי' עטופים שהוא ממוצע בין קדושה לק"נ כו')

Also, elsewhere, in Parshas Va'eschanan, on the verse "Hear [O Israel]," etc., it is likewise explained that the separation is through the level of the Chashmal; and also elsewhere the matter of the level of the atufim is explained, which is intermediate between holiness and kelipas nogah, etc.)

וזהו ענין אשר ברא אלהים לעשות לתקן ותורמסין צריכין תקון כו' כי האדם נברא בצלמנו כדמותנו ויש לו מסך זה

This is the meaning of "which G-d created to make" — to rectify; and "lupines need rectifying," etc. For man was created "in Our image, after Our likeness," and he has this screen,

וצריך לתקן להיות החול בחי' חולין שנעשו על טהרת הקדש והיינו ע"י שנכללים בקדושת השבת

and he must rectify [it], so that the profane become the level of "profane things prepared in the purity of holiness"; and that is through their being included in the holiness of Shabbos.

כי שבת הוא קודש שאז מאיר אור האצילות ע"י הבריאה בלי מסך שבין בריאה ליצירה ובין יצירה לעשייה וכ"ש שק"נ אינו מפסיק אז שמאיר שלא על ידו כו'

For Shabbos is holy: then the light of Atzilus shines through Beriah without the screen between Beriah and Yetzirah and between Yetzirah and Asiyah, and all the more so kelipas nogah does not separate then, for [the light] shines not through it, etc.

ולכן האדם הוא מובדל ממלאכת החול שאינו עוסק בדברים גשמיים אלא שבת להוי"ה אלהיך בבחינת ביטול הגם שהוא ביטול דבריאה בחינת יש מי שבטל כו'

Therefore a person is set apart from weekday work, for he does not occupy himself with physical things; rather, "a Shabbos to Havayah your G-d," in a state of self-nullification (bittul) — although it is the self-nullification of Beriah, the level of a something that is nullified, etc.

משא"כ בימות החול שהתהוותו ע"י יצירה ועשייה שם יש קליפת נוגה החופפת אך ע"י שמברר בששת ימי החול בירורי נוגה יגיע כפיך

Whereas on the weekdays, whose coming into being is through Yetzirah and Asiyah, there kelipas nogah hovers over them. But by refining, during the six weekdays, the refinements of nogah — "the labor of your hands,

כי תאכל שעוסק באמונה לשם שמים ומתפלל ולומד בכח זה ע"ז נעשי' החולין עטה"ק וע"ז אומרים במו"ש ברוך המבדיל בין קודש לחול כי להיות הבדלה ופרסא הוא ממקום גבוה ונעלה כנ"ל בענין חשמל כו'

when you eat [it]": he deals faithfully, for the sake of Heaven, and prays and studies with this strength — through this the profane things become prepared in the purity of holiness. And about this we say at the departure of Shabbos, "Blessed [is He] who separates between holy and profane": for the existence of a separation and partition is from a high and exalted place, as explained above regarding the Chashmal, etc.,

וברוך ונמשך משם להיות מאיר דרך הפרסא כ"א לא היה הפרסא לא היה שום התהוות חדוש יש מאין ולא היה תקון חולין שנעשו עטה"ק

and [it is] "blessed" and drawn from there so as to shine through the partition. For if there were no partition, there would be no coming into being of something new from nothing, and no rectification of profane things prepared in the purity of holiness

(רק קדש לבד וכוונת הבריאה דירה בתחתונים הוא שיהי' יש ונפרד בחי' חול רק שיהי' אח"כ ביטול היש טהרת הקודש)

(only holiness alone; and the intent of creation, a dwelling place among the lower realms, is that there be a separate something (yesh), the level of the profane, only that afterwards there be the nullification of the something, the purity of holiness).

והנה בהתגלות האור דרך הפרסא עדיין הוא קדושה עד סוף העשייה ששם מקום הנוגה וזהו מצות מילה מל י"ה שהוא מל מחשמל דבינה שהוא מבחי' י"ה

Now, in the revelation of the light through the partition, it is still holiness, until the end of Asiyah, where the place of nogah is. And this is the mitzvah of circumcision (milah): mal Yud-Hei, which is the mal of the Chashmal of Binah (understanding), which is from the level of Yud-Hei,

כי חו"ב הן תרין ריעין דהיינו שכשמסירים הערלה שהיא ק"נ אז נשאר רק חשמל דבינה שהוא הלבוש שצ"ל כמבואר למעלה בכדי שיהי' התהוות בי"ע כו' אבל הערלה שהיא ק"נ צריך להסיר.

for Chochmah (wisdom) and Binah are "two companions." That is, when the foreskin, which is kelipas nogah, is removed, then there remains only the Chashmal of Binah, which is the garment that must exist, as explained above, so that Beriah, Yetzirah and Asiyah can come into being, etc.; but the foreskin, which is kelipas nogah, must be removed.

ומתחילה הוצרך להיות כך כדי שיהי' יניקה לק"נ וממנה לקליפות הטמאות שק"נ היא המפרדת בין הקדושה ובין כל קליפות טמאות ממש אבל אח"כ העבודה לברר ק"נ ולהפכה לקדושה כו' :

At first it had to be so, so that kelipas nogah could draw nourishment, and from it the impure kelipos, for kelipas nogah is what separates between holiness and all the truly impure kelipos; but afterwards the service is to refine kelipas nogah and turn it into holiness, etc.

6 והנה בהסיר הערלה אז נעשה אב המון גוים שיתוספו ניצוצות להתכלל באלקות מחמת שלא יהי' מסך הנוגה וע"ז נאמר אני הנה בריתי אתך והיית לאב המון גוים.

Now, when the foreskin is removed, then he becomes "father of a multitude of nations," for sparks are added to be included in G-dliness, since there is no screen of nogah. And about this it is said: "I — behold, My covenant is with you, and you shall be the father of a multitude of nations."

אני זקף גדול כי אני אותיות אין שמלכות הוא הכתר וזקף גדול דהיינו כשהיא מתעלית למעלה כו'.

"I" [bears the cantillation] zakef gadol: for ani ("I") has the letters of ayin ("nothing"), since Malchus (sovereignty) is Keser (the Crown); and zakef gadol [means] when it is raised upward, etc.

ופי׳ שע״י המילה הרי בריתי ממש אתך והיינו התגלות היסוד כי כל הפרסא הכל הוא בבחי׳ היסוד בכל עולם יסוד אבא כו׳

The explanation: through circumcision, “My covenant” itself is “with you,” that is, the revelation of Yesod (foundation). For the whole partition is entirely in the level of Yesod, in every world: Yesod of Abba, etc.,

עד סוף העשייה שנעשה ערלה ממש ובכריתת הערלה נעשה התגלות בריתי ממש אני זקף גדול כו׳ להיות אתך ממש שורה ומתגלה למטה כמו למעלה.

down to the end of Asiyah, where it becomes an actual foreskin; and with the cutting of the foreskin there comes the revelation of “My covenant” itself — “I” with zakef gadol, etc. — to be truly “with you,” dwelling and revealed below as above.

(ור״ל שע״י כריתת הערלה יורד ונמשך מבחי, אני בבחי׳ יסוד כמ״ש בע״ח שכ״ז שהערלה דבוקה לא נמשכו גלוי אורות עליונים ביסוד אלא הם סתומים למעלה כו׳ ובכריתת הערלה נמשך בחי׳ אני אותיות אין בבחי׳ בריתי וכ״ז נמשך אתך ממש כו׳) :

(What is meant: through the cutting of the foreskin, [light] descends and is drawn from the level of “I” into the level of Yesod, as written in Etz Chaim that as long as the foreskin is attached, the revelation of the supernal lights is not drawn into Yesod, but they are closed off above, etc.; and with the cutting of the foreskin the level of ani, the letters of ayin, is drawn into the level of “My covenant,” and all this is drawn truly “with you,” etc.)

TORAH OHR • PARSHAS LECH LECHA • MAAMAR 5

שרי אשתך לא תקרא שמה
שרי כי שרה שמה וגו'

Sarai your wife: you shall not call her name Sarai

1 שרי אשתך לא תקרא שמה שרי כי שרה שמה וגו'. הנה שינוי השם של שרה הוא להיות לה בחי' הולדה

"Sarai your wife: you shall not call her name Sarai, for Sarah is her name," etc. Now, the change of Sarah's name was so that she would have [the capacity of] giving birth,

כמארז"ל שרי לא תלד כו' וא"כ צ"ל הלא מעלת היו"ד גבוה מן הה' כי יו"ד חכמה ה' בינה.

as our Sages, of blessed memory, said: "Sarai does not give birth," etc. If so, [the question] must be asked: is not the level of the yud higher than the hei? For yud is Chochmah (wisdom) and hei is Binah (understanding).

ונודע כי עיקר הולדה מבחינת חכמה לפי שחכמה בחי' אין והחכמה מאין כו'. משא"כ בינה נק' יש כו'

And it is known that giving birth comes chiefly from the level of Chochmah, because Chochmah is the level of ayin (nothing), [as it is written,] "and Chochmah comes from ayin," etc.; whereas Binah is called yesh (something), etc.

ואיך נהפוך הוא שלהיות לה כח ההולדה לוקח מאתה כח היו"ד וניתן לה כח הה' במקומו כו'.

So how is it turned around, that for her to have the power of giving birth, the power of the yud is taken from her and the power of the hei is given to her in its place, etc.?

וחענין כי אברהם ושרה הם בחי' ח"ע וח"ת כו' ששרש אברהם הוא בבחי' חכמה דאצי'.

And the explanation is that Abraham and Sarah are the levels of the higher Chochmah and the lower Chochmah, etc., for Abraham's root is in the level of the Chochmah of Atzilus.

2 והנה למעלה כך הוא המדה עיקר ההולדה להיות מציאות הולדה חדשה הוא ע"י צמצום דוקא כי אם הי' אא"ס ב"ה מתפשט

Now above, this is the rule: the essence of giving birth, so that a new existence is born, comes specifically through tzimtzum (contraction). For if the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, were to spread forth

כמו שהוא בבחי' א"ס לא הי' אפשר להיות שום התהדות מציאות כלל אפי' ע"י רבוא רבבות השתלשלות כי כשמו כן הוא אין סוף להתפשטותו וכו'.

as it is, in the level of the Infinite, it would not be possible for any existence at all to come into being, even through myriads upon myriads [of stages] of the chain of descending worlds (hishtalshelus); for as its name is, so it is: there is no end to its spreading forth, etc.

משא"כ למטה בבחי' שרה כו' הוא להיפך ממש שאם היה האור מתצמצם היה חשך והעלם והסתר גמור ועיקר התהוות המציאות הוא ע"י בחי' התפשטות והרחבה דוקא וכו'

Whereas below, in the level of Sarah, etc., it is the very opposite: if the light were contracted, there would be darkness, concealment and total hiddenness; and existence comes into being chiefly through the level of spreading forth and expansion specifically, etc.

(וכנודע בענין ג' קוצין של היו"ד שהקוץ התחתון מקור וכח הבינה תלוי בקוץ העליון כו').

(As is known concerning the three tips of the yud: the lower tip, the source and power of Binah, depends on the upper tip, etc.)

וכנודע בענין תמונת ב' ההי"ן. ומה שנתוסף לאברהם ה' אברם אינו מוליד כו' אברהם הוא בחי' ח"ע כו'

And as is known concerning the shape of the two hei's. And as for the hei being added to Abraham: "Abram does not beget," etc.; Abraham is the level of the higher Chochmah, etc.

היינו כמו שמפורש במקרא כי אב המון גוים כו' ע"ד בחי' הנפש אשר עשו בחרן בחי' העלאות מזלעו"ז כו'.

That is, as is stated explicitly in the verse, "for [I have made you] the father of a multitude of nations," etc., in the manner of the level of "the souls they had made in Charan," the level of elevations from the opposing side (zeh le'umas zeh), etc.

אבל להולדת יצחק סט׳ דקדושה לא היה צריך כי אדרבה כל סטרא דקדושה בחי׳ ביטול ולא התפשטות כו׳

But for the birth of Isaac, [who is of] the side of holiness, it was not needed; for on the contrary, the whole side of holiness is the level of self-nullification (bittul) and not of spreading forth, etc.

משא״כ לשרה נתוסף הה׳ ללידת יצחק כו׳ (וע׳ לקמן פ׳ חיי שרה בד״ה יגלה לן טעמי) :

Whereas to Sarah the hei was added for the birth of Isaac, etc. (And see below, in Parshas Chayei Sarah, in the maamar beginning "Yegaleh lan ta'amei.")

TORAH OHR • PARSHAS LECH LECHA • MAAMAR 6

בעצם היום הזה נימול אברהם וגו'

On that very day Avraham was circumcised

◇

1 בעצם היום הזה נימול אברהם וגו'. להבין הקושיא שנזכר בספרים מפני מה לא מל אברהם א"ע קודם מאחר שקיים כל התורה כולה עד שלא ניתנה ואפילו עירובי תבשילין.

"On that very day Avraham was circumcised," etc. [We need] to understand the question that is raised in the books: why did Avraham not circumcise himself earlier, since he kept the entire Torah before it was given, even eiruvei tavshilin?

ולהבין זה צ"ל תחלה ענין המילה דהנה כתיב לא בשמים היא לאמר מי יעלה לנו השמימה ר"ת מילה וס"ת הוי"ה.

To understand this, we must first [explain] the matter of circumcision. For it is written, "It is not in heaven, that you should say, 'Who will go up for us to heaven?' (mi ya'aleh lanu hashamaymah)" — whose initial letters [spell] milah (circumcision) and whose final letters [spell] Havayah.

2 והענין דהנה תחלה כתיב ומלתם את ערלת לבבכם וכתיב ומל ה' אלקיך את לבבך ופי' שיש ב' בחי' מילה האחת היא מלמטה למעלה שצריכים אנו למול את ערלת הלב והוא ענין התשובה

The explanation: first it is written, "You shall circumcise the foreskin of your heart," and it is [also] written, "And Havayah your G-d will circumcise your heart." The meaning is that there are two levels of circumcision. The first is from below upward: we must circumcise the foreskin of the heart, and this is the matter of teshuvah (return),

כמ"ש ושבת עד הוי"ה אלקיך בקיום התורה ומצות וארז"ל אם ישראל עושין תשובה נגאלין ואם לאו אין נגאלין.

as it is written, "And you shall return unto Havayah your G-d," through fulfilling the Torah and mitzvos. And our Sages, of blessed memory, said: "If Israel do teshuvah, they are redeemed; and if not, they are not redeemed."

ואחר קבוץ גליות כתיב והביאך אל הארץ והטיבך כו׳. והוא המילה שמלמעלה למטה ומל ה׳ את לבבך

And after the ingathering of the exiles it is written, “And He will bring you into the land… and He will do you good,” etc. And this is the circumcision that is from above downward: “And Havayah will circumcise your heart.”

(וזהו והטיבך מאבותיך בחי׳ מה רב טובך אשר צפנת כו׳ כי במשה שנולד מהול כתיב ותרא אותו כי טוב הוא כו׳)

(And this is [the meaning of] “And He will do you good more than your fathers”: the level of “How great is Your goodness that You have hidden away,” etc.; for regarding Moshe, who was born circumcised, it is written, “And she saw him, that he was good,” etc.)

והיינו שבחי׳ מילה ראשונה שמלמטה למעלה היא אתעדל״ת והאתעדל״ע הוא הגלוי בחי׳ ומל ה׳ את לבבך כו׳.

That is to say: the level of the first circumcision, which is from below upward, is an arousal from below; and the arousal from above is the revelation, the level of “And Havayah will circumcise your heart,” etc.

והנה על מילה שניה הזאת שיהיה לאחר קבוץ גליות ולאחר קיום התורה כולה כתיב מי יעלה לנו השמימה ר״ת מילה שהיא למעלה מבחי׳ התורה

Now, about this second circumcision, which will be after the ingathering of the exiles and after the fulfillment of the entire Torah, it is written, “Who will go up for us to heaven?” — the initial letters [spelling] milah — which is above the level of the Torah.

כי על התורה נאמר לא בשמים היא שהיא נשפלת למטה דוקא וכנז׳ בגמ׳ שא״ר יהושע אין משגיחין בבת קול מפני שאין התורה בשמים כ״א למטה הימנה ונק׳ תורת הוי״ה

For about the Torah it is said, “It is not in heaven,” for it is brought low, below, specifically. And [this is] as mentioned in the Gemara, that Rabbi Yehoshua said, “We pay no heed to a heavenly voice,” because the Torah is not in heaven but only below it. And it is called “the Torah of Havayah,”

כי שם הוי״ה יו״ד צמצום ה׳ התפשטות ו׳ המשכה כו׳ שע״י נמשכה למטה אבל מילה הנ״ל היא למעלה משם הוי״ה עד שהיא בר״ת ושם הוי״ה הוא בס״ת וע״כ היא מבחי׳ ומדרגת השמימה.

for the Name Havayah [is]: the yud, tzimtzum (contraction); the hei, expansion; the vav, drawing down, etc. — through which it was drawn down below. But the circumcision mentioned above is above the Name Havayah, to the point that it is in the initial letters while the Name Havayah is in the final letters; and therefore it is of the level and rank of "to heaven" (hashamaymah).

ולמעלה מבחי׳ התורה שנשפלה למטה מבחי׳ שמים אלו. וע״ז ארז״ל גדולה מילה שנכרתו עליה שלש עשרה בריתות.

And [it is] above the level of the Torah, which was brought low, below, from the level of these heavens. And about this our Sages, of blessed memory, said: "Great is circumcision, for thirteen covenants were made over it."

פי׳ גדולה מילה היא בחי׳ המילה הגדולה שמלמעלה למטה (ע׳ במק״מ על הזוהר ח״ג דרל״ג ע״ב ובלק״ת פ׳ קדושים בטעמי מצות מענין גדולה מילה) שימול ה׳ את לבבך

The meaning of "Great is circumcision" is: the level of the great circumcision, which is from above downward (see the Mikdash Melech on the Zohar, part 3, page 233b, and in Likkutei Torah, Parshas Kedoshim, in Taamei HaMitzvos, on the matter of "Great is circumcision") — that Havayah will circumcise your heart.

ולכן נכרתה בי״ג בריתות פי׳ כידוע שענין הכריתת ברית הוא למעלה מן השכל והדעת ע״ד ב׳ אוהבים שעושים כריתת ברית להיות אוהבים זע״ז

And therefore it was made with thirteen covenants. The explanation, as is known, is that the matter of making a covenant is above reason and knowledge, like two who love each other, who make a covenant to be loving to one another;

דהיינו שיוכרח להיות אוהבו אף אם לא היה נמשך אצלו אהבה זו אליו אח״כ מצד השכל והדעת מ״מ מכריח א״ע לאהבה בבחינה שלמעלה מהשכל והדעת.

that is, that he will be bound to love him: even if afterward this love for him would not arise in him on account of reason and knowledge, nevertheless he compels himself to love, on a level that is above reason and knowledge.

וכך כדי להיות גילוי והמשכה בחי׳ מילה הגדולה הנ״ל (שהוא בחי׳ מה רב טובך כו׳)

And so too, in order that there be a revelation and drawing down of the level of the great circumcision mentioned above (which is the level of "How great is Your goodness," etc.),

הוא ע״י י״ג מדה״ר שהן למעלה מהחכמה והשכל ולכך היא למעלה מבחי׳ שם הוי״ה ולמעלה מבחי׳ תורה

it is through the Thirteen Attributes of Mercy, which are above Chochmah (wisdom) and intellect; and therefore it is above the level of the Name Havayah and above the level of Torah

(כמו שי״ג מדה״ר הן בחי׳ שלמעלה מהתורה ולכן שם הוא סליחת עון) וע״ז נאמר עד יעבור עמך הוי״ה פי׳ עד יעבור בבחי׳ שלמעלה משם הוי״ה (וגם בי״ג מדה״ר כתי׳ ויעבור כו׳).

(just as the Thirteen Attributes of Mercy are a level that is above the Torah, and therefore it is there that sin is forgiven). And about this it is said, "Until Your people pass over, Havayah"; meaning, "until [they] pass over" into the level that is above the Name Havayah. (And regarding the Thirteen Attributes of Mercy, too, it is written, "And [He] passed," etc.)

והנה בזה יובן ענין שאברהם קיים כל התורה כולה עד שלא ניתנה ולא קיים מצות מילה מפני שרצה להגיע לאותה מילה גדולה שמלמעלה למטה.

Now with this can be understood the matter that Avraham kept the entire Torah before it was given, yet did not keep the mitzvah of circumcision: because he wanted to attain that great circumcision which is from above downward.

ולכך קיים כל התורה כולה שלמטה מאותה מילה ואח״כ זכה לאותה מילה גדולה שמלמעלה.

Therefore he kept the entire Torah, which is below that circumcision, and afterward he merited that great circumcision which is from above.

3 וז״ש נמול אברהם ולא כתיב וימל א״ע כמ״ש תחלה גבי מילת ישמעאל ומקנת כספו דכתיב וימל כו׳

And this is why it says, "Avraham was circumcised," and it is not written, "And he circumcised himself," as it is written earlier regarding the circumcision of Yishmael and those purchased with his money, where it is written, "And he circumcised," etc.

לפי שהיא המילה שמלמטה כדכתיב ומלתם את ערלת לבבכם אבל אברהם זכה לגילוי בחי׳ ומל ה׳ את לבבך ע״כ נאמר נמול אברהם כו׳.

For that is the circumcision from below, as it is written, "You shall circumcise the foreskin of your heart." But Avraham merited the revelation of the level of "And Havayah will circumcise your heart"; therefore it says, "Avraham was circumcised," etc.

וזהו בעצם היום הזה נמול פי׳ בעצמיות של היום הזה ויום הזה הוא היום שכולו ארוך שכולו טוב כו׳.

And this is [the meaning of] "On that very day (be'etzem hayom hazeh) he was circumcised": that is, in the very essence of this day. And "this day" is the day that is entirely long, that is entirely good, etc.

והעצמיות של היום הזה היינו אותו הגילוי הגדול שיהי׳ לע״ל גילוי בחי׳ רב טובך וזהו שכולו טוב וכשנתגלה לו בחי׳ העצם של היום הזה אז נמול אברהם כו׳:

And the essence of this day is that great revelation which will be in the time to come: the revelation of the level of "Your great goodness." And this is [the meaning of] "entirely good." And when the level of the essence of this day was revealed to him, then Avraham was circumcised, etc.

TORAH OHR • PARSHAS VAYEIRA • MAAMAR 1

פתח אליהו אנת הוא חד ולא בחושבן אנת...

(Pertaining to the verse "I will go down now") Eliyahu opened: "You are One, but not in number..."

1 (שייך לפסוק ארדה נא וגו')

(Pertaining to the verse, "I will go down now...")

2 פתח אליהו אנת הוא חד ולא בחושבן אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין כו'. להבין ענין זה למה נק' י"ס בשם תקונין. צריך להקדים ביאור ענין מהות הנפש.

Eliyahu opened [and said]: "You are One, but not in number; You are the One who brought forth ten tikkunim (adornments)..." To understand this matter, why the ten Sefiros are called by the name tikkunim, we must first explain the matter of the essence of the soul.

כי הנה הנפש מצד עצמה היא אור פשוט בלי התחלקות שכל ומדות והשכל והמדות שלה הן בחי' לבושין לנפש שהנפש יש לה שכל ומדות

For the soul, in itself, is a simple light, without division into intellect and emotive attributes (middos); its intellect and emotive attributes are garments for the soul, in that the soul has intellect and emotive attributes,

אבל אינן מהות ועצמיות הנפש (ומ"ש בתניא שהנפש עצמה מתחלקת לשכל ומדות שהם נקראים עצמיות הנפש אין זה אלא לגבי מחדו"מ שהן לבושין נפרדין ממש ממהות הנפש שהן בחי' בי"ע שע"ז אמר לבושין תקינת לון כו'

but they are not the essence and very being of the soul. (As for what is written in Tanya, that the soul itself divides into intellect and emotive attributes, which are called the essence of the soul, this is only relative to thought, speech and action, which are garments truly separate from the essence of the soul, which are the level of Beriah, Yetzirah and Asiyah, of which it says, "You fashioned garments for them...",

דאינון בי"ע אבל השכל והמדות עם היות שהן בחי' לבושין אינן לבושין נפרדין ממש אלא כמו בחי' כלים דאצי' דאיהו וגרמוהי חד כו' ולכן נקראין בשם עצמיות ולא עצמיות ממש)

which are Beriah, Yetzirah and Asiyah. But the intellect and emotive attributes, although they are garments, are not truly separate garments; rather, they are like the level of the vessels of Atzilus, of which [it is said] "He and His causations are one..."; and therefore they are called by the name "essence," though they are not truly the essence.)

אלא שהן נקראין בשם תיקונין שהנפש מתתקנת ומתלבשת בהן. וכמו שת"א ע"פ לא ילבש גבר שמלת אשה לא יתקן גבר בתיקוני אתתא.

Rather, they are called by the name tikkunim, in that the soul adorns itself and clothes itself in them. As the Targum [Onkelos] renders the verse, "A man shall not wear a woman's garment": "A man shall not adorn himself with a woman's adornments (tikkunei)."

וענין תקון הוא מלשון תכשיט שמתקשט בו ומתפעל ממנו והרי מתאחד עם תכשיט זה כאלו הוא מגופו ממש.

And the meaning of tikkun is an ornament, with which one adorns oneself and by which one is affected; and one becomes united with this ornament as though it were part of one's very body.

3 וכמו הנפש עם הגוף שעם היות שהגוף הוא לבוש לנפש מ"מ הרי הנפש מתפעלת ממקרי הגוף שכשהגוף נוקף אצבעו מרגשת הנפש

It is like the soul with the body: although the body is a garment for the soul, nevertheless the soul is affected by what happens to the body, so that when the body stubs its finger, the soul feels it.

וכן מה שעולה ברצון הנפש לפעול איזה פעולה באברים האברים נשמעים לרצון זה תיכף ומיד כשעולה ברצונו לעשות הפעולה. הרגל להלוך בו כו'.

Likewise, when it arises in the soul's will to perform some action with the limbs, the limbs obey this will at once, immediately as it arises in one's will to do the action: the foot to walk with it, etc.,

בלי שום קדימת התפשטות והמשכת המחשבה מהמוח ברגל שא"כ היה איזה שיהוי זמן מה והרי אינו שוהה אפילו רגע אלא מיד שעולה ברצונו כו'.

without any prior extension and drawing of the thought from the brain into the foot, for then there would be some delay of time; yet there is no delay of even a moment, but immediately as it arises in one's will, etc.

אך אין זה אלא מפני שהגוף מתאחד עם הנפש והנפש פועלת בו כרצונה כאילו היה עצמותה ומהותה ממש ואף שהגוף הוא לבוש הנפש מ"מ הוא מתאחד עם הנפש.

But this is only because the body is united with the soul, and the soul acts in it as it wishes, as though it were its very essence and being; and although the body is the garment of the soul, nevertheless it is united with the soul.

4 וכמו"כ יובן עד"ז ענין השכל והמדות של הנפש שהן ג"כ רק בחי' תקונין ולבושין שהנפש מתתקנת ומתלבשת בהן והן כלי הנפש שבהן ועל ידן פועלת הנפש כגרזן ביד החוצב בו.

In the same way one can understand the matter of the soul's intellect and emotive attributes: they too are only tikkunim and garments in which the soul adorns and clothes itself, and they are the soul's tools, in which and through which the soul acts, like an axe in the hand of the one who hews with it,

לאהוב במדת האהבה ולהשכיל בחכמה כו' שכל זה וכיוצא בזה הוא רק פעולת הנפש והתפשטותה שאינן אלא ממנה לזולתה אבל הנפש מצד עצמה היא למע' מכל הבחי' הללו.

to love with the attribute of love, and to conceive with Chochmah, etc. All this and the like is only the activity of the soul and its extension, which go only from it to what is other than it; but the soul, in itself, is above all these levels.

שהרי השכל והמדות הם מקבלים שינויים כי במדות יש קטנות וגדלות שהקטן אוהב דברים קטנים כו'.

For the intellect and emotive attributes undergo changes: in the emotive attributes there is smallness and greatness, for a small child loves small things, etc.

5 והשכל כל זמן שמזקינים כו'. ולא שייך כ"ז בעצמיות הנפש ומהותה שהיא אינה בעלת שינויים כלל.

And the intellect: "the more they age...," etc. None of this applies to the essence and being of the soul, which is not subject to change at all.

ואינה מקבלת שינויים ממקרי הגוף שאינה מתלבשת בעצמותה בגוף אלא הארותיה וכחותיה שהן המתפשטות בגוף ומתלבשות בו הן מקבלים שנויים מצד הגוף המקבל בקטן כך ובזקן כך כו'.

Nor does it undergo changes from what happens to the body, for it does not clothe itself in the body in its essence; rather, its rays and powers are what extend into the body and clothe themselves in it, and they undergo changes on account of the body that receives [them], in a child one way and in an old man another way, etc.

וגם השכל והמדות אינן רק הארות הנפש וכחותיה המתפשטות בגוף ואינן עצמיות הנפש ומהותה. אלא שהנפש פועלת ומתפשטת בכחות והארות הללו ומ"מ אינן לבושין נפרדים ממש

The intellect and emotive attributes, too, are only rays of the soul and its powers that extend into the body, and they are not the essence and being of the soul. Rather, the soul acts and extends itself through these powers and rays; nevertheless, they are not truly separate garments

כמו מחדו"מ שהן הארות וכחות המלבישים ממש את הנפש (כמו לבוש המכסה כו') אבל השכל והמדות הן הארות מעצמיות הנפש ואינן לבושין ממש

like thought, speech and action, which are rays and powers that truly clothe the soul (like a garment that covers, etc.); but the intellect and emotive attributes are rays from the essence of the soul, and are not truly garments,

אלא תקונין שעצמותה מתתקנת ומתנאה בהן כמו תקון התכשיט שהוא המיפה את האדם שמתקשט בו ומתנאה:

but tikkunim, in which its essence adorns and beautifies itself, like the adornment of an ornament, which beautifies the person who adorns and beautifies himself with it.

6 ועד"ז יובן גם למעלה בי"ס שנק' תקונין (והיינו חכמה ומדות דאצי' דאיהו וגרמוהי חד כו'. אבל בי"ע הן בחי' לבושין ממש ועליהם אמר לבושין תקינת לון כו').

In the same way one can understand, above as well, the ten Sefiros that are called tikkunim (that is, the Chochmah and emotive attributes of Atzilus, of which [it is said] "He and His causations are one..."; but [those of] Beriah, Yetzirah and Asiyah are truly garments, and of them it says, "You fashioned garments for them...").

כי הנה אנת הוא חכים פי' אנת הוא היינו אא"ס חכים שנמשך בבחי' חכמה ע"ד במקום שאתה מוצא גדולתו כו' ועדיין אינו חכים בחכמה ידיעא

For [it says], "You are wise": "You" means the Infinite Light (Or Ein Sof); "wise" means that it is drawn into the level of Chochmah, in the manner of "Wherever you find His greatness..."; and He is not yet wise with a known wisdom,

אלא שנק' חכים לפי שהוא מקור החכמה וממנו המשכת חכמה בבי"ע הגם שאין ערוך חכמה דבריאה כו' וכ"ש דעשיי' כו' להיות נק' בשם חכים ע"ש זה.

but He is called "wise" because He is the source of wisdom, and from Him comes the drawing of wisdom into Beriah, Yetzirah and Asiyah; although there is no comparison [between Him and] the wisdom of Beriah, etc., and all the more so that of Asiyah, etc., He is called by the name "wise" on this account.

הנה הענין יובן עד"מ ממה שארז"ל אין לך כל עשב כו' וגבוה מעל גבוה כו'.

The matter can be understood by way of analogy from what our Sages, of blessed memory, said: "There is not a single blade of grass...," etc., and "One higher than the high...," etc.

7 והרי התפוח הגשמי יש בו מתיקות וחיך אוכל יטעם האם נאמר שיש בכח הצומח אשר בארץ טעם ומתיקות ג"כ ופשיטא במזל שאינו מערך ומהות זה כלל.

Now, a physical apple has sweetness, and "the palate tastes food"; shall we say that the power of growth in the earth also has taste and sweetness? And certainly not the mazal, which is not of this order and nature at all.

אלא הענין הוא שהמתיקות נמשך מחסד ומרירו מגבורה והרי הם ענינים רוחניים רק שבהשתלשלות וסדר ירידת המדרגות מדרגה אחר מדרגה נתגשמו עד שנמשך מבחי' חסד מתיקות כו'.

Rather, the matter is that sweetness is drawn from Chesed and bitterness from Gevurah; and these are spiritual matters, only that through the chain of descent (hishtalshelus) and the order of the descent of levels, level after level, they became physical, until sweetness is drawn from the level of Chesed, etc.

עם היות שאין ערוך אליו מ"מ הוא ממזגו ותכונתו וכמו שרואין כמה מיני עריבות ומתיקות ברוחניות

Although it bears no comparison to it, nevertheless it is of its temperament and character; just as we see many kinds of pleasantness and sweetness in spiritual things,

כמו תענוג של דבר חכמה הוא ג"כ מתיקות וכן תענוג של ניגון שהוא מן הקול היוצא מן הלב בחי' המדות.

such as the delight of a matter of wisdom, which is also sweetness; and likewise the delight of a melody, which comes from the voice that issues from the heart, the level of the emotive attributes.

8 ולכן בכמה ירידות והשתלשלות נעשה מתיקות גשמי ממש הגם שההפרש וההבדל רב ביניהם. וכך הוא הענין בבחי' חכמה שיש בה ג"כ גבוה מעל גבוה.

Therefore, through many descents and stages of hishtalshelus, it becomes actual physical sweetness, even though the difference and distinction between them is great. And so it is with the level of Chochmah, in which there is also "one higher than the high."

והגם שחכמה דבריאה אינה מערך ולא מהות חכמה הנראית ונגלית בעשייה מ"מ הוא מקור ושרש להיות ממנה התהוות בחי' חכמה דעשי' הנגלית כו'.

And although the Chochmah of Beriah is not of the order or the nature of the wisdom that is seen and revealed in Asiyah, nevertheless it is the source and root from which comes into being the level of the Chochmah of Asiyah that is revealed, etc.

9 וכך היא חכמה דאצי' עם היות שהוא בחי' חכים ולא בחכמה ידיעא. מ"מ היא בחי' מקור דמקור כו'.

And so it is with the Chochmah of Atzilus: although it is the level of "wise, but not with a known wisdom," nevertheless it is the level of a source of a source, etc.

אבל להיות אנת הוא חכים דהיינו המשכת אור א"ס בחכמה הנה החכמה ממש מאין תמצא

But for there to be "You are wise," that is, the drawing of the Infinite Light into Chochmah, [this is so for] wisdom itself "is found from nothing (ayin)."

ולכן היא בחי' ענוותנותו ית' שהוא ירידה גדולה לפניו ית' וזהו לשון אצי' בלה"ק שהוא לי' ירידה והשפלה ממדרגתו העליונה להשפיל א"ע כאלו הוא במדרגה פחותה

Therefore it is the level of His humility, may He be blessed, for it is a great descent before Him, may He be blessed. And this is [the meaning of] the word atzilus in the Holy Tongue, which denotes descent and lowering from one's supernal level, to lower oneself as though one were on a lesser level,

וכמו ואצלתי מן הרוח דגבי משה דלפי שאמר מאין לי בשר שהיתה מדרגתו במעלה העליונה

as in "I will set aside (ve'atzalti) from the spirit," said regarding Moshe: because he said, "From where shall I have meat?", for his level was of the highest standing,

ולא הי' יכול להשפיל א"ע בהמשכת בשר גשמי לכך אמר לו הקדוש ב"ה אספה לי שבעים איש שהם במדרגה הפחותה היינו שלא יהיו מתגשמי' ממש

and he could not lower himself to draw down physical meat, therefore the Holy One, blessed be He, said to him, "Gather for Me seventy men," who are on a lesser level, meaning that they would not be actually physical,

אלא ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם פי' שאוריד ואמשיך בחי' שלך שיהי' למטה ממדרגתך.

but "I will set aside from the spirit that is upon you and place [it] upon them": meaning, I will bring down and draw forth your level, so that it will be below your [own] level.

10 ושמתי עליהם שיהי' יניקה גם להם ממדרגה זו אבל לא שיהיו עולים במעלת ומדרגת משה עצמו כו'.

"And place [it] upon them": that they too will draw nourishment from this level, but not that they will rise to the stature and level of Moshe himself, etc.

וכמו"כ למעלה ענין אצי' הוא בחי' ירידה להיות התלבשות אור א"ס בחכמה כו' ולכן נק' ע"ס דאצי' עשר תקונין שהן בחי' לבושין לאור א"ס ולא עצמיות כו'

Similarly above, the matter of Atzilus is a descent, so that the Infinite Light be clothed in Chochmah, etc.; and therefore the ten Sefiros of Atzilus are called ten tikkunim, for they are garments for the Infinite Light and not [its] essence, etc.

ומכל מקום אינן לבושין ממש אלא תקונין משום דאיהו וגרמוהי חד כו'. משא"כ בי"ע כנ"ל:

Nevertheless, they are not truly garments but tikkunim, because "He and His causations are one..."; which is not so with Beriah, Yetzirah and Asiyah, as explained above.

11 וזהו אנת הוא חד ולא בחושבן שאינו נמנה בכלל הי"ס (וקאי על כי"ע הממוצע בין המאציל לנאצלים) שאין ערוך אליו כלל

And this is [the meaning of] "You are One, but not in number": that He is not counted among the ten Sefiros (and this refers to the Supernal Keser, the intermediary between the Emanator and the emanated), for there is no comparison to Him at all.

כי התהוות חכמה מהכתר היא מאין ממש ולא כסדר השתלשלות שהן בחי' התהוות יש מיש כו'. והנה בכל העולמות אבי"ע יש בחי' כתר הממוצע. כי מלכות דאצילות נעשה כתר לבריאה.

For the coming into being of Chochmah from Keser is truly from nothing (ayin), and not in the order of hishtalshelus, which is the coming into being of something from something, etc. Now, in all the worlds of Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah there is the level of an intermediary Keser: for the Malchus of Atzilus becomes Keser for Beriah,

12 ומלכות דבריאה כתר ליצירה. אך ההפרש בין כתר דאצילות לכתר שבכל העולמות כי התהוות אצילות הוא ע"י צמצום אור א"ס להיות מקום פנוי וחלל ממש כו'

and the Malchus of Beriah [becomes] Keser for Yetzirah. But the difference between the Keser of Atzilus and the Keser in all the [other] worlds is that the coming into being of Atzilus is through the tzimtzum (contraction) of the Infinite Light, so as to be a truly vacated space and void, etc.,

והתהוות ביי"ע היינו ע"י פרסא המפסיק בין אצי' לבריאה ובין בריאה ליצירה כו' ולא מקום פנוי.

whereas the coming into being of Beriah, Yetzirah and Asiyah is through a parsa (partition) that separates between Atzilus and Beriah and between Beriah and Yetzirah, etc., and not [through] a vacated space.

13 וההפרש שבין פרסא למקום פנוי יובן בהקדם ענין הצמצום באור א"ס. כי הנה אור א"ס

The difference between a parsa and a vacated space will be understood by first [explaining] the matter of the tzimtzum in the Infinite Light. For the Infinite Light

היינו אור וגילוי להיות איזה התפשטות והתהוות מקור וחיות ואור א"ס שבעצמותו היינו בחי' זו שיש בו אור להיות מאיר ומתפשט להוות ולהחיות.

means light and revelation, so that there may be some extension and coming into being of a source and life-force; and the Infinite Light that is within His essence is this level: that there is light in Him to shine and extend, to bring into being and to give life.

14 וזהו קודם שנברא העולם היה הוא ושמו בלבד דהיינו הוא א"ס בעצמו. ושמו הוא אור א"ס שבעצמותו שהוא רק בחי' שמו שהוא בחי' הגילוי

And this is [the meaning of] "Before the world was created, there was only He and His Name": "He" is the Infinite One (Ein Sof) Himself, and "His Name" is the Infinite Light within His essence, which is only the level of His Name, that is, the level of revelation,

דהיינו מה שיכול להיות מתגלה ומתפשט כמו זיו השמש מהשמש שהזיו הוא האור שיש בשמש להאיר על הארץ והשמש עצמו היינו גוף השמש עצמו

meaning that which can be revealed and extend, like the radiance of the sun from the sun: the radiance is the light that is in the sun to shine upon the earth, while the sun itself is the actual body of the sun.

והנה האור היוצא מהשמש נק' בשם אור כמו שכתוב ויקרא אלקים לאור יום שהיום נק' אור ע"ש התפשטות האור והזיו מה שמאיר ביום משא"כ עצמיות השמש נקרא מאור.

Now the light that issues from the sun is called by the name "light," as it is written, "And G-d called the light day," for the day is called light by virtue of the extension of the light and radiance that shines during the day; whereas the essence of the sun is called a luminary (ma'or),

וכמ"ש את שני המארת הגדלים כו'. וכך הוא באור א"ס שהאור נקרא הגילוי שמתפשט ממנו התהוות האור וחיות כו' וא"ס בעצמו הוא בחי' המאור שהוא מקור האור וממנו נמשך האור:

as it is written, "the two great luminaries," etc. So it is with the Infinite Light: the light is called the revelation, from which the coming into being of light and life-force extends, etc.; while the Infinite One Himself is the level of the luminary, which is the source of the light, and from which the light is drawn forth.

15 והנה הצמצום היה באור א"ס דהיינו שהאור נכלל במאור כי לפי שאין העולמות יכולים לקבל גילוי אוא"ס כמו שהוא בעצמותו.

Now, the tzimtzum took place in the Infinite Light, that is, the light was absorbed into the luminary. For since the worlds cannot receive the revelation of the Infinite Light as it is in His essence,

והיו בטלים במציאות ממש כו' לכך צמצם האור שיוכלל במאור (להיות רק בכח ולא בפועל) ויתעלם בו שלא יהיה גילוי האור רק המאור

and they would be utterly nullified out of existence, etc., therefore He contracted the light so that it be absorbed into the luminary (to be only in potential and not in actuality) and be concealed in it, so that there be no revelation of the light, only of the luminary.

(אבל במאור שהוא א"ס עצמו לא שייך צמצום ח"ו ולא העלם ואדרבה המאור הוא בהתגלות

(But in the luminary, which is the Infinite One Himself, tzimtzum does not apply, G-d forbid, nor concealment; on the contrary, the luminary is in a state of revelation.

ולכן אפילו תנוקות יודעים שיש שם אלוה מצוי כו' אף שאין בהם השגה ותפיסה איך ומה לפי שאין בהם גילוי האור שמ"מ המאור עצמו הוא נמצא למטה כמו למעלה)

Therefore even young children know that there is a G-d who exists, etc., even though they have no comprehension or grasp of how and what, because they do not have the revelation of the light; for nevertheless the luminary itself is found below just as above.)

ולכן נק' צמצום זה מקום פנוי וחלל כו' פי' שהוא חלל וריק מן האור שאין בו אור והתגלות כלל

Therefore this tzimtzum is called a vacated space and void, etc., meaning that it is void and empty of the light, with no light or revelation in it at all,

אלא נשאר בכח במאור וכמשל הנפש שבבואה לגוף נראה גילוי החיות שבה שמחיה את הגוף

but [the light] remains in potential within the luminary. It is like the analogy of the soul: when it comes into the body, the revelation of its life-force, which gives life to the body, is seen;

אבל קודם בואה לגוף אע"פ שיש בה כח החיות להחיות את הגוף בהתלבשותה בו מ"מ הרי החיות ההוא בכח

but before it comes into the body, although it has the power of life-force to give life to the body when it is clothed in it, nevertheless that life-force is in potential

ולא בפועל כ"ז שלא נתלבשה עדיין בגוף להחיותו ולהוציא גילוי החיות מכח אל הפועל ומההעלם אל הגילוי.

and not in actuality, so long as it has not yet been clothed in the body to give it life and to bring the revelation of the life-force from potential into actuality, and from concealment into revelation.

16 וכן איש חכם שכשהחכמה שלו היא בבחי' התפשטות לזולתו או אפילו לעצמו דהיינו בשעה שעוסק בה אזי היא בבחי' גילוי שנראית ונגלית חכמתו לזולתו או לעצמו

Likewise a wise man: when his wisdom is in a state of extension to another, or even to himself, that is, at the time he is occupied with it, then it is in a state of revelation, so that his wisdom is seen and revealed to another or to himself.

אבל בעידנא דלא עסיק הרי חכמתו רק בכח הנפש דהיינו שיש בכחו להשכיל אם יעסוק בהשכלה

But "at a time when he is not occupied [with it]," his wisdom is only in the potential of the soul, that is, he has the power to conceive [ideas] if he occupies himself with conceiving,

אבל לא באה לידי גילוי מכח אל הפועל וכן כח הראי' שבעין שאף שאם יסתום העין יש לו כח הראי'

but it does not come into revelation, from potential into actuality. Likewise the power of sight in the eye: although, if one shuts the eye, he possesses the power of sight

בשלימות מ"מ לא בא לידי גילוי להיות העין רואה ממש עד שיפקח עיניו וכן כח ההילוך שברגל וכיוצא בזה בשאר החושים שבכל האברים כו'.

in full, nevertheless it does not come into revelation, so that the eye actually sees, until he opens his eyes. And likewise the power of walking in the foot, and similarly with the other senses in all the limbs, etc.

17 ועד"ז יובן למעלה בבחי' הצמצום באוא"ס שהאור והגילוי נתצמצם ונתעלם להיות רק בכח המאור ולא בפועל.

In the same way one can understand above, regarding the tzimtzum in the Infinite Light: the light and revelation were contracted and concealed, to be only in the potential of the luminary and not in actuality.

והי"ז נק' מקום פנוי וחלל לגבי האור שלא נשאר אור וגילוי. ואף שבאמת אינו מקום פנוי לגמרי ח"ו

And this is called a vacated space and void relative to the light, for no light or revelation remained. And although in truth it is not a completely vacated space, G-d forbid,

שהרי המאור ממלא את כל החלל. שבמאור עצמו לא שייך צמצום והעלם ח"ו והאור הוא בכח כו'.

for the luminary fills the entire void, since in the luminary itself tzimtzum and concealment do not apply, G-d forbid, and the light is in potential, etc.,

אעפ"כ לפי שהמשיל האריז"ל את הגילוי וחיות הנמשך מא"ס והתהוות ע"ס חכמה בינה כו' בשם אורות שהם כמו אור וזיו היוצא משמש ומאיר כו'.

nevertheless, because the Arizal likened the revelation and life-force drawn from the Infinite One, and the coming into being of the ten Sefiros, Chochmah, Binah, etc., to "lights," which are like the light and radiance that issue from the sun and shine, etc.,

לכך קרא להצמצום מה שנכלל האור במאור בשם מקום פנוי שהוא התעלמות האור והתעלמות זו היא העדר האור עד שאינו עולה בשם כלל להיות נק' בשם חכמה ואפי' חכים

he therefore called the tzimtzum, the absorption of the light into the luminary, by the name "vacated space," for it is the concealment of the light; and this concealment is the absence of the light, to the point that it does not rise to any name at all, to be called by the name Chochmah, or even "wise

ולא בחכמה ידיעא כו' (שאינו ניכר מורגש אפי' בכח) עד אחר כמה ירידות והשתלשלות המדרגות עקודים נקודים כו'

but not with a known wisdom," etc. (for it is not discernible or felt even in potential), until after many descents and stages of the chain of levels, Akudim, Nekudim, etc.,

שבחי' עינים היא מקור בחי' כלים להיות עולה בשם התהוות בחי' חכים ולא בחכמה ידיעא כו' דהיינו שאז נעשה בחי' כח התהוות איזו בחי' להיות מקור דמקור לבחי' חכמה כו'

for the level of the Eyes is the source of the level of vessels, so that it rises to the name of the coming into being of the level of "wise, but not with a known wisdom," etc.; that is, then there comes to be a power to bring some level into being, to be a source of a source for the level of Chochmah, etc.

(וכל ענין צמצום זה להיות ירידת והשתלשלות עיגולים ויושר ופרסא דא"ק להיות עקודים נקודים כו' הכל בכלל כתר דאצי' שהוא הממוצע להיות התהוות בחי' אצי' ע"ס חכמה כו'):

(And this whole matter of the tzimtzum, so that there be the descent and hishtalshelus of the Circles and the Line and the parsa of Adam Kadmon, so as to become Akudim, Nekudim, etc., all of it is included within the Keser of Atzilus, which is the intermediary for the coming into being of the level of Atzilus, the ten Sefiros, Chochmah, etc.)

18 אך ענין הפרסא שבין אצי' לבריאה ובין בריאה כו' הוא עד"מ כמו הרב שרוצה להסביר שכל גדול לתלמידו שאין התלמיד יכול לקבלו

But the matter of the parsa between Atzilus and Beriah, and between Beriah [and Yetzirah], etc., is, by way of analogy, like a teacher who wishes to explain a great idea to his student, which the student cannot receive,

וצריך להמשילו בדרך משל וחידה וכמו משלי שלמה לשמרך מאשה זרה שהיא משל להנמשל שמדבר בע"ז שהיא זרה מדברי תורה כו'

and he must convey it by way of a parable and a riddle; like the parables of Shlomo, "to guard you from a strange woman," which is a parable for the meaning it stands for, which speaks of idolatry, which is strange to the words of Torah, etc.;

וכן כיוצא בזה שאר ענינים כמו מה שמביאין משל מדברים פשוטים גשמיים לדברים העומדים ברומו של עולם כו'.

and similarly with other matters, such as bringing a parable from simple, physical things for matters that stand at the summit of the world, etc.

19 והנה המשל הזה הוא מענינים אחרים שלא מענין השכל שרוצה ללמד עליו רק לפי שבו ועל ידו יובן השכל לכן הוא מפסיקו בדברים אחרים.

Now this parable is drawn from other matters, not from the matter of the idea he wishes to teach, only because in it and through it the idea will be understood; therefore he screens it off with other matters.

וזהו ענין פרסא המפסיק בין אצי' לבריאה שהוא בחי' מסך מבדיל לדבר מענינים אחרים שלא

And this is the matter of the parsa that separates between Atzilus and Beriah: it is the level of a dividing screen, to speak of other matters, not

מענין אצי' ששם החכמה היא באופן אחר ומהות אחר שאינה מערך אופן ומהות חכמה שבעולם הבריאה ואין בבריאה יכולת לקבל הארת חכמה

of the matter of Atzilus; for there wisdom is of another manner and another nature, not comparable to the manner and nature of wisdom in the World of Beriah, and Beriah has no capacity to receive the illumination of wisdom

כמו שהיא באצי' רק שע"י הפרסא המפסקת יהיה הארת בחי' חכמה בבריאה ג"כ לפי מזגה ותכונתה כדי שיובן השכל להתלמיד מן המשל ומתחדש שם בחי' חכ' ג"כ.

as it is in Atzilus; only, through the separating parsa, there will be an illumination of the level of wisdom in Beriah too, according to its temperament and character, so that the idea may be understood by the student from the parable, and a level of wisdom is newly generated there too.

20 ולכן נק' בריאה ג"כ יש מאין לפי שהיא מבחי' פרסא שהי' אור של תולדה דהיינו שנולד ונתחדש אור חכמה בבריאה

Therefore Beriah too is called something from nothing, because it is from the level of a parsa, which was a light of offspring (toldah), that is, the light of wisdom was born and newly generated in Beriah,

כמו עד"מ השכל שמתחדש אצל התלמיד מן המשל שאמר לו שהמשל הוא בענין אחר והוא מבין מזה דעת רבו

as, by way of analogy, the idea that is newly generated in the student from the parable [the teacher] told him: the parable is about another matter, and from it he understands his teacher's mind,

והרי שכל זה הוא חדש אצלו שמתחדש ע"י המשל. וכך אור זה דבריאה הוא אור חדש שמתחדש ע"י הפרסא.

and this idea is new to him, newly generated through the parable. So too, this light of Beriah is a new light, newly generated through the parsa.

21 והנה המשכיל יבין שהתעלמות השכל של הרב בדרך המשל שאומר להתלמיד הוא שכל חכמתו בעצמות' הוא מלובש במשל זה ולא בכח לבד אלא בפו"מ.

Now the discerning will understand that the concealment of the teacher's idea by way of the parable he tells the student is [such that] the whole idea of his wisdom, in its essence, is clothed in this parable, not only in potential but in actual fact.

רק לפי שהענין שהחכמה מלובשת בו הוא שלא מענין השכלת חכמתו בעצמו אלא יצא ללמד שלא כענינו לכך השכלת הרב בענין שמרמז בו אין ההשכלה ההיא נראית ונגלית להתלמיד

Only, because the matter in which the wisdom is clothed is not the matter of the conception of his wisdom itself, but "went out to teach about something not of its own kind," therefore the teacher's conception within the matter in which he alludes to it is not seen and revealed to the student

אלא עפ"י המשל שהוא ענין אחר וממנו מתחדש לו השכל עד שנק' אצלו שכל חדש אבל מ"מ השכל החדש הזה במהותו ועצמותו כבר היה לעולמים ומרומז הכל במשל.

except through the parable, which is another matter, and from which the idea is newly generated for him, so that for him it is called a new idea. But nevertheless this new idea, in its nature and essence, "already existed in ages past," and it is all alluded to in the parable.

22 וכך הוא ענין התעלמות והתלבשות חכמה כו' דאצי' בבחי' פרסא להיות התהוות בחי' חכ' כו' דבריאה.

And so it is with the concealment and clothing of the Chochmah, etc., of Atzilus in the level of the parsa, so that the level of the Chochmah, etc., of Beriah may come into being:

שחכ' דאצי' היא במהותה ועצמותה בפו"מ המתלבשת בבחי' הפרסא וגורמת התהוות חכמה דבריאה כו' הרי חכמה דבריאה אע"פ שהיא אור חדש מ"מ כבר יש לה איזה ערך ויחוס עם חכמה דאצי'.

for the Chochmah of Atzilus, in its nature and essence, actually clothes itself in the level of the parsa and brings about the coming into being of the Chochmah of Beriah, etc. Thus the Chochmah of Beriah, although it is a new light, nevertheless already has some comparison and relation with the Chochmah of Atzilus.

משא"כ בחי' צמצום אוא"ס להיות אצי' היינו התעלמות האור והעדרו עד שאינו עולה בשם כלל כנ"ל ולכן נק' חד ולא בחושבן:

This is not so with the tzimtzum of the Infinite Light for Atzilus to come about: that is the concealment of the light and its absence, to the point that it does not rise to any name at all, as explained above. And therefore He is called "One, but not in number."

23 אך אנת הוא דאפיקת עשר תקונין כו' שמ"מ אינן בחי' נפרד לגמרי אף שאין להם ערך ויחס אליו כו'

Yet "You are the One who brought forth ten tikkunim," etc.: nevertheless, they are not entirely separate, even though they have no comparison or relation to Him, etc.;

מ"מ מאחר שהאור נכלל במאור כו'. וגם אח"כ המשכת קו"ח כו' הרי הכל מתאחדים עמו.

nevertheless, since the light is absorbed in the luminary, etc., and also afterwards [there is] the drawing forth of the kav and the thread, etc., all of them are united with Him.

24 ואפי' לאנהגא בהון עלמין. עלמין הם בחי' כלים. ת' אלף עלמין דכסופין כו' דבאצי' איהו וחיוהי חד אפי' בבחי' כלים.

And even "to conduct worlds through them": "worlds" are the level of vessels, "four hundred thousand worlds of longing (kisufin)," etc.; for in Atzilus "He and His life-force are one," even at the level of vessels.

וכמשל דבר גשמי הנתפס במחשבה שמחשבתו מקפת אפי' גשמי כאבן דומם הגם שאין המשל דומה לנמשל לא מני' כו'.

It is like the analogy of a physical thing grasped in thought: one's thought encompasses even something physical, such as an inanimate stone, although the analogy does not resemble the thing it illustrates, neither wholly [nor partly], etc.

מ"מ קצת מן הקצת יכול המשכיל להתבונן ולהשכיל ע"ד הנמשל מן המשל הזה כי כשם שיש כח ויכולת במחשבה

Nevertheless, the discerning can contemplate and understand from this analogy a small fraction of a fraction about the thing it illustrates. For just as there is power and ability in thought

להקיף את הדבר הגשמי בתוכו עם היותו דבר נפרד ממנו ממש ואין ערוך אליו מ"מ יש כח המחבר להיות דבר הגשמי מוקף במחשבה שבמוח.

to encompass the physical thing within it, even though it is truly separate from it and bears no comparison to it, nevertheless there is a joining power, so that the physical thing is encompassed by the thought in the brain,

כך למעלה יש כח ויכולת לחבר את האורות וכלים ושם למעלה הם מחוברים להיות הכל אחדות א' ולא יפרדו.

so above there is power and ability to join the lights and the vessels, and there above they are joined, so that all is one unity, and they do not separate.

מה שא"א לצייר זה במוח שכלנו בעולם הנפרד ובחי' כלים דאצי' הם ת' אלף עלמין דכסופין כו'

This is something impossible to picture in the mind of our intellect, in the world of separation. And the level of the vessels of Atzilus is the "four hundred thousand worlds of longing," etc.,

תליסר אלף עלמין כו' שהן מבחי' נימין ושערות כו' ועד"ז התחלקות המחשבה לכמה מיני מחשבות עד אין מספר כו':

"thirteen thousand worlds," etc., which are of the level of strands and hairs, etc.; and similarly the division of thought into many kinds of thoughts without number, etc.

25 חד אריך וחד קציר וחד בינוני הנה חסד נק' אריך לפי שהוא מתפשט מלמעלה מעלה למטה מטה כמו מים היורדים ממקום גבוה למקום נמוך.

"One long, one short, and one intermediate." Now, Chesed is called "long" because it extends from the highest heights to the lowest depths, like water that descends from a high place to a low place.

וגבורות שהן ממטה למעלה נק' קציר שהוא מקצר ומגביל השפעת החסד שיהי' לפי ההעלאה שממטה למעלה:

And the Gevuros, which are from below to above, are called "short," for they shorten and limit the flow of Chesed, so that it be according to the ascent from below to above.

26 וזהו ארדה נא ואראה הכצעקתה כו'. ר"ל אראה אם הכצעקתה הבאה אלי ממטה למעלה ארדה נא מלמעלה למטה שיהיו שוין ההעלאה וההמשכה

And this is [the meaning of] "I will go down now and see whether according to her outcry," etc. That is to say: "I will see" whether "according to her outcry" that comes to Me from below to above, [and] "I will go down now" from above to below, so that the ascent and the drawing-down be equal.

אך לפי שההמשכה מלמעלה למטה היא בחי' או"י ובחי' חסדים לכך נאמר ארדה נא תחלה ואח"כ אראה כו'.

But because the drawing-down from above to below is the level of direct light (or yashar) and the level of the Chasadim, therefore it says "I will go down now" first, and afterwards "I will see," etc.

ובינוני הוא רחמנות בחי' ממוצע בין החסד שהוא שלא להבחין כלל אע"פ שאינו הגון ובין גבורות לדון אם הוא הגון ורחמנות הוא ממוצע שמצד עצמו אינו ראוי מ"מ צריך לרחם כו':

And "intermediate" is compassion, the level of an intermediary between Chesed, which does not discriminate at all even though [one] is not worthy, and the Gevuros, which judge whether he is worthy; and compassion is the intermediary: that in himself he is not deserving, nevertheless one must have compassion, etc.

TORAH OHR • PARSHAS VAYEIRA • MAAMAR 2

ארדה נא וגו'

"I will go down now [and see]"

◇

1 ארדה נא וגו'. הנה הכצעקתה הוא לשון נקבה וכן הבאה. ועשו לשון נקבה ולשון זכר. וגם להבין מהו ארדה נא ואראה הלא משמים הביט ה'.

"I will go down now [and see]" etc. Now, "according to its outcry" (haktza'akasah) is in the feminine form, and so is "which has come" (haba'ah); while "they have done" (asu) is a form [shared by] the feminine and the masculine. We must also understand what "I will go down now and see" means: surely "G-d looked down from heaven."

אך פי' הכצעקתה היינו הצעקה העולה מבחי' מדת הדין שהיא בחי' מדת מלכות שנק' דין דינא דמלכותא דינא רק שהוא דינא רפיא מלך במשפט יעמיד ארץ וז"ש הכצעקתה הבאה וכמ"ש בערב היא באה.

But the meaning of "according to its outcry" is: the outcry that rises from the level of the attribute of judgment, which is the level of the attribute of Malchus (sovereignty), which is called "law", [as in] "the law of the kingdom is law"; only that it is a soft judgment, [as in] "A king by justice establishes the land." And this is [the meaning of] "according to its outcry which has come (haba'ah)," as it is written, "In the evening she would come (ba'ah),"

2 ורחל באה. וביאור הענין הנה מתחלה יש להקדים לשון השגור בדחז"ל גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם. גלוי וידוע דייקא.

[and] "And Rachel came (ba'ah)." And the explanation of the matter: first we must preface [with] the expression that is common in the words of our Sages, of blessed memory: "It is revealed and known before Him Who spoke and the world came into being." "Revealed and known," precisely.

כי הנה הפילוסופים נלאו להשיג ענין ההשגחה פרטית כמו אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אא"כ מכריזין עליו מלמעלה דקשה להם כיון

For the philosophers have wearied [themselves] to grasp the matter of individual providence, such as "A person does not bruise his finger below unless it is proclaimed concerning him above," for it is difficult for them: since

שהוא יתי יחיד ומיוחד אחד האמת וא"כ איך יתכן ידיעת הש"י הפרטים וההשגחה פרטי' לתת דעתו על ענינים רבים שהרי זה בחי' רבוי.

He, may He be blessed, is singular and unique, the true One, then how is it possible [that there be] G-d's knowledge of the particulars, and individual providence, [that He should] set His mind on many matters, when this is [a state of] multiplicity?

3 וחז"ל כיוונו לתרץ זה בדבור אחד באמרם גלוי וידוע לפני כו' שאין ידיעתו יתי כדמיון ידיעת האדם איזו דבר שדעתו השיג

And our Sages, of blessed memory, meant to resolve this in a single phrase, by saying "It is revealed and known before [Him]" etc.: that His knowledge, may He be blessed, is not like a person's knowledge of some thing, where his mind has grasped

הדבר ומתחלה לא ידעו וכשיודע הדבר הרי דעתו מלובשת בידיעה זו ומחשבה זו שנותן דעתו להשיגה וקודם ידיעתו היה דעתו פנוי וה"ז בחי' שינוי והתפעלות

the thing, and at first he did not know it, and when he knows the thing his mind is enclothed in this knowledge and in this thought, as he applies his mind to grasp it; and before his knowing, his mind was free. And this is [a state of] change and of being affected.

משא"כ למעלה ידיעתו יתי שיודע כל העולמות ופרטיהן אין הענין שדעתו מתלבשת ונתפסת בזה אלא

Above, however, it is not so. His knowledge, may He be blessed, by which He knows all the worlds and their particulars, does not mean that His mind is enclothed in it and grasped by it; rather,

ע"ד גלוי וידוע שהכל גלוי וידוע לפניו יתי ממילא וא"צ להיות נתפס ומתלבש בהדבר לידע

[it is] in the manner of "revealed and known": that everything is revealed and known before Him, may He be blessed, of itself, and He need not be grasped by and enclothed in the thing in order to know [it].

(במכש"כ ממה שמחיה ומהווה הדבר שלא ע"י התלבשות בהדבר כ"א על ידי היותו סוכ"ע. וכ"ש וק"ו שידיעת הדבר ופרטיו א"צ להיות ע"י התלבשות ותפיסה בהדבר כו')

(All the more so, from [the fact] that He gives life to the thing and brings it into being not by being enclothed in the thing, but by His being the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). Then all the more so, by kal vachomer, knowing the thing and its particulars need not come by being enclothed in and grasped by the thing, etc.)

וכיון שהוא גלוי וידוע אין שייך כלל קושייתם שהוא בחי׳ רבוי כי זה אינו רק במין ידיעת האדם שא״א לו לידע דבר כ״א ע״י שדעתו ומחשבתו מתלבשים בידיעת הדבר.

And since it is "revealed and known," their question, that this is [a state of] multiplicity, does not apply at all; for this is so only in the kind of knowledge a person has, who cannot know a thing except by his mind and thought being enclothed in the knowledge of the thing.

וזהו כי לא מחשבותי מחשבותיכם כו׳ כי הוא גלוי וידוע כו׳ (והמשכיל יבין דקות הדברים ולאו כל מוחא סביל דא).

And this is [the meaning of] "For My thoughts are not your thoughts" etc.: for it is "revealed and known" etc. (The discerning will understand the subtlety of these matters; not every mind can bear this.)

והנה כתיב (זכרי׳ סי׳ ד׳) שבעה אלה עיני ה׳ המה משוטטים בכל הארץ וכתיב (ד״ה ב׳ י״ו ט׳) כי ה׳ עיניו משוטטות בכל הארץ.

Now it is written (Zechariah, chapter 4), "These seven are the eyes of G-d; they roam (meshotetim) throughout the whole earth"; and it is written (II Chronicles 16:9), "For G-d, His eyes roam (meshotetos) throughout the whole earth."

ויש להבין דענין משוטטים ומשוטטות משמע שנמשך לראות ולעיין הדבר על ידי ראיה זו והרי זה כמו בחי׳ התלבשות בהדבר הנראה וידוע וזה לכאורה הפך ממ״ש בפי׳ גלוי וידוע.

And this must be understood: the term "roam" (meshotetim, meshotetos) implies that [the gaze] extends to see and examine the thing by means of this seeing; and this is like a state of being enclothed in the thing that is seen and known. And this seems to be the opposite of what was said in explaining "revealed and known."

אך הענין כי נודע שבע״ס יש אורות וכלים כי בחי׳ חו״ג זהו בחי׳ כלי אבל האור הוא הארה מא״ס ב״ה דלאו מכל אינון מדות איהו כלל

But the explanation is that, as is known, in the ten Sefiros there are lights and vessels. For the level of Chesed (kindness) and Gevurah (restraint) is the level of a vessel; but the light is a radiance from the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, [of Whom it is said that] "He is not of any of these attributes at all."

רק שהאור מתלבש בהכלי שהוא חו״ג ושאר המדות שהן נקראים בחינת כלים שהם מגבילים את האור ובהן

Only, the light is enclothed in the vessel, which is Chesed and Gevurah and the other attributes, which are called the level of vessels, for they limit the light. And in them

ועל ידם נמשך האור להיות מחיה נבראים בע"ג להיות התהוות מיכאל וגבריאל מחנה מיכאל מקבלים מבחי' חסד וגבריאל מבחי' גבורה שא"א להיות המשכה זו מהאור עצמו כ"א ע"י הכלים.

and through them the light is drawn down to give life to finite creations, bringing into being Michael and Gabriel: the camp of Michael receives from the level of Chesed, and Gabriel from the level of Gevurah. For this drawing-down cannot come from the light itself, but only through the vessels,

כמו שא"א להיות השפעת כסף וזהב מהנשמה אא"כ מלובשת בגוף ונותנת הנשמה צדקה לעני ע"י היד הגשמי.

just as there cannot be a giving of silver and gold from the soul unless it is enclothed in a body, and the soul gives charity to the poor man through the physical hand.

4 והנה כמו כן ע"י הכלים דע"ס הוא ג"כ בחי' העלאת הזכות וחוב של כל נברא

Now likewise, through the vessels of the ten Sefiros there is also the raising up of the merit and the guilt of every creature.

כי ע"י שהאדם עובר עבירה קונה לו קטיגור אחד נעשה פגם וכתם באותו המלאך הממונה ע"ז כי יש מלאכים שמקבלים ממדה זו ויש ממדה זו כנ"ל בענין מיכאל וגבריאל כו'

For when a person commits a transgression, he "acquires for himself one accuser": a blemish and a stain is made in the angel appointed over this [matter]. For there are angels that receive from this attribute and [angels that receive] from that attribute, as was said above regarding Michael and Gabriel, etc.

ומלאך זה מעלה הדבר למלאך גבוה ממנו עד שמתעלה בכלים דע"ס דמלכות דאצי' המתלבשים בבי"ע ובתוך הכלי מלובש האור מא"ס ב"ה.

And this angel raises the matter up to an angel higher than it, until it rises into the vessels of the ten Sefiros of Malchus of Atzilus, which are enclothed in [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah; and within the vessel is enclothed the light from the Infinite One, blessed be He.

5 ונמצא ע"י הכלים מתעלה להאור א"ס ב"ה המלובש בהכלים דע"ס. ולכן נאמר ע"ז עיניו משוטטות שהוא בחי' הכלים דע"ס. וגם המלאכים המקבלים מהם נק' מארי דעיינין ויש מארי דאודנין.

It follows that through the vessels [the matter] rises to the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which is enclothed in the vessels of the ten Sefiros. Therefore it is said of this, "His eyes roam," which is the level of the vessels of the ten Sefiros. And the angels that receive from them, too, are called "masters of eyes"; and there are [also] "masters of ears."

6 והם משוטטים בכל הארץ כמאמר דע מה למעלה ממך עין רואה כו' ובהכלים שייך לומר משוטטים בבחינת התלבשות בהדבר.

And they roam throughout the whole earth, as in the saying, "Know what is above you: an eye that sees" etc. And of the vessels it is fitting to say "roam," in the sense of being enclothed in the thing.

ובהם וע"י מתעלה הדבר בבחי' האור המלובש בתוכן מא"ס ב"ה והוא ע"ד גלוי וידוע שידיעה זו שבכלים דע"ס שעל ידי עיניו משוטטים היא בחי'

And in them and through them the matter rises to the level of the light from the Infinite One, blessed be He, that is enclothed within them; and this is in the manner of "revealed and known": that this knowledge in the vessels of the ten Sefiros, which [comes] through "His eyes roam," is, in the manner of

גלוי וידוע לאור א"ס ב"ה המלובש בהכלים כיון שהאור באמת לאו מכל אינון מדות איהו כלל אע"פ שמלובש בהכלי כו'.

"revealed and known," [known] to the Infinite Light, blessed be He, that is enclothed in the vessels; since the light in truth "is not of any of these attributes at all," even though it is enclothed in the vessel, etc.

7 וזהו תירוץ לקושיית הפילוסופים שאין ידיעה והשגחה זו גורם בחי' רבוי כי ההשגחה ע"ד עיניו משוטטות הוא ע"י הכלים כנ"ל

And this is the answer to the philosophers' question, that this knowledge and providence does not cause [a state of] multiplicity. For the providence in the manner of "His eyes roam" is through the vessels, as said above;

אבל הידיעה באא"ס ב"ה המלובש בהכלים מה שיודע ורואה מה שעיניו משוטטות הנה ידיעתו יתברך זו היא בבחי' גלוי וידוע כו':

but the knowledge in the Infinite One, blessed be He, Who is enclothed in the vessels, [namely,] what He knows and sees of what His eyes roam over: this knowledge of His, may He be blessed, is in the manner of "revealed and known" etc.

8 הגה״ה(ועיין בפרדס שער פ״ח ושער ד׳ פ״ט מענין זה ובזוהר פקודי רנ״ב ע״א ואלין עיני ה׳ כולהו נטלי אשגחותא כו׳ עי״ש וברע״מ פ׳ שופטים ד׳ ער״ה סע״א. ויש להבין כיון דפי׳ עיני ה׳ הם הכלים דע״ס דאבי״ע והמלאכים.

Gloss: (And see Pardes, Sha'ar, chapter 8, and Sha'ar 4, chapter 9, on this subject; and in the Zohar, Pekudei, p. 252a: "And these are the eyes of G-d; all of them take up watchfulness" etc., see there; and in the Ra'aya Mehemna, Parshas Shoftim, p. 275, end of column a. Now this must be understood: since the meaning of "the eyes of G-d" is the vessels of the ten Sefiros of Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah, and the angels,

א״כ איך שייך שהבורא ית׳ יצטרך לידע את כל הנבראים ע״י אמצעות הע״ס והרי היוצר עין הלא יביט בעצמו דבשלמא לענין ההשפעה והמשכת החיות בהנבראים הוצרך להיות ע״י הכלים דע״ס שאל״כ לא יוכלו הנבראי׳ לקבל

then how can it be that the Creator, may He be blessed, would need to know all the creatures by means of the ten Sefiros? Surely "He Who forms the eye, shall He not see?" by Himself. Granted, as regards the flow of influence and the drawing of life-force into the creatures, it had to be through the vessels of the ten Sefiros, for otherwise the creatures could not receive [it];

משא״כ לענין ידיעת השי״ת שיודע את כל הנבראי׳ אין שייך לומר כן ח״ו וא״כ למה צ״ל בחי׳ העינים שהם הכלים משוטטים כו׳ דהא בודאי הכל גלוי וידוע לפניו ית׳ בעצמו ביתר שאת שלא ע״י אמצעו׳הכלי׳ כלל:)

but as regards G-d's knowledge, by which He knows all the creatures, one cannot say so, heaven forbid. If so, why must there be the level of the eyes, which are the vessels, roaming etc.? For surely everything is revealed and known before Him, may He be blessed, Himself, to a far greater degree, without any mediation of the vessels at all.)

אך הענין כמ״ש כי אל דעות ה׳ שיש ב׳ בחי׳ בדעת דעת עליון ודת״ת. ד״ע הוא בחי׳ מקיף וסוכ״ע היינו

But the explanation is as it is written, "For G-d is a G-d of knowledges": that there are two levels in Daas (knowledge): the higher Daas and the lower Daas. The higher Daas is the level of the encompassing and of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin); that is,

כי יש בחי׳ דעת שיודע ורואה הכל רק שהדעת הוא בבחי׳ מקיף דהיינו שאינו מתפשט בהמדו׳ להיות התפעלות מהדבר שהוא יודע או רואה וכענין

there is a level of Daas that knows and sees everything, only that this Daas is in an encompassing mode, meaning that it does not extend into the attributes so as to [produce] a reaction to the thing that it knows or sees; as in the matter

שנאמר לא הביט און ביעקב שאין הפי' שלא הביט כלל אלא כמ"ש וירא און ולא התבונן וכמ"ש אם צדקת מה תתן לו וע"ז נאמר טהור עינים מראות ברע שאין ראיתו הרע עושה רושם והתפעלות כלל

that is said, "He has not looked at iniquity in Jacob": the meaning is not that He did not look at all, but as it is written, "He sees iniquity and does not consider [it]"; and as it is written, "If you are righteous, what do you give Him?" And of this it is said, "[You are] too pure of eyes to look upon evil": His seeing of evil makes no impression and [produces] no reaction at all,

כי שממית בידים תתפש ומשם מקור הסליחה והרחמים שאין מגיע שם שום פגם והוא למעלה מהכלים דע"ס.

for "the lizard grasps with its hands." And from there is the source of forgiveness and compassion, for no blemish reaches there; and it is above the vessels of the ten Sefiros.

רק הפגם והשכר והעונש הוא נמשך ע"י הדעת המתפשט ונמשך במדות ונק' דעת תחתון והוא המתלבש בבחי' ממכ"ע היינו בכלים דע"ס דאבי"ע

Only the blemish, and the reward and punishment, are drawn through the Daas that extends and is drawn into the attributes, which is called the lower Daas; and it is what is enclothed in the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), that is, in the vessels of the ten Sefiros of Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah.

ולכן ידיעה זו היא ע"י בחי' עיני ה' שהם הכלים והמדות שעי"ז נמשך ההתפעלות שכר ועונש שהפגם מגיע בהכלים דייקא

Therefore this knowledge is through the level of "the eyes of G-d," which are the vessels and the attributes, through which the reaction of reward and punishment is drawn; for the blemish reaches the vessels, precisely;

משא"כ ע"י הידיעה שבדעת העליון שלא ע"י הכלים דע"ס אע"פ שהכל גלוי וידוע לא נמשך מזה התפעלות כו'.

whereas through the knowledge that is in the higher Daas, not through the vessels of the ten Sefiros, even though everything is revealed and known, no reaction is drawn from it, etc.

9 ותדע שכן הוא מענין ידיעה ובחירה שאין הידיעה שהשי"ת יודע שזה יהיה צדיק או רשע מכרחת את הבחירה כלל. ואיך הוא.

And you may know that this is so from the matter of knowledge and free choice: that the knowledge by which G-d, blessed be He, knows that this one will be righteous or wicked does not compel the choice at all. And how is this?

אלא לפי שידיעה זו שהש"י יודע הכל מקודם אשר נעשה זהו בבחי' דעת עליון שלא ע"י הכלים דע"ס

Rather, because this knowledge, by which G-d, blessed be He, knows everything before it is done, is in the level of the higher Daas, not through the vessels of the ten Sefiros.

דהא עיני ה' משוטטים לראות המעשה שכבר נעשה שזה נראה לבחי' המלאכים והכלים דבי"ע שנעשה ע"י פגם וכתם בהמלאך כו' וכנ"ל

For "the eyes of G-d roam" to see the deed that has already been done, which is seen by the level of the angels and the vessels of Beriah, Yetzirah and Asiyah, so that a blemish and a stain is thereby made in the angel, etc., as said above;

משא"כ הידיעה שהקב"ה יודע העתיד ומעשה האדם קודם שנעשה אינו על ידם כלל כ"א ידיעה זו היא במקום גבוה מאד בחי' דעת עליון ולהיות דעת זה בחי' מקיף אינו מכריח את הבחירה שאין האדם מתפעל מזה

whereas the knowledge by which the Holy One, blessed be He, knows the future and a person's deeds before they are done is not through them at all. Rather, this knowledge is in a very high place, the level of the higher Daas; and since this Daas is an encompassing level, it does not compel the choice, for the person is not affected by it,

כמו שלא נמשך מדעת זה התפעלות אפי' בהמדות עליונים חו"ג להיות מזה שכר ועונש כנ"ל.

just as no reaction is drawn from this Daas even into the supernal attributes, Chesed and Gevurah, so that reward and punishment would come of it, as said above.

10 ושיהי' שכר ועונש זהו דוקא ע"י דעת תחתון שע"י הכלים והעינים. ועיין בפרדס ש"ד פ"ט בענין ידיעה ובחירה שכ' כי יש חילוק בידיעה קודם שיחטא האדם אעפ"י שעתיד לחטוא. לאחר שחטא כו' ע"ש.

And that there be reward and punishment is specifically through the lower Daas, which is through the vessels and the eyes. And see Pardes, Sha'ar 4, chapter 9, on the matter of knowledge and choice, where he writes that there is a difference in the knowledge before a person sins, even though he will sin in the future, [and] after he has sinned, etc.; see there.

11 ולפמ"ש יובן כי הידיעה קודם שיחטא זהו בבחי' דעת עליון וכנ"ל.

And according to what has been said, it will be understood that the knowledge before he sins is in the level of the higher Daas, as said above.

וז"ש בפ' שמות וירא אלקים את בנ"י וידע אלקים פי' לא שנתחדש' הידיעה אלא שמקודם היה בדעת עליון שלא נמשך מזה התפעלות להיות עונש לפרעה ושכר לישראל

And this is what is said in Parshas Shemos: "And G-d saw the children of Israel, and G-d knew." The meaning is not that the knowledge was new; rather, beforehand it was in the higher Daas, from which no reaction was drawn [to bring] punishment for Pharaoh and reward for Israel.

וע"י וירא אלהים ע"י בחי' עיני ה' לראות המעשה כשכבר נעשה בפועל ע"י"ז וידע אלקים שנמשך בחי' הדעת תחתון המתפשט במדות להיות שכר ועונש.

And through "And G-d saw," through the level of "the eyes of G-d" seeing the deed once it had already actually been done, thereby "and G-d knew": the level of the lower Daas, which extends into the attributes, was drawn [down], so that there be reward and punishment.

12 והנה השגחה זו מבחי' דעת עליון ע"ז נאמר עין ה' אל יראיו וכתיב עין בעין נראה כדפי' באד"ר דף ק"ל ע"א וע"ש דיוסף הצדיק זכה לזה וזהו

Now of this providence, from the level of the higher Daas, it is said, "The eye of G-d is toward those who fear Him"; and it is written, "eye to eye [You] were seen," as explained in the Idra Rabba, p. 130a; and see there that Joseph the righteous merited this, and this is [the meaning of]

בן פורת עלי עין וזכה לזה ע"י ויכלכל יוסף וזהו טוב עין הוא יבורך כי נתן מלחמו לדל ע"ש.

"A fruitful son above the eye." And he merited this through "And Joseph sustained"; and this is [the meaning of] "He who has a good eye shall be blessed, for he has given of his bread to the poor"; see there.

ומזה יובן דבעון סדום שפגמו בזה ע"כ נמנע מהם גלוי בחי' עליונה זו הממתיק כל הדינים בחי' ורב חסד כו':

And from this it will be understood that, because of the sin of Sodom, in which they blemished this, the revelation of this supernal level, which sweetens all the judgments, the level of "and abundant in kindness" etc., was withheld from them.

13 (ע"כ הגה"ה):

(End of the gloss.)

14 והנה בזוהר בסבא דמשפטים דק"ז ע"א פי' מ"ש עיניו משוטטות אלין נוקבין ומ"ש המה משוטטים אלין דכורין וכ"ה בזוהר ויחי דרמ"א סע"א דפי' משוטטים הם בתקוני שכינתא לתתא כו' היינו

Now in the Zohar, in the Saba deMishpatim, p. 107a, it explains that what is said, "His eyes roam (meshotetos)," these are feminine; and what is said, "they roam (meshotetim)," these are masculine. And so it is in the Zohar, Vayechi, p. 241, end of column a, which explains that "roam (meshotetim)" are in the adornments of the Shechinah below, etc. That is,

כי יש מלאכים שהם מז"א ויש מלאכים שהם ממלכות כמ"ש הרח"ו עמ"ש בזוהר ר"פ שמות דף ד' ע"א בענין איש וביתו באו וז"ל נ"ב ת"ת ומלכות ור"ל המלאכים שמן הז"א והמלאכים שמן המל' עכ"ל המק"מ שם.

there are angels that are from Z'eir Anpin and there are angels that are from Malchus, as Rabbi Chaim Vital wrote on what is said in the Zohar at the beginning of Parshas Shemos, p. 4a, on "each man came with his household"; and this is his wording: "Note: Tiferes and Malchus; and he means the angels that are from Z'eir Anpin and the angels that are from Malchus." Until here the wording of the Mikdash Melech there.

15 והמלאכים שהם בתקוני שכינתא היא בחי' מלכות דאצי' נק' נוקבין וכמש"ש בזוהר די' רמ"ז ע"א בפי' בנות צעדה למיהוי עלי שור. בנות צעדה.

And the angels that are in the adornments of the Shechinah, which is the level of Malchus of Atzilus, are called feminine; as is said there in the Zohar, p. 247a, explaining "Daughters stepped, to be upon the wall" (banos tza'adah alei shur): "'Daughters stepped' (tza'adah):

צעדות מיבעי לי' אלא ההוא עין דכתיב לעילא ומאן איהו עין משפט כו' ואיהו עין צעדה ופסעת למיטל בנות לתקונהא והיינו בנות צעדה ולא בנים

it should have said tza'adus (in the plural). Rather, [it is] that eye which is written above; and what is it? The eye of justice, etc.; and it steps and strides to take daughters for its adornment. And this is [why it says] 'daughters stepped,' and not 'sons.'"

פי' שההשגחה הנמשכת ע"י הע"ס דמלכות דאצי' שהיא בחי' עין משפט ע"ש מלך במשפט יעמיד ארץ הוא נמשך ומתלבש בהמלאכים הנקראים בנות שהם בחי' נוקבין.

The meaning is that the providence which is drawn through the ten Sefiros of Malchus of Atzilus, which is the level of "the eye of justice," after [the verse] "A king by justice establishes the land," is drawn down and enclothed in the angels that are called "daughters," which are the level of the feminine.

16 וזהו בנות צעדה שהמל' צועדת על הבנות עלי שור לראות ולהשגיח מעשה התחתונים וע"ז נאמר עיניו משוטטות לשון נוקבא. וזהו ענין הכצעקתה הבאה אלי.

And this is [the meaning of] "daughters stepped": that Malchus steps over the daughters "upon the wall," to see and watch over the deeds of the lower beings. And of this it is said, "His eyes roam (meshotetos)," in the feminine. And this is the matter of "according to its outcry which has come to Me,"

לשון נקבה שהיא בחי' מלכות שנק' דינא דמלכותא והוא העלאת הפגם ע"י המלאכים שמבחי' מל' והכלים דע"ס דבחי' מל' הבאה אלי לאא"ס ב"ה המלובש בע"ס דאצי'.

in the feminine, which is the level of Malchus, which is called "the law of the kingdom"; and it is the raising up of the blemish through the angels that are of the level of Malchus, and the vessels of the ten Sefiros of the level of Malchus, "which has come to Me": to the Infinite Light, blessed be He, that is enclothed in the ten Sefiros of Atzilus.

17 וע"ז ארדה נא ואראה ע"י מדת החסד וכנודע שז"א רובו חסדים אנפוי דמלכא נהירין שהוא

And of this it is said, "I will go down now and see": through the attribute of Chesed. And as is known, Z'eir Anpin is mostly chasadim (kindnesses), [as in] "the face of the King shines," which is

מ"ש עיני ה' הם משוטטים ל' זכר שהם בחי' דכורין שהוא בחי' חסד וארא הכצעקתה כו' שאולי ע"י מדת החסד ימצא להם זכות.

what is said, "the eyes of G-d, they roam (meshotetim)," in the masculine, which are the level of the masculine, which is the level of Chesed. "And I will see according to its outcry" etc.: that perhaps through the attribute of Chesed merit will be found for them.

18 וכמבואר באדר"ז דרצ"ג ע"ב שבחי' ההשגחה ע"י בחי' עיניו משוטטות ל' נוקבא הוא בחי' דין וההשגחה שע"י בחי' עיני ה' המה משוטטים הוא בחי' רחמים כו' ע"ש.

And as is explained in the Idra Zuta, p. 293b, that the providence through the level of "His eyes roam (meshotetos)," in the feminine, is the level of judgment, and the providence that is through the level of "the eyes of G-d, they roam (meshotetim)" is the level of compassion, etc.; see there.

והענין שהוא עד"מ כמ"ש ושפטו העדה והצילו העדה. עדה שופטת ועדה מצלת. לפי שבכל דבר יוכל ללמד זכות וחובה

And the matter is, by way of analogy, as it is written, "And the congregation shall judge... and the congregation shall save": a congregation that judges and a congregation that saves. For in every matter one can argue for merit and for guilt.

וע"כ ארז"ל פסילנא לי' לצורבא מרבנן לדינא דחביב עלי כגופאי ואין אדם רואה חוב לעצמו הרי

And therefore our Sages, of blessed memory, said, "I disqualify [myself from judging] a Torah scholar, for he is as dear to me as my own body"; and "a person does not see guilt in himself." Thus,

אע"פ שהוא חייב באמת אינו רואה עליו חובה שמחמת קירוב הדעת והחביבות מוצא מקום ללמד זכות

even though he is truly guilty, one does not see guilt in him; for because of closeness of mind and affection, one finds room to argue for merit.

משא"כ למי שאינו חביב עליו כ"כ הי' מלמד חובה וכמ"ש וכל יצר מחשבות לבו רק רע כו'

Whereas for one who is not so dear to him, he would argue for guilt; as it is written, "and every inclination of the thoughts of his heart is only evil" etc.;

ועי"ז נמשך ויאמר ה' אמחה את האדם כו' הרי מחמת זה שיצר מחשבות לבו רק רע נמשך ללמד חובה

and through this there followed, "And G-d said, I will blot out man" etc. Thus, because the inclination of the thoughts of his heart was only evil, [judgment] was drawn to argue for guilt.

ואח"כ בפ' נח כתיב ויאמר ה' אל לבו לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם

And afterwards, in Parshas Noach, it is written, "And G-d said in His heart, I will not again curse the ground any more because of man,

כי יצר לב האדם רע מנעוריו הרי שמסברא זו עצמה שיצר לב האדם רע מצא ללמד זכות שלא יוסיף לקלל את האדמה בעבור האדם

for the inclination of man's heart is evil from his youth." Thus from this very reasoning, that the inclination of man's heart is evil, He found [a way] to argue for merit: that He would not again curse the ground because of man.

והיינו לפי שהי' התגלות מדת החסד ע"י וירח ה' את ריח הניחוח שבקרבן שהקריב נח המשיך גילוי מדת החסד ללמד זכות בזו הסברא עצמה שנמשך תחלה ללמד חובה ע"י מדה"ד.

And this is because there was a revelation of the attribute of Chesed through "And G-d smelled the pleasing fragrance": through the offering that Noah brought, he drew down a revelation of the attribute of Chesed to argue for merit with this very reasoning that at first had been drawn to argue for guilt through the attribute of judgment.

וזהו ענין החילוק בין ב' בחינות השגחות הנ"ל (ועמ"ש במ"א ע"פ לעשות הישר בעיני ה' אלקיך). וזהו פי' ארדה נא.

And this is the difference between the two levels of providence mentioned above. (And see what is written elsewhere on the verse "to do what is right in the eyes of G-d your G-d.") And this is the meaning of "I will go down now":

כי צעקתה היא הבאה מלמטה למעלה שהוא בחי' גבורות ואו"ח ולזה נאמר ארדה נא לשון ירידה הוא מלמעלה למטה דהיינו בחי' או"י שהוא בחי' חסד להשגיח במדת החסד ללמד זכות.

for "its outcry" is that which comes from below to above, which is the level of the gevuros (severities) and the returning light (or chozer); and therefore it says "I will go down now," a term of descent, which is from above to below, that is, the level of the direct light (or yashar), which is the level of Chesed, to watch over with the attribute of Chesed, to argue for merit.

וארא הכצעקתה הבאה אלי עשו דהיינו אם עוונם גדול מנשוא כ"כ עד שגם ע"פ החסד לא יוכל למצוא זכות אז כלה. ואם לא. פי' אולי ע"י החסד יוכל ללמד זכות כו'.

"And I will see [whether] according to its outcry which has come to Me they have done": that is, if their sin is so great, too great to bear, that even according to Chesed He could not find merit, then [there will be] destruction (kalah). "And if not": meaning, perhaps through Chesed He could argue for merit, etc.

וז"ש במדרש ארדה נא ממדה"ר למדה"ד ובזוהר דק"ה ע"ב ארדה נא מדרגא דרחמי לדרגא דדינא ר"ל להמשיך רחמים ממדה"ר אל בחי' מדה"ד וארא כו'.

And this is what is said in the Midrash: "I will go down now": from the attribute of mercy to the attribute of judgment; and in the Zohar, p. 105b: "I will go down now: from the level of mercy to the level of judgment"; meaning, to draw mercy from the attribute of mercy into the level of the attribute of judgment, "and I will see," etc.

19 והנה רש"י פי' בחומש ארדה נא למד לדיינים שלא יפסקו דיני נפשות אלא בראיה. והענין דאיתא בת"ז ואלין עשר ספירן אינון אזלין כסדרן חד אריך וחד קציר וחד בינוני.

Now Rashi explains in the Chumash [on] "I will go down now": "[This] teaches judges not to decide capital cases except by seeing." And the explanation is that it is found in the Tikkunei Zohar: "And these ten Sefiros go in their order: one long, one short, and one intermediate."

פי' כי ע"ס נחלקי' לג' קוין קו הימין חח"נ נק' חד אריך כי החסד נמשך ומתפשט יותר

The meaning is that the ten Sefiros are divided into three lines. The right line, Chochmah, Chesed and Netzach, is called "one long," for Chesed extends and spreads further.

ולכן גמ"ח בין לעניים בין לעשירים הרי שהחסד מתפשט יותר מהרחמים שעל העשיר אין שייך רחמנות כ"א על העני.

And therefore acts of kindness [are done] both to the poor and to the rich; thus Chesed spreads further than compassion, for compassion does not apply to the rich man, but only to the poor.

וקו השמאל בג"ה נק' חד קציר שאינו נמשך כ"א למי שהגון ביותר. וקו האמצעי נק' בינוני שמרחם על מי שנופל רחמנות.

And the left line, Binah, Gevurah and Hod, is called "one short," for it extends only to one who is most worthy. And the middle line is called "intermediate," for it has compassion on whoever is fitting for compassion.

20 והנה יש ראיה ושמיעה הראיה נמשך מבחי' חכמה קו הימין ושמיעה מבינה קו השמאל. וכנודע מענין ראובן ושמעון

Now there is seeing and there is hearing. Seeing is drawn from the level of Chochmah, the right line, and hearing from Binah, the left line; as is known from the matter of Reuven and Shimon.

ולכן הראי' היא מלמעלה למטה והשמיעה ממטה למעלה שהאותיות מתעלים ונכנסים לאוזן השומע ולזה ג"כ הראי' נשפלת למטה יותר מהשמיעה שרואה דבר גשמי

And therefore seeing is from above to below, and hearing from below to above, for the letters rise and enter the ear of the listener. And for this reason too, seeing descends lower than hearing, for it sees a physical thing,

משא"כ השמיעה היא רק קול ודבור כי הראי' היא מבחי' חד אריך וכנודע שיסוד אבא אריך כו'.

whereas hearing is only voice and speech. For seeing is from the level of "one long," as is known that the Yesod of Abba is long, etc.

וזהו מ"ש ארדה נא ואראה כי הכצעקתה הבאה זהו כמו בחי' שמיעה שמבחי' בינה ולכן היא הבאה מלמטה למעלה והוא בחי' קו השמאל אבל ארדה נא ואראה בבחי' ראיה שהוא בחי' חסדים כו':

And this is what is said, "I will go down now and see": for "according to its outcry which has come" is like the level of hearing, which is from the level of Binah; therefore it comes from below to above, and it is the level of the left line. But "I will go down now and see" is in the level of seeing, which is the level of chasadim (kindnesses), etc.

TORAH OHR • PARSHAS CHAYEI SARAH • MAAMAR 1

יגלה לן טעמיה כו'

The Subject of the Field of Machpelah

◇

1 (ענין שדה המכפלה)

(The subject of the field of Machpelah.)

2 יגלה לן טעמיה כו'. הנה מילוי ה' היא בה' אחרת והיא בחי' כפילא כנודע מענין מערת המכפלה שהיא ה' אחרונה דשם ב"ן כו'.

"May He reveal to us its reasons," etc. Now, the filling of the [letter] hei is with another hei, and this is the level of kefila (doubled), as is known from the subject of the Cave of Machpelah, which is the final hei of the Name Ban, etc.

והענין יובן בהקדים להבין ענין האכילה כי הנה עיקר האכילה להיות כי מן המאכל נעשה

And the matter will be understood by first explaining the subject of eating. For the essence of eating is that from the food there is made

חלב ודם והדם הוא הנפש וחיות האדם שמקבל הכבד הדם מן המאכל ושולח ללב ולמוח דתלת שליטין אינון בעלמא כבדא ולבא ומוחא כו'.

fat and blood; and "the blood is the soul" and the life-force of a person, for the liver receives the blood from the food and sends [it] to the heart and to the brain, since "there are three rulers in the world: the liver, the heart and the brain," etc.

3 ועי"ז מתעלה המאכל שנעשה ממנו לב ומוח האדם ועי"ז מתחזק לבו ומוחו בעבודת ה' שבלבו בהתלהבו' כרשפי אש שנעשה בכח האכילה שבלא אכילה הי' מתחלש כו'.

And through this the food is elevated, since a person's heart and brain are made from it; and through this his heart and brain are strengthened in the service of G-d: in his heart, with a fervor like flashes of fire, which comes about by the power of the eating, for without eating he would grow weak, etc.

וגם מוחו נעשה חזק להתבונן בגדולת ה' כו' וזהו ענין בירור שמן המאכל נעשה אדם.

And also his brain becomes strong to contemplate the greatness of G-d, etc. And this is the matter of refinement (birur): that from the food a person is made.

אך כ"ז הוא בימות החול אבל בשבת בורר אסור אלא האכילה היא יותר עליונה בבחי' המשכה מלמעלה וקראת לשבת ענג. אז תתענג על הוי"ה.

But all this is on the weekdays. On Shabbos, however, sorting is forbidden; rather, the eating is higher, in the manner of a drawing down from above: "And you shall call the Shabbos a delight"; "Then you shall delight in G-d."

כי הנה כתיב אחור וקדם צרתני אחור למע"ב כו' שהמאכל כמו שהוא למטה בירידתו בשבה"כ

For it is written, "Back and front You formed me": "back" [refers to being last] in the work of creation, etc.; for with respect to the food as it is below, in its descent through the shattering of the vessels,

הנה האדם הוא בבחי' קדם שהמאכל הוא מתברר ע"י האדם אבל בשרשו למעלה הוא מעולם התהו לפני מלך מלך לבנ"י אלא שאח"כ וימלך וימת.

the person is in the position of "front," for the food is refined by the person; but in its root above, it is from the World of Tohu, "before any king reigned over the children of Israel," except that afterward, "and he reigned, and he died."

4 וימת וימלך כו'. אך מ"מ נראה ששרשו יותר גבוה מהאדם שהרי המאכל הוא המחי' את האדם.

"And he died, and there reigned," etc. Yet nevertheless it is evident that its root is higher than the person, for the food is what gives life to the person.

והאדם הוא מקבל החיות מן המאכל לפי שהוא בבחי' אחור למע"ב כו' ובשבת שהוא זמן עליית העולמות מתעלה המאכל

And the person receives life-force from the food because he is in the position of "back" [last] in the work of creation, etc. And on Shabbos, which is the time of the ascent of the worlds, the food is elevated

כמו שהוא בשרשו ונמשך ממנו חיות להנפש מלמעלה למטה ע"י י"ב לחמים כו' וזהו ענין צדיק אוכל לשובע נפשו כי יש ב' אכילות הא' הוא לשובע נפשו.

as it is in its root, and life-force is drawn from it to the soul from above to below, through the twelve loaves, etc. And this is the meaning of "The righteous one eats to satisfy his soul"; for there are two kinds of eating: the first is "to satisfy his soul,"

5 והב' הוא ובטן רשעים תחסר. לשובע נפשו הוא חיות הנפש הבאה מלמעלה. ובטן רשעים כו' היינו

and the second is "but the belly of the wicked shall lack." "To satisfy his soul" is the life-force of the soul that comes from above. "But the belly of the wicked," etc., means

כי רשעים הם החיצונים וע״י האכילה מבררים מהם חיל בלע ויקיאנו כי בכל מאכל יש תאוה שהוא שרש הקליפה

that "the wicked" are the external forces, and through eating, [what they hold] is refined out of them: "He has swallowed wealth, and he shall vomit it up." For in every food there is craving, which is the root of kelipah (the husk);

וע״י שנכלל בגוף האדם ונעשה ממנו דם הנשלח ללב ומוח מתהפך לטוב בקדושה ע״י חיזוק הלב ומוח בעבודת ה׳ וע״ז לוקח ממנו החיות שבזלעו״ז וזהו ובטן רשעים תחסר שנחסר החיות שבלעו. ומבטנו יורישנו אל.

and by its being absorbed into the body of the person and made into blood that is sent to the heart and brain, it is turned to good, into holiness, through the strengthening of the heart and brain in the service of G-d. And through this the life-force that is in the "one opposite the other" is taken from it; and this is "but the belly of the wicked shall lack": the life-force that it swallowed is lacking. "G-d shall drive it out of his belly."

6 והנה האכילה שבחול שהיא בבחי׳ בירור הוא להיות ובטן רשעים תחסר. אבל האכילה שבשבת היא המשכה מלמעלה לשובע נפשו מחמת המאכל כמו שהוא בשרשו למעלה קודם שנפל בשבה״כ שאין בו בירור.

Now the eating of the weekdays, which is in the manner of refinement, is so that "the belly of the wicked shall lack." But the eating of Shabbos is a drawing down from above, "to satisfy his soul," by virtue of the food as it is in its root above, before it fell in the shattering of the vessels, in which there is no refinement.

7 וכמ״ש בזוהר פרש שבתכם לא קאמר שמה שנעשה מלמטה למעלה ע״י בירור כמו בימות החול יש בו פרש שהוא פסולת שהמובחר שולח ללב ולמוח והפסולת יורד למטה בקרביים ובני מעיים כו׳ וזהו הבירור

And as it says in the Zohar: "the dung of your Shabbosos" is not said. For what is done from below upward through refinement, as on the weekdays, has "dung" in it, which is waste: the choicest [part] is sent to the heart and to the brain, and the waste goes down into the innards and intestines, etc.; and this is the refinement.

אבל בשבת שהוא נעשה מלמעלה למטה אין בו פסולת כלל כי הפסולת הוא מעה״ד טו״ר ולמטה נעשה טו״ר בכל הבחי׳ ע״י אכילת אדה״ר מעה״ד טו״ר

But on Shabbos, when it is done from above downward, there is no waste in it at all; for waste comes from the Tree of Knowledge of good and evil, and below, good and evil came about in every level through Adam's eating from the Tree of Knowledge of good and evil.

וגם בכל אדם יש תערובת טו"ר כו' רק שאינו שוה בכל נפש יש שטוב שלו מרובה כו'

And also in every person there is a mixture of good and evil, etc., only that it is not equal in every soul: there are those whose good is the greater, etc.,

וכן יש שטוב שלו הוא בבחי' זו כו' אבל בשבת אז תתענג על ה' למעלה מעה"ד ולא יגורך רע כלל.

and likewise there are those whose good is at such-and-such a level, etc. But on Shabbos, "then you shall delight in G-d," above the Tree of Knowledge, and "evil shall not dwell with you" at all.

רק ביו"ט כתיב פרש חגיכם לפי שביו"ט יש בו קצת בירור שהרי הותרה בו מלאכת אוכל נפש כאפיה ובישול כו'

Only of the festivals is it written, "the dung of your festivals," because on a festival there is some refinement, since the work of preparing food is permitted on it, such as baking and cooking, etc.,

ואינו אסור רק קצירה וזריעה וחרישה כו' ולפי שהותרו קצת מלאכות באוכל נפש יש בו בירור ושייך פסולת והתקון הוא למחדי למסכני.

and only reaping, sowing and plowing, etc., are forbidden. And because some kinds of work for preparing food were permitted, there is refinement on it, and waste applies. And the remedy is "to gladden the poor."

כי שעת שמחה היא לשמח את הכל וכמ"ש ושמחת בחגך אתה והלוי והגר כו' לפי שהשמחה היא בחי' המתקת הדינין וצריך לשמח את כולם שיהיו כולם נכללים בבחי' שמחה.

For a time of joy is [the time] to gladden everyone, as it is written, "And you shall rejoice in your festival, you… and the Levite and the stranger," etc.; for joy is the level of the sweetening of the judgments, and one must gladden everyone, so that all will be included in the level of joy.

8 וכנודע ממי שהוא בשעת שמחה שאז רוצה שיהיו כולם שמחים שבזה נמתק הדין מאחר שמשוה את כולם.

As is known of one who is in a time of joy: he then wants everyone to be joyful; and by this the judgment is sweetened, since he makes everyone equal.

אבל מאן דלא יהיב למסכני כו' אין הדין נמתק ונשאר הפרש ולכן העונש הוא מדה כנגד מדה שנותנין לו הפרש כי הוא גרם שישאר פסולת הפרש בעבור שלא המתיק הדין.

But "whoever does not give to the poor," etc., the judgment is not sweetened and the "dung" remains. Therefore the punishment is measure for measure, that they give him the "dung," for he caused the waste, the "dung," to remain, since he did not sweeten the judgment.

וזהו ביו"ט אבל בשבת אע"ג דלא יהיב למסכני אין עונשו רב כי בשבת אין פרש כלל לפי שהוא רק בחי' המשכה שמלמעלה דלא יגורך רע כלל.

And this is on a festival. But on Shabbos, even though one does not give to the poor, his punishment is not great, for on Shabbos there is no "dung" at all, since it is only the level of a drawing down from above, "evil shall not dwell with you" at all.

9 והנה המשכה זו היא בב' בחי' כפילא וקלישא. פי' קלישא היא המשכת יודי"ן ווי"ן שמיו"ד נעשה וי"ו שהיו"ד עצמה נמשכה ונעשית וי"ו.

Now this drawing down is in two modes: kefila (doubled) and kelisha (thin). Explanation: kelisha is the drawing out of yuds and vavs, for from a yud a vav is made: the yud itself is drawn out and becomes a vav.

כי לפי שהיו"ד הוא בחי' צמצום לכן יכול להיות ממנה המשכה בבחי' וי"ו מן היו"ד עצמה אבל הה' שהיא התפשטות אורך ורוחב.

For since the yud is the level of tzimtzum (contraction), therefore there can be a drawing forth from it in the manner of a vav, from the yud itself. But the hei, which is expansion in length and breadth:

10 ואין התפשטו' אורך ורוחב שלמעלה יכולה להתגלות למטה כמו שהוא למעלה בבחי' אורך ורוחב עד אין קץ כו' אלא ההמשכה היא בבחי' ה' אחרת למטה והיא בחי' המילוי של ה'

the expansion in length and breadth that is above cannot be revealed below as it is above, in the manner of length and breadth without end, etc.; rather, the drawing down is in the manner of another hei below, and this is the level of the filling of the hei,

דהיינו כח הה' שהי' בהעלם למעלה. כי לעולם המילוי הוא מה שבהעלם ומה שבהעלם למעלה יצא מההעלם אל הגילוי למטה.

that is, the power of the hei that was hidden above. For the filling is always what is in concealment, and what was in concealment above has come out of the concealment into revelation below.

11 והיינו בחי' כפילי' שהיא בחי' מילוי ההי"ן כנודע מענין המכפלה. אך כ"ז הוא שאנו מקבלים ההשפעה ע"י י"ב לחמים בזמן הזה

And this is the level of kefila, which is the level of the filling of the hei's, as is known from the subject of the Machpelah. But all this is [because] we receive the flow of influence through the twelve loaves in this present time;

אבל לעי"ל יגלה לן טעמיה דבתריסר נהמי כו' ואזי לא יהיה בחי' כפילא כו' רק ההי' עצמה שלמעלה יהי' לה גילוי למטה ג"כ ע"י כי יגלה לן טעמיה כו' וכמ"ש ביום ההוא יהיה כו':

but in the time to come, "He will reveal to us the reasons of the twelve loaves," etc., and then there will not be the level of kefila, etc.; rather, the hei itself that is above will be revealed below as well, through "He will reveal to us its reasons," etc.; and as it is written, "On that day [G-d] will be [One]," etc.

12 שייך לפסוק ואברהם זקן בא בימים

Pertaining to the verse "And Abraham was old, advanced in days."

13 להבין ענין משארז"ל יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי עוה"ב. וצריך להבין והלא תכלית תשובה ומע"ט הוא שמהם נעשו לבושין לנשמה שתוכל ליהנות מזיו השכינה בעוה"ב

To understand the teaching of our Sages, of blessed memory: "Better is one hour of teshuvah and good deeds in this world than all the life of the World to Come." And this must be understood: is not the purpose of teshuvah and good deeds that garments for the soul are made from them, so that it can enjoy the radiance of the Shechinah in the World to Come,

כמאמר הזוהר ע"פ ואברהם זקן בא בימים באינון יומין עילאין כו' ווי ליה להוא גברא דגרע יומין לעילא דכד בעיין לאלבשא ליה באינון יומין יומא דפגם חסרא ליה מההוא לבושא כנ"ל.

as the Zohar says on the verse "And Abraham was old, advanced in days": "in those supernal days," etc.; "Woe to the man who diminished days above! For when they come to clothe him in those days, the day that he blemished is missing from that garment," as mentioned above.

14 והענין דהנה ענין זיו השכינה בעוה"ב אינו כמו התפשטות חיות אלקות בתוך העולמות. כמ"ש ואתה מחיה את כולם שהחיות אלקות המתלבש תוך עלמין אינו מושג ונראה.

The explanation is that the radiance of the Shechinah in the World to Come is not like the spreading forth of the divine life-force within the worlds, as it is written, "And You give life to them all"; for the divine life-force that is clothed within the worlds is not grasped or seen.

כמשל התפשטות החיות של הנשמה תוך הגוף בהתחלקות האברים ובודאי בהחיות רוחני לא שייך כלל שיהיה בו ג"כ התחלקות החיות לחלקים כי אין ברוחניות שום תמונה וציור.

As in the analogy of the spreading forth of the soul's life-force within the body, divided among the limbs; and certainly, in the spiritual life-force, division of the life-force into parts does not apply at all, for in spirituality there is no image or form.

15 והנה התפעלות החיות באברים ניכר ונראה. אבל מהות ועצמות החיות אינו נראה וניכר כלל.

Now the effect of the life-force in the limbs is recognizable and visible, but the essence and being of the life-force is not visible or recognizable at all.

כמו כן חיות אלקות המחיה כל העולמות בע"ג ותכלית בודאי אין בהחיות הרוחני בחי' גבול ותכלית ד"מ חיות המחיה את עיגול כדור השמים בודאי לא יתכן לומר שגם החיות הרוחני הוא בתמונת עיגול כנ"ל

So too the divine life-force that gives life to all the worlds, which are bounded and finite: certainly in the spiritual life-force there is no aspect of limit and end. For example, the life-force that gives life to the round sphere of the heavens: certainly it cannot be said that the spiritual life-force too is in the form of a circle, as mentioned above;

רק שהתפשטות החיות הוא לפי תמונת כלי המקבל החיות ואע"פ שהחיות מתלבש לתוכו מ"מ החיות עצמו אינו בגדר מקום וגבול:

only that the spreading forth of the life-force accords with the form of the vessel that receives the life-force; and even though the life-force is clothed within it, nevertheless the life-force itself is not within the bounds of place and limit.

16 ובזה יובן דכתיב מכה"כ ותרגומו זיו יקריה שהוא רק זיו והתפשטות הארה בלבד. וכתיב את השמים ואת הארץ אני מלא.

And with this will be understood what is written, "The whole earth is full of His glory," and its Targum [renders], "the radiance of His glory," which is only a radiance, a spreading forth of illumination alone. And it is written, "The heavens and the earth I fill."

והענין ששניהם אמת כנ"ל וזשארז"ל במקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענותנותו כו'.

And the explanation is that both are true, as mentioned above. And this is what our Sages, of blessed memory, said: "Wherever you find the greatness of the Holy One, blessed be He, there you find His humility," etc.

דהיינו לא כמו שהעולם סוברים שגדולת הבורא נק' מה שהוא ית' מחיה כל העולמות שאדרבה זו היא ירידה אצלו ית' שמשפיל עצמו ומתלבש תוך כ"ע להחיותם ולקיימם.

That is: not as people think, that what is called the greatness of the Creator is that He, blessed be He, gives life to all the worlds; for on the contrary, this is a descent for Him, blessed be He, that He lowers Himself and is clothed within all the worlds to give them life and to sustain them.

17 ומ"ש ואתה מחיה את כלם אינו שבח בבחי' גדולתו ית' שלגדולתו אין חקר ולתבונתו אין מספר אלא השבח הוא בבחי' ענוה שלו שיוכל להשפיל עצמו וכו'.

And what is written, "And You give life to them all," is not praise in terms of His greatness, blessed be He, for "His greatness is unsearchable" and "His understanding is beyond number"; rather, the praise is in terms of His humility, that He is able to lower Himself, etc.

אבל ענין עוה"ב שנהנין מזיו השכינה הוא השגת מהות ועצמות התפשטות החיות אלקות בבחי' גילוי:

But the World to Come, in which they enjoy the radiance of the Shechinah, is the grasp of the essence and being of the spreading forth of the divine life-force, in a manner of revelation.

18 ועתה צריך להבין איך תוכל הנשמה שהיא בחינת נברא יש ודבר בפ"ע להשיג מהות ועצמות אלקות שאינו בבחי' השגה וגבול

Now it must be understood: how can the soul, which is a created being, an existence and a thing unto itself, grasp the essence and being of G-dliness, which is not within the bounds of comprehension and limit?

ואף שהנשמה היא חלק אלוה ממעל הוא ד"מ כענין טפת הזרע שנמשכה מן המוח שלא יתכן לומר שגם עודנה במוחו היתה טפת זרע גשמית שא"כ הי' נחסר מהמוח כו'.

And even though the soul is "a part of G-d above," this is, by way of analogy, like the drop of seed that is drawn from the brain: it cannot be said that while still in his brain it was a physical drop of seed, for if so, the brain would be diminished, etc.

אך שבאמת התחלת המשכתה מן המוח הוא כח רוחני לבד אלא שאח"כ בהשתלשלות ירידתה דרך חוט השדרה נשתנית ונעשית טפה גשמית.

Rather, in truth, the beginning of its drawing forth from the brain is a spiritual power alone; only afterward, in the successive stages of its descent through the spinal cord, it is changed and becomes a physical drop.

כן עד"מ הנשמה עיקר שרשה מבחי' אלקות ממש רק שנשתלשלה בירידתה להיות בחי' נברא יש ודבר בפ"ע כו'.

So, by way of analogy, the soul: its essential root is from the level of G-dliness itself, only that it descended step by step to become a created being, an existence and a thing unto itself, etc.

19 וא"כ איך תוכל להשיג מהות ועצמות אלקות. והענין דהנה כתיב ויבא משה בתוך הענן ויהי שם ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל כו'.

If so, how can it grasp the essence and being of G-dliness? The explanation: it is written, "And Moses came into the midst of the cloud... and he was there forty days and forty nights; bread he did not eat," etc.

והי' גופו הגשמי ניזון ממזון רוחני לבד כמ"ש לחם אבירים אכל איש וכו' ממש כמו המלאכים ואיך יוכל להיות זה שגשמי יקבל מזון וחיות מרוחני שמובדלים זמ"ז בתכלית.

And his physical body was nourished by spiritual food alone, as it is written, "Man ate the bread of the mighty," etc., just like the angels. And how can this be, that something physical should receive food and life-force from something spiritual, when they are utterly separate from one another?

אך זהו ענין הענן שהיה משה ע"ה מתכסה בו דהיינו שהיה הענן שרשו ממדרגת אלקות מאד נעלה.

But this is the meaning of the cloud with which Moses, peace be upon him, was covered: the cloud had its root in a very exalted level of G-dliness,

אך שנשתלשל ונתגשם להיות לבוש למשה ע"ה שע"י יוכל להשיג אלקות והיה לו למזון כמשל אדם הרואה ומסתכל באור צח דרך יריעה.

only it descended step by step and became material, to be a garment for Moses, peace be upon him, through which he could grasp G-dliness, and it was food for him; as in the analogy of a person who sees and gazes at a bright light through a curtain.

כמו כן תורה ומצות מעשיות ששרשם מרצה"ע מחכמתו ית' שהם מיוחדים בו ית' הוא חכים כו'

So too the Torah and the practical mitzvos, whose root is from the Supernal Will, from His wisdom, blessed be He, which are one with Him, blessed be He: "He is wise," etc.,

שהם למעלה מזיו השכינה שהוא רק התפשטות החיות כו' ונשתלשלו ונתפשטו ונתלבשו בעניני זה העולם הגשמי כמו קלף של תפלין וצמר של ציצית וצדקה כו'

which are higher than the radiance of the Shechinah, which is only the spreading forth of the life-force, etc.; and they descended step by step, spread forth and were clothed in the matters of this physical world, such as the parchment of tefillin, the wool of tzitzis, and charity, etc.

כשאדם עוסק בתורה ובמצות נעשה לנשמתו לבושים שנתלבש בהם בגעה״ע שע״י תוכל הנשמה שהיא בחי׳ נברא להשיג זיו השכינה עצמות אלקות.

When a person occupies himself with Torah and mitzvos, garments are made for his soul, which it puts on in the Garden of Eden, through which the soul, which is a created being, can grasp the radiance of the Shechinah, the essence of G-dliness.

וזהו יפה שעה אחת בתשובה ומע״ט שהם שרשם מרצה״ע ב״ה. מכל חיי עוה״ב שהוא רק זיו השכינה כידוע מ״מ הם נקראים לבושים שע״י תוכל להשיג זיו השכינה וד״ל:

And this is "Better is one hour of teshuvah and good deeds," whose root is from the Supernal Will, blessed be He, "than all the life of the World to Come," which is only the radiance of the Shechinah, as is known. Nevertheless, they are called garments, through which [the soul] can grasp the radiance of the Shechinah. And this will suffice for one who understands.

20 ועתה צריך להבין ענין אוי״ר שהם רק גדפין לבד להגביה עיקר הדבר שהם תורה ומע״ט. ולהבין מהות האהבה מה היא. הנה בק״ש צריך שימליכוהו למעלה ולמטה ולדי׳ רוחות העולם.

Now it must be understood what love and awe are, [given] that they are only "wings" to lift up the main thing, which is Torah and good deeds. And [one must] understand the essence of love, what it is. Now in the Shema, one must crown Him above and below and to the four directions of the world.

פי׳ דכתיב מכה״כ ותרגומו זיו יקריה שהוא רק זיו והתפשטות והארה בלבד המתלבשת תוך כ״ע וכתיב את השמים ואת הארץ אני מלא בבחי׳ עצמות אלקות שאינו נתפס תוך מדה וגבול.

Explanation: it is written, "The whole earth is full of His glory," and its Targum [renders], "the radiance of His glory," which is only a radiance, a spreading forth and an illumination alone, that is clothed within all the worlds; and it is written, "The heavens and the earth I fill," in the level of the essence of G-dliness, which is not held within measure and limit.

והענין ששניהם אמת כו׳. כמשל בטול זיו השמש במקור השמש עצמה כידוע שבאמת עצמות אלקות מלא כל הארץ. אך מה שהוא מתפשט תוך כלי וגבול הוא בטל ונכלל במהו״ע אלקות כו׳.

And the explanation is that both are true, etc., as in the analogy of the nullification of the sun's radiance within the source, the sun itself, as is known; for in truth the essence of G-dliness fills the whole earth. But what spreads forth into vessel and limit is nullified and included in the essence and being of G-dliness, etc.

21 והנה כשיתבונן אדם היטב בזה בפסוד"ז ובק"ש איך שבאמת הוא כן שהעולמות בטלים במקור חיותם רק מפני שהאדם הוא בכלי גשמי הגוף

Now when a person contemplates this well in Pesukei deZimra and in the Shema, how in truth it is so, that the worlds are nullified within the source of their life, only that because the person is in a physical vessel, the body,

שהוא משכא דחויא שמתגדל ומתרבה מגשמיות המסתיר ומעלים שלא יוכל לראות בעיני ראי' חושית אזי יתעורר בלב תשוקה שיהי' קשור בהתבוננות זו כל היום ולא יפרד ממש כלל.

which is "the snake's skin," which grows and increases from physicality that hides and conceals, so that he cannot see [this] with the eyes of sensory sight, then a longing will be aroused in the heart to be bound up in this contemplation all day long and not to be separated [from it] at all.

22 וזהו קבלת מ"ש בפסוק ראשון ואהבת שיהי' הוי' אלקיך שיהא תמיד קשור בהתבוננות זו ביטול העולמות להמחי' ומהווה אותם רק מפני היות

And this is the acceptance of what is said in the first verse, "And you shall love": that Havayah be "your G-d," so that he will always be bound up in this contemplation, the nullification of the worlds to the One who gives them life and brings them into being. Only, because

כי גופו הגשמי לא יוכל לקבל ביטול אמתי הנ"ל יגמור בדעתו בק"ש ענין לימוד התורה באמרו ודברת בם.

his physical body cannot receive the true nullification described above, he completes in his mind, in the Shema, the subject of Torah study, when he says, "And you shall speak of them."

דהיינו שנפשו האלקית בעסקו בתורה נעשה יחוד אמתי עם התורה ואורייתא וקוב"ה כולא חד ממש

That is: when his G-dly soul is occupied in Torah, a true union is made with the Torah; and the Torah and the Holy One, blessed be He, are all truly one.

כי אורייתא מחי"ע נפקת ונתלבשה בעניני זה העולם וכשאדם מלביש נפשו האלקית בעניני לימוד התורה שבזה העולם

For the Torah came forth from supernal Chochmah and was clothed in the matters of this world; and when a person clothes his G-dly soul in the matters of Torah study in this world,

אזי גם שרש נפשו למעלה מתלבש ג״כ בתורה שלמעלה עד רום המעלות ונעשה שם יחוד גמור. וזהו הקב״ה יושב ושונה כנגדו כנ״ל. וזהו ה׳ צלך פי׳ כמו צל.

then the root of his soul above is also clothed in the Torah above, up to the highest heights, and a complete union is made there. And this is [the meaning of] "The Holy One, blessed be He, sits and studies opposite him," as mentioned above. And this is "G-d is your shadow": meaning, like a shadow.

23 והנה כתיב אני הוי׳ אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים. פי׳ שלא יאמר האדם בדרך שפלות האיך יגיע למדרגת היחוד בתורה ותפלה מאחר

Now it is written, "I am Havayah your G-d, who brought you out of the land of Egypt." Meaning: a person should not say, in a spirit of lowliness, "How will I reach the level of union in Torah and prayer, since

שהוא עדיין אינו סור מרע גמור כו׳ והוא עדיין בשלימות אצלו. זאת ישיב אל לבו שהשם הוא המוציא אותו מארץ מצרים.

I have not yet completely turned away from evil, etc., and [the evil] is still whole within me?" This he should take to heart: that G-d is the One who brings him out of the land of Egypt.

פי׳ שהוא מבדיל ומפריש בנפשו הטוב מן הרע הנפש אלקית מנה״ב כשהוא עדיין לא עשה רע בפו״מ.

Meaning: that He separates and sets apart, within his soul, the good from the evil, the G-dly soul from the animal soul, when he has not yet actually done evil.

24 ואפי׳ רשע גמור הוא ממשיך בנפשו האלקית בעסקו בתורה רק שעליו נאמר ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי.

And even a completely wicked person draws [light] into his G-dly soul when he occupies himself with Torah; only, concerning him it is said, "But to the wicked, G-d said: What have you to do with recounting My statutes?"

פי׳ שאין תועלת לנפשו האלקי׳ מפני שעליו נאמר ותשלך דברי אחריך שלא יוכל להמשיך בתוך פנימיותו וד״ל:

Meaning: there is no benefit to his G-dly soul, because concerning him it is said, "And you cast My words behind you," so that he cannot draw [it] into his inner being. And this will suffice for one who understands.

25 והנה בענין ברכות. ברוך אתה הוי' פי' ברוך הוא המשכה ורבוי שיהי' הוי' שהוא בחי' צמצום והתפשטות כו' יהי' בחי' אתה לנוכח התגלות כו'.

Now, concerning blessings: "Blessed are You, Havayah." Meaning: "blessed" (baruch) is a drawing down and increase, so that Havayah, which is the level of contraction and expansion, etc., will be in the level of "You," [addressed] face to face, revelation, etc.

אך להיות כי הגוף הוא המסתיר ומחשיך רק לע"ל יהיה התגלות אלקות וראו כל בשר ויהי' בבחי' ביטול אבל עכשיו צריך להראות עכ"פ ענין הביטול בחיצוניות בכריעה והשתחוא' בראש הכורע כורע בברוך.

But since the body is what hides and darkens, and only in the time to come will there be the revelation of G-dliness, "and all flesh shall see," and it will be in [a state of] self-nullification (bittul), now, [therefore,] one must at least show the bittul externally, by bowing and by prostrating the head: "One who bows, bows at 'Blessed.'"

וענין רופא חולים וגואל ישראל ומברך השנים הם כלים לבחי' המשכה והתגלות אלקות כו' והכורע צריך שיראה איסר כנגד לבו.

And [the blessings] "Who heals the sick," "Who redeems Israel" and "Who blesses the years" are vessels for the level of the drawing down and revelation of G-dliness, etc. And one who bows must [bow until] an issar is seen opposite his heart.

פי' עיקר המשכה יהי' במוח עד שיתפשט ג"כ בלבו אפי' מעט היינו בחי' איסר (ועמ"ש לקמן בפי' אוסרי לגפן)

Meaning: the main drawing down will be in the brain, until it spreads also into his heart, even a little; this is the level of issar (and see what is written below on the explanation of "binding to the vine"),

שהוא בחי' חפץ כדכתי' הודו על ארץ ושמים אפי' בבחי' זיו והתפשטות החיות המלובש תוך כ"ע ותכלית הכוונה להיות לו דירה בתחתונים וסוף מעשה במחשבה תחלה נעוץ סופן בתחלתן ולכן ארז"ל ארץ נבראת תחלה כו':

which is the level of desire, as it is written, "His splendor is upon the earth and the heavens," even in the level of the radiance and spreading forth of the life-force that is clothed within all the worlds. And the ultimate intent is for Him to have a dwelling place among the lower realms; and "the end of the deed is first in thought," "their end is wedged in their beginning." And therefore our Sages, of blessed memory, said, "The earth was created first," etc.

TORAH OHR • PARSHAS CHAYEI SARAH • MAAMAR 2

לשון אדמו"ר נ"ע בעצמו

The very words of our master himself

◇

1 לשון אדמו"ר נ"ע בעצמו

The very words of our master, teacher and rabbi, whose soul is in Eden.

2 עיין ע"ח שמ"ט פ"ה נמצא אלו לבושים הנז' פ' ויחי אין פי' שנעשו מחדש ע"י תורה ומצות אמנם מתבררים כו'.

See Etz Chaim, Sha'ar 49, ch. 5: "It turns out that these garments mentioned in Parshas Vayechi [of the Zohar] — the meaning is not that they are made anew through Torah and mitzvos; rather, they are refined," etc.

וע' שכ"ו ספ"א רק להמשיך אור לתקנם כו' דוגמת גלות השכינה כו' ומ"ש בשער ל"ט שנר"נ מתבררים ע"י התפלות היינו בעלייתן מן הקליפות להיות מ"נ בנוקבא דז"א

And see Sha'ar 26, end of ch. 1: "[It is] only to draw down light to rectify them," etc., "like the exile of the Shechinah (Divine Presence)," etc. And what is written in Sha'ar 39, that the nefesh, ruach and neshamah are refined through the prayers, refers to their ascent from the kelipos (husks) to become mayin nukvin (feminine waters) in the Nukva of Z'eir Anpin (the emotive attributes).

אבל ירידתן משם לעוה"ז בגוף החומרי לקיים תומ"צ מעשיות ולא תפלה לבדה דרבנן היא דוגמת גלות השכינה ואינו

But their descent from there into this world, into the material body, to fulfill the Torah and the practical mitzvos — and not for prayer alone, which is rabbinic — is like the exile of the Shechinah, and it is nothing

אלא לברר ולתקן הלבושים שלהם בעצמם ומשום הכי הוא חיוב יותר על הנפש רוח נשמה לברר ולתקן לבושיהם שאי אפשר על ידי אחרים

but to refine and rectify their own garments themselves. And for this reason the obligation upon the nefesh, ruach and neshamah to refine and rectify their garments is greater, for this cannot be done by others

(משא"כ להעלות הנר"נ מהקליפות למ"נ לנוקבא דז"א שנעשה ע"י אחרים) כמ"ש בגלגולים פ"א ע"ש. וכפי גודל אותה המצוה או זריזות כו' ומעלה אותה עד הנקבה העליונה כו'.

(which is not so with raising the nefesh, ruach and neshamah from the kelipos as mayin nukvin to the Nukva of Z'eir Anpin, which is done by others), as written in [Sha'ar Ha]Gilgulim, ch. 1; see there. "And according to the greatness of that mitzvah, or [the] alacrity," etc., "he raises it up to the supernal Female," etc.

וכ"כ בע"ח של"ט דרוש י"א סי' ז' או המצוה כו' וכ"כ בפע"ח ש"א פ"ו כי ע"י המצות ותפלות כו'.

And so too is written in Etz Chaim, Sha'ar 39, Derush 11, section 7: "or the mitzvah," etc. And so too is written in Pri Etz Chaim, Sha'ar 1, ch. 6: "for through the mitzvos and prayers," etc.

3 ומש"ש ובפרט מן התפלות כי הם עיקר ושרש כו' והיינו כמ"ש בע"ח ש"מ דרוש ג' שהתפלה בפנימית והמצוה בחיצוניות אע"פ שיש בהן בחי' מוחין כו'

And what is written there, "and especially from the prayers, for they are the main thing and the root," etc., is as written in Etz Chaim, Sha'ar 40, Derush 3: that prayer is in the inner dimension (pnimiyus) and the mitzvah in the outer dimension (chitzoniyus), even though they have an aspect of the intellect (mochin), etc.

ע"ש והלכך זיוג זו"נ הנעשה ע"י מ"נ מהמצות כמ"ש בטעמי המצות בסוף ההקדמה הוא בחיצוניות במצות מעשיות.

See there. And therefore the union of Z'eir Anpin and Nukva that is brought about by the mayin nukvin from the mitzvos, as written in Ta'amei HaMitzvos at the end of the introduction, is in the outer dimension, through the practical mitzvos.

4 ומ"ש בע"ח של"ט דרוש א' וב' על ידי תפלה דוקא היינו מ"ן עצמן דנוקבא שנפלו לקליפות בחטא אדה"ר ולא הנשמות שהיו כבר באדה"ר

And what is written in Etz Chaim, Sha'ar 39, Derushim 1 and 2, [that it is] specifically through prayer, refers to the very mayin nukvin of the Nukva that fell into the kelipos through the sin of Adam, and not to the souls that were already within Adam,

אלא אותן שלא נכללו בו והן בחי' בי"ע שלפני החטא כמ"ש בגלגולים פ"ז אבל אותן שנכללו בו מהם ממשיכים רוב בנ"א כמעט כולם כמ"ש פי"ד והיינו ע"י הזיוג שהוא מצות פו"ר כמש"ש פ"ב.

but rather to those that were not included in him; and they are the level of Beriah, Yetzirah and Asiyah as they were before the sin, as written in [Sha'ar Ha]Gilgulim, ch. 7. But from those that were included in him most people, nearly all of them, are drawn down, as written in ch. 14; and that is through the union, which is the mitzvah of being fruitful and multiplying, as written there in ch. 2.

5 וע"ש אחר ס"פ ל"ה בקשר החברים שכל נשמה בעלייתה מהקליפות צ"ל לפחות מ' יום במלכות והיינו שעולה שם למ"נ ע"י מצות הזיוג

And see there, after the end of ch. 35, in the "Bond of the Companions," that every soul, in its ascent from the kelipos, must be at least forty days in Malchus (sovereignty); that is, it rises there as mayin nukvin through the mitzvah of union.

ואף מי שאינו מתכוין למצוה יוכל להמשיך חיות מלמעלה כמ"ש בלק"ת ע"פ כי לא על הלחם לבדו יחיה כו'.

And even one who does not intend [it] for the sake of the mitzvah can draw down life-force from above, as written in Likkutei Torah [of the Arizal] on the verse "For not by bread alone does [man] live," etc.

כמו שהלחם מחי' גם כשאוכל בלא ברכה כו' ע"ש. הנה תקון וברור הוא ע"י מ"ד דוקא כי בהדכר לבדו יש בו כח לברר

Just as bread gives life even when one eats without a blessing, etc.; see there. Now, rectification and refinement are specifically through mayin dechurin (masculine waters), for only the masculine has in it the power to refine,

כמ"ש בפע"ח ש"א פ"ו וכן בירור הלבושים ע"י המצות הוא במ"ד דז"א והיינו המשכת האור דלעילא והן הם ה"ח דז"א שכל רמ"ח מ"ע תלויים בהם כמ"ש בטעמי מצות שם.

as written in Pri Etz Chaim, Sha'ar 1, ch. 6. And likewise the refinement of the garments through the mitzvos is through the mayin dechurin of Z'eir Anpin, that is, the drawing down of the light from above; and these are the five chasadim (kindnesses) of Z'eir Anpin, on which all 248 positive commandments depend, as written in Ta'amei HaMitzvos there.

וע' ע"ח שכ"ו (בע"ח דפוס שקלאוו שער כ"ה) פ"א ופ"ג שלבושים אלו הם צלם דאימא פנימי המלביש לנר"נ

And see Etz Chaim, Sha'ar 26 (in the Shklov printing of Etz Chaim, Sha'ar 25), chs. 1 and 3, that these garments are the inner tzelem (image) of Imma, which clothes the nefesh, ruach and neshamah;

וגם המקיף הנק' חשמל נתברר ונתקן מק"נ להסמוכה לו וכמ"ש שער מ"ט ספ"ב הטוב שלו נזדכך כו' ונתחבר עם החשמל הפנימי כו' ע"ש.

and also the encompassing [garment], called Chashmal, was refined and rectified from kelipas nogah, which is adjacent to it, as written in Sha'ar 49, end of ch. 2: "its good was purified," etc., "and joined with the inner Chashmal," etc.; see there.

6 וע"ש שמ"ב פ"ד וזאת הבחי' נקרא חשמל שהוא צלם הבל דגרמי שבעור כו' ע"ש. ומ"ש בשער כ"ו פ"א שצלם הפנימי הוא הבל דגרמי

And see there, Sha'ar 42, ch. 4: "And this level is called Chashmal, which is the tzelem, the havla degarmei (the breath of the bones), which is within the skin," etc.; see there. And what is written in Sha'ar 26, ch. 1, that the inner tzelem is the havla degarmei

והוא חותם ולבוש נה"י דאו"א כמ"ש בפ"ב שם שניהם אור א' הם זה פנימי וזה מקיף כמ"ש בפ"ב שם.

and that it is a seal and a garment of the Netzach, Hod and Yesod of Abba and Imma (Chochmah and Binah), as written in ch. 2 there — both are one light, this one inner and that one encompassing, as written in ch. 2 there.

ועיין ש' ל"ט דרוש י"ב וזה לבוש הנק' כו' וכן כו' ולבוש זה כו' העלאת מ"נ כו'

And see Sha'ar 39, Derush 12: "And this garment is called," etc., "and likewise," etc., "and this garment," etc., "the raising of mayin nukvin," etc.,

גדול כו' וע' שער החשמל פ"א ונק' ק"נ ונק' חשמל כו' ור"ל כמש"ש בס"פ כל החשמלים הוא בחי' טוב שבק"נ כו'

"great," etc. And see Sha'ar HaChashmal, ch. 1: "and it is called kelipas nogah and it is called Chashmal," etc. This means, as written there at the end of the chapter, [that] all the Chashmals are the level of the good within kelipas nogah, etc.

וע' מק"מ בראשית (דף ק"ב סוף ע"ב) שג' חשמלים נפלו בנגה ע"י חטא אדה"ר וע' שער החשמל פ"א כפי כניסת הכלים דתבונה בפנים כן בחי' האור שלה מלובש מבחוץ כו'

And see the Mikdash Melech on Bereshis (page 102, end of side b), that three Chashmals fell into nogah through the sin of Adam. And see Sha'ar HaChashmal, ch. 1: "According to the entry of the vessels of Tevunah within, so is the level of its light clothed from without," etc.;

ע"ש שכל התקון הוא לדחות החיצוני' ע"י אור הבינה מבפנים ומבחוץ (וקרוב לומר שמבפנים הוא ע"י מצות שבדבור ומבחוץ ע"י מצות מעשיות שהחיצוני' נק' מקיף לגבי פנימי' כמ"ש בע"ח ספ"ג גבי ח"ש).

see there, that the entire rectification is to push away the external forces through the light of Binah (understanding), from within and from without. (And it is plausible to say that "from within" is through the mitzvos of speech, and "from without" through the practical mitzvos, for the outer dimension is called "encompassing" relative to the inner dimension, as written in Etz Chaim, end of ch. 3, regarding ש"ח.)

והשתא א"ש הא דשכר המצות הוא לבוש לנשמה מאחר שנמשך מאימא שהוא עוה"ב וכמו הלחם

And now it is well understood why the reward of the mitzvos is a garment for the soul: since it is drawn from Imma, which is the World to Come. And it is like the bread

שעליו יחי' האדם אף שגם בו מלובש מוצא פי הוי' אלא שבלחם ושארי מזונות נמשך מחיצוניות אימא שלמעלה מז"א הנק' אדם כמ"ש בכוונות עיוה"כ.

by which man lives, even though in it too "that which comes forth from the mouth of G-d" is clothed; except that in bread and other foods [the life-force] is drawn from the outer dimension of Imma, which is above Z'eir Anpin, [the level] called "Adam," as written in the kavanos of the eve of Yom Kippur.

אך באמת הלבוש אינו העוה"ב אלא שעי"ז יוכל לסבול וליהנות מאור אימא שהוא עוה"ב מאחר שמלובש בלבוש נה"י שלה (פנימי ומקיף אור פנימי למזון ומקיף ללבוש)

But in truth the garment is not the World to Come [itself]; rather, through it one is able to bear and to enjoy the light of Imma, which is the World to Come, since it is clothed in the garment of her Netzach, Hod and Yesod (inner and encompassing: the inner light for food, and the encompassing for a garment).

דכמו שהעליוני' כהמלאכים אינם יכולים לירד למטה לעוה"ז בלי לבוש תחתון כך אין התחתונים יכולים לעלות למעלה בלי לבוש עליון

For just as the higher beings, such as the angels, cannot descend below to this world without a lower garment, so the lower beings cannot ascend above without a higher garment,

כמ"ש בזוהר פקודי (דף רכ"ט ע"א וע"ב) וכ"כ בהדיא בויקהל (דף ר"י סע"ב) ואלמלי ההוא לבושא לא יכלי למסבל כו'

as written in the Zohar, Pekudei (page 229, sides a and b), and so too is written explicitly in Vayakhel (page 210, end of side b): "And were it not for that garment, they could not bear [it]," etc.

ומש"ה מי שלבושיו חסרים לפי שלא תקן כל הרע ע"י המצות צ"ל בגיהנם לתקן הרע תחלה

And for this reason, one whose garments are lacking, because he did not rectify all the evil through the mitzvos, must be in Gehinnom to rectify the evil first,

כמ"ש בזוהר ויחי (דף רכ"ד) ובלא"ה א"א להיות כלל בעוה"ב בלבוש חסר כמו שא"א למלאך לירד לעוה"ז בלי לבוש שלם.

as written in the Zohar, Vayechi (page 224). For otherwise it is impossible to be in the World to Come at all with a lacking garment, just as it is impossible for an angel to descend to this world without a complete garment.

ומ"ש הסבא (דף צ"ח ע"ב) ענין התלבשות בנפש וכן התלבשות הנשמה ברוח (דף צ"ט ע"ב)

And what the Saba [of Mishpatim] says (page 98, side b) on the matter of clothing oneself in the nefesh, and likewise on the neshamah clothing itself in the ruach (page 99, side b),

היינו לירד למטה ממדריגותם כמ"ש בזוהר הרקיע שם (דף פ"ג ע"א) בשם הרח"ו ז"ל. והנה געה"ע הוא מבריאה.

refers to descending below their levels, as written in Zohar HaRakia there (page 83, side a) in the name of Rabbi Chaim Vital, of blessed memory. Now, the Upper Gan Eden is from Beriah.

וא"ש הא דתנן יפה שעה א' כו' מפני שהזיוג זו"נ הוא באצי' והמצות ממשיכות מ"ד דאצי' ושרשן ממו"ס דא"א המאיר י"ג חיוורתא דגלגלתא שרש תרי"ג מצות

And [so] it is well understood what we learned [in the Mishnah]: "Better is one hour," etc. For the union of Z'eir Anpin and Nukva is in Atzilus, and the mitzvos draw down the mayin dechurin of Atzilus, and their root is from the mocha stima'ah (the hidden brain) of Arich Anpin, which illuminates the thirteen "whitenesses" of the Gulgalta (the skull), the root of the 613 mitzvos.

ואף מי שאין לו אלא נפש דעשי' ה"ז מעלה מ"ן למל' דיצי' במצותיו ושם הרוחות של

And even one who has only a nefesh of Asiyah raises mayin nukvin through his mitzvos to the Malchus of Yetzirah; and there the ruchos of

הצדיקים מעלים המ"נ שלו ושלהם עד מל' דבריאה ושם הנשמות של כל הצדיקים מעלים כל המ"נ עד מל' דאצי' כמ"ש בע"ח של"ט דרוש י"א פ"ז.

the tzaddikim raise his mayin nukvin and theirs up to the Malchus of Beriah; and there the neshamos of all the tzaddikim raise all the mayin nukvin up to the Malchus of Atzilus, as written in Etz Chaim, Sha'ar 39, Derush 11, ch. 7.

כי אין שום בירור אלא באצי' כי היא בחי' חכמה דכללות ובחכמה אתברירו והבירור הוא ע"י זיווג ואין זיווג להוליד נשמות בבי"ע כמ"ש בשער מ"ד פ"ד ופ"ה.

For there is no refinement at all except in Atzilus, since it is the level of Chochmah (wisdom) of the whole, and "through Chochmah they are refined"; and refinement is through union, and there is no union to beget souls in Beriah, Yetzirah and Asiyah, as written in Sha'ar 44, chs. 4 and 5.

7 ואף שממצות מעשיות לא נעשה לבוש אלא לנפש דעשי' מ"מ הזיווג הוא באצי' כי לכן יורדים בחול כלים דזו"נ דאצי' בזו"נ דבי"ע כדי לברר בירורים למטה כל ו' ימי המעשה

And although from the practical mitzvos a garment is made only for the nefesh of Asiyah, nevertheless the union is in Atzilus. For this is why on weekdays the vessels of Z'eir Anpin and Nukva of Atzilus descend into the Z'eir Anpin and Nukva of Beriah, Yetzirah and Asiyah: in order to refine the refinements below, all the six days of work.

(יורדת כלי זו"נ דאצי' לעשי' הוא ליתן כח לנפש דעשי' להעלות מהקליפות כמ"ש אשר שלט האדם באדם כו' רק שבסיוע התחתונים במצות שהיא אלקות שבנוגה

(The descent of the vessels of Z'eir Anpin and Nukva of Atzilus to Asiyah is to give power to the nefesh of Asiyah to raise [sparks] from the kelipos, as it is written, "when man rules over man," etc.; except that, with the help of the lower beings through the mitzvah, which is the G-dliness within nogah,

וזה עולה שלא ע"י נר"נ דאדם אלא ע"י בחי' אצי' ממש שבבי"ע מעלים עד נוקבא דאצי' העליון ולכן ירדה אצי' בבי"ע בימי החול וגם ליתן כח לנר"נ דאדם להעלות מקליפות) כמ"ש בע"ח ש"א פ"י.

this rises not through the nefesh, ruach and neshamah of man but through the level of Atzilus itself within Beriah, Yetzirah and Asiyah, [which] raise [it] up to the Nukva of the upper Atzilus; and therefore Atzilus descended into Beriah, Yetzirah and Asiyah on the weekdays; and also to give power to the nefesh, ruach and neshamah of man to raise [sparks] from the kelipos), as written in Etz Chaim, Sha'ar 1, ch. 10.

ובשבת צ"ע בעליות העולמות (ואפשר דר"ל בבריאה יורדין יעקב ורחל בחול) ואפי' אוא"ס ב"ה נמשך שם

And on Shabbos, with the ascents of the worlds, this requires study (and perhaps what is meant is that in Beriah, Yaakov and Rachel descend on weekdays); and even the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, is drawn down there,

כמ"ש בע"ח שמ"ז פ"ג ע"ש (ובגלגולים פ"ב שבחי' נפש דאצי' שבעשי' גדולה לאין קץ מנשמה דבריאה שבבריאה)

as written in Etz Chaim, Sha'ar 47, ch. 3; see there. (And [see Sha'ar Ha]Gilgulim, ch. 2, that the level of the nefesh of Atzilus within Asiyah is infinitely greater than the neshamah of Beriah within Beriah.)

וכן מ"ש דציצית ביצירה ותפלין ש"י בבריאה היינו שהתקון נעשה לדחות החצונים מג"ת דיצי' וג"ת דבריאה ע"י המשכת האור דאצי'

And likewise what is written, that tzitzis is in Yetzirah and the tefillin of the hand in Beriah, means that the rectification is brought about to push away the external forces from the three lower [Sefiros] of Yetzirah and the three lower [Sefiros] of Beriah, by drawing down the light of Atzilus;

וכמו שבק"ש נעשה זיוג או"א דאצי' ונמשך בבריאה ולכך היא בישיבה משא"כ בתפלת י"ח ותדע מנט"י שמתקנים ג"ת דעשי' אף שהידים הם חג"ת

just as in the Shema a union of Abba and Imma of Atzilus is brought about and is drawn down into Beriah, and therefore it is [said] sitting, which is not so with the Prayer of Eighteen [Blessings]. And you may know [this] from the washing of the hands, which rectifies the three lower [Sefiros] of Asiyah, even though the hands are Chesed, Gevurah and Tiferes.

וכן הציצית להתעטף הראש עד החזה ותפלין ש"י היא בחי' מוחין מקיפים וכולם מתקנים ג"ת לבד דבי"ע

And likewise the tzitzis, [which is] to wrap oneself from the head to the chest, and the tefillin of the hand, which are the level of encompassing intellect (mochin): all of them rectify only the three lower [Sefiros] of Beriah, Yetzirah and Asiyah.

ואף שהם מצות מעשיות מ"מ ממשיכים מבחי' עשי' שבאצי' שהיא חיצוניות כמ"ש בע"ח ש"מ דרוש ב' וציצי' קטן הוא בחי' עבור של חיצוניות והטלית יניקה ותשי' מוחין דגדלות.

And although they are practical mitzvos, nevertheless they draw down from the level of Asiyah within Atzilus, which is the outer dimension, as written in Etz Chaim, Sha'ar 40, Derush 2. And the small tzitzis is the level of ibbur (gestation) of the outer dimension, the tallis [is] yenikah (nursing), and the tefillin of the hand [are] the mochin of gadlus (maturity).

8 ועוד תדע מכוונות השמות בברכו' המצו' שהן בת"ת דאצי' ולא דבי"ע וכן במקרא שהוא בעשי' והכוונ' הוא בג' שמות ת"ת דז"א דאצי'. ולתורה ולנביאים בנ"ה דז"א דאצי'. ולכתובים ליסוד דז"א דאצי' ולמשנה שהיא ביצי'.

And further, you may know [this] from the kavanos of the Names in the blessings over the mitzvos, which are in Tiferes of Atzilus and not of Beriah, Yetzirah and Asiyah. And likewise with Scripture, which is in Asiyah, the kavanah is in the three Names of Tiferes of Z'eir Anpin of Atzilus. And for the Torah and for the Prophets, in Netzach and Hod of Z'eir Anpin of Atzilus. And for the Writings, in Yesod of Z'eir Anpin of Atzilus. And for the Mishnah, which is in Yetzirah,

9 והכוונ' היא בשמות דכלי' אמצעי' דו"ק דנוק' דז"א דאצי' ולתלמוד הכונה בשמות דכלים חיצוני' דו"ק דנוק' דז"א דאצי' אף שהתלמוד בבריאה.

the kavanah is in the Names of the middle vessels of the six extremities of the Nukva of Z'eir Anpin of Atzilus; and for the Talmud, the kavanah is in the Names of the outer vessels of the six extremities of the Nukva of Z'eir Anpin of Atzilus, even though the Talmud is in Beriah.

והטעם מובן מ"ש בפע"ח דאיך אפשר דתושב"כ בעשי' למטה משבע"פ אלא כולם הם באצי' רק שהמקרא יורדת עד העשי' ומתלבשת שם.

And the reason is understood from what is written in Pri Etz Chaim: how is it possible that the Written Torah is in Asiyah, below the Oral Torah? Rather, all of them are in Atzilus, only Scripture descends as far as Asiyah and is clothed there.

10 והמשנה עד היצי' לבדה. והתלמוד עד הבריאה לבדה. והקבלה עד האצי' לבדה בלי לבוש. דהיינו למי שיודע להפשיטה מלבושיה עד בחי' אצי' א"נ היא בחי' אצי' ממש שבעשי'.

And the Mishnah [descends] as far as Yetzirah only, and the Talmud as far as Beriah only, and the Kabbalah as far as Atzilus only, without a garment. That is, for one who knows how to strip it of its garments up to the level of Atzilus; alternatively, it is the level of Atzilus itself within Asiyah.

אך מאחר כי הכוונה בשם מ"ה שהוא שם כלי פנימי דת"ת דז"א דאצי' והם אינם מלובשים בעשי' כלל מכלל שהן באצי' העליון ממש רק שהמקרא מלובשת בעשי' וקבלה אינה מלובשת כלל.

But since the kavanah is in the Name Mah, which is the Name of the inner vessel of Tiferes of Z'eir Anpin of Atzilus, and these are not clothed in Asiyah at all, it follows that they are in the upper Atzilus itself; only Scripture is clothed in Asiyah, and Kabbalah is not clothed at all.

11 וכן המשנה והתלמוד הם באצי' העליון ומלובשים בבריאה ויצי' עליונה כי האדם כלול מכל העולמות ואף שהכוונה בעסק התורה היא בבריאה והתורה עצמה ביצי'

And likewise the Mishnah and the Talmud are in the upper Atzilus and are clothed in Beriah and upper Yetzirah, for man comprises all the worlds. And although the kavanah in occupying oneself with Torah is in Beriah, and the Torah itself in Yetzirah,

וכן המצוה בלי כוונה בעשי' מ"מ התלמוד עצמו הוא ביצי' שהוא בחי' רוח שבבריאה והמשנה עצמה בלי כוונה ביצי' שביצירה והכוונה נשמה לשתיהן כמ"ש בע"ח שער מ"ט פ"ה.

and likewise a mitzvah without kavanah in Asiyah, nevertheless the Talmud itself is in Yetzirah, which is the level of ruach within Beriah, and the Mishnah itself without kavanah is in Yetzirah of Yetzirah, and the kavanah is a neshamah for both of them, as written in Etz Chaim, Sha'ar 49, ch. 5.

ע"ש היטב הדק דמוכח התם ג"כ כמ"ש שהתלמוד היא בבריאה עליונה אלא דהיינו דוקא כל מי שנשמתו בבריא' אבל לנפש דעשי' אפשר היא בריאה ממש שבעשי' וצ"ע.

See there, examining it very closely, for it is evident there too, as [I have] written, that the Talmud is in upper Beriah; but perhaps this applies specifically to anyone whose soul is in Beriah, whereas for a nefesh of Asiyah it may be actual Beriah within Asiyah. This requires study.

אך זה אינו שאין לחלק בין נפש לנשמה אלא בכוונה שהנשמה כוונתה עולה למעלה יותר אבל לא בלימוד הפשוט עצמו בפשט התלמוד לבד:

But this is not so, for one cannot distinguish between a nefesh and a neshamah except in the kavanah, the neshamah's kavanah rising higher; but not in the plain study itself, in the plain meaning of the Talmud alone.

TORAH OHR • PARSHAS CHAYEI SARAH • MAAMAR 3

ויצא יצחק לשוח בשדה כו'

"And Isaac went out to converse in the field"

◇

1 ויצא יצחק לשוח בשדה כו'. לבאר זה דהנה יש משנה ובריייתא. ובריייתא פי' המשנה כי המשנה הוא הכלל ובריייתא היא הפרט של המשנה ואין בכלל אלא מה שבפרט.

"And Isaac went out lasuach in the field," etc. To explain this: there is Mishnah, and there is Baraisa. The Baraisa is the explanation of the Mishnah, for the Mishnah is the general rule and the Baraisa is the particular detail of the Mishnah, and "the general contains only what is in the particular."

ולכאורה הברייתא היא למטה מן המשנה שנשתלשלה יותר למטה אבל האמת הוא שהברייתא גבוה יותר דסוף מעשה במחשבה תחלה. דהנה התורה נשתלשלה למטה אפי' בדבר שקר כגון זה אומר אני מצאתיה כו'.

Seemingly, the Baraisa is lower than the Mishnah, for it has descended further down; but the truth is that the Baraisa is higher, for "the end of the deed is first in thought." For the Torah has descended below, even into a matter of falsehood, such as "This one says, 'I found it,'" etc.

2 ולפי הנראה היא ירידה למטה מאד ומ"מ היא גבוה כי סוף מעשה כו'. וכמשל השפופרת הנכנס ראשון יוצא אחרון

To all appearances it is a very great descent downward, and nevertheless it is lofty, for "the end of the deed," etc. It is like the analogy of the tube: what goes in first comes out last.

וכמו האדם שהוא סוף כל הנבראים והוא במעלה על כולם והכל נברא בעבורו ולכן נמצא העולם כולו באדם אחד להורות שהכל נברא בעבורו כי זה כל האדם.

And it is like man, who is the last of all the created beings, yet he is higher in rank than all of them, and everything was created for his sake. Therefore the entire world is found in a single man, to show that everything was created for his sake, for "this is the whole of man."

3 וזהו מארז"ל יפה שעה אחת כו'. דהנה בעה"ב צדיקים יושבים כו' והוא רק בחי' אחוריים

This is [the meaning of] the saying of our Sages, of blessed memory, "Better is one hour," etc. For in the World to Come "the righteous sit," etc., and that is only the level of the back (achorayim),

כמאמר וראית את אחורי כו' התענוג שמשיג האדם בעבודתו הוא בחינת אחוריים ופני אינו באפשרי להשיג כי לא יראני האדם וחי.

as it is said, "And you shall see My back," etc. The delight that a person grasps in his divine service is the level of the back, whereas "My face" cannot possibly be grasped, "for no man shall see Me and live."

4 ועד"ז גם הגלוי בג"ע הוא רק בחי' זיו והארה לבד ולכן יפה שעה אחת כו' שהוא המעשה עצמה בלי תענוג ובלי שכל מכל חיי העוה"ב דסוף מעשה במחשבה תחלה.

In the same way, the revelation in Gan Eden too is only the level of radiance and glow alone. Therefore "better is one hour," etc., which is the deed itself, without delight and without intellect, "than all the life of the World to Come," for "the end of the deed is first in thought."

וזהו גם כן ענין משנה ובריית׳א שהמשנה הוא כלל כמו ד' ציצית מעכבות וכן סוכה שהיא גבוה כו'.

This is also the matter of Mishnah and Baraisa: the Mishnah is a general rule, such as "the four tzitzis are indispensable [to one another]," and likewise "a sukkah that is high," etc.

5 ויש למצוא טעם לזה כענין תכלת דומה לים כו' וגבי סוכה יש טעם למען ידעו דורותיכם עד כ' אמה כו'.

And one can find a reason for this, as in the matter of "the techeles [blue] resembles the sea," etc.; and regarding sukkah there is a reason, "so that your generations may know" — up to twenty cubits, etc.

אבל הברייתא הוא פרט לבאר המשנה בכל דקדוקים ופרטים כמו סוכת גנב"ך ורקב"ש שאין טעם לדבר ונראה בחוש שהוא למעלה מהשכל והטעם וזהו אין בכלל

But the Baraisa is the particular detail that explains the Mishnah in all its fine points and details, such as the sukkah of "GaNBaCh" and "RaKBaSh," for which there is no reason, and one sees plainly that it is above intellect and reason. And this is [the meaning of] "the general contains nothing

אלא מה שבפרט שאין במשנה בכלל יותר מבפרט הברייתא ומה שלא נתגלה טעמה הוא יותר גבוה כי טעמי המצות לא נתגלו ולע"ל אי"ה יתגלו

but what is in the particular": the Mishnah, as a general rule, contains no more than the particular of the Baraisa. And that whose reason has not been revealed is higher, for the reasons of the mitzvos have not been revealed, and in the time to come, G-d willing, they will be revealed.

וזהו ר"ש דריש טעמי דקראי שדרש שמה שנאמר בפסוק טעם של דבר לא זהו עיקר רק שיש טעם בזה גבוה יותר למעלה מהטעם.

And this is [why] Rabbi Shimon expounds the reason of the verses: he expounded that where a verse states the reason for a matter, that is not the essential thing; rather, there is in it a reason that is higher, above [that] reason.

נמצא שבמצוה שאין משיג בה טעם הוא יותר גבוה ומה שמשיג טעם ותענוג הוא רק בחינת אחוריים ולא

It follows that a mitzvah in which one does not grasp a reason is higher, and what one grasps with reason and delight is only the level of the back; and it is not

כמו שסוברים העולם שהעיקר הוא הלב שמשיג תענוג ועובד בהתלהבות ואינו כן האמת רק עיקר הוא המעשה בלי תענוג והלב אינו כ"א סיוע בחינת גדפין.

as the world supposes, that the main thing is the heart, which grasps delight and serves with fervor. That is not the truth; rather, the main thing is the deed without delight, and the heart is nothing but an aid, the level of wings.

6 והנה משנה נקרא עיר ובריתא בחי' שדה לשון בר חוץ לעיר ולכאורה העיר הוא עיקר שדרים בה בנ"א. אך נראה מי הוא מחיה אותם.

Now, the Mishnah is called "a city," and the Baraisa is the level of "a field," a term from bar, "outside," outside the city. Seemingly the city is the main thing, for people live in it. But let us see who gives them life:

השדה שחוץ לעיר שמביאים משם התבוא'. כך הוא הברייתא מחיה המשנה ומבארת ההלכה יותר בפרט היאך לעשות כי התנאים מבלי עולם שמורים מתוך המשנה.

the field outside the city, from which the grain is brought. So too, the Baraisa gives life to the Mishnah and explains the halachah in greater detail, how to act; for "the Tannaim destroy the world," since they issue rulings from within the Mishnah.

וזהו ויצא יצחק לשוח בשדה הוא לשון דבור ושיחה ולי שחייה למטה מלשון ושח רום אנשים

And this is [the meaning of] "And Isaac went out lasuach in the field": [lasuach] is a term of speech and conversation, and a term of bending low, from the phrase "and the loftiness of men shall be bowed down (veshach),"

וכן כאשר יפרש השוחה לשחות (בישעיה כ"ה) (ועמ"ש בזה ע"פ תבנה ותכונן עיר סיחון כו' ע"ש) בשדה הוא בר. ולפנות ערב לפנות הערב והחשך.

and likewise "as the swimmer (hasocheh) spreads out to swim" (in Isaiah 25) (and see what is explained on this on [the verse] "Let the city of Sichon be built and established," etc.; see there). "In the field" — this is bar. And "lifnos erev" ["toward evening"]: to clear away the evening and the darkness.

דהנה התורה נשתלשלה בחשך כמאמר במחשכים הושיבני זה תלמוד בבלי שנשתלשל למטה אפי' בשקר ולמה הוא כך כדי לפנות הערב והחשך ויהי אור

For the Torah has descended into darkness, as the saying goes, "He has set me in dark places" — this is the Babylonian Talmud, which descended below, even into falsehood. And why is it so? In order to clear away the evening and the darkness, "and there was light,"

כמאמר לעת ערב יהיה אור כמשל מי שרוצה לפנות איזה דבר צריך הוא לכנוס בתוכ' כדי לפנותה אבל לא שישאר בתוכה.

as it says, "At evening time there shall be light." It is like the analogy of one who wishes to clear something out: he must enter into it in order to clear it out, but not remain inside it.

גם מה שנשתלשלה התורה ונתלבשה בחשך טענות שקר הוא כדי לפנות החשך לאהפכא חשוכא לנהורא

So too, the fact that the Torah descended and clothed itself in darkness, in false claims, is in order to clear away the darkness, to turn darkness into light.

וכן העסק בתורה לדחות החשך והקושיות המסתיר על השכלת הדין האמת לאמתו ולמצא האמת גילוי רצון עליון ב"ה וכמ"ש ע"פ והמשכילים יזהירו וגו' ע"ש:

And likewise, occupation in Torah is to push away the darkness and the difficulties that conceal the understanding of the law in its absolute truth, and to find the truth, the revelation of the Supreme Will, blessed be He; as is explained on [the verse] "And the wise shall shine," etc.; see there.

7 וזהו ויצא יצחק לשוח. כי כדי לפנות הערב והחשך ולתקנו הוא ע"י יצחק שהוא בחי' פחד ויראת ה' וכמאמר אם אין יראה אין חכמה כו'.

And this is [the meaning of] "And Isaac went out lasuach." For clearing away the evening and the darkness and rectifying it comes about through Isaac, who is the level of Pachad (fear) and the awe of G-d; as the saying goes, "If there is no awe, there is no wisdom," etc.

(ועי' בזוהר בראשית ד' כ"א סע"א). וזהו האומר אין לי אלא תורה אפי' תורה אין לו ונשאר בחשך

(And see the Zohar, Bereshis, page 21, end of side a.) And this is [the meaning of] "Whoever says, 'I have nothing but Torah,' does not have even Torah," and he remains in darkness.

אבל באמת כתיב ישת חשך סתרו שאף שהוא חשך מ"מ הוא סתרו וזהו לפנות הערב והחשך ולעת ערב יהי אור

But in truth it is written, "He made darkness His hiding place": although it is darkness, nevertheless it is His hiding place. And this is "to clear away the evening and the darkness," and "at evening time there shall be light."

והיינו ליבון הלכתא וגם זה פי' ברכו בתורה. (ועמ"ש ע"פ קול דודי וע"פ ששים המה מלכות):

That is, the whitening of the halachah; and this too is the meaning of "they blessed over the Torah." (And see what is explained on "The voice of my beloved" and on "There are sixty queens.")

TORAH OHR • PARSHAS TOLDOS • MAAMAR 1

אלה תולדות יצחק וגו'

"These are the generations of Yitzchak"

◇

1 אלה תולדות יצחק וגו'. כתיב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. שמאלו הוא בחי' יצחק ממטה למעלה.

"These are the generations of Yitzchak," etc. It is written, "His left hand is under my head, and his right hand embraces me." "His left hand" is the level of Yitzchak, [which is] from below upward.

וימינו כו' הוא בחי' אברהם מלמעלה למטה. והנה מדת אברהם הוא הכנסת אורחים כו' ויצחק היה חופר בארות כו'.

"And his right hand," etc., is the level of Avraham, from above downward. Now, the attribute of Avraham is hospitality to guests, etc., and Yitzchak would dig wells, etc.

ולהבין זה הנה כתיב ואהבת. אשר לכאורה לא שייך בזה לשון צווי לאהוב כו'. אך הוא שבתחלה כתיב הוי' אחד כו'.

To understand this: it is written, "And you shall love." Seemingly, the language of a command to love does not apply here, etc. But [the explanation] is that first it is written, "Havayah is One," etc.

ובהתבוננות ענין אחד איך שאין ערוך אליו כלל כו' הוי' אלקינו ואלקי אבותינו (שהוא בחי' צמצום) פי' שיתהווה בחי' אבותינו חו"ב כו'

And through contemplating the meaning of "One," how there is no comparison to Him at all, etc., [one understands] "Havayah, our G-d and the G-d of our fathers" (which is the level of tz-imtzum). This means that the level of "our fathers," Chochmah and Binah, should come into being, etc.

אנת חכים כו' אשר אין ערוך כלל לגבי מהותו יתי אנת הוא חד כו' לכן צריך קודם בחי' אלקינו שהוא בחי' צמצום

"You are wise," etc., which has no comparison at all to His essence, may He be blessed, [for] "You are One," etc. Therefore there must first be the level of "our G-d," which is the level of tzimtzum,

ואח"כ ואלקי בחי' וא"ו המשכה שיתהווה בחי' אבותינו ובהתבונן כ"ז בוודאי כל איש ישראל יהיה חפצו ורצונו תמיד ליכלל בה' אחד ולא שירד למטה במקום חשך.

and afterward "and the G-d of," the level of the vav, a drawing down, so that the level of "our fathers" should come into being. And when one contemplates all this, certainly every Jew will constantly desire and will to be absorbed into the One G-d, and not to descend below, into a place of darkness.

אמנם זהו בחי' רצוא אבל צ"ל אח"כ בחי' שוב כדכתיב כיתרון האור מן החשך ורצונו ית' להיות לו דווקא דירה בתחתונים ולכן הצווי ואהבת הוא הפי' בהיפוך מלמעלה למטה.

However, this is the level of ratzo (running [toward G-d]); but afterward there must be the level of shov (returning), as it is written, "like the advantage of light out of darkness." And His will, may He be blessed, is specifically to have a dwelling place among the lower realms. Therefore the command "And you shall love" means the reverse: from above downward.

2 וכמארז"ל שיהא שם שמים מתאהב ע"י. פי' להמשיך גילוי אור אלקותו מלמעלה למטה. וזהו מעשה אברהם הכנסת אורחים שנתן לערביים לאכול

As our Sages, of blessed memory, said: "That the Name of Heaven become beloved through you." This means: to draw down the revelation of the light of His G-dliness from above downward. And this is the deed of Avraham, hospitality to guests: he gave the Arabs to eat,

ואח"כ אמר להם דעו למי מברכים כו' בכדי להיות גילוי אלקות למטה שגם הערביים יכירו גדולתו כו' כ"ז הוא בחי' אברהם המשכה מלמעלה למטה.

and afterward he said to them, "Know Whom you are blessing," etc., so that there would be a revelation of G-dliness below, so that even the Arabs would recognize His greatness, etc. All this is the level of Avraham: drawing down from above downward.

ויצחק הי' חופר בארות שהוא בחי' גילוי ממטה למעלה מהעלם לגילוי כמשל הבור אשר המים שם בהעלם וע"י החפירה נגלו המים כו'.

And Yitzchak would dig wells, which is the level of revelation from below upward, from concealment to revelation, as in the analogy of a well, where the water is there in concealment, and through the digging the water is revealed, etc.

3 והנה הגם שאברהם היה ג"כ חופר בארות אבל כתיב ויסתמום פלשתים כו' ויצחק חפר אותן וקרא להם שמות כשמת אשר קרא להן אביו הראשון מלא והשני חסר לפי

Now, although Avraham too dug wells, it is written, "and the Philistines stopped them up," etc., and Yitzchak dug them [again] "and called them names (שמות) like the names (שמת) that his father had called them." The first is written full and the second defective, because

שע"י חפירה דיצחק לא נפסק עוד נביעתם ונמשכים ונובעים הששה מדות שהן בחי' וי"ו ע"כ הוא שמות מלא בוי"ו.

through Yitzchak's digging their flowing was no longer interrupted, and the six emotive attributes (middos), which are the level of the vav, are drawn forth and flow. Therefore it is "names" (שמות), written full, with a vav.

אבל שמת דאברהם חסר וי"ו לפי שסתמום פלשתים ויש לחיצונים יניקה מהם. לכן ע"י חפירה דיצחק הוא שמות בוי"ו (ועמ"ש כה"ג ע"פ ששת ימים תאכל מצות כו' מלא וי"ו) ולע"ל כתיב

But the "names" (שמת) of Avraham lack the vav, because the Philistines stopped them up, and the external forces draw nourishment from them. Therefore, through Yitzchak's digging it is "names" (שמות) with a vav. (And see what is explained along these lines on the verse "Six days you shall eat matzos (מצות)," etc., [written] full, with a vav.) And of the Time to Come it is written,

כי אתה אבינו שעיקר הצחוק והשמחה יהיה מבחי' יצחק שהוא ממטה למעלה אשר בחי' זו אין קץ ותכלית כו'

"For You are our father": [meaning] that the essence of laughter and joy will be from the level of Yitzchak, which is from below upward, a level that has no end or limit, etc.

משא"כ (אברהם) בבחי' ממעלה למטה יש לה גבול המשכה למטה ולכן באברהם כתיב ב"פ אברהם אברהם הא' הוא המשכה שיתהווה בחי' חו"ב דאצי' ואלקי אבותינו כנ"ל.

Whereas (Avraham), at the level of from above downward, has a limit to [its] drawing down below. Therefore it is written of Avraham twice, "Avraham, Avraham": the first is the drawing down by which the level of Chochmah and Binah of Atzilus comes into being, "and the G-d of our fathers," as [explained] above;

והמשכה ב' בבי"ע. משא"כ יצחק בחי' מלמטה למעלה בחי' אין קץ ותכלית והכל ירוממוך סלה.

and the second drawing down is into [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah. Whereas Yitzchak is the level of from below upward, a level without end or limit: "and all will exalt You, Selah."

ומזה נתהווה עיקר הצחוק כי גמירי משמיא מיהב יהבי משקל לא שקלי כו' מיהב הוא בחי' השתלשלות מאין ליש כו'.

And from this comes about the essence of laughter, for we have a tradition: "From Heaven they give; they do not take [back]," etc. "Giving" is the level of the chain of descending worlds (hishtalshelus), from nothing to something, etc.

אבל עבודת האדם הוא ההיפוך והוא להיות בטול היש לאין והוא בחי' יצחק צחוק ותענוג גדול כו':

But the divine service of man is the reverse: it is the nullification of the something into nothing. And this is the level of Yitzchak: laughter and great delight, etc.

4 והנה כתיב באברהם קח נא את בנך כו' אשר אהבת את יצחק כו'. כי ידוע הטבע לאהוב ההיפוך

Now, it is written of Avraham, "Take, please, your son," etc., "whom you love, Yitzchak," etc. For it is known that it is [in] nature to love the opposite,

כדכתיב מים קרים על נפש עיפה. וכמו"כ להיפוך מי שקר לו מאד רוצה למים חמים.

as it is written, "Cold water on a weary soul." And likewise the reverse: one who is very cold wants warm water.

5 ולכן אברהם שמדתו המשכה מלמעלה למטה אוהב ג"כ ההיפוך בחי' יצחק מלמטה למעלה. היינו שבחי' יצחק הוא פחד יצחק שהוא בחי' יראה ובטול

Therefore Avraham, whose attribute is drawing down from above downward, also loves the opposite, the level of Yitzchak, from below upward. That is, the level of Yitzchak is "the Fear of Yitzchak," which is the level of awe and self-nullification (bittul).

ולכן זה א"א שימשיך אברהם למטה בחי' פחד יצחק הנ"ל שבחינת בטול כזה א"א לנבראים לקבל

And therefore it is impossible for Avraham to draw down below the level of the Fear of Yitzchak mentioned above, for created beings cannot receive such a level of self-nullification.

כי גם למעלה אמרו הושיט הקב"ה אצבעו הקטנה ביניהם ושרפן ע"י גילוי רב ומכ"ש למטה בנבראים.

For even above, [the Sages] said: "The Holy One, blessed be He, stretched out His little finger among them and burned them," through an intense revelation; all the more so below, among created beings.

6 ולכן כתיב ויעקוד אותו על המזבח ממעל לעצים למעלה מבחינת עה"ח ועה"ד שם יוכל להתגלות בחי' פחד יצחק הנ"ל.

Therefore it is written, "and he bound him upon the altar, above the wood (עצים)": above the level of the Tree of Life and the Tree of Knowledge. There the level of the Fear of Yitzchak mentioned above could be revealed.

אמנם ביעקב כתיב ופחד יצחק היה לי. כי יעקב היה בחור שבאבות בחי' התכללות מבריח מן הקצה כו'.

However, of Yaakov it is written, "and the Fear of Yitzchak was with me." For Yaakov was the choicest of the Patriarchs, the level of inclusion, "the bar that reaches from end [to end]," etc.

ולכן אמר אלקי אבי אברהם ופחד יצחק היה לי שהי' לו שני הבחינות בחי' אברהם כנ"ל. וגם פחד יצחק היה יכול להמשיך למטה ג"כ.

Therefore he said, "the G-d of my father Avraham, and the Fear of Yitzchak was with me": for he had both levels, the level of Avraham, as [explained] above, and he could also draw the Fear of Yitzchak down below as well.

7 והנה לע"ל כתיב כי אתה אבינו פי' כי עתה א"א שבחי' פחד יצחק יהי' בבחי' אבינו שהיא המשכה למטה וכנ"ל.

Now, of the Time to Come it is written, "For You are our father." The meaning is: for now it is impossible for the level of the Fear of Yitzchak to be at the level of "our father," which is drawing down below, as [explained] above.

אבל לע"ל כשיהיה בלע המות לנצח ואת רוח הטומאה אעביר כו' אז יתגלה בחי' פחד יצחק למטה שיהי' הוא בחי' אבינו

But in the Time to Come, when "He will swallow up death forever," and "I will remove the spirit of impurity," etc., then the level of the Fear of Yitzchak will be revealed below, so that it will be the level of "our father,"

כדכתיב לבא בנקרת הצורים ובסעיפי הסלעים מפני פחד ה' שיתגלה בחי' פחד ובטול למטה וראו כל בשר.

as it is written, "to go into the clefts of the rocks and into the crevices of the crags, from before the fear of G-d": that the level of fear and self-nullification will be revealed below, "and all flesh shall see."

8 וזהו אלה תולדות יצחק בן אברהם. אברהם הוליד את יצחק. ב"פ אברהם וב"פ יצחק. כנודע ממשל גשמי שהזכר יוכל להזריע בלא נקבה משא"כ הנוקבא כו'.

And this is [the meaning of] "These are the generations of Yitzchak, son of Avraham; Avraham begot Yitzchak": twice Avraham and twice Yitzchak. As is known from a physical analogy, the male can emit seed without a female, which is not so of the female, etc.

והגם שאמרו אשה מזרעת תחלה כו' היינו ג"כ ע"י התעוררות הדכר תוכל הנוקבא להזריע תחלה כו'.

And although [the Sages] said, "[If] the woman emits seed first," etc., this too means that through the arousal of the male the female can emit seed first, etc.

9 וגם אח"כ עיקר ההולדה מטפת הדכר שממנו הלובן והוא המברר הולד להיות הפסולת יוצא לחוץ. ומהבירור נעשה הולד כו'.

And afterward too, the main part of the conception is from the drop of the male, from which comes the white [matter], and it is this that refines the offspring, so that the waste goes out. And from the refinement the offspring is formed, etc.

כמו"כ למעלה שיתהווה בחי' יצחק ממטלמ"ע שבאמת אין ערוך אליו כלל הוא בא ע"י בן אברהם פי' ע"י ההארה הבאה מלמעלה למטה שיתהווה בכ"א בחי' יצחק העלאת מ"ן ממטה למעלה.

So too above: that the level of Yitzchak should come into being, from below upward, which in truth has no comparison to Him at all, comes about through "son of Avraham," meaning, through the illumination that comes from above downward, so that the level of Yitzchak should come into being in each one: the raising of mayin nukvin (the feminine waters) from below upward.

10 וזהו תולדות יצחק הוא בן אברהם כו'. ואח"כ אברהם הוליד את יצחק. פי' שיהי' בחי' יצחק בבחי' הולדה

And this is [the meaning of] "the generations of Yitzchak" being "son of Avraham," etc. And afterward, "Avraham begot Yitzchak": meaning that the level of Yitzchak should be at the level of birth,

כי באמת אין ערוך נברא לבורא ושיהי' ההעלאה בחי' בטול לאלקות בתכלית א"א כ"א ע"י אברהם שהוא בחי' אב"ר מ"ה בחכמה אתברירו

for in truth there is no comparison [between] a creature and the Creator, and that the ascent be a level of utter self-nullification to G-dliness is impossible except through Avraham, which is the level of אב"ר מ"ה — "through Chochmah they are refined" —

שהוא המברר להוליד בחי' יצחק להיות נתפס בחי' גילוי אלקות והפסולת יוצא לחוץ ע"י טפת דכר שממנו יוצא לובן העליון כנ"ל בחי' אברהם כו' וד"ל:

which is what refines, to bring forth the level of Yitzchak, so that a level of revelation of G-dliness may be grasped, and the waste goes out, through the drop of the male, from which the supernal white issues, as [explained] above: the level of Avraham, etc. And this suffices for one who understands.

TORAH OHR • PARSHAS TOLDOS • MAAMAR 2

מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה וגו'...

Many waters cannot quench the love

1 מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה וגו' עד בוז יבוזו לו. ובזוהר ח"ג דנ"ד ע"ב מים רבים דא הוא נהר עלאה דמניה נפקין נהרין לכל עיבר כו'.

"Many waters cannot quench the love, etc.," until "they would utterly scorn him." And in the Zohar, volume 3, page 54b: "'Many waters': this is the supernal river from which rivers issue forth to every side, etc."

והנה הנהרות נמשכים מן המעיינות שהמעיינות נובעים מן התהום ומהם נמשכים הנהרות וכמ"ש השולח מעינים בנחלים והמעיינות נובעים מתחת לארץ אבל הנהרות נמשכים בגלוי ע"פ כל הארץ לכך התורה שנמשלה למים

Now, the rivers are drawn from the springs: the springs well up from the deep, and from them the rivers are drawn, as it is written, "He sends forth springs into the streams." The springs well up from beneath the earth, whereas the rivers are drawn openly across the face of the whole earth. Therefore the Torah, which is likened to water,

כמ"ש הוי כל צמא לכו למים יש בה בחי' מעיין והוא כמאמר חכים ולא בחכמה ידיעא שאינו מושג כלל כמשל המעיין שנובע מתחת לארץ ואינו ניכר ונגלה כ"כ ויש בה בחי' נהרות

as it is written, "Ho, everyone who thirsts, come to the water," has in it the level of a spring. This is as the saying, "Wise, but not with a known wisdom": it is not grasped at all, like the analogy of the spring that wells up from beneath the earth and is not so recognizable and revealed. And it has in it the level of rivers,

וכמ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן כו' שזיו השכינה המתגלה בג"ע בהשגת רזין דאורייתא נמשך מבחי' נהר היוצא מעדן כו' ונמשך ומתחלק לכמה בחי' נהרות והמשכות פרטיים לכל אחד כפי השגתו כו'.

as it is written, "And a river went out of Eden to water the garden, etc.": for the radiance of the Shechinah (Divine Presence) that is revealed in Gan Eden, in the comprehension of the secrets of the Torah, is drawn from the level of the "river that went out of Eden, etc.," and it is drawn down and divides into many levels of rivers and particular flows, to each one according to his comprehension, etc.

2 ולכן נק' נהר לפי שבא ונמשך בגילוי להיות מושג לצדיקים וע"ז נאמר מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה של כנס"י להקב"ה

Therefore it is called a "river," because it comes and is drawn down in revelation, so as to be grasped by the tzaddikim. And of this it is said, "Many waters cannot quench the love" of the Congregation of Israel for the Holy One, blessed be He.

כי עם היות שזהו גילוי מדריגות עליונות מאד עכ"ז לא ישקיטו את האהבה שהנפש לא תתמלא ותתרוה צמאונה ע"י גילוי זה לבד

For although this is a revelation of very lofty levels, nevertheless they will not still the love, for the soul will not be filled, nor its thirst quenched, through this revelation alone.

וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ כי שמים וארץ הם ג"ע העליון והתחתון שבו מתענגים הנשמות ע"י נהר היוצא מעדן כו' ועכ"ז מי לי בשמים כו' כי ג"עהוא רק לפי שעה

As it is written, "Whom do I have in heaven? And besides You I desire nothing on earth." For "heaven" and "earth" are the Upper and the Lower Gan Eden, in which the souls take delight through the "river that went out of Eden, etc."; and nevertheless, "Whom do I have in heaven, etc.," for Gan Eden is only for a time.

אבל עיקר הגילוי יהיה לע"ל בתחי"ה וכמ"ש ומעין יצא מבית ה' שזהו למעלה מעלה מבחי' נהר כו'

But the main revelation will be in the Time to Come, at the Resurrection of the Dead, as it is written, "And a spring shall come forth from the House of G-d," which is far, far above the level of a river, etc.

והיינו ע"י עסק התורה ומצות שעז"נ ותרד העינה ותמלא כדה הם כ"ד ספרין דאורייתא שהם נמשכים מבחי' המעיין בחי' חכים ולא בחכמה ידיעא שעיקר גילוי זה יהיה לע"ל:

And this is through occupation in the Torah and the mitzvos, of which it is said, "And she went down to the spring and filled her pitcher": these are the twenty-four books of the Torah, which are drawn from the level of the spring, the level of "wise, but not with a known wisdom," for the main revelation of this will be in the Time to Come.

3 אך הנה כדי להיות המשכה וגילוי זה ע"י תומ"צ מעשיות עז"נ ותרד העינה ותמלא כדה שזהו ע"י רבקה אמנו שהיא היא אשר ביכולתה להיות ותמלא כדה כו'.

However, so that this drawing down and revelation may come about through the practical Torah and mitzvos, of this it is said, "And she went down to the spring and filled her pitcher": this is through Rivkah our mother, for she it is who has the power to bring about "and filled her pitcher, etc."

ולהבין מהו בחי' רבקה י"ל תחלה ענין בחי' יצחק כי הנה יצחק הוא לשון צחוק ותענוג והוא גילוי תענוג העליון לצדיקים לע"ל כמ"ש לויתן זה יצרת לשחק בו.

And to understand what the level of Rivkah is, we must first explain the matter of the level of Yitzchak. For "Yitzchak" is an expression of laughter and delight, and it is the revelation of the supernal delight to the tzaddikim in the Time to Come, as it is written, "This Leviathan You formed to sport with."

4 ולכן יצחק הוא לשון עתיד כי הנה בחי' צחוק עשה לנו אלקים שבחי' גילוי תענוג זה נמשך ע"י שם אלקים.

Therefore "Yitzchak" is in the future tense. For the level of "Laughter has Elokim made for us" [means] that this level, the revelation of delight, is drawn down through the Name Elokim.

והענין כי שמש ומגן הוי"ה אלקים ששם אלקים הוא המגן ונרתק על שם הוי"ה המהוה מאין ליש שהנרתק הוא כסוי והעלם שלא יהי' גילוי שם הוי"ה

The explanation: "For a sun and a shield is Havayah Elokim." The Name Elokim is the shield and the sheath over the Name Havayah, which brings into being from nothing to something. For the sheath is a covering and concealment, so that the Name Havayah is not revealed

רק ע"י לבוש והנרתק המסתיר עליו וכמשל אור וזיו השמש המאיר דרך מסך ופרגוד כמ"ש במ"א ע"פ והבדילה הפרכת כו'

except through a garment and the sheath that conceals over it, like the analogy of the light and radiance of the sun that shines through a screen and a curtain, as is explained elsewhere on the verse "And the curtain shall divide, etc."

ומחמת נרתק ומגן זה נעשו הנבראים בחי' יש ודבר נפרד ובהתרבות הלבושים ע"י ק"ך צירופי אלקים נמשך למטה בעשייה החשך וההסתר ביותר ועל כן ירדה הנשמה למטה להיות עובד אלקים

And because of this sheath and shield, the created beings became a something and a separate thing; and with the multiplication of the garments through the 120 combinations of Elokim, the darkness and concealment are drawn down below into Asiyah all the more. And therefore the soul descended below to be "one who serves Elokim,"

דהיינו לעבוד ולתקן את בחי' החשך וההסתר הנמשך משם אלקים לאהפכא חשוכא לנהורא וזהו אשר ברא אלקים לעשות ופי' במדרש לעשות לתקן.

that is, to work upon and rectify the level of the darkness and concealment drawn from the Name Elokim, to turn darkness into light. And this is "which Elokim created to make," and the Midrash explains "to make" as "to rectify."

(והיינו לתקן) ההסתר הנמשך משם אלקים והוא ע"י בטול היש לאין שע"ז אתהפכא חשוכא לנהורא. והיינו ע"י מס"נ בתפלה וע"י תומ"צ.

(That is, to rectify) the concealment drawn from the Name Elokim; and this is through the nullification of the something into nothing, by which darkness is turned into light. And this is through self-sacrifice (mesirus nefesh) in prayer, and through the Torah and the mitzvos.

וזהו צחוק עשה לי אלהים שעיקר הצחוק ותענוג העליון נמשך ע"י שם אלקים כמשל הצחוק שעושים השרים שהוא מדבר חדש

And this is "Laughter has Elokim made for me": the essence of the laughter and the supernal delight is drawn down through the Name Elokim, like the analogy of the laughter that princes make, which is from something new,

כמו מלחמת הארי עם חיה אחרת שמההתחדשות נמשך הצחוק והתענוג כך בחי' בטול היש לאין זהו ההתחדשות שהנברא שנעשה יש ודבר נפרד יוכל לבטל א"ע.

such as the battle of a lion with another beast, where from the novelty come the laughter and the delight. So too the level of the nullification of the something into nothing: this is the novelty, that the created being, which has become a something and a separate thing, is able to nullify itself.

משא"כ אם לא היה שם אלקים מסתיר לא היה נמשך בחי' צחוק ותענוג זה כלל א"כ עיקר הצחוק והתענוג עשה לנו השם אלקים המסתיר ומעלים שבסבתו נמשך התענוג והיינו ע"י בטול היש לאין.

Whereas if the Name Elokim did not conceal, this level of laughter and delight would not be drawn down at all. If so, the essence of the laughter and the delight was made for us by the Name Elokim, which conceals and hides, because of which the delight is drawn down, that is, through the nullification of the something into nothing.

5 והנה עיקר הצחוק והתענוג מתגלה כשנשלם הבירור והתקון דשם אלקים וכמו במע"ב כתיב וירא אלקים את כל אשר עשה

Now, the essence of the laughter and the delight is revealed when the refinement and rectification of the Name Elokim is completed. As in the Work of Creation it is written, "And Elokim saw all that He had made,

והנה טוב מאד ויכולו השמים שבגמר כל המלאכה נתגלה התענוג משא"כ בעוד שלא נגמרה המלאכה אין התענוג מתגלה כ"א הוא עוסק לגמור המלאכה.

and behold, it was very good," and, "And the heavens were completed": at the completion of all the work the delight was revealed; whereas while the work was not yet completed, the delight is not revealed, but rather he is occupied with completing the work.

כך עד"ז עכשיו העסק הוא להיות עובד אלקים לאהפכא חשוכא לנהורא ובגמר ושלימות הבירורים אזי

So too, in the same way, now the occupation is to be "one who serves Elokim," to turn darkness into light; and at the completion and perfection of the refinements, then

כתיב ותחדש פני אדמה ישמח ה' במעשיו ויהיה גילוי הצחוק והתענוג ולכן נק' יצחק ע"ש העתיד שלעתיד יהיה גילוי צחוק ותענוג זה:

it is written, "And You renew the face of the earth," "G-d will rejoice in His works," and there will be the revelation of the laughter and the delight. And therefore he is called "Yitzchak," after the future, for in the Time to Come there will be the revelation of this laughter and delight.

6 והנה ביצחק כתיב והנה יצחק מצחק את רבקה אשתו. פי' שכל הצחוק ותענוג עליון דיצחק הנ"ל הוא נמשך ע"י רבקה אשתו.

Now, of Yitzchak it is written, "And behold, Yitzchak was sporting with Rivkah his wife." Meaning: all the laughter and supernal delight of Yitzchak discussed above is drawn down through Rivkah his wife.

כי הנה עיקר בחי' אתהפכא חשוכא לנהורא הוא שייך בנה"ב שבאדם שהיא צריכה בירור ותקון לעשות לתקן משא"כ הנשמה עצמה א"צ תקון.

For the main level of turning darkness into light pertains to the animal soul in a person, which needs refinement and rectification, "to make," [that is,] "to rectify"; whereas the soul itself does not need rectification.

ונה"ב שרשה מחיות המרכבה פני שור וכו' וכמו שיש כח בהמרכבה להיות והחיות נושאות את הכסא כך יש כח בנה"ב להיות בה

And the animal soul is rooted in the Chayos of the Chariot, the face of the ox, etc. And just as there is power in the Chariot to be [such that] "the Chayos carry the Throne," so there is power in the animal soul for there to be in it

וע"י עליות לנה"א והיינו אחר הבירור של נה"ב משום ששרשה גבוה מאד נעלה מלפני מלך כו':

and through it ascents for the G-dly soul, that is, after the refinement of the animal soul, because its root is very high, exalted, "from before the King, etc."

7 ובזה יובן ענין בחי' רבקה שהוא מלשון רבקות של שלש שלש בקר או של ארבע ארבע דהפי' הוא חבור וקשור של שלש או ארבע בהמות

And with this the matter of the level of Rivkah will be understood. It is from the term "rivkos" of three, three oxen, or of four, four, for the meaning is the joining and binding of three or four animals

יחדיו נק' רבקה וכך הוא בענין חיות המרכבה כשהן כלולים ומתייחדים יחד להיות והחיות נושאות הן בחי' רבקה של שלש שלש בקר שהוא התכללות חג"ת פני ארי' מבחי' חסד.

together, [which] is called a "rivkah." And so it is with the Chayos of the Chariot: when they are included and united together, so as to be [such that] "the Chayos carry," they are the level of a "rivkah" of three, three oxen, which is the inter-inclusion of Chesed, Gevurah and Tiferes: the face of the lion from the level of Chesed,

8 ופני שור מבחי' גבורה כו'. ולפעמים הן של ארבע ארבע שהוא בחי' פני אדם שבחיות המרכבה שהן ד' בחי' חגת"מ.

and the face of the ox from the level of Gevurah, etc. And sometimes they are of four, four, which is the level of the face of a man among the Chayos of the Chariot, for they are four levels: Chesed, Gevurah, Tiferes and Malchus.

ועד"ז ארז"ל האבות הן הן המרכבה שהן ג' בחי' חג"ת ודוד הוא רגלא רביעאה כו'.

And similarly our Sages said, "The Patriarchs are themselves the Chariot": they are the three levels of Chesed, Gevurah and Tiferes, and David is the fourth leg, etc.

וז"ש במרכבת יחזקאל חוברות אשה אל אחותה שהן בבחי' חבור והתכללות שע"ז דוקא והחיות נושאות כו'

And this is what is said of Yechezkel's Chariot, "joined one to another": they are in a state of joining and inter-inclusion, for specifically through this, "the Chayos carry, etc.,"

משום שע"י ההתכללות וחבור המדות יחדיו ע"ז מתעלים וממשיכים מבחי' עליונה מאד ששם כל המדות כלולים יחדיו (עמ"ש בפ' נח בענין זה).

because through the inter-inclusion and joining of the middos together, they are thereby elevated and draw from a very high level, where all the middos are included together (see what is explained in Parshas Noach on this matter).

ועד"ז יובן בעבודת ה' באדם כשיש בחי' התכללות המדות אהוי"ר והתעוררות רחמים על נפשו שירדה פלאים זהו נקי בחי' רבקה של שלש שלש בקר שמדות נה"ב מתבררים מק"נ ועולים להי'.

And similarly it will be understood in the service of G-d in a person: when there is the level of inter-inclusion of the middos (emotive attributes), love and awe, and the arousal of compassion on his soul, which has descended wondrously low, this is called the level of a "rivkah" of three, three oxen; for the middos of the animal soul are refined from kelipas nogah and ascend to G-d.

וזהו והנה רבקה יוצאת שיוצאת מק"נ ואתהפכא חשוכא לנהורא ולפעמים היא של ארבע ארבע בהתכללות מדת מל' שהוא בחי' בטול וקבלת עול ועבודת עבד כי העבודה והיראה הן שני מצות כו'.

And this is "And behold, Rivkah came out": she comes out from kelipas nogah, and darkness is turned into light. And sometimes she is of four, four, with the inclusion of the attribute of Malchus, which is the level of self-nullification (bittul), accepting the yoke (kabbalas ol) and the service of a servant; for service and awe are two mitzvos, etc.

וזהו שיצחק מצחק את רבקה אשתו דהיינו שבחי' יצחק שהוא התענוג שיתגלה לע"ל הרי הוא נמשך את רבקה אשתו

And this is [why] "Yitzchak was sporting with Rivkah his wife": that is, the level of Yitzchak, which is the delight that will be revealed in the Time to Come, is drawn "with Rivkah his wife"

(שהוא בחי' בירור דשם ב"ן בגימ' בהמה דהיינו ע"י בירור נה"ב כשעולה למעלה מעלה להיות בבחי' רבקה כי למטה הוא ענפין מתפרדין אבל ע"י הברור אז נעשה התכללות כו')

(which is the level of the refinement of the Name Ban, [whose] numerical value is behemah [animal], that is, through the refinement of the animal soul, when it ascends higher and higher to be in the level of Rivkah; for below it is "branches that separate," but through the refinement there then comes about inter-inclusion, etc.).

ולכן ע"י"ז דוקא ותרד העינה ותמלא כדה דהיינו שע"י בחי' בירור ובטול נפש הבהמית דוקא

And therefore, specifically through this, "she went down to the spring and filled her pitcher": that is, specifically through the level of the refinement and nullification of the animal soul,

הנה ע"י העלאה זו נמשך להיות ירידה והמשכה בחי' ותמלא כדה היינו כ"ד ספרין דאורייתא.

through this ascent there comes about a descent and drawing down, the level of "and filled her pitcher," namely the twenty-four books of the Torah.

כי הנה כל התורה נתלבשה בענינים גשמיים כמו מצות תרומות ומעשרות בצמח וזרע הארץ ומצות קרבנות בבע"ח

For the entire Torah has been clothed in physical matters, such as the mitzvos of terumos and maasros in the vegetation and seed of the land, and the mitzvah of sacrifices with animals,

וכן בכל המצות שכ"ז הוא נלקח מקי"נ וע"י המצות מתבררים ונמשך ע"י"ז גילוי א"ס ב"ה אשר אנכי מצוך.

and so too with all the mitzvos; all of this is taken from kelipas nogah, and through the mitzvos they are refined, and through this is drawn down the revelation of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, "which I (Anochi) command you."

9 וזהו הנה אנכי נצב על עין המים דהיינו בבחי' ותרד העינה ותמלא כדה נמשך ממש בחי' אנכי שהוא סדכ"ס שממנו נמשך המעיין כו'.

And this is "Behold, I (Anochi) stand by the spring of water": that is, in the level of "she went down to the spring and filled her pitcher," there is drawn down the very level of Anochi, which is the Cause of all causes, from which the spring is drawn, etc.

ולכן כדי שיהי' המשכה זו גילוי אוא"ס ב"ה בדברים גשמיים שמק"נ הוא דוקא ע"י בירור נה"ב תחלה

And therefore, so that there may be this drawing down of the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, into physical things that are from kelipas nogah, it is specifically through first refining the animal soul,

שהיא ג"כ מק"נ שאז אחר בירור והעלאה זו יוכל להיות המשכה וירידה זו (ועמ"ש כיוצא בזה ע"פ וספרתם לכם כו' וע"פ זכור את יום השבת).

which is also from kelipas nogah; for then, after this refinement and ascent, this drawing down and descent can come about. (And see what is explained similarly on the verse "And you shall count for yourselves, etc.," and on the verse "Remember the Shabbos day.")

וע"כ לא נתנה תורה למלאכים משום כלום יצה"ר יש ביניהם ואין שייך אצלם בירור ק"נ ואתהפכא חשוכא לנהורא

And therefore the Torah was not given to the angels, because "Is there an evil inclination among you?" The refinement of kelipas nogah and turning darkness into light do not pertain to them.

ולכן א"א להיות ג"כ אצלם המשכה זו מבחי' אשר אנכי מצוך ואע"פ שבודאי נמשך גילוי אלקות למלאכים הוא מבחי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן דבזה כתיב היושבת בגנים חברים שהם המלאכים מקשיבים לקולך.

And therefore this drawing down from the level of "which I (Anochi) command you" also cannot come about among them. And although a revelation of G-dliness is certainly drawn down to the angels, it is from the level of "And a river went out of Eden to water the garden," of which it is written, "You who dwell in the gardens, the companions," who are the angels, "listen to your voice."

אבל גילוי בחי' ותרד העינה ותמלא כדה לא נמשך להם כ"א למטה דוקא. ולכן ארז"ל עתידים צדיקים שיאמרו (המלאכים) לפניהם קדוש:

But the revelation of the level of "she went down to the spring and filled her pitcher" is not drawn down to them, but only below. And therefore our Sages said that the tzaddikim are destined to have (the angels) say "Holy" before them.

10 וזהו מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. פי' מים רבים הוא ההתבוננות שהאדם משיג ומתבונן בגדולת ה'

And this is "Many waters cannot quench the love." Meaning: "many waters" is the contemplation in which a person comprehends and contemplates the greatness of G-d,

ביחו"ע ויחו"ת בפסוק שמע ישראל ובשכמל"ו שמזה נמשך ואהבת בכל לבבך כו' ואהבה זו גדלה מאד להיות נפשו צמאה להי' בבחי' בכל מאדך בלי גבול.

in the higher unity (yichuda ila'ah) and the lower unity (yichuda tata'ah), in the verse "Shema Yisrael" and in "Blessed be the Name of the glory of His kingdom forever and ever," from which comes "And you shall love... with all your heart, etc." And this love grows very great, until his soul thirsts for G-d in the level of "with all your might," without limit.

11 ולא יוכל להשקיט ולכבות צמאון האהבה זו ע"י המים רבים עצמן שהיא ההתבוננות הנ"ל שמשיג ביחו"ע ויחו"ת

And the thirst of this love cannot be stilled and quenched by the "many waters" themselves, that is, the contemplation mentioned above, in which he comprehends the higher unity and the lower unity.

כי אם רץ לבך שוב לאחד הוא דוקא ע"י עסק התורה ומצות מעשיות שזהו בחי' אשר אנכי ממש מצוך.

Rather, "if your heart runs, return to the One" is specifically through occupation in the Torah and practical mitzvos, which is the level of "which I (Anochi) Myself command you."

משא"כ בידיעה והתבוננות לבד הוא רק ידיעת מציאותו ולא בחי' אשר אנכי ממש מצוך שהוא כמו בחי' תפיסא במהו"ע כביכול ע"י המצות מעשיות דרמ"ח פקודין אינון רמ"ח אברי' דמלכא.

Whereas through knowledge and contemplation alone, there is only knowledge of His existence, and not the level of "which I Myself command you," which is like the level of grasping His very essence, as it were, through the practical mitzvos; for "the 248 commandments are the 248 limbs of the King."

יתר על כן אפילו ההשגות שבג"ע שהיא השגת מהות זיו השכינה ממש ולא מציאותו לבד עכ"ז עז"נ מים רבים הנמשכים מנהר היוצא מעדן כו'

Moreover, even the comprehensions in Gan Eden, which are a comprehension of the very essence of the radiance of the Shechinah and not merely of its existence, nevertheless of these it is said: "many waters," which are drawn from the "river that went out of Eden, etc.,"

לא יוכלו לכבות את האהבה דבחי' רבקה בכל לבבך ומאדך הנ"ל וכמ"ש מי לי בשמים וגו'

"cannot quench the love" of the level of Rivkah, "with all your heart" and "with all your might," mentioned above; as it is written, "Whom do I have in heaven, etc."

כי הגלוי שבג"ע נקרא רק זיו והארה בלבד ונק' לקבל פרס לשון פרוסה כמ"ש במ"א.

For the revelation in Gan Eden is called only a radiance and a glimmer, and it is called "receiving a reward" [peras], an expression of "a slice" [perusah], as explained elsewhere.

אבל האהבה הנ"ל היא למהו"ע יתי' וזה שלא ע"מ לקבל פרס כו' וזהו ונהרות לא ישטפוה

But the love mentioned above is for His blessed essence itself, and this is "not in order to receive a reward, etc." And this is "nor can rivers drown it,"

כי בעבר הנהר ישבו אבותיכם שבחי' אה"ר הנ"ל היא מגעת למעלה אפילו מבחי' הנהר הנ"ל שהוא מקור כל הנהרות כו' וא"כ ודאי ונהרות לא ישטפוה:

for "your fathers dwelt beyond the river": the level of the great love mentioned above reaches higher even than the level of the river mentioned above, which is the source of all the rivers, etc.; and if so, certainly "rivers cannot drown it."

12 אך אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו. פי' אם הוא לשון כאשר שיש אם שאינו משמש בלשון ספק אלא בלשון ודאי.

However, "If a man would give all the wealth of his house for love, boz yavuzu lo [they would utterly scorn him]." Meaning: "if" is an expression of "when," for there is an "if" that is not used in the sense of doubt but in the sense of certainty,

כמו אם כסף תלוה. ואם יהיה היובל שאין זה לשון ספק אלא שבודאי יהיה הדבר ויבא.

as in "If you lend money," and "And if the Jubilee shall be," where this is not an expression of doubt; rather, the thing will certainly be and come.

13 ולשון אם כאן אינו אלא לשון כאשר. פי' כאשר כסף תלוה את העני לא תהיה לו כנושה וכן כאשר יהיה היובל.

And the word "if" here is nothing but an expression of "when." Meaning: "When you lend money" to the poor, "do not be to him as a creditor"; and likewise, "when the Jubilee shall be."

וכמו כן אם יתן איש פי' כאשר יתן איש זה הקב"ה שיתן בודאי והיינו לעתיד שיתן הוא לשון עתיד שלעתיד לבא יתן את כל הון ביתו שבזמן הזה אינו בא לידי גילוי כ"א לעתיד דוקא.

And similarly, "If a man would give" means "When a man will give": this is the Holy One, blessed be He, who will certainly give; that is, in the Future, for "will give" is an expression of the future. For in the Time to Come He will give "all the wealth of His house," which in the present time does not come to revelation, but only in the Future specifically.

אך הגם שאין זה בגלוי עכשיו מ"מ נמשך הוא ממש בחי' זו ע"י תורה כ"ד ספרים דאורייתא ומצות מעשיות שהם בחי' והיו הדברים האלה אשר אנכי מי שאנכי ממש נמשך ע"ז.

However, although this is not revealed now, nevertheless this very level is drawn down through the Torah, the twenty-four books of the Torah, and the practical mitzvos, which are the level of "And these words which I (Anochi) [command you] shall be": He who is truly "I" is drawn down through this.

14 וזהו מצוך לי' צוותא וחבור. וזהו באי' אמי"ה אק"ב אתה היינו מהו"ע ית' ברוך ונמשך בבחי' שם הוי' המתלבש בע"ס יו"ד בחכמה כו'

And this is [why it says] "command you" (metzavecha), an expression of togetherness and connection. And this is [the blessing] "Blessed are You, Havayah, our G-d, King of the universe, who has sanctified us": "You" is His blessed essence itself; "blessed" [means] drawn down in the level of the Name Havayah, which is clothed in the Ten Sefiros, the yud in Chochmah, etc.,

עד שנמשך להיות מלך העולם בבחי' מלי' מקור דבי"ע והוא אשר קדשנו אשר לשון ענג כמו באשרי

until it is drawn down to be "King of the universe," in the level of Malchus, the source of Beriah, Yetzirah and Asiyah. And this is "who (asher) has sanctified us": "asher" is an expression of delight, as in "Happy am I (be'ashri),

כי אשרוני והוא בחי' תענוג וצחוק העליון שיתגלה לע"ל בפו"מ כשיתן הון ביתו כו' הוא נמשך עכשיו ממש כי היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם.

for the daughters have called me happy." And this is the level of the supernal delight and laughter that will be revealed in the Time to Come in actual fact, when He gives "the wealth of His house, etc.": it is drawn down now, truly, for "Today to do them, and tomorrow to receive their reward."

15 וענין פי' ברכה זו שצ"ל הוא עד"מ אם רוצה אדם להאיר למרחוקאו במקום חשך ואפילה צריך

And the meaning of this blessing that must be said is, by way of analogy: if a person wants to give light far off, or in a place of darkness and gloom, he must

להדליק אבוקה גדולה ולהוסיף על האור בכדי שיגיע אורו גם למרחוק וכך כדי שיגיע האור והגילוי בעשי' הגשמי' צריך להוסיף אור האבוקה וזהו הברכה כו'.

kindle a great torch and add to the light, so that its light reaches far off as well. So too, in order for the light and revelation to reach the physical Asiyah, the light of the torch must be increased; and this is the blessing, etc.

ולכן ארז"ל חייב אדם לברך מאה ברכות בכ"י. וכמ"ש בזוהר ר"פ חיי שרה דקכ"ג ע"א. שהוא המשכה מאתר עלאה סדכ"ס כו'.

And therefore our Sages said, "A person is obligated to recite a hundred blessings every day." And as is said in the Zohar, at the beginning of Parshas Chayei Sarah, page 123a: that it is a drawing down from the supernal place, the Cause of all causes, etc.

16 והנה ע"ז ארז"ל יפה שעה א' בתשובה ומעש"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב כי ג"ע הוא רק זיו השכינה

Now, of this our Sages said, "Better is one hour of teshuvah (return) and good deeds in this world than all the life of the World to Come," for Gan Eden is only the radiance of the Shechinah,

ולכן לא יוכל לכבות את האהבה אבל המשכה זו היא מבחי' מהו"ע ולא זיו לבד ולכן נק' הון ביתו. דהנה כתיב בחכמה יבנה בית.

and therefore it cannot quench the love. But this drawing down is from the level of His very essence, and not the radiance alone, and therefore it is called "the wealth of His house." For it is written, "With wisdom a house is built."

פי' אותיות התורה נק' בתים כמ"ש בס"י שני אבנים בונות שתי בתים. ולכך נק' ת"ח בנאים שעוסקים בבנינו ש"ע.

Meaning: the letters of the Torah are called "houses," as it is said in Sefer Yetzirah, "Two stones build two houses." And therefore Torah scholars are called "builders," for they are occupied with the building of the world.

17 והנה בחי' חכמה הוא חכים ולא בחכמה ידיעא שהוא למעלה מבחי' ונהר יוצא כמש"ל ובתבונה

Now, the level of Chochmah is "wise, but not with a known wisdom," which is above the level of "And a river went out," as explained above. "And with understanding

יתכונן הוא מ"ש ולתבונתו אין חקר ובדעת חדרים ימלאון כל הון יקר ונעים והוא בחי' תענוג עליון הגנוז ומלובש בהתורה כמ"ש אני תורתך שעשעתי.

it is established" is what is said, "His understanding is unsearchable." "And with knowledge the rooms are filled with all precious and pleasant wealth": this is the level of the supernal delight that is hidden and clothed in the Torah, as it is written, "I delight in Your Torah."

18 וזהו בחי' הון ביתו שנמשך ע"י הדעת כי דעת ל' חבור כמו והאדם ידע והיינו שמחבר וממשיך בחי' תענוג עליון ממקור התענוגים בחו"ב דאורייתא מחכמה נפקת.

And this is the level of "the wealth of His house," which is drawn down through Daas; for "daas" is an expression of connection, as in "And Adam knew." That is, it connects and draws down the level of the supernal delight from the source of delights into the Chochmah and Binah of the Torah, [for] "the Torah comes forth from Chochmah."

והוא ע"ד מ"ש בספר הבהיר דהע"ה היה מחבר תורה שלמעלה בהקב"ה וגילוי זה יהיה בפו"מ לע"ל שיתן איש אתכל הון ביתו הון יקר ונעים.

And this is like what is said in Sefer HaBahir, that King David, peace be upon him, would connect the Torah above with the Holy One, blessed be He. And this revelation will be in actual fact in the Future, when "a man will give all the wealth of his house," "precious and pleasant wealth."

19 וכמארז"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות וזהו בחי' ההון יקר כי יקר ג"כ גימטריא יש

As our Sages said, "In the future the Holy One, blessed be He, will give each tzaddik three hundred and ten worlds as an inheritance"; and this is the level of the "precious wealth," for "yakar" [precious] too is numerically equal to "yesh" [310].

ולכן נאמר אם יתן איי"ש אי יי"ש שהמשכת ש"י עולמות נמשכים מן אלופו של עולם וכמ"ש אאלפך חכמה אאלפך בינה.

And therefore it says, "If a man (ish) would give": aleph, yesh; for the drawing down of the 310 worlds is drawn from the Master (Aluf) of the world, as it is written, "I will teach you (a'alefcha) wisdom, I will teach you understanding."

ונאמר קנה חכמה קנה בינה ב"פ קנה גימטריא יי"ש שכ"ז נמשך מבחי' האלף אאלפך כו':

And it says, "Acquire wisdom, acquire understanding": twice "kneh" [acquire] is numerically "yesh," for all this is drawn from the level of the aleph, "I will teach you, etc."

20 והנה בחי' גילוי זה הוא מרוה צמאון האה"ר הנ"ל וזהו בוז יבוזו לו לי' ביזה ושלל וכמו אדם הבוזז וחוטף דבר יקר הערך

Now, this level of revelation quenches the thirst of the great love mentioned above. And this is "boz yavuzu lo," an expression of plunder and spoil, like a person who plunders and snatches a thing of precious worth,

כמו ביזת אוצרות יקרים שבוזז וחוטף משום שמא אין ראוי שיתנו לו דרך נתינה ע"כ בוזז וחוטף לגודל תשוקתו לזה.

such as the plundering of precious treasures, where he plunders and snatches because perhaps it is not fitting that they would give it to him by way of giving; therefore he plunders and snatches, out of the greatness of his longing for it.

21 וכך הוא בהתגלות אוצרו הטוב שהוא בחי' סדכ"ס אשר עין לא ראתה אלקים זולתך. ונק' הון ביתו ע"כ כאשר יומשך ויתן גילוי אוצרות אלו אזי בוז יבוזו עד"מ.

And so it is with the revelation of "His good treasure," which is the level of the Cause of all causes, [of which it is said,] "No eye has seen, O G-d, besides You." And it is called "the wealth of His house." Therefore, when the revelation of these treasures is drawn down and given, then "boz yavuzu," by way of analogy.

ובחי' זו עכשיו היא שמחת הנפש בעסק התורה ומצות אחר הצמאון ואה"ר בק"ש אשר יעורר האדם בנפשו להיות מי לי בשמים כו' ומים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה.

And this level, now, is the joy of the soul in occupation with the Torah and the mitzvos, after the thirst and the great love in the recitation of the Shema, which a person arouses in his soul so as to be [in the state of] "Whom do I have in heaven, etc.," and "Many waters cannot quench the love."

זאת ישים אל לבו כי הדברים האלה הן ד"ת ומצות הם הם בחי' גילוי הון יקר הנ"ל.

Let him take this to heart: that these things, the words of Torah and the mitzvos, are themselves the level of the revelation of the "precious wealth" mentioned above.

22 וכמ"ש יראת ה' היא אוצרו ולזאת ישמח לבו בשמחה ובטוב לבב מרוב כל. וזהו ותרד העינה ותמלא כדה ותעל.

As it is written, "The fear of G-d is His treasure." And for this his heart should rejoice, with joy and with gladness of heart, "from the abundance of everything." And this is "she went down to the spring, filled her pitcher, and came up."

שע"י כ"ד ספרים דאורייתא עם היות שזהו בחי' שוב וירידה שנתלבשו בעשיה גשמית הנה ע"י"ז אדרבה ותעל גם למעלה מאה"ר הנ"ל דבחי' רבקה כו'

For through the twenty-four books of the Torah, although this is the level of return and descent, for they were clothed in physical Asiyah, nevertheless through this, on the contrary, "she came up," even above the great love mentioned above, of the level of Rivkah, etc.

והגם שמים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה היינו מים רבים דייקא שנמשכו מבחי' הנהר

And although "many waters cannot quench the love," that is "many waters" specifically, which were drawn from the level of the river.

אבל כ"ד ספרים דאורייתא הם נמשכים מבחי' ותרד העינה שהמעיין נמשך מבחי' סדכ"ס ממש כמ"ש הנה אנכי נצב על עין המים ולכן ע"י"ז ירוו צמאון האה"ר ולכן אדרבה המעיין הוא נראה קטן יותר מהנהר

But the twenty-four books of the Torah are drawn from the level of "she went down to the spring," for the spring is drawn from the very level of the Cause of all causes, as it is written, "Behold, I (Anochi) stand by the spring of water"; and therefore through this the thirst of the great love will be quenched. And therefore, on the contrary, the spring appears smaller than the river;

היינו משום שהוא קרוב יותר לבחי' אנכי סדכ"ס ע"כ יש בו הבטול יותר דכל הקרוב קרוב קמי' כו' וכמאמר אין זולתך לחיי עוה"ב אפס בלתך כו'.

that is, because it is closer to the level of Anochi, the Cause of all causes, therefore there is more self-nullification (bittul) in it, for "whatever is closer is closer before Him, etc."; and as the saying, "There is none besides You for the life of the World to Come; there is nothing apart from You, etc."

אבל באמת בודאי הרי מקור מוצא המים הוא מהמעיין וממנו נמשך להנהר כמ"ש המשלח מעינים בנחלים.

But in truth, certainly, the source from which the water comes forth is the spring, and from it [the water] is drawn to the river, as it is written, "He sends forth springs into the streams."

23 וגם מי מעיין נק' מים חיים כו'. ובוז יבוזו כמאמר שיננא חטוף ואכול חטוף ובריך דהיינו כמ"ש לכו לחמו בלחמי וכמ"ש פי פערתי ואשאפה כו'. עמא פזיזא כו'.

And also, spring water is called "living water," etc. And "boz yavuzu" is as the saying, "Sharp one, snatch and eat, snatch and bless"; that is, as it is written, "Come, eat of my bread," and as it is written, "I opened my mouth wide and panted, etc."; "An impetuous people, etc."

ולכן נרמז ג"כ נסוך המים בחג בלשון בוז יבוזו כמ"ש בזוהר דהיינו כי בקרבנות דיום שני וששי ושביעי נרמז נסוך המים כמארז"ל נאמר בשני ונסכיהם כו'.

And therefore the water libation on the Festival is also alluded to in the expression "boz yavuzu," as is said in the Zohar. That is, in the offerings of the second, sixth and seventh days the water libation is alluded to, as our Sages said, "It says on the second [day], 'and their libations,' etc."

24 ושני וששי ושביעי הם אותיות בוז. והיינו משום שזהו ג"כ ע"ד ביזה הנ"ל להשקיט רשפי אש האהבה שבמזבח שהוא ע"י נסוך המים מהמעיין כמ"ש ושאבתם מים בששון כו'

And "second," "sixth" and "seventh" [bet, vav, zayin] are the letters of "boz." And that is because this too is in the manner of the "plunder" mentioned above: to still the fiery flashes of the love that is on the altar, which is through the libation of water from the spring, as it is written, "And you shall draw water with joy, etc."

ולכן נסוך זה דוקא אחר עשי"ת שהיא תגבורת האהבה בבחי' תשובה ועמך לא חפצתי כו' ע"ד והנה רבקה יוצאת כנ"ל.

And therefore this libation is specifically after the Ten Days of Teshuvah, which are the intensification of love in the level of teshuvah (return), and "besides You I desire nothing, etc.," in the manner of "And behold, Rivkah came out," as mentioned above.

25 וע"י אח"כ דוקא נמשך בחי' ותרד העינה ותמלא כדה וכמש"ל ולכן היה בזה שמחה רבה ועצומה כו'.

And through this, specifically afterward, the level of "she went down to the spring and filled her pitcher" is drawn down, as explained above; and therefore there was in this a great and intense joy, etc.

וגם כי זהו כמו בחי' הון ביתו ממש שהוא גנוז באותיות התורה שהרי לא נתפרש בתורה בפי' מצות ניסוך המים

And also because this is like the very level of "the wealth of His house," which is hidden in the letters of the Torah; for the mitzvah of the water libation is not stated explicitly in the Torah,

רק שחז"ל גילו לנו זה שהוא מרומז בתורה המ"ם ביום שני. והיו"ד ביום ששי. והמ"ם בשביעי. וזהו הון ביתו הגנוז ומוטמן כו':

but our Sages revealed to us that it is alluded to in the Torah: the mem on the second day, the yud on the sixth day, and the mem on the seventh. And this is "the wealth of His house," which is hidden and concealed, etc.

26 ועכ"ז יובן מ"ש נשאו נהרות קולם ישאו נהרות דכים ופי' בזוהר פ' וארא (דף כ"ג ע"א) אינון נהרות כמד"א ונהר יוצא מעדן וגו'

And with all this will be understood what is written, "The rivers have lifted up their voice; the rivers shall lift up their dochyam." And the Zohar explains, on Parshas Va'eira (page 23a): "These are the rivers, as it is said, 'And a river went out of Eden, etc.'"

והיינו בחי' בינה שע"י ההתבוננות בגדולת א"ס ב"ה נולד' רשפי אש האהבה לדבקה בה'. וזהו נשאו נהרות קולם והוא ההעלאה מלמטה למעלה.

And this is the level of Binah (understanding), for through contemplation of the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, the fiery flashes of love are born, to cleave to G-d. And this is "The rivers have lifted up their voice": it is the ascent from below upward.

וכן בתרגום קלהון בשירתא הרי קול זה הוא בחי' השיר שהוא העלאה כנודע מענין השיר שהלוים אומרים ואח"כ נמשך ע"י המשכה מלמעלה למטה.

And so too the Targum [renders], "their voice in song." This voice is the level of song, which is an ascent, as is known from the matter of the song that the Levites say; and afterward, through this, a drawing down from above to below is drawn.

27 וכמש"ל שע"י והנה רבקה יצאת בבחי' העלאה ע"י אח"כ ותרד העינה ותמלא כדה כנ"ל וכמ"ש אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסף.

And as explained above, through "And behold, Rivkah came out," in the level of ascent, through this afterward "she went down to the spring and filled her pitcher," as mentioned above; and as it is written, "If he sets his heart to Him, His spirit and His breath will be gathered to him."

וזהו ישאו נהרות דכים ותרגומו יקבלון נהרותא אגר שבחיהון שהשכר הוא ההמשכה מאוא"ס המלובש בתורה חכים ולא בחכמה ידיעא שהיא למעלה מבחי' הבינה וההשגה.

And this is "the rivers shall lift up their dochyam," and its Targum is, "The rivers will receive the reward of their praises": the reward is the drawing down from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, that is clothed in the Torah, "wise, but not with a known wisdom," which is above the level of Binah and comprehension.

והוא ע"ד השולח מעינים בנחלים. וכדפי' בזוהר פ' חוקת (דף קפ"א ע"א) ונק' דכים לשון צלילות ובהירות כמו מר דרור ומתרגמינן מירא דכיא.

And it is in the manner of "He sends forth springs into the streams," and as is explained in the Zohar, Parshas Chukas (page 181a). And it is called "dochyam," an expression of clearness and brightness, as in "pure myrrh" (mar deror), which we render [in Aramaic] "mira dachya."

וזה מורה על הלכות התורה כמ"ש במ"א בענין מרדכי וכן הוא ל' טהרה כמו על איל קמצא דכן דהיינו המשכת ח"ע בתורה הוא לברר הטהור מן הטמא.

And this indicates the laws of the Torah, as explained elsewhere on the matter of Mordechai. And it is also an expression of purity, as in "concerning the ayil kamtza [locust], that it is pure (dachan)"; that is, the drawing down of supernal Chochmah in the Torah is to separate the pure from the impure.

28 ונק' דכיין ומסאבין. וגם דכים דך ים היינו כד הנמשך מים החכ' כמ"ש ותמלא כדה כו'.

And they are called "dachyan u'mesaavin" [pure and impure]. And also "dochyam" [is] "dach yam," that is, a pitcher (kad) that is drawn from the sea (yam) of Chochmah, as it is written, "and she filled her pitcher, etc."

וגם דכים ל' עומק ושפלות כדפרש"י שהוא בחי' השוב ובטול שאחר הרצוא. וכתיב ואת דכא ושפל רוח וכמ"ש במ"א ע"פ ונשב בגיא כו'

And also, "dochyam" is an expression of depth and lowliness, as Rashi explains, which is the level of the return and self-nullification (bittul) that follows the running. And it is written, "and with the crushed and lowly of spirit," and as explained elsewhere on the verse "And we dwelt in the valley, etc."

וכמ"ש ג"כ אי זה בית אשר תבנו לי כו' ואל זה אביט אל עני ונכה רוח כו'.

And as it is also written, "What house could you build for Me, etc.... but to this one I will look: to the poor and the broken of spirit, etc."

29 והדר מפרש מהו מעלת השכר הזה מקולות מים רבים אדירים כו' אדיר במרום כו'. ופי' כמ"ש בפע"ח שער היוכ"פ פ"ג כי יש קולות עליונים שמהן ניזונים או"א כו' ע"ש.

And then it explains what the virtue of this reward is: "More than the voices of many waters, the mighty, etc.; mighty on high, etc." And the explanation is as explained in Pri Etz Chaim, Sha'ar Yom HaKippurim, chapter 3, that there are supernal voices from which Abba and Imma are nourished, etc.; see there.

ועמ"ש ע"פ וכל העם רואים את הקולות כו' וזהו עדותיך נאמנו מאד לביתך נאוה קודש. עד"מ בחכמה יבנה בית דקאי על תיבות ואותיות התורה שנמשכו ונבנו ע"י ח"ע.

And see what is explained on the verse "And all the people saw the voices, etc." And this is "Your testimonies are very faithful; holiness befits Your house," in the manner of "With wisdom a house is built," which refers to the words and letters of the Torah, which were drawn down and built through supernal Chochmah.

30 ועדותיך נאמנו. עדות לשון דעת היא כמ"ש ובדעת חדרים ימלאו כל הון יקר הנק' הון ביתו.

"Your testimonies are faithful": "testimony" is an expression of knowledge, as it is written, "And with knowledge the rooms are filled with all precious wealth," which is called "the wealth of His house."

וזהו לביתך נאוה קדש. שהוא המשכה מבחי' קדש העליון אור א"ס ב"ה. ה' לאורך ימים הוא כמארז"ל על אלף השביעי יום שכולו ארוך.

And this is "holiness befits Your house": it is a drawing down from the level of the supernal Holiness, the Infinite Light, blessed be He. "G-d, for length of days" is as our Sages said concerning the seventh millennium, "a day that is entirely long."

31 והענין הוא כי פי' כולו ארוך היינו שגם בתחלתו הוא ארוך. ולכאורה אין לשון אריכות נופל רק בסיום וסוף ולא בתחלה. ואיך כולו ארוך גם בתחלתו.

And the matter is: the meaning of "entirely long" is that even at its beginning it is long. But seemingly, the term "length" applies only to the conclusion and end, and not to the beginning; so how is it "entirely long," even at its beginning?

אך הכוונה שיהיה גילוי אור א"ס ב"ה המלובש בסתר עליון שנק' אריך אנפין כמ"ש ארך אפים כו'.

But the intent is that there will be a revelation of the Infinite Light, blessed be He, which is clothed in the supernal hiddenness called Arich Anpin, as it is written, "long-suffering (erech apayim), etc."

ונק' אריך אנפין היינו שיכול לימשך גם למטה בעשי' כי קמיה ית' שוה ומשוה רוחניות וגשמיות

And it is called Arich Anpin, meaning that it can be drawn down also below into Asiyah, for before Him, blessed be He, spirituality and physicality are equal, and He makes them equal.

ולכן יהיה הגילוי למטה ביחו"ת כמו ביחו"ע (ועמ"ש ע"פ ועתה יגדל נא כו' כאשר דברת לאמר ה' ארך אפים כו')

And therefore the revelation below, in the lower unity, will be as in the higher unity. (And see what is explained on the verse "And now, please, let [the power] be great, etc., as You have spoken, saying: G-d is long-suffering, etc.")

וע"כ כולו ארוך בתחלה כמו בסוף שהוא גילוי בחי' שאין לו תחלה ואין לו תכלה ועד"ז הוא מארז"ל כסא דמלכא משיחא מחזיק רכ"א לוגין שאין לו פי' ע"פ פשוטו כלל מהו ענין רכ"א לוגין דוקא.

And therefore it is entirely long, at the beginning as at the end, for it is the revelation of the level that has no beginning and no end. And similar to this is the saying of our Sages, "The cup of King Mashiach holds two hundred and twenty-one lugin," which has no explanation at all according to its plain meaning: what is the significance of two hundred and twenty-one lugin specifically?

אלא הכוונה שהכוס הוא הכלי לגילוי אוא"ס ב"ה ויהיה הגילוי בו מבחי' ארך אפים כו' כנ"ל:

Rather, the intent is that the cup is the vessel for the revelation of the Infinite Light, blessed be He, and the revelation in it will be from the level of "erech apayim, etc.," as mentioned above.

TORAH OHR • PARSHAS TOLDOS • MAAMAR 3

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 להבין ביאור הדברים ע"פ אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה כו'. הנה אם הוא לשון כאשר.

To understand the explanation of the matter [stated] on the verse, "If a man would give all the wealth of his house for love," etc. Now, "im" (if) is an expression of "when."

שיש אם שאין משמשין בלשון ספק. אלא בלשון ודאי כמו אם כסף תלוה. ואם יהי' היובל כו'

For there is an "im" that does not serve as an expression of doubt but as an expression of certainty, as in "Im (when) you lend money," and "V'im (and when) the Jubilee shall be," etc.

שאין זה לשון ספק כלל אלא שבודאי יהיה הדבר ויבא ולשון אם אינו אלא לשון כאשר.

where this is not an expression of doubt at all; rather, the thing will certainly be and come about, and the word "im" is nothing but an expression of "when."

פי' כאשר כסף תלוה את העני לא תהיה לו כנושה וכן כאשר יהיה היובל כו'. וכמו"כ אם יתן איש כו'.

That is: when you lend money to the poor man, you shall not be to him as a creditor; and likewise, when the Jubilee shall be, etc. And so too, "If a man would give," etc.

פי' כאשר יתן איש כו' שיתן בודאי. והיינו לעתיד (שיתן הוא לשון עתיד) שלע"ל יתן איש את כל הון ביתו.

means: when a man will give, etc., that he will certainly give. And this refers to the future (for "yiten," "would give," is the future tense): that in the Time to Come a man will give all the wealth of his house.

שבזה"ז אינו בא לידי גילוי להיות בבחי' זו שיתן כל הון ביתו. כ"א לעתיד דוקא.

For in this time it does not come to revelation, to be on this level, that one would give all the wealth of his house; but only in the Time to Come specifically.

והענין כי הנה הון ביתו היינו כמו האוצרות והמטמונים שמונחים בתוך הבית. והוא ע"ד מ"ש ובדעת חדרים ימלאון כל הון יקר ונעים.

And the explanation: now, "the wealth of his house" is like the treasures and hidden stores that lie within the house. And this is along the lines of what is written, "And by Daas (knowledge) the chambers are filled with all precious and pleasant wealth."

3 והנה כתיב בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן ובדעת חדרים ימלאון. פי' בחכמה הוא רק עצם בנין הבית לבד שהן אותיות התורה שנק' בתים כנודע.

Now it is written, "With Chochmah (wisdom) a house is built, and with understanding it is established, and by Daas (knowledge) the chambers are filled." The explanation: "with Chochmah" is only the essential building of the house alone, which [refers to] the letters of the Torah, which are called "houses," as is known.

ובתבונה יתכונן פי' עיקר קיום והעמדת תבנית ותוכן הבית ברבוי חדריו ומוצאיו ומובאיו הוא ע"י הבינה דייקא. אבל בדעת ימלאון כל החדרים בהון יקר כו'.

"And with understanding it is established" means: the main sustaining and setting up of the form and content of the house, with its many rooms and its exits and entrances, is through Binah (understanding) specifically. But "by Daas" all the chambers are filled with precious wealth, etc.

ולהבין את כל זה צריך להקדים הקדמה אחת בביאור ענין סדר השתלשלות ד"ס דאצי' איך הוא סדרם ואופנם.

To understand all this, we must first set down one introduction, explaining the matter of the order of the chain of descent (hishtalshelus) of the ten Sefiros of Atzilus: what their order and manner are.

ומצינו בזה בדברי המקובלים (בע"ח ובפרדס) שני אופנים אשר לכאורה הם כמעט הפכים. האופן הא' שבחי' השתלשלות הם זה תחת זה.

Now we find on this, in the words of the Kabbalists (in Etz Chaim and in Pardes), two modes which, seemingly, are almost opposites. The first mode: that the levels of the hishtalshelus are one beneath the other.

דהיינו שבחי' בינה נאצלה מבחי' חכמה ובחי' דעת מבחי' בינה. וגי' אלו הן ג"ר. ומהם נאצלו חג"ת ג"כ ע"ד הנ"ל.

That is, the level of Binah was emanated from the level of Chochmah, and the level of Daas from the level of Binah. And these three are the first three [Sefiros]. And from them Chesed (kindness), Gevurah (restraint) and Tiferes (beauty) were emanated, likewise in the manner described above.

4 והנה ציור גשמי הלז הוא עד"מ מבשרי אחזה כו'. כמו עשר כחות הנפש שמתלבשים בתוך אברי הגוף שראשית הגילוי הוא בחכמה שהיא בחי' הברקת השכל בבחי' נקודה כו'.

Now this physical depiction is, by way of analogy, [as in] "From my flesh I behold," etc.: like the ten powers of the soul that are clothed within the limbs of the body, where the first revelation is in Chochmah, which is the level of the flash of intellect, in the manner of a point, etc.

ונק' חכמה כח מ"ה כו' לפי שעדיין אינה מושגת ונק' בחי' י' נקודה כו' וממנה נמשכת בחי' בינה התפשטות ההשגה באורך ורוחב.

And Chochmah is called "ko'ach mah" (the potential of "what"), etc., because it is not yet grasped; and it is called the level of the yud, a point, etc. And from it the level of Binah is drawn forth: the expansion of comprehension in length and breadth.

5 והוא בחי' ה' כו' והן הם אב ואם המולידות את המדות אהוי"ר כי לפי שכלו והתבוננותו בדבר הוא מוליד אהבה לדבר ההוא או יראה ממנו כו'.

This is the level of the hei, etc. And these are the father and mother that give birth to the emotive attributes (middos), love and awe; for according to his intellect and his contemplation of a thing, he gives birth to love for that thing or awe of it, etc.

וכמו"כ למעלה בעולם האצי' בסדר השתלשלות הי"ס בחי' ח"ע דאצי' היא ראשית הגילוי והיא בחי' י' של שם הוי' שעדיין אינה בבחי' גילוי והחכמה מאין תמצא

So too above, in the World of Atzilus, in the order of the chain of descent of the ten Sefiros: the level of supernal Chochmah of Atzilus is the beginning of revelation, and it is the level of the yud of the Name Havayah, which is not yet in a state of revelation, "and Chochmah is found from ayin (nothingness)";

ולכן התלבשות אור א"ס בחכמה דוקא ומבחי' חכמה נמשכה בחי' בינה דאצי' שהוא בחי' גילוי ההתפשטות באורך ורוחב הנק' ה'.

and therefore the Infinite Light (Or Ein Sof) is clothed in Chochmah specifically. And from the level of Chochmah the level of Binah of Atzilus was drawn forth, which is the level of the revelation of expansion in length and breadth, called the hei,

6 ונק' אם הבנים. והאופן הב' של סדר ההשתלשלות שהם בציור ג' קווין חח"ן בקו ימין כו'.

and it is called "the mother of the children." And the second mode of the order of the chain of descent is that they are in the form of three lines: Chochmah, Chesed and Netzach in the right line, etc.

נמצא לפי סדר זה בחי' חב"ד אין נמשכות זו מזו. וגם המדות כולן אין עיקר המשכתן מן הג"ר מאחר שחו"ב עומדות בב' קווין מקבילות כו'.

It follows that according to this order, the levels of Chochmah, Binah and Daas are not drawn one from another. And also, all the middos do not mainly derive from the first three [Sefiros], since Chochmah and Binah stand in two parallel lines, etc.

7 והנה עיקר ההפרש שבין ב' הבחי' בסדר ההשתלשלות הנ"ל הוא בב' אופנים. הא' שלפי סדר הא' שחב"ד הם זו תחת זו נמצא שהדעת עומד למטה מחו"ב.

Now the main difference between the two modes in the order of the chain of descent mentioned above is in two respects. The first: according to the first order, in which Chochmah, Binah and Daas are one beneath the other, it follows that Daas stands below Chochmah and Binah

ולמעלה מחו"ג כי הוא הממשיך הארת החו"ב לחו"ג. משא"כ לפי סדר הב' שהם בג' קווין

and above Chesed and Gevurah, for it is what draws the illumination of Chochmah and Binah into Chesed and Gevurah. This is not so according to the second order, in which they are in three lines:

נמצא שהדעת הוא בקו האמצעי ואינו עומד תחת חו"ב רק תחת הכתר והוא ממשיך הארת הכתר לחו"ב ולחו"ג כמשי"ת.

it follows that Daas is in the middle line and does not stand beneath Chochmah and Binah, but only beneath Keser (the Crown), and it draws the illumination of Keser into Chochmah and Binah and into Chesed and Gevurah, as will be explained.

8 והב' שלפי סדר הא' עיקר הולדת ומציאו' המדות הוא מחו"ב ע"י הדעת הממשיך כנ"ל.

And the second: according to the first order, the main birth and existence of the middos is from Chochmah and Binah, through Daas which draws [them] down, as above.

משא"כ לפי סדר הב' הן נמשכות מבחי' הכתר ע"י הדעת הממשיך בהן הארת הכתר דוקא. והענין הוא דשניהם אמת.

This is not so according to the second order: they are drawn from the level of Keser, through Daas, which draws into them the illumination of Keser specifically. And the explanation is that both are true.

9 ויובן זה ע"פ מה שנודע שיש ב' בחי' דעת. דעת עליון ודעת תחתון. דעת העליון הוא הנמשך מבחי' הכתר ומחבר ומייחד לחו"ב וחו"ג

This will be understood from what is known, that there are two levels of Daas: upper Daas and lower Daas. Upper Daas is that which is drawn from the level of Keser and connects and unites Chochmah and Binah, and Chesed and Gevurah,

ע"י הארת הכתר ודעת התחתון הוא הדעת המתפשט בתוך המדות להמשיך בהן הארת חו"ב. וגם הנה נודע שיש ב' בחי' מדות.

through the illumination of Keser. And lower Daas is the Daas that spreads within the middos, to draw into them the illumination of Chochmah and Binah. And it is also known that there are two levels of middos.

הא' מדות שעיקר מציאותן הוא מחו"ב עד"מ באדם למטה כשהמדות הן רק לפי השכל שהשכל הוא המולידן וקטן ששכלו קצר כו'.

The first: middos whose main existence is from Chochmah and Binah — by way of analogy, in man below, when the middos are only according to the intellect, for the intellect is what gives birth to them; and a child, whose intellect is short, etc.

והב' הוא בחי' המדות שמקורן ושרשן למעלה מן השכל רק שיוצאין ונמשכין דרך השכל וכמ"ש בר"מ דז"א בעתיקא אחיד ותליא כו' וכמ"ש באריכות במ"א:

And the second is the level of middos whose source and root are above the intellect, only that they go out and are drawn by way of the intellect; as is written in the Ra'aya Mehemna that Z'eir Anpin is attached to and hangs upon Atika, etc., and as is explained at length elsewhere.

10 ומעתה יובנו ויבוארו בי' הבחי' בסדר ההשתלשלות על נכון. כי הנה הסדר הבי' שהן בג' קווין כו' היינו בענין המדות שאין עיקר מציאותן מחו"ב כ"א מבחי' הכתר שמאיר בהן

From now on, the two levels in the order of the chain of descent will be properly understood and explained. For the second order, in which they are in three lines, etc., concerns the middos whose main existence is not from Chochmah and Binah but from the level of Keser, which shines in them,

וכמאמר דז"א בעתיקא אחיד ותליא הנ"ל והיינו ע"י בחינת דעת העליון הנ"ל שהוא מבחי' הכתר ומחבר ומייחד בחינת חו"ב כו' שנמצא בחינת הדעת עומד בין חו"ב ותחת הכתר כו'.

as in the saying mentioned above, that "Z'eir Anpin is attached to and hangs upon Atika." And this is through the level of upper Daas mentioned above, which is from the level of Keser and connects and unites the level of Chochmah and Binah, etc., so that the level of Daas turns out to stand between Chochmah and Binah and beneath Keser, etc.

משא"כ סדר הא' היינו בבחינת המדות שמציאותן הוא רק מן השכל והיינו ע"י בחינת דעת התחתון המתפשט בתוך המדות ומאיר בהן הארת חו"ב כו':

Whereas the first order concerns the level of the middos whose existence is only from the intellect; and this is through the level of lower Daas, which spreads within the middos and shines into them the illumination of Chochmah and Binah, etc.

11 ולהבין כל הדברים הנ"ל בתוספת ביאור צריך להבין תחלה בחי' הדעת מהו. ומתחלה נבאר בחי' הדעת התחתון וממנו יובן בחי' דעת העליון. דהנה כבר נתבאר למעלה כי עיקר הולדת המדות הוא מחו"ב.

To understand all the above with further explanation, we must first understand what the level of Daas is. And first we will explain the level of lower Daas, and from it the level of upper Daas will be understood. For it was already explained above that the main birth of the middos is from Chochmah and Binah.

12 וצריך להבין בחי' דעת מהו משמש. אך הענין הוא דהדעת בכל מקום הוא מבחי' הפנימית.

We need to understand what function Daas serves. But the matter is that Daas, everywhere, is of the level of the inner [dimension].

וכמו"כ כאן בחי' הדעת המתפשט בתוך המדות הוא פנימי' המדות שהוא תכלית הבירור שלהן כי הדעת

So too here, the level of Daas that spreads within the middos is the inner dimension (pnimiyus) of the middos, which is their ultimate refinement. For Daas

היינו התקשרות ומחמת התקשרות בחי' חו"ב בתוך המדות מברר ומבדיל בין טו"ר שלא תהיינה המדות מעורבות טו"ר כי המדות בטבען כתולדותן יכולות להיות מעורבות טו"ר.

means connection; and because of the connection of the level of Chochmah and Binah within the middos, it refines and distinguishes between good and evil, so that the middos will not be mixed of good and evil. For the middos, by their nature, as they are born, can be mixed of good and evil.

13 ולכן יניקת החיצוני' הן מן המדות כמו אברהם שיצא ממנו ישמעאל כו'. וכמו"כ בעבודת ה' מבחי' האהבה וההתפעלות כרשפי אש על ידי ההתבוננות בגדולת ה' בשעת התפלה יוכל לבא אח"כ לידי כעס.

Therefore the nurture of the external [forces] is from the middos, as with Avraham, from whom Yishmael came forth, etc. And so too in the service of G-d: from the level of love and the arousal "like flashes of fire," [that comes] through contemplating the greatness of G-d during prayer, one can afterwards come to anger.

ומוכרח להיות שגם בשעת התפלה היה קצת תערובת זר. שאם היתה בבחי' אלקות לבד שהוא גילוי אור ה' על נפשו בשעת התפלה.

It must necessarily be that even during prayer there was some slight admixture of something foreign. For if it had been of the level of G-dliness alone, which is the revelation of G-d's light upon his soul during prayer,

מאין בא אח"כ לידי כעס וכדומה שהוא בחי' יניקת החיצוני'. כנודע שאין יניקת החיצונים רק מבחי' אחוריים דשם אלקים שהוא ענין בחי' ההסתר כו'

from where would he afterwards come to anger and the like, which is the level of the nurture of the external [forces]? As is known, the external forces draw nurture only from the level of the back (achorayim) of the Name Elokim, which is the matter of the level of concealment, etc.

(וצ"ע בתניא פכ"ח וצ"ל דמ"ש כאן קצת תערובת זר היינו מצד התלבשות הנה"ב והמדות שבה הן הם המעורבות טו"ר. ולפי שהנפש האלקי' מלובשת בה כו'. וההוכחה היא שגם בשעת התפלה לא יצאה מנרתקה ומהתלבשותה לגמרי מכל וכל כו'.

(And this requires examination [in light of] Tanya, chapter 28. And one must say that what is said here, "some slight admixture of something foreign," is on account of the clothing in the animal soul, whose middos are the ones that are mixed of good and evil; and because the G-dly soul is clothed in it, etc. And the proof is that even during prayer it did not leave its sheath and its clothing entirely, altogether, etc.

והיינו ממש כמש"ש פכ"ח שהקליפה מתאמצת כו'. וגם מן הראיי' שיתבאר מעובדא דר"ח ב"ת משמע ג"כ כמ"ש דהתם ג"כ קס"ד שטעה בנפשו מחמת טבעיות נפשו הבהמית שאפשר שסייעה בעבודתו כמשי"ת):

And this is exactly as is written there in chapter 28, that the kelipah exerts itself, etc. And also from the proof that will be explained from the incident of Rabbi Chanina ben Teradyon it is implied likewise, as stated, for there too it entered his mind that he had erred about himself because of the naturalness of his animal soul, which may have assisted in his service, as will be explained.)

14 ובזה יובן מעשה דר' יוסי בן קיסמא עם ר' חנינא בן תרדיון שאמר תמה אני אם לא ישרפו אותך כו'. והשיבו מן השמים ירחמו וא"ל אני אומר לך דברי טעם כו'.

With this will be understood the story of Rabbi Yose ben Kisma with Rabbi Chanina ben Teradyon, [to whom] he said, "I wonder if they will not burn you," etc. And he answered him, "Heaven will have mercy"; and he said to him, "I am telling you words of reason," etc.

15 וא"ל ר"ח מה אני לחיי עוה"ב. וא"ל כלום מעשה כו'. והשיבו מעות פורים וכו' וחלקתים לעניים.

And Rabbi Chanina said to him, "What am I [destined for] as to the life of the World to Come?" And he said to him, "Has any deed come to your hand?" etc. And he answered him, "Purim money," etc., "and I divided it among the poor."

ע"כ. ולכאורה מאד תמוה שאלתו מה הוא לעוה"ב. אם הוא מוסר נפשו על קדוה"ש שהי' מקהיל קהלו' ברבים לא יהי' לו עדיין חלק לעוה"ב.

End of quote. Now, seemingly, his question, what [awaits] him in the World to Come, is very puzzling: if he is giving up his life for the sanctification of G-d's Name, in that he was gathering assemblies in public, would he still not have a share in the World to Come?

16 וגם מה שאל ר' יוסי כלום מעשה בא לידך. מהו התשובה על שאלתו כו'. אך הענין שהי' ר' חנינא בן תרדיון מסופק בעצמו ענין מסירת

And also, what did Rabbi Yose ask, "Has any deed come to your hand?" What kind of answer is this to his question? etc. But the matter is that Rabbi Chanina ben Teradyon was in doubt about himself concerning the matter of his giving up

נפשו בשביל עסק התורה אם הוא באמיתות לש"ש בלבד אף שהי' צדיק מופלג ולומד לשמה באמת מ"מ לפי שיש בנ"א שמצד טבעו ומזגו ומדותיו להמשיך חשק ותשוקת כל לבבו אל למוד החכמות.

his life for the sake of occupying himself with Torah: whether it was truly for the sake of Heaven alone. Although he was an outstanding tzaddik and truly studied for its own sake, nevertheless, since there are people who, by their nature, their temperament and their middos, draw the desire and longing of their whole heart to the study of the sciences,

17 ולהיות תמיד מחשבתו ולבו ושכלו דבוק בהן. והראי' מהפילסופים מהאומות הקדמונים שהיו שרים גדולים לא יחסר להם כל מעדני עולם.

and for their thought, heart and intellect to be always attached to them. And the proof is from the philosophers of the ancient nations, who were great ministers lacking none of the world's delicacies,

היו עוזבים כל תענוגי' ועוסקים בכל לבבם ותשוקת נפשם בלמוד החכמות. כל היום והלילה אין מחשבתו פנויה.

[yet] they would leave all pleasures and occupy themselves with all their heart and the longing of their soul in the study of the sciences; all day and night his thought is not free

18 ולהבין ולהעמיק בענין החכמות ותערב לנפשו ותתענג בהם כ"כ כמו זולתו בכל תענוגי העולם. וזה אינו להם מצד אמונתם

[from seeking] to understand and to go deeply into the matter of the sciences, and it is pleasant to his soul and he delights in them as much as another [delights] in all the pleasures of the world. And this was not for them on account of their faith,

שהם היו גוים עובדי כוכבים שאין להם שום הכרח ואמונה שיגרום להם סבת עסקם בחכמותיהם בתכונה ותשבורת ופילסופיא חכמת החיצוני' תענוג נפלא כ"א מצד מזג טבעם מאד תכריח בחשק נפלא שנולד בטבע כזה.

for they were star-worshipping gentiles, who have no compulsion or faith that would cause them to have, in their occupation with their sciences — astronomy, mathematics and philosophy, external wisdom — a wondrous delight; but only on account of the temperament of their nature, which compels [them] very strongly, with a wondrous desire that is born in such a nature.

19 ויש מהם נולד במזג אחר שלא יתאווה ויחשוק לחכמות אף כי יבינם אין לו תענוג להשים מחשבתו בהם אפי' רגע אחת רק אחר שרירות לבו רק רע כל היום לזאת תכלה נפשו.

And there are some of them born with a different temperament, who does not crave and desire the sciences; even though he understands them, he has no pleasure in setting his thought on them even for one moment, but only after the stubbornness of his heart, "only evil all the day"; for this his soul yearns.

20 וסבת זה הוא מצד המרות. יש שגובר בו מרה הלבנה שאין ביכלתו לצמצם מחשבתו בדבר א' אף שהוא שכלי ולא יתענג בו כלל.

And the cause of this is the humors. There is one in whom white bile dominates, who is unable to concentrate his thought on one thing, even though it is intellectual, and he takes no delight in it at all.

ויש שגובר בו מרה שחורה בתולדתו תשתוקק נפשו מאד אל החכמה כל חפציה לא ישוו בה כאש' כ"ז מבואר בח"פ להרמב"ם ע"ש פ"ח.

And there is one in whom black bile dominates from birth: his soul longs greatly for wisdom, "all [other] desires cannot compare to it" — as all this is explained in the Rambam's Eight Chapters; see there, chapter 8.

21 ולכן גם בישראל ימצא טבעיים מחולקים כמותם. אך שתמשיך נפשו לדבר הנהוג בישראל כמו ענין למוד התורה שבע"פ. יחשוק נפשו ולבו להגות בה יום ולילה לא ישבות.

Therefore among Jews too one will find natures divided like theirs; but [in a Jew] his soul will be drawn to a thing customary among Jews, such as the study of the Oral Torah: his soul and heart will long to meditate in it day and night without ceasing.

ולפיכך ר"ח ב"ת היה ירא שמא גם מצד טבעו גופני' גורם לו מסירת נפשו בעד החכמה אף שבודאי אינו אלא מעט מזעיר מ"מ אין זה להי' לבדו כו'.

Therefore Rabbi Chanina ben Teradyon feared that perhaps his bodily nature too was causing his self-sacrifice for the sake of wisdom. Although it was certainly only a tiny bit, nevertheless this is not "to G-d alone," etc.

22 ושאל מר' יוסי היאך הוא משיג בו. אם הוא מנוחלי העוה"ב שאין בלבו אלא אחד כו'. והשיבו זה לא יבורר כ"א אם בא מעשה לידך.

And he asked Rabbi Yose how he could ascertain this about himself: whether he is among those who inherit the World to Come, in whose heart there is only One, etc. And he answered him: this can be clarified only if a deed has come to your hand.

פי' נסיון שהחילוק בו שאם הוא מצד טבע הגוף אף שיחשוק חשק נפלא עכ"פ לא יגיע למס"נ כו' ואמר לו שמעות פורים כו'

That is, a test, in which the distinction [lies]: if it comes from the nature of the body, then even though he desires with a wondrous desire, in any case it will not reach self-sacrifice (mesirus nefesh), etc. And he told him that the Purim money, etc.,

שהוא ענין פיזור ממון שזה אות ומופת שאין במס"נ שלו אפילו שרש המרה כו'. שמדת המרה שחורה הנ"ל גורמת מדת הקמצנות.

which is a matter of distributing money — this is a sign and proof that in his self-sacrifice there is not even the root of the humor, etc. For the trait of black bile mentioned above causes the trait of miserliness,

23 והמרה הלבנה הפיזור כו' לכן השיבו א"כ מחלקך יהא חלקי שמזה מובן שמס"נ על התורה הוא רק לפי שאין בלבו אלא אחד ואין בו תערובת טבעית כלל.

and white bile [causes] distributing [money], etc. Therefore he answered him, "If so, may my portion be of your portion." From this it is understood that his self-sacrifice for the Torah is only because in his heart there is only One, and there is no natural admixture in it at all.

ומכ"ז מובן שיוכל להיות במדות הנפש בחי' תערובת שאפי' במדה שנראה ודאי טוב גמור יוכל להיות שיש בזה עדיין קצת תערובת כו'.

From all this it is understood that there can be, in the middos of the soul, a level of admixture, so that even in a middah that seems certainly entirely good, it can be that there is still some slight admixture in it, etc.

ולכן כדי שיהי' בירור המדות לתכליתן הוא ע"י בחי' הדעת. והיינו שהוא ממשיך פנימי' המדות

Therefore, for there to be refinement of the middos to their ultimate [degree], it is through the level of Daas; that is, it draws out the inner dimension of the middos.

כי עיקר תערובת טו"ר זה שייך בחיצוני' הלב משא"כ בבחי' פנימי' הלב כו' (עיין מש"ל בסוף ד"ה להבין ענין הברכות כו').

For this admixture of good and evil pertains mainly to the outer dimension of the heart, which is not so in the level of the inner dimension of the heart, etc. (See what was written above, at the end of the discourse beginning "To understand the matter of the blessings," etc.)

והנה כ"ז בבחי' דעת התחתון המתפשט במדות אהו"ר. שהדעת הזה הוא תחת הבינה ואהבה שנולדה מהבינה והדעת נק' אהבת עולם.

Now all this is on the level of lower Daas, which spreads into the middos of love and awe. For this Daas is beneath Binah; and the love that is born from Binah and Daas is called ahavas olam (worldly love).

ובזוהר נק' אהבה זוטא. ומתוך זה נוכל להבין ג"כ בבחי' דעת העליון. כי הנה יש ב' מיני מדות.

And in the Zohar it is called ahavah zuta (lesser love). And from this we can also understand the level of upper Daas. For there are two kinds of middos.

הא' המדות הנולדי' מהשכל וכשהם נולדים ונמשכים מהשכל ע"י הדעת אז הם בבחי' פנימיות ובבירור יותר מכל סיג.

The first: the middos that are born from the intellect; and when they are born and drawn from the intellect through Daas, they are in a state of inwardness, and refined, more [free] from all dross.

24 והב' הם המדות שלמעלה מהשכל. ונק' אהבה רבה שיש בכל נפש. ולמעלה הוא בחי' מדות שבכתר חו"ג דא"א

And the second are the middos that are above the intellect; [this love] is called ahavah rabbah (great love), which is in every soul. And above, it is the level of the middos within Keser: the Chesed and Gevurah of Arich Anpin,

שהם למעלה מהשכל שהוא חו"ב רק שנמשכים דרך מעבר בחו"ב. והם נמשכים ע"י הדעת שעומד בקו האמצעי. מכוון תחת הכתר.

which are above the intellect, that is, Chochmah and Binah, only that they are drawn by way of passage through Chochmah and Binah. And they are drawn through the Daas that stands in the middle line, aligned directly beneath Keser.

משא"כ חו"ב הם חח"ן מימין בג"ה משמאל לכן ע"י הדעת זה נמשכים המדות דכתר שהם מדות שלמעלה מהשכל להיות נמשכין בז"א.

Whereas Chochmah and Binah are Chochmah, Chesed and Netzach on the right [and] Binah, Gevurah and Hod on the left. Therefore, through this Daas, the middos of Keser, which are middos above the intellect, are drawn so as to be drawn into Z'eir Anpin.

ולמטה הוא הגילוי במדות שבלב כו' ובחי' אהי"ר זו ישנה ג"כ בכל א' וכמ"ש בתניא (ס"פ מ"ו) ע"פ בהמות הייתי עמך בהמות לשון רבים כו' דעת העליון הכולל חו"ג כו' ע"ש.

And below, it is the revelation in the middos of the heart, etc. And this level of ahavah rabbah is also present in everyone, as is written in Tanya (end of chapter 46) on the verse, "I was as beasts (behemos) with You" — behemos is plural, etc., the upper Daas that includes Chesed and Gevurah, etc.; see there.

וזהו ענין רבקה שהוא בחי' קשר וחבור של שלש או ארבע בקר יחד להיותה בחי' אהי"ר שהוא המדות שלמעלה מהשכל שהם בחינת התכללות כל המדות יחד ואין בהם התחלקות כלל

And this is the idea of Rivkah, which is the level of a tie and binding together of three or four cattle; for she is the level of ahavah rabbah, which is the middos above the intellect, which are the level of the inclusion of all the middos together, with no division among them at all

(וכנ"ל שדעת כולל חו"ג שהן תרין עטרין הנמשכים מכתפין דאריך) כי בהמדות שעיקר התהוותן הוא מהשכל שייך התחלקו' המדרגה

(and as above, that Daas includes Chesed and Gevurah, which are the "two crowns" drawn from the shoulders of Arich [Anpin]). For in the middos whose main coming-into-being is from the intellect, division of levels applies,

כי אותו השכל שמוליד אהבה הוא אינו אותה ההשכלה המוליד יראה ואותו השכל שמוליד יראה אינו המוליד אהבה.

for the very intellect that gives birth to love is not the same intellection that gives birth to awe, and the intellect that gives birth to awe is not the one that gives birth to love.

ולכן המדות הנולדים מהן הן בחי' ענפין מתפרדין זמ"ז משא"כ בלמעלה מהשכל אין שייך התחלקות כלל והוא ע"ד ההפרש בין עולם העקודים לעולם הנקודים.

Therefore the middos born from them are the level of branches that separate from one another; whereas in what is above the intellect, division does not apply at all. And this is like the difference between the World of Akudim and the World of Nekudim:

שבעקודי' כל הע"ס עקודי' בכלי' א' ואין בהם התחלקות כלל. משא"כ בנקודים הם י' נקודות מחולקי'.

that in Akudim all ten Sefiros are bound together in one vessel, and there is no division among them at all; whereas in Nekudim they are ten separate points.

והיינו משום כי נקודים הוא מבחינת חכמה (כי בענין טנת"א הנקודות בחינת חכמה כו') ושם שייך התחלקות אבל העקודים הוא מבחי' כתר דשם הוא למעלה מההתחלקות.

And this is because Nekudim is from the level of Chochmah (for in the matter of ta'amim, nekudos, tagin and osiyos, the nekudos are the level of Chochmah, etc.), and there division applies; but Akudim is from the level of Keser, for there it is above division.

ולכן בחי' המדות שלמעלה מהשכל הנק' אה"ר שיש בכל נפש זה נק' בחי' רבקה שהוא קשר וחבור כמה בהמות דר"ל התכללות המדות יחדו ממש.

Therefore the level of the middos above the intellect, called ahavah rabbah, which is in every soul — this is called the level of Rivkah, which is a tie and binding of several beasts; that is to say, the actual inclusion of the middos together.

וז"ש ותרד העינה יש לפרשו כפשוטו לי' ירידה ממש כי החכ' נק' מעיין. כי והחכמה מאין תמצא מבחי' כתר כמו המעיין הנובע מתחת לארץ. ונהר הוא בחי' בינה.

And this is [the meaning of] what is written, "And she went down to the spring": it can be explained according to its plain meaning, an expression of actual descent. For Chochmah is called a spring, since "Chochmah is found from ayin (nothingness)," from the level of Keser, like a spring that wells up from beneath the earth. And a river is the level of Binah.

והנה לגבי רבקה שהם המדות שבכתר א"כ ההמשכה בחו"ב נק' ותרד העינה (ועמ"ש בפי' ויוציאנו ה' אלקינו ממצרים. או"א שהלבישו לזרועות דא"א כו') ותמלא כדה היינו כ"ד ספרין דאורייתא.

Now, in relation to Rivkah, which is the middos within Keser, the drawing-down into Chochmah and Binah is therefore called "and she went down to the spring" (and see what is written in the explanation of "And the L-rd our G-d brought us out of Egypt": Abba and Imma, which clothed the arms of Arich Anpin, etc.). "And she filled her pitcher (kadah)": this is the twenty-four (kad) books of the Torah,

דאורייי מחכמה נפקת. ובעבודה הוא שע"י האה"ר ממשיכים התגלות אור א"ס בחכמה ובתורה דמחכמה נפקת.

for the Torah comes forth from Chochmah. And in divine service, this is that through ahavah rabbah one draws down the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof) into Chochmah and into the Torah, which comes forth from Chochmah.

ותעל כי באמת ירידה זו עלייה היא כי פי' אורייתא מחכמה נפקת היינו שהתגלותה היא מחכמה

"And she came up": for in truth this descent is an ascent. For the meaning of "the Torah comes forth from Chochmah" is that its revelation is from Chochmah,

אבל שרשה למעלה מהחכמה כי תרי"ג מצות דאורייתא עם ז' מצות דרבנן הם תר"ך עמודי אור שהם בחי' כתר וא"כ התורה נמשכת מחכ' שבכתר

but its root is above Chochmah. For the 613 mitzvos of the Torah, together with the seven mitzvos of the Rabbis, are the 620 pillars of light, which are the level of Keser; and so the Torah is drawn from the Chochmah within Keser,

שהיא גבוה מבחי' המדות שבכתר הנק' רבקה של שלש בקר כנ"ל (ועמ"ש במ"א בענין תנופת שתי הלחם ע"ג שני הכבשים):

which is higher than the level of the middos within Keser, called Rivkah of three cattle, as above. (And see what is written elsewhere on the matter of the waving of the two loaves upon the two lambs.)

25 וזהו מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. והיינו להיות שאהבה זו היא בחי' אה"ר ששרשה למעלה מהשכל ע"כ לא ישקיטו המים

And this is [the meaning of] "Many waters cannot extinguish the love." That is, since this love is the level of ahavah rabbah, whose root is above the intellect, therefore the many waters

רבים והנהרות שהן השגות אלקות הנמשכים מחו"ב דאצי' את האהבה זו כיון ששרשה למעלה מכל ההשגות ונמשכה מבחי' דעת עליון הממשיך בחי' מדות שבכתר כו'.

and the rivers — which are comprehensions of G-dliness drawn from Chochmah and Binah of Atzilus — cannot quench this love, since its root is above all comprehensions and it is drawn from the level of upper Daas, which draws down the level of the middos within Keser, etc.

אך אם יתן איש את כל הון ביתו בוז יבוזו לשון ביזה ושלל כי ביתו קאי על אותיות התורה דכתיב בחכמה יבנה בית.

But "If a man would give all the wealth of his house... boz yavuzu" — an expression of plunder and spoil. For "his house" refers to the letters of the Torah, as it is written, "With Chochmah a house is built."

26 והון ביתו היינו מ"ש ובדעת חדרים ימלאון כל הון יקר ונעים והיינו בחי' דעת העליון שממשיך גילוי בחי' הכתר שלמעלה מהחכמה.

And "the wealth of his house" is what is written, "And by Daas the chambers are filled with all precious and pleasant wealth"; and this is the level of upper Daas, which draws down the revelation of the level of Keser, which is above Chochmah.

ודעת זה מחבר חו"ב שהם תושב"כ ותושבע"פ וממשיך בהן אור הכתר דהיינו להיות גילוי רצון העליון איך לעשות הסוכה והציצית והתפילין.

And this Daas connects Chochmah and Binah, which are the Written Torah and the Oral Torah, and draws into them the light of Keser; that is, that there be a revelation of the Supreme Will: how to make the sukkah, the tzitzis and the tefillin.

ולכן גם בחי' אה"ר הנ"ל תתרוה צמאונה ע"י גילוי זה כיון שהוא ג"כ המשכת דעת עליון ולא עוד

Therefore the above-mentioned level of ahavah rabbah too will have its thirst quenched through this revelation, since it too is a drawing-down of upper Daas. And not only that,

אלא שהוא המשכה מבחי' גבוה יותר הרבה מהמשכת המדות שלמעלה מהשכל כי המדות הם בחי' ז"ת דא"א.

but it is a drawing-down from a level much higher than the drawing-down of the middos that are above the intellect; for the middos are the level of the seven lower [Sefiros] of Arich Anpin,

אבל הון ביתו הוא התורה זהו בחי' ג"ר דא"א (ועמ"ש בדרוש השופר שהכתר הוא ממוצע בין המאציל לנאצלים שיש בו מבחי' תחתונה שבמאציל והוא בחי' ג"ר דא"א.

whereas "the wealth of his house," which is the Torah, is the level of the first three [Sefiros] of Arich Anpin. (And see what is written in the discourse on the shofar, that Keser is intermediary between the Emanator and the emanated, for it has [something] of the lowest level of the Emanator, and this is the level of the first three of Arich Anpin;

ויש בו בחי' שרש הנאצלים והוא מז"ת ע"ש. וא"כ מובן איך שבחי' זו דהון ביתו הנמשך ע"י התורה שהוא מבחי' ג"ר גבוה לאין קץ גם מבחי' המדות שלמעלה מהשכל שהן בחי' ז"ת כו'.

and it has the level of the root of the emanated, and this is from the seven lower [Sefiros]; see there. Accordingly, it is understood how this level of "the wealth of his house," which is drawn through the Torah, being from the level of the first three, is infinitely higher even than the level of the middos that are above the intellect, which are the level of the seven lower [Sefiros], etc.

וזהו ותרד העינה כו' ותעל שהיא עלייה גדולה למעלה מבחי' רבקה. וביאור הענין שדעת זה שנמשך ע"י התורה דהיינו מ"ש הון ביתו גבוה מבחי' דעת הממשיך אה"ר יובן עם מ"ש בלק"ת פ' שמות ע"פ

And this is "And she went down to the spring," etc., "and she came up": which is a great ascent, above the level of Rivkah. And the explanation of the matter — that this Daas, which is drawn through the Torah, namely what is written, "the wealth of his house," is higher than the level of the Daas that draws down ahavah rabbah — will be understood with what is written in Likkutei Torah, Parshas Shemos, on the verse

כי סר לראות שבחי' דעת הכולל תרין עטרין עם היותן מדות דכתר הוא למטה מבחינת דעת הכולל תרין אחסנתוי דאו"א כו' שממשיך ב"פ קדמאין שהם בחי' חב"ד שבחו"ג דא"א.

"[And G-d saw] that he turned aside to see": that the level of the Daas that includes the "two crowns," though they are the middos of Keser, is below the level of the Daas that includes the "two inheritances" of Abba and Imma, etc., which draws down the two first sections, which are the level of Chochmah, Binah and Daas within the Chesed and Gevurah of Arich Anpin.

ועמ"ש בפ' ראה אנכי נותן בענין יום יום יעמס לנו כו' ע"ש. ויובן שייכות ש"י עולמות לדעת זה. וגם דעת זה שרשו עוד גבוה יותר דהיינו מתקון ואמת כו'. וז"ש תורת אמת כו').

And see what is written in Parshas Re'eh, [on] "See, I set before you," on the matter of "Day by day He loads us," etc.; see there. And the connection of the 310 worlds to this Daas will be understood. And also, the root of this Daas is higher still, namely from the tikkun "and truth," etc. And this is [the meaning of] what is written, "The Torah of truth," etc.)

ובכ"ז יובן מארז"ל דחייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום. דצ"ל מספר מאה דוקא. אלא

With all this will be understood the saying of our Sages, of blessed memory, that a person is obliged to recite one hundred blessings every day. [Why] must it be the number one hundred specifically? But

כי פי' א"ת מה אלא מאה כי מה היינו בחי' מל' ממכ"ע וצריך להמשיך מבחי' סוכ"ע בממכ"ע.

the explanation: "Do not read mah (what) but me'ah (one hundred)." For mah is the level of Malchus, the light that fills all worlds (memalei kol almin); and one must draw down from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) into memalei kol almin.

והוא ע"י הכתר שהוא הממוצע בין המאציל לנאצלים. ולכן צ"ל מאה ברכות דוקא להמשיך מע"ס דא"א הכלולים מעשר

And this is through Keser, which is the intermediary between the Emanator and the emanated. Therefore there must be one hundred blessings specifically, to draw down from the ten Sefiros of Arich Anpin, [each] comprising ten,

דהיינו שיהי' ההמשכה גם מג"ר דא"א כנ"ל. וזהו ונאם הגבר הוקם ע"ל שהע"ן מורה על ז"ת. והלמ"ד על ג"ר.

that is, so that the drawing-down be also from the first three [Sefiros] of Arich Anpin, as above. And this is [the meaning of] "The saying of the man raised on high (al)," for the ayin indicates the seven lower [Sefiros], and the lamed the first three.

(ובזה יובן משארז"ל שהיו מתים ק' אנשים בכל יום עד שתקן דוד מאה ברכות. וצ"ל השייכות שע"י המאה ברכות פסקו מלמות).

(And with this will be understood what our Sages, of blessed memory, said: that one hundred people used to die every day until David instituted one hundred blessings. And the connection must be explained: how, through the hundred blessings, they stopped dying.)

אך הענין כי הנה ע"י גילוי זה דסוכ"ע יהיה תח"ה לע"ל. והנה ענין תחיית המתים שיהיה גוף עם קרביים ומעיים וחי וקים לעולם בלי אכילה ושתיה.

But the matter is that through this revelation of sovev kol almin, the Resurrection of the Dead will take place in the Time to Come. Now the idea of the Resurrection of the Dead is that there will be a body with innards and intestines, living and enduring forever without eating and drinking.

ואיך הוא זה אלא ע"י שיהי' גילוי סוכ"ע דקמיה שוה רוחניות וגשמיות ממש. ע"כ גם הגוף יוכל לחיות מזה.

And how can this be, except through there being a revelation of sovev kol almin, before which spirituality and physicality are truly equal? Therefore the body too will be able to live from this.

27 ועד"מ באדם יש ב' מיני המשכות. הא' בבחי' פנימיות השכל במוח. ומדות בלב. כח המעשה ביד כו'.

And by way of analogy: in man there are two kinds of drawing-down. The first is in the manner of inwardness: the intellect in the brain, and the middos in the heart, the power of action in the hand, etc.

והב' בחי' מקיף והוא הרצון והמחשבה שישנו אפילו ברגל שמיד כשרוצה להניע רגלו תתנענע רגלו כו'.

And the second is the level of the encompassing (makif): this is the will and the thought, which are present even in the foot; for as soon as he wants to move his foot, his foot moves, etc.

ואע"פ שהרגל אינו כלי לגילוי המחשבה מ"מ פועל בו המחשבה וזהו בחי' מקיף. ועד"ז גם הגוף הגשמי יקבל חיות וקיום למזון מאור א"ס ב"ה ממש ודי"ל:

And although the foot is not a vessel for the revelation of thought, nevertheless the thought acts upon it; and this is the level of the encompassing. And in the same way, the physical body too will receive life-force and existence, as nourishment, from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself. And this is sufficient for the understanding.

TORAH OHR • PARSHAS TOLDOS • MAAMAR 4

ויחפרו עבדי יצחק בנחל כו׳

"And Yitzchak's servants dug in the valley… a well that princes dug"

1 ויחפרו עבדי יצחק בנחל כו׳. באר חפרוה שרים וגו׳. דהנה איתא בגמ׳ ע״פ והנהר הרביעי הוא פרת הוא דמעיקרא שממנו נפרדו לארבעה ראשים דהיינו ג׳ יצאו ממנו והרביעי

"And Yitzchak's servants dug in the valley," etc. "A well that princes dug," etc. For behold, it is stated in the Gemara on [the verse] "And the fourth river, it is Perat": "It is the one from the beginning," from which [the river] parted into four heads; that is, three went out from it, and the fourth

הוא בעצמו ואמרו כל הנהרות למטה מפרת וכל מעיינות שבעולם נובעים מסולמא דפרת פי׳ מתחת לקרקע נוקב והולך עד שבחפירה מועטת ימצא באר מים חיים.

is [Perat] itself. And they said: All the rivers are lower than Perat, and all the springs in the world well up from the ladder of Perat. Meaning: beneath the ground it bores its way onward, until with a little digging one finds a well of living water.

2 ולכאורה תמוה מפני מה יקרא באר מים חיים כיון שעיקר נביעתו הוא מנהר פרת. והענין דהנה כתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן כו׳

At first glance it is puzzling: why should it be called a well of living water, since the essence of its welling up is from the river Perat? The explanation is this. Behold, it is written, "And a river goes out from Eden to water the garden," etc.

ג״ן סדרי דאורייתא פי׳ כידוע שבתחלה צריך לקבל עומ״ש בשלימות דהיינו להאמין באמונה שלימה באחדות ה׳

"The garden" (gan): the fifty-three orders of the Torah. Meaning: as is known, at first one must accept the yoke of the kingship of Heaven completely, that is, believe with complete faith in the unity of G-d,

שהוא המהווה כל העולמות וכולא קמיה כלא חשיב וכולא חד כו' וכאשר יתבונן האדם בק"ש וישים ללבו היטיב ענין האחדות ויקבל עליו באמת עול מל'

that He brings all the worlds into being, and all before Him is considered as nothing, and all is one, etc. And when a person contemplates during the Shema and sets his heart well upon the matter of [G-d's] unity, and truly accepts upon himself the yoke of [His] kingship —

כי יעקב חבל נחלתו חפצם לדבקה בו בכל לבבם ומאמינים באחד וחפצים בו אבל אין מקום שישרה בו בחי' אחד לאחר שקבל עליו.

for "Yaakov is the lot of His inheritance": their desire is to cleave to Him with all their heart, and they believe in the One and desire Him — yet there is no place in which the level of "One" may rest within him after he has accepted [it] upon himself.

3 ואין לו מקום אלא בתורה שהיינו שמיד אחר קבלת מ"ש ילמוד בעיון מחשבתו ושכלו ודבורו בתורה שבע"פ וקודם למודו יתבונן באחדות ה' כו'

And it has no place except in the Torah. That is: immediately after accepting the kingship of Heaven, he should study the Oral Torah in depth, with his thought, his intellect and his speech; and before his study he should contemplate the unity of G-d, etc.

ועי"ז יגרום לו העסק בתורה בכל עומק מחשבתו ולבבו וכו' וזהו נק' ונהר יוצא מעדן פי' מעדן מעם הקב"ה שנק' עדן ונהר הוא לשון המשכה

And through this, engagement in Torah with all the depth of his thought and his heart, etc., will come about for him. And this is called "And a river goes out from Eden." Meaning: "from Eden" — from the Holy One, blessed be He, who is called "Eden"; and "river" is a term for drawing down.

פי' כאשר יומשך אלהות מלמעל' למטה בקבל' מ"ש המשכה זאת משקה את הגן היא התורה שהיא ד' אמות של הלכה במקום קדשי קדשים אורייתא היכלא דמלכא שבה שורה אחדות ה' כו'

Meaning: when G-dliness is drawn down from above to below through the acceptance of the kingship of Heaven, this drawing-down waters the garden, which is the Torah, which is "the four cubits of halachah," in the place of the Holy of Holies — "the Torah is the King's palace" — in which the unity of G-d rests, etc.

כאשר יתקיים בו בחי' נהר יוצא מעדן בתפלתו ושעור למודו מיד אחר התפלה אבל אח"כ צריך לעסוק בכל מחשבתו כו'

When the level of "a river goes out from Eden" is fulfilled in him in his prayer and in his set study immediately after prayer — but afterwards he must occupy all his thought, etc.,

בעניני עולם השפל ושוכח כל התבוננותו בקבלת מ״ש מפני גשמיות גופו על מעוט דעת שלו ויתרחק מאד מבחינה שהיה לו דעת בתפלתו ועבודתו בתורה כו׳

with the affairs of the lowly world, and he forgets all his contemplation in accepting the kingship of Heaven because of the physicality of his body, on account of his meager understanding (daas), and he becomes very distant from the state in which he had understanding in his prayer and his service in Torah, etc. —

לכך נתן לנו מצות לעשותם כל היום כי ענין המצות מעשיות הם הגבה למעלה מעלה בפנימיותם ושרשם

therefore He gave us mitzvos to perform all day. For the matter of the practical mitzvos is that they are lofty, exceedingly high in their inner dimension (pnimiyus) and their root,

אך שנתלבשו בכמה לבושים בהשתלשלות העולמות כו׳ ומ״מ רומזים על מדרגה הגבוה שבשרש׳ כמו מצות ציצי׳ שענינה למעלה בעולמות עליונים ונתלבשה מצותה בשמונה חוטין של צמר וה׳ קשרים כו׳

only they have been clothed in many garments in the chain of descending worlds (hishtalshelus), etc. Nevertheless, they allude to the lofty level that is in their root: for example, the mitzvah of tzitzis, whose meaning is on high in the supernal worlds, and its mitzvah has been clothed in eight threads of wool and five knots, etc.

ולכן המצות לא תצטרך להם עבודת האדם לתקנם ולכוון אל אמתתם כי מצות א״צ כוונה לפי שהן בעצמם מתוקנים ונשתלשלו ממעלה למטה כו׳ והעושה המצוה המשכת אלהות שגורם אינה מצד עבודתו רק מחמת המצות עצמן כו׳.

Therefore the mitzvos do not need a person's service to rectify them and to aim at their true essence, for "mitzvos do not require intention," since they themselves are rectified and have descended step by step from above to below, etc. And [for] one who performs the mitzvah, the drawing-down of G-dliness that he brings about is not by virtue of his service, but only because of the mitzvos themselves, etc.

משא״כ בתורה ותפלה שהיא עבודת הלב תלויה דוקא בכוונת האדם כו׳ ועיקר הכוונה הצריכה בעשיי׳ המצות הוא שיתבונן בתחילה איך שהוא מאד רחוק מה׳

This is not so with Torah and prayer, which is the service of the heart: it depends specifically on the person's intention, etc. And the main intention needed in performing the mitzvos is that he first contemplate how very far he is from G-d,

ע״י טרדתו כל היום בהבלי חפצי העוה״ז וגשמיות חומרו ועוונותיו מסך מבדיל לבלתי התקרב אל ה׳ אפי׳ מעט ויתבונן

through his being taken up all day with the vanities of the concerns of this world, and the physicality of his material nature, and his sins — a separating screen, [keeping him] from drawing near to G-d even a little. And he should contemplate

בזה היטב הדק וישבור לבו בהתבוננ׳ זה ויכנע לבבו מפני שמ״מ חפץ הוא להתקרב אל ה׳ בתורתו כו׳ ויכוון במצוה שנזדמנה לידו בעשותו אותה.

this thoroughly and minutely, and break his heart with this contemplation, and his heart will be humbled — because nevertheless he does desire to draw near to G-d through His Torah, etc. And he should have [this] intention in a mitzvah that comes to his hand, while performing it.

שהוא כמו באר מ״ח שנובע מתחת הקרקע מנהר א׳ שאע״פ שהנהר אינו נק׳ מ״ח אבל המים היוצאים ממנו ונוקב והולך עובי עפר הקרקע נק׳ מים חיים מפני שמתברר ומתלבן ע״י דחקם לצאת בעפר החומרי

For this is like a well of living water that wells up from beneath the ground from a river: although the river is not called “living water,” the water that comes out of it and bores its way through the thickness of the ground’s earth is called “living water,” because it is refined and purified by being pressed to come out through the material earth.

וכן ממש עשיית המצוות כשהי׳ לו בתחלה בתפלתו ועבודתו בחי׳ נהר יוצא מעדן הנ״ל רק שנכסה ונעלם בתוכו ע״י גשמיות תשוקת גופו כל היום.

And exactly so is the performance of the mitzvos: at first, in his prayer and service, he had the level of “a river goes out from Eden” mentioned above, only it became covered and hidden within him through the physicality of his body’s longing all day.

4 וכשעושה המצוה שנובעת מנהר הנ״ל פי׳ מפני שזוכר שכבר קבל ע״ע מ״ש בכל לבבו ולכך עושה מצותיו ליכנס בעול מלכותו אע״פ שעכשיו אין לו בחי׳ נהר הנ״ל סומך לבו על שכבר גמר בלבו לעבוד ה׳ באמת זהו

And when he performs the mitzvah that wells up from the river mentioned above — meaning, because he remembers that he has already accepted upon himself the kingship of Heaven with all his heart, and therefore he performs his mitzvos to enter under the yoke of His kingship; even though now he does not have the level of the river mentioned above, he relies in his heart on having already resolved in his heart to serve G-d in truth — this is

כמו באר מ״ח מפני שמאד ערב לו זאת המעט בעבודת ה׳ מפני שהתבונן שמאד מאד רחוק הוא מה׳.

like a well of living water, because this small measure in the service of G-d is very pleasant to him, since he has contemplated that he is very, very far from G-d.

5 ועושה המצוה הוא ע״ד הנ״ל שמאד מתוק וערב לו לעשות המצוה כו׳ כמו הבאר כשחופרין בקרקע ומוצאים מים הם מ״ח מפני שעברו עובי העפר כן עשיית המצות עשייתו אותה נובעת מנהר הנ״ל כו׳.

And [when] he performs the mitzvah in the manner described above, [so] that it is very sweet and pleasant to him to perform the mitzvah, etc. — like the well: when one digs in the ground and finds water, it is living water because it has passed through the thickness of the earth; so too the performance of the mitzvos: his performance of it wells up from the river mentioned above, etc.

6 וזהו שהיה האריז״ל שמח מאד בעשיית המצות ולכך זכה לרה״ק ולא שמח בעבודתו כו׳ כי המצות בפני עצמם קדושתם כו׳

And this is [why] the Arizal rejoiced greatly in performing the mitzvos, and therefore merited the holy spirit (ruach hakodesh), and did not rejoice in his [own] service, etc.; for the mitzvos in themselves, their holiness [is their own], etc.,

כנ״ל ועשיותה באמהתבוננות שפלות התקרבותו אל ה׳ שזו היא מדת ענוה באמת שנאמר על מרע״ה כי עיקר השפלו׳ בפני כל אדם שאמרו א״א להיו׳ כ״א עד״ז שרואה בחבירו שהוא יותר קרוב להי׳ כו׳

as [explained] above. And his doing it came from contemplating the lowliness of his closeness to G-d. For this is the true trait of humility that is said of Moshe our teacher, peace be upon him; for the essence of lowliness before every person — which, they said, is impossible except in this way — is that he sees in his fellow that he is closer to G-d, etc.

וזהו נפש שבעה תבוס נופת שאפילו הדבש מר לו אבל נפש רעבה כל מר מתוק

And this is [the meaning of] “A sated soul tramples honeycomb” — even honey is bitter to it — “but to a hungry soul every bitter thing is sweet.”

פי׳ באר מ״ח הנ״ל ע״י חפירותו בעפר גופו כשיוצא מעט מים מתוקים ערבים לו מאד מפני שגופו רעבה בעבודת ה׳ וזהו באר חפרוה שרים:

Meaning: the well of living water mentioned above — through his digging in the earth of his body, when a little water comes out, it is sweet and very pleasant to him, because his body is hungry in the service of G-d. And this is “A well that princes dug.”

TORAH OHR • PARSHAS TOLDOS • MAAMAR 5

ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'

"See, the fragrance of my son is like the fragrance of a field"

1 ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'. להבין דהא יצחק הבין שהוא עשו ואיך היה חשוב בעיניו כ"כ. גם באמת אינו מובן איך היה עשו בעיני יצחק.

"See, the fragrance of my son is like the fragrance of a field which G-d has blessed." [We need] to understand: Yitzchak understood that it was Esav, so how was he so esteemed in his eyes? Also, in truth it is not understood how Esav [stood] in Yitzchak's eyes.

כי פעם אמר הכתוב כי ציד בפיו שהי' מרמהו בשאלות איך מעשרין את התבן כו'

For at one point the verse says, "for [there was] game in his mouth": that he would deceive him with questions such as how one tithes straw, etc.

ופעם אמר הכתוב הקל קול יעקב והיינו לפי שאמ' כי הקרה ה' אלהיך כו' וידע שעשו אין ש"ש שגור בפיו.

And at another point the verse says, "The voice is the voice of Yaakov": that is, because he said, "for Havayah your G-d brought it about [for me]," etc., and he knew that Esav does not have the Name of Heaven fluent on his lips.

אך הענין כי הנה עשו סוספיתא דדהבא פסולת הגבו' דיצחק שהוא בחי' מעלת הזהב על הכסף ומפסולת שלו יצא עשו ורישא דעשו בעטפוי דיצחק.

But the matter is this: Esav is "the dross of gold" (sosfisa dedahava), the refuse of Yitzchak's Gevurah (restraint), which is the level of the superiority of gold over silver; and from its refuse Esav came forth. And "the head of Esav [lies] in the bosom of Yitzchak."

2 ולהבין ענין רישא הנה יש י"א סממני הקטרת הצרי והצפורן כו' והם כנגד יו"ד כתרין דמסאבותא שהוא החיות שבקדושה המחי' את זלע"ז

To understand the matter of the "head": there are eleven spices of the incense, "the balsam and the onycha," etc., and they correspond to the ten crowns of impurity (kisrin demisaavusa); this is the life-force within holiness that gives life to the "one opposite the other."

כמו שיש בקדושה י"ס כך יש ממש בקליפה הארה מי"ס דקדושה. אך בקדושה עשר ולא תשע ולא י"א ובקליפה הוא י"א סממני הקטורת.

For just as in holiness there are ten Sefiros, so in kelipah (the husk) there is exactly [the same]: a glimmer from the ten Sefiros of holiness. But in holiness [they are] "ten and not nine," and not eleven, whereas in kelipah it is the eleven spices of the incense.

3 והענין כי ע"י החיות שנמשך בקדושה הנה כתיב וצבא השמים לך משתחוים שהם בטלים מחמת שמשיגים החיות שנמשך עליהם מקדושתו ית' משא"כ הקליפות הם מגביהים א"ע כנשר כו'

The explanation: concerning the life-force (chayus) drawn forth in holiness it is written, "and the host of heaven bow down to You," for they are nullified, because they apprehend the life-force drawn upon them from His holiness, may He be blessed. The kelipos (husks), by contrast, raise themselves up "like the eagle," etc.,

בחוצפה והיינו לפי שהחיות הנמשך אליהם הוא אצלם בסוד גלות ולפיכך הגם שנמשך אליהם מחיות דקדושה אינם בטלים ואדרבה מגביהים א"ע כנשר כו' והחיות שנמשך להם הוא נבלע בתוכם.

with brazenness. This is because the life-force drawn to them is, within them, in the mode of exile; therefore, even though they receive life-force from holiness, they are not nullified. On the contrary, they raise themselves up "like the eagle," etc., and the life-force drawn to them is swallowed up within them.

אך כיצד הם חיים וקיימים מקדושה מאחר שהחיות נבלע בתוכם הנה זהו ענין לבונה שבי"א סממני הקטורת שהוא אור המקיף עליהם מלמעלה ואינו נבלע בתוכם.

But how, then, do they live and endure from holiness, since the life-force is swallowed up within them? This is the matter of the frankincense (levonah) among the eleven spices of the incense: it is the encompassing light (Or Makif) above them, which is not swallowed up within them.

4 ולפי שהוא אור המקיף מלמעלה מן הדעת שלהם ואינם מרגישים בו והחיות שנמשך להם בפנימית נבלע כנ"ל לפיכך הם מתגאים ומגביהים א"ע בחוצפה כנ"ל.

And because it is an encompassing light, above their awareness, and they do not sense it, while the life-force drawn to them inwardly is swallowed up, as explained above, therefore they grow haughty and raise themselves up with brazenness, as explained above.

ובחי׳ לבונה הוא המחבר י״ס דקדושה להאיר לע״ס דמסאבותא והוא רישא דעשו דהיינו בחי׳ המקיף מלמעלה הוא נכלל בעטפוי דיצחק ממש בקדושה

The level of frankincense is what joins the ten Sefiros of holiness so that they shine into the ten Sefiros of impurity. And it is "the head of Esav": that is, the level of the encompassing [light] from above is included in "the bosom of Yitzchak," truly within holiness.

ולכן מצד בחינת המקיף עשו שואל איך מעשרין את התבן ומצד הפנימיות אין ש״ש שגור בפיו:

Therefore, from the side of the level of the encompassing [light], Esav asks how one tithes straw; and from the side of the inner dimension (pnimiyus), the Name of Heaven is not fluent on his lips.

5 והנה נודע כי החיות בעשר כתרין דמסאבותא הוא מפני כי חיל בלע ויקיאנו ועת אשר שלט האדם באדם לרע לו

Now it is known that the life-force in the ten crowns of impurity is because "he swallowed wealth, and he will vomit it up," and "[there is] a time when man rules over man to his harm."

והוא מפני הנצוצות שנפלו בהם בתחלת בריאת העולם בשבה״כ וימלך וימת כו׳ וגם מחמת חטא עה״ד

This is because of the sparks that fell into them at the beginning of the world's creation, in the shattering of the vessels ("and he reigned, and he died," etc.), and also on account of the sin of the Tree of Knowledge,

כמ״ש בס׳ הגלגולים ולפיכך נמשך להם החיות בם שהוא בסוד גלות כמארז״ל לא גלו ישראל אלא כדי להוסיף עליהם גרי׳ וכן בעשו היו ניצוצות כמו ר״מ

as is written in Sefer HaGilgulim. Therefore the life-force is drawn to them, being in them in the mode of exile, as our Sages, of blessed memory, said: "Israel was exiled only so that converts would be added to them." So too in Esav there were sparks, such as Rabbi Meir

ואונקלוס ושמעי׳ ואבטליון ועובדיה ומהם הי׳ ציד בפיו והי׳ רוצה יצחק להוציא ממנו בעצמו שלא ע״י יעקב

and Onkelos, Shemayah and Avtalyon, and Ovadyah; and from them came the "game in his mouth." And Yitzchak wanted to draw them out from [Esav] himself, not through Yaakov.

כי הרי גם עכשיו חיל בלע ויקיאנו רק שהוא ע"י יעקב שהוא בחי' ז"א שכל האורות שלמעלה נכללים בו והוא מתלבש ביצי' ביומין דחול בחי' עבדו זקן ביתו להעלות משם ולברר כנ"ל.

For even now "he swallowed wealth, and he will vomit it up," only it is through Yaakov, who is the level of Z'eir Anpin (the emotive attributes), in which all the lights above are included. He enclothes himself in Yetzirah on the weekdays, the level of "his servant, the elder of his house," to raise up from there and to refine, as explained above.

אך יצחק רצה שיהי' זה שלא ע"י ז"א רק שיהי' התגלות האורות העליונים בעשו עצמו והוא ענין תוס' ורבוי האור

But Yitzchak wanted this to be not through Z'eir Anpin, but that there be a revelation of the supernal lights in Esav himself; and this is the matter of an addition and increase of light.

כי הרי לברר הטוב מן הרע צריך להאיר שם אור רב כדי שיע"ז יקלוט וילקט כל הניצוצו' הנשפעים שמה.

For to refine the good from the evil one must shine a great light there, so that through this it will absorb and gather in all the sparks that have flowed down there.

6 וזהו ויתן לך האלקים מטל השמים הוא טלא דעתיקא דנטיף לז"א בחי' שמים. ומשמני הארץ שמן הוא חכמה ואבא יסד ברתא הנקרא ארץ ורצה להמשיך בחי' הטל והשמן דלעילא שע"ז יהי' העלאת הניצוצים

This is [the meaning of] "And may G-d give you of the dew of the heavens": this is "the dew of Atika that drips to Z'eir Anpin," the level of "heavens." "And of the richness of the earth": oil is Chochmah (wisdom), and "Abba founded the daughter," who is called "earth." He wanted to draw down the level of the supernal dew and oil, so that through this there would be the raising of the sparks,

כמו שאנו רואים עד"מ כשהשמש זורח על הארץ כחום היום שואב לחלוחית הארץ ואד יעלה מן הארץ

as we see, by way of analogy, when the sun shines upon the earth, as in the heat of the day, it draws up the moisture of the earth, and "a mist would rise from the earth";

וכן בנר לפני האבוקה הגדולה שואבת אור הנרות כך ע"י הארה עליונה הבאה בתוס' ורבוי מלמעלה שואב ולוקט כל הניצוצין שנפלו למטה.

and likewise with a candle before a great torch, [the torch] draws in the light of the candles. So too, through a supernal illumination that comes with addition and increase from above, all the sparks that fell below are drawn up and gathered.

אך הארה זו צריך להיות בתוס' ורבוי דייקא בחי' ברכה שהיא למעלה מסדר ההשתלשלות שלפי סדר ההשתלשלות לא הי' עשו כדאי לו.

But this illumination must come specifically with addition and increase: the level of "blessing," which is above the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus); for according to the order of hishtalshelus, Esav would not have been worthy of it.

7 וזהו ואברככה לפני ה'. לפני הוי' דוקא והרצון שהי' ליצחק להמשיך לעשו עצמו שלא ע"י יעקב הוא מפני שראה אותו מלמעלה למטה

This is [the meaning of] "and I will bless you before G-d": specifically "before Havayah." Yitzchak's wish to draw [the blessing] to Esav himself, not through Yaakov, was because he saw him from above downward,

ע"י בחי' לבונה שהוא בחי' המקיף ע"כ רצה להמשיך בו בחי' גלוי המקיף בתוס' ורבוי אור.

through the level of frankincense, which is the level of the encompassing [light]; therefore he wanted to draw into him the revelation of the encompassing [light], with addition and increase of light.

אך מ"מ טעה בזה שאין עשו כדאי בבחי' זו כ"א ע"י יעקב שלפי שאם הי' החיות נמשך אל עשו יבלע ח"ו כמקדם או שלא יהיה מבחי' עשו כלום

Nevertheless, he erred in this, for Esav is not worthy of this level except through Yaakov. For if the life-force were drawn to Esav, it would be swallowed up, G-d forbid, as before, or else nothing at all would remain of the level of Esav;

אבל שיהא לאהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא א"א כ"א ע"י יעקב ז"א דקדושה שע"י יתברר מעשו ויוכלל בקדושה

but for there to be the "turning of darkness to light and of bitterness to sweetness" is impossible except through Yaakov, Z'eir Anpin of holiness, through whom [what is in] Esav will be refined and included in holiness.

ולכן הסכים יצחק ג"כ לברכת יעקב אח"כ ולעשו אמר הנה משמני הארץ כו' משמני מקצת שמני

(וליעקב א' ומשמני בתוס' וא"ו)

That is why Yitzchak afterward also agreed to Yaakov's blessing. And to Esav he said, "Behold, of the richness of the earth," etc.: mishmanei, [meaning] a part of the richness (whereas to Yaakov he said "and of the richness," u-mishmanei, with an additional vav),

דהיינו מתמצית הנשאר משמן שנמשך אל הארץ שם יהיה מושבך בחי' פנימי' ומטל השמים של יעקב יומשך לך ג"כ

that is, from the residue left of the oil drawn down to the earth: there "shall be your dwelling," the inner level. And "of the dew of the heavens" of Yaakov, [something] will be drawn to you as well,

אבל אינו אלא מעל דהיינו בחי' מקיף בלבד (משא"כ ביעקב ויתן לך) ובתנאי ואת אחיך תעבוד שתהי' בטל אל בחי' יעקב שע"י יהי' עליי' דוקא כנ"ל:

but only "from above": that is, the level of the encompassing [light] alone (unlike Yaakov: "And may [G-d] give you"); and on the condition "and you shall serve your brother": that you be nullified before the level of Yaakov, for through this specifically there will be an elevation, as explained above.

8 ועתה יבואר הכתוב ראה ריח בני כו'. כי הנה יצחק רצה להמשיך בחי' מקיף ולבונה כנ"ל וכל המשכה הוא ע"י העלאת מ"ן כנודע.

Now the verse "See, the fragrance of my son," etc., will be explained. Yitzchak wanted to draw down the level of the encompassing [light] and the frankincense, as explained above; and every drawing-down comes through a raising of mayin nukvin (feminine waters), as is known.

והנה להמשכת מ"ד של פנימי' די בהעלאת מ"ן בבחי' פנימי' אבל להמשכ' מ"ד של מקיף צ"ל העלאת מ"ן ג"כ בבחי' מקיף.

Now, to draw down mayin duchrin (masculine waters) of the inner [level], a raising of mayin nukvin at the inner level suffices; but to draw down mayin duchrin of the encompassing [level], there must be a raising of mayin nukvin at the encompassing level as well.

9 והנה ריח הוא העלאת מ"ן שהוא בחי' אור חוזר. והוא מהגבורות כמו שרואים שתפוח מתוק אין בו ריח.

Now fragrance is the raising of mayin nukvin, which is the level of returning light (or chozer). It comes from the Gevuros, as we see that a sweet apple has no fragrance;

רק החמוץ וכל הדברים החריפים יש בהם ריח חזק. והוא לפי שהעלאת מ"ן הוא בירורים מניצוצות שנפלו בשבה"כ.

only the sour, and all sharp things, have a strong fragrance. This is because the raising of mayin nukvin consists of the refinements (beirurim) of sparks that fell in the shattering of the vessels.

ולכן בכל המצות לא נאמר ריח ניחוח כמו בקרבנות שהוא ע"י שמעלין נפש הבהמה ומתהפך ועולה ונכלל באש שלמעלה.

Therefore, of all the mitzvos "a pleasing fragrance" is not said, as it is of the offerings, which [work] by raising up the soul of the animal, so that it is transformed and rises and is included in the fire above.

10 והנה הריח משיב את הנפש דהיינו מה שהיה בתחלה בבחי' הסתלקות המוחין חוזר ומאיר כאדם שהוא נרדם וע"י הריח הוא חוזר ומקיץ.

Now fragrance restores the soul: that is, what was at first in a state of withdrawal of the intellect (mochin) shines again, like a person who has fallen into a deep sleep, and through a fragrance comes back and wakes.

דהיינו ע"י השינה היה השכל בהעלם. ואח"כ כשניער משנתו הנה השכל מאיר בו בגילוי והכל נעשה ע"י הריח שהוא אור החוזר ממטה למעלה.

That is, through the sleep the intellect was hidden; and afterward, when he awakes from his sleep, the intellect shines in him openly. And all this is done through the fragrance, which is returning light, from below upward.

וזהו ענין נח"ר לפני שאמרתי ונעשה רצוני. והנה עשו לא היה בו בחי' גילוי פנימי' כי הפנימי' שלו נבלע כנ"ל רק שהוא בחי' המקיף ולבונה.

This is the matter of "satisfaction before Me, that I spoke and My will was done." Now Esav had in him no revealed inner level, for his inner [level] was swallowed up, as explained above; he is only the level of the encompassing [light] and frankincense.

וזהו וירח את ריח בגדיו הוא בחי' המקיפים שיהיה מזה ריח הוא העלאת מ"ן להמשיך המקיף מטל השמים:

This is [the meaning of] "and he smelled the fragrance of his garments": [the garments] are the level of the encompassing lights, from which there would come fragrance, that is, a raising of mayin nukvin, to draw down the encompassing [light] from "the dew of the heavens."

11 כריח שדה אשר ברכו ה'. הנה השדה הוא בחי' מל' דאצי' שיש בה ג"כ בחי' העלאת מ"ן ויש בזה ב' בחי' הא' היא העלאת מ"ן בטבעה ומאליה וממילא כמ"ש למען יזמרך כבוד ולא ידם.

"Like the fragrance of a field which G-d has blessed": the field is the level of Malchus of Atzilus, in which there is also a raising of mayin nukvin. And in this there are two levels. The first is a raising of mayin nukvin by its nature, of itself and as a matter of course, as it is written, "So that [my] glory may sing to You and not be silent."

קארי תדיר לנהורא עלאה ולא שכיך כו' והוא העלאת מ"ן לפנימי' דהיינו לעורר המשכת הקו. ויש העלאת מ"ן שצריך סיוע מלמעלה שאין כח בה להעלות מ"ן מעצמה.

"It calls constantly to the supernal light and is not still," etc. This is a raising of mayin nukvin to the inner [level], that is, to arouse the drawing-down of the kav (line of light). And there is a raising of mayin nukvin that needs assistance from above, since it has no power to raise mayin nukvin by itself.

והוא בחי' מקיף שהוא בחי' גילוי אור א"ס ב"ה בעצמו (שהקו מאיר לתוך מקום החלל עצמו)

This is the level of the encompassing [light], which is the level of the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself (for the kav shines into the place of the empty space itself).

והנה העלאת מ"ן של בחי' פנימי' הוא בחי' בארה של מרים שהוא מעיין הנובע מאליו משא"כ העלאת מ"ן של המקיף כתיב באר חפרוה שרים.

Now the raising of mayin nukvin of the inner level is the level of Miriam's well, a spring that flows of itself; whereas of the raising of mayin nukvin of the encompassing [light] it is written, "A well, which princes dug."

ויכרו שם עבדי יצחק באר. עבדי יצחק הן המשכות מבחי' יצחק שהוא עיקר האבות מבחי' בוצינא דקרדוניתא מקור הגבורות כמ"ש כי אתה אבינו.

"And there Yitzchak's servants dug a well." Yitzchak's servants are the drawings-forth from the level of Yitzchak, who is the chief of the Patriarchs, from the level of the botzina dekardinusa (the "lamp of darkness"), the source of the Gevuros, as it is written, "For You are our Father."

ולכן כתיב ויריבו רעי גרר לאמר לנו המים שבחי' המקיף נמשך גם אליהם מלמעלה שאינו נבלע כמו בחי' פנימי' שלהם כנ"ל. וזהו אשר ברכו הוי"ה שהוא ע"י סיוע מלמעלה כנ"ל:

Therefore it is written, "And the herdsmen of Gerar quarreled, saying, 'The water is ours'": for the level of the encompassing [light] is drawn to them too, from above, since it is not swallowed up as their inner level is, as explained above. And this is "which Havayah has blessed": it comes through assistance from above, as explained above.

12 והנה כ"ז הוא הבנת הפסוק לפי דעתו של יצחק שהבין שעשו היה לפניו. אך באמת היה זה יעקב. ואיך יבואר בחי' זו על יעקב:

Now all this is the understanding of the verse according to Yitzchak's view, for he understood that Esav was before him. But in truth it was Yaakov. How, then, is this level to be explained with regard to Yaakov?

13 הנה איתא במדרש וירח את ריח בגדיו. בוגדיו בחי' בעלי תשובה שהוא בחי' מקיף דמשכין ליה בחילא יתיר.

It is stated in the Midrash: "And he smelled the fragrance of his garments (begadav)": [read] bogdav, "his rebels"; [this is] the level of baalei teshuvah (those who return), which is the level of the encompassing [light], for they draw Him with greater strength.

שבזוהר אמר ע"פ ואברהם זקן בא בימים כו'. זכאין אינון מארי דתיובתא דמשכין כו'. פי' למעלה מכדי שתוכל הנפש שאת שאין לו בחי' כלי להכיל.

For in the Zohar it says on "And Avraham was old, advanced in days," etc.: "Fortunate are the masters of teshuvah, who draw," etc. This means [they draw] above what the soul is able to bear, for which there is no level of a vessel to contain it.

14 וכמעשה דר"א בן דורדייא. משא"כ באברהם כתיב בא בימים. בחי' כלי ולבוש כו'. והעלאת מ"ן כזה שהוא בחי' מקיף הוא מפני שמתבונן בגדולת א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו.

And as in the story of Rabbi Elazar ben Durdaya. Whereas of Avraham it is written "advanced in days": the level of a vessel and a garment, etc. And such a raising of mayin nukvin, which is the level of the encompassing [light], comes because one contemplates the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, in His essence and His glory.

כי אני הוי"ה לא שניתי כתיב רק הודו על ארץ ושמים. וירם קרן לעמו כו'. ונק' בחי' בע"ת אף מי שאין עבירות בידו.

For it is written, "For I, Havayah, have not changed"; only "His splendor is over earth and heaven, and He has raised up a horn for His people," etc. And one is called a baal teshuvah even if there are no sins in his hand,

רק צועק על הפירוד כו'. והוא בחי' ריח שהיא העלאת מ"ן לבחי' מקיף להמשיך בחי' מקיף דלעילא מטל השמים כו':

but he cries out over the separation, etc. And this is the level of fragrance, which is the raising of mayin nukvin to the encompassing level, to draw down the supernal encompassing level, from "the dew of the heavens," etc.

15 אך להבין כ"ז והלא יעקב הוא בחי' קדושה ובלא"ה נמשכים בו כל האורות עליונים א"א ואו"א כנ"ל.

But to understand all this: is not Yaakov the level of holiness, and even without this all the supernal lights, Arich Anpin and Abba and Imma, are drawn into him, as explained above?

אך הברכה היא בתוס' ורבוי המשכה מלמעלה מסדר ההשתלשלו' שאינו לפי ערך ההשתלשלו' כדי להיות ורב דגן ותירוש אלו הלכות ואגדות שנתלבשו בלבושים גשמיים זרעים בחסד כו'

But the blessing is an addition and increase of drawing-down from above the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus), not in proportion to hishtalshelus, so that there be "an abundance of grain and wine": these are the halachos and aggados, which are enclothed in physical garments: "Zera'im" in Chesed, etc.

וכן כל התורה ספורי מעשיות כו' וכן נביאים שופטים מעשה דשמשון ופלגש בגבעה וכן כל מעשה המלכים וספורי מעשיות שבגמ' דרבב"ח ודומיהן הכל מרומז בהן סודות התורה, ועד"ז ג"כ מעשה המצות

And likewise the whole Torah, the narratives, etc.; and likewise the Prophets, Judges, the story of Shimshon and of the concubine in Givah; and likewise all the deeds of the kings; and the narratives in the Gemara of Rabbah bar bar Chanah and the like: in all of them the secrets of the Torah are alluded to. And in the same way, too, the practical deeds of the mitzvos,

שע"י סוכה ולולב וציצית ותפילין גשמיים יהיה המשכת אוא"ס ב"ה שלמע' מעלה מהשתלשלו' שלפי ערך וסדר השתלשלות בעשי' החיות מצומצם מאד ובכדי שיאיר אור רב מאא"ס ב"ה בעצמו ובכבודו הוא

that through a physical sukkah and lulav, tzitzis and tefillin there will be a drawing-down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which is above, higher than hishtalshelus. For according to the measure and order of hishtalshelus, the life-force (chayus) in Asiyah is very contracted; and for a great light to shine from the Infinite One, blessed be He, Himself, in His essence and His glory, it is

ע"י יצחק דייקא שהוא שרש הגבורות בוצינא דקרדוניתא שהוא קו המדה שמודד להיות חכם כו' ומשם נמשך תוס' אור וגילוי גם בעשי' הגשמי'.

through Yitzchak specifically, who is the root of the Gevuros, the botzina dekardinusa, which is the measuring line that measures out "to be wise," etc.; and from there an addition of light and revelation is drawn also into physical Asiyah.

16 וזהו ויתן לך האלקים גם בבחי' צמצום וקאי ויתן על בחי' הוי"ה האמור למעלה בפ' אשר ברכו ה' ואף גם זאת בלי דעתו של יצחק רק בא אחיך במרמה

This is [the meaning of] "And may Elokim give you": also in the level of tzimtzum (contraction); and "give" refers to the level of Havayah mentioned above in the verse "which Havayah has blessed." And even this [came] without Yitzchak's knowledge, only "your brother came with guile,"

שא״א להתלבש בבחי׳ הדעת וכענין שאמרו לאו בזכותא תליא מילתא אלא במזלא תליא מילתא כי ענין בזכותא הוא לפ״ע ההשתלשלות שכך ראוי לו

for it cannot be enclothed in the level of Daas (knowledge); as in the saying, "The matter does not depend on merit; rather, the matter depends on mazal." For [the matter of] "merit" is according to the measure of hishtalshelus: that this is what is fitting for him,

משא״כ במזלא הוא למעלה מלפ״ע אף שאינו ראוי כו׳ והיה צריך לזה לתקן חטא עה״ד שהיה ג״כ במרמה ופתוי של נחש

whereas mazal is above what is according to measure, even though he is not fitting, etc. And this was needed in order to rectify the sin of the Tree of Knowledge, which was also through the guile and enticement of the serpent,

שע״י נתגשמו העולמות ונעשה עירוב גשמיות ברוחניות ולתקן זה עשה מהפוך אל הפוך והמשיך רוחניות ואורות העליונים שיהיה נמשך גם לגשמיות.

through which the worlds became physical, and there came about a mixture of physicality with spirituality. And to rectify this, he did [it] from one opposite to the other, and drew down spirituality and the supernal lights so that they would be drawn also into physicality.

משא״כ אלו לא קבל יעקב הברכות היה נמשך מן התורה רק ברוחניות לבד כמו שהוא למעלה וכדה על שכמה כו׳:

Whereas had Yaakov not received the blessings, [the light] from the Torah would have been drawn only in spirituality alone, as it is above, "and her pitcher upon her shoulder," etc.

TORAH OHR • PARSHAS VAYEITZEI • MAAMAR 1

ושבתי בשלום אל בית אבי והיה הוי׳ לי...

"And I Shall Return in Peace to My Father's House"

◇

1 ושבתי בשלום אל בית אבי והיה הוי׳ לי לאלקים והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלקים כו׳.

"And I shall return in peace to my father's house, and Havayah will be Elokim to me; and this stone, which I have set up as a pillar, will be a house of Elokim," etc.

וצריך להבין השייכות של האבן עם שם הוי׳ שכשהוי׳ יהיה לאלקים אז דוקא יהיה האבן בית אלקים כו׳.

Now, we need to understand the connection of the stone with the Name Havayah: that specifically when Havayah will be Elokim, then the stone will be a house of Elokim, etc.

גם צריך להבין כי לשון האבן הזאת הוא לשון נקיבה ומלת יהי׳ הוא לשון זכר.

We also need to understand [why] the phrase "this stone" (ha'even hazos) is in the feminine form, while the word "will be" (yihyeh) is in the masculine form.

2 ולהבין את כל הנ״ל צריך להקדים ולבאר מ״ש לעיל מניה ויפגע במקום ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וגו׳ וישם אותה מצבה כו׳

To understand all the above, we must first preface and explain what is written just before it: "And he came upon the place... and he took from the stones of the place and placed [them] at his head," etc., "and he set it up as a pillar," etc.

וצריך להבין ענין האבנים מה הן. וגם מה שהיו תחלה אבנים הרבה כמ״ש ויקח מאבני המקום וגו׳.

And we need to understand the matter of the stones, what they are; and also why at first there were many stones, as it is written, "And he took from the stones of the place," etc.

3 ויעקב עשה מהן אבן אחת כו׳. אך הנה בריש הפרשה כתיב ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה.

And Yaakov made of them one stone, etc. But now, at the beginning of the parsha it is written, "And Yaakov went out from Be'er Sheva and went toward Charan."

פי' יעקב הוא בחי' יו"ד עקב שהוא בחי' המשכת חכמה עילאה שהוא בחי' י' למטה מטה גם בבחי' עקביים.

The explanation: Yaakov is the level of yud-akev (a yud [and] a heel), which is the drawing down of supernal Chochmah, which is the level of the yud, down to the very lowest, even into the level of the heels.

4 וזהו ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה שבחי' יעקב הוא הממשיך מבחי' באר שבע שהוא למעלה מעלה איהו וחיוהי וגרמוהי חד עד השתלשלות למטה מטה למדרגה היותר תחתונה שהוא בחי' חרן וכאשר יבואר לקמן בעז"ה.

And this is [the meaning of] "And Yaakov went out from Be'er Sheva and went toward Charan": the level of Yaakov is what draws down from the level of Be'er Sheva, which is at the very highest, [where] "He and His life-forces and His vessels are one," through the chain of descending worlds (hishtalshelus) to the very lowest, to the lowest rung, which is the level of Charan, as will be explained below, with G-d's help.

5 וכמ"ש צוה ישועות יעקב. ישועות הם ש"ע נהורין עילאין ובחי' יעקב מחבר וממשיך אותן למטה בבחי' עקביים ג"כ.

As it is written, "Command the salvations (yeshuos) of Yaakov." Yeshuos are the three hundred and seventy (shin-ayin) supernal lights, and the level of Yaakov joins them and draws them down below, into the level of the heels as well.

וגם ישועות הוא מלשון שעה כמ"ש וישע ה' אל הבל וגו' שהוא בחי' ירידת והמשכת אורו ית' למטה מטה כו'.

Yeshuos is also from the term "turning" (she'iyah), as it is written, "And G-d turned (vayisha) to Hevel," etc., which is the descent and drawing down of His light, blessed be He, to the very lowest, etc.

אך בהשתלשלות אור ה' כ"כ בצמצומים רבים עד שבא גם למטה בבחי' חרן נעשה עלמא דפרודא לגמרי וכמ"ש ונהר יוצא מעדן שהוא בחי' חכמה עילאה להשקות את הגן כו'.

However, as the light of G-d descends so far, through many contractions (tzimtzumim), until it comes down even to the level of Charan, it becomes a world of utter separateness, as it is written, "And a river goes out from Eden," which is the level of supernal Chochmah, "to water the garden," etc.

6 ומשם יפרד שכשנמשך משם בהשתלשלות רבות וצמצומים רבים נעשים בחי' נפרדים בתכלית. ויעקב אע"ה רצה להעלותם למעלה מעלה שיהי' גם למטה בחי' יחוד ובטול ממש כמו שהוא למעלה חיוהי וגרמוהי חד כו'.

"And from there it divides": when it is drawn from there through many stages of descent and many contractions, they become utterly separate beings. And Yaakov our father, peace be upon him, wished to raise them up to the very highest, so that below too there would be true unity and self-nullification (bittul), just as it is above, [where] "His life-forces and His vessels are one," etc.

7 ולזאת נאמר ויקח מאבני המקום כו'. כי הנה נודע שאבנים נקראו אותיות וכמ"ש בס"י שני אבנים בונות שתי בתים שלש אבנים בונות ששה בתים כו'

Therefore it says, "And he took from the stones of the place," etc. For it is known that letters are called "stones," as it says in Sefer Yetzirah, "Two stones build two houses; three stones build six houses," etc.

להיות כמו שמאבנים הרבה נעשה בית אחד שיכולים לדור בתוכו כמו"כ מאותיות הרבה נעשו תיבות שבהם התלבשו' השכל וגם

For just as from many stones one house is made, in which one can dwell, so from many letters words are made, in which the intellect is enclothed; and also,

כמו שהאבנים הם בחי' דומם שהוא מדרגה היותר תחתונה מכל הד' יסודות דצחי"מ כמו כן האותיות לגבי השכל המלובש בהם הם בחי' דומם בתכלי' שאינם מערך השכל כלל.

just as stones are of the inanimate level, which is the lowest rung of all four foundations, inanimate, vegetative, animal and speaking, so too the letters, relative to the intellect enclothed in them, are utterly of the inanimate level, for they bear no comparison to the intellect at all.

נמצא מובן מכל הנ"ל שאבנים נקראו אותיות וכמו"כ הוא למעלה. דהנה כתיב בדבר ה' שמים נעשו כו'.

It follows, as is understood from all the above, that letters are called "stones." And so it is above, for it is written, "By the word of G-d the heavens were made," etc.

8 וכמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים. פי' שחיות כל העולמות שהם עולמות עד אין קץ וכמ"ש היש מספר לגדודיו.

And as it is written, "Your kingship is a kingship over all worlds." The explanation: the life-force of all the worlds, which are worlds without end, as it is written, "Is there any number to His troops?"

הנה עכ"ז מקור ושרש חיותם אינו אלא מבחי' מלכותו שהוא בחי' דבר ה' כו' המחיה ומהוה אותם מאין ליש תמיד. להיות שהם נבראים בע"ג שיש גבול להשגתן ומהארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה כו'.

nevertheless, the source and root of their life-force is only from the level of His Malchus (sovereignty), which is the level of the word of G-d, etc., which gives them life and brings them into being from nothing to something constantly. [This is] because they are created beings with limits, whose comprehension has a limit, and "from the earth to the firmament is a journey of five hundred years," etc.

9 ואינם כלל בערך לגבי אור ה' שהוא בבחי' א"ס המתגלה בעולמות עליונים. ולזאת אין יכולים לקבל חיותם

And they bear no comparison at all to the light of G-d, which is on the level of the Infinite (Ein Sof), revealed in the higher worlds. Therefore they cannot receive their life-force

רק מבחי' דבר ה' שהם אותיות שנבראו בהם שמים וארץ כו' שהם בחי' דומם לגבי אור א"ס ב"ה

except from the level of the word of G-d, which is the letters with which heaven and earth were created, etc., which are of the inanimate level relative to the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He.

וכמ"ש קדוש ה' צבאות וכמארז"ל אות הוא בצבאות שלו ואף שהם אלף אלפין כמ"ש אלף אלפין ישמשונה ורבו רבבן קדמוהי וגו' וכמ"ש היש מספר לגדודיו.

As it is written, "Holy is G-d of Hosts (Tzevaos)," and as our Sages, of blessed memory, said, "He is a sign (os) among His hosts." And although they are a thousand thousands, as it is written, "A thousand thousands served Him, and myriad myriads stood before Him," etc., and as it is written, "Is there any number to His troops?"

עכ"ז מאחר שהם בעלי גבול חיותם אינו אלא מבחי' אות א' בלבד שהוא בחי' דומם לגמרי לגבי שם הוי' שהוא בבחי' א"ס כו' כנ"ל.

nevertheless, since they are limited, their life-force is only from the level of a single letter alone, which is entirely of the inanimate level relative to the Name Havayah, which is on the level of the Infinite, etc., as mentioned above.

10 והנה השתלשלות כל העולמות ברבוי רבבות מדרגות תלוי הכל לפי אופן צירופי האותיות שבבחינת דבר ה' להתהוות נבראים פרטיים בעלי גבול ונפרדים כו'.

Now, the chain of descent of all the worlds, through myriads upon myriads of rungs, all depends on the manner of the combinations of the letters in the level of the word of G-d, so that particular created beings come into being, limited and separate, etc.

ויעקב אע"ה רצה להעלותם למעלה. לזאת ויקח מאבני המקום שהם אותיות הרבה ועשה מהן אבן אחת

And Yaakov our father, peace be upon him, wished to raise them up above. Therefore, "he took from the stones of the place," which are many letters, and made of them one stone,

שהוא אות היו"ד שזהו וישם מראשותיו כו' שכמו שלמטה באדם יש שכל ומדות והאותיות הם המלבישים לבחי' שכל ומדות שמתלבשים בהם.

which is the letter yud; this is [the meaning of] "and he placed [them] at his head," etc. For just as below, in a person, there are intellect and emotive attributes (middos), and the letters are what clothe the intellect and emotive attributes that are enclothed in them,

כמו"כ למעלה יש בחי' חב"ד וז"ת רק שם הוא חכים ולא בחכמה ידיעא מבין ולא בבינה ידיעא ולאו מכל מדות אלין ששם הוא בבחי' יחוד ובטול בתכלית.

so too above there are the levels of Chochmah, Binah and Daas and the seven lower [Sefiros]; only, there He is "wise, but not with a known wisdom; understanding, but not with a known understanding," and not of any of these attributes, for there it is in a state of utter unity and self-nullification.

11 וכמ"ש לך ה' הגדולה כו' וחיוהי וגרמוהי חד כו'. ובחי' דבר ה' הם האותיות שבהם מתלבשים חב"ד ומדות שהם ע"ס עליונות.

As it is written, "Yours, G-d, is the greatness," etc., and "His life-forces and His vessels are one," etc. And the level of the word of G-d is the letters, in which Chochmah, Binah and Daas and the emotive attributes are enclothed, which are the ten supernal Sefiros.

ובחי' אות היו"ד שהיא נקודה קטנה מרמז על היות שבו מתלבש בחי' חכמה שהוא בחי' אין ובטול בתכלית.

And the level of the letter yud, which is a small point, alludes to the fact that the level of Chochmah, which is the level of nothingness (ayin) and utter self-nullification, is enclothed in it.

12 ואות הה"א שהיא בחי' התפשטות אורך ורוחב מרמז על שהוא בחי' לבוש לבחי' בינה וכו'.

And the letter hei, which is a spreading out in length and breadth, alludes to its being a garment for the level of Binah, etc.

וכמו"כ שאר האותיות שבהם מתלבשים בחי' מדות העליונות. וזהו שיעקב עשה מכל האבנים אבן אחת שהוא אות היו"ד להעלותן לבחי' חכמה עילאה.

And likewise the other letters, in which the levels of the supernal emotive attributes are enclothed. And this is [why] Yaakov made of all the stones one stone, which is the letter yud: to raise them up to the level of supernal Chochmah.

13 ואזי אח"כ וישם אותה מצבה הוא בחי' אות הוא"ו שעשה והמשיך מבחי' י' לבחי' ו' להיות התלבשות בחי' חכמה עילאה למטה בבחי' תומ"צ וכנודע תמונת אות הוא"ו שעל ראשו נקודת היו"ד

And then, afterward, "and he set it up as a pillar" is the level of the letter vav: he made and drew [it] from the level of the yud to the level of the vav, so that supernal Chochmah would be enclothed below in Torah and mitzvos. As is known, the form of the letter vav has the point of the yud at its head,

ואח"כ הולך ומתמשך למטה כמו כן אורייתא מחכמה עילאה נפקת ונמשך ומתפשט למטה בדברים גשמיים כו'.

and afterward it goes on and extends downward. So too, "the Torah comes forth from supernal Chochmah," and is drawn down and spreads below into physical things, etc.

14 וזהו ויצוק שמן על ראשה פי' שמן הוא בחי' חכמה עילאה וכמ"ש שמן משחת קדש.

And this is [the meaning of] "and he poured oil on its top." The explanation: oil is the level of supernal Chochmah, as it is written, "oil of holy anointing."

להיות גלוי בחי' חכמה עילאה ממש למטה בבחי' מצבה הנ"ל שהוא בחי' תורה ומצות שמלובשים למטה בדברים גשמיים המחליף פרה בחמור כו' כשר פסול כו' עכ"ז יהיה בהם גילוי בחי' חכמה עילאה ממש כמו שהוא למעלה.

[This is] so that there be a revelation of supernal Chochmah itself below, in the level of the pillar mentioned above, which is the level of Torah and mitzvos, which are enclothed below in physical things, "one who exchanges a cow for a donkey," etc., kosher [and] unfit, etc.; nevertheless there will be in them a revelation of supernal Chochmah itself, just as it is above.

15 וכמארז"ל מה להלן באימה וביראה אף כאן באימה וביראה. פי' מה להלן בשעת מתן תורה על הר סיני שהיו באימה וביראה שאז הי' בחי' גילוי בתכלית ששמעו מפי עצמות המאציל אנכי ה' אלקיך כו'.

And as our Sages, of blessed memory, said: "Just as there [it was] in dread and awe, so here [it must be] in dread and awe." The explanation: "just as there," at the time of the Giving of the Torah on Mount Sinai, they were in dread and awe, for then there was a revelation in the utmost degree, for they heard from the mouth of the Essence of the Emanator, "I am G-d, your G-d," etc.

אף כאן היינו אף כמו שהתורה מלובשת למטה בדברים גשמיים יהי' ע"י גילוי חכמה עילאה ממש כמו שהי' אז וכמ"ש ואשים דברי בפיך כו'.

"So here": that is, even as the Torah is enclothed below in physical things, it shall be through a revelation of supernal Chochmah itself, just as it was then, as it is written, "And I have placed My words in your mouth," etc.

16 ולהיות גילוי כזה למטה הוצרך יעקב מתחלה להעלותן למעלה מעלה לבחי' סוכ"ע. וכמ"ש וירימה מצבה להיות כי נעוץ סופן בתחלתן וע"ז נעוץ תחלתן בסופן כו' שמדרגה היותר גבוה יותר יכולה לירד ולהתפשט מטה מטה כידוע:

And for there to be such a revelation below, Yaakov first needed to raise them up to the very highest, to the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). As it is written, "and he raised it up as a pillar": for "their end is wedged in their beginning," and through this "their beginning is wedged in their end," etc., for the higher a rung is, the more it is able to descend and spread lower and lower, as is known.

17 וזהו ושבתי בשלום אל בית אבי והי' הוי' לי לאלקים. שכל זה יהיה ע"י העלאות והמשכות שממטה למעלה ומלמעלה למטה שהוא בחי' וישם מראשתיו כו'

And this is [the meaning of] "And I shall return in peace to my father's house, and Havayah will be Elokim to me": all this will come about through elevations and drawings-down, from below upward and from above downward, which is the level of "and he placed [them] at his head," etc.,

ואח"כ ויצק עליה שמן כו' כנ"ל כי הנה אבי קאי על יצחק וכמ"ש כי אתה אבינו שלע"ל יאמרו על יצחק כי אתה אבינו כו'.

and afterward, "and he poured oil on it," etc., as mentioned above. For "my father" refers to Yitzchak, as it is written, "For You are our father," for in the time to come they will say of Yitzchak, "For you are our father," etc.

18 והנה יצחק הוא מלשון צחוק ותענוג וכמ"ש צחק עשה לי כו' כל השמע יצחק לי

Now, Yitzchak is from the term tzechok (laughter) and delight, as it is written, "[G-d] has made laughter for me," etc., "whoever hears will laugh (yitzchak) with me."

והוא לשון עתיד שיתגלה בחי' התענוג העליון שלמעלה והוא ע"י בחי' הבירורי' שלמטה בבחי' אתכפיא ואתהפכא מחשוכא לנהורא ע"י העלאות והמשכות כנ"ל.

And it is in the future tense, [meaning] that the supernal delight above will be revealed; and this comes through the refinements (beirurim) below, in the manner of subjugation (iskafya) and transformation (is'hapcha) of darkness into light, through the elevations and drawings-down mentioned above.

19 וכמו התענוג והצחוק שלמטה שאינו אלא מאיזו שינוי והתחדשות כמו למשל צפור המדברת וכדומה שאין דרכה וטבעה לדבר משא"כ מאדם המדבר אין מקבלים תענוג כלל לפי שדרכו בתמידות לדבר. וכמו"כ ממש למעלה.

Like delight and laughter below, which come only from some change and novelty, for example a talking bird and the like, whose way and nature is not to speak; whereas from a person who speaks one receives no delight at all, since it is his constant way to speak. And exactly so above.

הנה בחי' יעקב הוא י' עקב שהוא בחי' ירידת והשתלשלות אלקות עד למטה מטה גם בבחי' עקביי' שהם עולמות הנפרדים לגמרי ובעלי גבול כו'.

Now, the level of Yaakov is yud-akev, which is the descent and chain-descent of G-dliness down to the very lowest, even into the level of the heels, which are the utterly separate and limited worlds, etc.

20 וכמ"ש ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה שנמשך ונשתלשל בהשתלשלות וצמצומים כ"כ להתהוות יש מאין בעלי גבול ועלמין דפרודי

As it is written, "And Yaakov went out from Be'er Sheva and went toward Charan": [G-dliness] was drawn down and descended through the chain of descent and contractions so far, so that limited beings and worlds of separateness would come into being, something from nothing,

שהם בחי' נבראי' נפרדים שהם בחי' יש ונפרד בפ"ע שנק' חר"ן והוא מלשון נחר גרוני כו'.

which are separate created beings, which are something (yesh) and separate unto themselves; [this] is called Charan (חרן), and it is from the term "my throat is parched (nichar)," etc.

והיינו שהחיות אלקות הנמשך ומתלבש בהם שנק' בחי' גרון שהוא קול כנודע מכוסה ומוסתר בהם לגמרי עד

That is, the divine life-force that is drawn down and enclothed in them, which is called the level of the throat, which is voice, as is known, is covered and hidden in them completely, until

שהם עלמין דפרודי וחשך לגמרי כאלו הם יש ונפרד בפ"ע ואזי נק' חרן לשון נחר גרוני כו'. וכמ"ש נאלמתי דומיה כו'.

they are worlds of separateness and utter darkness, as if they were something separate unto themselves; and then it is called Charan, from the term "my throat is parched," etc. And as it is written, "I was mute with silence," etc.

21 והנה תכלית המכוון בירידת והשתלשלות אור ה' כ"כ למקום חשך ועלמין דפרודי. היינו בכדי שיהי' אתכפיא ואתהפכא מחשוכא לנהורא כו'

Now, the ultimate purpose of the descent and chain-descent of the light of G-d so far, to a place of darkness and worlds of separateness, is so that there be subjugation and transformation of darkness into light, etc.:

להפוך את כל המדות רעות שהם האהבה ורשפי אש של הבלי עולם או הכעס כו'

to transform all the bad emotive attributes (middos), which are the love and fiery flames for the vanities of the world, or anger, etc.,

להפכם שיהיו רק לה' לבדו ולהיות בבחי' בטול הרצון לה' לבד ולא בבחי' יש ונפרד בפ"ע כו'.

to transform them so that they be for G-d alone, and to be in a state of self-nullification of the will to G-d alone, and not in a state of being something separate unto itself, etc.

ונק' בחי' זאת בחי' תשובה שהוא בחילא יתיר כו' דהיינו המדות רעות שהם ברשפי אש להפכם ולהשיבם לה' לבד כנ"ל

And this level is called teshuvah (return), which is "with greater strength," etc.; that is, [taking] the bad attributes that are in fiery flames, to transform them and return them to G-d alone, as mentioned above.

(וזהו במקום שבעלי תשובה עומדין צדיקי גמורים אין יכולים לעמוד). ועי"ז נעשה תענוג גדול למעלה והוא מבחי' אתכפיא ואתהפכא מחשוכא לנהורא שלמטה.

(And this is [the meaning of] "In the place where penitents stand, the completely righteous cannot stand.") And through this a great delight is brought about above, and it comes from the subjugation and transformation of darkness into light below.

וזהו יפה שעה אחת בתשובה כו' להיות שע"י בחי' תשובה דוקא נעשה התענוג למעלה כ"כ שהוא ממש כמשל צפור המדברת כנ"ל

And this is [the meaning of] "One hour in teshuvah is more beautiful," etc.: for specifically through teshuvah such delight is brought about above, exactly like the parable of the talking bird mentioned above;

ואז נעשה מבחי' חר"ן רנ"ה וכנודע על ענין חמץ ומצה שמאות החי"ת של חמ"ץ נעשה ה"א כמ"ש בזהר פ' פנחס ע"פ גער חי"ת קנה כו' ונעשה בחי' מצה.

and then from the level of Charan (חרן) is made rinah (רנה, joyous song). As is known concerning chametz and matzah: from the letter ches of chametz (חמץ) a hei is made, as it says in the Zohar, Parshas Pinchas, on the verse "Rebuke the chayas (ches) of the reed," etc., and it becomes the level of matzah (מצה).

כמו"כ מחרן נעשה רנה כמ"ש באבוד רשעים רנה שהוא בחי' התענוג שנעשה למעלה מבחי' אתכפיא ואתהפכא כנ"ל.

So too, from Charan is made rinah, as it is written, "When the wicked perish there is joyous song (rinah)"; which is the delight that is brought about above from the subjugation and transformation, as mentioned above.

22 והנה בחי' התענוג הזה יתגלה לעתיד דוקא שאז ואת רוח הטומאה אעביר כו' שלא יהיה עוד בחי' חשך ובירורי' כמו שהוא עתה בעליות וירידות אלא כמ"ש בחריש ובקציר תשבות כמבואר במ"א.

Now, this delight will be revealed specifically in the time to come, for then "I will remove the spirit of impurity," etc., so that there will no longer be darkness and refinements as there are now, in ascents and descents; rather, as it is written, "In plowing and in harvest you shall rest," as explained elsewhere.

23 ויהיה בחי' גילוי אור ה' למטה בבחי' יחוד וביטול בתכלית כמו שהוא למעלה בעולמות עליונים דאיהו וחיוהי וגרמוהי חד כו' שעתה הוא מאין ליש כו' משא"כ לעתיד יהיה מיש לאין בבחי' ביטול ואתהפכא כו'.

And there will be a revelation of the light of G-d below in a state of utter unity and self-nullification, just as it is above in the higher worlds, where "He and His life-forces and His vessels are one," etc. For now it is from nothing to something, etc., whereas in the time to come it will be from something to nothing, in a state of self-nullification and transformation, etc.

24 ואזי יתגלה בחי' ענג העליון שהוא בבחי' א"ס והוא בחי' יום הז' יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים שהוא בחי' גילוי ענג העליון כנודע שנעשה מהבירורים שלמטה בשיתא אלפי שנין כו'.

And then the supernal delight, which is on the level of the Infinite (Ein Sof), will be revealed; and this is the level of the seventh day, "the day that is entirely Shabbos and rest for life everlasting," which is the revelation of the supernal delight, as is known, which comes about from the refinements below during the six thousand years, etc.

וזהו ושבתי כו' אל בית אבי שהוא בחי' חזרה והשבה של בחי' יעקב מבחי' חרי"ן כנ"ל לבחי' רנה שנק' בית אבי שהוא בחי' יצחק שהוא בחי' הצחוק והתענוג העליון שיתגלה לעתיד מבחי' אתכפיא ואתהפכא הנ"ל:

And this is [the meaning of] "And I shall return," etc., "to my father's house": it is the return and restoration of the level of Yaakov from the level of Charan, as mentioned above, to the level of rinah, which is called "my father's house," which is the level of Yitzchak, which is the supernal laughter and delight that will be revealed in the time to come from the subjugation and transformation mentioned above.

25 וזהו שיאמרו לעתיד על יצחק דוקא כי אתה אבינו להיות כי זהו תכלית המכוון בירידת והשתלשלות העולמות כדי שעי"ז יהיה צחוק ותענוג למעלה כנ"ל.

And this is why in the time to come they will say specifically of Yitzchak, "For you are our father": because this is the ultimate purpose of the descent and chain-descent of the worlds, so that through it there will be laughter and delight above, as mentioned above.

וזהו ושבתי בשלום כו'. כי בחי' ענג הנ"ל שיתגלה לעתיד הוא דוקא ע"י בחי' העלאות והמשכות שהם בחי' הבירורים למטה בבחי' אתכפייא ואתהפכא כנ"ל שנקרא בחי' שלום.

And this is [the meaning of] "And I shall return in peace," etc. For the delight mentioned above, which will be revealed in the time to come, comes specifically through elevations and drawings-down, which are the refinements below in the manner of subjugation and transformation, as mentioned above; [and this] is called the level of peace (shalom).

להיות כי שלום הוא המחבר שני הפכים וכמ"ש עושה שלום במרומיו. שמיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש כו'.

For peace is what joins two opposites, as it is written, "He makes peace in His heights": for Michael is the prince of water and Gavriel is the prince of fire, etc.

26 והנה כתיב שלום שלום לרחוק ולקרוב והיינו ב' בחי' שלום שלום מלמטה למעלה והיינו לרחוק שנעשה קרוב שהוא בחי' העלאה ממטה למעלה.

Now, it is written, "Peace, peace, to the far and to the near." That is, [there are] two levels of peace: peace from below upward, that is, "to the far" who becomes near, which is the elevation from below upward;

ושלום מלמעלה למטה היינו בחי' ירידת והמשכת אלקות למטה בבחי' תורה ומצות כמבואר לעיל במ"ש ויצק שמן כו'.

and peace from above downward, that is, the descent and drawing down of G-dliness below into Torah and mitzvos, as explained above on the verse "And he poured oil," etc.

27 וע"י ב' בחי' שלום הנ"ל שהם בחי' אתהפכא מחשוכא לנהורא שלא יהיו בבחי' עלמין דפרודי רק בבחי' יחוד וביטול כמו שהוא למעלה בעולמות עליוני' ממש

And through the two levels of peace mentioned above, which are the transformation of darkness into light, so that they will not be in the state of worlds of separateness but only in a state of unity and self-nullification, exactly as it is above in the higher worlds,

ואז אשוב אל בית אבי שיתגלה ממילא בחי' הענג העליון שהוא בבחי' א"ס ממש למעלה מעלה מהשתלשלות העולמות במדרגות רבות מעלה ומטה וחשך ואור.

then "I shall return to my father's house": the supernal delight, which is truly on the level of the Infinite (Ein Sof), far above the chain of descending worlds with its many rungs, above and below, darkness and light, will be revealed of itself.

משא"כ לגבי עצמותו ומהותו יתי' קטן וגדול שוים ממש בלי שינוי וכחשכה כאורה ממש.

Whereas relative to His essence and being, blessed be He, small and great are truly equal, without change, and "darkness is exactly like light."

28 ואז והיה הוי' לי לאלקים כו'. כי הנה כתיב כי שמש ומגן הוי' אלקים שכמו שהמגן הוא נרתק להשמש ומכסה ומסתיר על אור השמש כמו"כ

And then, "Havayah will be Elokim to me," etc. For it is written, "For a sun and a shield is Havayah Elokim": just as the shield is a sheath for the sun, covering and concealing the light of the sun, so too

שם אלקים הוא בחי' נרתק לשם הוי' ומכסה ומסתיר עליו להיות נבראים בעלי גבול ונפרדים בפ"ע משא"כ שם הוי' הוא בחי' המשכת אור ה' למטה כו'.

the Name Elokim is a sheath for the Name Havayah, covering and concealing it, so that there may be created beings that are limited and separate unto themselves; whereas the Name Havayah is the drawing down of the light of G-d below, etc.

29 והנה כ"ז הוא בבחי' השתלשלות מעלה ומטה וחשך ואור אבל לעתיד שיתגלה בחי' ענג העליון שהוא למעלה מעלה מבחי' ההשתלשלות והוא למעלה מעלה מבחי' שם הוי' ושם אלקים

Now, all this is within the chain of descending worlds, above and below, darkness and light. But in the time to come, when the supernal delight will be revealed, which is far above the chain of descending worlds and far above the Name Havayah and the Name Elokim,

ואזי מה שעתה הוא בחי' שם הוי' יהיה אז בחי' אלקים לגבי בחי' ענג העליון הנ"ל

then what is now the level of the Name Havayah will then be the level of Elokim relative to the supernal delight mentioned above.

ואזי והאבן הזאת אשר שמתי מצבה כנ"ל יהיה בית אלקים שיהיה בית וכלי לבחי' אלקים דלעתיד שהוא בחי' הוי' עתה.

And then "this stone which I have set up as a pillar," as mentioned above, "will be a house of Elokim": it will be a house and vessel for the level of Elokim of the time to come, which is the level of Havayah now.

וכל אשר תתן לי הוא לשון עתיד היינו כל עליות שיהיו לעתיד הכל עשר אעשרנו לך בבחי' מעשר כנודע ודי"ל:

"And all that You will give me" is in the future tense; that is, all the ascents that there will be in the time to come, all of them, "I will surely give a tenth of it to You," in the manner of a tithe, as is known; and this is enough for one who understands.

30 קיצור (א) הנה יעקב המשיך היו"ד ח"ע לבחי' עקביי' וזהו ענין יציאת יעקב מבאר שבע יסוד אי' לבחי' חרן כדי להעלות בירורי נוגה

Summary. (a) Yaakov drew the yud, supernal Chochmah, down to the level of the heels. And this is the matter of Yaakov's going out from Be'er Sheva, the Yesod of Imma, to the level of Charan, in order to elevate the refinements of nogah;

והיינו מה שלקח מאבני המקום שהם בחי' אותיות דבר ה' המלובשים בדצ"ח ועשה מהם אבן אחת הוא בחי' יו"ד שזהו וישם מראשותיו (ע' זהר ח"א דע"ב ופ' ויצא קנ"א ופ' ויחי רל"א ובמ"ש ע"פ אבן ישראל)

that is, his taking from the stones of the place, which are the letters of the word of G-d enclothed in the inanimate, vegetative and animal, and making of them one stone, which is the level of the yud; this is "and he placed [them] at his head" (see Zohar, Part I, 72b, and Parshas Vayetzei, 151, and Parshas Vayechi, 231, and what is explained on the verse "the stone of Israel").

ואח"כ וישם אותה מצבה המשכת בחי' ו' שנמשך מהיו"ד והוא ענין אורייתא מח"נ ויצק עליה שמן להיות מה להלן באימה ויראה אף כאן באימה ויראה:

And afterward, "and he set it up as a pillar": the drawing down of the level of the vav, which extends from the yud; and this is the matter of "the Torah comes forth from supernal Chochmah." "And he poured oil on it," so that "just as there [it was] in dread and awe, so here in dread and awe."

(ב) ועי"ז ושבתי בשלום אל בית אבי בחי' יצחק כי אתה אבינו והוא הצחוק והתענוג שיהיה לע"ל מבירורים אלו והיינו ע"י אתכפיא ואתהפכא נתברר מבחי' חר"ן ונהפך החי"ת להי"א להיות רנ"ה בחי' תענוג

(b) And through this, "I shall return in peace to my father's house," the level of Yitzchak, "For you are our father"; and this is the laughter and delight that there will be in the time to come from these refinements. That is, through subjugation and transformation, [it] is refined from the level of Charan (חרן), and the ches turns into a hei, to become rinah (רנה), the level of delight.

(ועד"ז בענין יצ"מ מיצר הגרון ע"ד בחי' חרן נחר גרוני כו' וימררו חיי אבותינו וכשנעשה יצ"מ הוא בחי' מצה משא"כ חמץ כענין ההפרש בין חרן לרנה):

(And similarly in the matter of the Exodus from Egypt (Mitzrayim): from the strait of the throat (meitzar hagaron), in the manner of the level of Charan, "my throat is parched," etc., "and they embittered the lives of our fathers"; and when the Exodus from Egypt takes place, it is the level of matzah, as opposed to chametz, like the difference between Charan and rinah.)

(ג) וגילוי ענג זה ע"י ב' בחי' שלום לרחוק ולקרוב ואז שם הוי' יהיה רק בבחי' אלקי' לגבי גילוי ההוא ולפיכך האבן הזאת שהיא בחי' המל' המקבלת משם הוי' יהיה בחי' בית אלקים

(c) And the revelation of this delight is through the two levels of peace, "to the far and to the near"; and then the Name Havayah will be only on the level of Elokim relative to that revelation. Therefore "this stone," which is the level of Malchus that receives from the Name Havayah, will be the level of "a house of Elokim."

(וגם י"ל כיון דלע"ל יאמרו ליצחק כי אתה אבינו ע"כ שייך בחי' זו בשם אלקים וז"ש צחוק עשה לי אלקים):

(It may also be said: since in the time to come they will say to Yitzchak, "For you are our father," this level is therefore connected with the Name Elokim; and this is [the meaning of] "Elokim has made laughter for me.")

TORAH OHR • PARSHAS VAYEITZEI • MAAMAR 2

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 והיה הוי"ה לי לאלקים והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלקים. להבין ענין תפלה ובקשה זו שהוי"ה יהי' בבחי' אלקים והאבן בבחי' בית אלקים.

"And Havayah will be to me as Elokim, and this stone, which I have set up as a pillar, shall be a house of Elokim." [We need] to understand the meaning of this prayer and request: that Havayah will be at the level of Elokim, and the stone at the level of a house of Elokim.

וכדי להבין איך תהיה האבן במדרגה גדולה כ"כ להיות מכון ומשכן להשראת קדושה עליונה עד שיהיה חל שם שמים על האבן שתהיה נק' בשם בית אלקים.

And in order to understand how the stone could be at so great a level as to be a foundation and a dwelling for the resting of supernal holiness, to the point that the Name of Heaven would rest upon the stone, so that it would be called by the name "house of Elokim,"

הנה צריך להבין ענין הפרשה כולה ויצא יעקב כו' והענין דכתיב צוה ישועות יעקב בחי' יעקב נקרא ישועות

we must understand the meaning of the whole portion, "And Yaakov went out," etc. The matter [is this]: it is written, "Command the salvations of Yaakov." The level of Yaakov is called "salvations" (yeshuos).

וביאור מלת ישועות הנה שרש התיבה הוא ש"ע ושאר אותיות הם נוספות בתיבה כלומר שע"י בחינת יעקב מתגלין ש"ע נהורין עילאין

And the explanation of the word yeshuos: the root of the word is ש"ע [whose numerical value is 370], and the remaining letters are additions to the word. That is to say, through the level of Yaakov the 370 supernal lights (shin-ayin nehorin ila'in) are revealed.

וגם ש"ע הוא מלשון וישע ה' אל הבל שהוא לשון הפנה דהיינו שכל פינות והמשכות עליונות פונות ונמשכות ע"י בחי' יעקב יו"ד עקב.

And also, ש"ע is from the expression "And G-d turned to Hevel," which is an expression of turning [toward]. That is, all supernal turnings and drawings-down turn and are drawn down through the level of Yaakov, [which is] yud-akev (a yud [and] a heel).

3 וענין נהורין והמשכות הללו היינו גילוי ההארות והמשכות מאור א"ס עצמו שכשמו כן הוא אין לו סוף כו'.

And the meaning of these lights and drawings-down is the revelation of the illuminations and drawings-down from the Infinite Light (Or Ein Sof) itself, which, as its name is, so it is: it has no end, etc.

ואינו בגדר עלמין כלל וכולא קמיה כלא ממש חשיב ולית מחשב' תפיסא ביה ואין ערוך אליו כו'.

And it is not within the bounds of worlds at all; "all before Him is considered as truly nothing," and "no thought can grasp Him," and there is nothing comparable to Him, etc.

כי מלכותך מלכות כ"ע והודו וזיוו על ארץ ושמים כו' זיו והארה בעלמא המתלבש' ומתפשטת בתוך עלמין להוות'

For "Your kingship is a kingship over all worlds," and "His glory" and His radiance "is over earth and heaven," etc.: merely a radiance and illumination, which is clothed and spreads within the worlds to bring them into being

ולהחיותם להיות חיים וקיימים מאין ליש בבחי' העלם והסתר אור א"ס ב"ה עצמו שלא יבטלו העולמות במציאות ויחזרו להיות אין ואפס כמו שהיו

and to give them life, so that they be living and existing, from nothingness into being, in a manner of concealment and hiding of the Infinite Light, blessed be He, itself, so that the worlds would not be nullified out of existence and return to being nothing and naught, as they were [before];

דהיינו ע"י כמה צמצומים והתלבשות שונות בירידת המדרגות כדרך וסדר ההשתלשלות אבל אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו רם ונשא כו' והוא למעלה מעלה מבחינת ההשתלשלות

that is, through many contractions (tzimtzumim) and various enclothements in the descent of the levels, according to the way and order of the chain of descending worlds (hishtalshelus). But the Infinite Light, blessed be He, in Its essence and Its glory, is exalted and uplifted, etc., and is far, far above the level of hishtalshelus.

ועי"י בחי' יעקב יו"ד עקב נמשך אא"ס ב"ה שלמעלה מבחי' ההשתלשלות שיאיר למטה בגילוי הנפש אלקות שבכל א' מישראל להיות גילוי אור א"ס ב"ה ממש על נפשו.

And through the level of Yaakov, yud-akev, the Infinite Light, blessed be He, which is above the level of hishtalshelus, is drawn down, so that it shines below, in a revelation to the G-dly soul that is in each and every Jew, so that there is a revelation of the very Infinite Light, blessed be He, upon his soul.

4 והיינו ע"י שלקח מאבני המקום וישם מראשותיו. אבנים הן אותיות כמ"ש בס"י שני אבנים בונות שתי בתים.

And this is through his having taken "of the stones of the place, and he put [them] at his head." Stones are letters, as it is stated in Sefer Yetzirah: "Two stones build two houses."

והטעם שנקראו אותיות בשם אבנים הוא כי כמו שע"י כמה אבנים נבנה בית לשבת אדם כו'

And the reason that letters are called by the name "stones" is that, just as through a number of stones a house is built for a person to dwell in, etc.,

כך ע"י כמה צירופי אותיות נעשי' תיבות ומכמה צירופי תיבות נעשה ענין שלם שמתוכו מובן ומושג איזה השכלה והשגה

so through a number of combinations of letters words are made, and from a number of combinations of words a complete subject is made, from within which some concept and comprehension is understood and grasped.

והרי השכל שורה ומתלבש באותיות הללו וכתפארת אדם לשבת בית ע"י צירופי אבנים ועוד טעם אחר כי

And the intellect rests and is clothed in these letters, just as "with the beauty of a man, to dwell in a house," through combinations of stones. And there is yet another reason:

כמו שהאבנים הם דומם ואין להם ערך ויחוס לאדם הדר בבית שנבנה מהאבנים כך האותיות הן בחי' דומם לגבי השכל השורה ומתלבש בהם ואין להם ערך ויחוס אליו

just as the stones are inanimate and have no comparison or relation to the person who lives in the house built of the stones, so the letters are at the level of the inanimate relative to the intellect that rests and is clothed in them, and have no comparison or relation to it.

ולכן בטלים הם לגבי השכל (ועמ"ש בפ' בראשית בד"ה להבין בתוספת ביאור ענין וייצר) ולכן נק' הוי' צבאות אות הוא בצבא דילי' שכל

Therefore they are nullified relative to the intellect. (And see what is written in Parshas Bereishis, in the discourse beginning "To understand, with an additional explanation of the matter of 'And He formed.'") And therefore He is called "Havayah Tzevakos" [Havayah of hosts]: "He is a sign (os) among His host," for all

העולמות והברואי' נתהוו מבחי' אותיות שבעשרה מאמרות שנברא בהם העולם יהי אור יהי רקיע כו'.

the worlds and the creatures came into being from the level of the letters of the Ten Utterances with which the world was created: "Let there be light," "Let there be a firmament," etc.

וכל צבא השמים העליונים אלף אלפין ורבוא רבבן ולגדודיו אין מספר הם בטלים לגבי אור א"ס ב"ה כבטול האותיות שהן בחי' דומם לגבי השכל מאחר שהם בחי' גבול ת"ק שנה כו'

And all the host of the upper heavens, "a thousand thousands and ten thousand times ten thousand," and "to His troops there is no number," are nullified relative to the Infinite Light, blessed be He, like the nullification of the letters, which are at the level of the inanimate, relative to the intellect. Since they are at the level of limitation, [a span of] five hundred years, etc.,

ונבראים ומחודשים מאין ליש הרי אין ערוך אליו יתי' וכנודע ענין הערך במספר שמספר א' לגבי אלף אלפים כו' יש לו איזה ערך ויחוס

and are created and brought into being anew from nothingness into being, there is no comparison [between them and] Him, may He be blessed. And as is known regarding comparison in number: the number one, relative to a thousand thousands, etc., has some comparison and relation;

משא"כ אליו יתי' שהוא א"ס ב"ה אין ערוך כלל ולכן נק' אות הוא בצבא דילי' שכל הצבאות אינן אלא בחי' אות א' לגבי אור א"ס ב"ה.

which is not so with Him, may He be blessed, who is the Infinite One (Ein Sof), blessed be He: there is no comparison at all. And therefore it is said, "He is an os among His host," for all the hosts are nothing but a single letter (os) relative to the Infinite Light, blessed be He.

5 והנה באבני המקום שהם בחי' אותיות כתיב וישם מראשותיו שהגביה והעלה אותם למעלה מעלה מבחי' ההשתלשל' דהיינו לבחי' סוכ"ע

Now, concerning "the stones of the place," which are the level of letters, it is written, "and he put [them] at his head": that he raised and elevated them far, far above the level of hishtalshelus, that is, to the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin).

כי לפי שהאותיות הן בחי' דומם לכך יש להם כח ויכולת לעלות למעלה מעלה כנודע שנעוץ תחלתן בסופן דייקא וסוכ"ע הוא כמשל העיגול שממטה נעשה מעלה. וכמ"ש ומתחת זרועות עולם.

For since the letters are at the level of the inanimate, they therefore have the power and ability to rise far, far above, as is known, that "their beginning is wedged in their end," specifically; and sovev kol almin is like the analogy of the circle, in which what is below becomes above. And as it is written, "and beneath are the arms of the world."

6 והנה כתיב ויקח מאבני המקום ולא כל אבני לפי שלא כל האותיות יש להן כח זה

Now, it is written, "He took of the stones of the place," and not "all the stones," because not all the letters have this power,

אלא אות היו"ד שהוא בחי' כלי לחכמה וחכמה הוא כח מ"ה בחי' בטול ולכך שורה שם ומתגלה אור א"ס ב"ה הסוכ"ע כי הוי' בחכמה כו' ואין אור א"ס ב"ה שורה ומתגלה אלא במי שבטל כו'.

but only the letter yud, which is the level of a vessel for Chochmah (wisdom); and Chochmah is koach mah (the power of "what"), the level of self-nullification (bittul). Therefore the Infinite Light, blessed be He, the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), rests and is revealed there, for "Havayah, with Chochmah," etc.; and the Infinite Light, blessed be He, rests and is revealed only in one who is nullified, etc.

וזהו האבן אשר שם מראשותיו (ועמ"ש ע"פ מאמר הרע"מ פ' כי תשא בענין אבנא למשקל בה דא י') ואח"כ וישם אותה מצבה וכתרגומו ושוי יתה קמא שהוא

And this is "the stone that he had put at his head." (And see what is written on the saying of the Ra'aya Mehemna in Parshas Ki Sisa concerning "a stone to weigh with: this is yud.") And afterward, "and he set it up as a pillar," and as the Targum renders it, "and he placed it standing," which is

כמ"ש קמה אלמתיוגם נצבה שמה שהיתה האבן מונחת למטה בארץ אח"כ הקים אותה והגביה אותה עוד ממטה למעלה

as it is written, "my sheaf arose and also stood upright." That is, whereas the stone had been lying below on the ground, afterward he stood it up and raised it further, from below upward.

והיינו עליי' אחר עליי' לבחי' ומקורות י"ג מדות רחמים עליונים שהן בחי' יודי"ן ווי"ן כי מקום יניקת השערה והגומא שלה הוא בחי' י' והשערה עצמה שהיא המשכה היא בחי' ו'

And this is ascent after ascent, to the level and the sources of the thirteen supernal attributes of mercy, which are the level of yuds [and] vavs; for the place where the hair draws its nourishment, and its follicle, is the level of yud, and the hair itself, which is a drawing-down, is the level of vav.

וזהו וישם מראשותיו וישם אתה מצבה שמתחלה כאשר שם מראשותיו היא בחי' יו"ד ואח"כ נעשה מצבה הוא בחי' וא"ו וכל בחי' הללו הם בחי' העלאה ממטה למעלה

And this is "and he put [them] at his head … and he set it up as a pillar": at first, when he put it at his head, it is the level of yud; and afterward, when it becomes a pillar, it is the level of vav. And all these levels are levels of elevation from below upward.

והיינו התעלות חכמה שבנפש לאור א"ס ב"ה השורה ומתגלה בה כי הנפש היא בחי' נברא ומחודש מאין ליש בבחי' אותיו' כו'

That is, the ascent of the Chochmah in the soul to the Infinite Light, blessed be He, which rests and is revealed in it; for the soul is at the level of a being created and brought into being anew from nothingness into being, at the level of letters, etc.

וצריך להעלות' ממטה למעלה לאור א"ס ב"ה הסוכ"ע וישוב אל ה' וירחמהו מבחי' י"ג מדות הרחמים והעלאה זו היא בבחי' חכמה דוקא כ"ח מ"ה:

And one must raise it from below upward, to the Infinite Light, blessed be He, the light that encompasses all worlds: "and let him return to G-d, and He will have mercy on him," from the level of the thirteen attributes of mercy. And this elevation is specifically through the level of Chochmah, koach mah.

7 הגה"ה

Gloss.

8 לכאורה אינו מובן כי היודי"ן שבת"ד הוא גבוה מהוי"ו כמ"ש לעיל כי מקום יניקת השערה והגומא שלה הוא בחי' יו"ד דהיינו מקום יניקתה ממו"ס שהוא הגבה מאד נעלה מהשערות עצמן שהן בחי' ו'.

At first glance this is not understood, for the yuds in the tikkunim (arrangements) of the beard are higher than the vavs, as stated above: the place where the hair draws nourishment, and its follicle, is the level of yud, that is, the place where it draws nourishment from the Mocha Stima'ah (the Hidden Mind), which is exceedingly higher and more exalted than the hairs themselves, which are the level of vav.

9 והרי בחי' וישם אתה מצבה משמע שהוא עלייה אחר עלייה למעלה מבחי' מראשותיו שהוא בחי' יו"ד. וזהו תרתי דסתרי.

Yet the level of "and he set it up as a pillar" implies that it is ascent after ascent, higher than the level of "at his head," which is the level of yud. And this is two [statements] that contradict each other.

אך פי' מראשותיו הוא בחי' חכמה דאצילות ואח"כ וישם אתה מצבה שנעשית בחי' ו' הוא בחי' אבא יונק ממזלא שבחי' השערות דת"ד שהן ויי"ן גבוה מהיו"ד דח"ע.

But the explanation is: "at his head" is the level of the Chochmah of Atzilus; and afterward, "and he set it up as a pillar," when it becomes the level of vav, is the level of Abba, who draws nourishment from the Mazla; for the level of the hairs of the tikkunim of the beard, which are vavs, is higher than the yud of Chochmah Ila'ah (supernal Chochmah).

אח"כ ויצק שמן על ראשה היינו המשכה ממו"ס ממש לתוך המזלות כו' ומזה ממש נמשך הגלוי למטה בהלכו' שבתורה שבע"פ ששרשן מנימין דמו"ס וע"ז נאמר סלסלה ותרוממך כו':

Afterward, "and he poured oil upon its top": that is, a drawing-down from the Mocha Stima'ah itself into the mazalos, etc. And from this itself the revelation is drawn down below, into the laws of the Oral Torah, whose root is in the strands of the Mocha Stima'ah. And of this it is said, "Exalt her, and she will uplift you," etc.

10 אך אין זה תכלית המכוון רק שאח"כ ויצק שמן על ראשה שמן היינו המשכת חכמה עילאה שהיא התורה ורצונו ית' שנמשכו ע"י בחי' יעקב יו"ד עקב

However, this is not the ultimate intent; rather, [the intent is] that afterward "he poured oil upon its top." Oil is the drawing-down of Chochmah Ila'ah (supernal Chochmah), which is the Torah and His will, may He be blessed, which are drawn down through the level of Yaakov, yud-akev,

כמ"ש ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל להיות בעסק התורה שלמטה בגשמיות המחליף פרה בחמור כו'

as it is written, "He established a testimony in Yaakov and set a Torah in Israel": that in the study of the Torah below, in physical matters, [as in] "one who exchanges a cow for a donkey," etc.,

גילוי המשכת חכמה עילאה שכל פרטי הלכות שנפרדו הם יסודתם בהררי קדש עליון חכמה עילאה שכך חייבה חכמתו ורצונו ית'.

there should be a revelation of the drawing-down of Chochmah Ila'ah; for all the details of the laws, which have become separate, have "their foundation in the mountains of holiness" above, in Chochmah Ila'ah, for so His wisdom and will, may He be blessed, determined.

11 ואי לזאת יהי' עסק התורה ג"כ עד"ז להמשיך חכמה עילא' בנפשו וע"י נעשה אתכפיא סט"א ואתהפכא כו'.

Therefore the study of Torah must also be in this manner: to draw Chochmah Ila'ah into one's soul. And through this the sitra achra (the other side) is subdued (iskafya) and transformed (is'hapcha), etc.

ולכן ארז"ל מה להלן באימה וביראה אף כאן באימה כו' שתפול על האדם אימה ופחד בעסקו בתורה כמו בשעת קבלתו בהר סיני.

Therefore our Sages, of blessed memory, said: "Just as there [it was] with dread and with awe, so here [it must be] with dread," etc.: that dread and fear should fall upon a person when he occupies himself with the Torah, as at the time it was received at Mount Sinai.

12 והנה שם בהר סיני כל העם ראו את הקולות ואת הלפידים וכו' פנים בפנים דבר ה' עמכם כו'.

Now, there at Mount Sinai, "all the people saw the sounds and the flames," etc.; "face to face G-d spoke with you," etc.

והאיך ימשיך כל אדם יראה זו עליו בכל זמן אלא כאשר ישים האדם אל לבו שהתורה שהוא לומד היא המשכת חכמה עילאה ושם שורה ומתגלה אור

And how can every person draw this awe upon himself at all times? Only when a person takes to heart that the Torah he studies is the drawing-down of Chochmah Ila'ah, and there rests and is revealed the Infinite Light,

א"ס ב"ה שלמעלה מעלה מגדר ההשתלשלות וקמיה כחשיכה כאורה מעלה ומטה רוחניות וגשמיות שוין א"כ אין כאן הסתר פנים כלל ע"כ מה להלן כו' הכל שוה.

blessed be He, which is far, far above the bounds of the chain of descending worlds (hishtalshelus); and before Him "darkness is as light": above and below, spiritual and physical, are equal. If so, there is no hiding of the Face here at all. Therefore, "just as there," etc.: all is equal.

13 והנה להבין תכלית ירידת יעקב יו"ד עקב להיות הש"ע נהורין בגילוי למטה וליקח מאבני המקום להעלותם למעלה ולהמשיך אח"כ בחי' שמן הוא בחי' חכמה עילאה מלמעלה למטה.

Now, [we need] to understand the purpose of the descent of Yaakov, yud-akev: that the 370 lights be revealed below, and to take "of the stones of the place" to raise them upward, and afterward to draw down the level of oil, which is the level of Chochmah Ila'ah, from above to below.

וירידה זו הוא מ"ש ויצא יעקב מבאר שבע. באר הוא מקור ומעיין הנובע ז' מדות עליונות לך ה' הגדולה והגבורה כו' שהן בחי' לך בחי' ביטול.

And this descent is what is written, "And Yaakov went out from Be'er Sheva." Be'er (well) is the source and flowing spring of the seven (sheva) supernal attributes, "Yours, G-d, are the greatness and the might," etc., which are the level of "Yours," the level of self-nullification (bittul).

וילך חרנה חר"ן (ע"ה) בגימ' גרו"ן רק בחי' גרו"ן היינו כשהקול יוצא כדרכו בלי עכוב ובלי מונע

"And he went toward Charan." Charan (חר"ן), with the kollel, is numerically equal to garon (גרו"ן, throat). But the level of garon is when the voice goes out in its normal way, without hindrance and without obstruction;

אבל חר"ן אותיות נחר היינו מ"ש יגעתי בקראי נחר גרוני. והיינו כשגובר בו יסוד האש כי הקול כלול אש רוח ומים.

whereas charan has the letters of nichar, as it is written, "I am weary with my crying; my throat is parched (nichar)." And this is when the element of fire prevails in it; for the voice is composed of fire, air and water.

רוח הוא עיקר התפשטות הבל הלב ומים היינו לחלוחית הריאה ואש הוא המחלק את הקול להיות ההפסק להתחלק בה' מוצאות הפה כלי הדבור.

Air is the essential extension of the breath of the heart; water is the moisture of the lung; and fire is what divides the voice, making the pause so that it divides into the five articulations of the mouth, the organs of speech.

14 וכשגובר יסוד האש ביותר הוא המפסיק את הקול עד שאינו יכול לצאת במשך ההעברה כדרכה.

And when the element of fire prevails excessively, it is what interrupts the voice, until it cannot go out in the continuous passage of its normal way.

וכך הוא בחי' חרן היינו בחי' המפסיק את הקול שהוא ההמשכה מחיות ואור א"ס ב"ה שלא להיות ההמשכה כדרכה בקדושה דוקא

And so is the level of Charan: that is, the level of what interrupts the voice, which is the drawing-down of the life-force (chayus) and light of the Infinite One, blessed be He, so that the drawing-down is not in its normal way, in holiness alone,

אלא שיש גם לקליפות וס"א יניקה ואחיזה בהמשכה זו ואזי נק' בבחי' נאלמתי דומיה שנפסק הקול וההמשכה ונעשה בחי' נפרד ובחי' זו הוא בין בהנהגת העולמות

but rather the kelipos (husks) and the sitra achra also have nourishment and a hold in this drawing-down. And then it is called by the level of "I was mute with silence," for the voice and the drawing-down are interrupted, and there comes to be the level of separateness. And this level is both in the conduct of the worlds,

שהוא ענין גלות ישראל ושעבוד מצרים ובבל מחמת תגבורת האש ותוקף הדין ובין בכל נפש מישראל בעבודת ה' שעסק התורה שלו הוא בבחי' נפרד

which is the matter of the exile of Israel and the subjugation of Egypt and Babylon, because of the intensity of the fire and the strength of judgment; and in every Jewish soul, in the service of G-d, when his study of Torah is in a state of separateness

ולא בבחי' ביטול לאור א"ס ב"ה להיות גילוי חכמתו כו' מחמת תגבורת האש וחמימות שמצד גופו ונפש הבהמית אשר נמשך אחריהם.

and not in a state of self-nullification (bittul) to the Infinite Light, blessed be He, so as to be a revelation of His wisdom, etc., because of the intensity of the fire and heat that come from his body and the animal soul, after which he is drawn.

אך הנה תכלית ירידה זו של בחי' יעקב מאגרא רמה מבאר שבע מקו' מדות העליונות שהן ביטול אליו יתי' לך ה' הגדולה כו' לבירא עמיקתא מקום החרן המפסיק ומעכב את קול ההמשכה להיות בחי' נפרד.

But the purpose of this descent of the level of Yaakov "from a lofty peak," from Be'er Sheva, the source of the supernal attributes, which are self-nullification to Him, may He be blessed ("Yours, G-d, is the greatness," etc.), "to a deep pit," the place of Charan, which interrupts and holds back the voice of the drawing-down so that it becomes the level of separateness,

הוא כדי להיות אתכפיא ואתהפכא ואזי נעשה מחרן רנה כי החי"ת נפסק ונעשה ה"א. כמ"ש בזהר ע"פ גער חית קנה שמחמץ נעשה מצה.

is in order that there be subjugation (iskafya) and transformation (is'hapcha); and then from Charan (חרן) is made rinah (רנה, joyous song), for the ches is broken open and becomes a hei, as it is stated in the Zohar on the verse "Rebuke the beast (chayas) of the reeds," that from chametz (חמץ) is made matzah (מצה).

15 וזהו ושבתי בשלום אל בית אבי ושבתי מחר"ן. אל בית אבי זהו בחי' יצחק ויצחק נק' ע"ש צחק עשה לי אלקים

And this is "and I shall return in peace to my father's house": "and I shall return" from Charan. "To my father's house": this is the level of Yitzchak; and Yitzchak is so called on account of "G-d has made laughter (tzechok) for me,"

והוא בחי' רנ"ה שנעשה מחר"ן וכתיב כל השומע יצחק לי יצחק הוא לשון עתיד דהיינו בביאת המשיח ב"ב שאז אהפוך אל עמים וגו' דכד אתכפייא ואתהפכא

and it is the level of rinah, which is made from Charan. And it is written, "whoever hears will laugh (yitzchak) for me": yitzchak is in the future tense, that is, at the coming of Mashiach, speedily in our days, for then "I will transform the peoples," etc.; for when [the sitra achra] is subdued and transformed,

אזי נעשה בחי' צחוק וחדוה כמו עד"מ צחוק המלך והשרי' מענין התהפכות דבר רחוק וזר כמו מצפור מדברת שזהו דבר חידוש משא"כ מאדם המדבר שדרכו בכך לא שייך צחוק.

then there comes to be the level of laughter and joy; as, by way of analogy, the laughter of the king and the ministers at the transformation of something remote and strange, as from a bird that speaks, which is a novelty; whereas with a man who speaks, whose way is to do so, laughter does not apply.

16 ולכן ארז"ל במקום שבע"ת עומדין כו' משום דאתהפכא חשוכא כו'. וגם ארז"ל אם ישראל עושין תשובה נגאלין כו' שזהו תכלית ביאת המשיח להיו' הצחוק והחדוה כד אתכפייא סט"א ואתהפכא חשוכא לנהורא.

Therefore our Sages, of blessed memory, said, "In the place where baalei teshuvah (returnees) stand," etc., because darkness is transformed, etc. And our Sages, of blessed memory, also said, "If Israel do teshuvah, they are redeemed," etc.; for this is the purpose of the coming of Mashiach: that there be the laughter and joy, when the sitra achra is subdued and darkness is transformed into light.

וזהו מארז"ל שלעתיד יאמרו על יצחק כי אתה אבינו שתכלית ירידת הנשמה בגוף בעוה"ז ותכלית ירידת ישראל בגלות ושעבוד ודוחק פרנסה הוא כדי שיעלו ויבאו ויגיעו לבחי' יצחק הוא הצחוק והחדוה כו':

And this is [the meaning of] the saying of our Sages, of blessed memory, that in the future they will say to Yitzchak, "For you are our father"; for the purpose of the descent of the soul into the body in this world, and the purpose of the descent of Israel into exile and subjugation and the pressure of earning a livelihood, is so that they will ascend and come and reach the level of Yitzchak, which is laughter and joy, etc.

17 אך כיצד ישוב מבחי' חרן לבחי' יצחק הנ"ל הנה לזה אמר הכתוב בשלום כי שלום הוא המחבר ומקשר ב' הפכים

But how does one return from the level of Charan to the level of Yitzchak mentioned above? For this the verse says, "in peace"; for peace is what joins and binds two opposites,

כמ"ש עושה שלום במרומיו בין מיכאל כו' שלום שלום לרחוק שנעשה קרוב כו' ובשלום ב' שלום ממטה למעלה וממעלה למטה כמ"ש במ"א.

as it is written, "He makes peace in His heights," between Michael, etc.; "Peace, peace to the far and to the near": to the far one who becomes near, etc. And beshalom (in peace) is two [kinds of] peace, from below upward and from above downward, as explained elsewhere.

18 והנה כשיתגלה הצחוק העליון לעתיד כד אתכפיא ואתהפכא דהיינו שלא יהיה שליטה ויניקה לקליפות וסט"א כלל וכמ"ש ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ.

Now, when the supernal laughter is revealed in the future, when [the sitra achra] is subdued and transformed, that is, when the kelipos and the sitra achra will have no dominion or nourishment at all, as it is written, "And I will remove the spirit of impurity from the earth,"

אזי יזדכך חומריות העולם וגסותו שלא יהיה בבחי' יש ודבר נפרד בפ"ע רק הכל יוכלל בבחי' אין

then the materiality and coarseness of the world will be refined, so that it will not be at the level of something (yesh), a thing separate unto itself; rather, all will be included in the level of nothing (ayin).

כי זהו תכלית בריאת העולמות מאין ליש כדי לאהפכא מבחי' יש לבחי' אין ואזי והיה הוי' לי לאלקים.

For this is the purpose of the creation of the worlds from nothing into something: in order to transform [them] from the level of yesh to the level of ayin. And then, "Havayah will be to me as Elokim."

כי הנה אלקי' היינו ההעלם והצמצו' להיות העולמות נבראים מאין ליש והוי"ה היינו בחינת פנימיות אור א"ס ב"ה המחי' ומהוה כו'

For Elokim is the concealment and the contraction (tzimtzum), so that the worlds are created from nothing into something; and Havayah is the level of the inner dimension (pnimiyus) of the Infinite Light, blessed be He, which gives life and brings into being, etc.

וכמ"ש כי שמש ומגן הוי"ה אלקים שאלקי' נעשה בחי' מגן לשם הוי"ה שהוא בבחי' השמש כו'.

As it is written, "For a sun and a shield is Havayah Elokim": Elokim becomes the level of a shield for the Name Havayah, which is at the level of the sun, etc.

אך כל זה הוא בבחינת ההשתלשלות וירידת המדרגות שהוא בבחי' זיו והארה שמאור א"ס ב"ה להוות ולהחיות נבראים כסדר ירידת השתלשלות המדרגות מדרגה אחר מדרגה.

But all this is in the realm of the chain of descending worlds (hishtalshelus) and the descent of the levels, which is at the level of a radiance and illumination from the Infinite Light, blessed be He, to bring created beings into being and give them life according to the order of the descending chain of levels, level after level;

שמדרגות עליונים מקבלים אור היותר עליון ורוחני כו' וכל מה שלמטה מטה מתצמצם ומתלבש כו'.

for the upper levels receive the most sublime and spiritual light, etc., and whatever is lower and lower is contracted and clothed, etc.

אבל לע"ל כשיתגלה הצחוק העליון שהוא מבחי' אתהפכא כו' יהיה גילוי אא"ס ב"ה בעצמו ובכבודו שלמעלה מעלה מבחינת השתלשלות

But in the time to come, when the supernal laughter is revealed, which is from the level of transformation, etc., there will be a revelation of the Infinite Light, blessed be He, in Its essence and Its glory, which is far, far above the level of hishtalshelus.

כי עין בעין יראו כו' וראו כל בשר כו' ובאו במערות צורים ובמחילות עפר מפני פחד ה' וגו'.

For "eye to eye they will see," etc.; "and all flesh will see," etc.; "and they will enter the caves of the rocks and the holes of the dust, from before the terror of G-d," etc.

19 ואז יהי' בחי' הוי"ה שהוא אור א"ס ב"ה הנמשך ומתפשט להתלבש בתוך עלמין בסדר ההשתלשלות.

And then the level of Havayah, which is the Infinite Light, blessed be He, that is drawn down and spreads to be clothed within the worlds in the order of hishtalshelus,

נחשב בחי' אלקים דהיינו בחי' צמצום שבאמת אין זה אלא זיו והארה מצומצמת לגבי אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו שלפניו מעלה ומטה שוין וכחשיכה כאורה.

will be considered the level of Elokim, that is, the level of contraction; for in truth it is nothing but a contracted radiance and illumination compared to the Infinite Light, blessed be He, in Its essence and Its glory, before which above and below are equal, and "darkness is as light."

20 והאבן הזאת אשר שמתי מצבה הוא בחינת יו"ד כלי החכמה שמבחי' אותיות בחי' דומם דהיינו בחי' התהוות מאין ליש רק לפי אשר שמתי מצבה שהגבהתי והעליתי כו'

"And this stone, which I have set up as a pillar": this is the level of yud, the vessel of Chochmah, which is from the level of letters, the level of the inanimate, that is, the level of coming into being from nothing into something. But since "I have set [it] up as a pillar," for I raised and elevated [it], etc.,

לכך יהי' לה כח ויכולת להיות בית אלקים שיהיה בחי' אלקים זה שהוא אוא"ס ב"ה שבתוך עלמין שורה ומתגלה בבחי' אותיות הללו והאותיות תהיינה בבחי' משכן ומכון לשבתו יתי'.

therefore it will have the power and ability to be a "house of Elokim": that this level of Elokim, which is the Infinite Light, blessed be He, that is within the worlds, will rest and be revealed in these letters, and the letters will be a dwelling and an established place for His abode, may He be blessed.

21 וכל זה הוא ע"י בחי' יעקב יו"ד עקב צוה ישועות יעקב גילוי הש"ע נהורין שבהן וע"י נזכה לכל בחי' האלו. וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך.

And all this is through the level of Yaakov, yud-akev: "Command the salvations of Yaakov," the revelation of the 370 lights that are in them; and through this we will merit all these levels. "And of all that You give me, I will tithe, tithe it (aser a'asrenu) to You."

הענין הוא כי הנה נודע שיהיה עילוי אחר עילוי לאין קץ ימות המשיח ותחה"מ כמה שמיטין ויובלות כו' וכל עילוי גדול מחבירו.

The matter is this: it is known that there will be elevation after elevation without end, [in] the days of Mashiach and the Resurrection of the Dead, many Shemitah cycles and Jubilees, etc., and each elevation greater than the other.

אך קודם העילוי שאחר העילוי צריך להיות נשאר מעילוי הראשון בבחי' אתעדל"ת לאתעדל"ע שבעילוי הב' ואתעדל"ת זו הנשארת מן העילוי הראשון נק' בחי' מעשר.

But before the elevation that comes after [each] elevation, there must remain from the first elevation [something] in the manner of an arousal from below, for the arousal from above that is in the second elevation; and this arousal from below that remains from the first elevation is called the level of maaser (the tithe).

22 וז"ש וכל אשר תתן לי לעתיד דהיינו כל העליות שיהיה עד אין קץ עשר אעשרנו ויהי' הרבה מעשרות לכל עילוי בחי' מעשר בפ"ע ותמיד עשר אעשרנו עד שיגיע לך לבחי' אור א"ס ב"ה עצמו

And this is what is written, "And of all that You give me," in the future, that is, all the ascents that there will be without end, "I will tithe, tithe it": there will be many tithes, for each ascent a level of tithe of its own, and always "I will tithe, tithe it," until it reaches "to You," to the level of the Infinite Light, blessed be He, itself.

וכמו שהוא יתי' א"ס כך יהיו עליות עד א"ס והכל ע"י בחי' יעקב יו"ד עקב כו'

And just as He, may He be blessed, is infinite, so there will be ascents without end; and all is through the level of Yaakov, yud-akev, etc.,

כנ"ל ודי"ל:(ובענין מ"ש בפי' עשר אעשרנו ואתעדל"ת זו כו' נק' בחי' מעשר כו'. נראה כי הכתר הוא הממוצע בין עולם העליון לעולם התחתון שהוא סוף בחי' עליונה ומקור וראש לבחי' תחתונה

as [explained] above; and this suffices for one who understands. (And regarding what was said in explaining "I will tithe, tithe it," that this arousal from below, etc., is called the level of the tithe, etc.: it appears that Keser (the Crown) is the intermediary between an upper world and a lower world, for it is the end of the upper level and the source and head of the lower level,

כמו מלכות דאצי' כתר לבריאה ומלכות דבריאה כתר ליצירה כו'. ולכן הנה להיות עליית העולמות שיתעלה העשייה בקדושי' היצירה ממש הוא ע"י אמצעות הכתר דעשייה שהוא בחי' מעשר מע"ס דעשיי'.

as Malchus (sovereignty) of Atzilus is Keser to Beriah, and Malchus of Beriah is Keser to Yetzirah, etc. And therefore, for the ascent of the worlds, so that Asiyah be elevated into the very holiness of Yetzirah, it is through the medium of the Keser of Asiyah, which is the level of a tithe of the ten Sefiros of Asiyah.

והענין כי כתר הוא לשון שתיקה כמו כתר לי זעיר. ושתיקה הוא בחינת בטול וע"ז נאמר יונת אלם כו'. והוא בחינת בעמדם תרפינה כנפיהן.

The explanation is that keser is an expression of silence, as in "Wait (kaser) for me a little." And silence is the level of self-nullification (bittul), and of this it is said, "the silent dove," etc. And it is the level of "when they stood, they let down their wings."

וע"י בטול זה יוכל להתעלות אח"כ ליצירה כי א"א להיות עליי' ממהות למהות כי אם שיוכלל תחלה בבחי' אין ממש וזהו ענין העמוד שבין ג"ע התחתון לג"ע העליון כו'

And through this self-nullification it is able afterward to rise to Yetzirah; for it is impossible for there to be an ascent from one essence to another essence unless it is first absorbed into the level of actual nothing (ayin). And this is the matter of the pillar that is between the lower Gan Eden and the upper Gan Eden, etc.

וכמו צמיחת התבואה מזרע הנזרע בארץ הוא ע"י שמתחלה מתבטל מהות הזרע ונעשה בחי' אין רק שנשאר כחו בכח הצומח וע"ז אח"כ נעשה הגידול נפלא יותר מהיש שהי' תחלה כו'.

And [it is] like the sprouting of grain from a seed sown in the earth, which comes about through the essence of the seed first being nullified and becoming the level of nothing, except that its power remains in the power of growth; and through this, afterward, the growth becomes more wondrous than the something that was at first, etc.

ועד"ז עליי' יצירה בבריאה צ"ל תחלה בבחינת בטול ואין והוא בחי' כתר דיצירה כו' וזהו ענין אשר שם שמות בארץ בחי' וחד חרוב ומה שהוא בבחי' אלף השביעי ולא בבחי' עשירית היינו

And similarly, the ascent of Yetzirah into Beriah must first be in the level of self-nullification and nothingness, and this is the level of the Keser of Yetzirah, etc. And this is the matter of "Who has made desolations in the earth," the level of "and one [thousand years] desolate"; and that it is at the level of the seventh thousand and not at the level of a tenth, this is

כי היכל ק"ק שהוא היכל השביעי כולל ג"ר אבל עיקר העליי' ע"י הכתר כו'. וע"ד זה יש עליות אין קץ.

because the Heichal (chamber) of the Holy of Holies, which is the seventh heichal, includes the first three [Sefiros]; but the main ascent is through Keser, etc. And in this manner there are ascents without end.

ומ"ש עשר אעשרנו ב' עישורין היינו כי הכתר כלול מב' פרצופין עתיק ואי"א כו' שהוא בחי' תחתונה שבמאציל ושרש הנאצלים כו' ובי' בחי' אלו יחד נק' חומש כמ"ש ונתתם חמישית לפרעה כמ"ש במ"א):

And what it says, "I will tithe, tithe it," two tithes, is because Keser is composed of two partzufim (configurations), Atik and Arich Anpin, etc., being the lowest level of the Emanator and the root of the emanated beings, etc.; and these two levels together are called a fifth, as it is written, "and you shall give a fifth to Pharaoh," as explained elsewhere.)

TORAH OHR • PARSHAS VAYEITZEI • MAAMAR 3

וללבן שתי בנות וגו'

And Lavan Had Two Daughters

◇

1 וללבן שתי בנות וגו'. הנה לאה ורחל הם אותיות המחשבה ואותיות הדבור. שהם עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא (עיין לקמן בד"ה בכ"ה בכסליו בפי' ושם ה' קטנה רחל)

"And Lavan had two daughters," etc. Now, Leah and Rachel are the letters of thought and the letters of speech, which are the hidden world (alma de'iskasya) and the revealed world (alma de'isgalya). (See below, in the discourse beginning "On the twenty-fifth of Kislev," in the explanation; and there: the small hei is Rachel.)

וזהו ענין בארצות החיים. ב' ארצות. שבזמן שבהמ"ק היה קיים היו שני הבחינות מאירים באי"י.

This is the meaning of "in the lands of the living": two lands. For when the Holy Temple stood, both levels shone in the Land of Israel.

והעיקר היה בחי' רחל (שנקראת עקרת הבית) כי המחשבה מתלבשת בתוך הדבור והדבור היה מתגלה.

And the main one was the level of Rachel (who is called "the mainstay of the house"), for thought is enclothed within speech, and speech was revealed.

ולפי שרחל שהוא בחי' הדבור הוא עלמא דאתגליא לכך היה אז באי"י גילוי אלקותו יתי' שהיו חכמים גדולים בעלי רוה"ק ונביאים

And since Rachel, who is the level of speech, is the revealed world, there was therefore at that time in the Land of Israel a revelation of His G-dliness, may He be blessed: there were great sages who possessed the holy spirit, and prophets

(וכמו שפרש"י גבי יונה ויחזקאל שאין הנבואה שורה אלא באי"י) ובפרט בהמ"ק והשראת השכינה בקה"ק ואורים ותומים ועבודת הקרבנות שהי' יורד אש שלמעלה. משא"כ אחר חורבן בהמ"ק שגלו ישראל וגלתה עמהם השכינה.

(as Rashi explains concerning Yonah and Yechezkel, that prophecy rests only in the Land of Israel), and especially the Holy Temple, and the dwelling of the Shechinah (Divine Presence) in the Holy of Holies, and the Urim and Tumim, and the service of the offerings, when fire from above would descend. This is not so after the destruction of the Holy Temple, when Israel went into exile and the Shechinah went into exile with them.

שהיא בחי׳ רחל שהיא בבחי׳ גלות בע׳ שרי׳ ואינה מאירה כלל מערך הגלוי שהיתה מאירה בזמן הבית שהי׳ הדבור מתגלה משא״כ עכשיו כתיב כרחל לפני גוזזי׳ נאלמה.

[The Shechinah] is the level of Rachel, who is in a state of exile among the seventy princes and does not shine at all in comparison with the revelation with which she shone in the time of the Temple, when speech was revealed; whereas now it is written, "Like a ewe [rachel] before her shearers, she is mute."

והעבודה היא בדרך בירורים כו׳ (וכמ״ש ע״פ במדבר סיני) ומ״מ נשאר מאיר באי״י בחי׳ לאה והיא מדרגה יותר גבוה מבחי׳ רחל וכמשל המחשבה שהיא רוחניות ונעלית מן הדבור

And the divine service is by way of refinements (beirurim), etc. (as is explained on "In the wilderness of Sinai"). Nevertheless, the level of Leah remains shining in the Land of Israel, and she is a higher rank than the level of Rachel, as in the analogy of thought, which is spiritual and loftier than speech

(שהיא אינה בגלות כי רחל נק׳ מ״ם פתוחה שיש ממנה פתח ומבוא ליניקת החיצונים בזמן הגלות משא״כ מבחי׳ מ״ם סתומה. ושם הוא שרש לאה עיין בזהר ר״פ תרומה דף קכ״ו ב׳ ודף קכ״ז)

(for she is not in exile: Rachel is called the open mem, from which there is an opening and an entrance for the external forces to draw nourishment during the time of exile; this is not so with the level of the closed mem, and there is the root of Leah. See the Zohar, at the beginning of Parshas Terumah, page 126b and page 127).

אך לפי שהוא עלמא דאתכסיא והעלם לכך אין הגילוי אלקות עכשיו באי״י מערך הגילוי שהי׳ בזמן בהמ״ק קיים.

But because it is the hidden world, and concealment, the revelation of G-dliness in the Land of Israel now is therefore not comparable to the revelation there was when the Holy Temple stood.

ומ״מ הצדיקים הגדולים אשר בארץ יכולים להשיג עכשיו באי״י השגות עליונות יותר אפי׳ ממה שהשיגו צדיקים כמותם בזמן הבית

Nevertheless, the great tzaddikim who are in the Land can now attain, in the Land of Israel, apprehensions higher even than what tzaddikim like them attained in the time of the Temple

(מאחר שההשגה היא בבחי׳ מחשבה עליונה כמו שהיא עדיין למעלה מהתלבשות בעולם הדבור) וכמו האר״י ז״ל שהשיג השגות עצומות מה שלא השיגו צדיקים גדולים בדורות הקדמונים.

(since the apprehension is in the level of supernal thought as it still is, above its enclothement in the world of speech), as with the Arizal, who attained tremendous apprehensions that great tzaddikim in earlier generations did not attain.

ולהבין מ״ש כי שנואה לאה כו׳. הרי יעקב השיג ודאי בעלמ׳ דאתכסי׳. אך הענין כי יעקב נק׳ בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה.

Now, to understand what is written, “for Leah was hated,” etc.: surely Yaakov certainly apprehended the hidden world! But the explanation is that Yaakov is called “the middle bar, which runs through from end to end.”

פי׳ שהוא הממשיך אור א״ס ב״ה מן הקצה עליונה (היינו הקו הבוקע החלל כמ״ש במ״א) מבחי׳ כתר למטה ולכן נאמר בו תוספת וי״ו ואלקי יעקב.

That is to say, he is the one who draws the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, from the upper end (that is, the kav (line of light) that pierces the vacated space, as is explained elsewhere), from the level of Keser (the Crown), downward; and therefore an additional vav is said of him: “and the G-d of Yaakov.”

וכן והנורא שמייחד ומחבר חו״ג ע״י המשכת והארת האין והיינו ע״י בחי׳ בטול. וכל ההמשכו׳ שלו הוא עד הקצה התחתונה. דהיינו בבחי׳ מלכות עלמא דאתגלייא.

Likewise “and the awesome,” for he unites and joins Chesed (kindness) and Gevurah (restraint) through the drawing down and illumination of the Ayin [the Nothing], that is, through the level of self-nullification (bittul). And all his drawing down reaches to the lower end, that is, into the level of Malchus (sovereignty), the revealed world.

וזהו ויאהב (יעקב) גם את רחל מלאה שכל תשוקתו היה להיות גילוי אור א״ס ב״ה למטה בעלמא דאתגלייא שעי״ז יוכלו הכל לקבל

This is [the meaning of] “and he (Yaakov) loved Rachel also more than Leah”: his entire yearning was that there be a revelation of the Infinite Light, blessed be He, below, in the revealed world, since through this everyone would be able to receive,

משא״כ מבחי׳ עלמא דאתכסייא כו׳ ולכן כתיב וישק יעקב לרחל על דרך שנקוד על וישקהו

which is not so from the level of the hidden world, etc. And therefore it is written, “And Yaakov kissed Rachel,” in the manner of [what is said of] the dotted word “and he kissed him”:

דהיינו שבחי׳ חב״ד שהוא זיווג נשיקין ואתדבקו׳ רוחא ברוחא עד״מ הנשיקין שבאין מפנימית האהבה (עמ״ש במ״א ע״פ ישקני מנשיקות וע״פ אמצאך בחוץ אשקך) וגם בחי׳ זו המשיך ברחל.

that is, the level of Chochmah (wisdom), Binah (understanding) and Daas (knowledge), which is the union of kisses and the cleaving of spirit to spirit, as in the analogy of kisses that come from the inner dimension (pnimiyus) of love (see what is explained elsewhere on “Let him kiss me with the kisses” and on “I would find you outside, I would kiss you”); this level, too, he drew into Rachel.

וז״ש אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה כי לבן הוא בחי׳ לובן העליון מקור החסדים שכולו רחמים פשוטים דלית שמאלא בהאי עתיקא

And this is what is written, "I will serve you seven years for Rachel, your younger daughter." For Lavan is the level of the supernal whiteness (loven), the source of the kindnesses (chasadim), which is entirely simple compassion, for "there is no left side in this Atika [the Ancient One]";

רק שלמטה נשפל בלבן גשמי ומ״מ כתיב כלו הפך לבן טהור הוא אפי׳ הנגע כו׳ ועל לבן כתיב וישכם לבן בבקר שבכ״י מתגבר ונמשך אור החסד עליון.

only that below, it was lowered into a physical Lavan. Nevertheless, it is written, "it has all turned white; he is pure," even the affliction, etc. And of Lavan it is written, "And Lavan rose early in the morning," for every day the light of the supernal Chesed prevails and is drawn down.

2 וינשק לבניו ובנותיו שנמשך בכל פרצופי האצי׳ זכרים ונקבות. ואח״כ ולבן שב למקומו למעלה מעלה ויעקב הלך לדרכו להמשיך בחינת לובן העליון הנ״ל למטה מטה ברחל בתו הקטנה בחי׳ דבור כו׳.

"And he kissed his sons and his daughters": that it is drawn into all the configurations (partzufim) of the World of Atzilus (Emanation), male and female. And afterward, "and Lavan returned to his place," higher and higher, "and Yaakov went on his way," to draw the level of the supernal whiteness mentioned above lower and lower, into Rachel, his younger daughter, the level of speech, etc.

ולכן היתה רחל עקרה כי ההולדה מבחי׳ הדבור הוא להיות הגילוי בבי״ע ואי״א להיות הולדה וגילוי בבי״ע שהרי הנבראים הם נפרדים ואי״א להתגלות להם בחי׳ לובן העליון הנ״ל.

And therefore Rachel was barren, because birth from the level of speech means that there be revelation in the Worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah; and it is impossible for there to be birth and revelation in Beriah, Yetzirah and Asiyah, since the created beings are separate, and it is impossible for the level of the supernal whiteness mentioned above to be revealed to them.

(ומש״ל דרחל נק׳ עלמא דאתגלייא מ״מ להיות הגילוי ע״ד בחי׳ לידה הוא קשה ביותר כו׳ ויש חילוק גדול בין שארי השפעות לבחי׳ לידה שהוא גילוי עליון יותר ועמ״ש בזוהר פ׳ פנחס דרמ״ט)

(And as for what was said above, that Rachel is called the revealed world: nevertheless, for the revelation to be in the manner of the level of birth is exceedingly difficult, etc. There is a great difference between other kinds of influence and the level of birth, which is a higher revelation. See what is written in the Zohar, Parshas Pinchas, page 249.)

אבל לאה שהיא המחשבה ילדה ששה בנים שהם הספי׳ שבאצי׳ עצמו ששם היה שרש השבטים

But Leah, who is thought, bore six sons, who are the Sefiros in Atzilus itself, for there was the root of the tribes;

ולכן נק׳ שבטי יה. יהודה הפעם אודה בחי׳ בטול והודאההרי הוא נמשך ומסתעף מן המחשבה דוקא.

and therefore they are called "the tribes of Yah." Yehudah, "this time I will acknowledge," is the level of self-nullification (bittul) and acknowledgment, which is drawn and branches out specifically from thought.

וכן ראובן ושמעון ראיה ושמיעה הוא ג״כ למעלה מבחי׳ הדבור אלא מן המחשבה הן נמשכים כו׳

Likewise Reuven and Shimon, sight and hearing, are also above the level of speech; rather, they are drawn from thought, etc.

(כמ״ש במ״א ע״פ יהודה אתה כו׳) וגם לוי שהוא בחי׳ התקשרות כמ״ש הפעם ילוה כו׳

(as is explained elsewhere on "Yehudah, you," etc.). And also Levi, who is the level of attachment, as it is written, "This time [my husband] will be attached," etc.,

נמשך ונולד ג״כ מן המחשבה כנראה בחוש במי שהוא בעל מחשבה שאינו מרגיש כלל בעסקים החולפים לפניו מחמת גודל התקשרות שיש לו בהמחשבה.

is also drawn and born from thought, as is seen plainly in a person of thought, who does not feel at all the affairs passing before him, because of the greatness of the attachment he has to the thought.

וכמ״ש במדרש בעובדא דר׳ חייא רבה. וכן גבי רבא (בפ׳ אר״ע) דהוה מעיין בשמעתי׳ כו׳.

And as is related in the Midrash in the incident of Rabbi Chiya Rabbah; and likewise concerning Rava (in the chapter "Rabbi Akiva said"), who was delving into his study, etc.

ולכן יצא ממנו משה שהיה כבד פה וכבד לשון דהיינו שלגודל התקשרותו בבחי׳ בטול ונחנו מה לא היה יכול להיות משפיע כו׳

And therefore Moshe came from him, who was "heavy of mouth and heavy of tongue": that is, because of the greatness of his attachment in the level of self-nullification, "and what are we," he could not be one who imparts, etc.,

שהיא בחי׳ הדבור כו׳ ועיקר ההפרש בין התקשרות דלוי שהוא בחי׳ בטול ובין הודיה דיהודה שהוא ג״כ בחי׳ בטול הוא

which is the level of speech, etc. And the main difference between the attachment of Levi, which is the level of self-nullification, and the acknowledgment of Yehudah, which is also the level of self-nullification, is

כי יהודה הוא בחי׳ הבטול בגילוי כענין מודים שכורע ומשתחוה ולכן יצאו ממנו מלכי בית דוד שבטולם הוא בחי׳ הבטול שבהתגלות וחיצוניות.

that Yehudah is the level of self-nullification in revealed form, like [the blessing of] Modim, when one bows and prostrates; and therefore the kings of the House of David came from him, whose self-nullification is the self-nullification that is in revelation and in the outer dimension (chitzoniyus).

אבל לוי שהוא בחי׳ ההתקשרות והבטול בפנימיותו ועצמותו הגם שבחיצוניות אינו נגלה כלל וכענין בטול דצבא השמים לך משתחוים שההשתחואה של המלאכים אינו ענין השתחואה גשמיות אלא שמשתחוה ובטל בהשגתו ברוחניות

But Levi is the level of attachment and self-nullification in his inner dimension (pnimiyus) and his essence, even though outwardly it is not revealed at all, like the self-nullification of "the host of heaven bows to You": the bowing of the angels is not a matter of physical bowing; rather, [each] bows and is nullified in its apprehension, spiritually.

ולכן יצא ממנו משה (ועמ״ש במ״א ההפרש בין משה ואליהו שהוא גם כן עד״ז) ואח״כ ותעמוד מלדת שלא היה יכול להיות בחי׳ גילוי עוד.

And therefore Moshe came from him (and see what is explained elsewhere about the difference between Moshe and Eliyahu, which is also along these lines). And afterward, "and she stopped bearing," for there could no longer be a level of revelation.

(ועמ״ש ע״פ טובה הארץ מאד מאד דענין דור המדבר שהיה מבחי׳ לאה עולם המחשבה וטענו למה צריכים לירד בבחי׳ עולם הדבור שהוא בחי׳ מלי׳ ארץ תתאה לקיים המצות בדבור ובמעשה הלא זה אפשר לקיים גם ע״י התומ״צ ברוחניות

(And see what is explained on "The land is very, very good," that the matter of the generation of the wilderness was that it was of the level of Leah, the world of thought; and they argued: why must we descend into the level of the world of speech, which is the level of Malchus (sovereignty), the lower earth, to fulfill the mitzvos in speech and in action? Is it not possible to fulfill this also through Torah and mitzvos in spirituality,

דהיינו ע״י המחשבה כו׳ אך באמת היו בטעות גדול דע״י דבור ומעשה דוקא נמשך גילוי אוא״ס ב״ה ביתר שאת לאין קץ כי נעוץ סופן בתחלתן כו׳ ומרבע״ה התפלל תקט״ו תפלות ליכנס לארץ כו׳.

that is, through thought, etc.? But in truth they were in great error, for specifically through speech and action a revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, is drawn down with an infinitely greater excellence, for "their end is embedded in their beginning," etc. And Moshe Rabbeinu, peace be upon him, prayed five hundred and fifteen prayers to enter the Land, etc.

ועפ״ז יובן עוד ענין ויאהב יעקב את רחל דוקא שהיא בחי׳ דבור ומעשה כי שנואה לאה ההפך מכוונת דור המדבר.

And according to this, one will further understand the matter of "and Yaakov loved Rachel" specifically, she being the level of speech and action, "for Leah was hated," the opposite of the intention of the generation of the wilderness.

ואמנם צריך ביאור מ״ש לאה הפעם ילוה אישי אלי דוקא דודאי לא עלה על דעתה לאפוקי מבחי׳ דבור ומעשה.

However, what Leah said, "This time my husband will be attached to me," specifically, requires explanation, for it surely did not occur to her to exclude the level of speech and action.

אלא הענין כי באמת צ״ל ב׳ הבחי׳ מודו״מ דהא בלא הא לא סגי ועמ״ש במ״א בענין לויתן ושור הבר שהוא ג״כ ענין ב׳ בחי׳ הנ״ל לויתן לשון התקשרות בחי׳ בטול דנוני ימא

Rather, the matter is that in truth there must be both levels, thought and speech and action, for one without the other does not suffice. And see what is explained elsewhere on the matter of the Leviathan and the wild ox, which is also the matter of the two levels mentioned above: Leviathan is a term of attachment, the level of the self-nullification of the fish of the sea,

כמו הפעם ילוה כו׳ ולאה רצתה שיהיה העיקר ע״י בחינה זו ע״ד שאמרו בחסידים הראשונים שהיו שוהין ט׳ שעות בכל יום בתפלה שהוא כענין בטול והתקשרות הנ״ל דמחשבה כו׳.

like "this time [my husband] will be attached," etc. And Leah wanted the main thing to be through this level, in the manner of what was said of the early pious ones, who would spend nine hours every day in prayer, which is like the matter of self-nullification and attachment of thought mentioned above, etc.

ואימתי תורתן נעשית אלא מתוך שחסידים הן כו׳ הרי רוב עסקם היה עד״ז)ומבואר ענין זה לקמן בד״ה ששים המה מלכות כו׳ אחת היא יונתי כו׳)

“And when is their Torah done? Rather, because they are pious,” etc.: so most of their occupation was of this kind.) (And this matter is explained below, in the discourse beginning “There are sixty queens,” etc., “My dove is one,” etc.)

ואמנם יעקב ידע שזה אי אפשר רק לבני עלייה שהן מועטים אבל כל ישראל עיקר רוב העסק הוא ע״י דבור ומעשה

However, Yaakov knew that this is possible only for the elite, who are few; but for all of Israel, the main part of their occupation is through speech and action.

ולכן היה באהל רחל עיקר קביעותו שהוא בחי׳ דומ״ע ומ״מ צ״ל ג״כ מחשבה שמזה נמשך ראיה ושמיעה לאסתכלא ביקרא דמלכא כו׳

And therefore his main dwelling was in the tent of Rachel, which is the level of speech and action. Nevertheless, there must also be thought, from which are drawn sight and hearing, “to gaze upon the glory of the King,” etc.

וכל האומר אין לי אלא תורה כו׳ אלא צ״ל רו״ש רק כי אז נעוץ סופן כו׳:

And “whoever says, ‘I have only Torah,’” etc. Rather, there must be sight and hearing; only that then “their end is embedded,” etc.

TORAH OHR • PARSHAS VAYEITZEI • MAAMAR 4

אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך...

"If you do not know for yourself, O fairest among women"

◇

1 אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים.

"If you do not know for yourself, O fairest among women, go out for yourself in the footsteps of the flock, and graze your kids by the dwellings of the shepherds."

הנה כתיב ורחל היתה יפת תואר ויפת מראה. פי' יפת תואר בציור האברים לפי תכונתם במדתם. ויפת מראה בזיו והוד קלסתר הפנים.

Now, it is written, "And Rachel was of beautiful form and beautiful appearance." The meaning: "beautiful form" is in the shape of the limbs, according to their proportions in their measure; and "beautiful appearance" is in the radiance and splendor of the countenance of the face.

2 והנה רחל הוא כנ"י שנק' בשם רחל ע"ש הפסוק כרחל לפני גוזזיה נאלמה. והענין כי

Now, Rachel is the Community of Israel, which is called by the name Rachel on account of the verse, "Like a ewe (rachel) that is silent before her shearers." And the matter is that

הנה כתיב נעשה אדם בצלמנו כו'. ופי' בצלמנו כמ"ש ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם.

it is written, "Let us make man in our image," etc. And the meaning of "in our image" is as it is written, "And upon the likeness of the throne was a likeness like the appearance of a man."

והוא בחי' לך הוי"ה הגדולה והגבורה כו' וכך הוא בנפש האדם ז' מדות אהוי"ר כו'.

And this is the level of "Yours, O G-d, are the greatness and the might," etc. And so it is in the soul of man: seven attributes, love and awe, etc.

אך אין ערוך מדת הנפש שהיא בעלת גבול לגבי מדותיו ית' שהוא א"ס ולמדותיו א"ס

However, the attribute of the soul, which is limited, bears no comparison to His attributes, blessed be He; for He is infinite, and His attributes are infinite.

וכדי שיאיר על נפשו אור האהבה מאור א"ס ב"ה צ"ל בבחי' בטול הנפש במציאות אליו ית' שהוא להיות בחי' עפר ודומם לגבי אור א"ס ב"ה.

And in order that the light of love from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, shine upon one's soul, [one] must be in a state of self-nullification (bittul) of the soul's very existence to Him, blessed be He: that is, to be [as] dust and inanimate matter before the Infinite Light, blessed be He.

3 וכמאמר ונפשי כעפר לכל תהיה והוא בחי' עפר אשר בקרקע המשכן וע"י זה תהיה נפשו מכון ומשכן לאור באור א"ס ב"ה להיות בבחי' בצלמנו בציור האברים אהוי"ר כו'

As in the saying, "And let my soul be as dust to all," and this is the level of "the dust that is on the floor of the Tabernacle." And through this his soul becomes a foundation and a dwelling for the light of the Infinite Light, blessed be He, to be in the state of "in our image," in the form of the limbs: love and awe, etc.,

מחשבה דו"מ כו' וזהו בחינת יפת תאר שיתארו בם כל המדות בשלימותן וביופין כמו שהם למעלה כו'.

thought, speech and action, etc. And this is the level of "beautiful form" (yefas to'ar): that all the attributes take form (yesoaru) in them in their completeness and in their beauty, as they are above, etc.

4 וזהו ורחל היתה יפת תאר שבחי' יפת תאר זה הוא ע"י בחי' רחל שהוא כמ"ש וכרחל לפני גוזזיה כו'.

And this is [the meaning of] "And Rachel was of beautiful form": this level of "beautiful form" comes through the level of Rachel, which is as it is written, "And like a ewe before her shearers," etc.

אך כ"ז הוא בחי' חיצוניות שהם אהוי"ר כו' ומחשבה דבור ומעשה כו' אבל בחי' פנימית הוא בחי' רעותא דלבא שהוא בחי' הארה מפנימית אוא"ס ב"ה דלית מחשבה תפיסא ביה כו'

However, all this is the level of the outer dimension (chitzoniyus), which is love and awe, etc., and thought, speech and action, etc. But the inner dimension (pnimiyus) is the level of the heart's desire (re'usa deliba), which is the level of a glimmer from the inner dimension of the Infinite Light, blessed be He, whom no thought can grasp, etc.

ובהארה זו שמשם לכנס"י נק' יפת מראה שהוא זיו הקלסתר פנים שלכן נק' בשם פנים שהפנימיות מתגלה בו כמו צהבו פניו כו' והוא ענין מ"ש יאר ה' פניו כו'.

And by this glimmer, which [comes] from there to the Community of Israel, it is called "beautiful appearance," which is the radiance of the countenance of the face; for this reason it is called panim (face), for the pnimiyus (inner dimension) is revealed in it, as in "his face shone," etc. And this is the meaning of what is written, "May G-d make His face shine," etc.

5 וכדי שתהא כנ"י מקבלת בחי' והארה זו הוא ג"כ מחמת בחי' רחל. והוא בחי' ובכל מאדך כו'

And that the Community of Israel receive this level and glimmer is also by virtue of the level of Rachel. And this is the level of "and with all your might (me'odecha)," etc.,

שע"י זה נמשכה ההארה העליונה ההיא מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין כו' וכמ"ש ומתחת זרועות עולם.

through which that supernal glimmer is drawn from the highest of all levels to the lowest of all levels, etc., as it is written, "And beneath are the arms of the world."

וזהו היפה בנשים. פי' בחי' יפת תאר ויפ"מ הנ"ל. וז"ש אם לא תדעי לך. פי' שלא נמשך בחי' היפה בנשים הנ"ל בבחי' דעת שלימה

And this is "the fairest among women": that is, the level of "beautiful form" and "beautiful appearance" mentioned above. And this is what is said, "If you do not know for yourself": that is, that the level of "the fairest among women" mentioned above is not drawn down in a state of complete Daas (knowledge)

(וכעין מ"ש במ"א שיש נשמות שנק' זרע אדם שיש בהן בחי' דעת חזק והן נשמות דאצי' וכמו נשמת רשב"י. ויש שנק' זרע בהמה שאין בו בחינת דעת והיינו

(similar to what is explained elsewhere: that there are souls called "the seed of man," in which there is a strong degree of Daas, and these are souls of Atzilus, like the soul of Rabbi Shimon bar Yochai; and there are those called "the seed of beast," in which there is no Daas, that is,

כמו נשמות שלנו דבי"ע ואין הפירוש שאינו יודע ומבין רק שלא נמשך מזה התפעלות אמיתית ואינו נזון מן ההתבוננות כו' וזהו אם לא תדעי לך ופי' לך מובן ממ"ש ע"פ עיני כל).

like our souls, of Beriah, Yetzirah and Asiyah. And the meaning is not that one does not know and understand, only that no true arousal is drawn from it, and one is not nourished by the contemplation, etc. And this is "If you do not know for yourself"; and the meaning of "for yourself" is understood from what is explained on the verse "The eyes of all").

אך זאת העצה היעוצה צאי לך בעקבי הצאן. צאן מלשון צאי כלומר דבר היוצא דהיינו בחי' היוצא מלמעלה מסדר ההשתלשלות

But this is the counsel that is given: "Go out for yourself in the footsteps of the flock." Tzon (flock) is from the word tze'i (go out); that is to say, something that goes out: namely, the level that goes out from above the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus).

והוא בחי' צאן לבן לובן העליון וכל העבודה שעבד יעקב ללבן שש שנים בצאנך הם בחי' שיתא סדרי משנה כו'

And this is the level of the flock of Lavan, the supernal whiteness (loven). And all the work that Yaakov worked for Lavan, "six years for your flock," is the level of the six orders of the Mishnah, etc.,

שהם בחי' צאן שיצאו ונמשכו מענג העליון אק"ב אשר הוא בחי' ענג כמ"ש במ"א ותורה שבע"פ נק' פרט מלשון פרט ועוללות שנמשכו שלא כסדר ההשתלשלות מעילה לעילה רק בדרך פרט ועוללות.

which are the level of "flock" that went out and were drawn from the supernal delight, [as in] "Who has sanctified us with His commandments," which is the level of delight, as explained elsewhere. And the Oral Torah is called peret, from the expression "the fallen grapes (peret) and the small clusters," for they were drawn not in the order of the chain of descending worlds, from cause to cause, but in the manner of fallen grapes and small clusters.

6 וזהו ויפרוץ האיש מאד מאד ויהי לו צאן רבות שהמשיך בחי' צאן רבות ע"י בחי' מאד מאד.

And this is [the meaning of] "And the man spread out exceedingly, exceedingly, and he had many flocks": he drew down the level of "many flocks" through the level of "exceedingly, exceedingly" (me'od me'od).

כי בחי' ובכל מאדך כו' הוא בחי' מאד שלך כל חד לפום שיעורא דיליה משא"כ מאד סתם אבל מאד מאד הוא בחי' מאד לגבי כל הבחי' מאד.

For the level of "and with all your might (me'odecha)," etc., is the level of your own me'od, each one according to his own measure, which is not so with me'od unqualified; but me'od me'od is the level of me'od relative to all the levels of me'od.

ופי' הפסוק ויפרץ האיש מאד מאד לפי שפרץ והרבה למעלה ממדרגה למדרגה עד רום המעלות לפיכך הרבה להמשיך בחי' צאן מבחי' רבה וגבה מאד נעלה מאא"ס ב"ה ממש.

And the meaning of the verse "And the man spread out exceedingly, exceedingly" is: because he broke through and increased upward from level to level, to the height of the heights, therefore he increased in drawing down the level of "flock" from the level of "great and exceedingly high," exalted, from the Infinite Light, blessed be He, itself.

(ועיין מ"ש בפ' שלח בפי' טובה הארץ מאד מאד) ועי"ז המשיך ג"כ בחי' שפחות ועבדים.

(And see what is explained in Parshas Shelach on the meaning of "The land is exceedingly, exceedingly good.") And through this he also drew down the level of "maidservants and servants."

והנה יעקב אבינו ע"ה לפי שהיה בחי' מרכבה המשיך בחי' צאן ע"י עבודתו וע"י עובדא דמקלות (וכן עד"ז חפירת הבארות שהם המשכות אוא"ס ב"ה במקלות ובארות)

Now, our father Yaakov, peace be upon him, because he was the level of a chariot, drew down the level of "flock" through his work and through the act of the rods (and similarly the digging of the wells, which are drawings down of the Infinite Light, blessed be He, through rods and wells);

כי לפי שהיה במעלה ומדרגה העליונה מאד מאד היה יכול להמשיך אוא"ס ב"ה במעשה של עצמו שיהיו כל מעשיו משכן ומכון להשראת אוא"ס ב"ה

for because he was at the exceedingly, exceedingly high rank and level, he could draw down the Infinite Light, blessed be He, through his own action, so that all his deeds would be a dwelling and a foundation for the resting of the Infinite Light, blessed be He.

אבל אנו אין לנו כח זה אלא במה שמוכן כבר להיות שם המשכת אוא"ס ב"ה דהיינו בבחי' תומ"צ הניתן לנו ונק' בעקבי הצאן בחי' עקביים סוף דרגין

But we have no such power except through what is already prepared to be a place for the drawing down of the Infinite Light, blessed be He: that is, the level of the Torah and mitzvos that have been given to us. And this is called "in the footsteps (ikvei) of the flock": the level of the heels, the lowest of levels;

דהיינו תומ"צ המלובשים בענינים גשמיים שעל ידם ורעי את גדיותיך המה המזלות מלשון גד גדי וסינוק לא.

that is, the Torah and mitzvos that are clothed in physical matters, through which "graze your kids (gediyosayich)": these are the mazalos (the constellations), from the expression "Gad, gadi, ve-sinok lo" (Fortune, my fortune, do not grow weary).

7 וכמו העורכים לגד שלחן כי כל הדברים שבעוה"ז הם תחת המזלות מזל מחכים מזל מעשיר כו'.

And as [in] "who set a table for Gad (Fortune)." For all the things of this world are under the mazalos: mazal makes wise, mazal makes rich, etc.

וכן ממגד תבואות שמש כתיב מזל השמש משפיע תבואות דהיינו תורה ומצות המלובשים בעניינים גשמיים הנתונים תחת המזלות.

And similarly it is written, "with the bounty (mimeged) of the produce of the sun": the mazal of the sun bestows produce. That is, the Torah and mitzvos that are clothed in physical matters, which are placed under the mazalos.

רעי ופרנס אותם מענג העליון על משכנות הרועים פי' רועים הם ז' רועים אברהם יעקב משה כו' ונק' רועים ע"ש שממשיכין בחי' עונג העליון לכנס"י.

"Graze" and sustain them from the supernal delight "by the dwellings of the shepherds." The meaning: the shepherds are the seven shepherds, Avraham, Yaakov, Moshe, etc.; and they are called shepherds because they draw down the level of the supernal delight to the Community of Israel.

8 והנה האבות הן הן המרכבה. אבל אנו אין לנו כח זה אלא במשכנות הרועים בחי' כלים מכלים שונים ויין מלכות רב בחי' חסד דרועא ימינא הוא כלי לבחי' אברהם אוהבי דהיינו מצות צדקה וחסד.

Now, the Patriarchs are themselves the chariot. But we have no such power except through "the dwellings of the shepherds": the level of vessels, "vessels of diverse vessels, and royal wine in abundance." The level of Chesed (kindness), the right arm, is a vessel for the level of Avraham, "who loves Me"; that is, the mitzvos of charity and kindness.

וכן שיתא סדרי משנה זרעים בחסד ונק' משכנות הרועים שם תרעה את גדיותיך וע"ז תזכה להגיע ולבא למדרגה גדולה מזו להיות על משכנות הרועים ולמעלה מבחי' משכנות דהיינו למקום הרועים עצמן:

And similarly, of the six orders of the Mishnah, Zera'im is in Chesed. And these are called "the dwellings of the shepherds": there "graze your kids." And through this you will merit to reach and come to a level greater than this: to be "upon the dwellings of the shepherds," above the level of "dwellings," that is, to the place of the shepherds themselves.

9 (ובכ"ז יובן הפסוק עבדתיך ארבע עשרה שנה בשתי בנותיך ושש שנים בצאנך. כי הנה כתיב וללבן שתי בנות שם ה' גדולה לאה ששרשה מבחי' ה' עלאה דשם הוי"ה.

(And through all this the verse will be understood: "I served you fourteen years for your two daughters and six years for your flock." For it is written, "And Lavan had two daughters: the name of the elder" (ha-gedolah) [read as: the great hei] "was Leah," whose root is from the level of the upper hei of the Name Havayah;

ושם ה' קטנה רחל כו'. ונק' שכינתא עלאה ושכינתא תתאה. והם בחי' מקור נשמות דאצי'. כי בנשמות דאצילות יש ג"כ ב' מדרגות. הא' הנק' אחים למקום. ויש שנק' בנים.

"and the name of the younger" [read as: the small hei] "was Rachel," etc. And they are called the upper Shechinah and the lower Shechinah. And they are the level of the source of the souls of Atzilus. For among the souls of Atzilus there are also two levels: the first, those called "brothers to the Omnipresent"; and there are those called "sons."

אך הנה ברחל כתיב ורחל באה עם הצאן אשר לאביה שהם נשמות דבי"ע שנק' זרע בהמה. וזהו אם לא תדעי לך היפה בנשים דקאי על נשמות דבי"ע שנק' בהמה וצאן שלא יוכלו להמשיך בנפשם בחי' היפה כו'

But of Rachel it is written, "And Rachel came with the flock that was her father's": these are the souls of Beriah, Yetzirah and Asiyah, which are called "the seed of beast." And this is "If you do not know for yourself, O fairest among women," which refers to the souls of Beriah, Yetzirah and Asiyah, which are called "beast" and "flock," who cannot draw down into their soul the level of "the fairest," etc.,

להיות יפת תאר ויפת מראה מחמת פחיתות נשמתם והסתר הגוף ונה"ב וכמ"ש במ"א ע"פ וראית בשביה אשת יפת תאר כו' שבחי' זו דיפ"ת הוא בגלות ושביה בנה"ב.

to be of "beautiful form and beautiful appearance," because of the lowliness of their soul and the concealment of the body and the animal soul; as explained elsewhere on the verse "And you see among the captives a woman of beautiful form," etc.: that this level of "beautiful form" is in exile and captivity within the animal soul.

אזי זאת העצה בחי' שש שנים בצאנך שהם שיתא סדרי משנה שהתורה נק' עוז ותושיה שנותנת כח בנה"א ומתשת כח הנה"ב ועי"ז יוכלו ג"כ לבא לבחי' ורחל היתה יפ"ת כו'

Then this is the counsel: the level of "six years for your flock," which are the six orders of the Mishnah; for the Torah is called "strength and tushiyah," since it gives strength to the G-dly soul and weakens (mateshes) the strength of the animal soul. And through this they too can come to the level of "And Rachel was of beautiful form," etc.

וכמ"ש לך אמר לבי בקשו פני לבקש גילוי פנימית הלב וכיצד יבקש ויחפש אחריה את פניך ה' אבקש

As it is written, "On Your behalf my heart said, 'Seek My face'": to seek the revelation of the inner dimension of the heart. And how shall one seek and search for it? "Your face, O G-d, I will seek":

דהיינו ע"י עסק התומ"צ דאורייתא מחכמה נפקת שהיא בחי' הארת פנימית הוי' חכמת אדם תאיר פניו וע"ז יאר הוי' פניו אתנו סלה. וכמ"ש במ"א ע"פ בחדש השלישי לצאת בנ"י מארץ מצרים כו' וזהו ההילוך מלמטה למעלה.

that is, through engaging in the Torah and mitzvos; for the Torah comes forth from Chochmah (wisdom), which is the level of the radiance of the inner dimension of Havayah: "A man's wisdom makes his face shine." And through this, "May G-d make His face shine upon us, selah." And as explained elsewhere on the verse "In the third month after the Children of Israel went out of the land of Egypt," etc. And this is the path from below upward.

משא"כ בנשמות עליונות ההילוך מלמעלה למטה תחלה ואהבת כו' ואח"כ והיו הדברים כו' וזהו ענין ארבע עשרה שנה שהם שבעה מדות עליונות שהן בחי' שבעה ושבעה מוצקות כו' כמ"ש לקמן ע"פ כי עמך מקור חיים.

Whereas with the higher souls the path is from above downward: first "And you shall love," etc., and afterwards "And these words shall be," etc. And this is the meaning of "fourteen years": they are the seven supernal attributes, which are the level of "seven and seven pipes," etc., as explained below on the verse "For with You is the source of life."

וזהו אם לא תדעי כו' ע"ד ההילוך מלמעלה למטה אזי צאי כו' וכמ"ש ע"פ והתהלכתי בתוככם כו' שיש שני בחי' הילוך בעבודת ה'.

And this is "If you do not know," etc., in the manner of the path from above downward, then "go out," etc. And as explained on the verse "And I will walk among you," etc.: that there are two kinds of path in the service of G-d.

הא' לנשמות הצדיקים הגדולים שהילוכם ודרכם בקדש הוא כפי סדר ההמשכה מלמעלה למטה וכמ"ש בפרשת שמע ישראל מתחלה ואהבת את הוי' שהוא בחי' אהוי"ר ונמשך ע"י ההתבוננות שמע ישראל כו'

The first is for the souls of the great tzaddikim, whose going and whose way in holiness follow the order of the drawing down from above downward; as it is written in the section of Shema Yisrael: first "And you shall love G-d," which is the level of love and awe, and it is drawn through the contemplation of "Hear, O Israel," etc.;

ואח"כ והיו הדברים כו' ודברת בם כו' שהוא מצות ת"ת ואח"כ וקשרתם לאות שהוא מעשה המצות. וזהו כסדר ההמשכה של שם הוי' ב"ה. י"ה הן בחי' דחילו ורחימו. ו' הוא בחי' תורה. ה' בחי' מצות.

and afterwards "And these words shall be," etc., "and you shall speak of them," etc., which is the mitzvah of Torah study; and afterwards "And you shall bind them as a sign," which is the performance of the mitzvos. And this follows the order of the drawing down of the Name Havayah, blessed be He: yud-hei are the level of awe and love; vav is the level of Torah; hei, the level of mitzvos.

אמנם יש ג"כ בחי' ב' והוא ההילוך מלמטה למעלה דהיינו לנשמות שאין כחן יפה להוליד אהוי"ר מרוח בינתם כ"א ע"י הקדמת עסק התורה והמצות תחלה שמזה דוקא יקבלו הכח לבא לאהוי"ר כו'.

However, there is also a second level, which is the path from below upward: that is, for souls whose power is not strong enough to give birth to love and awe from the spirit of their understanding, except by first engaging in the Torah and the mitzvos; for from this in particular they receive the power to come to love and awe, etc.

ועז"נ אם לא תדעי לך. שלא תוכל להמשיך ולהאיר בנפשך גילוי אהוי"ר מבחי' היפה בנשים הוא בחי' יפ"ת ויפ"מ המבואר למעלה אזי צאי לך בעקבי הצאן תחלה והוא כסדר ההילוך מלמטה למעלה):

And of this it is said, "If you do not know for yourself": that you cannot draw down and make shine in your soul the revelation of love and awe from the level of "the fairest among women," which is the level of "beautiful form" and "beautiful appearance" explained above; then "go out for yourself in the footsteps of the flock" first; and this follows the order of the path from below upward.)

TORAH OHR • PARSHAS VAYEITZEI • MAAMAR 5

וישכם לבן בבקר וינשק לבניו ולבנותיו ויברך אתהם כו'

"And Lavan rose early in the morning, and he kissed his sons and his daughters"

1 וישכם לבן בבקר וינשק לבניו ולבנותיו ויברך אתהם כו'. הנה כתיב לך ה' הגדולה והגבורה כו'.

"And Lavan rose early in the morning, and he kissed his sons and his daughters, and he blessed them, etc." Now, it is written, "Yours, O G-d, is the greatness and the might, etc."

בלשון נקבה שהם בחי' מקבלים מאור א"ס ב"ה כי באור א"ס ב"ה בעצמו לא שייך לשון גדולה שבמקום גדולתו כו'.

[These are] in the feminine form, for they are the level of recipients from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He; for to the Infinite Light, blessed be He, itself, the term "greatness" does not apply, since "in the place of His greatness, etc."

2 והנה גדולה היא מדת אברהם וכמ"ש ואגדלה שמך. וזהו שאומרים אלקי אברהם כו' ושבחו של הקב"ה הוא שכך ענוותנותו ית' כו' שנמשך ונתפשט אור א"ס ב"ה כ"כ עד שיהיה שורה ומתגלה במדת אברהם אוהבי כו'.

Now, greatness is the attribute of Avraham, as it is written, "And I will make your name great." And this is [the meaning of] what we say, "the G-d of Avraham, etc." And the praise of the Holy One, blessed be He, is that such is His humility, may He be blessed, etc., that the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, is drawn down and extends so far that it rests and is revealed in the attribute of Avraham, "who loves Me," etc.

3 והנה האבות הן הן המרכבה שהיו כל ימיהם בבחי' בטול כו' ועי"כ זכו להשראת השכינה אור א"ס ב"ה בגילוי ממש שיהיה אור א"ס ומדותיו הם המתגלים בנפשם אברהם אוהבי ופחד יצחק כו'.

Now, the Patriarchs are themselves the Chariot, for all their days they were in a state of self-nullification (bittul), etc.; and through this they merited the indwelling of the Shechinah (Divine Presence), the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in actual revelation, so that it was the Infinite Light and its attributes that were revealed in their souls: "Avraham who loves Me," and "the Fear of Yitzchak," etc.

4 והן הן מדות גדולותיו וגבורותיו של הקב"ה עצמו שנמשך ונשתלשל למטה על ידיהם להיות גילוי אור א"ס ב"ה בכלל נפשות ישראל בבחי' גילוי ממש ולא במחשבה בעלמא שכל ישראל מאמינים בני מאמינים כו'

And these are themselves the attributes of greatness and might of the Holy One, blessed be He, Himself, which were drawn down and descended below through them, so that there be a revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in the souls of Israel as a whole, as an actual revelation, and not merely in thought, in that all Israel are "believers, the children of believers," etc.

כי המחשבה היא ברשותו של אדם אל כל אשר יחפוץ יטנו והחפץ ימלא את לבו ומחשבתו להטותה פעמים כך ופעמים כך.

For thought is in a person's own control: "wherever he wishes, he turns it"; and desire will fill his heart and his thought, to turn it sometimes this way and sometimes that way.

5 וצריך שיהיה החפץ והרצון תקוע במקום נאמן והוא ע"י הדעת והכרה בבחי' הרגשה כאלו רואה כו' וכמארז"ל על אברהם אבינו ע"ה שהכיר את בוראו כו'.

And the desire and the will must be fastened "in a sure place," and this is through Daas (knowledge) and recognition, as a felt awareness, as though one sees, etc.; as our Sages, of blessed memory, said of our father Avraham, peace be upon him, that he recognized his Creator, etc.

אך המשכת גילוי זה מבחי' מעלת ומדרגת האבות עצמם כו' כי האבות היו בבחי' מרכבה דאצי' דאיהו וגרמוהי חד ולא כל נפש תוכל שאת גילוי זה.

However, the drawing down of this revelation from the level of the rank and degree of the Patriarchs themselves, etc. [is not for every soul]; for the Patriarchs were a Chariot of [the World of] Atzilus, where "He and His causations are one," and not every soul can bear this revelation.

אבל להיות גילוי זה נמשך ונשתלשל בבי"ע ששם מושרשות נפשות כלל ישראל הוא ע"י בחי' ומדרגת השבטים

But for this revelation to be drawn down and to descend into [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah, where the souls of all Israel are rooted, this is through the level and degree of the Tribes.

כי שבט הוא לשון המשכה כמו כוכבא דשביט וגם לשון שבט וענף מן האילן הגדול שהם בבחי' מרכבה לעלמא דאתגליא בבחי' (הים)

For shevet (tribe) is a term for drawing forth, as in kochva deshavit (a comet), and it is also the term for a rod and branch of the great tree; for they are a Chariot for the revealed world (alma de'isgalya), in the aspect of (the Sea)

עמד על י"ב בקר הם בחי' י"ב שבטים כנגד ארבע חיות המרכבה פני אדם כו'

"standing upon twelve oxen," which are the twelve Tribes, corresponding to the four Chayos of the Chariot, the face of a man, etc.

וכל א' כלול מג' אבות הרי י"ב ומשם נמשך השפעת והמשכת גילוי אלקותו ית' בכלל הנפשות של ישראל שבחי' ומדרגת השבטים יכולים כל ישראל שאת בנפשם.

And each one comprises the three Patriarchs, making twelve; and from there flows the influence and drawing down of the revelation of His G-dliness, may He be blessed, into the souls of Israel as a whole; for the level and degree of the Tribes all Israel can bear in their souls.

וזהו שאמר הנביא על הגלות (ונתקן בתקון חצות) למה תתענו ה' מדרכך תקשיח לבנו מיראתך שוב למען עבדיך שבטי נחלתך.

And this is what the prophet said concerning the exile (and it was set into Tikkun Chatzos): "Why, O G-d, do You make us stray from Your ways, and harden our heart from Your fear? Return for the sake of Your servants, the tribes of Your inheritance."

פי' מדרכך מדת אברהם שנאמר עליו (בראשית יא) הלוך ונסוע הנגבה כו' ומיראתך מדת יצחק כו'

Explanation: "From Your ways" is the attribute of Avraham, of whom it is said (Bereishis 11), "going and journeying toward the south," etc.; and "from Your fear" is the attribute of Yitzchak, etc.

וקובל הנביא למה תתענו ותקשיח לבנו ממדת אברהם ויצחק להיות רחוקים מאור פני ה' שיתגלה עלינו ולהיות בגלות אדום הם ענייני עוה"ז כו'

And the prophet laments: Why do You make us stray and harden our heart from the attribute of Avraham and Yitzchak, so that we are far from the light of G-d's countenance being revealed upon us, and are in the exile of Edom, which is the affairs of this world, etc.?

על כל פנים שוב למען עבדיך שבטי נחלתך כלומר שעם היות שבחי׳ מעלות ומדרגת האבות עצמם אינו שורה ומתגלה בנפש האדם בגלות אבל ע״י השתלשלו׳ בחי׳ ומעלת השבטים יוכל להיות גילוי זה בכל נפש מישראל:

At any rate, “Return for the sake of Your servants, the tribes of Your inheritance”; that is to say: although the level of the rank and degree of the Patriarchs themselves does not rest and become revealed in a person’s soul in exile, nevertheless through the descent (hishtalshelus) of the level and rank of the Tribes, this revelation can be in every soul of Israel.

6 והנה מדתו של יעקב אבינו ע״ה היא בחי׳ הרחמים העליונים שאפילו על כל עולמות שייך ונופל בחינת הרחמנות כו׳

Now, the attribute of our father Yaakov, peace be upon him, is the level of the Supernal Mercies, for even over all the worlds the quality of compassion applies and pertains, etc.,

כמ״ש במ״א ומדרגות השבטים יוצאי ירך יעקב הם במדריגה שלמטה הימנו דהיינו לעורר רחמים רבים על ניצוץ אלקות השורה בנפשו

as is explained elsewhere. And the levels of the Tribes, “who came forth from Yaakov’s loins,” are on a level below him; that is, to arouse abundant mercy over the spark of G-dliness that rests in one’s soul,

ע״י התבוננותו בגדולת א״ס ב״ה איך שהוא רם ונשא וכולא קמיה כלא חשיבי ובטול כל הנבראים במקורם ובכללם גם נפשו כשהיתה במקור חוצבה חלק

through one’s contemplating the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He: how He is exalted and lofty, and “all before Him is considered as nothing,” and the nullification of all created beings in their source; and among them also one’s own soul, when it was in the source from which it was hewn, “a part

אלוה ממעל ממש שהיתה בטלה באור א״ס ממש ואיך ירדה פלאים מטה מטה מאיגרא רמא כו׳ ולפי רבוי ואריכות ההתבוננות כך תגדל הרחמנות ביתר שאת.

of G-d above” truly, when it was nullified in the Infinite Light (Or Ein Sof) truly; and how it has descended wondrously, down, down, “from a lofty peak,” etc. And according to the abundance and length of the contemplation, so will the compassion grow, with ever greater intensity.

ועד״ז נתקן כל סדר התפלה ובפסוד״ז שכמה פסוקים המספרים בשבחו ש״מ בעילוי אחר עילוי שמזה תגדל הרחמנות על ירידת הניצוץ וריחוקו מאור א״ס ב״ה כנ״ל.

And in this manner the entire order of the prayers was instituted, and in Pesukei deZimra many verses recount the praise of the Omnipresent, blessed be He, in ascent after ascent; from this the compassion grows over the descent of the spark and its distance from the Infinite Light, blessed be He, as mentioned above.

7 והנה ע״י שמתעורר בחי׳ הרחמנות באתעדל״ת אתעדל״ע כמו למשל השבט וענף של אילן שכופפין אותו כו׳ אזי נמשך כל האילן.

Now, when the quality of compassion is aroused as an arousal from below (isarusa dilesata), [there follows] an arousal from above (isarusa dile'eila); as, by way of analogy, the rod and branch of a tree which one bends, etc., and then the whole tree is drawn along.

כך הוא ע״י אתעדל״ת זו שמבחי׳ ומדרגת השבטים גורם אתעדל״ע בחי׳ רחמים רבים להיות נמשך גילוי אור א״ס ב״ה ובחי׳ מעלות ומדרגות האבות בבחי׳ גילוי ממש בנפשו דהיינו בחי׳ דעת והרגשה כאילו רואה כו׳.

So too, through this arousal from below, from the level and degree of the Tribes, one brings about an arousal from above, the level of abundant mercy, so that there is drawn down the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, and the level of the ranks and degrees of the Patriarchs, as an actual revelation in one's soul; that is, the level of Daas (knowledge) and felt awareness, as though one sees, etc.

וכמאמר אבינו אב הרחמן רחם נא עלינו ותן בלבנו בינה כו׳ שכדי להיות לבבנו מכון וכסא להשראת בינה ודעת בבחי׳ הרגשה בלב הוא ע״י הרחמנות

As in the prayer, "Our Father, merciful Father, have mercy upon us, and put understanding in our hearts, etc."; for that our heart be a base and throne for the indwelling of Binah (understanding) and Daas as felt awareness in the heart comes through compassion,

כי הרחמנות והדעת תלוי זה בזה. וכמארז״ל (ברכות לג.) כל מי שאין בו דעה כו׳:

for compassion and Daas depend on one another. As our Sages, of blessed memory, said (Berachos 33a): "Whoever has no knowledge, etc."

8 אך הנה גם לבחי' אתעדל"ע שיהי' תלוי באתעדל"ת זו צ"ל בחי' המשכה מלמעלה והמשכה זו היא ממקור הרחמים עליונים שלמעלה מעלה מסדר ההשתלשלות ששם מקור ושרש הרחמים מה שאינו מושג ונתפס בסדר השתלשלות כלל

However, even for the arousal from above (isarusa dile'eila) to depend on this arousal from below (isarusa dilesata), there must be a drawing down from above; and this drawing down is from the source of the Supernal Mercies, which is far, far above the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus), for there is the source and root of mercy, which is not grasped or contained within the order of hishtalshelus at all.

וכמאמר אלקי עולם ברחמיך הרבים ברחמיך דייקא כו' וכמ"ש במ"א וזהו וישכם לבן בבקר פי' לבן דקדושה הוא בחי' לובן העליון דהיינו בחי' אור עצמותו

As in the prayer, "G-d of the world, in Your abundant mercies," "in Your mercies" specifically, etc., and as is explained elsewhere. And this is [the meaning of] "And Lavan rose early in the morning." Explanation: Lavan of holiness is the level of the Supernal Whiteness, that is, the level of the light of the essence

ומהותו של אא"ס ב"ה כמשל מראה וגוון לבן שאינו דומה לכל המראות וגוונים שהגוונים שלהם נתהוו ע"י צבע משא"כ מראה וגוון לבן הוא עצמות הדבר ומהותו שלא נשתנה ולא נתהוה ע"י צבע.

and being of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He; as in the analogy of the appearance and color white, which is unlike all the [other] appearances and colors, whose colors came about through dye; whereas the appearance and color white is the very essence and being of the thing, which has not been changed and has not come about through dye.

9 וכן הוא עד"מ אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו דלית בי' בחינת גוונין כלל דלית מחשבה תפיסא בי' ואני ה' לא שניתי כתיב.

And so it is, by way of analogy, with the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in Himself and in His glory, in whom there is no aspect of colors at all, for "no thought can grasp Him"; and it is written, "I, G-d, have not changed."

ולכן כתיב והחליף את משכורתי עשרת מנים אם כה יאמר נקדים כו'. שכל הבחי' עקודים ונקודים נתהוו ונשתלשלו ממנו ובירידתם והשתלשלם הם נקראים בשם עקודים ונקודים

And therefore it is written, "And he changed my wages ten times: if he said thus, 'The speckled,' etc." For all the levels of "ringed" (akudim) and "speckled" (nekudim) came into being and descended from Him, and in their descent and chain of descent they are called by the names "ringed" and "speckled";

משא"כ בראשיתם ומקורם הם בטלים ונכללים ואינם עולים בשם כלל ולכן יכול הוא להפך מבחי' עקודים לבחי' נקודים ומנקודים לעקודים ואין זה שינוי לפניו ית' כב"י מאחר

whereas in their beginning and source they are nullified and included, and bear no name at all. And therefore He can turn [them] from the level of ringed to the level of speckled, and from speckled to ringed, and this is no change before Him, may He be blessed, as it were, since

שהם בטלים במציאות ואינם עולים בשם כלל לא שייך שם שינוי כלל (וזלע"ז לבן דקליפה מחליף משכורתו ממש ברמאות).

they are nullified in existence and bear no name at all, the term "change" does not apply there at all. (And opposite this, Lavan of kelipah actually changes his wages through deceit.)

והנה בחינת לבן דקדושה כנ"ל שם הוא מקור הרחמים העליונים מה שלמעלה מעלה מסדר ההשתלשלות ואתערותא דילי' בבוקר דאברהם בחי' חסד

Now, at the level of Lavan of holiness, as mentioned above, there is the source of the Supernal Mercies, which is far, far above the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus); and its arousal is "in the morning" of Avraham, the level of Chesed (kindness),

כמ"ש (בראשית כב) וישכם אברהם בבקר להמשיך רחמים להיות אתעדל"ע תלוי באתעדל"ת המשכת הרחמים היא בבחי' חסד דאברהם.

as it is written (Bereishis 22), "And Avraham rose early in the morning," to draw down mercy so that the arousal from above (isarusa dile'eila) depend on the arousal from below (isarusa dile-sata); the drawing down of mercy is in the aspect of Avraham's Chesed.

וכמאמר אהבת עולם אהבתנו כו' אבינו אב הרחמן כו'. וזהו וינשק לבניו הם הם בחי' השבטים (שהם בני בניו ובני בנים הרי הם ככנים)

As in the prayer, "With an everlasting love You have loved us, etc.; our Father, merciful Father, etc." And this is [the meaning of] "and he kissed his sons": these are the level of the Tribes (for they are his sons' sons, and sons' sons are like sons),

בחי' המשכת אתעדל"ע כנ"ל ובנותיו הן הן לאה ורחל עלמא דאתכסייא ועלמא דאתגלייא שלכל בחי' הללו נמשך בחי' לבן העליון בבחינת נשיקין ואתדבקות רוחא ברוחא.

the level of the drawing down of the arousal from above, as mentioned above. "And his daughters": these are Leah and Rachel, the hidden world (alma de'iskasya) and the revealed world (alma de'isgalya); for to all these levels the level of the Supernal Lavan is drawn down in the manner of kisses, and "the cleaving of spirit with spirit":

לכל המשפיעים שהם בחי' בניו והמקבלי' שהם בחי' בנותיו שיהי' נשפע ונמשך בהם בחי' רחמים עליונים להיות אתעדל"ע תלוי באתעדל"ת. ויברך אתהם כו'.

to all the givers, who are the level of "his sons," and the recipients, who are the level of "his daughters," that the level of the Supernal Mercies be bestowed and drawn into them, so that the arousal from above depend on the arousal from below. "And he blessed them, etc."

ענין הברכה כמ"ש (שם א) ויברך אתם אלקים ויאמר להם כו' ומלאו את הארץ וכבשה כו'. דהיינו שיהי' תוספת ברכה והמשכה למטה עד דאתהפכא חשוכא לנהורא.

The meaning of the blessing is as it is written (ibid. 1), "And G-d blessed them, and said to them, etc., fill the earth and subdue it, etc."; that is, that there be an increase of blessing and a drawing down below, until darkness is turned into light.

וכמ"ש (שם יב) ונברכו בך כל משפחות האדמה ובזרעך שיהיו נברכים ונכללים כל בחי' הניצוצים שנפלו בשבה"כ בקדושתו של זרע יעקב.

And as it is written (ibid. 12), "And all the families of the earth shall be blessed through you," and "through your seed": that all the sparks that fell in the shattering of the vessels be blessed and included in the holiness of the seed of Yaakov.

וילך וישב לבן למקומו שזמן הארת בחי' זו היא בבוקר זמן תפלת השחר אבל אחר התפלה מסתלק הארה זו

"And Lavan went and returned to his place": for the time of the illumination of this level is in the morning, the time of the morning prayer, but after the prayer this illumination withdraws.

ולכך צריך להתפלל בכל יום שבכל יום חוזר ונמשך הארה זו וחזר ונסתלק אחר התפלה.

And therefore one must pray every day, for every day this illumination is drawn down anew, and withdraws again after the prayer.

ויעקב הלך לדרכו בחי' יעקב יו"ד עקב הלך ונמשך בחי' תורה ומצות דתורה אקרי דרך (קדושין ב:) ודי"ל:

"And Yaakov went on his way": the level of Yaakov, yud [and] akev (heel), went and was drawn into the level of Torah and mitzvos, for the Torah is called "a way" (Kiddushin 2b). And this suffices for one who understands.

TORAH OHR • PARSHAS VAYISHLACH • MAAMAR 1

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו כו'

And Yaakov Sent Messengers Before Him

1 וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו כו'. הנה ידוע שיעקב שרשו הוא מבחי' שם מ"ה דעולם התקון ושרשו של עשו הוא מבחי' עולם התהו.

"And Yaakov sent messengers before him to Eisav his brother," etc. Now, it is known that Yaakov's root is from the level of the Name Mah of the World of Tikkun (rectification), and the root of Eisav is from the level of the World of Tohu (chaos).

והאורות דתהו הם גדולים מאד ולא יכלו להתלבש בתוך הכלים. ונסתלקו מהכלים והן בחינת מקיפים והכלים נשברו ונפלו למטה לכן הי' עשו שלמטה רשע

The lights of Tohu are very great, and they could not be enclothed within the vessels. They departed from the vessels, and they are the level of encompassing [lights] (makifim); and the vessels broke and fell below. Therefore Eisav, as he is below, was wicked.

אבל מצד שרש שרשו במקיפים דתהו הרי האורות דתהו הם למעלה מהאורות דתקון וכמשי"ת לקמן בעז"ה ע"פ ויקח מן הבא בידו מנחה כו'. וכמשנ"ת ג"כ בפ' תולדות ע"פ ראה ריח בני כו'.

But from the side of the root of his root in the encompassing [lights] of Tohu, the lights of Tohu are above the lights of Tikkun, as will be explained later, with G-d's help, on the verse "And he took from what came to his hand a gift," etc.; and as was also explained in Parshas Toldos on the verse "See, the fragrance of my son," etc.

2 והנה יעקב חשב שעשו נתברר כבר וחזר לשרשו הנעלה בחי' המקיפים דתהו שלפני התקון. לכך שלח יעקב מלאכים לפניו לפניו ממש

Now, Yaakov thought that Eisav had already been refined and had returned to his lofty root, the level of the encompassing [lights] of Tohu that precede the Tikkun. Therefore Yaakov sent messengers "before him": literally before him,

דהיינו אל בחי' שלמעלה ממנו במדרגה אל עשו אחיו שעירה שהוא בחי' מלכין קדמאין דתהו בחי' מקיפים כנ"ל

that is, to the level that is above him in rank, "to Eisav his brother… to Seir," which is the level of the primordial kings (malchin kadmain) of Tohu, the level of encompassing [lights], as mentioned above,

כדי להמשיך בחי' המקיפים דתהו אליו למטה בתקון שהוא בחי' האו"פ ויאיר המקיף בפנימי ויתייחדו יחד.

in order to draw the encompassing [lights] of Tohu down to him, below, into Tikkun, which is the level of the inner light (or pnimi), so that the encompassing [light] will shine into the inner [light] and they will be united together.

3 ולכן צוה אותם כה תאמרון לאדני לעשו כו' עם לבן גרתי ויהי לי שור וחמור כו' דהיינו שהודיעו שכבר נגמר ונשלם כל סדר התקון דאצי' בתכלית השלימות

And therefore he commanded them, "So shall you say to my lord, to Eisav," etc., "I have sojourned with Lavan… and I have oxen and donkeys," etc. That is, they informed him that the whole order of the Tikkun of Atzilus had already been finished and completed in utter perfection,

כי כל הבחי' ומדרגות שבעולם האצי' בחי' שור וחמור צאן ועבד ושפחה כו'. כולם נתבררו ונתקנו ע"י שם מ"ה.

for all the levels and ranks in the World of Atzilus, the levels of "oxen and donkeys, sheep, and servants and maidservants," etc., have all been refined and rectified through the Name Mah.

4 וזהו ויהי לי כו'. וכ"ז בא מפני שעם לבן גרתי. פי' בחי' לובן העליון שמשם הי' עיקר כח השפע ליעקב בעל עולם האצילות לברר ולתקן הכל וכיון שכן שנגמר ונשלם

And this is "and I have," etc. And all this came about because "I have sojourned with Lavan," meaning the level of the supernal whiteness (loven), from which came the main power of the flow to Yaakov, the master of the World of Atzilus, to refine and rectify everything. And since it is so, that the work of the Tikkun has been finished and completed

מלאכת התקון בשלימות מעתה ראוי ויוכל להיות השראת והמשכת המקיפים דתהו שאם לא היה נגמר התקון בשלימות לא היה יכול להיות המשכת המקיפים כמ״ש בזוהר דלית ברכתא שריא באתר ריקניא כו׳ אלא באתר שלים כו׳

in perfection, from now on it is fitting and possible for there to be the resting and the drawing down of the encompassing [lights] of Tohu. For had the Tikkun not been completed in perfection, there could not have been the drawing down of the encompassing [lights], as it says in the Zohar, "For blessing does not rest in an empty place," etc., "but only in a complete place," etc.

אבל עכשיו שנגמר התקון בתכלית ה״ז אתר שלים שראוי להיות בו המשכת המקיפים עליונים לכן ואשלחה להגיד לאדני למצא חן בעיניך.

But now that the Tikkun has been completed in full, this is a complete place, fit for the drawing down of the supernal encompassing [lights] into it. Therefore, "I have sent to tell my lord, to find favor in your eyes."

דהיינו שתשפיע ותאיר את המקיף שלך אלי בעולם התקון וזהו מציאת החן. והיינו מפני כי ויהי לי שור וחמור צאן כו׳.

That is, that you should bestow and shine your encompassing [light] to me in the World of Tikkun, and this is the finding of favor. And this is because "I have oxen and donkeys, sheep," etc.

דאתהפכא חשוכא לנהורא בעולם התקון וה״ז אתר שלים ממש א״כ ראוי אני למצא חן בעיניך שהוא השראת הברכה דבחי׳ המקיפי׳ כו׳:

For darkness has been turned into light in the World of Tikkun, and this is truly a complete place. If so, I am fit to find favor in your eyes, which is the resting of the blessing of the level of the encompassing [lights], etc.

TORAH OHR • PARSHAS VAYISHLACH • MAAMAR 2

וישובו המלאכים אל יעקב לאמר באנו אל אחיך...

And the messengers returned to Yaakov, saying: We came...

1 וישובו המלאכים אל יעקב לאמר באנו אל אחיך אל עשו וגם הולך לקראתך וארבע מאות איש עמו.

"And the messengers returned to Yaakov, saying: We came to your brother, to Esav, and he too is coming to meet you, and four hundred men are with him."

פי' תשובת המלאכים הוא כך שעם היות שמחמתך ראוי ונכון מאד שיומשך אליך מבחי' המקיף דתהו מאחר שנמצא בך השלימות של התקון

The explanation: the messengers' reply was as follows. Although, on your own account, it would be very fitting and proper that there be drawn down to you from the level of the makif (encompassing light) of Tohu, since the perfection of Tikkun is found in you,

אבל מה לעשות שהמניעה היא מצד עשו אחיך שהוא עדיין למטה בבחי' שבירה ולא נתברר עדיין כלל וא"כ איך ישפיע לך משרשו המקיף דתהו הנ"ל מאחר שהוא בעצמו עדיין למטה.

yet what can be done? The obstacle is on the side of Esav your brother, who is still below, in the state of shevirah (breaking), and has not yet been refined at all. If so, how can he bestow upon you, from his root, the above-mentioned makif of Tohu, since he himself is still below?

2 והראי' ע"ז שהוא בשבירה הוא כי וגם הולך לקראתך וארבע מאות איש עמו. פי' ד' מאות איש הם דינים קשים של החיצונים הנמשכים מן ת' בתי דינין קשין דמשתכחין כמ"ש באדר"ר.

And the proof that he is in the state of breaking is that "he too is coming to meet you, and four hundred men are with him." That is: the four hundred men are the harsh judgments of the external forces, drawn from the four hundred houses of harsh judgment that are found [above], as is written in the Idra Rabba.

3 וכנודע ששרש שרשם של ד' מאות איש הנ"ל נתהווה מן ד' מאות שקל כסף שנתן אברהם אע"ה לעפרון.

As is known, the root of the root of these four hundred men came into being from the four hundred shekels of silver that Avraham our father, peace be upon him, gave to Efron.

שהד' מאות שקל הנ"ל הם ת' עלמין דכסופין דירתי צדיקייא לעלמא דאתי דהיינו שהם בחי' אורות שפע ענג העליון הנמשכים מבחי' עתיקא קדישא

For these four hundred shekels are the four hundred worlds of longing, the dwelling places of the tzaddikim in the World to Come; that is, they are lights of the flow of supernal delight (taanug), drawn from the level of Atika Kadisha (the Holy Ancient One),

שהוא בחי' ממוצע בין עצמיות הא"ס לעולם האצי' כנודע שהכתר הוא ממוצע בין המאציל לנאצלים ומשם נמשכו השפעות ענג העליון לצדיקים לע"ל.

which is the level intermediate between the essence of the Infinite One (Ein Sof) and the World of Atzilus (Emanation), as is known that Keser (the Crown) is intermediate between the Emanator and the emanated; and from there the flows of supernal delight are drawn to the tzaddikim in the Time to Come.

וזהו ענין ת' עלמין דכסופין והם ד' מאות שקל כסף הנ"ל. ונק' עובר לסחר כי כתר נק' סוחר לשון סחור סחור שהוא בחי' המקיף לכל ההשתלשלות. (שבת יג.)

This is the meaning of the four hundred worlds of longing, and they are the above-mentioned four hundred shekels of silver. And they are called "over lasocher" (current with the merchant), because Keser is called socher, from the expression (Shabbos 13a) "sechor sechor" (go around, go around), for it is the level of the makif of the whole chain of descending worlds (hishtalshelus).

ות' עלמין דכסופין הנ"ל הם עובר לסוחר שהם באים ונמשכים מעצמות אא"ס שלמעלה גם מהכתר ועוברין ונמשכין בהכתר ומשם נהרין לצדיקיא לע"ל.

And these four hundred worlds of longing are "over lasocher," for they come and are drawn from the essence of the Infinite Light (Or Ein Sof), which is higher even than Keser, and they pass and are drawn through Keser, and from there they shine to the tzaddikim in the Time to Come.

וענין הנתינה לעפרון הי' בדרך ענין ירידת הבירורים כדי להוציאם אח"כ ממנו בתוס' ברכה כו'.

And the giving to Efron was in the manner of the descent of the birurim (the sparks to be refined), in order to bring them out of him afterward with added blessing, and so on.

אך ביני לביני הן שירדו כ"כ למטה מטה ונעשו בחי' ד' מאות איש לעשו. והוא בחי' ש"ק כמ"ש אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם. (ישעיה נ)

But in the meantime they descended so very far down that they became the four hundred men of Esav. This is the level of sak [ש"ק, four hundred], as it is written (Isaiah 50), "I clothe the heavens in blackness, and make sackcloth (sak) their covering."

וכן ארז"ל התורה חוגרת שק כו' דהיינו שנתהווה בחי' לבוש שק שהחיצונים יונקים ממנו ולע"ל בגמר כל הבירורין כשיבולע המות לנצח (סנהדרין קא. זכריה יג)

And so our Sages, of blessed memory, said (Sanhedrin 101a), "The Torah girds itself with sackcloth," and so on; that is, a garment of sackcloth came into being, from which the external forces draw nourishment. And in the Time to Come, at the completion of all the birurim, when death will be swallowed up forever, (Zechariah 13)

ואת רוח הטומאה אעביר כו' אז יחזיר עפרון הד' מאות שקל כסף לשרשם אל הקדושה בשלימות.

"And I will remove the spirit of impurity," and so on, then Efron will return the four hundred shekels of silver to their root, to holiness, in completeness.

ומעתה ידע יעקב שא"א שישפיע לו עשו משרשו את המקיף דתהו אשר הוא מבקש מאחר שהוא בעצמו למטה.

From this, Yaakov knew that it is impossible for Esav to bestow upon him, from his root, the makif of Tohu that he seeks, since he himself is below.

4 ואין עצה אלא רק שימשיך יעקב בעצמו את המקיף הנ"ל. ולזאת כשידע שבעצמו צריך להמשיך המקיף הנ"ל

There is no counsel other than that Yaakov himself draw down this makif. Therefore, when he knew that he himself had to draw down this makif,

לכן הוצרך להעלות מ"ן כנגדו כדי להמשיך ע"י את המקיף כי רוח אייתי רוח כו'.

he had to raise mayin nukvin (the "feminine waters") toward it, in order thereby to draw down the makif, for "spirit brings spirit," and so on.

וזהו ענין המנחה ששלח יעקב לעשו הוא בחי' העלאת מ"נ להמשיך מ"ד דמקיף דתהו הנ"ל.

This is the meaning of the gift that Yaakov sent to Esav: it is the raising of mayin nukvin in order to draw down the mayin duchrin (the "masculine waters") of the above-mentioned makif of Tohu.

ולכך שלח גמלים אף שהם בהמות טמאות כי לגבי או"מ הנ"ל כחשכה כאורה כו'. וכמשי"ת לקמן בעז"ה בענין ויקח מן הבא בידו מנחה כו':

That is why he sent camels, even though they are impure animals: for in relation to this or makif (encompassing light), "darkness is as light," and so on. As will be explained below, with G-d's help, on "And he took from what had come into his hand a gift," and so on.

TORAH OHR • PARSHAS VAYISHLACH • MAAMAR 3

ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם כו'

"And Jacob said: 'G-d of my father Abraham…'"

◇

1 ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם כו'. פי' שהתפלל שיומשך אליו המקיפים דקדושה של האבות לעזור לו שיוכל להמשיך המקיף דתהו הנ"ל שיתגלה למטה ועי"ז ג"כ הצילני נא מיד עשו כו' שלמטה.

"And Jacob said: 'G-d of my father Abraham…'" This means that he prayed that the holy encompassing lights (makifim) of the Patriarchs be drawn down to him, to help him so that he could draw down the encompassing light (makif) of Tohu mentioned above, so that it be revealed below; and through this also [would come about] "Rescue me, please, from the hand of Esau…" who is below.

2 ויחץ את העם כו' לשני מחנות כו'. הנה הטעם שחלק לשני מחנות דוקא. יובן ע"פ הקדמה הידוע שעיקר ההפרש בין עולם התהו לעולם התקון.

"And he divided the people… into two camps…." Now, the reason he divided [them] into two camps specifically will be understood on the basis of the well-known introduction: that the main difference between the World of Tohu (Chaos) and the World of Tikkun (Rectification) [is as follows].

שבעולם התהו היו הספירות מפורדים זה תחת זה אבל בעולם התקון הם בציור קוין דהיינו ג' קוין ימין ושמאל ואמצע שהקו האמצעי

In the World of Tohu the Sefiros were separate, one beneath the other; but in the World of Tikkun they are in the configuration of lines, that is, three lines, right, left and center, where the center line

הוא המחבר ומייחד ג"כ ב' הקוין דימין ושמאל להיות מתכללים יחד כידוע דת"ת הוא הממוצע בין חו"ג ומחברם יחד

is what joins and also unites the two lines of right and left so that they become merged together, as is known that Tiferes is the mediator between Chesed and Gevurah and joins them together.

ולכך ישראל שהם בבחי' התקון אומרים ג"פ קדוש דוקא וכתיב בהם ג"כ והייתם לי סגולה שהסגו"ל הוא ג' נקודות בחינת ימין ושמאל ואמצע כו'

Therefore Israel, who are on the level of Tikkun, say "Holy" three times specifically; and it is also written of them, "You shall be to Me a treasure (segulah)," for the segol [vowel] is three dots, the aspect of right, left and center....

אבל בעולם התהו שהיו בבחי' פירוד זת"ז ולא נתייחדו יחד ה"ז רק בחי' ב' קוין שהחסד הוא בפ"ע והגבור' הוא בפ"ע.

But in the World of Tohu, which was in a state of separation, one from the other, and they were not united together, this is only the level of two lines: Chesed is by itself and Gevurah is by itself.

3 וכמ"ש ביאור הדברים במ"א שהענין הוא לפי שבתהו היו האורות מרובים והכלים מועטים ולכן מצד קוטן

And as the explanation of these matters is written elsewhere: the point is that in Tohu the lights were many and the vessels few, and therefore, because of the smallness

הכלי לפ"ע האור ע"כ אין הכלי יכולה להכיל ב' הפכים חו"ג יחד עד"מ באדם מי ששכלו קטן לא יכיל ב' הפכים כלל

of the vessel relative to the light, the vessel cannot contain two opposites, Chesed and Gevurah, together. By way of analogy, in a person: one whose intellect is small cannot contain two opposites at all.

אלא אם יטה שכלו לזכות לא ימצא אז שום שכל לחוב ולא יסבול שום נטיה לחוב בלבו אלא רק טוב וחסד בלבד.

Rather, if he inclines his intellect toward acquittal, he will then find no reasoning at all toward guilt, and will not tolerate any leaning toward guilt in his heart, but only goodness and kindness alone.

4 ובהיפוך כאשר יטה לחוב לא יסבול כלל נטיה לזכות ונמצא אינו אלא בקו א' תמיד פעמים בקו הימין לזכות ופעמים בקו השמאל לחוב

And conversely, when he inclines toward guilt, he will not tolerate any leaning toward acquittal at all. It follows that he is always in only one line: at times in the right line, toward acquittal, and at times in the left line, toward guilt.

והרי הקוין מפורדי' שכשהוא בבחי' חסד לא יוכל לסבול בחי' דין וכן להיפוך וזהו הנק' בחינת ב' קוין שהחסד הוא בפני עצמו והגבורה בפני עצמה.

Thus the lines are separate, for when he is in the mode of Chesed he cannot tolerate the mode of judgment, and likewise the reverse. And this is what is called the level of two lines: Chesed is by itself and Gevurah is by itself.

אבל בתקון שהת"ת מכריע בין חו"ג היינו שגם בשעת הדין יוכל להיות ג"כ נטיה לזכות וכן להיפך לפי שבתקון האורות מועטים והכלים מרובים

But in Tikkun, where Tiferes decides between Chesed and Gevurah, this means that even at the time of judgment there can also be a leaning toward acquittal, and likewise the reverse, because in Tikkun the lights are few and the vessels many.

נמצא הכלי רחב לקבל גם ב' הפכים וכמו באדם שדעתו רחבה יוכל לסבול ב' הפכים יחד וישכנו במוחו ולבו שמצד זה יש סברא לזכות

It follows that the vessel is broad enough to receive even two opposites. It is like a person whose mind is broad: he can tolerate two opposites together, and they dwell [together] in his mind and heart, [recognizing] that from this side there is reason to acquit,

אע"פ שמצד אחר יש סברא לחוב כו' והרי בתקון מתייחדים חו"ג יחדו וזהו ענין ג' קוין. (ועמ"ש מזה לקמן פ' יתרו בד"ה להבין ביאור ענין האבות הן הן המרכבה)

even though from another side there is reason to convict.... Thus in Tikkun Chesed and Gevurah are united together, and this is the idea of three lines. (And see what is written on this below, in Parshas Yisro, in the maamar beginning "To understand the explanation of the idea that the Patriarchs are themselves the Chariot.")

ואמנם בעובדא זו דיעקב ועשו שהיה יעקב צריך להמשיך לו המקיף דתהו שהוא בחי' האור דתהו שבלי גבול כו' לכך הוצרך להעלות מ"ן לשם.

However, in this episode of Jacob and Esau, where Jacob needed to draw down to himself the encompassing light of Tohu, which is the level of the light of Tohu that is without limit..., therefore he needed to raise mayin nukvin (the "feminine waters") there.

וידוע שהמ"ן צריך להיו' לפי אופן ההמשכה שרוצה להמשיך משום שלפי אופן ההעלא' כך היא ההמשכה.

And it is known that the mayin nukvin must be according to the manner of the drawing-down that one wishes to draw down, because as the manner of the ascent is, so is the drawing-down.

5 והואיל וכן מאחר שבתהו היה רק ב' קוין כנ"ל לכך הוצרך יעקב לעשות עצמו ג"כ בדוגמא זו.

And since this is so, since in Tohu there were only two lines, as mentioned above, therefore Jacob also needed to make himself in this pattern.

וזהו ויחץ את העם כו' לשני מחנות להיות דוגמת עולם התהו שלשם היה זת"ז ולא בציור ג' קוין כנ"ל וע"י יתקשר בעולם התהו להמשיך האו"מ כו'.

And this is [the meaning of] "And he divided the people… into two camps": to be in the pattern of the World of Tohu, where [the Sefiros] were one beneath the other and not in the configuration of three lines, as mentioned above; and through this he would connect with the World of Tohu, to draw down the encompassing light (or makif)….

6 ומזה הטעם עצמו יובן הטעם מה שהקריב יעקב המנחה עזים מאתים כו'. שענין מנחה זו היא העלא' מ"ן להמשיך המקיף הנ"ל והוא

And from this very reason, the reason why Jacob offered the gift of "two hundred she-goats…" will be understood. For this gift is the raising of mayin nukvin to draw down the encompassing light mentioned above, and it is

ע"ד ענין הקרבנות שהם העלאת מ"ן להמשיך מ"ד כנודע ואעפ"כ היתה מנחתו שלא ע"ד אופן ומשפט הקרבנות שבתורה כו'. בהיות שמעשה הקרבנות הוא מבהמות טהורים ושחוטים דוקא. אך השחיטה כשירה בזר.

along the lines of the sacrifices, which are the raising of mayin nukvin to draw down mayin duchrin (the "masculine waters"), as is known. Nevertheless, his gift was not in the manner and law of the sacrifices in the Torah…. For the practice of the sacrifices is with pure animals, and slaughtered ones specifically. Yet the slaughtering is valid [when done] by a non-priest.

7 ולא מצינו קרבן בתורה בחי רק בשעיר דעזאזל וגם בקרבנות לא היו מקריבים רק החלב והדם.

And we do not find a sacrifice in the Torah [offered] alive, except the goat [sent] to Azazel; and also in the sacrifices, they offered [on the altar] only the fat and the blood.

והמנחה הזאת ששלח יעקב לעשו היו בהמות טמאות ג"כ כמ"ש גמלים מניקות כו'. וגם שהן חיין ולא שחוטין

But this gift that Jacob sent to Esau included impure animals too, as it is written, "nursing camels…"; and also, they were alive and not slaughtered.

והענין הוא משום שהעלאת מ"ן שהיא המנחה דיעקב הוא להמשיך מ"ד מבחי' המקיף דעולם התוהו.

And the explanation is that the raising of mayin nukvin, which is Jacob's gift, is in order to draw down mayin duchrin from the level of the encompassing light of the World of Tohu.

8 והמ"ן והמ"ד דעולם התהו הוא משונה ובאופן אחר מן המ"ן ומ"ד דעולם התקון שהוא ענין הקרבנות שבתורה שהתורה היא מבחי' עולם התקון דאצילות והיינו

And the mayin nukvin and mayin duchrin of the World of Tohu are different, and of another manner, from the mayin nukvin and mayin duchrin of the World of Tikkun, which is the matter of the sacrifices in the Torah, for the Torah is from the level of the World of Tikkun of Atzilus. That is,

כי עולם התקון הוא בחי' אור פנימי שהאורות מתצמצמים ונתפסי' בתוך הכלי ומאחר שהאור יכול להתיישב בתוך הכלי זהו הוראה שכבר נתצמצם האור בצמצומים רבים

the World of Tikkun is the level of inner light, where the lights are contracted and grasped within the vessel; and since the light can settle within the vessel, this is an indication that the light has already been contracted through many contractions,

וכמ"ש בע"ח שבתקון האורות מועטים כו'. לכן התורה שנמשכת משם היא ג"כ בבחי' דקדוקים וצמצומים.

as is written in Etz Chaim that in Tikkun the lights are few.... Therefore the Torah, which is drawn from there, is also in the mode of precise details and contractions.

9 ולכן מפורש בתורה סדר העלאת מ"ן דתקון הכל בדקדוקים שהוא משפט מעשה הקרבנות שיהיו מבהמות טהורים ומג' מיני בהמות לבד ושיהיו שחוטין דוקא ויש הרבה דברים שהקרבן נפסל בו

Therefore the order of raising the mayin nukvin of Tikkun is set out in the Torah entirely with precise details, which is the law of the practice of the sacrifices: that they be from pure animals, and from three kinds of animals only, and that they be slaughtered specifically; and there are many things by which the sacrifice is disqualified.

וכן בענין ההקרבה איך ומה הרבה דקדוקין כו' כי כל התורי הוסדה בדרך זה בצמצומים ומדידות מפני שהיא מבחי' התקון שהאורות מצומצמים תוך הכלים ולכן מדקדק' ג"כ בכמה מיני צמצומים ודקדוקים כו'.

And likewise regarding the offering, how and what, [there are] many precise details.... For the entire Torah was founded in this way, with contractions and measures, because it is from the level of Tikkun, where the lights are contracted within the vessels; and therefore it is also exacting in many kinds of contractions and precise details....

אבל יעקב העלה מ"ן לבחי' המקיף דתהו כנ"ל שהוא אור גדול בבחי' א"ס שלכן לא יכול הכלי להכילו ונשאר בבחי' מקיף

But Jacob raised mayin nukvin to the level of the encompassing light of Tohu, as mentioned above, which is a great light on the level of the Infinite, so that the vessel therefore could not contain it, and it remained on the level of an encompassing light.

(לכך שלח המנחה שהוא העלאת מ"ן לשם) אף בהמות טמאות גמלים מניקות כו'. וכולן היו חיין ולא שחוטין כו'.

(Therefore he sent the gift, which is the raising of mayin nukvin there,) even impure animals, "nursing camels..."; and all of them were alive and not slaughtered....

כי להיות האור בבחי' א"ס לכן אין שם הצמצומים והדקדוקים כי א"ס ב"ה הוא כל יכול לסבול הכל אף טמאין ושיהיו חיין כו' שאין נמצא שם דקדוקים וצמצומים כלל.

For since the light is on the level of the Infinite, therefore there are no contractions and precise details there; for the Infinite One, blessed be He, is all-capable, able to bear everything, even impure [animals], and that they be alive..., for no precise details and contractions are found there at all.

10 וכמארז"ל גבי חזיר שעתיד לחזור וליטהר היינו לע"ל שיבולע המות לנצח ואז יתגלה עצמות א"ס ויוכל גם חזיר להתעלות משא"כ עתה.

And as our Sages, of blessed memory, said regarding the pig (chazir), that it is destined to return (lachazor) and become pure, that is, in the Time to Come, when "death will be swallowed up forever"; then the Essence of the Infinite One will be revealed, and even the pig will be able to be elevated, which is not so now.

לכן יעקב ששלח המנחה לעשו שהוא העלאת מ״ן למקיף דתהו שבבחי׳ א״ס שלח ג״כ דברים טמאים ולכך שלח ג״כ גמלים מניקות כי אדרבה שרשן של גמלים הוא מאד נעלה

Therefore Jacob, who sent the gift to Esau, which is the raising of mayin nukvin to the encompassing light of Tohu that is on the level of the Infinite, also sent impure things; and that is why he also sent nursing camels, for on the contrary, the root of camels is very lofty,

כמ״ש באליעזר עבד אברהם שלקח יו״ד גמלים מגמלי אדניו וכל טוב אדניו בידו והוא ענין כגמול עלי אמו כו׳ וכ״ז לא היה יכול לעשות רק יעקב וקודם מ״ת

as is written of Eliezer, the servant of Abraham, that he took ten camels of his master's camels, "with all his master's goods in his hand"; and this is the idea of "like a weaned child (gamul) upon his mother…." And all this none but Jacob could do, and [only] before the Giving of the Torah.

אבל אנחנו כבר ניתן לנו התורה מבחי׳ התקון ומה שהוא טמא ואסור ע״פ התורה הוא מרוחק ולא יוכל להתעלות כלל כו׳ והכרת תכרת הנפש באכלה חלב כו׳ וכיוצא:

But as for us, the Torah has already been given to us from the level of Tikkun, and whatever is impure and forbidden according to the Torah is distant and cannot be elevated at all…; and "that soul shall be utterly cut off" for eating forbidden fat…, and the like.

TORAH OHR • PARSHAS VAYISHLACH • MAAMAR 4

ויקם בלילה הוא ויקח את שתי נשיו כו'...

And He Rose Up That Night

◇

1 ויקם בלילה הוא ויקח את שתי נשיו כו' ויעבר את מעבר יבק ויקחם ויעברם את הנחל כו'.

"And he rose up that night, and he took his two wives," etc., "and he crossed the ford of the Yabbok; and he took them and brought them across the stream," etc.

פי' יב"ק הוא יחוד ברכה וקדושה. והענין דהנה כתיב בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם ופי' הנהר הוא בחי' בינה כמ"ש ונהר יצא מעדן כו'

The meaning [of the name] Yabbok (יב"ק) is [the initials of] yichud berachah u-kedushah, the union of blessing and holiness. The matter is as follows. It is written, "Your fathers dwelt of old beyond the river"; and the meaning of "the river" is the level of Binah (understanding), as it is written, "And a river went out of Eden," etc.

ושרש האבות הוא מעבר הנהר היינו מבחי' הכתר שהוא למעלה מהנהר הנ"ל רק שמשם נמשכו האבות ונשפלו למטה בעבר השני של הנהר בז"א דאצילות

The root of the Patriarchs is from beyond the river, that is, from the level of Keser (the Crown), which is above the river mentioned above; only that from there the Patriarchs were drawn down and brought low, below, to the other side of the river, into Z'eir Anpin (the emotive attributes) of Atzilus.

(וע' בזהר פ' אמור מ"ש ע"פ זה) ויעקב שרצה שימשיך לו המקיף דתהו הנ"ל שלפני אצילות הוצרך מתחלה לעבור את הנהר הנ"ל וזהו ויעבר את מעבר יבק

(And see in the Zohar, Parshas Emor, what is said on this [verse].) And Yaakov, who wished to draw down to himself the encompassing [light] (makif) of Tohu mentioned above, which is before Atzilus, needed first to cross the river mentioned above. And this is "and he crossed the ford of the Yabbok,"

כי בחינת יחוד ברכה וקדושה הוא הכל בחי' נהר הנ"ל שעל ידו נמשכו כל השפעות ויחוד אורות עליונים כמ"ש ונהר יצא מעדן להשקות את הגן כו'.

for the level of the union of blessing and holiness is entirely the level of the river mentioned above, through which all the flows of influence and the union of the supernal lights are drawn down, as it is written, "And a river went out of Eden to water the garden," etc.

2 וכשעבר את הנהר והגיע לבחי' שלמעלה מהנהר הנ"ל אז לא רחוק הוא מן המקיף דתהו הנ"ל שלפני האצילות וזהו ויעבר את אשר לו כל מה שתיקן העלה הכל לשם.

And when he had crossed the river and reached the level that is above the river mentioned above, he was then not far from the encompassing [light] of Tohu mentioned above, which is before Atzilus. And this is "and he brought across what was his": everything that he had rectified, he raised it all up there.

אך הוא בעצמו נשאר למטה עדיין כמ"ש ויותר יעקב לבדו כי רצה לברר את עשו שהוא עדיין בשבירה כמו שהודיעוהו המלאכים כו' והוא ענין ויאבק איש עמו כנודע:

But he himself still remained below, as it is written, "And Yaakov was left alone," for he wished to refine Eisav, who was still in the state of the shattering, as the angels had informed him, etc. And this is the matter of "and a man wrestled with him," as is known.

3 ולהבין כללות ענין כוונת יעקב בהמשכת המקיף דתהו לעולם התקון וגם יובן זה בעבודת ה'

To understand the general matter of Yaakov's intention in drawing the encompassing [light] of Tohu into the World of Tikkun (rectification), and so that this will also be understood in the service of G-d:

הנה ידוע דיעקב הוא בחי' ת"ת שמחבר ב' הפכים שהן חו"ג כי ע"י התכללות ב' הפכים יחד הוא עיקר הת"ת

Now, it is known that Yaakov is the level of Tiferes (beauty), which joins two opposites, namely Chesed and Gevurah; for the essence of Tiferes is through the inclusion of two opposites together

(כמו בגוונים כשמורכבים ב' וג' גוונים יחד הוא עיקר היופי) והמשכת והתגלות אוא"ס בקו האמצעי כו'

(as with colors: when two or three colors are combined together, that is the essence of beauty), and [it is] the drawing down and revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof) in the middle line, etc.

לכך רצה ג"כ לחבר ולייחד ג"כ המקיף דתהו עם האו"פ דתקון שהם ג"כ ב' הפכים שיתחברו יחד ואז יהיה גילוי אוא"ס (ועיין בזהר פ' תרומה דקע"ה ע"ב ע"פ והבריח התיכון ושם דף קע"ו ע"א):

Therefore he also wished to join and unite the encompassing [light] of Tohu with the inner light (or pnimi) of Tikkun, which are also two opposites, so that they would be joined together; and then there would be a revelation of the Infinite Light. (And see in the Zohar, Parshas Terumah, page 175b, on [the verse] "And the middle bar," and there, page 176a.)

4 וביאור הדברים הנה יש ב' בחי' בעבודת ה'. הא' האהבה ברשפי אש בתגבורת מאד לצאת מן הגוף וליפרד מן הפתילה כו'

The explanation of the matter: there are two levels in the service of G-d. The first is love like fiery flashes, with very great intensity, to leave the body and to separate from the wick, etc.

והוא בחי' אה"ר שאין כלי הלב מכילה אותה כי לא יכיל הלב ההתפעלות העצומה. לכן לא יוכל לעמוד בכלי גופו וחפץ לצאת מנרתקה חומר הגוף.

This is the level of ahavah rabbah (great love), which the vessel of the heart cannot contain, for the heart cannot contain the immense excitement. Therefore [the soul] cannot remain in the vessel of its body, and it desires to leave its sheath, the matter of the body.

והב' בחי' התפעלות המתיישב בכלי הלב ועיקר ענינה הוא בחי' המשכת אלקות מלמעלמ"ט דוקא בכלים מכלים שונים בתומ"צ. וזהו ענין רצוא ושוב.

The second is the level of an arousal that settles within the vessel of the heart, and its main point is the drawing down of G-dliness from above to below, specifically into vessels, "vessels of diverse kinds," in Torah and mitzvos. And this is the matter of ratzo and shov (running and returning).

5 והנה בחי' עולם התהו הנ"ל היה בבחי' רצוא לכן נסתלקו האורות מן הכלים כמו האה"ר ליפרד מן הפתילה והכלים כו'.

Now, the level of the World of Tohu mentioned above was in the mode of ratzo (running); therefore the lights departed from the vessels, like the great love [that seeks] to separate from the wick and the vessels, etc.

אבל התקון הוא בחי' שוב והוא בחי' תומ"צ ובע"כ אתה חי להיות בתוך הגוף להמשיך אא"ס בכלים מכלים שונים.

But Tikkun is the mode of shov (returning), which is the level of Torah and mitzvos; and "against your will you live," to be within the body, in order to draw down the Infinite Light (Or Ein Sof) into vessels, "vessels of diverse kinds."

6 וזה היה ההפרש ג"כ באותן ד' שנכנסו לפרדס בן עזאי הציץ ומת. וב"ז הציץ ונפגע. רק ר"ע נכנס בשלום ויצא בשלום.

And this was also the difference among those four who entered the Pardes: Ben Azzai gazed and died; and Ben Zoma gazed and was harmed; only Rabbi Akiva entered in peace and left in peace.

כי בן עזאי היה בבחי' רצוא דאה"ר הנ"ל בבחי' כלות הנפש ולא רצה להיות נשפל בבחי' שוב לכך לא רצה לישא אשה ואמר אפשר לעולם שיתקיים ע"י אחרים

For Ben Azzai was in the mode of the ratzo of the great love mentioned above, in the mode of the soul's expiring (klos hanefesh), and he did not wish to be brought low into the mode of shov. Therefore he did not wish to marry a wife, and he said, "It is possible for the world to be sustained through others."

לכן הציץ ומת שנסתלק לגמרי מן הכלי כנ"ל כי עזה כמות אהבה כו' אכן אין זה דרך התורה שהיא בבחי' תקון כי לשבת יצרה ובע"כ אתה חי

Therefore he gazed and died, for he departed entirely from the vessel, as mentioned above, for "love is fierce as death," etc. However, this is not the way of the Torah, which is in the mode of Tikkun, for "He formed it to be inhabited," and "against your will you live."

לכן ר"ע שהיה מבחי' תקון נכנס בשלום ויצא בשלום שהיה המ"ן ומ"ד שלו דהיינו בחי' הרצוא ושוב במדה ומזיגה נכונה שלפ"ע הרצוא כן היה השוב אח"כ.

Therefore Rabbi Akiva, who was from the level of Tikkun, entered in peace and left in peace, for his mayin nukvin and mayin duchrin (feminine and masculine waters), that is, the ratzo and shov, were in the right measure and blend: according to the ratzo, so was the shov afterwards.

7 וזהו נכנס בשלום כו' הוא בחי' קו האמצעי המייחד ומחבר את הב' קוין ימין ושמאל שהם בחי' רו"ש לכך היה העלאת מ"ן שלו

And this is "entered in peace," etc.: it is the level of the middle line, which unites and joins the two lines, right and left, which are the levels of ratzo and shov. Therefore his raising of mayin nukvin,

שהוא ענין שנכנס לפרדס במדה ומזיגה נכונה בבחי' רו"ש ונכנס בשלום בבחי' מ"ן ויצא בשלום בבחי' המשכת מ"ד בחי' שוב.

which is the matter of his entering the Pardes, was in the right measure and blend, in the mode of ratzo and shov: he entered in peace, in the mode of mayin nukvin, and left in peace, in the mode of drawing down mayin duchrin, the mode of shov.

(ועמ"ש פ' ויצא גבי בשלום ב' בחי' שלום ע"ש בד"ה והיה) משא"כ בן עזאי ששרשו היה מבחי' תהו ששם הוא בחי' שני קוין כנ"ל בענין ויחץ וכו'

(And see what is written in Parshas Vayeitzei concerning "in peace," two levels of peace; see there, in the discourse beginning "Vehayah.") This is not so with Ben Azzai, whose root was from the level of Tohu, where there is the level of two lines, as mentioned above in connection with "And he divided," etc.

לשני מחנות לכך לא הי' התחברות הרו"ש במזיגה נכונה והציץ ומת כו' התגברות הרצוא וכו'

"into two camps." Therefore there was no joining of ratzo and shov in the right blend, and he gazed and died, etc., [through] the overpowering of the ratzo, etc.

ולכן היה ר"ע מקור כל התורה שבע"פ כי סתם משנה ר"מ וסתם ספרא ר' יהודה כו' וכולהו אליבא דר"ע.

And therefore Rabbi Akiva was the source of the whole Oral Torah, for an anonymous Mishnah is Rabbi Meir, and an anonymous Sifra is Rabbi Yehudah, etc., and all of them follow Rabbi Akiva.

והוא לפי שהתורה ג"כ היא מבחי' התקון ויש בה התכללות ב' ההפכים דרו"ש כמ"ש מימינו אש דת למו כו' לכן היה גילוי התורה ע"י ר"ע שהיה בו בחי' זו כנ"ל:

This is because the Torah, too, is from the level of Tikkun, and in it is the inclusion of the two opposites of ratzo and shov, as it is written, "From His right hand, a fiery law for them," etc. Therefore the revelation of the Torah was through Rabbi Akiva, who had this quality, as mentioned above.

8 ועתה יובן ענין כוונת יעקב לייחד ולחבר המקיף דתהו עם האו"כ דתקון היינו שיהיה תמיד רו"ש במזיגה אחת שלפ"ע הרצוא כן השוב דהיינו שיהיה האה"ר ברשפי אש ליפרד מן הפתילה כו'.

Now Yaakov's intention to unite and join the encompassing [light] of Tohu with the lights and vessels of Tikkun will be understood: that is, that there always be ratzo and shov in a single blend, so that according to the ratzo, so is the shov; that is, that there be great love like fiery flashes, to separate from the wick, etc.

ואעפ"כ יהיה אח"כ בחי' שוב לאחד. ובע"כ אתה חי להמשיך אא"ס למטה דוקא בתומ"צ (כמ"ש בתניא פ' נג).

And even so, there will afterwards be the mode of shov, to unify: "against your will you live," in order to draw the Infinite Light (Or Ein Sof) down below specifically through Torah and mitzvos (as is written in Tanya, chapter 53).

והי"ז יחוד והתחברות המקיף דתהו עם כלים דתקון. וז"ש ביעקב ויבא לו יין. ופי' בזוהר דארמי מיא לגו חמרא.

And this is the union and joining of the encompassing [light] of Tohu with the vessels of Tikkun. And this is what is said of Yaakov, "And he brought him wine." And the Zohar explains that he poured water into the wine.

כי יין הוא בחי' רצוא גבורות ורשפי אש ממטה למעלה. ויעקב ארמי מיא בחי' שוב.

For wine is the level of ratzo, Gevuros and fiery flashes [rising] from below upward; and Yaakov poured water, the level of shov.

9 ולכן ויבא לו יין כו' הוא בתרי טעמי שהוא התכללות הרו"ש מים ויין כו' ולכן איתא דיעקב הוא שלימו דאבהן כי לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל.

Therefore "and he brought him wine," etc., is with two cantillation notes, which is the inclusion of ratzo and shov, water and wine, etc. And therefore it is stated that Yaakov is the perfection of the Patriarchs, for [he was] not like Avraham, from whom Yishmael came forth.

מפני שהיה אברהם מדת החסד הפשוט בלא מזיגה לכך נתפשט יותר מדאי עד שאמר לו ישמעאל כו'

Because Avraham was the attribute of simple Chesed (kindness), without blending, he therefore spread out excessively, to the point that he said, "If only Yishmael," etc.

ויצחק היה בבחי' גבורה כו' אבל יעקב הוא שלימו דאבהן התכללות ההפכים רצוא ושוב כנ"ל:

And Yitzchak was in the mode of Gevurah (restraint), etc. But Yaakov is the perfection of the Patriarchs, the inclusion of the opposites, ratzo and shov, as mentioned above.

10 ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו כו'. הנה כל הקרבנות נק' בשם מנחה כמ"ש והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלבהן וישע ה' אל הבל ואל מנחתו כו'

"And he took from what came to his hand a gift (minchah) for Eisav his brother," etc. Now, all the offerings are called by the name minchah, as it is written, "And Hevel, he too brought of the firstlings of his flock and of their fats; and G-d turned to Hevel and to his offering (minchaso)," etc.

(הגם שהיה קרבן מנחה בפ"ע כמו מנחת סלת ומחבת כו'. אך כל התורה היא כלל ופרט וכן תפלה שכנגד קרבנות כל התפלות בכלל נק' מנחה ותפלת מנחה בפ"ע היא פרט ועיין בתשו' אמונת שמואל סי' כ')

(Although there was a meal-offering (minchah) as an offering in its own right, such as the minchah of fine flour and the [minchah of the] pan, etc. But the whole Torah is general and particular; and likewise prayer, which corresponds to the offerings: all the prayers in general are called minchah, and the Minchah prayer in its own right is a particular. And see the responsa Emunas Shmuel, section 20.)

הרי שהיו בכורות צאנו נק' בשם מנחה. ויובן זה ע"פ הקדמה כי נודע כי אני הוי"ה לא שניתי כתיב ולמת"ב ואינו בגדר עלמין כלל ואעפ"כ כי ממך הכל כתיב.

Thus the firstlings of his flock were called by the name minchah. This will be understood through an introduction. For it is known that it is written, "I, Havayah, have not changed," and "no thought can grasp Him [at all]," and He is not within the category of worlds at all; and even so, it is written, "For all is from You."

אך הוא ע"י זיו והארה הודו על ארץ ושמים כו' וגם הארה זו עצמה מעצמותו ית' לא היו העולמות יכולים לקבל חיות ושפע להיותן בבחי' גילוי עולמות כ"א ע"י השתלשלות דהיינו כשלשלת הארה והארה דהארה.

But it is through a radiance and illumination, "His splendor is over earth and heaven," etc. And even this illumination itself, from His blessed essence: the worlds could not receive life-force and flow [from it], so as to exist as revealed worlds, except through hishtalshelus, that is, like a chain: an illumination, and an illumination of an illumination.

11 וכל מה שיורד ומשתלשל מטה מטה הוא הארה דהארה מהעליון ממנו כו'. וכל מיני מדרגות ברבוי התחלקות העולמות ועליות וירידות הכל הוא בבחי' זיו והארה אם רב ואם מעט.

And everything that descends and devolves lower and lower is an illumination of an illumination from what is above it, etc. And all the kinds of levels, in the many divisions of the worlds, and the ascents and descents, are all in the mode of radiance and illumination, whether much or little.

ויש בזה כמה מיני מדרגות זו למעלה מזו כמו עוה"ב ותחה"מ ואלף הז' יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולם שהוא עילוי אחר עילוי והכל הוא בזיו וההארה כו'.

And in this there are several kinds of levels, one above the other, such as the World to Come, and the Resurrection of the Dead, and the seventh millennium, "the day that is entirely Shabbos and rest for life everlasting," which is ascent after ascent; and all of it is in the radiance and the illumination, etc.

12 והנה יש ב' מיני השתלשלות. השתלשלות האורות בכלים בבחי' פנימי' שהוא לפ"ע הכלי שהכלי יכול להגבילו.

Now, there are two kinds of hishtalshelus. [There is] the descent of the lights into vessels in the mode of the inner [light] (pnimi), which is according to the vessel, so that the vessel is able to delimit it.

ויש בבחי' מקיף דהיינו שאינו מוגבל בכלי. ויובן זה בעבודת ה' שבלב זו תפלה ברשפי אש שכאשר האהבה באה מהתבוננות

And there is [descent] in the mode of the encompassing [light] (makif), that is, [light] that is not limited in a vessel. This will be understood in the service of G-d that is in the heart, which is prayer with fiery flashes: when the love comes from contemplation

כי הוא חייך וחיי החיים של כל העולמות נמשך מזה תשוקת הנפש כאשר תוכל שאת לפי מזגה ותכונתה.

that He is your life and the life of the life of all the worlds, from this is drawn forth the soul's longing, as much as it can bear, according to its temperament and nature.

משא"כ כשהאהבה באה מחמת שישים אל לבו ויעמיק בעומקא דלבא כי אני ה' לא שניתי כתיב ולמ"ת כו'. אשר ע"כ תכלה אליו נפש כל חי להבטל במציאות ולהתכלל באחד ממש.

This is not so when the love comes because he takes to heart and reflects in the depth of the heart that it is written, "I, Havayah, have not changed," and "no thought can grasp Him," etc. Because of this, the soul of every living being will yearn out toward Him, to be nullified in its existence and to be absorbed in the One, literally.

13 ולכן כאשר ישים אל לבו ג"כ ריחוקו מא"ס ב"ה אשר ירדה הנפש ותרד פלאים בעלמא דפרודא כו'

Therefore, when he also takes to heart his distance from the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, how the soul has descended, and fallen astonishingly, into the world of separation (alma de-peruda), etc.,

תהי התגברות האהבה ביותר מאשר תוכל שאת עד שאין כח בנפש לכלוא את האה"ר וזהו בחי' בכל מאדך בחילא יתיר כו':

the love will intensify even more than [the soul] can bear, until the soul has no strength to contain the great love. And this is the level of "with all your might (me'odecha)," with surpassing strength, etc.

14 והנה כתיב פני אריה אל הימין ופני שור מהשמאל שבחי' פני השור הוא למטה ממדרגת האריה במרכבה שבחי' פני אריה הוא אל הימין כו' ואעפ"כ למטה בעוה"ז הרי השור הוא בהמה טהורה והארי הוא חיה טמאה.

Now, it is written, "The face of a lion to the right, and the face of an ox from the left." The face of the ox is lower than the rank of the lion in the Chariot, for the face of the lion is to the right, etc. And yet, below in this world, the ox is a pure domestic animal, while the lion is an impure wild beast.

15 והענין כי אדרבה מה שהוא למעלה במדרגה יותר גבוה אין לו התלבשות בכלי למטה להיות גילוי בחינתו כמו שהוא למעלה בקדושה

The explanation is that, on the contrary, what is above, at a higher rank, has no enclothement in a vessel below, so that its quality would be revealed as it is above, in holiness.

וכמו אריה שהוא בחי' גבורה גבור כארי שהוא התגברות האור במאד מאד עד שא"א להיות שורה ומתגלה קדושתו למטה בכלי שנכלל בקדושה

For example, the lion, which is the level of Gevurah, "mighty as a lion": it is an intensification of the light, exceedingly great, to the point that its holiness cannot rest and be revealed below in a vessel that is included in holiness,

וכמו בהמה טהורה אלא ע"י דרך נפילת האור ברפ"ח נצוצין שבשבה"כ בג' קליפות הטמאות ואז הוא בחי' חיה טמאה שמקבל חיות מנפילות הנצוצים מארי דקדושה.

as with a pure animal, except by way of the falling of the light into the 288 sparks of the shattering of the vessels, into the three impure kelipos. And then it is the level of an impure beast, which receives life-force from the fallen sparks of the holy Lion.

אבל לא בהתגלות בחי' ארי' בדרך השתלשלות והתלבשות כבבהמה טהורה רק בחי' מקיף מלמעלה והוא בחי' לבונה כו' כמ"ש במ"א.

But [this is] not through a revelation of the level of the lion by way of hishtalshelus and enclothement, as with a pure animal, but only as an encompassing [light] (makif) from above. And this is the level of frankincense (levonah), etc., as is explained elsewhere.

16 וזהו שעשו היה בכור שהוא מבחי׳ לפני מלך מלך וכו׳ בהר שעיר בארץ אדום וכו׳

And this is why Eisav was the firstborn, for he is from the level of "before a king reigned," etc., "in Mount Seir," "in the land of Edom," etc.

ועשו היה מקור הז׳ מלכים שמלכו וכו׳ וימת וימלוך וימת וימלוך וכו׳ שהוא בחי׳ שליא המקפת על הולד שקדמה לולד.

And Eisav was the source of the seven kings who reigned, etc., "and he died, and [another] reigned; and he died, and [another] reigned," etc., which is the level of the placenta that surrounds the fetus, which precedes the fetus.

17 והעיקר הוא הולד שנולד ובצאתו זורקין השליא כו׳ שאינו מקבל רק בחי׳ מקיף. לפיכך עליהם נאמר רם על כל גוים הוי״ה ויעקב יו״ד עקב הוי״ה אלקינו ואהבת את ה׳ אלקיך כו׳

But the main thing is the child that is born, and when it comes out the placenta is thrown away, etc., for it receives only the encompassing [light]. Therefore of them it is said, "Havayah is high above all nations." And Yaakov is yud akev (a Yud [and] a heel): "Havayah our G-d," and "You shall love Havayah your G-d," etc.

הגם שיו״ד היא הארה מצומצמת הלא מצער היא ויכולה ליכנס בפנימי׳ ואין הכלי יכולה לקבל אלא ע״י צמצום כמו יו״ד כו׳

Although the Yud is a contracted illumination ("is it not a small one?"), it can enter within [as an inner light], for the vessel can receive only through tzimtzum, like the Yud, etc.,

כדי שמזה יהיה לו רשפי אש והתלהבות בתפלה וכיוצא בה שמפני שהיא הארה מועטת יש כח בלב להיות מכילה.

so that from this he will have fiery flashes and ardor in prayer and the like; for because it is a small illumination, the heart has the strength to contain it.

18 והמשכת אלקות מלמעלה ג״כ ע״י התלבשות כלים אשר קדשנו במצותיו רמ״ח אברין דמלכא. ובימי האבות שלא ניתנה תורה היו להם עובדות אחרים כמו בארות ומקלות כו׳.

And the drawing down of G-dliness from above is also through enclothement in vessels, "Who has sanctified us with His commandments," the 248 limbs of the King. And in the days of the Patriarchs, when the Torah had not been given, they had other forms of service, such as wells and rods, etc.

משא"כ עכו"ם לפי שהוא רם ונשא עליהם דהיינו בחי' המקיף בלבד אינו נכנס תוך פנימיותם להיות בטל אליו רק הוא יש ונפרד בפ"ע שאין לו שייכות כלל הגם דקרו ליה אלקא דאלקיא:

This is not so with the idolaters: since He is high and exalted above them, that is, only in the mode of the encompassing [light], He does not enter within their inner being so that they would be nullified before Him; rather, [each] is a separate entity (yesh) unto itself, which has no connection at all [with Him], even though they call Him "the G-d of gods."

19 והנה הקרבנות הם העלאת מ"ן להיות ריח ניחוח דהיינו כמו ריח שהוא משיב את הנפש כך הקרבנות הם מעלים מ"ן בבחי' ריח שיהיה ניחוח להוי"ה גילוי המשכת והשראת שכינתו שיהא שורה ומתגלה בחי' אלקות בנפשו

Now, the offerings are the raising of mayin nukvin (feminine waters), to be "a pleasing fragrance (rei'ach nicho'ach)": that is, just as fragrance restores the soul, so the offerings raise mayin nukvin in the mode of fragrance, so that there will be nicho'ach to Havayah, the revelation, drawing down and resting of His Shechinah, so that the level of G-dliness will rest and be revealed in his soul.

וזהו ניחוח לשון ירידה דהיינו שיהא ירידה והשתלשלות אלקות מעילה לעילה עד שיכנס ויתגלה בנפש האדם בתוכו ובפנימיותו ממש והטעם כי

And this is nicho'ach, a term of descent: that there be a descent and devolution of G-dliness from level to level, until it enters and is revealed in the person's soul, within him and in his very inner being. And the reason is that

הנה ענין העלאת מ"ן היינו כמו שמביאין למלך דבר חדש בכדי שיפנה אל בקשה הקטנה והנמוכה לגבי מעלת ומדרגת המלך.

the matter of raising mayin nukvin is like bringing the king something new, so that he will turn to a request that is small and lowly in comparison with the king's greatness and rank.

שע"י דבר חדש הוא ממשיך לב המלך כמו ע"י צפור המדברת הגם שבנ"א מדברים בבינה יתירה

For through something new one draws the king's heart, as through a talking bird: although people speak with much greater understanding,

אך מצד החידוש שהצפור תדבר עי"ז ימשיך ויעורר לב מלכים אין חקר שיפנה לבקשת ההדיוט.

yet because of the novelty that a bird should speak, through this one will draw and arouse "the heart of kings, which is unsearchable," to turn to the commoner's request.

20 ולכן העלאת מ"ן תלוי באתעדל"ת דייקא נפשות ישראל המלובשים בגוף כו'. הגם שהמלאכים עומדים ברום עולם ותמיד מששת ימ"ב בלי הפסק אומרים ביראה קדוש גם בדעת יותר ידברו שהשגתם גדולה ועצומה ומתענגים על ה' לאין קץ.

Therefore the raising of mayin nukvin depends specifically on an arousal from below, [that of] the souls of Israel who are enclothed in a body, etc. Although the angels stand at the heights of the world, and constantly, since the six days of Creation, without pause, they say "Holy" with awe, and also speak with greater knowledge, for their comprehension is great and immense, and they delight in G-d without end.

משא"כ למטה שיש מחשבות זרות רבות הטורדות ומפילות לב האדם וגם האהבה שמעורר חולפת ועוברת ויש לה הפסק וכו'.

This is not so below, where there are many alien thoughts that distract and cast down a person's heart; and even the love that he arouses passes and fades and has interruptions, etc.

אך בשביל החדוש שבזה שהרי כח זה באדם למטה להיות מדבר הוא מאכילה ושתיה.

Yet [it is precious] because of the novelty in this; for this power that a person below has to speak comes from eating and drinking.

21 ומי שאינו אוכל ג' ימים נעשה חלוש ואין לו כח הדבור בשלימות וכן כמה מניעות שתלוי בגשמיות כמו מניעת הקור כו'

And one who does not eat for three days becomes weak and does not have the full power of speech; and likewise several hindrances that depend on physicality, such as the hindrance of cold, etc.

הרי כח הדבור שלמטה שחיותו מדברים גשמיים דבר זה יקר מאד בעיני ה'. וכמשל צפור הנ"ל. וכן כל הקרבנות כבשים ועזים הוא מהתלבשות בי"ע כו'.

Thus the power of speech below, whose life-force comes from physical things, is something very precious in G-d's eyes, like the parable of the bird mentioned above. And likewise all the offerings, sheep and goats, come from the enclothement in [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah, etc.

ולכן כשעולה למעלה הוא דבר חדש מה שלא נראה כן בעולמות עליונים ולכן הם המעלים מ"נ ולכן נק' בשם מנחה. מנחה ר"ת מ"ן מיין נוקבין.

Therefore, when it rises above, it is something new, which is not seen in this way in the higher worlds; and therefore they are what raise mayin nukvin, and therefore they are called by the name minchah. [The letters of] minchah (מנחה) [begin with] the initials M"N, mayin nukvin.

ח' חכמה ומזל החי' נוצר חסד ומשפיע בה' בה' בראם היא בחי' כנ"י (גם לשון מנחה מל' ניחוח) והנה לע"ל כתיב אז אהפך אל עמים שפה ברורה כו'.

The ches is Chochmah and the eighth mazal, notzer chesed, which flows into the heh: "be-hibar'am," "with a heh He created them," which is the level of Knesses Yisrael (the Congregation of Israel). (Minchah is also a term related to nicho'ach.) Now, of the Time to Come it is written, "For then I will turn to the peoples a pure language," etc.

וכן דהע"ה אמר הודיעו בעמים עלילותיו וכתיב הבו לה' משפחות עמים כו' ויאמרו בגוים כו'.

And likewise King David, peace be upon him, said, "Make known His deeds among the peoples," and it is written, "Render to G-d, O families of the peoples," etc., "Say among the nations," etc.

ולהבין מה לנו להזכיר את עובדי כוכבים. אך הענין כי הנה כל הבירורין הוא מבחי' עמים ששם נפלו רפ"ח הנצוצין והוא

And [we need] to understand why we should mention the idolaters. But the matter is that all the refinements (beirurim) are from the level of the peoples, where the 288 sparks fell; and this is

ע"י בחי' לבונה שהוא המקיף שעליהם שהוא יתברר ויעלה למעלה בקדושה ויהיה עשו במדרגתו הגבוה לפני מלך מלך כו' מעולם התהו בקדושה

through the level of levonah (frankincense), which is the encompassing [light] over them, so that it will be refined and rise above in holiness, and Eisav will be at his high rank, "before a king reigned," etc., from the World of Tohu, in holiness.

כי יעקב י' עקב הוא בחי' פנימי' ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל ואתם קרויים אדם אדם מ"ה עולם התקון ולע"ל יתברר גם עשו שמעולם

For Yaakov, yud akev, is the level of the inner [light]: "He established a testimony in Yaakov and set a Torah in Israel"; and "you are called adam (man)," adam, [equal in number to the Name] Mah, the World of Tikkun. And in the Time to Come Eisav, too, will be refined, who is from the World of

התהו בחי' המקיף שיהי' בחי' מקיף דקדושה ויוכלל הכל ביעקב שיהי' ליעקב גם בחי' המקיף שהוא בחי' ומדרגה יותר עליונה שם ס"ג שהוא גדול משם מ"ה ואשת חיל כו':

Tohu, the level of the encompassing [light], so that it will be an encompassing [light] of holiness, and everything will be included in Yaakov, so that Yaakov will also have the level of the encompassing [light], which is a higher level and rank, the Name Sag, which is greater than the Name Mah; and "a woman of valor," etc.

22 והנה כפי ההמשכה שלמעלה כך צ"ל המ"ן שמלמטה וכדי להמשיך בחי' המקיף עליון דקדושה צ"ל העלאת מ"ן בבחי' מקיף דהיינו למעלה מכדי שתוכל נפשו שאת וכנ"ל.

Now, as is the drawing down from above, so must be the mayin nukvin from below. And in order to draw down the level of the supernal encompassing [light] of holiness, there must be a raising of mayin nukvin in the mode of the encompassing [light], that is, beyond what his soul can bear, as mentioned above.

ובפרט כשרואה בנפשו הפחיתות מרבות מחשבות המעיקים וטורדים ומפילים אזי צריך הוא לצעוק אל ה' בצר לו למעלה מכדי שתוכל נפשו שאת.

And especially when he sees in his soul the lowliness caused by the many thoughts that oppress, distract and cast down, then he must "cry out to G-d in his distress," beyond what his soul can bear.

23 ולכן כשראה יעקב את עשו למטה קם עליו הקריב מנחה היא העלאי לעשו אחיו שלמעלה מעולם התהו ששם הוא אחיו

Therefore, when Yaakov saw Eisav below rising against him, he offered a minchah, which is a raising [of mayin nukvin], to Eisav his brother, who is above, from the World of Tohu, where he is his brother.

כי יעקב יש לו ב' בחי' רו"ש. שוב בבחי' י' עקב ורצוא בבחי' ביטול לגמרי כו' להמשיך בחי' המקיף עליון.

For Yaakov has two levels, ratzo and shov: shov in the level of yud akev, and ratzo in the level of complete self-nullification (bittul), etc., in order to draw down the level of the supernal encompassing [light].

ואזי יהי' עשו שלמטה ממילא בטל ואזי יקוים אז אהפך אל עמים כי מעשה אבות סימן לבנים שהם עשו הכנה לבניהם לע"ל במעשיהם.

And then Eisav who is below will be nullified of himself, and then "For then I will turn to the peoples" will be fulfilled; for the deeds of the fathers are a sign for the children, since through their deeds they made a preparation for their children in the Time to Come.

24 והנה העלאת מ"ן של התקון גלוי וידוע לנו ע"פ התורה פרים בני בקר שנים כו'.

Now, the raising of mayin nukvin of Tikkun is revealed and known to us through the Torah: "two young bulls," etc.

בפסח כך. ובשבועות כך כו' משא"כ העלאת מ"ן לעולם התהו אין אתנו יודע עד מה האיך ומה הם הקרבנות ואיזה שיעור

On Pesach thus, and on Shavuos thus, etc. But the raising of mayin nukvin to the World of Tohu, "none among us knows how much": how, and what the offerings are, and what measure;

רק יעקב אע"ה ידע ענינם וכך שלח קרבנות עזים מאתים כו' שהם קרבנות אחרים אשר לא כתובים בתורה בקרבנות דתקון ושיעורים אחרים.

only Yaakov our father, peace be upon him, knew their matter. And so he sent offerings, "two hundred she-goats," etc., which are other offerings, not written in the Torah among the offerings of Tikkun, and other measures.

25 ולכן הקריב גם גמלים שהם טמאים בקרבנות דתקון. אך בקרבנות דתהו כתיב מי יתן טהור מטמא כו'.

Therefore he also offered camels, which are impure in the offerings of Tikkun. But concerning the offerings of Tohu it is written, "Who can bring forth the pure from the impure?" etc.

ששם כחשכה כאורה כו' קטן וגדול שם הוא כו' השוה ומשוה כו'. וזהו ענין ויחבקהו. שעשו חיבק את יעקב.

For there, "darkness is like light," etc.; "small and great are there," etc.; "He equalizes and makes equal," etc. And this is the matter of "and he embraced him": that Eisav embraced Yaakov.

26 ובכ"מ הזכר מחבק וכמ"ש וימינו תחבקני שהמשפיע מחבק את המקבל ומקיפו מכל צד להגביהו למעלה כו'. והיינו לפי שעשו שרשו מבחי' מקיף מעולם התהו.

And everywhere the male embraces, as it is written, "and his right hand embraces me": the giver embraces the receiver and surrounds him on every side, to lift him upward, etc. And this is because Eisav's root is from the level of the encompassing [light], from the World of Tohu.

אך הדרך שיגיע לזה הוא ע"י כי והוא עבר לפניהם בחי' והוא כו' ואח"כ וישתחו ארצה שבע פעמים בחי' נפ"א ללקט נצוצין. עד גשתו עד אחיו.

But the way by which he will reach this is through "and he passed before them," the level of "and he," etc.; and afterwards, "he bowed to the ground seven times," the level of falling on the face (nefilas apayim), to gather sparks, "until he came near to his brother."

פי' עד שגשש ופגע באחיו דהיינו שליקט את הטוב שבעשו בחי' לבונה שעי"ז הוא אחיו של יעקב שהמקיף והפנימי נלקחו ממקום א'.

The meaning is: until he felt his way and encountered his brother, that is, until he gathered the good that is in Eisav, the level of levonah; through this he is Yaakov's brother, for the encompassing and the inner [lights] were taken from one place.

27 ואזי וירץ עשו לקראתו. עשו הוא כח המלובש בעשו הגשמי רץ ממטה למעלה לקראתו וכמשל הנרות שבטלים לאבוקה כאשר נקרבו אורם לאור האבוקה כו'.

And then, "Eisav ran to meet him." Eisav [here] is the power enclothed in the physical Eisav, [which] ran from below upward toward him, like the parable of candles that are nullified to a torch when their light is brought near the light of the torch, etc.

ואחר שנברר בחי' הטוב שבו אזי ויחבקהו מלמעלה למטה שנכנס המקיף עליון ג"כ ביעקב.

And after the level of the good in him was refined, then "he embraced him," from above downward, for the supernal encompassing [light] also entered into Yaakov.

28 ונמצא שנכללו ביעקב כל הבחי' כנ"ל. ועי"ז וישקהו בחי' נשיקין ונקוד עליו בחי' נקודות הוא בחי' חכמה והיינו לפי שבשבירה היה הסתלקות חכמה ועתה אחר הבירור הנה נתגלה.

It follows that all the levels mentioned above were included in Yaakov. And through this, "he kissed him," the level of kisses; and it is dotted above, the level of points (nekudos), which is the level of Chochmah. This is because in the shattering there was a withdrawal of Chochmah, and now, after the refinement, it was revealed.

ואח"כ ויבכו הנה בכיה היא מפני שמחה או מרירות שע"י כיווץ במוח דוחה המותרות בליחות הדמעות.

And afterwards, "and they wept." Now, weeping comes from joy or from bitterness; for through a contraction in the brain, it expels the superfluities in the moisture of the tears.

וע"י שמחה הוא כמ"ש בזוהר שה"ש גבי ר"ע שזלגו עיניו כו'. והיינו לפי שהשמחה הוא התפשטות החיות כמ"ש ושמועה טובה תדשן עצם.

And [weeping] through joy is as written in the Zohar on Shir HaShirim concerning Rabbi Akiva, that his eyes flowed with tears, etc. And this is because joy is the expansion of the life-force, as it is written, "Good news fattens the bone."

וכמעשה דאספסיינוס כו' הוא הילוך הדם בעורקים וכן ברוח החיות שבו וכן בהמשכות מוחין חדשים כי יש בחי' עבור יניק' מוחין.

And as in the story of Vespasian, etc., it is the flow of the blood in the veins, and likewise in the spirit of life within him, and likewise in the drawing down of new mochin; for there are the stages of ibbur (gestation), yenikah (nursing) and mochin.

29 והנה כשיש כלי למטה לקבל השמחה אז היא מתפשטת ונותנת מוחין חדשים. וכן ע"ז מתפשט רוח החיים לדשן עצם כנ"ל. אבל כשהכלי שלמטה קטן מהכיל אזי מתקבץ במוח ודוחה המותרות בליחות הדמעות.

Now, when there is a vessel below to receive the joy, it spreads out and gives new mochin; and likewise through it the spirit of life spreads out, to "fatten the bone," as mentioned above. But when the vessel below is too small to contain it, it gathers in the brain and expels the superfluities in the moisture of the tears.

30 וענין זה היה ג"כ גבי יעקב ועשו שהי' התגלות בחי' כתר למעלה מעלה כו' והיה רוב שמחה שנתקרבו כ"כ מעלה מעלה עם מה שנפל למטה מטה בריחוק בשבה"כ.

And this was also the case with Yaakov and Eisav: there was a revelation of the level of Keser, very high above, etc., and there was great joy that the very highest was brought so close to what had fallen very low, at a distance, in the shattering of the vessels.

עשו ויעקב כמו שני אחין שלא ראו זא"ז זמן רב מאז היה שבה"כ. וז"ש לע"ל בבכי יבאו שע"י בחי' בכיה דוקא שהוא ע"י התגלות מדרגות הגבוהות כו'. ובתחנונים אובילם אל נחלי מים:

Eisav and Yaakov were like two brothers who had not seen each other for a long time, since the shattering of the vessels took place. And this is what is said of the Time to Come, "With weeping they will come": specifically through the level of weeping, which is through the revelation of the higher levels, etc.; "and with supplications I will lead them to streams of water."

TORAH OHR • PARSHAS VAYISHLACH • MAAMAR 5

ויאבק איש עמו כו'

"And a man wrestled with him"

◇

1 ויאבק איש עמו כו'. הנה נודע שמלחמה זו היא מלחמת הס"מ בסטרא דקדושה. וכענין מלחמה להי' בעמלק וכנודע מן הפרדס שמה שנגע בכף ירך יעקב.

"And a man wrestled with him," etc. Now, it is known that this battle is the battle of Samael against the side of holiness, like the matter of "G-d has war with Amalek"; and as is known from the Pardes, that what he touched in the hollow of Yaakov's thigh

דפגים אתר דנבואה עד דאתא שמואל ותקן הנצח כמ"ש וגם נצח ישראל לא ישקר.

blemished the place of prophecy, until Shmuel came and rectified Netzach, as it is written, "And also the Eternal One (Netzach) of Israel will not lie."

2 ולכאורה אינו מובן איך יתכן להיות הס"מ נלחם נגד הקדושה והלא כל עיקר חיות הקליפות הוא מהקדושה וכענין לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל כו' מותרי החסד כו'.

At first glance it is not understood how it is possible for Samael to fight against holiness. Is not the whole essence of the life-force of the kelipos from holiness? As in the matter of "Not like Avraham, from whom Yishmael came forth," etc., [from] the excess of Chesed, etc.

ולע"ל כשיבורר אזי כתיב ואת רוח הטומאה אעביר כו'. חיל בלע ויקיאנו. בלע המות לנצח.

And in the Time to Come, when [it] will be refined, then it is written, "And I will remove the spirit of impurity," etc.; "He swallowed wealth, and he will vomit it out"; "He will swallow up death forever."

3 והיה כלא היה. וכתי' עת אשר שלט האדם באדם לרע לו. ואיך יהי' יכולת בידו להלחם כו'.

"And it will be as though it had not been." And it is written, "A time when man ruled over man to his harm." So how would he have the ability in his hand to fight, etc.?

אך הענין הוא כי הנה המאציל העליון ב"ה הוא סוכ"ע ולפניו כחשכה כאורה. שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מלך שאינה תופסת מקום ויכולה להיות גם בהיכלי מלך ואינו חושש.

But the explanation is this: the Supreme Emanator, blessed be He, encompasses all worlds (sovev kol almin), and before Him darkness is like light. [Thus] "the spider grasps with its hands, and it is in the king's palaces": it takes up no place, and so it can be even in the king's palaces, and he is not concerned.

4 וכמ"ש ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל. שלפני מלך מלך לבנ"י היו מלכי ארץ אדום ג"כ אלא דהיינו דוקא לפני מלך מלך לבנ"י.

As it is written, "And these are the kings who reigned in the land of Edom before a king reigned over the children of Israel." That is: before a king reigned over the children of Israel there were also kings of the land of Edom, but only before a king reigned over the children of Israel.

אבל אח"כ הרי כתיב מלך אין באדום כו' לפי שנמשך להיות צמצום באוא"ס ב"ה שלא יומשך הפנימי' כ"א לסטרא דקדושה דוקא יאר ה' פניו אתנו סלה.

But afterwards, it is written, "There was no king in Edom," etc., because a tzimtzum came to be drawn in the Infinite Light, blessed be He, so that the inner dimension would be drawn only to the side of holiness: "May G-d make His face shine with us, Selah."

והקליפות מקבלים מבחי' אחוריים כמאן דשדי בתר כתפוי ונק' אלקים אחרים לפי שישראל ממשיכים כך להיות אור א"ס שורה דוקא במי שבטל כו'.

And the kelipos receive from the level of the back (achorayim), like one who throws [something] behind his shoulders, and they are called "other gods," because Israel draws [the light] down in such a way that the Infinite Light rests only on one who is self-nullified, etc.

5 והנה תחלת הבטול הוא בחב"ד שהם הם בחי' בטול ממש ואח"כ נמשך למדות שהן נמשכין מחב"ד

Now, the beginning of self-nullification (bittul) is in Chochmah, Binah and Daas, which are the very level of actual bittul; and afterwards it is drawn into the emotive attributes (middos), which are drawn from Chochmah, Binah and Daas

ע"י התבוננות שנתהווה בחי' התפעלות הלב באהוי"ר מפני שמתבונן בגדולת א"ס ב"ה ואינן עצמות הבטול ממש כמו חב"ד

through contemplation, by which there comes into being an arousal of the heart in love and awe, because one contemplates the greatness of the Infinite One, blessed be He; and they are not the very essence of bittul, as Chochmah, Binah and Daas are.

ואח"כ לנו"ה שהן בחי' ירידה יותר גדולה שאין זה אלא בחי' התפשטות ממנו ולזולתו להוציא מכח אל הפועל ממש להשפיע לזולתו ללמד לאחרים או ליתן צדקה כו'.

And afterwards [it is drawn] to Netzach and Hod, which are a still greater descent, for this is only an extension out of oneself to another, to bring from potential into actual deed, to give to another: to teach others or to give tzedakah, etc.

6 ואעפ"כ נמשך בהן בחי' בטול לאוא"ס ב"ה עד שנמשך למל' דעשיה שהיא סוף הקדושה ונכללת בבחי' בטול ומשם יפרד להיות עלמא דפרודא בבחי' יש ודבר בפ"ע וקרו לי' אלהא דאלהיא שתופסים מקום לעצמם.

Nevertheless, the level of bittul to the Infinite Light, blessed be He, is drawn into them, until it is drawn down to the Malchus of Asiyah, which is the end of holiness and is [still] included in the level of bittul. And from there it branches off to become the world of separation, as a yesh (an existence) and a thing unto itself; and they call Him "the G-d of gods," for they take up place for themselves.

וקבלתם הוא רק מאחורי העור דנוקבא דהיינו בחי' צירופי אותיות דרך נקבי העור דהיינו בחלל ומקום ריוח שבין צירוף לצירוף כו' כנודע.

And their receiving is only from behind the skin of Nukva, that is, the letter-combinations through the pores of the skin, meaning in the empty space and the gap between one combination and the next, etc., as is known.

7 והנה כתיב אם תגביה כנשר כו' שהן מגביהים א"ע בחוצפה וגסות הרוח כו'. וענין חוצפה זו למעלה היא שרוצים לינק מאא"ס ב"ה שלא ע"י הקדושה שהיא המשכת הבטול הנמשך ע"י ישראל

Now, it is written, "Though you soar aloft like the eagle," etc.: they raise themselves up in brazenness and haughtiness of spirit, etc. And this brazenness above is that they want to draw nurture from the Infinite Light, blessed be He, not through holiness, which is the drawing down of bittul that is drawn down through Israel;

כי מזה אין להם יניקה רק מאחורי העור דנוקבא אלא רוצים שיושפע להם אוא"ס ממש שלפניו כחשכה כאורה שאין בחי' הבטול תופס מקום כלל לפניו.

for from that they have nurture only from behind the skin of Nukva. Rather, they want the very Infinite Light to flow to them, before which darkness is like light, since before Him the level of bittul takes up no place at all.

8 ואם צדקת כו' וגם שממית היא בהיכלי מלך ומשם יהיה להם יניקה שלא יצטרכו לקבל דרך הקדושה דרך נקבי העור בבחי' שערות וצפרנים כו' רק משם אורידך נאם הוי"ה.

"If you are righteous," etc.; and also, "the spider is in the king's palaces"; and from there they will have nurture, so that they will not need to receive by way of holiness, through the pores of the skin, in the manner of hair and nails, etc. But "from there I will bring you down, says Havayah."

כי הוי"ה הוא בחי' השתלשלות צמצום והתפשטות כו' בבחי' עקודים נקודים כו' ומשם אורידך שע"פ סדר ההשתלשלות וצמצום להיות נמשך פנימי' כו' אין אור א"ס ב"ה שורה אלא במי שבטל כו'.

For Havayah is the level of hishtalshelus, contraction and expansion, etc., in the level of Akudim, Nekudim, etc. And "from there I will bring you down": for according to the order of hishtalshelus and tzimtzum, so that the inner dimension be drawn down, etc., the Infinite Light, blessed be He, rests only on one who is self-nullified, etc.

9 והנה המשכה זו היא ע"י אתערותא דלתתא מבחי' יעקב שהוא המשיך עקודים נקודים כו'.

Now, this drawing down comes through an arousal from below, from the level of Yaakov, who drew down Akudim, Nekudim, etc.

דהיינו שיהיה צמצום אוא"ס דרך הקדושה דוקא ע"י בחי' בטול כו' ולכן ויאבק איש עמו שרצה הס"מ להגביה כנשר כו'.

That is, that the tzimtzum of the Infinite Light be by way of holiness alone, through the level of bittul, etc. And therefore, "And a man wrestled with him": for Samael wanted to soar aloft like the eagle, etc.

10 והנה יעקב מובחר שבאבות והאבות הן הן המרכבה בחי' חג"ת שבבחי' בטול עצמו דהיינו בחי' חב"ד אין להם אחיזה כו'

Now, Yaakov is the choicest of the Patriarchs, and the Patriarchs are themselves the Chariot, the level of Chesed, Gevurah and Tiferes. For in the level of bittul itself, that is, the level of Chochmah, Binah and Daas, they have no hold, etc.,

אלא בחג"ת שהן מדות ההתפעלות מן הבטול כו' ושם הוא אחיזת זלעו"ז דכר דקליפה נגד ז"א כו'

but only in Chesed, Gevurah and Tiferes, which are the attributes of arousal [that come] from the bittul, etc. And there is the hold of "one opposite the other": the male of kelipah opposite Z'eir Anpin, etc.

משא"כ בחב"ד כנודע שכל המקיפים הם מבינה והמקיף הוא דוחה החיצונים וכמבואר מההיכלות שאין בזה לעו"ז רק נגד ז"ת ולא בהיכל ק"ק שהוא כולל כחב"ד כו'.

This is not so in Chochmah, Binah and Daas; for as is known, all the encompassing [lights] (makifim) are from Binah, and the makif repels the external forces. And as is explained from the Heichalos, in this there is an opposite only corresponding to the seven lower [Sefiros], and not in the Heichal of the Holy of Holies, which includes, as it were, Chochmah, Binah and Daas, etc.

ויובן זה אצל האדם שאחר התפלה חולפת ועוברת האהבה כו' לפי שהאהבה היא נעשית פנימית (משא"כ ההתבוננות הוא בחי' מקיף כו') בתפלה.

And this can be understood in a person: after prayer the love passes and goes away, etc., because the love becomes internal (whereas the contemplation is of the level of makif, etc.) in prayer.

ושעת התפלה שסוגר עיניו ואינו רואה זה העולם מתעורר אצלו האהבה ההיא משא"כ אחר התפלה שרואה ענייני העולם ותענוגיו כו'.

And at the time of prayer, when he closes his eyes and does not see this world, that love is aroused in him; which is not so after prayer, when he sees the affairs of the world and its pleasures, etc.

ואין לך שדוחה את החיצונים אלא מה שהוא בבחי' מקיף היינו שאינו נגבל בכלי שהוא דבר קיים לעד.

And nothing repels the external forces except what is in the level of makif, that is, what is not bounded in a vessel, which is a thing that endures forever.

וכמ"ש בפ' קדש ולזכרון בין עיניך. לפי שפ' קדש היא בחי' חכמה מוחין דאבא (שם בחי' הזכרון) שמתלבשים באימא מקור המקיפים.

As it is written in the section Kadesh, "And for a remembrance between your eyes"; because the section Kadesh is the level of Chochmah, the mochin of Abba (there is the level of remembrance), which are enclothed in Imma, the source of the makifim.

ולכן כתיב במלחמת עמלק לא תשכח. שכחה היא הסתלקות המוחין דאבא שכשמסתלקין מוחין דאבא בבחי' המדות שאין להם

Therefore it is written about the war of Amalek, "Do not forget." Forgetting is the departure of the mochin of Abba; for when the mochin of Abba depart, in the level of the middos, which have

אלא מוחין דיניקה שם יש זלעו"ז. וזהו ויאבק שהוא מלשון חבוק שהחבוק הוא בידים חסד דרועא ימינא כו'.

only the mochin of nursing (yenikah), there is "one opposite the other." And this is vaye'avek ("he wrestled"), which is from the language of chibbuk (embrace); for embracing is with the arms: Chesed is the right arm, etc.

כך סיבב גופו בידיו חו"ג דהיינו שהלבישו חו"ג של ס"מ את גופא דיעקב כדי להפילו ולהמשיך לבו אחריהם

So he encircled his body with his arms, Chesed and Gevurah; that is, the Chesed and Gevurah of Samael enclothed the body of Yaakov, in order to make him fall and to draw his heart after them;

וכמו המדות של נה"ב שמלבישין את נפש האלקי' ומונעין הדביקות כו' ואין התלבשות זו אלא בשעה שמסתלקים מוחין דאבא

just as the middos of the animal soul enclothe the G-dly soul and prevent the cleaving [to G-d], etc. And this enclothing is only at the time when the mochin of Abba depart,

וכמארז"ל צרכי עמך ישראל מרובים ודעתם קצרה פי' שכשהדעת מתקצר ומתצמצם בבחי' מוחין דיניקה אזי נעשו צרכי עמך מרובים רבים ונפרדים.

as our Sages, of blessed memory, said: "The needs of Your people Israel are many, and their knowledge (daas) is short." Meaning: when Daas is shortened and contracted into the level of the mochin of nursing, then the needs of Your people become many, numerous and separate.

11 ולתאוה יבקש נפרד כו'. ואעפ"כ וירא כי לא יכול לו מפני שיעקב הוא י' עקב היינו הארת יסוד אבא

"One who is separated seeks desire," etc. And nevertheless, "he saw that he could not prevail against him," because Yaakov is yud eikev (a yud [and] a heel), that is, the illumination of Yesod of Abba,

שהוא שרש האצי' שיעקב הוא שהמשיך כל בחי' עקודים נקודים כו' שהיו תחלה תחת ממשלת לבן.

which is the root of Atzilus; for Yaakov is the one who drew down all the levels of Akudim, Nekudim, etc., which were at first under the dominion of Lavan.

12 וללבן שתי בנות לאה ורחל ויעקב הפכם לקדושה כו'. ונמשך גם במדותיו בחי' בטול ממוחין דאבא ולא יכול לנגוע

And Lavan had two daughters, Leah and Rachel, and Yaakov turned them to holiness, etc. And bittul from the mochin of Abba was drawn also into his middos, and he could not touch

רק בכף הירך שהיא השפעה שממנו ולחוץ ששם הארת הבטול מועטת כנודע שכליו' מבשלין הזרע שנעשה גשמיות כו'.

[anything] but the hollow of the thigh, which is the flow that goes outward from him, where the illumination of bittul is slight; as is known, that the kidneys ripen the seed, which becomes physical, etc.

13 ובזה טעה הס"מ שכסבור שיעקב אינו אלא מרכבה לחג"ת אבל באמת שרש יעקב ויסודתו בהררי קדש חכ' עלאה יסוד אבא מוח הזכרון כו'

And in this Samael erred, for he thought that Yaakov was only a chariot for Chesed, Gevurah and Tiferes; but in truth the root of Yaakov and his foundation is "in the holy mountains": supernal Chochmah, Yesod of Abba, the faculty of remembrance, etc.

והנה מלחמה זו היא בזלעו"ז בבחי' דכר דקליפה שכנגד ז"א ועד"ז יש זלעו"ז בבחי' מל' דקליפה כו'.

Now, this battle is "one opposite the other" in the level of the male of kelipah that corresponds to Z'eir Anpin; and similarly there is "one opposite the other" in the level of the Malchus of kelipah, etc.

14 וזהו ההפרש שבין עפר לאבק שנז' בזוהר כי הנה ד' יסודות ארמ"ע העפר היא תחתונה שבכולם ואש רוח מים הם הגבוהים יותר ואעפ"כ כולם אין מצמיחים פירות

And this is the difference between afar (earth) and avak (dust) that is mentioned in the Zohar. For of the four elements, fire, air, water and earth, earth is the lowest of them all, and fire, air and water are higher; and nevertheless none of them bring forth fruit,

רק הכל היה מן העפר. והטעם כי העפר הוא מבחי' מל'. ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן.

but all came from the earth. And the reason is that earth is from the level of Malchus. [As it is written,] "And of the earth that will be on the floor of the Mishkan."

ובקדושה היא בחי׳ התכללות ונעוץ תחלתן בסופן דייקא וכנודע מ״ש אני ראשון ואני אחרון שהמל׳ הוא כתר אנ״י אותיות אי״ן (והחכמה מאין תמצא כי אי״ן הוא בחי׳ כתר)

And in holiness there is the quality of inter-inclusion, and "their beginning is wedged in their end" specifically; as is known regarding what is written, "I am first and I am last": that Malchus is Keser, for ani ("I") has the letters of ayin ("nothing") (and "Chochmah comes from ayin," for ayin is the level of Keser).

הוא כתר שהוא הממוצע בין המאציל לנאצלים להיות מאין יש ולכן יש כח זה גם להמל׳ הוא בחי׳ עפר להצמיח כל צמח האדמה בגשמיות

This is Keser, which is the intermediary between the Emanator and the emanated, so that there be something from nothing. And therefore Malchus too has this power; it is the level of earth, to make all the growth of the ground sprout physically.

וגם ברוחניות יש כח להמל׳ שהוא סוף המדרגות מקור אתדל״ת להיות אתדל״ע להמשיך אור הי״ס כו׳

And spiritually too, Malchus, which is the end of the levels, has the power to be the source of an arousal from below, so that there be an arousal from above, to draw down the light of the Ten Sefiros, etc.

משא״כ אבק הוא דאשתאר מן נורא כמשל העצים שדולקים באש שהאש שואב יסוד אר״מ שבתוכו ולא נשאר

This is not so of avak (dust), which is "what remains of the fire," like the example of wood burning in fire: the fire draws out the elements of fire, air and water that are within it, and there remains

אלא יסוד העפר שהוא האפר ואפר זה הוא אינו מצמיח כמו עפר (שמצמיח מעצמו אלא זורעין בו ומצמיח שלכן הוא כשר לכסוי הדם)

only the element of earth, which is the ash; and this ash does not make things grow as earth does (which grows things of itself; rather, one sows in it and it grows, which is why it is fit for covering the blood).

כך עד״מ מל׳ דקליפה היא אחר גמר כל הבירורים שעיקר הויות הקליפות הוא ע״י שבה״כ ומה שנברר תחלה היותר מובחר הוא נעשה אצי׳ והנשאר נעשה בריאה כו׳

So, by way of analogy, Malchus of kelipah is after the completion of all the refinements. For the main coming into being of the kelipos is through the Shattering of the Vessels; and what was refined first, the choicest, became Atzilus, and what remained became Beriah, etc.,

עד שהמדרגה התחתונה סוף כל הבירורים מה שא"א עוד לברר שם הם הקליפות ולא נשאר בהם

until the lowest level, the end of all the refinements, what can no longer be refined: there are the kelipos, and there remains in them

אלא חיות מועט כמו אבק שכשזורעין בו עכ"פ מצמיח (ומ"מ אינו כמו עפר שמצמיח מעצמו ואם זורעים בו מצמיח בו כהנה וכהנה)

only a little life-force, like avak (dust), which, when one sows in it, at any rate grows (yet it is not like earth, which grows of itself, and if one sows in it, it grows in it many times over).

וחיות הזה הוא ג"כ רק בזמן הגלות אבל לע"ל ואת רוח הטמאה אעביר כו'. ולא יהיה להם חיות מכל וכל.

And this life-force too is only in the time of exile; but in the Time to Come, "And I will remove the spirit of impurity," etc., and they will have no life-force whatsoever.

וע"ז ארז"ל העלו אבק עד כה"כ היא מל' דאצי' שגם בחי' אבק נתכלל למעלה ע"י הבירור של יעקב

And about this our Sages, of blessed memory, said, "They raised dust up to the Throne of Glory," which is Malchus of Atzilus: for the level of avak too was included above through the refinement of Yaakov;

כמו שכאשר ויאבק איש עמו גם יעקב נתחזק ובירר ממנו (והעלו ל' רבים לפי שהבירור היה ע"י שניהם יעקב הוא המברר וס"מ הוא המתברר כו')

just as, when "a man wrestled with him," Yaakov too was strengthened and refined from him (and "they raised" is in the plural because the refinement was through both of them: Yaakov is the refiner and Samael is the refined, etc.).

וכמו שחבק הס"מ ידיו חו"ג על גופו של יעקב כך חבק ידיו יעקב חו"ג שלו על גופו של ס"מ

And just as Samael embraced Yaakov's body with his arms, Chesed and Gevurah, so Yaakov embraced Samael's body with his arms, his Chesed and Gevurah;

כי כן דרך המתאבקים במלחמה וכך הוא דרך מלחמת היצה"ר כמארז"ל לעולם ירגיז כו' ולכן גדול כח התשובה (כי הבירור היינו ענין תשובה כו')

for such is the way of those who wrestle in battle. And such is the way of the war with the evil inclination, as our Sages, of blessed memory, said, "A person should always incite," etc. And therefore great is the power of teshuvah (for the refinement is the matter of teshuvah, etc.),

ובמקום שבע"ת כו' דמשכין לי' בחילא יתיר כו' והיינו מלחמת זלעו"ז דז"א ועד"ז מתברר גם האבק במלחמת זלעו"ז דנוק'

and "in the place where baalei teshuvah [stand]," etc., for they draw it down with greater strength, etc. And this is the war of "one opposite the other" of Z'eir Anpin; and in the same way the avak too is refined in the war of "one opposite the other" of Nukva,

וכמ"ש בזוהר ע"פ בכל לבבך בב' יצריך דא הוא רזא כו'. והאבק הוא מל' דקליפה.

as is said in the Zohar on "with all your heart (levavcha)": "with your two inclinations; this is the mystery," etc. And the avak is Malchus of kelipah.

עלה עד כסה"כ מל' דקדושה שמבחי' מל' הוא שמשתלשל מעולם ועד עולם עד מל' דעשי' להיות מקור האבק כי משם יפרד כו'

It rose up to the Throne of Glory, Malchus of holiness; for it is from the level of Malchus that [the light] descends from world to world, down to Malchus of Asiyah, to be the source of the avak, for from there it branches off, etc.;

כי ז"א ונוק' דקליפה נגד ז"א ונוק' דקדושה והבירור הוא להיות מל' דקליפה נכללת במל' דקדושה וז"א בז"א דקדושה כו':

for Z'eir Anpin and Nukva of kelipah stand opposite Z'eir Anpin and Nukva of holiness, and the refinement is that Malchus of kelipah be included in Malchus of holiness, and Z'eir Anpin in Z'eir Anpin of holiness, etc.

TORAH OHR • PARSHAS VAYEISHEV • MAAMAR 1

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען

"And Yaakov settled in the land of his father's sojournings, in the land of Canaan"

1 וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען. להבין ענין זה גם כפל לשון בארץ מגורי אביו בארץ כנען.

"And Yaakov settled in the land of his father's sojournings, in the land of Canaan." [We need] to understand this matter, and also the doubled wording, "in the land of his father's sojournings" [and] "in the land of Canaan."

הנה כתיב אתהלך לפני ה' בארצות החיים. שיש שני ארצות שהם ב' בחינת כלים להשראת חיים עליונים

Now, it is written, "I will walk before G-d in the lands of the living": [meaning] that there are two lands, which are two levels of vessels for the resting of supernal life

(וכמו חיים לשון רבים כך ארצות לשון רבים). וביאור הענין צריך להבין למה נקי א"י בכל התורה ארץ כנען.

(and just as "life" [chayim] is in the plural, so "lands" is in the plural). And to explain the matter, we must understand why throughout the Torah the Land of Israel is called "the land of Canaan."

והרי חם הוא אבי כנען ומה הוא היחוס שבח א"י בזה (גם להבין מ"ש כנען בידו מאזני מרמה) גם מה שכתוב ולא יהיה כנעני עוד בבית ה' צבאות ביום ההוא.

Yet Cham is the father of Canaan; what then is the praise of the Land of Israel in this lineage? (Also [we need] to understand what is written, "Canaan: in his hand are scales of deceit.") Also what is written, "And there shall no longer be a Canaanite in the house of G-d of Hosts on that day."

הנה נודע שכל התורה כולה נדרשת בזה לעומת זה כי כמו שיש לבן ועשו בקליפה

Now, it is known that the entire Torah is expounded [in the manner of] "one opposite the other": for just as there are Lavan and Esav in kelipah,

וכן שר הטבחים ושר המשקים וכו'. כך יש כל בחי' אלו בקדושה כי זה לעומת זה עשה אלהים.

and likewise the chief of the butchers and the chief of the cupbearers, etc., so all these levels exist in holiness, for "G-d made the one opposite the other."

2 והנה שלשה בני נח הם למעלה בקדושה ג׳ בחי׳ גווני קשת חיור סומק ירוק.

Now, the three sons of Noach are, above in holiness, three levels: the colours of the rainbow, white, red and green.

אלא שבהשתלשלות העולמות בבחינת נפילה ממדרגה אחר מדרגה נעשה חם גשמי אבי כנען. ולהבין ענין כנען בקדושה הנה כנען פירושו סוחר כמ״ש כנעניה נכבדי ארץ.

But in the chain of descending worlds (hishtalshelus), by way of a fall from level after level, it became the physical Cham, the father of Canaan. And to understand the matter of Canaan in holiness: "Canaan" means a merchant, as it is written, "her merchants (kin'aneha) are the honoured of the earth."

3 וכתיב כנען בידו מאזני מרמה. היינו עד״מ כמו הסוחר שיפזר ממון כסף וזהב ומוציאם מרשותו כדי להרויח ולהשתכר וכל עיקר כוונתו להיות מפזר ונוסף עוד.

And it is written, "Canaan: in his hand are scales of deceit." That is, by way of analogy, like the merchant who scatters money, silver and gold, and lets it out of his possession in order to profit and earn; and his whole intent is to be one who "scatters and yet gains more."

כך הנה מקור נשמת ישראל שהוא בחי׳ כנ״י נמשלה בגלות לסוחר זה כדכתיב בא אחיך במרמה ויקח ברכתך. כי הנה כתיב עת אשר שלט האדם באדם לרע לו.

So the source of the souls of Israel, which is the level of the Community of Israel (Knesses Yisrael), is likened in exile to this merchant, as it is written, "Your brother came with deceit and took your blessing." For it is written, "a time when man ruled over man to his harm."

שע״י התלבשות השכינה בבחי׳ גלות בתוכם להשפיע להם ע״י זה מתבררים כל ניצוצות הקדושה כמו שאמרו רז״ל לא גלו ישראל אלא להוסיף עליהם כו׳ להיות בלע המות וכו׳.

For through the enclothing of the Shechinah, in the manner of exile, among them, to give them influence, through this all the sparks of holiness are refined; as our Sages, of blessed memory, said, "Israel was exiled only so that [converts] would be added to them," etc., so that "He will swallow up death," etc.

4 ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ ונגלה כבוד ה׳ כי עין בעין יראו וגו׳. וכמו שהוא בכללות העולם כך הוא בפרטות בכל נפש מישראל בעבודת ה׳ כי

"And the spirit of impurity I will remove from the land"; "and the glory of G-d will be revealed"; "for eye to eye they will see," etc. And just as it is in the world as a whole, so it is in particular in every soul of Israel in the service of G-d. For

הנה הנשמה טרם ירידתה לעולם הזה להתלבש בגוף ונפש החיונית הבהמית היתה קשורה ומיוחדת במקורה ושרשה במאצילה ברשפי אש האהבה בטבע כשלהבת העולה מאליה כו'

before its descent into this world to be enclothed in a body and in the vital, animal soul, the soul was bound and united with its source and root, in the One who emanated it, with flames of fire of love, by nature, like a flame that rises of itself, etc.

והיה לה בחי' אהבה ויראה טבעי' בגילוי רב שהוא בחי' כסף וזהב. כסף מלשון נכסף נכספת דהיינו בחי' אהבה.

And it had the level of natural love and awe in great revelation, which is the level of "silver and gold." "Silver" (kesef) is from the expression nichsof nichsafta, "you longed greatly"; that is, the level of love.

5 וזהב מצפון יאתה שהוא בחי' שמאל שהוא בחי' יראה ואח"כ כשירדה הנשמה לעולם הזה להתלבש בגוף הגשמי

And "gold comes from the north," which is the level of the left, which is the level of awe. And afterward, when the soul descended into this world to be enclothed in the physical body,

הנה גם בחי' אהבה ויראה שהיה לה הם מסותרות ומכוסות בלב הגשמי ואינה יכולה לראות באהבה ויראה בהתגלות כל כך כבתחלה, ונמצא שנגרעו האהבה ויראה מערכם.

even the level of love and awe that it had is hidden and covered in the physical heart, and it cannot see into love and awe as openly as at first; so it turns out that the love and awe have been diminished from their measure.

6 וא"כ למה זה ירדה הנשמה לעוה"ז מאחר שהיא ירידה גדולה וגרעון גדול מבתחילה. אך הנה כתיב טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף.

If so, why did the soul descend into this world, since it is a great descent and a great loss compared to before? But it is written, "The Torah of Your mouth is better for me than thousands of gold and silver."

אלפי לשון לימוד כלומר שיש לי יתרון ומעלה בתורת פיך בעוה"ז יותר מבחי' זהב וכסף שהיתה הנשמה למודה בהם בתחלה.

"Thousands" (alfei) is an expression of learning. That is to say: I have an advantage and superiority in "the Torah of Your mouth" in this world, more than the level of "gold and silver" to which the soul was accustomed at first.

7 והענין כמו שאמרו רז"ל יפה שעה אחת בתשובה וכו' כי ע"י תשובה עילאה מעומקא דלבא תהיה דביקת הנפש באלהים חיים יותר נפלאה ברעותא דלבא

And the matter is as our Sages, of blessed memory, said: "Better is one hour in teshuvah," etc. For through the higher teshuvah, from the depth of the heart, the cleaving of the soul to the living G-d will be more wondrous, in the desire of the heart (re'usa deliba),

כמ"ש לקמן, ונמצא שאע"פ שיש לה גרעון באהבה ויראה טבעי' שבחיצונית הלב הגלוים מ"מ יהיה לה יתרון בבחי' רעותא דלבא בנקודת פנימית הלב כיתרון האור הבא מן החשך דוקא.

as will be explained below. So it turns out that although it has a loss in the natural love and awe that are revealed in the outer dimension of the heart, nevertheless it will have an advantage in the level of the desire of the heart, in the point of the inner dimension of the heart, like "the advantage of light [that comes] from the darkness," specifically.

8 וביאור הענין כי הנה כתיב אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים. פי' ע"ד מ"ש אני ה' לא שניתי ואתה הוא קודם שנברא וכו'

And the explanation of the matter: it is written, "I am the first and I am the last, and besides Me there is no G-d (Elokim)." Meaning, in the manner of what is written, "I, G-d, have not changed," and "You were [the same] before the world was created," etc.,

בלי שום שינוי כי אין בריאת עולמות עליונים ותחתונים תופסים מקום כלל וכולא קמיה כלא חשיב ממש.

without any change; for the creation of the higher and lower worlds takes up no place at all, and "all before Him is considered as truly nothing."

9 ומבלעדי פי' מה שהוא זולת בחי' זו דהיינו באמצעות הזמן שנראה העולם ליש ודבר בפ"ע בחי' זמן ומקום אין אלהים זולתי שהוא בחי' אלהים חיים ומלך עולם

And "besides Me" means what is other than this level, that is, by means of time, in which the world appears as something existing, a thing unto itself, the level of time and space: [there] "there is no Elokim besides Me," which is the level of "the living G-d (Elokim) and eternal King,"

כמאמר ומבלעדיך אין לנו מלך גואל וכו' שכל העולמות עליונים ותחתונים נתהוו מבחי' מלכותו יתי'

as in the saying, "and besides You we have no king, redeemer," etc.; for all the higher and lower worlds came into being from the level of His sovereignty (malchus), blessed be He,

וכדכתיב מלכותך מלכות כל עולמים וגו׳ ושם עלו השגת כל הנבראי׳ העליונים ותחתוני׳ אבל בהקב״ה בכבודו ובעצמו לית מחשבה תפיסא ביה

as it is written, “Your kingship is a kingship over all worlds,” etc. And there reaches the comprehension of all the higher and lower creations. But as for the Holy One, blessed be He, in His glory and His essence, “no thought can grasp Him,”

כי הוא רם ונשא מגדר ההשגה ואינו נתפס בתוך עלמין לא בבחי׳ ממלא ולא בבחי׳ סובב בשום שכל והשגה בעולם אלא ברעותא דלבא מקרב איש ולב עמוק.

for He is exalted and uplifted beyond the bounds of comprehension, and He is not grasped within the worlds, neither in the level of [the light that] fills [all worlds] nor in the level of [the light that] encompasses [them], by any intellect or comprehension in the world, but only by the desire of the heart, “the inward part of man and a deep heart.”

10 וכמ״ש ממעמקים קראתיך ה׳ מפני כי בחי׳ רעותא דלבא נמשך מהתבוננות זו עצמה אם ישים אליו לבו דלית מחשבה תפיסא ביה כלל והוא רם ונשא למעל׳ מעלה עד אין קץ ותכלית אפילו מבחי׳ חכמה עילאה.

As it is written, “Out of the depths I have called You, G-d.” For the level of the desire of the heart is drawn from this very contemplation, “if he sets his heart to it”: that no thought can grasp Him at all, and He is exalted and uplifted, higher and higher without end or limit, even beyond the level of supernal Chochmah.

אי לזאת תכסף ותכלה נפשו לבטל במציאות אליו יתב׳ לצאת ממאסר הגוף נרתקה ולהשתפך אל חיק אביה

Because of this his soul will yearn and pine to be nullified in its existence to Him, blessed be He, to leave the prison of the body, its sheath, and to pour itself out into the bosom of its Father.

משא״כ הנשמה טרם ירידתה להתלבש בגוף היתה אהבתה ודבקותה בשרשה לפי״ע השגתה וכן לענין היראה:

This is not so with the soul before its descent to be enclothed in a body: its love and its cleaving to its root were according to [the measure of] its comprehension; and likewise with regard to awe.

11 והנה בזמן שהיה בהמ"ק קיים היה נמשך בחינה זו רעותא דלבא מגילוי אא"ס ב"ה בהיכל קדשי קדשים כו' כמ"ש בתניא להיות בטל רצונו לרצונו ית' וכמ"ש כי תהיו לי ארץ חפץ.

Now, at the time when the Holy Temple stood, this level of the desire of the heart was drawn from the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in the Sanctuary of the Holy of Holies, etc., as explained in the Tanya, so that one's will be nullified to His will, blessed be He; and as it is written, "For you shall be to Me a land of desire."

אך בזמן הגלות הנה כתיב ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת וגו' משם דייקא דהיינו כשתתבונן על ההיפוך מדרכי ה' איך שהוא רחוק מה' בתכלית הריחוק

But in the time of exile, it is written, "And from there you will seek G-d your G-d, and you will find [Him]," etc. "From there" specifically: that is, when you contemplate the opposite of the ways of G-d, how it is far from G-d with the utmost distance,

כמו עובר רצונו ומאין נשפע להם שפע וחיות להיות בהם חיות וקיום מרצונו ית' שרצונו ית' הוא המחיה אותם כמ"ש ואתה מחיה את כלם.

such as one who transgresses His will; and from where abundance and life-force flow to them, so that they have life and existence from His will, blessed be He; for His will, blessed be He, is what gives them life, as it is written, "And You give life to them all."

אך על זה אמרו כמה ארך אפים לפניו שמבחי' ארך אפים נמשך ונשתלשל ממדרגות עליונות דרך נפילה להחיות העכו"ם אף שהם עוברי רצונו.

But about this they said, "How great is the patience before Him": for from the level of patience (erech apayim) it is drawn and descends, by way of a fall, from higher levels, to give life to the idol-worshipping nations, even though they transgress His will.

12 וזהו אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו על אחת כמה וכמה שיושפע בחינת רצון עליון שהוא למעלה מעלה מגדר עלמין שלא בבחי' ירידת והשתלשלות המדרגות בבחי' חכמה ומדות

And this is [the reasoning]: if [so] for those who transgress His will, then for those who do His will, how much more so, that there will flow the level of the supernal will, which is far, far above the bounds of the worlds; not by way of the descent and chain of levels, in the level of Chochmah and the emotive attributes (middos),

אלא בבחי' פנימית נקודת הלב שהיא בחי' תשובה עילאה שקדמה לעולם. וזהו כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך.

but in the level of the inner point of the heart, which is the level of the higher teshuvah that preceded the world. And this is [the meaning of] "when you seek Him with all your heart and with all your soul":

דהיינו שיהפך לבו מן הקצה אל הקצה ואתהפכא חשוכא לנהורא ע"י בחי' רעותא דלבא זו למאוס בחיי עוה"ז ותענוגים ולמשוך לבו ונפשו לדבקה בו ית'.

that is, that his heart be turned from one extreme to the other, and "darkness is transformed into light," through this level of the desire of the heart: to despise the life and pleasures of this world, and to draw his heart and soul to cleave to Him, blessed be He.

13 והנה כל זה ע"ד משל הסוחר הנ"ל שמוציא כסף וזהב מרשותו להיות מפזר ונוסף עוד.

Now, all this is in the manner of the analogy of the merchant mentioned above, who lets silver and gold out of his possession, to be one who "scatters and yet gains more."

כך הנשמה אע"פ שמוציאה כסף וזהב שהוא בחי' אהבה ויראה הגלוים להתלבש ולהסתיר בגוף ונפש הבהמית הנה ע"ז יש לה יתרון בבחי' רעותא דלבא כרשפי אש מן ההפוך.

So the soul: although it lets out "silver and gold," which is the level of revealed love and awe, to be enclothed and hidden in the body and the animal soul, through this it has an advantage in the level of the desire of the heart, like flames of fire, out of the opposite.

14 וזהו וחם הוא אבי כנען בזקף גדול שחמימות רשפי אש ושלהבת העולה למעלה מההיפוך הוא העושה בחי' כנען לסחור כנ"ל כמ"ש טעמה כי טוב סחרה וגו'.

And this is [the meaning of] "And Cham is the father of Canaan," with a zakef gadol: for the heat (chamimus) of the flames of fire and of the flame rising upward out of the opposite is what makes the level of Canaan, to trade, as mentioned above; as it is written, "She perceives that her merchandise is good," etc.

אך מתחלה צריך להקדים בחי' יראה תתאה שהיא נמשכת מבחינת מלכותו ית' שהיא נק' בחי' כנען העליונה דקדושה שמזה יעלה ויבא ויגיע להיות בחי' כנען בידו מאזני מרמה להגיע לבחי' רעותא דלבא בחי' פנימית הלב כנ"ל.

But first one must precede [this] with the level of lower awe, which is drawn from the level of His sovereignty (malchus), blessed be He, which is called the level of the supernal Canaan of holiness; from this one will rise, come and reach the level of "Canaan: in his hand are scales of deceit," to reach the level of the desire of the heart, the level of the inner dimension of the heart, as mentioned above.

15 וזהו קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראהו באמת דהיינו באמתות נקודת לבו שהרי אנו רואים דגנבא אפום מחתרתא רחמנא קריא ואעפ"כ עומד ברשעו ואינו שב מידיעתו

And this is [the meaning of] "G-d is near to all who call upon Him, to all who call upon Him in truth": that is, in the truth of the point of his heart. For we see that "the thief at the mouth of the tunnel calls upon the Merciful One," and nevertheless he persists in his wickedness and does not turn back from what he knowingly [intends].

וגם אנו רואים שיש אפילו מי שיוליד אהוי"ר בלבו וחולפת ועוברת כמו אחר התפלה כנ"ל.

And we also see that there is even one who brings forth love and awe in his heart, and it passes and goes away, such as after prayer, as mentioned above.

והיינו מפני שאינו נתפס אלא במוחו ושכלו בבחי' מקיף אבל אינו נכנס לפני ולפנים שיתפעל הלב באמת לאמתו מעומקא דלבא

And this is because it is grasped only in his mind and intellect, in the manner of an encompassing [light] (makif), but it does not enter within, to the innermost, so that the heart be moved in utter truth, from the depth of the heart.

משא"כ כשיקראוהו באמת דהיינו מעומקא דלבא הנה שפת אמת תכון לעד ובל תמוט עולם ועד:

Whereas when they call upon Him in truth, that is, from the depth of the heart, then "the lip of truth shall be established forever," and it shall not falter, forever and ever.

16 והנה כתיב הקל קול יעקב קדמאה חסר ו' שהוא בחי' קלא דלא אשתמע וקול בתראה מלא ו' שהוא בחי' קלא דאשתמע כמ"ש בזוהר הקדוש.

Now, it is written, "The voice is the voice of Yaakov": the first [kol] is written lacking a vav, which is the level of the voice that is not heard, and the second kol is written full, with a vav, which is the level of the voice that is heard, as explained in the holy Zohar.

וביאור הדברים הנה בחי' יעקב הוא יו"ד עקב פי' שהיו"ד שהוא תחלת המחשבה ביו"ד נברא עוה"ב הוא נמשך לבחי' עקב ורגל שהוא בחי' הדבור.

And the explanation of the matter: the level of Yaakov is yud-akev ("yud" [and] "heel"). Meaning, that the yud, which is the beginning of thought, "with the yud the World to Come was created," is drawn down to the level of heel and foot, which is the level of speech.

ויעקב הוא מבריח מן הקצה אל הקצה. מריש כל דרגין. ובכל מדרגות עליונות יש ג"כ בחינת ראש ורגל

And Yaakov is [the bar that] "runs through from end to end," "from the head of all levels." And in all the higher levels there is also the aspect of head and foot,

כמ"ש ועמדו רגליו ביום ההוא וכתיב והארץ הדום רגלי וכתיב ומקום רגלי אכבד ויעקב הוא בחי' יו"ד עקב בכל עולם ועולם לפי ערכו.

as it is written, "And His feet shall stand on that day," and it is written, "and the earth is My footstool," and it is written, "and the place of My feet I will honour." And Yaakov is the level of yud-akev in each and every world, according to its measure.

17 והנה בחינת קלא דאשתמע הוא בחי' התורה שהוא בחי' המשכה כמשל הקול המחבר וממשיך מצפוני כוונת הלב לבא לידי גילוי בדבור וכך התורה היא בחי' חכמה עילאה בחי' חכים ולא בחכמה ידיעא

Now, the level of the voice that is heard is the level of the Torah, which is the level of drawing down, like the analogy of the voice that connects and draws the hidden intentions of the heart so that they come to be revealed in speech. And so the Torah is the level of supernal Chochmah, the level of "wise, but not with a known wisdom."

שהרי טעמי המצות לא נתגלו להיות בהתגלות רב להבין כל עמקי סודותיה בפרטי פרטות ונמשכה לבחי' גילוי ע"י התלבשותה בדברים גשמיים סדר זרעים מועד וכו'.

For the reasons of the mitzvos have not been revealed with great openness, so as to understand all the depths of its secrets in their finest details; and it was drawn into revelation through its being enclothed in physical matters: the Order of Zeraim, Moed, etc.

18 והוא בחי' קול והמשכה של יעקב יו"ד עקב דהיינו מבחי' יו"ד שהוא חכמה עילאה להיות נמשך עד עקב והוא עשי'.

And this is the level of the voice and drawing-down of Yaakov, yud-akev: that is, from the level of the yud, which is supernal Chochmah, to be drawn down to the heel, which is Asiyah.

אך כדי שיהיה האדם כלי ומכון שיהיה חכמה עילאה שורה ומתגלה בו בעסק התורה צריך להיות תחלה בבחי' בטול בבחי' רעותא דלבא

But in order for a person to be a vessel and a place in which supernal Chochmah rests and is revealed, in the study of Torah, he must first be in the level of self-nullification (bittul), in the level of the desire of the heart,

והוא בחי' קלא דלא אשתמע דרוח אמשיך רוח להיות אור ה' שורה ומתגלה בו להיות חכמת ה' בקרבו בהתגלות וחב"ד שבנפשו בטלים וטפלים אליו והוא ענין אתדבקות רוחא ברוחא.

which is the level of the voice that is not heard; for "spirit draws spirit," so that the light of G-d rests and is revealed in him, that the wisdom of G-d be within him in revelation, and the Chochmah, Binah and Daas of his soul be nullified and subordinate to Him. And this is the matter of "the cleaving of spirit with spirit."

19 וע"ז נאמר אלוהי בקרבי וכתיב ואשים דברי בפיך. דברי ממש כי דבר ה' זו הלכה היא הנגלית בו והיא המדברת מתוך גרונו.

And about this it is said, "My G-d is within me," and it is written, "And I have put My words in your mouth": "My words" literally, for "'the word of G-d': this is halachah"; it is this that is revealed in him, and it is this that speaks from within his throat.

ולכן נאמר על התורה בי מלכים ימלוכו. ואמרינן מאן מלכי רבנן. ומתניתא מלכתא. כי להיותו בביטול אל דבר ה' ורצונו וחכמתו ואינו תופס מקום מצד עצמו כלל

Therefore it is said of the Torah, "Through me kings reign," and we say, "Who are the kings? The Rabbis," and "the Mishnah is a queen." For since he is nullified to the word of G-d and to His will and His wisdom, and takes up no place of his own at all,

הנה דבר המלך הוא השלטון והוא בחי' מלך שגוזר ואומר שאם יטעון ראובן כך כו' יהיה כך.

"the word of the king is sovereign," and he is on the level of a king who decrees and says that if Reuven claims thus, etc., it shall be thus,

וכן לעשות כך ושלא לעשות כך וכו' ואינו בבחי' עבד כ"א בעשיית המצות שהוא כעבד המקיים מצות המלך ועושה דבריו:

and likewise to do thus and not to do thus, etc. And he is not on the level of a servant, except in the performance of the mitzvos, in which he is like a servant who carries out the king's commands and does his words.

20 וזהו וישב יעקב בארץ מגורי אביו. וישב הוא ענין השפלה וירידה ממקום עמידתו. ופי' שבחי' יעקב יו"ד עקב נמשך ונשפל להיות בארץ מגורי אביו.

And this is [the meaning of] "And Yaakov settled in the land of his father's sojournings (megurei)." "Settled" (vayeshev) denotes a lowering and descent from the place where one stood. And the meaning is that the level of Yaakov, yud-akev, is drawn down and lowered to be "in the land of his father's megurei."

ומגורי יש בו ב' פי' הא' הוא לשון יראה והב' הוא לשון אוצר כמו מגורה מלאה פירות שהוא כלי שאוצרין לתוכו ושניהם עולים בקנה אחד כי יראת ה' היא אוצרו כתיב.

And megurei has two meanings: the first is an expression of fear, and the second is an expression of a storehouse, as in "a granary (megurah) full of produce," which is a vessel into which one stores; and both go together, for it is written, "The fear of G-d is His treasure."

21 וכן בדברי רז"ל אוצר של יראת שמים שהיא בחי' יראה עילאה יראה בשת בבחי' בטול הוא כלי קבול לחכמה עילאה שיהא שורה ומתגלה בו ונקרא מגורי אביו

And so too in the words of our Sages, of blessed memory, "a storehouse of the fear of Heaven," which is the level of higher awe, the awe of shame, in the level of self-nullification: it is a receiving vessel for supernal Chochmah, that it may rest and be revealed in it. And it is called "his father's megurei,"

כי יעקב הוא בחי' יו"ד עקב הוא בחי' הארה והמשכה מבחי' חכמה עילאה להמשיך עד סוף כל דרגין. ובחי' חכמה עילאה נק' אביו.

for Yaakov is the level of yud-akev; he is the level of illumination and drawing-down from the level of supernal Chochmah, to draw [it] down to the end of all levels. And the level of supernal Chochmah is called "his father."

22 והנה זה הוא בבחי' יחודא עילאה ואתדבקו' רוחא ברוחא בעסק התורה להיות בטל אליו ית' בבחי' חכמה עילאה כנ"ל.

Now, this is in the level of the higher unity (yichuda ila'ah) and the cleaving of spirit with spirit in the study of Torah, to be nullified to Him, blessed be He, in the level of supernal Chochmah, as mentioned above.

אך בבחי' יחודא תתאה דהיינו להיות כלי ומכון לשבתו ית' בבחי' קיום העולם בבחי' מלכותו שיהיה גם בזה שורה ומתגלה בחי' ה' אחד.

But in the level of the lower unity (yichuda tata'ah), that is, to be a vessel and a place for His dwelling, blessed be He, in the level of the world's existence, in the level of His sovereignty, so that in this too the level of "G-d is One" rest and be revealed:

הנה זה נמשך ע"י ישיבה והשפלי אחרת ממדתו של יעקב להמשיך מדת חסד מראש כל דרגין עד סוף כל דרגין בארץ התחתונה הוא כנען שהוא בחי' מלכותו ית' ומלך במשפט יעמיד ארץ והוכן בחסד כסא.

this is drawn through another settling and lowering of the attribute of Yaakov, to draw down the attribute of Chesed from the head of all levels to the end of all levels, into the lower land, which is Canaan, which is the level of His sovereignty (malchus), blessed be He; and "A king establishes the land through justice," and "the throne is established through kindness."

שקיום העולם הוא בחסד כמ"ש עולם חסד יבנה דהיינו בעשיית המצות בכלל ששרשם הוא בחי' חסד ובפרטות הוא מצות הצדקה וחסד שלכן היא נקראת בשם מצוה סתם כו' שהיא שקולה כנגד כל המצות כמ"ש בתניא:

For the world's existence is through kindness, as it is written, "The world is built on kindness": that is, through the performance of the mitzvos in general, whose root is the level of Chesed, and in particular it is the mitzvah of charity and kindness, which is why it is called simply "the mitzvah," etc., for it is equal to all the mitzvos, as explained in the Tanya.

TORAH OHR • PARSHAS VAYEISHEV • MAAMAR 2

והנה אנחנו מאלמים אלמים כו'

"And Behold, We Were Binding Sheaves"

◇

1 והנה אנחנו מאלמים אלמים כו'. כתיב אלה המלכים אשר מלכו כו' שהן ז' מלכין קדמאין דתהו שנפלו בשבה"כ למטה לשם ב"ן דאצי' מקור דבי"ע ומשם ירדו בבי"ע וזהו ענין מיתת המלכים כידוע.

"And behold, we were binding sheaves," etc.. It is written, "These are the kings who reigned," etc.: these are the seven primordial kings of Tohu, who fell in the shattering of the vessels down to the Name Ban of Atzilus, the source of Beriah, Yetzirah and Asiyah, and from there they descended into Beriah, Yetzirah and Asiyah. This is the matter of "the death of the kings," as is known.

2 והנה בשבה"כ נפלו כמה בחי' דהיינו הן בחי' נשמות והן בחי' מלאכים והן בחי' כחות אלקיים עצמם כולם נשברו ונפלו למטה בבי"ע והכחות אלקים נפילתן היינו שירדו להחיות בי"ע כו'.

Now, in the shattering of the vessels a number of levels fell: namely, the level of souls, the level of angels, and the level of the G-dly powers themselves. All of them were shattered and fell down into Beriah, Yetzirah and Asiyah; and the fall of the G-dly powers means that they descended to give life to Beriah, Yetzirah and Asiyah, and so on.

ופי' וענין השבירה של הכלים ושל הנצוצות כו'. הוא ענין התפרדותן לחלקים רבים כמו עד"מ תיבת ברוך כשאותיותי' מצורפות בתיבה זו מתלבש בהן השכלה שהוא ענין הברכה

The explanation and meaning of the shattering of the vessels and of the sparks is that they separated into many pieces. By way of analogy: the word ברוך ("blessed"): when its letters are joined together in this word, an idea is enclothed in them, namely the idea of blessing;

אבל כשיתפרדו הד' אותיות אלו זמ"ז להיות הבי"ת בפ"ע וכן הרי"ש וכו' אזי לא ימצא בהן התלבשות השכלה זאת כלל.

but when these four letters separate from one another, so that the ב stands by itself, and likewise the ר, and so on, then this enclothed idea will not be found in them at all.

3 ועד"ז הוא שבה"כ דתהו שנתפרדו הכלים לחלקים רבים מפורדים זמ"ז עד שנסתלק מהם האור שהי' מתלבש בתוכן קודם פירוד זה.

In the same way is the shattering of the vessels of Tohu: the vessels separated into many pieces, divided from one another, until the light that had been enclothed within them before this separation departed from them.

ומצד זה ירדו במדרגה בבחי' בי"ע ונתהוו מזה עולמות הנפרדים ברואים רבים מינים ממינים שונים כמ"ש היש מספר כו'.

Because of this they descended in level to the plane of Beriah, Yetzirah and Asiyah, and from this came into being the worlds of separation: many creatures, species upon species of different kinds, as it is written, "Is there any number [to His troops]," etc..

4 והנה עצמות המאציל ב"ה הוא יחיד ומיוחד בתכלית היחוד כנודע ולזאת כדי שיתהוו בחי' הנבראים

Now, the Essence of the Emanator, blessed be He, is singular and unique in the ultimate unity, as is known. Therefore, in order that created beings should come into being,

שהם בבחי' רבוי גדול ובבחי' פירוד שהם בחי' יש ודבר בפ"ע שזהו ממש המנגד אל אמתות אחדותו ב"ה שאין עוד מלבדו.

which are in a state of great multiplicity and in a state of separateness, that is, in the state of something, an entity in its own right, which is the very opposite of the truth of His unity, blessed be He, that "there is nothing else besides Him",

הוצרך להיות ע"י שבה"כ שמחמת שנתפרדו לחלקים קטנים רבים מאד ע"ז נעשה בחי' הרבוי של הנבראים וגם ע"י פירוד זה נעשה כל נברא מהות בפ"ע שכל מלאך מובדל מחבירו כו'.

it had to come about through the shattering of the vessels: because they separated into very many small pieces, the multiplicity of created beings came about through this; and also through this separation each creature became an entity of its own, so that each angel is set apart from its fellow, and so on.

5 והנה כאשר ירדו הכלים והנצוצות מאת פניו יתי' לפי גודל הירידה כך נעשה בהם הפירוד והרבוי.

Now, when the vessels and the sparks descended from before Him, may He be blessed, the separateness and multiplicity that came about in them was according to the extent of the descent.

וכל שעדיין לא ירדו כ״כ אזי לא הי׳ הפירוד כ״כ כי כל הקרוב קרוב יותר אליו ית׳ יש בו יותר

Whatever had not yet descended so far did not have as much separateness, for whatever is closer to Him, may He be blessed, has more

הבטול והאחדות וכל שנתרחקו יותר אזי נעשה בהן יותר הפירוד והרבוי ונמצא כשנפלו למטה בעשייה נעשה הפירוד והרבוי ביותר.

self-nullification and oneness; and the further they became distant, the more separateness and multiplicity came about in them. It follows that when they fell down into Asiyah, the separateness and multiplicity became greatest of all.

6 וז״ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד כו׳ שהנהר הנמשך מעדן שהוא חכ׳ דאצילות

This is what is written, "And a river goes out of Eden to water the garden, and from there it divides," etc.. The river that is drawn from Eden, which is Chochmah of Atzilus,

בהיותה נמשכת והולכת דרך כל עולם האצי׳ עד הגן הוא בחי׳ מל׳ דאצילות הוא הכל נהר אחד עדיין מושלל מגדר ההתחלקות בתכלי׳.

as it is drawn and travels through the whole World of Atzilus until [it reaches] the garden, which is the level of Malchus of Atzilus, is all one river, still entirely beyond the bounds of division.

כי באצי׳ איהו וגרמוהי חד שהן בבחי׳ ביטול אמיתי למאצילן ומיוחדין עמו בתכלית היחוד שהוא הפוך הפירוד והרבוי כו׳.

For in Atzilus "He and His causations are one": they are in a state of true self-nullification to the One who emanates them, and are united with Him in the ultimate unity, which is the opposite of separateness and multiplicity, and so on.

7 וכיון שמגיע הנהר בראש הבריאה אזי כתיב ומשם יפרד והיה לד׳ ראשים. ואף שלא נתוסף בו מים עכ״ז נתפרד והיו לד׳ חלקים.

And once the river reaches the head of Beriah, then it is written, "and from there it divides and becomes four heads". Although no water was added to it, it nevertheless divided and became four parts.

והן ד׳ מחנות שכינה פני ארי׳ אל הימין פני שור כו׳. אך הם חלקים כוללים עדיין שכל חלק מהם כולל כמה פרטים רבים.

These are the four camps of the Shechinah: "the face of a lion on the right, the face of an ox," etc.. But these are still general parts, each of which includes many particulars.

8 ובירידת המדרגה עוד נתחלק מבחי' מיכאל שהוא בחי' פני אריה לקפ"ו אלף בחינות מחולקות שהן מחנה מיכאל.

And as the level descends further, the level of Michael, which is the level of the face of the lion, divided into 186,000 separate aspects, which are the camp of Michael.

וכן מבחי' גבריאל שהוא בחי' פני שור נתחלק לחלקים רבים שהם כל פרטי המלאכים דמחנה גבריאל כו' וכ"ז הוא עדיין בעולם הבריאה וביצירה מתחלק עוד לפרטים יותר שהן הרוחות דיצירה.

So too the level of Gavriel, which is the level of the face of the ox, divided into many parts, which are all the individual angels of the camp of Gavriel, and so on. All this is still in the World of Beriah; in Yetzirah it divides further into more particulars, which are the ruchos of Yetzirah.

ובעשיה מתחלק עוד לחלקים רבים ביותר שהם הנפשות דעשיה והכל הוא מבחי' שבה"כ שמתפררים בפירור אחר פירור ורבוי אחר רבוי כנ"ל.

And in Asiyah it divides further into the greatest number of parts, which are the nefashos of Asiyah. All of it comes from the shattering of the vessels, as they crumble fragment after fragment, multiplicity after multiplicity, as explained above.

אך המלאכים הם אשר כבר נתקנו בבחי' עולם התקון וזהו הנק' ואשר משרתיו כולם עומדים כו'. ובחי' יוצר משרתי' הם המתבררי' בכ"י כו':

But the angels are those that have already been rectified in the level of the World of Tikkun; this is what is called "and those who serve Him all stand," etc.. And the level of "He forms His servants" are those who are refined every day, and so on.

9 והנה כמו שהוא במלאכים כך עד"ז נמצא בנשמות שע"י רבוי יריידת המדרגות בהשתלשלות העולמות מתפררים לחלקים קטנים מאד ברבוי אחר רבוי כו'

Now, just as it is with the angels, so in the same way it is found with the souls: through the many levels of descent in the chain of descending worlds (hishtalshelus) they crumble into very small pieces, multiplicity after multiplicity, and so on.

כי ד' דגלי מדבר הם מספר שרשי הנשמות בעולם הבריאה ונשמת יהודה כוללת כל הנשמות שבמחנה יהודה

For the four banners of the wilderness are the number of the roots of the souls in the World of Beriah; and the soul of Yehudah includes all the souls in the camp of Yehudah,

ואח״כ נתחלק להרבה נשמות פרטיים שבדגל מחנה יהודה וכן בשאר הדגלים והשבטים עד שנעשו ס״ר בעולם הבריא׳.

and afterwards it divided into many individual souls in the banner of the camp of Yehudah, and likewise in the other banners and tribes, until they became six hundred thousand in the World of Beriah.

כי התורה מדברת הכל בעולם הבריאה אבל ביצירה נתרבו החלקים יותר במספר גדול הם בבחי׳ הרוח דיצירי׳.

For the Torah speaks entirely of the World of Beriah; but in Yetzirah the parts multiplied further into a great number, and they are on the level of the ruach of Yetzirah.

10 ובעשי׳ המספר של הנפשות דעשייה הוא גדול יותר מכולן. אך הס״ר נשמות הם שכבר נתקנו ונתבררו משבה״כ ונכללו בעולם התקון.

And in Asiyah the number of the nefashos of Asiyah is greater than all of them. But the six hundred thousand souls are those that have already been rectified and refined from the shattering of the vessels and included in the World of Tikkun.

וכמו שנמצא ענין השבירה שהוא בחי׳ הרבוי והפירוד בנשמות ומלאכי׳ כנ״ל כך ימצא בכחות האלקיים ממש שנתחלקו לחלקים רבים מאד ונתפזרו לבי״ע כו׳

And just as the shattering, which is multiplicity and separateness, is found in the souls and angels, as explained above, so it is found in the G-dly powers themselves: they divided into very many parts and were scattered into Beriah, Yetzirah and Asiyah, and so on.

וכל מה שירדו יותר בירידת המדרגה נתרבה יותר הפירוד דהיינו שכל חלק וכל נצוץ נתחלק עוד לנצוצות וחלקים רבים ע״ד הנ״ל במלאכי׳ ונשמות כי

And the further they descended in level, the more the separateness increased; that is, each part and each spark divided further into many sparks and parts, in the manner explained above regarding angels and souls. For

הנה ידוע ע״פ ורוח אלקים מרחפת רפ״ח מת דהיינו רפ״ח נצוצין שנפלו מעולם התהו עם הכלים שנשברו.

it is known on the verse “and the spirit of G-d hovered (merachefes)”: merachefes [spells] “288 (רפ״ח) died (מת),” that is, 288 sparks that fell from the World of Tohu together with the vessels that were shattered.

11 ומספר רפ"ח הוא בחי' הפירוד של הנצוצין שנפלו כמו שהיו עדיין באצילות שזהו ראשית ירידתן שאז נתפרדו למספר רפ"ח וזהו רפ"ח מת כו'.

The number 288 is the separation of the sparks that fell as they still were in Atzilus, which is the beginning of their descent, when they separated into the number 288; this is "288 died," and so on.

אבל אח"כ כשנפלו מאצי' לעולם הבריאה אזי כל נצוץ מרפ"ח נצוצים הנ"ל שבאצי' נתחלק שם בבריאה לחלקים רבים מאד וכשנפלו מבריאה ליצירה

But afterwards, when they fell from Atzilus to the World of Beriah, each spark of the 288 sparks in Atzilus mentioned above divided there in Beriah into very many parts; and when they fell from Beriah to Yetzirah,

אזי נתחלקו עוד לחלקים ונצוצים קטנים וכן מיצי' לעשיה נתחלקו ונתפרדו עוד ביותר לאלפים ורבבות.

they divided further into small parts and sparks; and likewise from Yetzirah to Asiyah they divided and separated still further, into thousands and myriads.

12 ובזה יובן מה שנמשך הגלות כ"כ הרבה יותר מן י"ז מאות שנה וידוע שהכוונה הכל לברר הרפ"ח ניצוצים וכשיוגמרו הברורי' יבא משיח בב"א.

Through this we will understand why the exile has lasted so long, far more than seventeen hundred years. It is known that the whole intent is to refine the 288 sparks, and when the refinements are completed, Mashiach will come, speedily in our days.

וא"כ הוא תמוה וכי אפשר שלא נתברר עדיין רפ"ח נצוצים במשך רב כזה אשר דור הולך ודור בא וכל א' מישראל מברר חלקו שצריך

If so, this is puzzling: is it possible that the 288 sparks have still not been refined over such a long time, in which "a generation goes and a generation comes," and every Jew refines the portion he needs

לברר ומה גם שמספרן של ישראל שצריכי' לברר הרפ"ח הם ס"ר כיוצאי מצרים והרי עתה ב"ה ישראל רבים יותר ממספר זה יוסף ה' עליהם כו'

to refine? All the more so, since the number of Jews who must refine the 288 is six hundred thousand, like those who went out of Egypt, and now, thank G-d, the Jews are more than this number, may G-d add to them, etc.;

וכ״ש בזמן הקדמוני׳ שהי׳ נמצא כפרים שהיו בהם יותר מס״ר כמ״ש בגמ׳ כפר שחליים כו׳.

and all the more so in ancient times, when there were villages that had more than six hundred thousand [in them], as the Gemara says about the village of Shechalayim, etc.

אלא שהוא משום שלמטה בעשייה נתפרדו הניצוצי׳ לאלפים ורבבות אין מספר ומספר רפ״ח הוא באצי׳ ושם הם ג״כ מספר ס״ר נשמות כלליי׳ שהם צריכים לברר רפ״ח חלקים גדולים הן הניצוצות שבאצי׳.

But [the answer] is that below, in Asiyah, the sparks separated into thousands and myriads without number. The number 288 is in Atzilus, and there, too, is the number of six hundred thousand general souls, which must refine 288 large parts, namely the sparks in Atzilus.

וכמו שלמטה נתרבה מספר הנשמות כנ״ל כך נתרבו מאד הניצוצים לאלפי אלפים חלקים קטנים ולכך נמשך הגלות שעדיין לא נשלם כל הבירורים כו׳ וכשישלם הבירור יבא הגואל בב״א:

And just as below the number of souls multiplied, as explained above, so the sparks multiplied greatly into thousands upon thousands of small parts. Therefore the exile has lasted long, for all the refinements have not yet been completed, etc.; and when the refinement is completed, the redeemer will come, speedily in our days.

13 והנה כתי׳ מה רבו מעשיך ה׳ כלם בחכמה עשית פי׳ שבחי׳ הרבוי שנעש׳ ע״י שבה״כ הנ״ל בנבראי׳ שבב״ע

Now, it is written, “How many are Your works, Havayah! You made them all with wisdom.” This means: the multiplicity that came about through the shattering of the vessels, as explained above, in the creatures of Beriah, Yetzirah and Asiyah,

ובפרט בעשי׳ הרבוי והפירוד גדול יות׳ שכל א׳ מובדל מחבירו ובבחי׳ יש ונפרד וזהו מה רבו מעשיך ה׳ כו׳.

and especially in Asiyah, where the multiplicity and separateness are greater, for each one is set apart from its fellow and is in a state of a separate something. This is “How many are Your works, Havayah,” etc.

14 וכולם בחכ׳ עשית עשית הוא לי׳ תיקון שע״י החכ׳ הם מתתקנים בבחי׳ עולם התיקון דהיינו

“You made them all with wisdom”: “made” (עשית) is a term of rectification: through Chochmah they are rectified on the level of the World of Tikkun; that is,

שע"י החכ' מגיע ונמשך בהם הביטול להיו' בטלים ונכללים אליו ית' ולהיו' מתחברין יחד ע"י"ז ולא יהיו מפורדים וזהו עבודת הישראל.

through Chochmah self-nullification reaches them and is drawn into them, so that they become nullified and included in Him, may He be blessed, and through this become joined together and are no longer separate. And this is the service of the Jewish people.

15 וזאת תורת האדם לברר בירורין ולהעלותן מבחי' הפירוד לאחדות ה' וזהו אתה אחד ושמך אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ.

"And this is the teaching of man": to refine what must be refined and raise it from separateness to the oneness of G-d. This is "You are One, and Your Name is One, and who is like Your people Israel, one nation in the land."

פי' אתה היינו מהו"ע ית' שהוא יחיד ומיוחד ב"ה. ושמך הוא בחי' הזיו והאור המתפשט ממנו הנק' אא"ס ב"ה הוא ג"כ אחד בתכלית.

The meaning: "You" is His Essence, may He be blessed, who is singular and unique, blessed be He. "Your Name" is the radiance and light that spreads forth from Him, called the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He; it too is utterly one.

16 ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ דהיינו שהם עושים בחי' אחד אפי' בארץ שעם היות שבארץ הוא הפירוד היותר גדול כנ"ל שעיקר הפירוד והרבוי הוא בעשיי' אעפ"כ הישראל

"And who is like Your people Israel, one nation in the land": that is, they make oneness even in the land [below]. For although in the land [below] there is the greatest separateness, as explained above, since separateness and multiplicity are mainly in Asiyah, nevertheless the Jewish people,

ע"י עבודתן ותורתן הם עושים שם ג"כ אחד שהם מעלים הנצוצים שנפלו שם בשבה"כ שיתעלו באחדות ה':

through their service and their Torah, make oneness there too, for they raise the sparks that fell there in the shattering of the vessels so that they are elevated into the oneness of G-d.

17 וזהו והנה אנחנו מאלמים אלומים בתוך השדה. שזה הי' ג"כ עבודת השבטים ראובן ושמעון כו'

And this is "And behold, we were binding sheaves in the midst of the field." For this was also the service of the tribes, Reuven and Shimon, etc.:

שהיו מבררים הנצוצין שנפלו בבחי' פירוד בשבה"כ והיו מעלי' אותן בבחי' מ"ן להתכלל במל' דאצי' וע"ז היו מתחברים שם יחד והיו לאחדים שהרי נכללו באחדות ה' בבחי' מדת מלכותו ית'.

they would refine the sparks that fell into a state of separateness in the shattering of the vessels and raise them as mayin nukvin (feminine waters) to be included in Malchus of Atzilus. Through this they were joined together there and became one, since they were included in the oneness of G-d, in the attribute of His sovereignty, may He be blessed.

18 וזהו פי' מאלמים אלומים. עד"מ כמו שקושרין העמרים שמקבצין כמה שבולים רבים מאד ומחברין אותן וקושרין אותן באגודה אחת

And this is the meaning of "binding sheaves." By way of analogy, it is like binding the sheaves: one gathers a great many stalks, joins them and binds them into a single bundle,

וזהו הנק' אלומה כידוע והרי מתחלה היו השבולים מפורדים זמ"ז וע"י קשירה זו היו לאחדים.

and this is what is called a sheaf, as is known. At first the stalks were separate from one another, and through this binding they became one.

כמו"כ ממש הוא ענין הבירורים והעלאת הנצוצות הנ"ל כשמעלין אותן מטורי דפרודי להתכלל בבחי' מ"ן באחדות ה' שנמצא נעשו ונכללו בבחי' אחד ממש ממה שהיו בתחלה בבחי' פירוד ורבוי כנ"ל.

Exactly so is the matter of the refinements and the raising of the sparks mentioned above: when they are raised from "the mountains of separation" to be included, as mayin nukvin, in the oneness of G-d, it follows that they have become, and been included as, truly one, from what they were at first, in a state of separateness and multiplicity, as explained above.

19 וזהו מאלמים אלומים היינו העלאת הנצוצות בבחי' מ"ן בתוך השדה הוא בחי' חקל תפוחין שהיא מל' דאצי' שלשם נכלל המ"ן כנודע.

And this is "binding sheaves," namely the raising of the sparks as mayin nukvin, "in the midst of the field," which is the level of "the field of holy apples," which is Malchus of Atzilus, where the mayin nukvin is included, as is known.

ועוד זאת מה שנק' העלאת מ"ן בלשון מאלמים אלומים. מלשון אלם שאינו יכול לדבר.

Furthermore, the reason the raising of mayin nukvin is called by the term "binding sheaves" (me'almim alumim) is from the term illem, a mute who cannot speak.

הואיל וענין העלאת מ"ן הוא בחי' בטול היש שנתבטל ממש להכלל בה' הרי אז הוא בבחי' אלם שאינו יכול לדבר ולהשפיע לזולתו שזהו בחי' יש.

Since the raising of mayin nukvin is the nullification of one's sense of being something, becoming truly nullified so as to be included in G-d, it is then in the state of a mute who cannot speak and give to another, [for giving to another] is the state of a something.

וכיון שעיקר העלאה זו הוא בחי' הבטול ע"כ הוא הפוך ההשפעה ונק' אלם (וכענין איידי דטריד למיבלע כו' עמ"ש ע"פ התוספתא דבשלח)(ד' נ"א) בענין אגלידו מיא כו'

And since the essence of this raising is self-nullification, it is therefore the opposite of giving [to others], and it is called "mute." (This is like the idea "since he is busy swallowing," etc.; see what is explained on the Tosefta in Beshalach (p. 51) on the matter of "the waters froze," etc.

ועמ"ש בטעם שהמסעות היו מ"ב וסה"ע הוא מ"ט ימים כי בסה"ע שהוא המשכות יש בכל מדה בחי' גילוי מל' דחסד כו' משא"כ במסעות העלאות הפוך הגילוי כו' ע"ש.

And see what is explained on the reason that the journeys were forty-two while the Counting of the Omer is forty-nine days: for in the Counting of the Omer, which is drawings-down, in each attribute there is the level of revelation, Malchus of Chesed, etc., whereas the journeys are ascents, the opposite of revelation, etc.; see there.)

כי הנה הדבור שבאדם אינו צריך לו רק בשביל לדבר לזולתו אבל כשהוא בפ"ע א"צ לדבר.

For speech in a person is needed only in order to speak to another; but when he is by himself, he does not need to speak.

וכך יובן למעלה בנמצאים הרוחניים ענין בחי' הדבור שבהם (כמו שמצינו בגמ' שתי רוחות מספרות כו')

And so it will be understood above, in spiritual beings, that the level of speech in them (as we find in the Gemara, "two spirits were conversing," etc.)

הוא בחי' כח ההשפעה לזולתו מעילה לעלול וזהו כשהעילה הוא מהות בפ"ע אז יכול להשפיע להעלול שלו

is the power to give to another, from cause to effect. This is when the cause is an entity in its own right: then it can give to its effect.

אבל בהיותו דבוק בעילתו וטרוד לקבל שפע לעצמו אז הוא בבחי' בטול לעילתו ואין בו כח להשפיע לזולתו מצד עוצם ביטולו כו'.

But when it is attached to its own cause and occupied with receiving flow for itself, it is then in a state of self-nullification to its cause, and it has no power to give to another because of the intensity of its self-nullification, etc.

20 ובחי' בטול זה שדבוק בעילתו הוא עד"מ העובר כשהוא בבטן אמו שאינו מהות בפ"ע רק אוכל ממה שאמו אוכלת כו' אלא לאחר הלידה נעשה יש בפ"ע עד שיכול אח"כ לדבר לזולתו כו'.

And this self-nullification, of being attached to its cause, is by way of analogy like the fetus while it is in its mother's womb: it is not an entity in its own right, but "eats what its mother eats," etc. Only after birth does it become a something in its own right, until afterwards it can speak to another, etc.

21 ועד"ז יובן בענין הבירורי' שעולים בבחי' מ"ן ונכללים בבחי' עבור ביסוד דנוק' דהיינו שמתחלה היו בבחי' יש ודבר בפ"ע והי' יכול להשפיע לזולתו

In the same way it will be understood regarding the refinements that rise as mayin nukvin and are included, in the manner of gestation, in the Yesod of Nukva: at first they were in the state of something, an entity in its own right, and could give to another;

אבל כשנכלל בבחי' מ"ן שהוא בחי' בטול לאוא"ס ב"ה ודבוק בו בתכלית ה"ז בחי' עבור שאז אינו מהות בפ"ע

but when it is included as mayin nukvin, which is the state of self-nullification to the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, and is utterly attached to Him, this is the state of gestation, when it is not an entity in its own right,

רק אוכל ממה שאמו אוכלת ולפיכך נק' אז אלומים מלשון אלמים שאינו יכול לדבר ולהשפיע לזולתו מצד עוצם הביטול כמשל העובר כו'

but only "eats what its mother eats." Therefore they are then called alumim (sheaves), from the term illemim (mutes), who cannot speak and give to another because of the intensity of the self-nullification, as in the analogy of the fetus, etc.;

משא"כ קודם העלאה זו ועבור זה הי' בבחי' יש לדבר ולהשפיע כו' אלא שע"י העלאה זו נעשה בחי' אלמים.

whereas before this raising and this gestation it was in the state of something, able to speak and give, etc. But through this raising it became the state of illemim (mutes).

22 ועד״ז יובן שיש ג״כ עבור שני לאחר הלידה כמ״ש בע״ח והיינו בשביל המשכת מוחין דגדלות צריך לבא מתחלה בבחי׳ הבטול בתכלית וזהו העבור שני דהיינו שלאחר שהיו לו מוחין והי׳ יכול להשפיע לזולתו.

In the same way it will be understood that there is also a second gestation after birth, as is written in Etz Chaim. That is: in order to draw down the mature intellect (mochin degadlus), one must first come into the state of utter self-nullification. This is the second gestation: after he already had intellect and could give to another,

עתה מתכלל בבחי׳ עבור בתכלית הבטול (ונעשה בחי׳ אלם כנ״ל) כדי שע״י בטול זה יומשך לו אח״כ מוחין דגדלות מא״ס ב״ה.

he is now included in the state of gestation, in utter self-nullification (and becomes mute, as explained above), so that through this self-nullification mature intellect may afterwards be drawn to him from the Infinite One, blessed be He.

והנה כ״ז הי׳ עבודת השבטי׳ שהן בעולם הבריאה (לבד מיוסף שהוא מאצי׳ כדלקמן אי״ה) והם מרכבה לבחי׳ מל׳ דאצי׳

Now, all this was the service of the tribes, who are in the World of Beriah (apart from Yosef, who is from Atzilus, as will be explained below, G-d willing), and they are a chariot for Malchus of Atzilus.

והוא כענין י״ב בקר שהיו בים של שלמה שהן י״ב בחי׳ שבראש הבריאה והים עומד עליהם הוא בחי׳ מל׳ דאצי׳.

This is like the twelve oxen in Shlomo's Sea: they are the twelve levels at the head of Beriah, and the Sea standing on them is the level of Malchus of Atzilus.

ולזאת עיקר עבודתם והעלאת מ״ן מהבירורים שבירורו בבי״ע היה מגיע עד המל׳ דאצי׳ ולשם הי׳ נכלל בבחי׳ מ״ן.

Therefore the essence of their service, and the raising of mayin nukvin from the refinements they refined in Beriah, Yetzirah and Asiyah, reached as far as Malchus of Atzilus, and there it was included as mayin nukvin.

23 וזהו מאלמים אלומים בתוך השדה כנ״ל. אמנם ידוע שהמ״ן אע״פ שכבר נכלל בבחי׳ מל׳ עדיין הוא צריך בירור שני ע״י המ״ד.

And this is "binding sheaves in the midst of the field," as explained above. However, it is known that the mayin nukvin, although it has already been included in Malchus, still needs a second refinement through the mayin duchrin (masculine waters).

והוא שנמשך מ"ד דז"א לברר המ"ן דנוק' וזהו ענין יחוד זו"נ. והענין כי אע"פ שנתבררו הנצוצות ונכללו בבחי' מ"ן שהוא בחי' בטול לאלקות כנ"ל עכ"ז א"א להם להתייחד ממש באלקותו ית'

That is, the mayin duchrin of Z'eir Anpin is drawn down to refine the mayin nukvin of Nukva, and this is the union of Z'eir Anpin and Nukva. The explanation: although the sparks have been refined and included as mayin nukvin, which is self-nullification to G-dliness, as explained above, they nevertheless cannot truly become one with His G-dliness,

(כמו שהיו קודם שבה"כ שהיו בחי' אלקות ממש מי"ס דתהו) עד שיומשך עליהם גילוי שם מ"ה דאצי' ועי"ז יתבררו בירור שני והוא העיקר.

(as they were before the shattering of the vessels, when they were actual G-dliness, from the ten Sefiros of Tohu), until the revelation of the Name Mah of Atzilus is drawn down upon them; through this they are refined with a second refinement, and this is the main one.

יען בחכ' דוקא אתברירו שהוא בחינת המ"ד כי הבירור הראשון הי' רק שיהי' בהם בחי' בטול היש

For "they are refined specifically through Chochmah," which is the level of the mayin duchrin; for the first refinement was only that they should have in them the nullification of their sense of being something,

וזהו רחוק עדיין מאלהות מאד דאיהו וגרמוהי חד שהם בבחי' בטול אמיתי אלא ע"י שנמשך בהן בחי' מ"ד שהוא הארת שם מ"ה לבררם אז נכללו בבטול אמיתי באלקו'.

and this is still very far from G-dliness, where "He and His causations are one," being in true self-nullification. Only when the mayin duchrin, which is the illumination of the Name Mah, is drawn into them to refine them are they included in true self-nullification in G-dliness.

24 וכמשל באדם שמברר בירורים ע"י שאוכל ושותה ואח"כ מתפלל באהוי"ר ע"י כח זה שאכל ושתה שנמצא נכללו החיות של המאכלים והמשקים שנפלו בשבה"כ בבחי' האוי"ר שלו ועכ"ז הוא עדיין רחוק ממהו' אחד האמת

It is like a person who refines refinements by eating and drinking and afterwards prays with love and awe through the strength of what he ate and drank, so that the life-force of the food and drink, which fell in the shattering of the vessels, is included in his love and awe. Nevertheless, this is still far from the essence of the true One,

אלא כשע"י העלאת מ"ן דאוי"ר שלו נמשכו לו דוי"ר מלמעלה מאת ה' שתפול עליו אימה כו' אז יוכללו באוי"ר זו שנמשכי' מלמעלה מבחי' אלקות ממש ועד"ז הוא בירור שני דמ"ד.

until, through the raising of the mayin nukvin of his love and awe, love and awe are drawn down to him from above, from G-d, so that "dread falls upon him," etc. Then they are included in this love and awe that is drawn from above, from actual G-dliness. In the same way is the second refinement of the mayin duchrin.

25 ואפי' ר"ע שיצתה נשמתו באחד עכ"ז הרי מס"נ של הנברא רחוק עדיין מאלקות אלא שנמשך עליו הארה מבחי' אחד האמת ואז נכלל מס"נ שלו בבחי' אחד ממש.

Even Rabbi Akiva, whose soul departed with "One": nevertheless, the self-sacrifice (mesirus nefesh) of a created being is still far from G-dliness, except that an illumination from the level of the true One was drawn upon him, and then his self-sacrifice was included in the level of actual oneness.

וזהו ענין למהוי אב"א שבחי' א' דיחו"ת בטול היש נכלל ביחו"ע בטול אמיתי כו'.

This is the meaning of "to be one with the One": the "one" of the lower unity (yichuda tata'ah), the nullification of one's sense of being something, is included in the higher unity (yichuda ila'ah), true self-nullification, etc.

26 ובחי' מ"ד זה הנמשך לברר המ"ן דנוק' זהו מדרגת יוסף הצדיק שהוא בחי' ונהר יצא מעדן להשקות את הגן שהגן הוא בחי' מל' ועד שם נמשך בחי' נהר הנביעה מאא"ס ב"ה

And this level of mayin duchrin that is drawn down to refine the mayin nukvin of Nukva is the level of Yosef the tzaddik, who is the level of "And a river went out of Eden to water the garden." The garden is the level of Malchus, and the flowing river from the Infinite Light, blessed be He, is drawn as far as there;

והוא בחי' הארת הקו"ח ושם מסתיים ואינו נמשך בבי"ע לכך הם עלמא דפרודא ומשם יפרד כו'.

it is the illumination of the kav and the thread (chut), and there it ends and is not drawn into Beriah, Yetzirah and Asiyah. That is why they are a world of separation, and "from there it divides," etc.

אלא שיוסף הוא צדיק שמקשר וממשיך הארת אא"ס בבי"ע והיינו ע"י שהנבראים נכללים בבחי' מ"ן בהמל' דאצי' כנ"ל ויוסף ממשיך הארת אא"ס ב"ה במל'

But Yosef is a tzaddik who connects and draws the illumination of the Infinite Light into Beriah, Yetzirah and Asiyah. That is: the created beings are included as mayin nukvin in Malchus of Atzilus, as explained above, and Yosef draws the illumination of the Infinite Light, blessed be He, into Malchus

לברר את המ״ן בירור שני שיהיו נכללים באלקותו ממש כנ״ל והארה זו היא בחי׳ הארת הקו וחוט דאא״ס וזהו בחי׳ ונהר יצא להשקות כו׳ כנ״ל.

to refine the mayin nukvin with a second refinement, so that they are included in His actual G-dliness, as explained above. This illumination is the illumination of the kav and thread of the Infinite Light, and this is "And a river went out to water," etc., as explained above.

27 ונמצא מדרגת הבירור דיוסף הוא למעלה מעלה מהבירור של השבטים שבירור של השבטים הוא שמעלים מ״ן במל׳ דאצי׳ ועדיין לא נהפך לאלהות ממש עד שיוסף ממשיך המ״ד

It follows that the level of Yosef's refinement is far higher than the refinement of the tribes. For the refinement of the tribes is that they raise mayin nukvin into Malchus of Atzilus, and it has not yet been transformed into actual G-dliness until Yosef draws down the mayin duchrin,

שהוא הארת אא״ס שמלובש בחכמה שזהו ונהר יצא מעדן כו׳ ובחכמה אתברירו בירור ב׳ ואזי נכלל המ״ן באלקות ממש שהיא התכללות יחו״ת ביחו״ע כנ״ל.

which is the illumination of the Infinite Light enclothed in Chochmah; this is "And a river went out of Eden," etc. "Through Chochmah they are refined" with the second refinement, and then the mayin nukvin is included in actual G-dliness, which is the inclusion of the lower unity in the higher unity, as explained above.

28 והיינו מ״ש והנה אנחנו מאלמים אלומים בתוך השדה שהוא הבירורים מבי״ע להעלותן בבחי׳ מ״ן במל׳ כנ״ל.

This is what is written, "And behold, we were binding sheaves in the midst of the field": these are the refinements from Beriah, Yetzirah and Asiyah, to raise them as mayin nukvin into Malchus, as explained above.

ויוסף עצמו בירר בירור זה הראשון ג״כ אף ששרשו משם מ״ה דאצי׳ שהוא בחי׳ המ״ד אעפ״כ מאחר שנתלבש למטה בגוף היה צריך לברר בירור זה התחתון ג״כ כשאר אחיו

And Yosef himself also refined this first refinement: although his root is from the Name Mah of Atzilus, which is the level of the mayin duchrin, nevertheless, since he was enclothed below in a body, he also had to refine this lower refinement, like the rest of his brothers.

וזהו והנה אנחנו מאלמים כו׳ שכולנו שוים בזה להעלות מ״ן במל׳. אלא שלאחר בירור זה

This is "And behold, we were binding…": all of us are equal in this, in raising mayin nukvin into Malchus. But after this refinement,

והנה קמה אלומתי כו' שנמצא בו מעלה יתירה מצד שרשו בשם מ"ה דאצי' שע"ז מדרגתו הוא להוריד מ"ד לברר בירור שני את המ"ן שכבר העלו במל'.

"and behold, my sheaf arose," etc., for he has an additional advantage because of his root in the Name Mah of Atzilus; through this his level is to bring down mayin duchrin, to refine with a second refinement the mayin nukvin that they had already raised into Malchus.

29 ובירור זה אין בכח שאר השבטים שהן בבריאה כו' שלמטה מטה מאצי'. וזהו תסובנה אלומותיכם ותשתחוין לאלומתי בבחי' בטול ממש

And this refinement is not in the power of the other tribes, who are in Beriah, etc., far below Atzilus. And this is "your sheaves came around and bowed down to my sheaf," in actual self-nullification.

כי בלעדי המ"ד דיוסף לא נכלל המ"ן שלהם באלקות ממש רק שע"י המ"ד דיוסף שמבררם בירור ב' שיוכללו בביטול אמיתי דמ"ה

For without Yosef's mayin duchrin their mayin nukvin would not be included in actual G-dliness; only through Yosef's mayin duchrin, which refines them with the second refinement so that they are included in the true self-nullification of Mah,

וזהו ותשתחוין כו' ואז הוא שנכללו באלקות כנ"ל (ועמ"ש בענין ב' בירורים אלו ע"פ ואלה שמות):

and this is "and they bowed down," etc.: then they are included in G-dliness, as explained above. (And see what is explained on these two refinements on the verse "And these are the names.")

30 והנה להבין ביאור ענין ותשתחוין לאלומתי. גם ענין החלום השני השמש והירח כו' משתחוים לי שהדברים מגיעים ליעקב וכמ"ש ואביו שמר כו'.

Now, to understand the explanation of "and they bowed down to my sheaf," and also the matter of the second dream, "the sun and the moon… bowing down to me," for the words reach Yaakov, as it is written, "and his father kept [the matter]," etc.:

איך יתכן שיעקב שהוא למעלה במדרגה מיוסף כי הוא בחי' גוף ויוסף בחי' ברית ואע"ג דגוף וברית כחדא מ"מ הוא גבוה כו' א"כ איך ישתחוה ליוסף וזה תמוה.

How is it possible that Yaakov, who is higher in level than Yosef, for he is the level of the body [Tiferes] and Yosef the level of the covenant [Yesod], and although "body and covenant are counted as one," nevertheless he is higher, etc., if so, how would he bow down to Yosef? This is puzzling.

אך הענין כי השתחוואה כוללת ב׳ בחי׳. הא׳ בחי׳ בטול שבטל ומשתחוה כו׳ כמו וצבא השמים לך משתחוים שהם מתבטלים כו׳. הב׳ הוא ענין המשכה שמרכין ראשו וממשיכו למטה.

But the matter is that bowing includes two aspects. The first is self-nullification: one is nullified and bows down, etc., as in "and the host of heaven bow down to You," for they are nullified, etc. The second is drawing down: one bends his head and draws [it] downward.

31 ובאמת הא בהא תליא שע״י הבטול גורם ההמשכה כו׳. וכן ידוע ג״כ מהשתחוואה שבש״ע באמרו בא״י שהוא בחי׳ בטול וגם המשכה ע״י שמרכין ראשו וממשיך מבחי׳ ברוך בבחי׳ אתה כמבואר בפע״ח.

And in truth one depends on the other, for through the self-nullification one brings about the drawing down, etc. This is also known from the bowing in the Shemoneh Esreh when one says "Blessed are You, Havayah": it is self-nullification and also drawing down, by bending one's head and drawing from the level of "Blessed" into the level of "You," as explained in Pri Etz Chaim.

32 ועד״ז יובן ענין ותשתחוין לאלומתי. כי הנה השבטים כשהעלו מ״ן במלכות וצריכים לעורר המשכת מ״ד דאצילות שע״י עיקר הבירור.

In the same way the matter of "and they bowed down to my sheaf" will be understood. For when the tribes raised mayin nukvin into Malchus, they needed to arouse the drawing down of the mayin duchrin of Atzilus, through which the main refinement comes about.

ובאמת אין המ״ד נמשך אלא לאחר שיש העלאת מ״ן כי לית ברכתא שריא באתר ריקניא רק כשיש כלי אז שורה האור והמ״ן הוא כלי להמ״ד.

And in truth the mayin duchrin is drawn down only after there is a raising of mayin nukvin, for "blessing does not rest in an empty place": only when there is a vessel does the light rest, and the mayin nukvin is the vessel for the mayin duchrin.

לכן כדי לעורר המשכת מ״ד דיוסף היה צ״ל תחלה העלאת מ״ן דהשבטים בבחינת בטול לעורר המשכה זו. גם יובן זה ממשל גשמי בזיוג זכר ונקבה שאין קישוי אלא לדעת.

Therefore, to arouse the drawing down of Yosef's mayin duchrin, there first had to be the raising of the tribes' mayin nukvin, in self-nullification, to arouse this drawing down. This will also be understood from a physical analogy, in the union of male and female, that "there is no arousal except with intent."

33 וכשהנקבה עורכת שולחנה אז נתעורר תאות הזכר כו׳. וזהו והנה תסובינה אלומותיכם שעשו הכלי והעלאת מ״ן ותשתחוין לאלומתי.

And when the female sets her table, then the desire of the male is aroused, etc. And this is "and behold, your sheaves came around," for they made the vessel and the raising of mayin nukvin, "and they bowed down to my sheaf."

ובהשתחואה זו עשו ב׳ בחי׳ א׳ הבטול שלהם לאור א״ס הב׳ שעי״ז עשו ג״כ ההמשכה שיומשך המ״ד

And in this bowing they did two things: first, their self-nullification to the Infinite Light; second, that through this they also brought about the drawing down, so that the mayin duchrin would be drawn down,

דהיינו שיומשך הארת הא״ס בבחי׳ יוסף והמשכה זו שעשו הם היינו שיומשך בחי׳ האו״פ ביוסף. ואמנם השתחואה דיעקב היה רק ענין המשכה לבדה שהמשיך בחי׳ המקיף ליוסף כו׳.

that is, that the illumination of the Infinite One be drawn into the level of Yosef; and this drawing down that they brought about was that the inner light be drawn into Yosef. Yaakov's bowing, however, was only a drawing down alone, for he drew the encompassing [light] to Yosef, etc.

34 והנה סבת שנאת השבטים ליוסף על חלומותיו כו׳ הוא לפי שהם טעו בדבר א׳. בהיות

Now, the reason for the tribes' hatred of Yosef because of his dreams, etc., is that they erred in one thing. For

כי ידוע בענין ששם עלו שבטים שבטי י״ה כו׳. שיש בחי׳ י״ב גבולי אלכסון בז״א דאצילות ונק׳ שבטי י״ה שנמשכים מאו״א.

it is known regarding "there the tribes went up, the tribes of Yah," etc., that there are twelve diagonal boundaries in Z'eir Anpin of Atzilus, and they are called "the tribes of Yah" because they are drawn from Abba and Imma.

35 ולזאת סברו השבטים שלמטה ששרשן משם וא״כ הם במדרגה אחת עם יוסף שכולן שרשן מז״א דאצילות וא״כ אין צריכים לו בשביל המשכת המ״ד

Therefore the tribes below thought that their root is from there, and if so they are on one level with Yosef, since all of them have their root in Z'eir Anpin of Atzilus; and if so, they do not need him for drawing down the mayin duchrin,

שהרי כמוהו כמוהם משרש א׳ מבחי׳ ז״א שמשם המשכת המ״ד. אבל טעו בזה כי אמת ששרשם מז״א כנ״ל אבל הם בעצמם למטה בבריאה.

since he and they are alike, from one root in Z'eir Anpin, from which the mayin duchrin is drawn. But they erred in this: it is true that their root is from Z'eir Anpin, as explained above, but they themselves are below, in Beriah.

וכנ״ל בענין בחי׳ י״ב בקר שהים עומד עליהם מלמעלה הילכך הם רק המעלים מ״ן למלכות.

And as explained above regarding the twelve oxen, with the Sea standing upon them from above, therefore they are only those who raise mayin nukvin to Malchus.

משא״כ יוסף שלמטה הוא עצמו מבחי׳ יסוד דאצילות ממש ולפיכך הוא דוקא הממשיך מ״ד והם צריכים לו כמו שכתוב והנה תסובינה אלומותיכם כו׳ כנ״ל:

Whereas Yosef, [even] below, is himself from the level of Yesod of Atzilus itself, and therefore he specifically is the one who draws down mayin duchrin, and they need him, as it is written, "and behold, your sheaves came around," etc., as explained above.

TORAH OHR • PARSHAS VAYEISHEV • MAAMAR 3

שיר המעלות בשוב כו' היינו כחולמים

A Song of Ascents: When [G-d] Returns... We Were Like Dreamers

1 שיר המעלות בשוב כו' היינו כחולמים. הנה החלום הוא מחבר שני הפכים בנושא א' ומרכיב שני ענינים הפכיים כאלו היו לאחדים. והיינו מפני כי בשינה נסתלק מוח השכל המבחין ולא נשאר רק כח המדמה.

"A Song of Ascents: When [G-d] returns," etc., "we were like dreamers." Now, a dream joins two opposites in a single subject, and combines two opposite matters as though they were one. This is because in sleep the discerning faculty of the intellect departs, and only the imaginative faculty remains.

2 וכח המדמה יכול להרכיב ב' ענינים הפכיים כמו ספינה רצה באויר כו' כמ"ש הרמב"ם בשמונה פרקים רק שבהקיץ שמתעורר כח השכל הוא השולט על כח המדמה ואינו מניחו להרכיב לפי שרואה בעין שכלו שהם דברים נפרדים ואינן מתאחדים כלל.

And the imaginative faculty can combine two opposite matters, such as a ship racing through the air, etc., as Maimonides writes in the Eight Chapters. But when awake, when the faculty of the intellect is aroused, it rules over the imaginative faculty and does not let it combine [them], because it sees with its mind's eye that they are separate things that do not unite at all.

3 וכך הענין בגלות ניצוץ אלקות בנפש האדם שהוא בבחינת שינה והסתלקות המוחין. יכול הוא להרכיב ב' דברים הפכיים להיות כל היום טרוד במו"מ איש לבצעו מקצהו זה פונה לזיתו כו'.

So too is the matter in the exile of the spark of G-dliness in a person's soul, which is in a state of sleep and of the departure of the intellect (mochin). [Such a person] can combine two opposite things: being occupied all day in business, "each one for his gain, from his every quarter," this one turning to his olive grove, etc.

הגם שבתפלה מעורר את האהבה עד שתחפץ להתפשט מלבושיה כו' לדבקה בו ית' מחמת התבוננותו ביחו"ע ויחו"ת אעפ"כ אחר התפלה חולפת ועוברת האהבה ואינו שם ללבו

Even though in prayer he arouses love, until [the soul] longs to divest herself of her garments, etc., to cleave to Him, blessed be He, because of his contemplation of the higher unity and the lower unity, nevertheless after prayer the love passes and is gone, and he does not take it to heart

כי הוא הפוך ההתבוננות שבתפלה ומדמה בלב להרכיב ולחבר שני עניינים הפכיים יחד כאלו היה לאחדים ובאמת הם נפרדים ורחוקים זמ"ז. כי הגם דכתיב בתורה שש שנים תזרע שדך.

that this is the opposite of the contemplation in prayer; and he imagines in his heart that he can combine and join two opposite matters together as though they were one, while in truth they are separate and distant from one another. For although it is written in the Torah, "Six years you shall sow your field,"

4 וכן בק"ש ולעבדו בכל לבבכם כו' ונתתי מטר ארצכם כו' ואספת דגנך כו'. הנה הכל הוא

and likewise in the Shema, "and to serve Him with all your heart," etc., "I will give the rain of your land," etc., "and you shall gather in your grain," etc., all of this is

ע"ד עובדה כידוע שבכל עניני עוה"ז יש בהם ענין עבודת ה' שש שנים תזרע כו' ובשנה השביעית כו'.

by way of service, as is known that in all the matters of this world there is [an element] of the service of G-d: "Six years you shall sow," etc., "and in the seventh year," etc.

5 והוא ענין הבירורים שבבחי' שש שנים. וההעלאה שבבחי' השנה השביעית כמ"ש במ"א. ואחר כוונת הלב הן הן הדברים

This is the matter of the refinements (beirurim) of the level of the six years, and the elevation of the level of the seventh year, as is explained elsewhere. And according to the intention of the heart, these are the very things [that matter].

אבל לב ההמון הנוטים אחר בצעם להטריף לחם חוקם כפשוטו לבבם לא כן ידמה ולבם

But the heart of the multitude, who incline after their gain, to provide their allotted bread in its plain sense: "their heart does not so imagine," and their heart

לא נכון ע"פ הכוונה הראויה רק כל ישעם וכל חפצם למלאות די מחסורם אשר יחסר להם בצרכי גופם ועושים מצרכי הגוף עיקר

is not set according to the proper intention; rather, all their salvation and all their desire is to fill the sufficiency of their lack, whatever they lack in the needs of their body, and they make the needs of the body the main thing.

וזהו ממש הפוך ההתעוררות שבתפלה להיות נקבע בלבו האהבה לה' לבדה בלי תערובת זר ח"ו כו':

And this is the very opposite of the arousal in prayer, that love for G-d alone be fixed in his heart, without any foreign admixture, G-d forbid, etc.

6 והנה גם אחרי הדברים והאמת האלה לא יפול לב האדם עליו לומר כי ההתעוררות שבתפלה והתבוננותו הן דמיונות שוא שהרי הוא כמו החלום שהוא כח המדמה שמחבר ב' הפכים.

Now, even after these words and this truth, let no man's heart fail within him, [so as] to say that the arousal in prayer and his contemplation are vain imaginings, since it is like the dream, which is the imaginative faculty that joins two opposites.

כי הנה מאחר שרואה בנפשו אחר התפלה שחולפת ועוברת האהבה לה' ומתהפך לאהוב את גופו דוקא הרי מובן שגם בתפלה לא ביטל אהבת גופו מכל וכל וההתעוררות שבתפלה את האהבה לה' לבדה אינה אמיתית

For, since he sees in himself after prayer that the love for G-d passes and is gone, and he turns to love specifically his body, it is understood that even in prayer he did not nullify the love of his body entirely, and the arousal in prayer of love for G-d alone is not genuine,

רק כדמיון החלום שמחבר ב' הפכים ודומה לו שאוהב את ה' ואעפ"כ אוהב את גופו הגם

but only like the imagining of a dream, which joins two opposites: it seems to him that he loves G-d and nevertheless loves his body, even though

כי לא צדקו יחדו לפי שזה נלקח מכח המדמה אשר יכול לדמות דמיונות שוא. אך באמת הנה בחי' חלום זה שרשו למעלה ויסודתו בהררי קדש עליון.

they are not rightly together, because this is taken from the imaginative faculty, which can imagine vain imaginings. But in truth, this level of the dream has its root above, and "its foundation is in the mountains of" supernal "holiness."

7 ויובן בהקדים מ"ש ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו א'. ופריך בגמ' אטו האידנא לאו שמו א' הוא. ומשני לא כשאני נכתב אני נקרא כו'.

This will be understood by first introducing what is written, "On that day G-d will be One and His Name One." The Gemara asks: Is His Name not One now? And it answers: Not as I am written am I read, etc.

והענין כי שמו הוא בבחי' גלות ולכן אינו נק' כמו שנכתב רק בלבוש ונרתק כו'.

The explanation is that His Name is in a state of exile, and therefore it is not read as it is written, but only in a garment and a sheath, etc.

8 והנה בגלות הוא בבחי' שינה והסתלקות המוחין תלת כלילן כו' ואז נשמתו מושכת לו חיים מלמעלה כו'

Now, in exile it is in a state of sleep and of the departure of the intellect (mochin), "three contained [within three]," etc., and then his soul draws life for him from above, etc.

ושם הוא בבחי' עגולים שאין בהם בחי' מעלה ומטה רק הכל בהשוואה אחת ובהתכללות והתאחדות כל הענינים בלי שום פירוד והתחלקות כנודע מארז"ל אלו ואלו דא"ח.

And there it is on the level of circles (iggulim), in which there is no level of above and below; rather, all is in one equality, with the inclusion and unification of all matters, without any separation or division, as is known from the saying of our Sages, of blessed memory, "These and these are the words of the living G-d."

רק כשנמשך דרך קוים אזי יש התחלקות קו ימין חסד כו' משא"כ בבחי' עגולים אין שם התחלקות כלל ושם כל הדברים המתפרדים למטה מחוברים וכלולים יחד ולא נראה שום פירוד והתחלקות ביניהם:

Only when it is drawn down by way of lines is there division: the right line, Chesed, etc. This is not so on the level of circles: there is no division there at all, and there all the things that are separate below are joined and included together, and no separation or division is seen between them.

9 אך להיות בחי' זו בגילוי למטה אינה כי"א ע"י בחי' שינה והסתלקות המוחין בגלות וע"ז נאמר אלביש שמים קדרות. שמים הם בחי' עגולים הם מלובשים בבחי' קדרות וחשך.

However, for this level to be revealed below comes about only through the state of sleep and of the departure of the intellect in exile. Of this it is said, "I clothe the heavens in blackness." "Heavens" are the level of circles; they are clothed in the level of blackness and darkness,

שהוא העלם והסתר שאז מאיר ומתנוצץ מלמעלה מעולם העליון שהוא בבחי' עגולים בבחי' חלום שהוא כח המדמה לחבר שני הפכים בנושא אחד כאלו הם אחדים ממש לפי שבאמת בשרשם בעולם העליון הם מחוברים ומיוחדים

which is concealment and hiddenness; for then there shines and sparkles from above, from the supernal world, which is on the level of circles, [into] the level of the dream, which is the imaginative faculty, to join two opposites in one subject as though they were truly one, because in truth, in their root in the supernal world, they are joined and united,

כי שם הוא בבחי' עגולים כנ"ל רק למטה בהתחלקות הקוין ע"פ חכמה ודעת להיות קו זה כך וזה כך אזי נראה ונגלה ההפוך. שזה ההפוך מזה ואזי הם נפרדים ורחוקים זה מזה.

for there it is on the level of circles, as said above. Only below, in the division of the lines according to Chochmah and Daas, so that this line is thus and that line is thus, is the opposition seen and revealed: that this is the opposite of that, and then they are separate and distant from one another.

10 ולכן א"א להיות גילוי בחי' ההתכללות בבחי' גילוי החכמה שהיא ראשית התחלקות הקוין אלא בבחי' שינה והסתלקות המוחין בגלות

Therefore the level of inclusion cannot be revealed in the revelation of Chochmah, which is the beginning of the division of the lines, but only in the state of sleep and of the departure of the intellect in exile;

אזי מתנוצץ ומאיר האור העליון והוא מסתתר ומתעלם בבחי' קדרות וחשך דהיינו בבחי' התלבשות ההעלם כו' ולא בבחי' גילוי כי הגילוי הוא בבחי' חכמה ודעת שהוא ע"פ קוין:

then the supernal light sparkles and shines, and it is hidden and concealed in the level of blackness and darkness, that is, in the enclothing of concealment, etc., and not in revelation, for revelation is on the level of Chochmah and Daas, which is according to lines.

11 ולע"ל כתיב ולא יכנף עוד מוריך. בכנף ולבוש כו' ולכן ביום ההוא יהיה שמו א' שלא יהא מלובש ומכוסה בנרתק ויהיה נקרא

And of the Time to Come it is written, "Your Teacher will no longer be hidden" (yikanef), [hidden] by a wing (kanaf) and a garment, etc. Therefore "on that day His Name will be One": it will not be clothed and covered in a sheath, and it will be read

כמו שנכתב כו'. כי עין בעין יראו כו'. ואזי נאמר בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים.

as it is written, etc. For "they will see eye to eye," etc. And then it will be said, "When G-d returns the captivity of Zion, we were like dreamers."

פי' שיתגלה מדרגה ובחי' זו של החלום עד אשר כולם יכירו וידעו וישיגו החיות הנמשך להם בזמן הגלות שהוא מבחי' החלום.

This means that this rank and level of the dream will be revealed, until all will recognize, know and grasp the life-force drawn to them in the time of exile, which is from the level of the dream.

12 ולכן יאמרו היינו כחולמים. ובזה יובן מעלת ומדרגת יעקב ויוסף ע"י החלומות. ויש בחי' שיוסף הוא יותר במעלה ממדרגת משרע"ה. ונדב ואביהוא היו נ"ר של יוסף.

Therefore they will say, "We were like dreamers." And with this the greatness and rank of Yaakov and Yosef through the dreams will be understood. And there is an aspect in which Yosef is higher in rank than the level of Moshe our Teacher, peace be upon him. And Nadav and Avihu were the nefesh and ruach of Yosef.

ואנחנו טמאים לנפש אדם זה אביהוא. אבל נדב היה מבחי' רוח ולא היו צריכים הזאה בשבילו כלל. ועליו נאמר ורוח נדיבה תסמכני. וז"ש נוהג כצאן יוסף.

"We are impure through the soul of a man": this is Avihu. But Nadav was of the level of ruach, and they did not need sprinkling on his account at all. And of him it is said, "And may a generous (nedivah) spirit uphold me." And this is what is said, "Who leads Yosef like a flock."

כי בזמן הגלות הנהגת ישראל הוא בבחי' יוסף שהוא מבחי' חלום מעולם העגולים כו'. ולכן נק' בן פור"ת אותיות פות"ר ותופ"ר שמחבר כו'. ולכן היה פותר חלומות:

For in the time of exile the leadership of Israel is on the level of Yosef, which is from the level of the dream, from the world of circles, etc. Therefore he is called ben poras (פורת), whose letters are poser (פותר, "interprets") and tofer (תופר, "sews"), which joins, etc. And therefore he interpreted dreams.

TORAH OHR • PARSHAS VAYEISHEV • MAAMAR 4

בכ"ה בכסליו יומי דחנוכה כו' שכשנכנסו יונים להיכל וכו'

On the Twenty-Fifth of Kislev

1 בכ"ה בכסליו יומי דחנוכה כו' שכשנכנסו יונים להיכל וכו'. וכשגברו מלכות בית חשמונאי ונצחום לא מצאו

"On the twenty-fifth of Kislev [begin] the days of Chanukah," etc.: "for when the Greeks entered the Sanctuary," etc., "and when the royal house of the Hasmoneans prevailed and defeated them, they found

אלא פך א' של שמן כו'. לשנה אחרת קבעום ח' י"ט בהלל והודאה. להבין ענין הלל וענין הודאה.

only one cruse of oil," etc. "The following year they established them as eight festive days, with Hallel and thanksgiving." We need to understand the matter of Hallel and the matter of thanksgiving.

וגם להבין למה תקנו בנס זה להדליק נרות זכר למקדש שמצאו פך א' של שמן כו' ולא תקנו כן בשאר נסים.

We also need to understand why, for this miracle, they instituted the lighting of lamps in remembrance of the Temple, where they found one cruse of oil, etc., whereas they did not institute the same for other miracles.

וגם מה ענין נרות להלל והודאה. אך הענין הוא דכתיב נר מצוה ותורה אור כו'. ויובן בהקדים לבאר ענין המנורה שבבהמ"ק שארז"ל וכי לאורה הוא צריך כו'.

And also: what do lamps have to do with Hallel and thanksgiving? But the explanation is that it is written, "For a mitzvah is a lamp and the Torah is light," etc. This will be understood by first explaining the matter of the Menorah in the Holy Temple, of which our Sages, of blessed memory, said, "Does He then need its light?" etc.

2 והנה כתיב ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה. ובבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה. שבלילה היה מדליק כל ז' הנרות ולמחר מדשנם ומטיבם

Now, it is written, "And when Aaron kindles the lamps at dusk, he shall burn it [the incense]," and, "In the morning, when he prepares the lamps, he shall burn it." For at night he would light all seven lamps, and the next day he would clear their ashes and prepare them,

ולא היה מדליק אלא נר המערבי שהוא נר ששי שממנו היה מתחיל ובו היה מסיים.

and he would light only the western lamp, which is the sixth lamp, from which he would begin and with which he would conclude.

והענין כי הנרות הם המדות לך ה' הגדולה והגבורה כו' והן ז' נרות כנגד ז' מדות.

The explanation is that the lamps are the emotive attributes (middos): "Yours, G-d, are the greatness and the might," etc.; they are seven lamps, corresponding to the seven middos.

3 והנה בכל מדה ומדה יש זה לעומת זה בקליפה נגד הקדושה והן יונקות מן הקדושה

Now, in each and every attribute there is "the one opposite the other": in kelipah (the husk), over against holiness, and they draw their nourishment from holiness.

כמו מאהבה שבקדושה נמשך בהשתלשלות המדרגות להיות תאוה גשמית. וכן מיראה שבקדושה יראה רעה וכעס וכה"ג.

For example, from love in holiness there is drawn down, through the chain of descending levels, [what comes] to be physical lust; and likewise from awe in holiness [comes] evil fear, and anger, and the like.

4 וצריך לבררם ולהפכם להתכלל בקדושה עליונה שתהיינה המדות כולן להי' בבחי' בטול לך ה' הגדולה והגבורה כו'.

And they must be refined and transformed, to be absorbed into supernal holiness, so that all the attributes will be for G-d in a state of self-nullification (bittul): "Yours, G-d, are the greatness and the might," etc.

והבירור הוא בחכמה כי בחכמה אתברירו כו'. והחכמה הוא בחי' אור להאיר את המדות ולזככן.

The refinement is through Chochmah (wisdom), for "through Chochmah they are refined," etc. And Chochmah is a light, to illuminate the attributes and to purify them.

ובלילה שהוא זמן החשך היה צריך להאיר את כל ז' הנרות דהיינו להמשיך אור החכמה בכל מדה ומדה בפ"ע

At night, which is the time of darkness, it was necessary to light all seven lamps, that is, to draw the light of Chochmah into each and every attribute on its own,

משא"כ ביום היה די בהדלקת נר הו' שהוא עיקר ההשפעה וממילא היה נמשך אור החכמה בכל המדות.

whereas by day it was enough to light the sixth lamp, which is the principal channel of influence, and of itself the light of Chochmah would be drawn into all the attributes.

5 והנה יש עולם שנה נפש וכשם שהיה אהרן ממשיך המשכת אור החכמה בעולם שהן ז' בחי' ומדות עליונות שבסדר והנהגת העולם כך היה ממשיך אור החכמה בנפש ישראל

Now, there is "world, year, soul." Just as Aaron would draw down the light of Chochmah into the world, [into] the seven levels and supernal attributes in the order and conduct of the world, so too he would draw down the light of Chochmah into the souls of Israel,

שהם יוצאי ירך יעקב שבעים נפש נגד בחי' ז' הנרות והם יוצאי ירך יעקב יו"ד עקב דהיינו בחי' יו"ד הוא בחי' חכמה הנמשכת ומשתלשלת בבחי' עקב וסוף המדרגות התחתונות.

who are "those who came out of Jacob's thigh, seventy souls," corresponding to the seven lamps. They are "those who came out of the thigh of יעקב (Jacob)": yud-ekev ("heel"), that is, the yud, which is Chochmah, drawn down and descending into the level of the heel, the end of the lowest levels.

6 וזהו וידו אוחזת בעקב עשו כי ידו אותיות יו"ד אוחזת את העקב של עשו לבלתי נתון לו תוקף התפשטות וממשלה רק להכניעו תחת הקדושה ולאכפי' לס"א.

This is [the meaning of] "and his hand was grasping Esau's heel": for ידו ("his hand") has the letters of יו"ד (yud), which grasps the heel of Esau so as not to give it the strength to expand and rule, but only to subdue it beneath holiness and to subjugate the sitra achra (the other side).

וזה היה ענין המשכת אהרן בהעלותו את הנרות להמשיך בחי' יו"ד של יעקב הוא אור החכמה לבחי' עקב כדי שתהיינה גם מדות הטבעיי' שבנפש הבהמית עולות ונכללות בקדושה.

And this was the meaning of what Aaron drew down when he kindled the lamps: to draw the yud of Jacob, the light of Chochmah, to the level of the heel, so that even the natural attributes in the animal soul will rise and be absorbed into holiness.

7 והנה כתיב ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה וכן בבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה.

Now, it is written, "And when Aaron kindles the lamps at dusk, he shall burn it," and likewise, "In the morning, when he prepares the lamps, he shall burn it."

בהעלות והדר יקטירנה וכן בבקר וכמ"ש בסדר המערכה הטבת שתי נרות קודמת לקטורת. ולהבין ענין הקטרת שהיה אחר הדלקת והטבת שתי נרות הוא כי

[First] "when he kindles," and then "he shall burn it," and likewise in the morning; as it is stated in the order of the Temple service, the preparing of two lamps precedes the incense. To understand the matter of the incense, which came after the lighting and after the preparing of two lamps: it is because

הנה ענין הנרות כבר מבואר למעלה שהוא ענין העלאת המדות שירדו ונשתלשלו בגשמיות הנה"ב שתהיינה עולות ונכללות בקדושה. אך הקטרת הוא ענין העלאת האותיות שהן במחדו"מ לבושי המדות שהן בחי' דומם.

the matter of the lamps has already been explained above: it is the raising up of the attributes that descended and were drawn down into the physicality of the animal soul, so that they rise and are absorbed into holiness. But the incense is the raising up of the letters, those of thought, speech and action, the garments of the attributes, which are of the level of the inanimate.

8 ואותיות דקדושה נק' חומת בת ציון חומה של אבנים שתי אבנים בונות שני בתים כו' כנודע.

The letters of holiness are called "the wall of the daughter of Zion," a wall of stones: "two stones build two houses," etc., as is known.

וכמ"ש במ"א ע"פ גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלקינו אימתי נק' גדול כשהוא בעיר אלקינו כו'.

And as is explained elsewhere on the verse, "Great is G-d and much praised, in the city of our G-d": when is He called great? When He is in the city of our G-d, etc.

9 והנה אותיות של המחדו"מ שנפלו בגשמיות תחת ממשלת הקליפות וסט"א אין להם עלייה ע"י המשכת אור החכמה כי אין אור החכמה אלא במדות עצמן אהוי"ר כו'

Now, the letters of thought, speech and action that fell into physicality, under the dominion of the kelipos and the sitra achra, have no ascent through the drawing down of the light of Chochmah, for the light of Chochmah is only in the attributes themselves, love and awe, etc.,

שהן בחי' רוחניות (עמ"ש ע"פ וייצר כו' בפ' בראשית) אבל גשמיות האותיות אין להם עלייה כ"א ע"י הקטורת שסממני הקטרת היו מדברים שאין בהם טעם כלל ואינם ממין

which are of a spiritual nature (see what is explained on "And [G-d] formed," etc., in Parshas Bereishis). But the physicality of the letters has no ascent except through the incense: for the spices of the incense were of things that have no taste at all and are not of the category

מאכל כלל הרי הן בבחי' דומם ובהקטרתן נעשה בחי' ריח העולה למעלה שמשיב את הנפש אשה ריח ניחוח להוי"ה שע"י הריח נעשה ניחוח דהיינו ירידה להשתלשלות המשכת בחי' הוי"ה יו"ד חכמה כו':

of food at all, so they are of the level of the inanimate; and by burning them there comes to be a fragrance that rises upward and restores the soul: "a fire-offering, a pleasing fragrance to Havayah." For through the fragrance there comes to be nichoach ("pleasing"), that is, a descent into the chain of descent, a drawing down of the level of Havayah, [whose] yud [is] Chochmah, etc.

10 והנה כ"ז היה בבהמ"ק שהיו מקריבין קרבנות ועכשיו היא התפלה במקום הקרבנות. ולהבין ענין זה בתפלה.

Now, all this was in the Holy Temple, where they would offer sacrifices; and now prayer is in place of the sacrifices. We need to understand this in [terms of] prayer.

הנה בסדר המערכה היה דם התמיד קודם להטבת שתי נרות ונרות לקטרת וקטרת לאברים נמצא שדם התמיד קודם לנרות וקטרת ואברי התמיד אחר נרות וקטרת.

In the order of the Temple service, the blood of the tamid (the daily offering) came before the preparing of two lamps, the lamps before the incense, and the incense before the limbs. It follows that the blood of the tamid came before the lamps and incense, and the limbs of the tamid after the lamps and incense.

ויובן ענין זה בעבודת ה' בתפלה. כי הנה עיקר העבודה בק"ש ותפלה הוא למסור נפשו בק"ש.

This will be understood in the service of G-d in prayer. For the essence of the service in the Shema and prayer is to give over one's soul in the Shema.

11 והנה יש ב"פ מס"נ למסור נפשו באחד. ובכל נפשך אפילו נוטל את נפשך כו'. ולהבין מהו ענין ב"פ מס"נ הללו

Now, there are two kinds of self-sacrifice (mesirus nefesh): to give over one's soul in "One," and "with all your soul: even if He takes your soul," etc. To understand what these two kinds of self-sacrifice are:

הנה למס"נ באחד קאי על נה"א שהיא בבחי' ביטול ממש וכמ"ש חי ה' אשר עמדתי לפניו. בחי' עמידה היא ביטול באוא"ס ב"ה ממש.

self-sacrifice in "One" refers to the G-dly soul, which is in a state of actual self-nullification, as it is written, "As G-d lives, before Whom I have stood." The state of standing is self-nullification in the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself.

12 ובחי' ובכל נפשך היינו שגם בחי' נה"ב הי' בבחי' אתכפייא ואתהפכא כו' שמס"נ זו אינה באחד

And the level of "with all your soul" means that the animal soul too should be in a state of subjugation and transformation (iskafya and is'hapcha), etc.; for this self-sacrifice is not in "One"

אלא בבחי' ברוך שם כבוד מלכותו כו'. והענין כי הנה נודע שבחי' ממלא כ"ע וסוכ"ע הכל נק' בחי' שמי בלבד.

but in the level of "Blessed be the name of the glory of His kingdom," etc. The explanation is that, as is known, the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin) and of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) is all called only the level of "My Name."

13 וכמאמר מלך משובח ומפואר עדי עד שמו הגדול. ועדי עד פי' כל העליות שמעולם עד עולם בעילוי אחר עילוי עוה"ב וג"ע העליון וימות המשיח ותחה"מ וכמה רבוא רבבות עולמות והיכלות המבואר בזוהר.

As in the saying, "King, praised and glorified forever and ever (adei ad), is His great Name." "Forever and ever" means all the ascents from world to world, elevation after elevation: the World to Come, the Upper Garden of Eden, the days of Mashiach and the Resurrection of the Dead, and the many myriads of myriads of worlds and chambers explained in the Zohar.

14 ובאמת יש הרבה יותר עד אין קץ וכמ"ש ולגדודיו אין מספר וגדודיו הן מלאכים שהן בחי' חיצוני' העולמות ומכ"ש נשמות שהן פנימי' עולמות אין זה אלא בבחי' שמו שם כבוד מלכותו.

In truth there are far more, without end, as it is written, "His troops are without number"; His troops are the angels, which are the outer dimension of the worlds, and all the more so the souls, which are the inner dimension of the worlds. Yet all this is only at the level of "His Name," the name of the glory of His kingdom.

כמשל התפשטות המלך במדינה שרק שמו הולך בכל מדינות מלכותו ולא עצמותו ומהותו כך כביכול התפשטות החיות הנמשך

As in the analogy of the extension of a king through his country: only his name goes out through all the provinces of his kingdom, not his essence and being. So too, so to speak, the extension of the life-force drawn

מאור א"ס ב"ה להחיות כל הברואים ונפש כל חי אין התפשטות והמשכה זו רק בבחי' שם שהוא רק זיו והארה בבחי' התפשטות בלבד ונק' אא"ס

from the Infinite Light, blessed be He, to give life to all the creatures and the soul of every living thing: this extension and drawing down is only at the level of a "name," which is only a radiance and illumination, merely an extension, and it is called the Infinite Light (Or Ein Sof).

אבל עצמות א"ס ב"ה ממש הוא רם ונשא כי אני ה' לא שניתי כתיב ואין ערוך אליו יתי' אפי' כערך טפה מים אוקינוס כו'.

But the very essence of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, is exalted and lofty, for it is written, "For I, G-d, have not changed," and there is no comparison to Him, blessed be He, not even as a drop compares to the ocean, etc.

15 והנה הנשמה ונפש האלקי' מחמת שהיא בבחי' פנימי' העולמות היא בטלה ונכללת ביחוד עליון ב"ה לגבי אור א"ס ב"ה ממש מחמת ששורה ומאיר עליה אור

Now, the soul, the G-dly soul, because it is of the inner dimension of the worlds, is nullified and absorbed in the higher unity (yichuda ila'ah), blessed be He, before the Infinite Light, blessed be He, itself; because there rests and shines upon it the light

א"ס ב"ה ומשכלת ומתבוננת ברוממותו יתי' איך שאין להעריך אליו ואני ה' לא שניתי כו'. אבל בהשתלשלות וירידת המדרגות עד סוף המדרגות תחתונות דנה"ב המלובשת בגוף הגשמי ממש.

of the Infinite One, blessed be He, and it contemplates and meditates on His exaltedness, blessed be He: how nothing can be compared to Him, and "I, G-d, have not changed," etc. But in the chain of descent and the lowering of the levels, down to the end of the lowest levels, [that is, the level] of the animal soul enclothed in the actual physical body:

הנה הגשמי הוא מסך מבדיל ומפריד היחוד עליון מחמת שנראה לעיני בשר ליש ודבר נפרד ומ"מ ע"י ירידת הנשמה ונפש אלקי' שלא ירדה בשביל עצמה

the physical is a screen that separates and divides [it] from the higher unity, because to eyes of flesh it appears as a being and a separate thing. Nevertheless, through the descent of the soul, the G-dly soul, which did not descend for its own sake,

שהרי גם קודם ירידתה היתה בבחי' אשר עמדתי כו' אלא הירידה היא צורך עליי' נפש הבהמית היא להאיר לה הארה מיחוד עליון ב"ה שתוכל גם היא לעלות וליכלל באא"ס ב"ה.

for even before its descent it was at the level of "before Whom I have stood," etc.; rather, the descent is for the sake of the ascent of the animal soul: to shine upon it an illumination from the higher unity, blessed be He, so that it too can rise and be absorbed into the Infinite Light, blessed be He.

16 והארה והמשכה זו היא מבחי' ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. דהיינו ע"י התבוננות שכל מה שנראה ליש ונפרד אין זה

This illumination and drawing down is from the level of "Blessed be the name of the glory of His kingdom forever and ever": that is, through contemplating that everything that appears as a being and separate is nothing

אלא בחי' זיו ושם כבוד מלכותו. ואי לזאת יהיה היש בטל כמו זיו השמש בשמש כו' וכמ"ש במ"א.

but a radiance, the name of the glory of His kingdom. Therefore the being will be nullified, like the radiance of the sun within the sun, etc., as is explained elsewhere.

17 והנה בעליית נה"ב להתכלל באור א"ס ב"ה גדול מאד ורב כחה שהיא בחי' בע"ת דמשכין בחילא יתיר.

Now, in the ascent of the animal soul to be absorbed into the Infinite Light, blessed be He, very great and abundant is its power, for it is of the level of baalei teshuvah (those who return), who "draw with greater force."

כי נה"ב נלקחה מחיות הקודש שבמרכבה. והחיות נושאות את הכסא ודמות כמראה אדם עליו מלמעלה.

For the animal soul was taken from the holy Chayos of the Chariot. And the Chayos carry the Throne, and "the likeness as the appearance of a man upon it from above."

18 וברעש גדול מתנשאים. וזה היה ענין דם התמיד צפונה לפני הוי"ה שהקרבנות היו בנפש הבהמה להעלותה לשרשה שנלקחה מבחי' פני שור שבמרכבה.

"And with a great noise they rise up." This was the meaning of the blood of the tamid, [slaughtered] "on the north side before Havayah": for the sacrifices were of the soul of the animal, to raise it to its root, from which it was taken, the level of the face of the ox in the Chariot.

והתמיד היה מקדשי קדשים ששחיטתן בצפון בחי' גבורה שמהשמאל בחי' רעש גדול. וגם צפונה צפון ה'

The tamid was of the most holy offerings, which are slaughtered in the north, the level of Gevurah (restraint), which is from the left, the level of "a great noise." Moreover, צפונה ("on the north side") [is] צפון ה', "the hidden hei,"

דהיינו בחי' ה' אחרונה של שם הוי"ה שהוא בחי' העלם וצמצום א"ס ב"ה שמחמת זה היה הרעש.

that is, the level of the final hei of the Name Havayah, which is the level of the concealment and tzimtzum (contraction) of the Infinite One, blessed be He; and because of this there was the noise.

וזהו צפונה לפני הוי"ה. שמבחי' צפונה שהוא בחי' רעש גדול מתנשאים ונושאים את הכסא דמות כמראה אדם למעלה מבחי' אדם לפי ששרשם מעולם התהו לפני מלך מלך לבני ישראל.

This is "on the north side before Havayah": from the level of "the north side," which is the level of "a great noise," they rise up and carry the Throne, the likeness as the appearance of a man, above the level of man; because their root is from the World of Tohu, "before any king reigned over the children of Israel."

19 והנה הוי"ה יו"ד חכמה כו' בחי' אדם. משא"כ ברעש גדול מתנשאים למעלה מבחי' אדם. וזהו לפני הוי"ה מקור בחי' הוי"ה שמשם נמשך להיות התהוות בחי' הוי"ה.

Now, Havayah, [whose] yud [is] Chochmah, etc., is the level of man; whereas "with a great noise they rise up" above the level of man. This is "before Havayah": the source of the level of Havayah, from which is drawn the very coming-into-being of the level of Havayah.

והנה כמו שדם התמיד היו מקריבים מנפש הבהמה ממש כך התפלה במקום הקרבנות היא בעליות והתכללות נפש הבהמית שבאדם שהיא ג"כ ברעש גדול בחי' רשפי אש והתלהבות בתשוקה וצמאון כו'.

And just as they would offer the blood of the tamid, from the actual soul of the animal, so prayer, in place of the sacrifices, is the ascent and absorption of the animal soul within a person, which is also "with a great noise": the level of flashes of fire and fervor, in yearning and thirst, etc.

20 וזהו אדם ובהמה תושיע הוי"ה בחי' בהמה שבאדם תושיע להיות בה ג"כ המשכת בחי' הוי"ה.

This is "Man and beast You save, Havayah": the beast within man You save, so that in it too there be a drawing down of the level of Havayah.

וצמאון זה ותשוקה זאת היא בחי' בכל לבבך. שבלב יש ב' חללים חלל הימני מלא אויר ורוח.

This thirst and this yearning are the level of "with all your heart." For in the heart there are two chambers: the right chamber is full of air and breath,

וחלל השמאלי מלא דם שהדם הוא הנפש רביעית דם שהנפש תלוי בו משכנו בלב ששם יסוד האש והחום הטבעי.

and the left chamber is full of blood, for "the blood is the soul"; the revi'is of blood on which the soul depends has its dwelling in the heart, where the element of fire and the natural heat are found.

כנודע שכנפי הריאה מנשבי' על הלב לקררו מחמימות ושם הוא משכן התשוקה וצמאון האלקי להעלות ולהתכלל באוא"ס ב"ה:

As is known, the lobes of the lungs blow upon the heart to cool it from its heat. And there is the dwelling-place of the G-dly yearning and thirst, to rise and be absorbed into the Infinite Light, blessed be He.

21 והנה אחרי בחי' ההעלאה והתכללות זו רוח אייתי רוח ואמשיך רוח להמשיך אוא"ס ב"ה למטה כמים הפנים.

Now, after this ascent and absorption, "spirit brings spirit and draws down spirit": to draw the Infinite Light, blessed be He, down below, "as water [reflects] face to face."

כשם שמבטל א"ע מיש לאין כך נמשך מלמעלה מאין ליש שתהא השראת אוא"ס ב"ה ממש למטה כמו למעלה.

Just as one nullifies oneself, from being to nothing, so there is drawn down from above, from nothing to being, so that the Infinite Light, blessed be He, itself will rest below as above.

22 ובכל נפשך בכל כחות הנפש מחדו"מ. וגם כל נפש כלולה מנר"נ. ועיקר הנפש היא המשכלת כ"ח לפום שעורא דיליה. יש מארי מקרא. ויש מארי משנה ותלמוד.

"With all your soul": with all the powers of the soul, thought, speech and action. Also, every soul comprises nefesh, ruach and neshamah. And the main part of the soul is the intellectual one, each according to his measure: there are masters of Scripture, and there are masters of Mishnah and Talmud.

וזהו ענין הדלקת הנרות. אלא שבין הערבים מדליק כל ז' הנרות ובבקר בשעת הטבת שתי נרות היה מדליק נר הששי אחר הטבתו ואח"כ מדליק נר הז'.

This is the matter of lighting the lamps. Except that at dusk he lights all seven lamps, while in the morning, at the time of preparing two lamps, he would light the sixth lamp after preparing it, and afterwards light the seventh lamp.

23 והוא כענין ותורה אור להיות מאיר אור התורה בכל נפשך נפש השכלי'. ומזה בא לבחי' ובכל מאדך בכל ממונך היא בחי' הצדקה שהיא סתם מצוה מעשיית.

It is like "and the Torah is light": that the light of the Torah should shine in "with all your soul," the intellectual soul. From this one comes to the level of "with all your might," with all your wealth, which is the level of charity (tzedakah), which is [what is called] "mitzvah" without qualification, a mitzvah of action.

כנודע שהמצות שהן בעשייה גשמי' הן בבחי' קטרת הנעשה מסממנים שאין בהם טעם ואינם ממין מאכל.

As is known, the mitzvos that are done in physical action are of the level of the incense, which is made of spices that have no taste and are not of the category of food.

24 ומהם נעשה בחי' ריח העולה למעלה לחזק את המוח ולהשיב את הנפש שראשית גילוי כלליות הנפש הוא במוחין שבראש ופעולות הריח היא שלא תהיה הנפש בבחי' הסתלקות מן המוחין רק שתשוב ותתגלה מהעלם אל הגילוי.

From them there comes to be a fragrance that rises upward, to strengthen the mind and to restore the soul. For the first revelation of the soul as a whole is in the intellect (mochin) in the head, and the action of fragrance is that the soul should not be withdrawn from the intellect, but should return and be revealed, from concealment into revelation.

25 וכך הוא ענין המצות. וכללותן היא מצות הצדקה. שעליה נאמר וצדקה תרומם גוי. שמתרוממת ועולה למעלה מעלה. וכתיב וילבש צדקה כשריון וכובע ישועה בראשו.

So it is with the mitzvos, and their sum is the mitzvah of charity, about which it is said, "Charity exalts a nation": it is exalted and rises higher and higher. And it is written, "He put on charity as a coat of mail, and a helmet of salvation on His head."

שריון הוא מקשקשים רבים. וכך הנה כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול. להיות בחי' שריון שהוא מגן לכל החוסים בו.

A coat of mail is [made] of many scales. So too, each and every coin adds up to a great sum, to become a coat of mail, which is a shield for all who take refuge in it.

וכך הצדקה נעשה בחי' מגן ומחסה שלא יהיה יניקת הקליפה וסט"א. ונעשה בחי' כובע ישועה בראשו:

So too charity becomes a shield and a refuge, so that there be no nurture for the kelipah and the sitra achra; and it becomes a "helmet of salvation on His head."

26 וביאור ענין זה הנה כתיב עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא. שמבחי' צדקה נעשה בחי' עטרת תפארת שיבה היא בחי' הדרת פנים יאר ה' פניו כו'

The explanation of this: it is written, "A crown of glory is gray hair; it is found in the way of charity." From charity there comes to be a "crown of glory, gray hair," which is the level of the majesty of the face, "May G-d make His face shine," etc.,

בחי' פנימיות היא בחי' תעלומות לב ופנימית הלב שמתאחדת עם המוח בבחי' תרין ריעין דלא מתפרשין. כי חיצוניות הלב אינה מתאחדת עם המוח שהמוח ברשותו להשכיל ולהתבונן בגדולת א"ס ב"ה.

the level of the inner dimension, which is the level of "the hidden things of the heart," the inner dimension of the heart, which becomes one with the mind as "two companions who never part." For the outer dimension of the heart does not become one with the mind: the mind is in one's power, to understand and contemplate the greatness of the Infinite One, blessed be He,

27 ואעפ"כ חיצוניות הלב אינה ברשותו אבל פנימי' הלב היא מתאחדת ממש עם המוח. ומחמת הצדקה נעשה בחי' ריח המשיב את הנפש ומאיר גילוי המוח להתאחד בפנימית הלב.

and yet the outer dimension of the heart is not in one's power; but the inner dimension of the heart truly becomes one with the mind. And through charity there comes to be a fragrance that restores the soul and makes the revelation of the mind shine, to become one in the inner dimension of the heart.

וזהו שמן וקטורת ישמח לב. זה הקב"ה דכתיב צור לבבי. דכמו שהלב ממשיך חיות לכל האיברים. כך הנה כתיב ואתה מחיה את כלם.

This is "Oil and incense gladden the heart": this is the Holy One, blessed be He, as it is written, "the Rock of my heart." For just as the heart draws life-force to all the limbs, so it is written, "And You give life to them all."

28 ושמחת הלב היינו בחי' גילוי פנימיות דהיינו בחי' פנימית אור א"ס ב"ה אין ערוך אליו כו'.

The gladness of the heart is the revelation of the inner dimension, that is, the inner dimension of the Infinite Light, blessed be He, to which nothing compares, etc.

וע"י הצדקה שהוא בחי' בטול היש לאין שנותן חיי נפשו מיגיעו. נמשך מלמעלה המשכה ליש מאין ממש הוא בחי' פנימית אור א"ס ב"ה ממש.

And through charity, which is the nullification of being into nothing, for one gives the life of his soul from his toil, there is drawn from above a drawing down into being from actual nothing, which is the inner dimension of the Infinite Light, blessed be He, itself.

29 וזו היא בחי' עושים רצונו של מקום. כי הנה רצון הוא בבחי' שינוי. ואני הוי"ה לא שניתי כתיב.

This is the level of "doing the will of the Omnipresent (Makom)." For will is subject to change, and it is written, "I, Havayah, have not changed."

אלא ישראל עושים רצונו ש"מ להיות התפשטות רצונו ית' בבחי' מקום שהן הן המצות שהן רצונו ית' המלובשות בעשי' גשמית בבחי' מקום וזמן.

But Israel do the will of the Omnipresent, [causing] His will, blessed be He, to extend into the dimension of place: these are the mitzvos, which are His will, blessed be He, enclothed in physical action, in place and time.

30 ותרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן הם תר"ך עמודי אור. כמו עמוד המחבר מעלה ומטה להיות אוא"ס שבבחינת פנימית שלמעלה מעלה מגדר עלמין שורה ומתלבש בבחי' רצון בתרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן המלובשות בגשמיות.

The 613 mitzvos of the Torah and the seven of the Rabbis are 620 pillars of light, like a pillar that connects above and below: so that the Infinite Light, blessed be He, of the inner dimension, which is far above the bounds of the worlds, rests and is enclothed, as will, in the 613 mitzvos of the Torah and the seven of the Rabbis, which are enclothed in physical things.

31 ולכך נק' מעשה הצדקה כובע ישועה. כי ישועה מלשון וישע ה' אל הבל כו'. שפונה אל תפלתו דהיינו שגורם להיות הקב"ה פונה בעצמו ובכבודו להמשיך גילוי עצמותו ומהותו ממש.

Therefore the act of charity is called a "helmet of salvation (yeshuah)." For yeshuah is from the same root as "And G-d turned (vayisha) to Hevel," etc., meaning that He turned to his prayer: that is, [charity] causes the Holy One, blessed be He, to turn with His own Self and His glory, to draw down the revelation of His very essence and being.

וגילוי זה מתחלק לש"ע נהורין והוא מקור התפארת שיבה בחי' הדרת פנים כדכתיב גבי כהנים ומגבעות תעשה להם לכבוד ולתפארת שהמגבעות שהם בחי' הכובע ישועה נמשך להיות בחי' תפארת שיבה והדרת פנים.

This revelation divides into 370 lights, and it is the source of "the glory of gray hair," the majesty of the face; as it is written of the Kohanim, "And you shall make them caps, for honor and for glory": the caps, which are the "helmet of salvation," are drawn down to become the "glory of gray hair" and the majesty of the face.

32 וזהו עטרת תפארת שיבה וכ"ז בדרך צדקה תמצא כי מבחי' צדקה נעשה בחינת כובע ישועה להמשיך בחינת הדרת פנים יאר ה' פניו בחינת פנימיות כנ"ל. ואחר כך בחינת איברים. שבקרבנות היו שני דברים דם וחלב.

This is "A crown of glory is gray hair," and all this "is found in the way of charity": for from charity there comes to be the "helmet of salvation," to draw down the majesty of the face, "May G-d make His face shine," the level of the inner dimension, as explained above. And afterwards [comes] the level of the limbs; for in the sacrifices there were two things, blood and fat.

33 והדם קודם לנרות. וקטורת היא בחינת בכל לבבך והאיברים שהן החלב היה אחר הנרות והקטרת.

The blood precedes the lamps. The incense is the level of "with all your heart," and the limbs, which are the fat, came after the lamps and the incense.

והענין כי החלב הוא בחי' התענוג כמו שאנו רואים שמי שהוא בעל תענוג יש לו רבוי חלב.

The explanation is that the fat is the level of delight, as we see that one who lives in delight has much fat.

והיינו להיות כל חלב להוי"ה שיתענג על ה' בשמחה ובטוב לבב מרוב כל ולא יהיה

That is, "all the fat is for Havayah": that one should delight in G-d with joy and gladness of heart, more than from an abundance of everything, and not have

לו תענוג אחר כלל ועי"ז והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך כו'. ואנכי ממש מצוך כו' שעי"ז יהיה בעיניו מתיקות התורה כו':

any other delight at all. Through this, "these words which I command you," etc., [will be upon your heart]; and "I" Myself command you, etc., so that through this the sweetness of the Torah will be in his eyes, etc.

34 ומעתה נבא לבאר ענין חנוכה מה שמברכין להדליק נר חנוכה. ומה ענין חנוכת המזבח וחנוכת הבית.

Now we come to explain the matter of Chanukah, [and] why we bless "to light the Chanukah lamp"; and what is the matter of the dedication (chanukah) of the altar and the dedication of the House.

הנה כתיב חנוך לנער ע"פ דרכו. שהוא כשרוצים ללמדו. והרי הוא רחוק מזה צריך לחנכו.

It is written, "Train (chanoch) a youth according to his way": that is, when one wants to teach him and he is far from it, one must train him.

35 והחינוך הוא במתנות רבות שנותנים לו. אך הנה כתיב נער הייתי שרו ש"ע אמרו שהחיות המתפשט בכל העולמות לכל חד לפום שיעורא דיליה הוא בבחי' נער.

The training is through many gifts that are given to him. But it is written, "I was a youth (na'ar)," [which, the Sages] said, the Prince of the World said: the life-force that spreads through all the worlds, to each according to its measure, is at the level of a youth.

וכמ"ש והוא נער את בני בלהה כו'. שם הקטנה רחל. ה' קטנה בחי' מל' ה' אחרונה של שם הוי"ה להיות ומלכותו בכל משלה. להוות הנבראים מאין ליש הוא בבחי' קטנה לפי שהיא בבחי' גבולים ומצרים.

As it is written, "And he was a youth with the sons of Bilhah," etc.; [and] "the name of the younger one was Rachel." The small hei is the level of Malchus, the final hei of the Name Havayah, so that "His kingship rules over all"; bringing the creatures into being from nothing to something is at the level of the small one, because it is in the level of bounds and limits.

36 ולגבי א"ס ב"ה שכשמו כן הוא אין לו סוף כו' נק' כל כללות החיות בשם קטנות שאין ערוך אליו ית'. ולכן כתיב מי יקום יעקב כי קטן הוא.

Relative to the Infinite One, blessed be He, Who, as His name is so is He, has no end, etc., the entire sum of the life-force is called by the name "smallness," for it bears no comparison to Him, blessed be He. This is why it is written, "How will Jacob stand, for he is small?"

כי יעקב מבריח מן הקצה אל הקצה ומאחר שיש קצה בראש וקצה בסוף הרי יש לו בחי' גבול והי"ז בבחי' קטן לגבי א"ס ב"ה.

For Jacob is the bar that runs from end to end; and since there is an end at the top and an end at the bottom, it has a limit, and so it is small relative to the Infinite One, blessed be He.

37 וכדי להמשיך אוא"ס ב"ה ממש בקרבנות דם התמיד ונרות וקטרת ואברים היה המזבח קטן מהכיל

To draw down the Infinite Light, blessed be He, itself through the sacrifices (the blood of the tamid, the lamps, the incense and the limbs), the altar was too small to contain [it].

ולכן התנדבו הנשיאים לחנוכת המזבח רבוי מתנות לחנך את המזבח והיה מתנתם מרובה מזה שהקריבו עליו בכ"י את הכבש אחד כו' שהקריבו משל צבור של כל ישראל.

Therefore the Princes volunteered many gifts for the dedication of the altar, to dedicate the altar; and their gift was greater than what was offered on it every day, "the one lamb," etc., which was offered from the communal funds of all Israel.

38 והנשיאים לפי שהיו במעלה יותר משאר כללות ישראל נתנו לחנוכת המזבח מתנה מרובה קערות כסף ופרים וכבשים ועתודים

The Princes, because they were on a higher level than the rest of the community of Israel, gave a great gift for the dedication of the altar: silver bowls, bulls, lambs and he-goats,

כדי שיהיה כח בקרבנות של ישראל להמשיך אור דבר יום ביומו בקרבנות של כל יום ויום.

so that there would be power in the offerings of Israel to draw down light, "each day's matter on its day," in the offerings of each and every day.

וכך היה ענין הנרות דחנוכה בימי חשמונאי שהיונים לא בקשו לשלוח ידם רק להשכיחם תורתך ולהעבירם כו' וכמארז"ל (בב"ר פ' ט"ז ופ' מ"ד) שאמרו כתבו לכם על קרן השור כו'.

So too was the matter of the Chanukah lamps in the days of the Hasmoneans: the Greeks did not seek to lay hands on them, but only "to make them forget Your Torah and to make them transgress," etc.; as our Sages, of blessed memory, said (Bereishis Rabbah, sections 16 and 44), that they said, "Write on the horn of the ox," etc.

ופי' לפי שכל העובדי כוכבים יש להם נה"ב מפני שור אלא שהם מקבלים מבחי' הפסולת והשמרי' בחי' קרנים וטלפים שמרים ופסולת שאין

The explanation: all idol worshippers have an animal soul from the face of the ox, except that they receive from the level of the waste and the dregs, the level of horns and hooves, dregs and waste that do not

עולים ונכללי' בקדוש' פני שור שבמרכב' שנושאות את הכסא ודמות אדם שעליו מלמעלה שכח זה רק בהנפש אלקית שהוא מבחי' אדם שעל הכסא.

rise and become absorbed into the holiness of the face of the ox in the Chariot, [the Chayos] that carry the Throne and the likeness of a man upon it from above; for this power [exists] only in the G-dly soul, which is from the level of the man upon the Throne.

39 והנה"ב היא מבחי' אדם שבחיות שבמרכבה ודמות אחד לארבעתן. ודמות פניהם פני אדם. ולכן יש להם כח להמשיך אור א"ס ב"ה ממש.

And the animal soul [of Israel] is from the level of man in the Chayos of the Chariot: "and the four of them had one likeness," "and the likeness of their faces was the face of a man." Therefore they have the power to draw down the Infinite Light, blessed be He, itself.

והיונים נתקנאו בישראל ורצו שגם ישראל יכתבו על קרן השור שיקבלו מבחי' קרנים וטלפים כנ"ל שלא ליכלל בקדושת אדם העליון.

The Greeks were envious of Israel and wanted Israel too to write on the horn of the ox, so that they would receive from the level of horns and hooves, as above, and not be absorbed into the holiness of the supernal Man.

וזהו שאין לכם חלק כו'. והישראל היו חלשים ומעטים בזמן ההוא ואעפ"כ מסרו נפשם על קדוש השם ובכח מס"נ

This is [the meaning of] "that you have no portion," etc. Israel were weak and few at that time, and nevertheless they gave their lives for the sanctification of the Name; and by the power of self-sacrifice

הי' להם כח להמשיך אור התורה מחדש והמשכ' זו היא בבחי' חנוכה בחי' מתנה מרובה המשכת כובע ישועה להיות עטרת תפארת שיבה כו':

they had the power to draw down the light of the Torah anew. This drawing down is at the level of Chanukah (dedication), the level of an abundant gift, the drawing down of the "helmet of salvation" to become the "crown of glory, gray hair," etc.

40 וזהו ענין הלל והודאה כי הלל הוא לי' שבח וגם לשון בהילו נרו כו'. הארה בבחי' גילוי

This is the matter of Hallel and thanksgiving. For hallel means praise, and it is also the language of "when His lamp shone (b'hilo)," etc.: illumination, in revelation.

וזה נמשך מזה כי מחמת השבח שמשבחים את האדם במעלות ומדות שיש בו מעוררים את המעלות ומדות שבו לצאת מהעלם לגילוי.

And the one follows from the other: for through the praise with which one praises a person for the virtues and qualities he has, one arouses the virtues and qualities within him to come out from concealment into revelation.

41 וזהו הללויה שיצא שם י"ה מהעלם לגילוי להיות בחי' יו"ד חכמה כו' מלמעלה מן החכמה

This is "Halleluyah": that the Name Yah should come out from concealment into revelation, so that there be the level of the yud, Chochmah, etc., from above Chochmah.

כי חכמה כ"ח מ"ה בגימטריא אדם והמשכת בחי' אדם שעל הכסא הוא מבחי' שלמעלה מעלה מבחי' אדם הוא בחי' אור א"ס ב"ה ממש ועי"ז נעשה בחי' שם י"ה תרין ריעין דלא מתפרשין

For חכמה (Chochmah) is כ"ח מ"ה ("the power of Mah"), and מ"ה has the numerical value of אדם ("man"); and the drawing down of the level of the man upon the Throne is from the level far above the level of man, the Infinite Light, blessed be He, itself. Through this there comes to be the Name Yah, "two companions who never part."

ואח"כ הללו את שם ה' להיות המשכת חכמה במדות שתהיינה גם המדות בבחי' בטול לך ה' הגדולה כו'.

And afterwards, "Praise the Name of G-d": that there be a drawing down of Chochmah into the attributes, so that the attributes too will be in a state of self-nullification, "Yours, G-d, is the greatness," etc.

אך כ"ז ההילול והשבח להמשיך מההעלם לגילוי הוא ע"י עבדי ה' שהם בבחי' עבדים שמקבלים עליהם עומ"ש בבחי' שום תשים כו'

But all this praise and acclaim, to draw from concealment into revelation, is through "the servants of G-d," who are like servants who accept upon themselves the yoke of the kingdom of Heaven, in the manner of "you shall surely set [a king over you]," etc.

וכמ"ש במ"א שבחי' הלל והשבח הזה והמשכה זו היא בחי' מאה ברכות שחייב אדם לברך בכל יום שהוא בחי' הברכה והמשכה מהעלם אל הגילוי.

As is explained elsewhere, this level of praise and acclaim, and this drawing down, is the level of the hundred blessings that a person is obligated to recite every day, which is the level of blessing and drawing down from concealment into revelation.

42 וזהו יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם. מעתה מהתחלי' הזמן שהוא בבחי' מלכותו ית' שאז שייך לי' זמן מלך מלך כו'

This is "May the Name of G-d be blessed from now and forever." "From now": from the beginning of time, which is at the level of His kingship, blessed be He, for then the language of time applies, "[G-d] is King, [G-d] was King," etc.,

כמ"ש במ"א ועד עולם היינו שיומשך ויתפשט עד סוף כל המדרגות שיהי' גילוי אלקות כו'.

as is explained elsewhere. "And forever": that it be drawn down and spread to the end of all the levels, so that there be a revelation of G-dliness, etc.

43 וכ"ז בחי' הלל והללויה להמשיך מההעלם אל הגילוי. אבל בחי' הודאה הוא בחי' שוב שצ"ל רצוא ושוב ולמעלה נק' מטי

All this is the level of Hallel and Halleluyah, to draw from concealment into revelation. But thanksgiving is the level of "returning," for there must be "running and returning"; and above it is called "reaching

ולא מטי שבאמת אין אא"ס ב"ה בגילוי ממש בזה"ז כ"א לע"ל ונגלה כבוד הוי"ה כי עין בעין כו'

and not reaching." For in truth the Infinite Light, blessed be He, is not actually revealed in this time, only in the Time to Come: "And the glory of Havayah will be revealed," "for eye to eye," etc.,

משא"כ עכשיו אין הגילוי רק בבחי' קול דודי דופק אני ישנה ולבי ער כו' ומשחרב בהמ"ק אין להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה כו'

whereas now the revelation is only in the manner of "The voice of my beloved knocks," "I sleep, but my heart is awake," etc.; and since the Holy Temple was destroyed, the Holy One, blessed be He, has in His world only the four cubits of halachah, etc.

ונמשך מזה בחי' הודאה ובטול לאור א"ס ב"ה הנמשך בתורתו ועבודתו. ודברי אשר שמתי בפיך. ואשים דברי בפיך. אני המשנה המדברת בפיך כו':

From this comes the level of thanksgiving and self-nullification before the Infinite Light, blessed be He, which is drawn down in His Torah and His service: "And My words which I have put in your mouth," "And I have put My words in your mouth," "I am the Mishnah speaking in your mouth," etc.

TORAH OHR • PARSHAS VAYEISHEV • MAAMAR 5

כה אמר ה' צבאות אם בדרכי תלך כו'...

Thus says G-d of Hosts: If you will walk in My ways

◇

1 כה אמר ה' צבאות אם בדרכי תלך כו' ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה. להבין מהו ענין מהלכים בין העומדים.

"Thus says G-d of Hosts: If you will walk in My ways, etc., and I will give you goings among these that stand." [We need] to understand what is meant by "goings among those that stand."

הנה נודע שהמלאכים נק' עומדים כמ"ש שרפים עומדים. וגם הנשמות קודם בואם לעוה"ז נק' ג"כ עומדים

Now it is known that the angels are called "standing," as it is written, "Seraphim stood." The souls too, before they come into this world, are likewise called "standing,"

כמ"ש חי ה' אשר עמדתי לפניו. רק אחרי ירידת הנשמות לעוה"ז בהתלבשותן בגוף ונפש הבהמית נק' מהלכים.

as it is written, "As G-d lives, before Whom I have stood." Only after the souls descend into this world, when they are enclothed in a body and an animal soul, are they called "goers."

2 והטעם שהמלאכים ונשמות נק' עומדים כי שרש התהוותם הוא מבחי' אותיות והמלאכים הם מאותיות הדבור כמ"ש וברוח פיו כל צבאם.

The reason the angels and the souls are called "standing" is that the root of their coming into being is from the level of letters. The angels are from the letters of speech, as it is written, "And by the breath of His mouth, all their host."

וישראל עלו במחשבה הם מאותיות המחשבה והאותיות הם בחי' דומם כמ"ש בס"י שתי אבנים בונות כו' לפי שהן בטילות לגבי השכל המנהיגן

And Israel, who "arose in [G-d's] thought," are from the letters of thought. The letters are the level of the inanimate, as is said in Sefer Yetzirah, "Two stones build [two houses]," etc., because they are nullified before the intellect that directs them,

כי האותיות הן לפי השכל כו' ולכך נק' עומדים כבחי' דומם שאין להם בחי' הילוך.

for the letters follow the intellect, etc. Therefore they are called "standing," like the level of the inanimate, which has no quality of going.

3 ומ"ש ובשתים יעופף הרי שמצינו להם בחי' הילוך הוא ע"י אתעדל"ת כשישראל אומרים קדושה למטה גם המלאכים אומרים קדוש למעלה ואז נאמר ובשתים יעופף וקרא זה אל זה כו'.

As for what is written, "And with two it would fly," where we do find a quality of going in them: this comes through an arousal from below. When Israel says the Kedushah below, the angels too say "Holy" above, and then it is said, "And with two it would fly," and "One called to another," etc.

אך להבין ביאור הדבר איך הוא אתעדל"ע ע"י אתעדל"ת הנה נודע שיש ב' בחי' ממכ"ע וסוכ"ע.

But to understand the explanation of how there is an arousal from above through an arousal from below: it is known that there are two levels, the light that fills all worlds (memalei kol almin) and the light that encompasses all worlds (sovev kol almin).

פי' ממכ"ע היינו לפי סדר המדרגות בהשתלשלות וירידות המדרגות מעילה לעילה כו' ומהוה ומחיה לכאו"א לפי מזגו ותכונתו בבחי' השתלשלות ממש והשפעת והמשכת חיות זה הוא מבחי' מלכותו יתי' מלכותך מכ"ע וכבוד הדר מלכותו.

The meaning of "fills all worlds" is: according to the order of the levels in the chain of descending worlds (hishtalshelus), the descent of the levels from cause to cause, etc. It brings into being and gives life to each one according to its temperament and nature, in the manner of an actual chain of descent. This flow and drawing down of life-force is from the level of His sovereignty, blessed be He: "Your kingship is a kingship over all worlds," and "the glorious splendor of His kingship."

פי' הדר הוא תפארת גדולתו יתי' ברבוא רבבות עולמות אלף אלפין ישמשונה כו' ולגדודיו אין מספר שכל זה יקר תפארת גדולתו יתי' ואין זה

The meaning of "splendor" (hadar) is the beauty of His greatness, blessed be He, in myriads upon myriads of worlds: "A thousand thousands serve Him," etc., and "Is there any number to His legions?" All this is the precious beauty of His greatness, blessed be He, and it is none other

אלא מבחי' מלכותו יתי' וכל המלאכים זמירות יאמרו רק למלך אל חי וקים כי הוא לבדו פי' בבחי' עצמותו יתי' מרום וקדוש כו'.

than from the level of His sovereignty, blessed be He. All the angels "utter songs" only "to the King, the living and enduring G-d," for He alone (meaning, in His very Essence, blessed be He) is "exalted and holy," etc.

4 וע"ז אומרים ג"פ קדוש להיות המשכת קדושה עליונה מאא"ס ב"ה הסוכ"ע עד שיהיה הוי"ה צבאות ולהיות מכה"כ.

For this reason they say "Holy" three times: so that there be a drawing down of supernal holiness from the Infinite Light, blessed be He, that encompasses all worlds, until it becomes "Havayah Tzevaos," and so that "the whole earth is full of His glory."

ופי' כבודו התלבשותו וגם כבוד בגימ' ל"ב הם ל"ב נ"ח שבחי' התלבשות אא"ס ב"ה היא בחכמה וכמ"ש (תהלים קד) מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית וכתיב מלאה הארץ קניניך.

The meaning of "His glory" is His enclothing. Also, kavod (glory) is numerically thirty-two: the thirty-two paths of wisdom. For the enclothing of the Infinite Light, blessed be He, is in Chochmah, as it is written (Psalms 104), "How many are Your works, O G-d! You made them all with wisdom," and it is written, "The earth is full of Your possessions."

קניניך הם בחי' קנה חכמה קנה בינה והן הן מלא כל הארץ שהוא ענין התלבשות אא"ס ב"ה בבחי' ממכ"ע ונק' יחוד קוב"ה ושכינתיה:

"Your possessions" (kinyanecha) are the level of "Acquire wisdom, acquire understanding," and these are what "fill the whole earth." This is the enclothing of the Infinite Light, blessed be He, as the light that fills all worlds, and it is called the union of the Holy One, blessed be He, and His Shechinah.

5 והנה נודע כי תכלית ירידת הנשמה לעוה"ז לא ירדה בשביל עצמה כי הנשמה א"צ תיקון לעצמה

Now it is known that as for the purpose of the soul's descent into this world, it did not descend for its own sake, for the soul needs no rectification for itself.

אלא עיקר ירידתה להתלבש בנה"ב כדי להיות בחי' אתכפייא ואתהפכא בנה"ב עד שלא יהיה לה כ"א רצון א' לאביה שבשמים וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ.

Rather, the main [purpose] of its descent is to be enclothed in the animal soul, so that there be subjugation and transformation (iskafya and is'hapcha) in the animal soul, until it has no will but one, for its Father in heaven, as it is written, "Whom do I have in heaven? And besides You I desire nothing on earth."

6 והיינו ע"י נפש האלקית המתלבשת בה המשכלת ומתבוננת בה' אחד בק"ש שמע ישראל שמע לי' הבנה איך הוא ית' אחד בשמים וארץ.

This is through the G-dly soul enclothed in it, which reflects and contemplates "G-d is One" in the Shema, "Shema Yisrael" ("shema" is a term for understanding): how He, blessed be He, is One in heaven and earth.

והח' והד' שהם ז' רקיעים והארץ וד' רוחות העולם כולם בטלים לבחי' האל"ף הוא יחודו ית' כי הוא לבדו הוא כמו קודם שנברא העולם כי אני ה' לא שניתי.

The ches and the dalet, which are the seven heavens and the earth and the four directions of the world, are all nullified to the aleph, which is His unity, blessed be He. For He alone exists as before the world was created: "For I, G-d, have not changed."

7 וברוך שאמר והיה העולם באמירה אחת. רק בשכמל"ו שבחי' מלכותו ית' הוא שמחיה ומהוה את כל העולמות מאין ליש להיות נראה ונגלה לעיני בשר ליש ודבר בפ"ע כו'. ועי"ז ואהבת בכל לבבך בשני יצריך.

And "Blessed is He Who spoke, and the world came into being" with a single utterance. Only "Blessed be the name of His glorious kingdom forever and ever" [refers to] the level of His sovereignty, blessed be He, which gives life to and brings into being all the worlds from nothing to something, so that they appear and are revealed to eyes of flesh as a something, a thing unto itself, etc. And through this [comes] "You shall love [G-d] with all your heart": with both your inclinations.

אך קודם ק"ש תקנו חכמים שתים לפניה לקיום הק"ש ומתחילין תחלה לספר מענין המלאכים איך שהם מקדישים ומעריצים כו' והאופנים ברעש גדול כו'.

But before the Shema the Sages instituted two [blessings] before it, for the fulfillment of the Shema. They begin by first recounting the matter of the angels, how they sanctify and extol, etc., and "the Ofanim, with a great noise," etc.

כי הנה להיות קיום ואהבת בשני יצריך שגם היצה"ר ישוב לאתכפיא ולאתהפכא הוא ע"י מלחמה גדולה

For the fulfillment of "You shall love" with both your inclinations, that even the evil inclination should come to subjugation and transformation, comes about through a great war,

וכמ"ש ולאום מלאום יאמץ וכתיב ויאבק איש עמו עד עלות השחר שעד עלות השחר לע"ל כל ימי משך זמן הגלות הכל היא בבחי' מלחמה.

as it is written, "And one nation shall be stronger than the other nation," and it is written, "And a man wrestled with him until the break of dawn": until the break of dawn of the Time to Come, all the days of the length of the exile, everything is in a state of war.

8 וכתיב ורב יעבד צעיר בחי' רב הוא בחי' לפני מלך מלך כו'. אלא שירדה ונפלה בשבה"כ כנודע.

And it is written, "And the elder shall serve the younger." The level of "elder" (rav) is the level of "before any king reigned," etc., except that it descended and fell in the shattering of the vessels, as is known.

וירידה זו מאיגרא רמא כו' היא צורך עליי' ע"י ישראל בנפשות אלקיות שבהם למשול ולשלוט על רוח הנה"ב עד שתשוב להיות בבחי' אתכפיא ואתהפכא כו' ואין הדינין נמתקין אלא בשרשן.

This descent "from a high roof [to a deep pit]" is for the sake of an ascent, through Israel, with the G-dly souls within them, ruling and governing the spirit of the animal soul until it returns to be in a state of subjugation and transformation, etc. For judgments are sweetened only in their root.

9 ולכך א"א להכניע ולכבוש את רוח הנה"ב תחת ממשלת הנה"א כ"א ע"י שרשה של הנה"ב שמקור חוצבה ויסודתה בהררי קדש הוא מחיות הקדש שבמרכבה פני ארי' פני שור כו'.

Therefore it is impossible to subdue and conquer the spirit of the animal soul under the rule of the G-dly soul except through the root of the animal soul, whose quarry and foundation is "in the holy mountains": from the holy Chayos of the Chariot, "the face of a lion, the face of an ox," etc.

ולכך צריך להזכיר לפניה תחלה איך שהמלאכים וחיות הקדש מקדישים וממליכים כו'. ומזה יבא לקיום הק"ש להיות ואהבת בכל לבבך בשני יצריך.

Therefore one must first mention, before it, how the angels and the holy Chayos sanctify and proclaim [His] kingship, etc. From this one comes to the fulfillment of the Shema, "You shall love [G-d] with all your heart": with both your inclinations.

והנה בק"ש ממשיכים לה בחי' בטול ממש בה' אחד במס"נ ממש באור א"ס ב"ה הסוכ"ע עד שתתפשט לצאת מנרתקה כו':

And in the Shema one draws down to it a state of true self-nullification in "G-d is One," with actual self-sacrifice, in the Infinite Light, blessed be He, that encompasses all worlds, until it would expand to leave its sheath, etc.

10 והענין כמ"ש סוס ורוכבו רמה בים. שהסוס בטל לגבי רוכבו שבלתי הרוכב אין מעלת הסוס כלום

The matter is as it is written, "The horse and its rider He cast into the sea." The horse is nullified before its rider; without the rider, the horse's virtue is nothing.

אבל כשיש רוכב עליו ניכר מעלת הסוס ביותר שיכול לרוץ למקום שאין הרוכב יכול ללילך מצד עצמו.

But when there is a rider on it, the horse's virtue is recognized all the more, for it can run to a place where the rider could not go on his own.

11 וכך בחי' נה"ב מצד עצמה היא מקושרת למטה אבל כשרוכב עליה הנה"א המתלבשת בה הנה זאת תהיה העלאת הנפש הבהמית ביתר שאת וביתר עז במס"נ ממש.

So too the animal soul, of itself, is bound to what is below. But when the G-dly soul that is enclothed in it rides upon it, this becomes the elevation of the animal soul, with "greater eminence and greater power," with actual self-sacrifice.

והיינו לפי ששרשה ממקום עליון יותר מלפני מלך מלך כו' ורב יעבד כו'. ואזי גדול ורב כחה עד שבתפלת י"ח היא הממשכת ומשפעת המשכת בטול אא"ס ב"ה במלאכים עד

This is because its root is from a higher place, from "before any king reigned," etc., and "the elder shall serve," etc. Then its power is great and abundant, so much so that in the Shemoneh Esreh prayer it is what draws down and bestows a flow of self-nullification toward the Infinite Light, blessed be He, into the angels, until

שהם אומרים קדוש כשישראל אומרים למטה. וזהו ענין באתעדל"ת אתעדל"ע שממטה למעלה להיות בטול באא"ס ב"ה ממטה למעלה:

they say "Holy" when Israel says [it] below. This is the meaning of "through an arousal from below [comes] an arousal from above": from below upward, that there be self-nullification in the Infinite Light, blessed be He, from below upward.

12 והנה כך הוא בענין המשכת אא"ס ב"ה מלמעלה למטה הוא ע"י ישראל בעסק התורה שהיא חכמתו ורצונו ית' בתרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן

Likewise with the drawing down of the Infinite Light, blessed be He, from above downward: it comes through Israel, in their occupation with the Torah, which is His wisdom and will, blessed be He, in the 613 commandments of the Torah and the seven of the Rabbis,

שהם תר"ך בגימ' כת"ר שהן הם בחי' כתר עליון בחי' כותרת ומקיף שלמעלה מעלה מבחי' סדר ההשתלשלו' ומשם ממשיכים ישראל הארת אא"ס ב"ה הסוכ"ע.

which are 620, numerically equal to keser (crown). These are the level of the supernal Keser, the level of a crown and an encompassing [light] that is far above the order of the chain of descending worlds. From there Israel draws down the radiance of the Infinite Light, blessed be He, that encompasses all worlds.

13 וזהו שאחר ואהבת בכל לבבך ממטה למעלה אומרים והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך כו' המשכת הדברים האלה מבחי' אנכי ממש מלמעלה למטה כו' שלא יסתיר ולא יעלים כו'.

This is why, after "You shall love [G-d] with all your heart," [which is] from below upward, we say, "And these words which I (Anochi) command you," etc.: the drawing down of "these words" from the level of Anochi itself, from above downward, etc., so that it neither hides nor conceals, etc.

והמלאכים מקבלים מהם המשכת התורה הנמשכת בג"ע כמ"ש היושבת בגנים כו' וגם בעסק התורה בעוה"ז ארז"ל על יש מהחכמים הגדולים שנתקבצו מלאכי השרת כבמזמוטי חתן וכלה כו'.

The angels receive from them the drawing down of the Torah that is drawn into the Garden of Eden, as it is written, "You who dwell in the gardens," etc. And also regarding Torah study in this world, our Sages said of some of the great sages that the ministering angels gathered as at the rejoicing of a groom and bride, etc.

14 ונמצא שהשפעת המלאכים מישראל היא בין מלמטה למעלה ובין מלמעלה למטה. וזהו ונתתי לך מהלכים ב' מיני הילוך ממטה למעלה וממעלה למטה. בין העומדים.

It follows that the angels' flow from Israel is both from below upward and from above downward. This is "I will give you goings": two kinds of going, from below upward and from above downward. "Among those that stand":

פי' בפנימיות העומדים. הם המלאכים להיות השפעת בחי' הילוך בבחינת פנימית המלאכים בין ממטה למעלה ובין מלמעלה למטה:

meaning, in the inner dimension of those that stand, who are the angels: that there be a flow of the quality of going into the inner dimension of the angels, both from below upward and from above downward.

15 אך הנה כ"ז אם בדרכי תלך כו'. והענין הוא כי הנה הכח הזה הניתן לישראל להיות בהם

But all this is "if you will walk in My ways," etc. The explanation is that this power given to Israel, that in them

ועל ידם העלאה והמשכה זו הוא לפי שהם בני יעקב הבריח התיכון מבריח מן הקצה אל הקצה.

and through them there be this ascent and drawing down, is because they are the children of Jacob, "the middle bar that runs through from end to end."

16 ועל ידי התומ"צ שהן תר"ך עמודי אור כעמוד המחבר מעלה ומטה כו'. וזהו אם בדרכי תלך.

And [it is] through the Torah and mitzvos, which are 620 pillars of light, like a pillar that joins above and below, etc. This is "if you will walk in My ways."

דרך הוא המחבר מעיר לעיר כו'. וכל התורה והמצות נק' דרך שבהם ועל ידם ע"י כולם דוקא עוברת ההשפעה.

A way is what joins one city to another, etc. The whole Torah and the mitzvos are called a way, for in them and through them, through all of them specifically, the flow passes.

17 וכנודע שהטפה יורדת דרך כל האיברים כו'. ועז"נ כל ארחות ה' חסד ואמת. שאין הילוך ההשפעה אלא בבחי' חסד דוקא. ובבחי' אמת דוקא.

As is known, the drop descends by way of all the limbs, etc. Of this it is said, "All the paths of G-d are kindness and truth": the flow goes only by way of kindness specifically, and by way of truth specifically.

אך א"א להיות מלמעלה למטה כ"א שיהי' תחלה ממטלמ"ע כל האומר אין לי אלא תורה כו'.

But it cannot be from above downward unless it is first from below upward: "Whoever says, 'I have only Torah,'" etc.

18 ועוד זאת וגם אתה תדין את ביתי. תדין דינא דמלכותא דינא כי בדברים לא יוסר עבד היא הנה"ב.

And further: "And you too shall judge My house." "Judge": "the law of the kingdom is law." For "a servant will not be corrected by words": this is the animal soul.

וצריך להכותה בשבט לעולם ירגיז כו'. והיא בחי' זיעתן של חיות. כענין זיעה שבאדם שהיא שמחמת פחדו נעשה תגבורת האש על המים שבו.

It must be struck with a rod: "A person should always incite," etc. This is the level of the sweat of the Chayos, like a person's sweat, which comes when, from his fear, the fire in him overpowers the water in him.

19 ודוחה האש את המים לחוץ בבחינת זיעה. כך הנה כתיב ונהר די נור כו'. שהוא מזיעתן של חיות שהם בבריא' ומשם יורד ליצירה ועשיה ונעשה נהר די נור על ראש רשעים יחול

And the fire pushes the water outward as sweat. So too it is written, "A river of fire," etc., which comes from the sweat of the Chayos, which are in Beriah; from there it descends to Yetzirah and Asiyah and becomes the river of fire [of which it is said], "It shall fall upon the head of the wicked."

דהיינו הזיעה שהיא בחי' המים שדוחה בחי' האש שלהם שזעים וחלים מאימת כסא. ומגודל הפחד יוצא' מהם בחינת הזיעה שהיא בחינת המים.

That is, the sweat, which is the level of water, which their fire pushes out, for they tremble and quake from the dread of the Throne. From the greatness of the fear, sweat, which is the level of water, comes out of them.

שהיא בחינת השפעה והמשכה כמים. ומזה נעשה נהר די נור כו'. וכענין כעס על ההפוך הנמשך מחמת המשכת האהבה כו':

[Water] is the level of flow and drawing down, like water. From this the river of fire is made, etc. It is like anger at the opposite, which comes from the drawing down of love, etc.

20 ותדין את ביתי היא בחי' נה"א כי היכל ה' המה. ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר כו'.

"You shall judge My house": this is the level of the G-dly soul, for "they are the sanctuary of G-d." "And they shall make Me a Sanctuary and I will dwell within them"; it does not say "within it," etc.

וגם אתה הוא יהושע הכהן הגדול הוא שושבינא דמטרוניתא בהעלותך את הנרות כו'. כהנא רבא חסד עלאה ואעפ"כ תדין בבחי' גבורות וע"ז תשמור את חצרי. חצרי הוא בחי' נה"ב.

"And you too": this is Joshua the High Priest, who is the "groomsman of the Queen": "When you kindle the lamps," etc. The High Priest is supernal Chesed, and nevertheless "you shall judge" with the level of Gevuros, and through this "you shall guard My courtyards." "My courtyards" is the level of the animal soul.

כי ההפרש שבין בית לחצר הוא שבית מקורה בגג שהוא ענין פריסת אהל ומקיף מבחי' סוכ"ע. משא"כ חצר אינה מקורה כו'. וצריך שמירה.

For the difference between a house and a courtyard is that a house is covered by a roof, which is the spreading of a tent and an encompassing [light] from the level of the light that encompasses all worlds. A courtyard, however, is not roofed, etc., and needs guarding.

21 והנה אחר כ"ז ונתתי לך מהלכים בי' בחי' הילוך כו'. והוא לע"ל כי כהיום נק' בחי' רצוא ושוב. רצוא ממטה למעלה. ושוב מלמעלה למטה.

After all this, "I will give you goings": two kinds of going, etc. This is in the Time to Come. For nowadays it is called "running and returning" (ratzo vashov): running from below upward, and returning from above downward.

אבל לע"ל כשיתגלה בחי' סוכ"ע כחשכה כאורה. ואין בו מעומ"ט יהי' הכל בחי' הליכה. שיהי' גם השוב בחי' הליכה כמו הרצוא כו'.

But in the Time to Come, when the light that encompasses all worlds is revealed, "darkness is as light," and there is no above and below in it, everything will be a state of going: even the returning will be a going, like the running, etc.

רק שמקודם צ"ל בחי' תדין כנ"ל. וזהו ענין הנס שהי' בחנוכה (וכן בפורים) שהי' תחלה מלחמה ואח"כ הנס ביום מנוחה:

Only, beforehand there must be the level of "you shall judge," as said above. This is the meaning of the miracle that occurred on Chanukah (and likewise on Purim): first there was war, and afterward the miracle on a day of rest.

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 1

ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חולם וגו'

"And it came to pass at the end of two full years, and Pharaoh was dreaming"

1 ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חולם וגו'. הנה פ' זו מחוברת לפרשה שלפניה ולא זכר שר המשקים את יוסף וגו'.

"And it came to pass at the end of two full years, and Pharaoh was dreaming," etc. Now, this portion is joined to the portion before it: "Yet the chief butler did not remember Yosef," etc.

כי מפני שלא זכר נתהוה ויהי מקץ. וביאור הענין כי כמו שיש פרעה ושר המשקים בקליפה כך זלעו"ז עשה אלקים שכמו"כ בסט' דקדושה יש ג"כ בחי' אלו:

For because he did not remember, "And it came to pass at the end" came about. The explanation of the matter: just as there is a Pharaoh and a chief butler in kelipah, so, "G-d made the one opposite the other," so that likewise on the side of holiness there are also these levels.

2 והנה יש ד' יסודות בנפש האדם ארמ"ע. יסוד האש משכנו בלב. ומקור הליחות מהמוח ששם הוא משכן יסוד המים. והריאה שואבת כל מיני משקה וליחות מהמוח ע"י הקנה לקרר את חום הלב.

Now, there are four elements in the human soul: fire, air, water and earth. The element of fire dwells in the heart. The source of the moisture is from the brain, for that is where the element of water dwells. And the lungs draw every kind of drink and moisture from the brain by way of the windpipe, to cool the heat of the heart.

3 וכך בנפש אלקית יסוד המים במוח היא בחי' חכמה ודעת בעבודת ה' במוחו ובמחשבתו. ואף

So too in the G-dly soul: the element of water in the brain is the level of Chochmah and Daas in the service of G-d, in one's mind and thought.

כי לית מחשבה תפיסא ביה כלל. הלא כתיב נודע בשערים בעלה כל חד לפום שיעורא דיליה.

And even though "no thought can grasp Him at all," is it not written, "Her husband is known in the gates": each one according to his own measure?

4 והיינו ההתבוננות בבחי' התפשטות גדולתו יתי למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית אין עוד מלבדו

That is, contemplation of the level of the spreading forth of His greatness, blessed be He, above without end and below without limit: "there is nothing else besides Him,"

כי ברוח פיו כל צבאם וכולא קמי' כלא חשיב. וכמו למשל דבורו של אדם שהוא בטל אליו ונחשב כאין נגדו.

for "by the breath of His mouth all their host" [were made], and before Him all is considered as nothing. It is like, by way of analogy, a person's speech, which is nullified to him and considered as nothing compared to him.

5 וזה כל אדם לפום שיעורא דיליה יכול לדעת ולהשיג כי אין עוד בשמים ממעל וכל העליונים והתחתונים הם נמשכים מרוח פיו יתי ואין דבר חוץ ממנו.

And this every person, according to his own measure, can know and comprehend: that there is nothing else in the heavens above, and all the higher and lower beings are drawn from the breath of His mouth, blessed be He, and there is nothing apart from Him.

ולכן הם ממש כלא חשיבי קמיה ויסוד האש הוא הצמאון שבלב המבין בהתבוננות בגדולתו יתי ואיך ממש כולא קמיה כלא חשיבי.

Therefore they are truly considered as nothing before Him. And the element of fire is the thirst in the heart of one who understands, through contemplating His greatness, blessed be He, how truly all is considered as nothing before Him.

6 ולזאת כלתה נפשו אליו יתי באהבה עזה כרשפי אש שלהבת העולה מאליה להתכלל באור ה' ויחודו יתי ואינו חפץ להיות למטה כטבע אור האש שנמשך בטבעו מלמטלמ"ע.

Therefore his soul yearns for Him, blessed be He, with a fierce love like flashes of fire, a flame that rises of itself, to be absorbed in the light of G-d and in His unity, blessed be He; and he does not wish to be below, like the nature of the light of fire, which by its nature is drawn from below upward.

משא"כ בחינת המים הוא מלמעלה למטה שהמים יורדים ממקום גבוה למקום נמוך דהיינו שממשיך על נפשו אור ה' זו תורה ומצות להאיר על נפשו גם בהיותו למטה בבחי' בעל כרחך אתה חי כו'.

It is not so with the level of water, which goes from above downward, for water descends from a high place to a low place. That is, he draws the light of G-d, namely Torah and mitzvos, upon his soul, to shine upon his soul even while he is below, in the mode of "against your will you live," etc.

7 וכמו שהמים מכבין אש כך ע"ז ירוה צמאון נפשו כמ"ש הוי כל צמא לכו למים כמ"ש במ"א.

And just as water extinguishes fire, so through this he will quench the thirst of his soul, as it is written, "Ho, everyone who thirsts, come to the water," as is explained elsewhere.

והיינו ע"י בחי' המחבר יסוד המים שבמוח עם בחי' יסוד האש שבלב הוא הקנה. והוא בחי' מקור אותיות התורה

That is, through the level that connects the element of water in the brain with the element of fire in the heart, namely the windpipe (kaneh). It is the level of the source of the letters of the Torah,

כמ"ש קנה חכמה קנה בינה ונק' בחי' זו שר המשקים שבו שואב הריאה משקה מליחות המוח מיסוד המים שבו:

as it is written, "Acquire (kneh) wisdom, acquire understanding." And this level is called the chief butler, for through it the lungs draw drink from the moisture of the brain, from the element of water within it.

8 וזהו ענין החלום של שר המשקים והנה גפן לפני וגו' ואשחט את הענבים וגו' ואתן את הכוס על כף פרעה. פי' גפן נק' כנס"י שהיא כללות כל נשמות ישראל.

This is the meaning of the chief butler's dream: "Behold, a vine was before me," etc., "and I pressed the grapes," etc., "and I placed the cup on Pharaoh's palm." Explanation: the vine is the name for the Congregation of Israel, which is the totality of all the souls of Israel.

9 והענבים הם ניצוצי נשמות שכל ניצוץ נק' בשם ענב אחד כי בכל ניצוץ יש בחי' יין המשמח אלהים ואנשים שהוא בחי' אהבה מסותרת לשמוח בה' והיא ירושה לנו מאבותינו

And the grapes are the sparks of souls, for each spark is called one grape, since in each spark there is the level of "wine that gladdens G-d and men," which is the level of the hidden love, to rejoice in G-d; and it is an inheritance to us from our forefathers.

אלא שהיא מסותרת מאד כמו יין הנטמן בענבים שהענב הוא עגול וחלק ומקיף אותו מכל צד וא"א להוציא ממנו יין כ"א

But it is very hidden, like wine concealed within grapes, for the grape is round and smooth and surrounds it on every side, and it is impossible to extract wine from it except

ע"י סחיטה ודריכה בגת להסיר מעליו הקליפה הסובבת אותו. כך א"א לגלות מצפוני האהבה כ"א ע"י בחי' מבטשים.

by squeezing and treading in the winepress, to remove from it the peel (kelipah) that surrounds it. So too, it is impossible to reveal the hidden recesses of the love except through the level of crushing.

10 והוי שפל רוח בפני כל אדם ולא שישפילוהו אחרים כ"א והוי שפל רוח הוי בעצמך ונפשי כעפר לכל תהי' כאסקופה הנדרסת כדי להסיר קליפת ערלה החופפת על הלב

"And be lowly of spirit before every man": not that others should humble him, but "be lowly of spirit": be so yourself; and "let my soul be as dust to all," like a threshold that is trodden upon, in order to remove the husk of the foreskin that covers over the heart.

דהיינו אפילו מי שלא פגם ונטמא בח"נ ממש מ"מ צריך הוא למול ערלת לבו כמ"ש ומלתם את ערלת לבבכם דהיינו מה שלבו בוער ומתאוה למותרות.

That is, even one who has not actually blemished [himself] and become defiled through the sins of youth must nevertheless circumcise the foreskin of his heart, as it is written, "Circumcise the foreskin of your heart": that is, [the fact] that his heart burns and craves superfluous things.

11 ונק' בחי' ערלה החופפת ומכסה על גילוי אלהותו ית' בבחינת הסתר פנים וצריך הוא שלא יהיה בבחי' הסתר פנים ולא יהיה מסך מבדיל כלל ואפי' קרום דק שהוא בחינת עור הפריעה.

This is called the level of the foreskin that covers over and conceals the revelation of His G-dliness, blessed be He, in the mode of the hiding of the Face. And he must not be in the mode of the hiding of the Face, and there must be no separating screen at all, not even a thin membrane, which is the level of the membrane of peri'ah.

12 וע"כ ואתן את הכוס על כף פרעה. כמ"ש על כפים חקותיך. וכתיב על כפים כסה אור.

And through this, "and I placed the cup on Pharaoh's palm (kaf)," as it is written, "On [My] palms I have engraved you." And it is written, "With palms He covers the light."

ויצו עליו במפגיע זו תפלה כי בחי' פרעה בקדושה זלע"ז כמו שפרעה בקליפה הוא קליפה קשה.

"And He commands it concerning the one who entreats (mafgia)": this is prayer. For the level of Pharaoh in holiness is one opposite the other: just as Pharaoh in kelipah is a harsh kelipah,

כך זלע"ז פרעה בקדושה הוא בחי' גילוי אלהותו יתי' לשון פריעה והתגלות דבר ה' ע"י בחי' שר המשקים שהוא בחי' קנה שהקול מעורר הכוונה לשמוח בה' בתפלתו.

so, one opposite the other, Pharaoh in holiness is the level of the revelation of His G-dliness, blessed be He, from the word peri'ah, [meaning] uncovering; and the revelation of the word of G-d [comes] through the level of the chief butler, which is the level of the windpipe, for the voice arouses the intention to rejoice in G-d in one's prayer.

וזהו ואתן את הכוס כי בחי' קנה הנ"ל הוא המוליך התעוררות האהבה למעלה מעלה מהשגת בני אדם:

This is "and I placed the cup," for the level of the windpipe mentioned above is what carries the arousal of love up, higher and higher, beyond the comprehension of human beings.

13 אך בחי' יין המשמח הנ"ל לא כל אדם זוכה לזה רק ישרי לב כמ"ש ולישרי לב שמחה דהיינו מי שהלך בדרך ישר כל ימיו.

However, not every person merits the level of the gladdening wine mentioned above, only the upright of heart, as it is written, "and for the upright of heart, joy": that is, one who has walked in an upright path all his days.

אבל מי שפגם דרכיו ונטמא בחי"נ א"א לו לשמוח בה' בתפלתו כי רבות מחשבות זרות מבלבלות אותו.

But one who has blemished his ways and become defiled through the sins of youth cannot rejoice in G-d in his prayer, for many foreign thoughts confuse him.

14 ולכן זאת העצה היעוצה כי יש עוד בחינת יין והוא בחי' יין המשכר. כמ"ש תנו שכר לאובד ויין למרי נפש ישתה וישכח רישו וגו'.

Therefore this is the counsel that is given: there is another level of wine, namely the level of intoxicating wine, as it is written, "Give strong drink to one who is perishing, and wine to the embittered of soul; let him drink and forget his poverty," etc.

וכמארז"ל גבי הרוגי ב"ד שהיו משקין אותו כוס יין קודם המיתה כדי שתטרף דעתו עליו כדי שיוכל לסבול צער המיתה

And as our Sages, of blessed memory, said concerning those executed by the court, that they would give [the condemned man] a cup of wine to drink before the execution, so that his mind would be clouded, so that he could bear the pain of death.

ולכן בק"ש שעל המטה ג"כ מי שרוצה לקבל עליו ד' מיתות ב"ד כמ"ש בנוסח האריז"ל אם פגמתי באות י' ונתחייבתי סקילה.

And therefore also in the Shema recited at bedtime, one who wishes to accept upon himself the four death penalties of the court [does so], as written in the Arizal's liturgy: "If I have blemished the letter yud, and become liable to stoning."

15 ובפרט כשרואה בעצמו שלבו מטומטם בקרבו והיה לאבן זו היא בחי' סקילה שהוא חייב בודאי.

Especially when he sees in himself that his heart is stopped up within him and has become like stone: this is the level of stoning, for which he is certainly liable.

וכן כשלבו בוער ומתאוה לדברים אסורים זו היא בחי' שריפה וכש"כ אם יודע בעצמו שפגם ונטמא בח"נ וכן כל חד לפום שיעורא דיליה כי ידע אינש בנפשיה.

Likewise, when his heart burns and craves forbidden things, this is the level of burning; and all the more so if he knows in himself that he has blemished and become defiled through the sins of youth. And so each one according to his own measure, for a person knows his own soul.

זאת היא עצה היעוצה שיוכל לקבל עליו ד' מיתות ב"ד בשלימות ישתה בחי' כוס יין הנ"ל.

This is the counsel that is given, so that he can accept upon himself the four death penalties of the court completely: let him drink the level of the cup of wine mentioned above.

16 והענין דהנה איתא בזוה"ק זכאי קשוט כל יומא מסתכלי בנפשייהו כאלו ההוא יומא מסתלקי מעלמא.

The explanation: it is stated in the holy Zohar, "The truly righteous, every day they regard themselves as if on that day they were departing from the world."

ולכאורה אינו מובן כי זכאי הם צדיקים וזכאי קשוט הם יותר במעלה עליונה ואיך שיבח אותם במעלת ומדרגת יראת עונש לבד.

At first glance this is not understood, for the "righteous" are tzaddikim, and the "truly righteous" are of a still higher level; so how does it praise them for the quality and level of fear of punishment alone?

אלא הענין הוא כי אפי' צדיק גמור כשהולך לג"ע צריך טבילה בנהר די נור והטבילה הוא להעביר כח הזוכר מזה העולם. כי א"א לירש מקומו בג"ע כל זמן שזוכר אפי' מקצת דמקצת מעניני עוה"ז.

Rather, the matter is that even a perfect tzaddik, when he goes to Gan Eden, needs immersion in the river of fire, and the immersion is to remove the faculty of memory of this world. For it is impossible to inherit one's place in Gan Eden as long as one remembers even the smallest fraction of the matters of this world.

17 וכן כשהולך מחיל אל חיל מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחוות לפני וגו' צריך עוד טבילה בנהר די נור אחר לשכוח גם ההשגה שהשיג בג"ע התחתון ועליון.

Likewise, when he goes "from strength to strength," [as it is written,] "From New Moon to New Moon and from Shabbos to Shabbos all flesh shall come to bow before Me," etc., he needs a further immersion in another river of fire, to forget even the comprehension he attained in the lower and upper Gan Eden.

וזאת ישים האדם אל לבו כי הנה ענין ג"ע הוא שנהנין מזיו השכינה ואין זה אלא זיו כו'

And let a person take this to heart: the essence of Gan Eden is that [the souls] delight in the radiance of the Shechinah, and this is only radiance, etc.

ומה אם לא בא אלא ליהנות מזיו השכינה צריך הוא להסיר כח הזוכר מהעוה"ז. הבא לדבקה בו ית' ע"י תורה ותפלה על אחת כמה וכמה.

Now if one who comes only to delight in the radiance of the Shechinah must remove the faculty of memory of this world, then one who comes to cleave to Him, blessed be He, through Torah and prayer, how much more so!

(וזהו כוונת הזוהר מסתכלי בנפשייהו כו' להסיר כח הזוכר מעניני עוה"ז כדי לדבקה בו ית' בתורה ותפלה).

(And this is the meaning of the Zohar, "they regard themselves," etc.: to remove the faculty of memory of the matters of this world in order to cleave to Him, blessed be He, in Torah and prayer.)

והנה יש בחי' נהר די נור אחר למטה הנעשה מזיעתן של חיות הקדש. פי' חיות הקדש היא אהבה עליונה בבחינת יין המשמח.

Now there is the level of another river of fire below, which is formed from the sweat of the holy Chayos. Explanation: the holy Chayos are the supernal love, of the level of the gladdening wine.

וזיעתן הוא פסולת שלהן שבהשתלשלות האהבה למקום נמוך מאד נעשה שמרים ופסולת בירידתן לעוה"ז החומרי.

And their sweat is their waste: in the descent of the love, level by level, to a very low place, it becomes dregs and waste, in their descent to this material world.

18 וזאת ישים האדם אל לבו בחי' הירידה איך שירד מטה מטה מאד ויתמרמר לבו מאד ויצעק אל ה' בצר לו

And let a person take this to heart: the level of the descent, how he has descended very, very low; and let his heart become very bitter, and let him cry out to G-d in his distress,

כמ"ש צעק לבם אל אדני. עד שיצא מדעתו. פי' מדעתו ומחשבתו שהיה קשור בה כל היום.

as it is written, "Their heart cried out to the L-rd," until he goes out of his mind. Explanation: out of his mind and thought to which he was bound all day.

19 ויתקע מחשבתו בחוזק בעומק במרירות נפשו עד שיסיר כח הזוכר מעניניו ומעסקיו. וזהו בחי' יין המשכר וישתה וישכח רישו ועל ידי זה יוכל להתפלל ולומר ברוך אתה לנוכח מעומקא דלבא.

And let him fix his thought with strength and depth in the bitterness of his soul, until he removes the faculty of memory of his affairs and his dealings. This is the level of the intoxicating wine, "let him drink and forget his poverty." And through this he will be able to pray and say "Blessed are You," in direct address, from the depth of the heart.

כי ענין המרירות הוא על העבר כי מר נפשו על הסתר פניו ית' כי אילו היה גילוי אלהותו ית' עכ"פ כמורא בשר ודם. כמאמר רבן יוחנן בן זכאי לתלמידיו הלואי שיהי' מורא שמים עליכם וכו'.

For the bitterness is over the past: his soul is bitter over the hiding of His Face, blessed be He, for would that there were a revelation of His G-dliness, blessed be He, at least like the fear of flesh and blood, as Rabban Yochanan ben Zakkai said to his disciples, "May it be [His will] that the fear of Heaven be upon you," etc.

20 ולכן כשישוב אל ה' יבקש גילוי אלהותו ית' מעומקא דלבא וזהו ברוך אתה כו' וכל התפלות ובקשות הם מסודרים עד"ז.

Therefore, when he returns to G-d, he will ask for the revelation of His G-dliness, blessed be He, from the depth of the heart; and this is "Blessed are You," etc. And all the prayers and requests are arranged in this way.

וכן בקבלת מ"ש בק"ש באמת כי באמת רצונו וחפצו לדבקה בו ומר נפשו על ריחוקה מאור פני מלך

Likewise in the acceptance mentioned regarding the [bedtime] Shema, [it is] in truth: for truly his will and desire is to cleave to Him, and his soul is bitter over its distance from the light of the King's countenance.

ואף כי באמת עדיין הוא רחוק מ"מ עכ"ז יש בחי' הבדלה מי הוא הרחוק כמ"ש במ"א.

And although in truth he is still distant, nevertheless there is a distinction [as to] who is the one that is distant, as is explained elsewhere.

וגם בבחי' יין זה צריך מקודם הסחיטה לשום עצמו כשיריים במה שיעמיק במחשבתו ענין כל המעשים ודבורים ומחשבות שעברו עליו אשר לא לה' המה ויהיה שפל רוח מאד:

And also with this level of wine, before the squeezing he must make himself like leftovers, by thinking deeply about all the deeds, words and thoughts that have passed over him that were not for G-d, and he should be very lowly of spirit.

21 אך עוד אחת היא צריך לשית עצות בנפשו בב' בחי' יין הנ"ל והוא מארז"ל על וירא אלקים את האור כי טוב כי טוב הוא לגנוז.

But there is one more thing: he must take counsel in his soul with regard to the two levels of wine mentioned above. And this is what our Sages, of blessed memory, said on "And G-d saw the light, that it was good": "that it was good to hide it away."

וביאור הענין כמ"ש בקשתי את שאהבה נפשי וגו' אחזתיו ולא ארפנו עד שהבאתיו אל בית אמי ואל חדר הורתי.

The explanation of the matter is as it is written, "I sought him whom my soul loves," etc., "I held him and would not let him go until I brought him into my mother's house and into the chamber of her who conceived me."

בית אמי זו תושב"כ חדר הורתי זו תושבע"פ שהם בחי' כלים להכניס בתוכם גילוי אלהותו יתי' בחי' כוס פרעה.

"My mother's house" is the Written Torah; "the chamber of her who conceived me" is the Oral Torah. They are the level of vessels into which to bring the revelation of His G-dliness, blessed be He, the level of Pharaoh's cup.

22 וכמ"ש כוס ישועות אשא ואז מתקיים היין בתוכו משא"כ בבטול הכלים מסתלק האור כנודע.

As it is written, "I will lift up the cup of salvations"; and then the wine is preserved within it. Whereas when there are no vessels, the light departs, as is known.

ועוד יזכור לו ענין מעשיו שלא יהיה בשביל עצמו כי"א לעשות נח"ר לפניו ית' להיות מכון לשבתו להיות לו דירה בתחתונים

Further, let him keep in mind the matter of his deeds: that they not be for his own sake, but to bring gratification before Him, blessed be He, to be a fixed place for His abode, that He have a dwelling place among the lower realms.

והיינו שיכין אורו בתוך אותיות התורה שהם כלים לאורו ית' וזהו בחי' יוסף פי' יוסיף תענוג ונח"ר לפניו ית'.

That is, that he set His light within the letters of the Torah, which are vessels for His light, blessed be He. And this is the level of Yosef, meaning "he will add" (yosif) delight and gratification before Him, blessed be He.

23 וזהו שאמר הכתוב ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו ויהי מקץ פי' כי ע"י

And this is what the verse says: "Yet the chief butler did not remember Yosef, and he forgot him," "And it came to pass at the end." The explanation [is as follows].

ולא זכר בחי' יוסף שהוא להרבות תענוג לפניו ית' נתהוה ע"י ויהי מקץ לשון סוף ותכלה לבחי' שנתים ימים

Through "he did not remember" the level of Yosef, which is to increase delight before Him, blessed be He, there came about through this "And it came to pass at the end" (miketz), a term of end and cessation, of the level of "two years of days."

פי' שיכלה ח"ו אצלו בחי' התורה שהיא בחי' שנתים ימים כמ"ש ואהיה שעשועים יום יום אלפים שנה קדמה התורה לעולם.

Meaning that the level of Torah should, G-d forbid, cease for him, which is the level of "two years of days," as it is written, "And I was [His] delight day [by] day": the Torah preceded the world by two thousand years.

24 והיינו כמ"ש בתיקונים חכים ולא בחכמה ידיעא מבין ולא בבינה ידיעא בחי' חכמה תשב"כ בחי' בינה תשבע"פ

And this is as it is written in the Tikkunim: "Wise, but not with a known wisdom; understanding, but not with a known understanding." The level of Chochmah is the Written Torah; the level of Binah is the Oral Torah.

כי מחמת שכוונתו בשביל עצמו אינו חושש לגנוז האור בכלי ודי לו בהתגלות האור לבד בתפלה.

For since his intention is for his own sake, he is not concerned to hide away the light in a vessel, and the revelation of the light alone in prayer is enough for him.

אך במשך הזמן נעשה ופרעה חולם פי' שאפילו בחי' התגלות בחי' יין הנ"ל שיש לו אינן אמתיים כ"א דרך דמיון וחלום שגורם הסתלקות האור כו'.

But in the course of time there comes about "and Pharaoh was dreaming": meaning that even the revelation of the level of wine mentioned above that he has is not true, but only in the manner of imagination and a dream, which causes the departure of the light, etc.

25 ולכן נופל לבחינת מדות שהמדות הן נרגשות בנפשו שבע פרות הטובות כו' ומיד עולות אחריהן שבע פרות אחרות ותאכלנה כו'

Therefore he falls to the level of the emotive attributes, for the attributes are felt in his soul: "seven good cows," etc., and immediately after them there come up "seven other cows," "and they ate," etc.

ולא נודע כי באו אל קרבנה פי' שנסתלק ונתעלם האור כ"כ עד שנדמה לו כאלו לא התפלל מעולם.

"And it was not known that they had come inside them": meaning that the light has departed and been hidden so much that it seems to him as though he had never prayed.

משא"כ בבחי' יוסף שהוא מוסיף ומרבה תענוג ונח"ר לפניו ית' להיות מכון לשבתו ולהיות לו

It is not so with the level of Yosef, who adds and increases delight and gratification before Him, blessed be He, to be a fixed place for His abode,

דירה בתחתונים ואז אין המדות נרגשות בנפשו כלל לא שבע פרות הטובות כו' ומכש"כ שאין רע יורד מלמעלה רק טוב גנוז בתוכו:

And that He have a dwelling place among the lower realms. Then the attributes are not felt in his soul at all, not [even] the "seven good cows," etc.; and all the more so, since no evil descends from above, only good hidden within it.

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 2

ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עומד על היאור

"And It Came to Pass at the End of Two Full Years" (second maamar)

1 ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עומד על היאור. הנה כתיב (רות ד) וזאת לפנים בישראל ואין זאת אלא תורה כי הנה זאת התורה ישנה בבחי' פנימיות של כל נפש מישראל.

"And it came to pass at the end of two full years, and Pharaoh dreamed, and behold, he was standing by the River." Now, it is written (Ruth 4), "And this was formerly in Israel," and "this" means nothing other than Torah; for this Torah exists in the inner dimension of every Jewish soul.

כי יש לכל נפש בחי' פנימיות ובחי' חיצוניות דהיינו בחי' סתים וגליא. שכמו שקוב"ה סתים וגליא.

For every soul has an inner dimension (pnimiyus) and an outer dimension (chitzoniyus), that is, the aspects of the hidden and the revealed; for just as the Holy One, blessed be He, is hidden and revealed,

כך אורייתא וכך ישראל כו'. ובחי' סתים היינו בחי' פנימיות חב"ד שבנפשו האלקית שאינו מושג ונראה לעין.

so is the Torah, and so is Israel, etc. The hidden aspect is the inner dimension, Chochmah, Binah and Daas, in one's G-dly soul, which is not grasped or seen by the eye.

ובחי' גליא הוא בחי' חיצוניות שבו שהוא בחי' אהוי"ר כו' ולכן כמו שיש טנת"א בתורה כך יש בחי' אלו בנפש האלקית כדלקמן.

And the revealed aspect is its outer dimension, which is the level of love and awe, etc. Therefore, just as the Torah has ta'amim, nekudos, tagin and osiyos (cantillation notes, vowels, crowns and letters), so these levels exist in the G-dly soul, as [will be explained] below.

2 והנה כמו שיש פרעה בקליפה כך יש בקדושת נפש האלקית כמ"ש בזהר ויגש דאתפריעו ואתגלו נהורין כו'.

Now, just as there is a Pharaoh in kelipah, so there is [a Pharaoh] in the holiness of the G-dly soul, as is written in the Zohar on Vayigash: "[where] the lights are uncovered (de'isparyu) and revealed," etc.

כי זה לעומת זה כו' שבהשתלשלות מבחי' פרעה שבקדושה למטה מטה נמשך בחי' פרעה התחתון שאמר לא ידעתי את ה' שהוא בחי' השכחה המשתלשלת מבחי' עלמא דאתגלייא פרעה שבקדושה כמ"ש רגליה יורדות מות.

For "this opposite that," etc.: in the chain of descending worlds (hishtalshelus), from the level of the Pharaoh of holiness, further and further down, there is drawn the level of the lower Pharaoh, who said, "I do not know G-d." This is the level of forgetfulness, which descends from the level of the revealed world (alma de'isgalya), the Pharaoh of holiness, as it is written, "Her feet go down to death."

אבל בסמוי מן העין עלמא דאתכסייא הברכה מצוייה ממקור הברכות. כמ"ש (משלי יא) ואת צנועים חכמה מקום הזכרון כמ"ש ולזכרון בין עיניך.

But in what is "hidden from the eye," the hidden world (alma de'iskasya), "blessing is found," from the Source of blessings. As it is written (Proverbs 11), "But with the modest is wisdom": [this is] the place of remembrance, as it is written, "and for a remembrance between your eyes."

והנה לא שייך לומר דאתגלו כו' אלא מתוך מכסה שהיה עליהם בתחלה. דהנה כתיב מי יעלה לנו השמימה ר"ת מילה וס"ת הוי"ה שבכדי שיאיר עלינו אור ה' בהתגלות

Now, one can speak of [lights being] "uncovered" only [as emerging] from within a covering that was over them at first. For it is written, "Who will go up for us to heaven?", whose initial letters [spell] milah (circumcision) and whose final letters [spell] Havayah: so that the light of G-d should shine upon us in revelation,

ולא בציור אותיות לבד כ"א בעומק המחשבה בהתבוננות מהות ועצמות אני ה' לא שניתי שיקבע במוחו ולבו שהוא בחי' מי יעלה לנו השמימה שהוא בחי' השגת אלקות צריך מתחלה בחי' מילה

and not only in the form of letters but in the depth of thought, in contemplation of the very being and essence [of] "I, Havayah, have not changed," so that it is fixed in one's mind and heart (this is the level of "Who will go up for us to heaven?", the level of grasping G-dliness), there must first be the level of milah.

כי יש למעלה בחי' עונותיכם מבדילים וצריך להסיר המונעים וכן למטה בנפש האדם הנה כתיב ומלתם את ערלת לבבכם.

For above there is the level of "your iniquities separate," and the obstructions must be removed; and likewise below, in the human soul, it is written, "You shall circumcise the foreskin of your heart."

אך אחרי כריתות הערלה יש עוד בחי' פריעה שהוא עור דק המכסה וחופף והוא בחי' תאוות גשמיים שמקליפת נוגה שהוא לדברים של היתר המכסים ומסתירים אור ה'.

But after the cutting away of the foreskin there is still the level of periah (uncovering), which is a thin skin that covers and overlays; this is the level of physical desires from kelipas nogah, which are for permitted things, and which cover and conceal the light of G-d.

וכן אפי' בכדי שיתגלה עליו בחי' מרכבה פני אריה פני שור כו' שהוא בחי' אהוי"ר טבעיים

Likewise, even in order for the level of the Chariot, "the face of a lion, the face of an ox," etc., which is the level of natural love and awe, to be revealed upon him,

הנה כתיב (יחזקאל א) וארא כו' ומתוכה כעין החשמל כו' חש מל ומתוכה דמות ד' חיות כו'.

it is written (Ezekiel 1), "And I saw," etc., "and from its midst, like the appearance of the chashmal," etc. (chash, mal), "and from its midst, the likeness of four living creatures," etc.

והעצה היעוצה לזה הוא מה שאומרים ונפשי כעפר לכל תהי' כי פרעה אותיות העפ"ר שעי"ז יוכל להיות בבחי' פרעה שיפרע ויגלה המכסה אשר עליו.

The counsel given for this is what we say, "And may my soul be like dust to all"; for פרעה (Pharaoh) has the letters of העפר (the dust). Through this, one can be in the state of Pharaoh, so that he uncovers (yifra) and reveals the covering that is upon him.

וכמ"ש (במדבר ה) ופרע את ראש האשה. דכנ"י נק' אשה יראת ה' וצריך לגלות אוצר של יראת שמים ע"י שמשים נפשו כעפר לכל.

As it is written (Numbers 5), "And he shall uncover (u'fara) the woman's head." For the Congregation of Israel is called "a woman who fears G-d," and one must reveal the treasury of the fear of Heaven by making one's soul like dust to all.

ועי"ז יקרע המסך שעליו שהוא נמשך מבחי' גסות הרוח שמחמת גסות רוחו שמחשיב א"ע ליש ודבר בפ"ע הוא מתאוה תאוה וחפץ הוא שימלא רצונו דוקא.

And through this the screen that is over him will be torn. [That screen] derives from the level of coarseness of spirit: because of his coarse spirit, in that he regards himself as an existence and a thing unto itself, he craves desires and wants his will to be fulfilled, precisely.

וצריך הוא לבטש גסות רוחו ועד"ז הוא יסורי עוה"ז הבאים לאדם כי לא מחמת עונש אינו ראוי לישב בשלות עוה"ז שהרי מצינו בנבוכדנצר (סנהדרין צו. ע"ש וע' ילקוט)

He must crush his coarseness of spirit. Along these lines are the sufferings of this world that come upon a person: it is not because of punishment that he is unworthy to dwell in the tranquility of this world; for we find regarding Nebuchadnezzar (Sanhedrin 96a; see there, and see the Yalkut)

בשביל שהלך ג' פסיעות לכבוד השי"ת פסקו לו מלוכה על כל העולם ולזרעו אחריו עד ג' דורות ואין לך אדם מישראל שלא כיבד המקום בכך וכל טוב עוה"ז כדאי הוא לו

that because he walked three steps in honor of G-d, blessed be He, they decreed for him kingship over the whole world, and for his descendants after him for three generations; and there is no Jew who has not honored the Omnipresent that much, so all the good of this world is fitting for him.

אלא היסורים באים לבטש את האדם להכניעו ולהשפיל גסות רוחו וכמשארז"ל (ברכות ז) טובה מרדות א' כו'

Rather, the sufferings come to crush a person, to subdue him and to humble his coarseness of spirit, as our Sages, of blessed memory, said (Berachos 7), "One chastisement is better," etc.

שכשעיניו רואות שיסורים באים עליו נשפל דעתו ונעשה נכנע והוא יקר בעיני ה' להיות עי"ז בחי' התגלות בחי' פרעה מן העפר.

For when his eyes see that sufferings come upon him, his mind is humbled and he becomes subdued; and this is precious in G-d's eyes, that through this there should be the revelation of the level of Pharaoh from the dust.

והנה בתורה יש בחי' טנת"א ובחי' טעמים שבתורה שבע"פ הוא כמ"ש (תהלים מב) ובלילה שירה עמי שבחי' השירה והטעמים שהם בחי' הניגון הוא עמי.

Now, the Torah has the levels of ta'amim, nekudos, tagin and osiyos; and the level of the ta'amim in the Oral Torah is as it is written (Psalms 42), "And at night His song is with me": the level of song and of the ta'amim, which is the level of melody, is "with me."

וביאור הענין הוא כמ"ש (תהלים קיט) זמירות היו לי חקיך בבית מגורי. ולהבין זה איך הם זמירות

The explanation of the matter is as it is written (Psalms 119), "Your statutes were songs to me in the house of my sojourning." And to understand this: how are they songs?

וגם למה נענש דוד על שקרא לד"ת זמירות. הנה אמרו (גטין ז) השכם והערב עליהם לבהמ"ד והם כלים מאליהן.

And also, why was David punished for calling words of Torah "songs"? Now, [our Sages] said (Gittin 7), "Rise early and stay late at the house of study concerning them, and they will perish by themselves."

והענין הוא דכתיב (תהלים מ) רבות עשית אתה ה' אלהי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך אגידה ואדברה עצמו מספר:

The matter is [as follows]. It is written (Psalms 40), "Many things have You done, You, Havayah my G-d; Your wonders and Your thoughts are toward us; none can be compared to You; were I to tell and speak of them, they are too numerous to recount."

3 וביאור הכתוב רבות עשית. פי' רבות כל דבר שהוא רב ועצום דהיינו עולמות עליונים הגדולות ונוראות

The explanation of the verse "Many things have You done": "many" means everything that is great and mighty, that is, the great and awesome higher worlds,

עשית בבחי' עשיה גשמית שנשתלשלו מעילה לעלול במדרגות רבות ושונות כמו שאמר בפסוק אגידה ואדברה עצמו מספר עד שנתהוו בבחי' עשי' גשמית.

"You have done" [them] into the level of physical Asiyah (action), for they descended from cause to effect through many and diverse levels, as it says in the verse, "were I to tell and speak of them, they are too numerous to recount," until they came into being in the level of physical Asiyah.

וכמ"ש (שם קלה) למה יאמרו איה אלקיהם שהוא בבחי' אי"ה. שהוא מובדל ומכוסה ורחוק מהם כמ"ש רם על כו'.

And as it is written (ibid. 135), "Why should they say, 'Where (ayeh) is their G-d?'", [meaning] that He is in the state of ayeh ("where?"), separate, covered and far from them, as it is written, "Exalted above," etc.

ולא ידעו ולא יבינו כי כל אשר חפץ ה' עשה שנשתלשל חפץ ה' כ"כ עד שהוא בעשיה גשמית וכ"כ למה כדי שיהיה הוי"ה אלהי אלוה שלי ע"י

But they do not know and do not understand that "whatever G-d desired, He has done": G-d's desire descended so far that it is in physical Asiyah. And why so much? So that Havayah should be my G-d, my own G-d, through

כי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו כי אורייתא מחכמה נפקת פי' עיקר התגלותה הוא מחכמה. אבל באמת הוא רצונו של מקום והוא ורצונו אחד.

"Your wonders and Your thoughts are toward us"; for "the Torah issues from Chochmah," meaning that its principal revelation is from Chochmah. But in truth it is the will of the Omnipresent, and He and His will are one.

4 וזהו נפלאותיך מה שהוא מופלא ומובדל ומכוסה שאין בו השגה כלל פלא עליון. ומחשבותיך הוא בחי' חכמה עילאה נמשך אלינו ע"י התורה. אין ערוך אליך אגידה ואדברה עצמו מספר.

And this is [the meaning of] "Your wonders": that which is wondrous, separate and covered, beyond any grasp at all, the Supernal Wonder (Pele Elyon). "And Your thoughts" is the level of supernal Chochmah, drawn down to us through the Torah. "None can be compared to You; were I to tell and speak of them, they are too numerous to recount."

כי להיות השתלשלות וירידה גדולה כ"כ מבחי' גבוה ונעלה מאד עד בחי' מטה מאד הוצרך להיות כמה מיני עולמות אין מספר מינים ממינים שונים

For there to be so great a chain of descent and lowering, from a very high and exalted level down to a very low level, there had to be many kinds of worlds without number, kinds upon kinds of different kinds,

וכמ"ש (איוב כה) היש מספר לגדודיו וכתיב (דניאל ז) אלף אלפין ישמשונה ורבו רבבן כו' והוא מספר גדוד והיכל אחד והיכלות אין מספר.

as it is written (Job 25), "Is there any number to His troops?", and it is written (Daniel 7), "A thousand thousands serve Him, and myriads of myriads," etc.; and that is the number of one troop and one chamber (heichal), while the chambers are without number.

ואעפ"כ כולם אין ערוך אליך שאפי' בחי' הגבוה מאד שהוא שרש התחלות התהוות מ"מ לגבי

Nevertheless, none of them "can be compared to You": even the very highest level, which is the root of the beginnings of coming into being, nevertheless, relative to

מהותו ועצמותו ית' אין לו ערך כלל שאינו מערכו ולא ממהותו כלל מאחר שהוא בבחי' נברא או נאצל ויש לו התחלת גבול.

His being and essence, blessed be He, it has no comparison at all, for it is not of His order nor of His being at all, since it is in the category of the created or the emanated and has a beginning of limitation.

משא"כ בבורא ית' דכולא קמיה כלא ממש חשיב ואצלו נחשב הכל כאין בחי' הראשונה ובחי' אחרונה שבמדרגה תחתונה הכל שוה אצלו ואעפ"כ

This is not so with the Creator, blessed be He, before whom all is considered as truly nothing; to Him everything is considered as naught, [so that] the first level and the last level on the lowest rung are all equal to Him. Nevertheless,

להיות השתלשלות העולמות וירידת המדרגות הוצרך להיות מדרגות עצמו מספר שלא יבטלו העולמות ממציאותן וכל זה הוא בשביל שיהיה הוי"ה אלקי ונפלאותיך ומחשבותיך אלינו כנ"ל:

for there to be the chain of descending worlds and the descent of the levels, there had to be levels "too numerous to recount," so that the worlds would not be nullified out of existence. And all this is so that Havayah should be my G-d, and "Your wonders and Your thoughts [are] toward us," as mentioned above.

5 והנה קודם מ"ת היו עליונים ותחתונים ניזונים בחסדו של הקב"ה דהיינו שהיה מזון עולמות עליונים ותחתונים וחיותם נמשך ממקורם וראשיתם מלמעלה למטה בנדבה וחסד פשוט באתערותא דלעילא לבד.

Now, before the Giving of the Torah, the higher and the lower [beings] were sustained by the kindness of the Holy One, blessed be He; that is, the sustenance and life-force of the higher and lower worlds were drawn from their source and beginning, from above to below, as a free gift and simple kindness, through an arousal from above alone.

אבל אחר מ"ת הנה קיום חיות העולמות הוא ע"י מעשה התחתונים בתורה ומצות ממטה למעלה

But after the Giving of the Torah, the maintenance of the life-force of the worlds comes through the deeds of the lower beings in Torah and mitzvos, from below to above.

וכמו למשל ארץ הלזו הגשמית שמצמחת כל מיני תענוגים והם מזון האדם וקיום חיותו וגם כשאדם אוכל מבע"ח

This is like, by way of analogy, this physical earth, which makes all kinds of delights grow, and they are the food of man and the maintenance of his life; and also when a person eats from animals,

הנה עיקר גידולו וחיותו של הבע"ח ממה שאוכל מן הארץ נמצא שכל מזון וחיות האדם הוא ע"י בירור שנבחר הטוב הגנוז מן הארץ.

the main growth and life-force of the animal is from what it eats from the earth. It follows that all of man's food and life-force comes through a refinement, in which the good hidden in the earth is selected out.

כך עד"מ הנה מזון עולמות עליונים הוא ממה שמקבלים חיותם מן התורה שבעוה"ז השפל. והנה כתיב (משלי ד)

So, by way of analogy, the sustenance of the higher worlds comes from their receiving their life-force from the Torah that is in this lowly world. Now, it is written (Proverbs 4),

סלסלה ותרוממך כאדם שמסלסל בשערו שיהיה כל נימא בפ"ע כך הוא בכל פרטי הלכות אין מספר שיהיה בזה הענין הדין כך ובזה הענין יהיה הדין כך נמשך מחכמה עילאה מבחי' נפלאותיך ומחשבותיך הנ"ל.

"Exalt her (salseleha), and she will raise you up," like a person who curls (mesalsel) his hair so that each strand is by itself. So it is with all the countless details of the laws: that in this matter the law is thus, and in that matter the law shall be thus; [this] is drawn from supernal Chochmah, from the level of "Your wonders and Your thoughts" mentioned above.

וז"ש דוד המלך ע"ה (תהלים צב) מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך פי' גדלו

This is what King David, peace be upon him, said (Psalms 92), "How great are Your works, O G-d; Your thoughts are very deep." The meaning of "great"

ע"ד שארז"ל במקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו כי לא שייך לפניו ית' בחי' גדולה מאחר

is in line with what our Sages, of blessed memory, said: "Wherever you find His greatness, there you find His humility." For the level of greatness does not apply before Him, blessed be He, since

כי גדול ה' ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר ואינו בבחי' ערך ומדה ומקום כלל שיפול עליו לשון גדול'.

"G-d is great and exceedingly praised, and His greatness is unfathomable," and He is not in the category of comparison, measure and place at all, such that the term "greatness" could apply to Him.

אלא לשון גדול' הוא ענותנותו שנתלבש בבחי' ומדת גדולה להתפשט ולהתלבש תוך עלמין להחיותם וזהו מה גדלו מעשיך ה'

Rather, the term "greatness" [refers to] His humility, in that He enclothed Himself in the level and attribute of greatness, to spread forth and enclothe Himself within the worlds to give them life. And this is [the meaning of] "How great are Your works, O G-d."

כי מה שנמשך ונתפשט למטה דרך פרטי הלכה אחת הוא הוא מזון וקיום חיות כל העולמות עליונים ותחתונים וכל העולמות עליונים הם כלא ממש נגד מה שנמשך מפרטי הלכה אחת שהיא מקור חיותם וקיומם

For what is drawn down and spreads below by way of the details of a single law is itself the sustenance and maintenance of the life-force of all the worlds, higher and lower; and all the higher worlds are as truly nothing compared to what is drawn from the details of a single law, which is the source of their life-force and existence.

כי כל הלכה היא המשכת והתפשטות אור מרצון העליון ב"ה וחכמה עילאה שהן מקור החיות לכל העולמות

For every law is a drawing-down and spreading-forth of light from the Supreme Will, blessed be He, and supernal Chochmah, which are the source of life-force for all the worlds.

ואם כך הוא בענין גדולת מעשיו א"כ עאכו"כ מאד עמקו מחשבותיך שהיא בחינה למעלה מעלה מבחי' עלמין אלא מקיף וסובב עליהם ואינו מתלבש בתוכם.

And if this is so regarding the greatness of His works, then how much more so [does it hold that] "Your thoughts are very deep," which is a level far, far above the level of worlds; rather, it encompasses and surrounds them and does not enclothe itself within them.

ומזה יתבונן המשכיל להיות בתורת ה' חפצו להיות שש ועלז בה כמ"ש (משלי ח) וכל חפצים לא ישוו בה שאפי' חפצים העליונים שהוא כענין שכתוב כל

From this the thoughtful person will contemplate [and come] to have his desire in the Torah of G-d, to rejoice and exult in it, as it is written (Proverbs 8), "And all desirable things cannot compare to her": even the higher desires, as in what is written, "All

אשר חפץ הוי"ה עשה בשמים ובארץ ושמים הם העולמות העליונים ולא ישוו בה שכולם הם כלא ממש בערך הלכה אחת שהיא מבחי' נפלאותיך ומחשבותיך הנ"ל.

that Havayah desired He has done, in the heavens and on the earth," and "the heavens" are the higher worlds, "cannot compare to her," for they are all as truly nothing relative to a single law, which is from the level of "Your wonders and Your thoughts" mentioned above.

6 וכמ"ש באדרא שההלכות הן בחי' הנימין ושערות של מעלה וכל נימא להיט לעלמין סתימין כו'.

As it is written in the Idra that the laws are the level of the strands and hairs above, and "each strand extends to hidden worlds," etc.

וכמ"ש בע"ח שכל הנימין ושערות הם מבירור רפ"ח ניצוצים כו' ותכלית הבירור הוא בעוה"ז כו'.

And as it is written in Etz Chaim that all the strands and hairs come from the refinement of the 288 sparks, etc., and the ultimate purpose of the refinement is in this world, etc.

וזהו זמירות היו לי חוקיך בבית מגורי שהיה שש ושמח בהם עד שהיו לו כמו זמירות ותענוגים אלא שנענש על שקראם זמירות.

And this is [the meaning of] "Your statutes were songs to me in the house of my sojourning": he rejoiced and was glad in them until they were to him like songs and delights; yet he was punished for calling them songs.

ולא על שלמד בענין זה אלא על ששיבחם בזו המעלה לחוד שהוא מקור וחיות כל העולמות.

[He was punished] not for having learned in this way, but for having praised them with this quality alone, that it is the source and life-force of all the worlds.

שבאמת הוא גבוה למעלה מעלה מבחי' קיום וחיות כל העולמות וכמ"ש (שם) ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום ופי' במדרש (ב"ר פ"א) אמון מופלא שהוא מבחי' פלא העליון בחינת נפלאותיך ומחשבותיך.

For in truth it is far, far higher than the level of maintaining and giving life to all the worlds, as it is written (ibid.), "And I was beside Him an amon, and I was delights day, day"; and it is explained in the Midrash (Bereishis Rabbah, ch. 1): amon [means] "wondrous" (mufla), which is from the level of the Supernal Wonder, the level of "Your wonders and Your thoughts."

וזהו יום יום נגד ב' בחינות שהם נפלאותיך ומחשבותיך וזהו ואהיה שעשועים שהיא שעשועים של הקב"ה כביכול בכבודו ובעצמו ולמשל

And this is [the meaning of] "day, day," corresponding to the two levels, "Your wonders" and "Your thoughts"; and this is [the meaning of] "and I was delights": it is the delight of the Holy One, blessed be He, as it were, in His glory and in His essence. By way of analogy,

כמו שאדם משתעשע בחכמתו כשאומר דבר חכמה כן ויותר מכן לאין קץ ותכלית באלף אלפים הבדלות הקב"ה משתעשע בחכמתו העליונה שאינה יכולה להתלבש תוך עלמין כלל אלא שדוד המלך ע"ה היה צריך לפי שעה.

just as a person delights in his wisdom when he says something wise, so, and infinitely more, by a thousand thousand degrees of separation, the Holy One, blessed be He, delights in His supernal wisdom, which cannot enclothe itself within the worlds at all. But King David, peace be upon him, needed [this] for the time being:

בבית מגורי שהיו שונאין לו ואין דינים נמתקין אלא בשרשן דהיינו בשרש התהוות העולמות כשנתהווה ונמשך מאין המוחלט להתענג ולשמוח בחלקו אשר הוא ממשיך בתורתו

"in the house of my sojourning," for they hated him, and severities are sweetened only at their root, that is, at the root of the worlds' coming into being, when they came into being and were drawn from absolute nothingness; [so he needed] to delight and rejoice in his portion, which he draws down through his Torah

לקיום וחיות העולמות שעי"ז ממילא יתבטלו כל המונעים מאחר שמקבלים חיותם ממנה והם בטלים לגבה וכשממשיך אורה למטה תפול עליהם אימתה ופחד והיו כלא היו.

for the maintenance and life-force of the worlds, so that through this all the obstructions will automatically be nullified, since they receive their life-force from it and are nullified before it; and when he draws its light down below, "terror and dread will fall upon them," and they will be as though they had never been.

7 וזו היא העצה שיעצו חז"ל השכם והערב עליהם דהיינו שיהא בבחי' עליהם מעלה מעלה וגבוה מהם

And this is the counsel that our Sages, of blessed memory, gave: "Rise early and stay late concerning them (aleihem)," that is, that one be in a state of "over them" (aleihem), far above and higher than them,

דהיינו בבחי' עסק התורה שהיא גבוה ונעלה מאד שהיא מקור חיותם. ולכן הם כלים ומתבטלין מאליהן וממילא נדחי'.

namely, in the state of Torah study, which is very high and exalted, being the source of their life-force. And therefore "they perish" and are nullified "by themselves," and are pushed away automatically.

והערב עליהם היינו בבחי' נפשי כעפר לכל תהי' לידום וליסבול כנ"ל שיהיה כעפר וארץ שממנה יצא לחם וכל ההשפעות ממטה למעלה אחר מ"ת כנ"ל

And "stay late concerning them" means the level of "may my soul be like dust to all," to be silent and to bear [it], as mentioned above, so that one be like dust and earth, from which comes forth bread, and all the influences from below to above after the Giving of the Torah, as mentioned above;

דהיינו כשנברר הטוב מן הרע וכו' ואזי ממילא יפול הרע ויבוטל כמ"ש (ישעיה מא) יהיו כאין ויאבדו אנשי ריבך כי אין להם חיות עוד.

that is, when the good is refined out of the evil, etc., then the evil automatically falls and is nullified, as it is written (Isaiah 41), "They shall be as nothing, and the men who strive with you shall perish," for they no longer have any life-force.

אבל באמת אין זו לבדה מעלת ושבח התורה כי"א כמ"ש ובלילה שירה עמי שירו קרי דהיינו שעשועים של הקב"ה כמ"ש ואהיה אצלו כו' שעשועים זה יהיה עמי וכמ"ש (תהלים קמט) ישמח ישראל בעושיו.

But in truth this alone is not the virtue and praise of the Torah; rather, [it is] as it is written, "And at night His song is with me": it says "His song," that is, the delight of the Holy One, blessed be He, as it is written, "And I was beside Him," etc., "delights"; this shall be "with me." And as it is written (Psalms 149), "Let Israel rejoice in its Maker."

והנה ע"י בחי' שמחה ותענוג הזה בתורת ה' יסיר כל מונע מבית ומבחוץ ואין רע יורד מלמעלה כלל

Now, through this level of joy and delight in the Torah of G-d, one removes every obstruction from within and from without, and no evil descends from above at all.

משא"כ כשאין לו בחי' השעשועים הנ"ל עליו נאמר ויהי מקץ שנתים ימים פי' שבחי' שנתים ימים

But when one does not have this level of delight mentioned above, of him it is said, "And it came to pass at the end of two full years (shenasayim yamim)." This means that the level of "two years of days,"

שהם בחי' יום יום בחי' השעשועים הנ"ל הם אצלו בקץ ותכלית כלומר שאין לו בחי' הנ"ל בעסק התורה ואז ופרעה חולם.

which is the level of "day, day," the level of delight mentioned above, is for him at an end and a limit; that is to say, he does not have the above level in his Torah study. And then, "Pharaoh dreams (cholem)."

פי' אע"פ שיש לו בחי' פרעה שהוא בחי' התגלות אלקות ע"י התפלה אעפ"כ אינו בבחי' טעמים שהם בחי' הנגון ושעשועים הנ"ל כי"א בבחי' נקודה ברישי אתוון

This means: even though he has the level of Pharaoh, which is the level of revelation of G-dliness through prayer, nevertheless it is not in the level of the ta'amim, which are the level of melody and the delight mentioned above, but only in the level of "a dot at the tops of the letters,"

כי הנפש מלאה אותיות ואור ה' שמאיר בה הוא בחי' נקודה קטנה בראשו לבד שמתנוצץ בשכלו הארת והמשכת אלקות אבל אינה מלובשת בתוכו כי"א בבחי' מקיף עליו:

for the soul is full of letters, and the light of G-d that shines in it is only the level of a small dot at its top, in that an illumination and drawing-down of G-dliness sparkles in his intellect; but it is not enclothed within him, only in the manner of something that encompasses him (makif).

8 והנה עומד על היאור. שממנו ג"כ נמשך בחי' המשכה לשבע פרות הטובות שהם ז' מדות אהבה ויראה וכו'

"And behold, he was standing by the River (ye'or)." From it, too, there is drawn a flow to the seven good cows, which are the seven attributes, love and awe, etc.,

הטבעיי' שיהיה אחר התפלה מחמת זה בסור מרע ועשה טוב. אך אחר זה הנה שבע פרות אחרות כו'.

the natural [ones], so that after prayer, because of this, he will be [engaged] in "turning from evil and doing good." But after this, "behold, seven other cows," etc.

ותאכלנה כו' ולא נודע כו'. שבערך זמן רב אחר התפלה יוכל להתעורר מדות ותאוות גשמיות ומשכחות לגמרי את מדות הטובות אהוי"ר כו' שבשעת התפלה.

"And they ate," etc., "and it was not known," etc.: for some long time after prayer, physical attributes and desires may be aroused and make [him] forget entirely the good attributes, love and awe, etc., that were [his] during prayer.

משא"כ בבחי' הטעמים שהם בחי' שירה וזמרה הנ"ל. ע"ז אמרו (ע"ז ג) כל העוסק בתורה בלילה חוט של חסד נמשך עליו ביום

This is not so with the level of the ta'amim, which are the level of song and melody mentioned above. Of this they said (Avodah Zarah 3), "Whoever engages in Torah at night, a thread of kindness is drawn over him by day,

שנאמר יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי שחוט של חסד ואהבה עליונה באה עליו מלמעלה אהבה חדשה יותר מכדי טבעו של נפש אלקות לדבקה

as it is said, 'By day G-d commands His kindness, and at night His song is with me.'" [This means] that a thread of kindness and supernal love comes upon him from above, a new love, beyond the nature of the G-dly soul, to cleave

בו ית' בחי' אהבה בתענוגים ומשם נמשך יאור והמשכה לבחי' נקודה ברישי אתוון שהיאור הוא עומד על החולם וממשיך עליו הארה רבה ועצומה שלא יהיו פרות הרעות כלל כי אין רע יורד מלמעלה כו':

to Him, blessed be He, the level of love with delights; and from there a river (ye'or) and flow is drawn to the level of "a dot at the tops of the letters," for the River stands over the cholem and draws upon it a great and mighty illumination, so that there will be no bad cows at all, for "no evil descends from above," etc.

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 3

ענין חנוכה

The subject of Chanukah

◇

1 ענין חנוכה. הנה קבעו הנס בנרות. משא"כ בשאר נסים בפסח ביציאת מצרים תאכלו מצות בפורים ימי משתה ושמחה כנגד הגלות שהיה ג"כ גופני במצרים בחומר ובלבנים ובימי המן בקש להשמיד כו' ושללם לבוז

The subject of Chanukah. Now, [the Sages] established [the commemoration of] the miracle with lights. This is not so with the other miracles: on Pesach, [commemorating] the Exodus from Egypt, "you shall eat matzos"; on Purim, "days of feasting and joy" — corresponding to the exile, which was also physical: in Egypt, "with mortar and with bricks"; and in the days of Haman, he sought "to destroy…" and "to take their spoil for plunder."

משא"כ בחנוכה שהיו ישראל שרוים על אדמתם ולא גלו מארצם רק גלות התורה להשכיחם תורתך ולהעבירם חוקי רצונך לפיכך קבעו בנרות על שם הפסוק (משלי ו) כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר.

This is not so with Chanukah, when Israel dwelt on their own land and were not exiled from their country; there was only an exile of the Torah, "to make them forget Your Torah and to make them transgress the statutes of Your will." Therefore [the Sages] established [the commemoration] with lights, on account of the verse (Proverbs 6), "For a mitzvah is a lamp and the Torah is light, and the reproofs of discipline are the way of life."

ולהבין ענין פסוק זה וגם סיפא דקרא דכתיב ודרך חיים וגו'. צריך ביאור איזה דרך חיים הוא מלבד התורה והמצות האמורה למעלה בפסוק.

And [we need] to understand the meaning of this verse, and also the end of the verse, where it is written, "and the way of life…". It requires explanation: what "way of life" is there besides the Torah and the mitzvos mentioned earlier in the verse?

2 והענין כי מה שהמשיל המצוה לנר והתורה לאור הוא מובן שכמו שהנר נקרא על שם השמן כלשון רז"ל נר של שמן נר של שעוה.

The explanation is this. That [the verse] likens the mitzvah to a lamp and the Torah to light is understood: just as the lamp is named after the oil, as in the language of our Sages, of blessed memory, "a lamp of oil, a lamp of wax,"

הנה אע"פ שהשמן אין בו אור מצד עצמו ואדרבה הוא מכבה את אור הנופל לתוכו מ"מ ממנו

then, although the oil has no light of its own, and on the contrary, it extinguishes a light that falls into it, nevertheless from it

ועל ידו נמשך להב שלהבת האור הנאחז בפתילה במעט שמן הנמשך אחר הפתילה שהרי בכלות השמן נכבה האור.

and through it is drawn the blaze of the flame of light that takes hold on the wick, by the little oil that is drawn up after the wick; for indeed, when the oil runs out, the light goes out.

ככה ממש היא המצוה הגם שהוא רצון המלך בלי שום טעם ודעת ואין בה שום השגה מ"מ ממנה

Exactly so is the mitzvah: although it is the will of the King, without any reason or understanding, and there is no comprehension in it at all, nevertheless from it

ועל ידה נמשך ונתגלה אור החכמה זו תורה שבע"פ דאורייתא מחכמה נפקת והחכמה והבנה בתורה שבעל פה הוא רק

and through it the light of Chochmah is drawn down and revealed. This is the Oral Torah, for "the Torah issues from Chochmah"; and the Chochmah and understanding in the Oral Torah are only

להבין ולהשיג פי' וטעם המצות כל מסכת לפי ענינה. וביאור ענין זה דרך פרט בעבודת ה'.

to understand and comprehend the explanation and reason of the mitzvos, each tractate according to its subject. And [now for] the explanation of this matter in detail, in the service of G-d.

הנה כתיב (שמות ל) בבקר בבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה. ולהבין למה גבי בבוקר כתיב בהטיבו ובבין הערבים בהעלות.

Now it is written (Exodus 30), "Every morning, when he tends (be-heitivo) the lamps, he shall burn it [the incense]; and when Aaron kindles (be-haalos) the lamps at dusk, he shall burn it." We need to understand why regarding the morning it says "when he tends," and regarding dusk "when he kindles."

הנה כנסת ישראל מקור נשמות ישראל נקרא' בשם מנורה והיא מקשה שכל ישראל הם באחדות והיא מתחלקת לשבעה נרות.

Now, the Congregation of Israel, the source of the souls of Israel, is called by the name "Menorah." It is [made] of one hammered piece, for all Israel are in unity, and it divides into seven lamps.

כי דרך פרט יש ששים רבוא נצוצו' כלליי' שכל ניצוץ מתחלק לששים רבוא נצוצות פרטיות כמבואר בתניא ודרך כלל נכללו בשבעים נפש שירדו אבותינו למצרים.

For in particular, there are six hundred thousand general sparks, each spark dividing into six hundred thousand particular sparks, as is explained in Tanya; and in general, they are included in the seventy souls with which our forefathers went down to Egypt.

3 וכלל מן הכלל נק' בשם שבעה נרות דהנה אהרן שושבינא דמטרוניתא הוא אהרן כהן לאל עליון משבע' רועים המפרנסים ומשפיעים אלהותו ית' בכנסת ישראל שיאירו באור האהבה להתלהט אליו ית' בכלות

And the most general [division] of the general is called by the name "seven lamps." For Aaron, "the groomsman of the Matronita," is "Aaron the priest of G-d Most High," one of the seven shepherds who sustain and bestow His G-dliness, may He be blessed, upon the Congregation of Israel, so that they shine with the light of love, to blaze up toward Him, may He be blessed, with the expiring

הנפש כשלהבת העולה מאליה ולקיים מצות ואהבת שמקבלים עליהם בק"ש שיהי' כך באמת לאמתו תקוע בלב כל אחד ואחד מישראל שהאדם מצד עצמו מאחר שהוא מגושם ומלובש בענינים גשמיים לא היה יכול לולי הקב"ה עוזרו.

of the soul, like a flame that rises of itself; and to fulfill the mitzvah of "You shall love," which they take upon themselves in the Shema, so that it be so in utmost truth, fixed in the heart of each and every one of Israel. For a person on his own, since he is corporeal and clothed in physical matters, would not be able [to do so] were it not that the Holy One, blessed be He, helps him.

4 והעזר הוא אהבה הבאה מלמעלה להמשיכו אליו. וזהו בחי' בהעלות ובהטיבו. כי הנה אמרו רז"ל אע"פ שהאש יורד מן השמי' מצוה להביא מן ההדיוט.

And the help is a love that comes from above, to draw him to Him. This is the level of "when he kindles" and "when he tends." For our Sages, of blessed memory, said: "Although the fire comes down from heaven, it is a mitzvah to bring [fire] from an ordinary [source]."

פי' הדיוט הוא האהבה שאדם לוקח מחמת העולמות מבחי' מלכותו ית' שהוא מלך גדול ונורא

Explanation: the "ordinary" [fire] is the love a person acquires on account of the worlds, from the level of His sovereignty, may He be blessed, that He is a great and awesome King

על כל העולמות עליונים ותחתונים וכל צבא השמים לך משתחוים ואלף אלפין ורבו רבבן קדמוהי כו' כמבואר בגמרא ובזוהר בביאור ענין רבוי העולמות וגדולתו.

over all the worlds, higher and lower, and "all the host of heaven bow down to You," and "a thousand thousands [serve Him] and ten thousand times ten thousand [stand] before Him...," as explained in the Gemara and in the Zohar, in explaining the multitude of the worlds and His greatness.

5 וע"ד זה תקנו חז"ל לומר בשכמל"ו לפני ואהבת. כי הנה אנו אומרים יחיד חי העולמים מלך משובח ומפואר עדי עד שמו הגדול כו'. פי' יחיד הוא למעלה מבחי' אחד.

Along these lines our Sages, of blessed memory, instituted saying "Blessed be the name of the glory of His kingdom forever and ever" before "You shall love." For we say, "Singular One, life of the worlds, King, praised and glorified forever and ever is His great Name...." Explanation: "Singular" (Yachid) is higher than the level of "One" (Echad).

כי אחד היינו כמאמר רז"ל שהוא אחד בשמים ובארץ ובד' רוחות העולם כי כל העולמות עליוני' אינם תופסים מקום להיות יש ודבר נפרד בפני עצמם וכולא קמי' כלא וכאין נגדו חשיבי ממש ואין עוד מלבדו.

For "One" means, as the saying of our Sages, of blessed memory, that He is One in the heavens and on earth and in the four directions of the world; for all the higher worlds occupy no place [of their own], to be an entity and a thing separate in its own right, and "all before Him are as nothing," and they are truly accounted as naught before Him, and there is nothing else besides Him.

לכן נקרא אחד והיינו כשמעריכין אותו נגד העולמות. אבל יחיד פי' הוא יחיד ומיוחד בפני עצמו והוא לבדו הוא ואינו בגדר העולמות כלל.

Therefore He is called "One," and this is when He is measured against the worlds. But "Singular" means that He is singular and unique in Himself, He alone, and not within the category of worlds at all.

6 וחי העולמים מלך פי' שכל חיות העולמות שמחיה את כולם ומהווה את כולם עליונים ותחתונים אינו אלא בשביל שהוא מלך וכולם מקבלים חיות מבחי' מלכותו ית' בעבור היותו מלך עליהם.

And "life of the worlds, King" means that all the life-force of the worlds, by which He gives life to them all and brings them all into being, higher and lower, is only because He is King, and they all receive life-force from the level of His sovereignty, may He be blessed, because He is King over them.

וכן מה שמשובח ומפואר דהיינו השבח מחמת שמשיגים גדולתו הוא עדי עד כי לגדולתו אין חקר ולמעלה יש שבח אחר שבח ועילוי אחר עילוי עד אין קץ ואין תכלית והכל הוא בעבור שמו הגדול

So too, that He is "praised and glorified" — that is, the praise [that comes] because they grasp His greatness — is "forever and ever," for "His greatness is unsearchable," and above there is praise after praise and elevation after elevation without end and without limit; and all this is because of "His great Name."

כי להיות נקרא שמו ומלכותו עליהם בלבד הוא ואינו יכול לנגוע לבחי' עצמותו ומהותו כלל

For [all this is] only so that His Name and His sovereignty be called upon them; and it cannot touch the level of His essence and being at all,

כי לית מחשבי תפיסי בי' כלל שהוא יחיד ומיוחד ונשגב שמו לבדו כדכתיב מלכותך מלכות כל עולמים.

for "no thought can grasp Him" at all, since He is singular and unique, and "His Name alone is exalted," as it is written, "Your kingdom is a kingdom of all worlds."

7 וזהו במקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו. כדכתיב המשפילי לראות בשמים ובארץ שאצלו ית' נחשב זאת להשפלה ולענוה להחיות רוח שפלים.

This is [the meaning of] "In the place where you find His greatness, there you find His humility," as it is written, "Who lowers Himself to look upon the heavens and the earth": for to Him, may He be blessed, this is accounted a lowering and humility, "to revive the spirit of the lowly."

וכן מה שכתוב סומך נופלים ורופא חולים וזוקף כפופים וכל הממלכה נקרא בשם ארץ להיות כארץ הלזו השפלה שירדה ממקום כבודה להיות מלך שמו נקרא.

So too what is written, "He supports the fallen, heals the sick and raises the bowed." And the whole kingdom is called by the name "earth," being like this lowly earth, which has descended from its place of glory, so that He be called by the name "King."

8 ולכן זאת יבין כל יציר בשומו אל לבו וירחיב דעתו בגדולתו ית' ונפלאות מעשיו ברבוי העולמות עד אין חקר הנה ישכיל שזהו ענותנותו ית' ואין ערוך אליו שאינו בגדר עלמין כלל.

Therefore every creature will understand this: when he takes it to heart and broadens his mind in His greatness, may He be blessed, and the wonders of His works in the multitude of the worlds without limit, he will grasp that this is His humility, may He be blessed, and there is no comparison to Him, for He is not within the category of worlds at all.

9 והוא השוה ומשוה קטן וגדול ממילא תתלהט ותתלהב נפש ולב לאור באור האהבה בכל נפשך ממש לצאת מגדר העולמות

And He is "the One Who is equal and makes equal small and great." As a result, the soul and heart will blaze and flame up to shine with the light of love, "with all your soul" in truth, to go out of the confines of the worlds,

כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ כלה שארי ולבבי. וזהו ואהבת את ה' אלהיך כי אהבה משרש אבה שהוא מלשון חפץ ורצון.

as it is written, "Whom do I have in heaven [but You]? And besides You I desire nothing on earth; my flesh and my heart yearn." This is [the meaning of] "You shall love Havayah your G-d": for ahavah (love) is from the root avah, which means desire and will.

דהיינו רעותא דלבא שיהי' ה' אלהיך ולדבקה בו ממש וע"י אתערותא דלתתא זו יחול עליו אור האהבה מלמעלה להגדיל מדורת אש האהבה בלבו יותר מכדי כח אנושי ושרש נשמתו

That is, the will of the heart that Havayah be "your G-d," and to cleave to Him in truth. And through this arousal from below, the light of love from above will rest upon him, to enlarge the blaze of the fire of love in his heart beyond the measure of human strength and [of] the root of his soul,

שהיא בגדר וגבול ונברא לקרבה אל ה' ממש וביטול אליו במציאות ממש ע"י בחינת אהרן כהנא רבא

which is within limit and boundary and created, so as to draw near to G-d in truth, and [to] self-nullification (bittul) before Him in actual existence, through the level of Aaron the High Priest.

כי ואהבת בגמטריא ב' פעמים אור ונקרא' בחינה זו בהטיבו שמטוב וחסד עליון משפיע על רוח שפלים להטיב ולהגדיל את האהבה שלמטה.

For ve-ahavta ("you shall love") equals in numerical value twice or ("light"). And this level is called "when he tends (be-heitivo)," for from the supernal goodness and kindness He bestows upon the spirit of the lowly, to make good and to enlarge the love below.

אך הנה באמת גם אתערותא דלתתא כנ"ל אשר יחפוץ האדם לדבקה בו ממש גם זאת

But in truth, the arousal from below too, as [explained] above, that a person should desire to cleave to Him in truth, this too

מתת אלהים היא לא לפי כח נפש האדם ומזגו ותכונתו ונקרא' בחינת ובהעלות אהרן שאהרן העליון הוא הנותן כח בכנסת ישראל לעורר את האהבה זו.

is a gift of G-d, not according to the strength of the person's soul, his temperament and his nature. And this is called the level of "and when Aaron kindles (be-haalos)," for the supernal Aaron is the one who gives strength to the Congregation of Israel to awaken this love.

וזהו בין הערבים שהוא מדת ערב ולילה וחשך מצד עצמו שאין בו אור. אבל מדת בוקר שהוא מדת אברהם איש החסד כמ"ש וישכם אברהם בבקר הוא בחינת בהטיבו.

This is "at dusk," which is the attribute of evening, night and darkness, which of itself has no light. But the attribute of morning, which is the attribute of Abraham, the man of kindness, as it is written, "And Abraham rose early in the morning," is the level of "when he tends."

(ועמ"ש לקמן בד"ה רני ושמחי בענין רננא ברמשא ושמחה בצפרא) והנה מי זה האדם שיגיע עד הלום שיגיע אליו בחי' אהרן העליון. אך הוא ע"י תורה ומצות.

(And see what is written below in the maamar beginning "Sing and rejoice," on the subject of "song in the evening and joy in the morning.") Now, who is the person who can reach this far, that the level of the supernal Aaron should reach him? But it is through Torah and mitzvos.

כי נר מצוה שהמצות נמשכין ממקום גבוה מאד נעלה. ולפיכך אין בהם השגה כלל כמשל השמן הנ"ל שאין נכנסים בפנימיות נפשם רק בבחי' מקיף עליהם מלמעלה

For "a mitzvah is a lamp," since the mitzvos are drawn from a very high and exalted place. Therefore there is no comprehension in them at all, like the analogy of the oil above; for they do not enter the inwardness of their soul, but only as something encompassing them from above,

כמ"ש שום תשים עליך מלך כמו מלך המושל על עמו והוא גבוה עליהם והם עושין רצונו בלי טעם ודעת כי מצות המלך היא ולב מלכים אין חקר ההשגה שבעבורם נצטוו רק מ"מ הוא

as it is written, "You shall surely set a king over you": like a king who rules over his people and is high above them, and they do his will without reason or understanding, for it is the command of the king, and "the heart of kings is unsearchable" — the comprehension for whose sake they were commanded. Yet nevertheless it is

ע"ד משל כאדם שתופס את המלך באחד מאבריו וממשיכו אליו הנה גם חיותו שבקרבו נמשך אחריו כך כתיב וימינו תחבקני.

by way of analogy like a person who grasps the king by one of his limbs and draws him to himself: the king's life-force within him is drawn along after him too. So it is written, "and His right hand embraces me."

כי הנה רמ"ח מ"ע הם רמ"ח אברין דמלכא וע"י המשכת המצות ממילא נמשך אחריו בחי' יחודו ית' בעצמו ובכבודו בבחינת יחודו כנ"ל:

For the 248 positive commandments are the 248 limbs of the King; and through drawing down the mitzvos, there is drawn after it, as a matter of course, the level of His unity, may He be blessed, Himself and in His glory, in the level of His unity, as [explained] above.

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 4

ת"ר מצות נר חנוכה כו'

The Rabbis taught: the mitzvah of the Chanukah lamp… Beis Shammai say…

1 ת"ר מצות נר חנוכה כו'. בש"א יום ראשון מדליק ח' מכאן ואילך פוחת והולך (כמו בפרי החג). ובה"א יום ראשון מדליק א' מכאן ואילך מוסיף והולך (מעלין בקודש כו').

The Rabbis taught: "The mitzvah of the Chanukah lamp, etc." Beis Shammai say: on the first day one lights eight; from then on one goes on decreasing (like the bullocks of the Festival). And Beis Hillel say: on the first day one lights one; from then on one goes on increasing ("we ascend in holiness," etc.).

להבין מה ענין נר חנוכה לפרי החג נקדים מ"ש נר מצוה ותורה אור שהמצות נק' נר וגם כתיב נר ה' נשמת אדם שהנשמה נק' נר.

To understand what the Chanukah lamp has to do with the bullocks of the Festival, let us first preface what is written, "For a mitzvah is a lamp and the Torah is light": the mitzvos are called a lamp. And it is also written, "The soul of man is the lamp of G-d": the soul is called a lamp.

ובזוהר מבואר שהמצות נק' לבושין אשר הנשמה מתלבשת בהן בג"ע וצריכה הנשמה לקיים תרי"ג מצות בכדי שיהיה המלבוש בשלימות

And in the Zohar it is explained that the mitzvos are called garments, in which the soul clothes itself in Gan Eden; and the soul must fulfill the 613 mitzvos so that the garment will be complete.

ואם חסר א' מהמצות חסר לבושו לכן צריכה לבא עוד לקיים המצוה ההיא שחסרה בכדי להשלים המלבוש.

And if one of the mitzvos is lacking, its garment is lacking. Therefore it must come [down] again to fulfill that mitzvah which was lacking, in order to complete the garment.

2 ולבאר ענין הלבוש לנשמה בגי"ע. דהנה בגי"ע הנשמות נהנין מזיו השכינה וענין הזיו הוא הארה מאור א"ס

And to explain the matter of the soul's garment in Gan Eden: Now, in Gan Eden the souls take pleasure in the radiance of the Shechinah, and the radiance is a glow from the Infinite Light (Or Ein Sof).

ומתענגים הנשמות בגי"ע שמשיגים איזה הארה מהזיו ובחי' הזיו הוא הארה מא"ס בלי גבול. ולכן אף שבכלל יש רק ב' בחי'. גע"ע בבריאה. וגע"ת ביצירה.

And the souls delight in Gan Eden in that they apprehend some glow of the radiance; and the radiance is a glow from the Infinite One (Ein Sof), without limit. Therefore, although in general there are only two levels, the Higher Gan Eden in Beriah and the Lower Gan Eden in Yetzirah,

אבל בפרטיות יש השגות בלי גבול צדיקים ילכו מחיל אל חיל אשר נשמתם נתעלו בעילוי אחר עילוי כי אין מספר להשגות אור וזיו אשר היא הארה מאור א"ס ב"ה.

in detail there are apprehensions without limit: the righteous "go from strength to strength," for their souls ascend from one elevation to another, since there is no number to the apprehensions of the light and radiance, which is a glow from the Infinite Light, blessed be He.

וכל זמן שצריכה הנשמה להתעלות מגי"ע לחבירו צ"ל מקודם בחינת נהר די נור שיבוטלו כל השגות הקודמות (עיין בד"ה ויהי מקץ)

And whenever the soul must ascend from one Gan Eden to the next, there must first be the level of the River of Fire (nehar di nur), so that all its previous apprehensions are nullified (see the discourse beginning "Vayehi Mikeitz").

כי השגה הקודמת נגד השגה שלמעלה ממנה אין ערוך כלל והיא בטלה לגמרי נגדה אחרי שהשגות הנ"ל הוא להיות משיג הארה מאור א"ס ב"ה א"כ כל השגה יתירה שמשיג מהאור השגה שלמטה בטלה נגדה.

For the previous apprehension, compared to the apprehension above it, bears no comparison at all and is entirely nullified before it. Since these apprehensions are the apprehending of a glow from the Infinite Light, blessed be He, it follows that before every further apprehension one attains of the light, the apprehension below it is nullified.

3 ולבעבור זה כל צדיק נכוה מחופתו של חבירו. היינו מבחינת השגה החופף על חבירו מאחר שאין השגתן א' ויש לכל א' השגה אחרת אשר נהנה מזיו השכינה המאיר עליו.

For this reason "every tzaddik is burned by the canopy of his fellow," that is, by the level of apprehension that hovers over his fellow; since their apprehension is not one, and each has a different apprehension, in which he enjoys the radiance of the Shechinah that shines upon him.

וזהו וקדושים בכל יום יהללוך סלה קדושים היינו נשמות בג"ע נקראו קדושים יהללוך סלה כל מקום שנאמר סלה הוא בחי' בלי גבול אשר תמיד מתחדשים השגתם מאור א"ס אשר היא בלי גבול.

And this is [the meaning of] "And holy ones every day praise You, selah." "Holy ones" are the souls in Gan Eden, who are called holy; "praise You, selah": wherever "selah" is said, it denotes the level of without limit, for their apprehension is constantly renewed from the Infinite Light, which is without limit.

4 ולכן ארז"ל מוטב דלידייני' וליתי לעלמא דאתי כי אין כדאי כל הדינים נגד תענוג השגתו הנ"ל. אף שבג"ע התחתון אין ערוך כלל וכו'.

Therefore our Sages said, "Better that he be judged and come to the World to Come," for all the judgments are not worth [considering] compared to the delight of his apprehension described above. Even in the Lower Gan Eden there is no comparison at all, etc.

וכן ג"ע תחתון נגד ג"ע עליון עד רום המעלות כי התענוגי' שנמשכו מאוא"ס מקור כל התענוגים הם בלי גבול.

And likewise the Lower Gan Eden compared to the Higher Gan Eden, up to the highest heights, for the delights drawn from the Infinite Light, the source of all delights, are without limit.

5 וכמו שרואים בחוש שאף מה שנפל בשבה"כ תענוגים גשמיים הוא ג"כ אין שיעור כי יש כמה מיני תענוגים כידוע לאין מספר. אם כן עאכו"כ השרש ומקור לזה תענוג רוחני אף מגעה"ת הוא בלי גבול מא"ס.

As we see with our own senses that even what fell in the shattering of the vessels, physical delights, is also without measure, for there are many kinds of delights, as is known, without number. If so, all the more is their root and source, spiritual delight, even of the Lower Gan Eden, without limit, from the Infinite One.

6 ולבעבור זה הנשמה שהיא בחינת בע"ג א"א לה להשיג גילוי הזיו שהוא מהות אלקות כ"א ע"י לבוש שהוא בחי' מסך

For this reason the soul, which is a limited being, cannot apprehend the revelation of the radiance, which is the very essence of G-dliness, except through a garment, which is the level of a screen (masach);

וע"י אותו לבוש ומסך יכולה לקבל האור והזיו וכמו שמבוא' בע"ח שיש בחי' מסך ופרגוד.

and through that garment and screen it is able to receive the light and the radiance, as is explained in Etz Chaim that there is the level of a screen and a curtain (pargod).

7 וכמו ד"מ אור גדול שאין יכולים להביט בו מחמת רוב בהירותו וכשיש מסך מבדיל אז יכולים לקבל את האור אחר שנתעלם ההארה קצת ע"י מסך

As, for example, a great light which one cannot look at because of its great brightness; but when there is a separating screen, then one can receive the light, once the illumination has been somewhat concealed by the screen.

וכמו דבר חכמה ושכל גדול אין יכולים להסביר לפני קטן בחכמה כ"א ע"י לבוש ומשל אז מבין הדבר כמו"כ נקראים מצות לבושין שהם ג"כ בחי' משל.

And likewise a matter of wisdom and great intellect cannot be explained to one who is small in wisdom except through a garment and a parable; then he understands the matter. So too the mitzvos are called garments, for they too are the level of a parable.

8 וכמ"ש משל הקדמוני היינו שיהי' התגלות עצם רצון אור א"ס זה א"א שיכול לבוא לידי גילוי לשום נברא רק ע"י התלבשות רצונו ית' בעשיי' גשמי' מעשה המצוה.

As it is written, "the parable of the Ancient One": that is, that there should be a revelation of the very essence of the will of the Infinite Light; this cannot come to be revealed to any created being except through the clothing of His will, may He be blessed, in physical action, the deed of the mitzvah.

ולכן נק' המצות לבושין ושרש המצות גבוה מאד ששרשם מבחי' כתר עליון תר"ך עמודי אור.

Therefore the mitzvos are called garments. And the root of the mitzvos is very high, for their root is from the level of the Supernal Keser, the 620 pillars of light.

9 ונשתלשלו ע"י שערות וכו' עד שנשתלשלו למטה בעשייה גשמי' ציצית וסוכה ובהם דוקא נתגלה רצונו ית' סוף מעשה במחשבה תחלה נעוץ תחב"ס דפעם א' נאמר בראשי' ברא כו' השמים ואת הארץ שמים תחלה.

And they descended in a chain by way of the "hairs," etc., until they descended below into physical Asiyah, tzitzis and sukkah, and in them specifically His will, may He be blessed, is revealed. "The end of action is first in thought," "their beginning is embedded in their end." For in one place it says, "In the beginning [G-d] created, etc., the heavens and the earth": heavens first.

10 וכתיב ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים. ארץ תחלה. כאן במעשה. וכאן במחשבה. ודרך כלל שמים הוא בחי' רוחניות.

And it is written, "On the day that the L-rd G-d made earth and heavens": earth first. Here it refers to action, and there to thought. And in general, heavens are the level of spirituality,

וארץ בחי' גשמיות ובמעשה קדמה שמים כי בדרך השתלשלות הרוחניות מחיה ומהוה בחי' גשמיות אבל במחשבה קדמה בחי' גשמיות סוף מעשה במח"ת כי התגלות האור מסוכ"ע.

and earth the level of physicality. In action, heavens came first, for in the order of the chain of descent the spiritual gives life to and brings into being the physical; but in thought, the physical came first, "the end of action is first in thought," for the revelation of the light is from the light that encompasses all worlds (sovev kol almin).

11 וגילוי הרצון תר"ך עמודי אור הוא ע"י קיום רצונו בדברים גשמיים ממש אשר שרשם מעולם התהו ובהם דוקא מתלבש רצה"ע.

And the revelation of the will, the 620 pillars of light, comes through fulfilling His will in truly physical things, whose root is from the World of Tohu; and in them specifically the Supernal will is clothed.

ולכן המצות הם לבושים אשר על ידם תוכל הנשמה להשיג ולהנות התענוג והזיו בג"ע.

Therefore the mitzvos are garments through which the soul is able to apprehend and enjoy the delight and the radiance in Gan Eden.

12 ולזה המצות הם כמו לבוש שענין הלבוש הוא שאינו בא באדם להיות לו חיות פנימי

For this reason the mitzvos are like a garment, for the nature of a garment is that it does not enter into a person to be his inner life-force,

כמו מזון שנעשה לאחדים ממש עם האדם ומחיה אותו ואעפ"כ צ"ל שיש במלבושין מעלה יתירה ששרשם מבחי' מקיפים.

as food does, which becomes truly one with the person and gives him life; and nevertheless one must say that garments have a superior quality, for their root is from the level of the encompassing [lights] (makifim).

13 ולבעבור זה הוא מקיף על האדם ומגין עליו ומשמרו כמו"כ מעשה המצות אשר שרשם הם מבחי' מקיפים כתר עליון

For this reason it encompasses a person, protects him and guards him. So too the deed of the mitzvos, whose root is from the level of the encompassing [lights], the Supernal Keser;

לכן לא בא התגלותם למטה בבחי' אור פנימי רק בעשייה גשמי' ממש וכידוע שמה שבשרשו יותר גבוה נופל למטה יותר.

therefore their revelation does not come below as an inner light, but only in actual physical action; and, as is known, what is higher in its root falls lower.

אכן ע"י מעשה המצות נעשה בחי' מקיף ומסך שע"י המצות תוכל להתענג בתענוג אא"ס וזהו תכלית ירידת הנשמה ירידה צורך עלייה

Indeed, through the deed of the mitzvos an encompassing [light] and a screen come about, so that through the mitzvos [the soul] is able to delight in the delight of the Infinite Light. And this is the purpose of the soul's descent: a descent for the sake of an ascent.

ע"י עשיית המצוה תוכל לקבל האור והתענוג ע"י מסך הנ"ל אשר מתלבשת הנשמה בג"ע בלבושי המצות ומחמת כי המצות שרשם מגולגלתא וכ"ע.

Through doing the mitzvah it is able to receive the light and the delight through the screen mentioned above, for the soul clothes itself in Gan Eden in the garments of the mitzvos; and because the root of the mitzvos is from the Gulgalta and the Supernal Keser,

לכן ע"י קיום המצות רצונו יתי' והיום לעשותן ולמחר לקבל שכרם בג"ע אשר יתגלה אורן אז כשתתלבש הנשמה בלבוש המצות תתענג הנשמה בתענוג אוא"ס בלתי בע"ג ע"י מסך ולבוש המצות כנ"ל.

therefore, through fulfilling the mitzvos, His will, may He be blessed ("today to do them, and tomorrow to receive their reward" in Gan Eden, where their light will be revealed), then, when the soul clothes itself in the garment of the mitzvos, the soul will delight in the delight of the Infinite Light, which is without limit, through the screen and garment of the mitzvos, as explained above.

אשר הם בחי' ממוצעי' ששרשם נעלה מכ"ע ונשתלשלו למטה בדברים גשמיי' (ועמש"ל ע"פ ואברהם זקן בא בימים):

For they are intermediaries, whose root is exalted, from the Supernal Keser, and they descended in a chain below into physical things (and see what is written above on the verse "And Avraham was old, advanced in days").

14 וזהו ענין מראות הצובאות כי ענין מראה הוא זכוכית שרואין בה. אכן נאמר מראות לשון רבים

And this is the meaning of "the mirrors of the women who assembled": for a mirror (mar'ah) is a glass in which one sees. Yet it says "mirrors" in the plural,

כי יש ב' מראות. אספקלריא המאירה. היינו זכוכית הבהירה אשר ע"י יכולין לראות מרחוק אור ישר.

because there are two [kinds of] mirrors. [One is] the luminous speculum (aspaklaria hame'irah), that is, clear glass through which one can see from afar by direct light.

15 וזהו ההפרש בין משרע"ה לכל הנביאים שבמשה נאמר ומרא' ולא בחידות ונכתב ומראה בסגו"ל שהוא לשון דכר והוא אספקלריא המאירה אשר על ידה אף דבר הרחוק מהאדם רואין אותו דרך אור ישר.

And this is the difference between Moshe our teacher, peace be upon him, and all the prophets: of Moshe it says, "u-mar'eh, and not in riddles," and mar'eh is written with a segol, which is a masculine form; it is the luminous speculum, through which even a thing far from a person is seen by direct light.

כמו כן מעשה המצוה אשר נתלבשה הנשמה בג"ע בלבוש המצות ע"י לבוש הנ"ל שע"י מעשה מצות הנ"ל יכולה הנשמה ליהנות מזיו השכינה בג"ע.

So too the deed of the mitzvah, in whose garment the soul is clothed in Gan Eden: through that garment, through the deed of these mitzvos, the soul is able to enjoy the radiance of the Shechinah in Gan Eden

16 וליהנות מאורו ית' כמו באספקלריא המאירה אור ישר אשר נמשך ונתגלה אוא"ס ממעלה למטה בג"ע. ומשה רבינו ג"כ לא הי' רואה בלי אספקלריא הנ"ל.

and to enjoy His light, may He be blessed, as through the luminous speculum, by direct light, in which the Infinite Light is drawn down and revealed from above to below in Gan Eden. And Moshe our teacher too did not see without this speculum.

וכמ"ש ומראה ולא בחידות והיינו באספקלרי' המאירה אשר בלא אספקלריא לא היה יכול להשיג בחי' אא"ס. אכן שאר הנביאים ראו במראה בקמ"ץ אספקלריא דלא נהרא וביד הנביאים אדמה.

As it is written, "u-mar'eh, and not in riddles," that is, through the luminous speculum, for without a speculum he could not have apprehended the level of the Infinite Light. But the other prophets saw through a mar'ah with a kamatz, the speculum that does not shine, [as it says,] "and through the prophets I am imaged."

17 וענין אספקלריא שאינה מאירה הוא הנק' שפיגי"ל דהיינו שיש מסך וכסוי על הזכוכית אבל המסך אינו דבר עב שהוא מסתיר לגמרי ומכסה האור רק דבר דק וקלוש היינו צפוי כסף הידוע.

And the speculum that does not shine is what is called a spiegel [mirror]: that is, there is a screen and covering on the glass; but the screen is not something thick that conceals and covers the light entirely, only something thin and fine, namely the well-known silver coating.

18 ואז כשרואין בו באספקלריא הנ"ל נמשך ממנו או"ח אבל אין יכולים לראות דרך הזכוכי' באו"י

And then, when one looks into this speculum, reflected light is drawn back from it, but one cannot see through the glass by direct light.

ולכן אין רואין מהות הדבר הנראה ועצמותו כמו ע"י אספקלריא המאירה כי אם רק דמות לבד נראה ע"י אספקלריא שאינה מאירה.

And therefore one does not see the essence and very being of the thing seen, as through the luminous speculum; only an image is seen through the speculum that does not shine.

אמנם יש באספקלריא שאינה מאירה מעלה א' גבוה במדרגה שיכולין לראות עצמו וגם לראות מאחוריו כידוע מה שאין יכולין לראות באספקלריא המאירה וזהו ארץ קדמה ודו"ק.

However, the speculum that does not shine has one quality that is higher in rank: one can see oneself and also see what is behind one, as is known, which cannot be seen through the luminous speculum. And this is [the meaning of] "earth came first"; consider this carefully.

ועד"ז תירצו בגמ' ביבמות (ספ"ד) דישעיה שאמר וארא את ה' היינו באספקלריא שאינה מאירה שבה יוכל לראות את ה'.

And in this way they answered in the Gemara in Yevamos (end of chapter 4) that Yeshayahu, who said, "And I saw G-d," [saw] through the speculum that does not shine, in which he could see G-d,

משא"כ באספקלריא המאירה כתיב כי לא יראני כו'. וענין אספקלריא דלא נהרא הוא בחי' בכל מאדך היינו ענין ירידת הנשמה בגוף ירידה צורך עליי' להפך נה"ב

whereas of the luminous speculum it is written, "For no man shall see Me, etc." And the speculum that does not shine is the level of "with all your might," that is, the descent of the soul into the body, a descent for the sake of an ascent, to transform the animal soul;

וע"י בחי' אתכפיא ואתהפכא בכל מאדך בלי גבול למעלה מן הכלי אז נמשך מלמעלה ג"כ שלא כסדר ודרך השתלשלות מאיר אור עליון.

and through subduing and transforming [it], "with all your might," without limit, beyond the vessel, then there is drawn from above as well, not in order and not by way of the chain of descent, the shining of the Supernal Light.

19 וזהו אספקלריא דלא נהרא דהיינו ע"י דבר מסך ומבדיל שאין מאיר האור דרך ישר היינו שנה"ב הוא מכסה ומסתיר האור.

And this is the speculum that does not shine: that is, through something that screens and separates, so that the light does not shine directly; that is, the animal soul covers and conceals the light.

אכן אין הדבר המבדיל מסך עב שהוא מסתיר לגמרי רק יכול לאתכפייא ולאתהפכא אז נעשה מזה בחי' או"ח

Yet the separating thing is not a thick screen that conceals entirely; rather, it can be subdued and transformed, and then reflected light comes about from it,

כמו בזכוכית שע"י המסך המסתיר נוסף ע"ז או"ח חדש שלא היה מקודם שהי' המסך הנ"ל ויכול לראות אח"ז אור חדש היינו שיכול לראו' גם מאחוריו.

as with glass, where through the concealing screen a new reflected light is added that did not exist before the screen was there, and one can then see a new light, that is, one can see also what is behind one.

כמו"כ אחר שנתהפכ' נה"ב אז ע"י בחי' בכל מאדך נתוסף אור המאיר ג"כ יותר מקודם שהיתה הנשמה בגוף ירידה צורך עליי' שע"י אתכפייא סט"א אסתלק

So too, after the animal soul has been transformed, then through "with all your might" a light is added that shines more than before the soul was in the body, a descent for the sake of an ascent; for when the sitra achra is subdued, there ascends

יקרא דקוב"ה לעילא לעילא ומאיר שלא ע"פ סדר השתלשלות וזה נק' אספקלריא דלא נהרא (ועמש"ל ע"פ אעשה לו עזר כנגדו) וענין גילוי זה י"ל ע"ד שנתבאר במ"א פי' קדושתי למעלה מקדושתכם דמאי קמ"ל פשיטא.

the glory of the Holy One, blessed be He, higher and higher, and it shines not according to the order of the chain of descent; and this is called the speculum that does not shine (and see what is written above on "I will make him a helper opposite him"). And this revelation may be understood in the way explained elsewhere on the meaning of "My holiness is above your holiness": what does it teach us? It is obvious!

אלא דר"ל כי המצות הם מבחי' כתר כמש"ל. וזהו קדושתכ' אשר קדשנו וכו'. ונודע שהכתר כלול מב' פרצופים. היינו בחי' עתיק זהו בחי' תחתונה שבמאציל ובחי' א"א זהו שרש הנאצלים.

Rather, it means that the mitzvos are from the level of Keser, as explained above, and this is "your holiness": "Who has sanctified us, etc." And it is known that Keser comprises two partzufim: the level of Atik, which is the lowest level within the Emanator, and the level of Arich Anpin, which is the root of the emanated.

20 ועז"א יכול כמוני. היינו בחי' תחתונה שבמאציל שהוא עתיק. ת"ל כי קדוש אני קדושתי למעלה מקדושתכם שהמצות ממשיכים מבחי' א"א

And of this it says, "Could it be like Me?", that is, the lowest level within the Emanator, which is Atik. The verse teaches, "For I am holy": My holiness is above your holiness, for the mitzvos draw down from the level of Arich Anpin,

משא"כ עתיק נק' עתיק יומין שנעתק ונבדל מבחי' היומין שהם הלבושים הנעשים מהמצות שעז"נ מי האיש כו'

whereas Atik is called Atik Yomin (the Ancient of Days) because it is removed and separate from the level of the "days," which are the garments made from the mitzvos, of which it is said, "Who is the man, etc.,

אוהב ימים לראות טוב סומוע"ט והיינו בבחי' א"א משא"כ בחי' עתיק יומין הוא בחי' קדושתי למעלה כו'

who desires life, who loves days to see good?" [and then,] "Turn from evil and do good." And that is in the level of Arich Anpin; whereas the level of Atik Yomin is the level of "My holiness is above, etc."

אך ע"י בירור נה"ב בכל מאדך נמשך גילוי מבחי' זו כו' כי זהו ענין במקום שבעלי תשובה עומדים כו' בחילא יתיר בחי' בכל מאדך כו':

But through the refinement of the animal soul "with all your might," a revelation is drawn from this level, etc. For this is the meaning of "In the place where baalei teshuvah stand, etc.," with greater strength, the level of "with all your might," etc.

21 ולתוספת ביאור בענין הלבושים לנשמה בג"ע יובן ע"פ מה שפי' בזוה"ק ס"פ תולדות שהמלאכים בירידתם לעוה"ז מתלבשים בלבוש כי להיותם רוחניים לכן כדי שיומשכו בעולם השפל הוא ע"י לבוש כו'.

And for a further explanation of the soul's garments in Gan Eden, it can be understood from what is explained in the holy Zohar at the end of Parshas Toldos: that the angels, when they descend to this world, clothe themselves in a garment; for since they are spiritual, in order for them to be drawn into the lowly world it must be through a garment, etc.

וכך יובן בהפוך שכדי שהנשמה תשיג ותהנה מזיו השכינה צ"ל ג"כ ע"י לבוש רוחני כנ"ל.

And so it can be understood in reverse: in order for the soul to apprehend and enjoy the radiance of the Shechinah, it too must be through a spiritual garment, as explained above.

אך לכאורה אין המשל דומה שהרי הנשמה היא עצם רוחני וא"כ למה צריכה ללבוש בשביל להשיג הזיו כו'.

But at first glance the analogy is not alike, for the soul is a spiritual entity; if so, why does it need a garment in order to apprehend the radiance, etc.?

אך הענין הוא כי רוחניות וגשמיות שניהם נבראים ומחודשים מאין ליש משא"כ זיו השכינה שהוא גילוי אלקות ממש כמ"ש בפ' חיי שרה ע"פ ואברהם זקן.

But the explanation is that spirituality and physicality are both created and brought into being from nothing to something, whereas the radiance of the Shechinah is a revelation of actual G-dliness, as [explained] in Parshas Chayei Sarah on the verse "And Avraham was old."

והרי האלקות הוא למעלה מרוחניות כמו שהוא למעל' מגשמיות שהרי אין ערוך הנבראים לגבי הבורא:

And G-dliness is above spirituality just as it is above physicality, for created beings bear no comparison to the Creator.

22 וזהו המגביהי כו' המשפילי כו'. לכן כדי שתשיג גילוי זה ממש א"א להיות כ"א ע"י לבוש ממעשה המצות כו'

And this is [the meaning of] "Who is enthroned on high, etc., Who looks down low, etc." Therefore, for [the soul] to apprehend this very revelation, it is possible only through a garment from the deed of the mitzvos, etc.

והנה ארז"ל צדיקי' יושבים ועטרותיה' בראשיהם ונהנים מזיו פי' נהנין מזיו הוא גילוי מהות הזיו ממש וזהו כענין הראיה באספקלריא המאירה שהוא השגת המהות ממש ע"י הלבושים מהמצות.

Now our Sages said, "The righteous sit with their crowns on their heads and enjoy the radiance." "Enjoy the radiance" means a revelation of the very essence of the radiance; and this is like seeing through the luminous speculum, which is the apprehension of the very essence, through the garments from the mitzvos.

אך עטרותיהם הוא בחי' מקיף והוא בחי' שלמעלה מזיו וההארה המושגת להם לפיכך אין נמשכת בבחי' גילוי כ"א

But "their crowns" is the level of the encompassing [light], and it is a level that is above the radiance and the illumination they apprehend; therefore it is not drawn in a revealed way, but only

ע"ד הראי' ע"י אספקלריא שאינה מאירה שאין מושג המהות של הנראה רק ע"ד וביד הנביאים אדמה כו'.

in the manner of seeing through the speculum that does not shine, in which the essence of what is seen is not apprehended, but only in the manner of "and through the prophets I am imaged, etc."

ולכן נק' עטרה. (ועמ"ש לקמן בפסוק צאינה וראינה וגו' בעטרה וגו'. וזה נמשך ע"י בכל מאדך כנ"ל):

And therefore it is called a crown. (And see what is written below on the verse "Go out and see, etc., with the crown, etc." And this is drawn through "with all your might," as explained above.)

23 וזהו ענין נר מצוה וענין נר אלקים נשמת אדם היינו ב' בחי' נר. א' הוא אספקלריא המאירה. והב' אספקלריא שאינה מאירה.

And this is the meaning of "a mitzvah is a lamp" and of "The soul of man is the lamp of G-d": they are two kinds of lamp. One is the luminous speculum, and the second the speculum that does not shine.

והענין כי הנה בנר יש שמן ופתילה וב' גווני אור. נהורא אוכמא שעל הפתילה ונהורא חיורא.

And the explanation is that in a lamp there are oil and a wick, and two hues of light: the dark light upon the wick, and the white light.

24 והנה האור שהוא עיקר הנר הוא נאחז בפתילה דוקא. אבל השמן בלתי אפשר שיאחז בו האור בעצמו כ"א ע"י הפתילה ומ"מ השמן הוא הנכלה בהאור וע"י פתילה א' נכלה שמן הרבה כו'.

Now the light, which is the essence of the lamp, takes hold specifically on the wick. But the light cannot take hold of the oil itself except through the wick; and nevertheless it is the oil that is consumed in the light, and through one wick much oil is consumed, etc.

25 וכך הנה מעשה המצות בעוה"ז הם בחי' השמן כמ"ש בזוהר בינוקא דבלק. והיינו שמן משחת קדש ששרשו בח"ע ורצון העליון

And so too, the deed of the mitzvos in this world is the level of the oil, as stated in the Zohar in [the section of] the Yanuka in Balak; that is, the oil of holy anointing, whose root is in Supernal Chochmah and the Supernal will.

אך שנשתלשלו וירדו בגשמיות בעוה"ז ע"כ אין דרך שיאחז בהם אוא"ס ב"ה כ"א ע"י הפתילה שהיא הנפש האלקית המקיים המצות ואז הוא הממשיך בהם גילוי אוא"ס ב"ה

But since they descended in a chain and came down into physicality in this world, the Infinite Light, blessed be He, has no way to take hold of them except through the wick, which is the G-dly soul that fulfills the mitzvos; and then it is [the soul] that draws into them the revelation of the Infinite Light, blessed be He.

וכמ"ש אשר יעשה אתם האדם שהאדם הוא העושה אותן למצות שממשיך בהן אוא"ס ב"ה. משא"כ חסד לאומים.

As it is written, "which man shall do them," for man is the one who makes them into mitzvos, drawing into them the Infinite Light, blessed be He; which is not so with "the kindness of the nations."

26 וזהו ותורה שם בישראל. והיינו ע"י שיש בנפש בחי' מס"נ באחד בק"ש שהוא בחי' בטול לאוא"ס ב"ה. וזהו כמשל הפתילה שבה נאחז האור.

And this is [the meaning of] "and He set a Torah in Israel": that is, because there is in the soul the quality of self-sacrifice (mesirus nefesh) in [saying] "One" in the Shema, which is the level of self-nullification (bittul) to the Infinite Light, blessed be He. And this is like the analogy of the wick on which the light takes hold.

והיינו ע"י בטול זה כו' משא"כ בשמן כי הנפש היא רוחנית ויש בה בטול זה

That is, through this self-nullification, etc.; which is not so with the oil, for the soul is spiritual and has this self-nullification,

משא"כ במעשה המצות עצמן לא שייך לומר כן ולכן האור נאחז בפתילה דוקא אלא שבה

whereas of the deed of the mitzvos themselves one cannot say so; and therefore the light takes hold specifically on the wick, except that in it

ועל ידה נמשך גילוי אוא"ס ב"ה במעשה המצות שמדברים גשמיים והוא כמשל השמן הנכלה באור.

and through it the revelation of the Infinite Light, blessed be He, is drawn into the deed of the mitzvos, which are of physical things; and this is like the analogy of the oil that is consumed in the light.

וע"י פתילה א' נכלה שמן הרבה היינו כי נשמה א' מקיים ועושה מצות רבים לאין שיעור בשני חייו.

And through one wick much oil is consumed: that is, one soul fulfills and does countless mitzvos in the years of its life.

27 והנה מהשמן נמשך הנהורא חיורא שהוא כענין בחי' אספקלריא המאירה היינו בחי' אור ישר. והוא בחי' תר"ך עמודי אור כנ"ל. והנהורא אוכמא נמשך מהפתילה כי נהורא אוכמא היא בחי' אספקלריא שאינה מאירה.

Now from the oil is drawn the white light, which is like the level of the luminous speculum, that is, the level of direct light; and it is the level of the 620 pillars of light, as explained above. And the dark light is drawn from the wick, for the dark light is the level of the speculum that does not shine.

28 והוא ענין אהבת בכל מאדך שנמשך מצד התהפכות נה"ב. כי הפתילה היא נה"א המלובשת בנה"ב.

And it is the love "with all your might," which is drawn from the transformation of the animal soul. For the wick is the G-dly soul clothed in the animal soul.

כי זה שהנשמה נק' פתילה הוא דוקא בהתלבשותה בגוף שאז נק' היא פתילה לגבי המצות שהם הנק' שמן לומר שהאור נאחז בפתילי' דוקא כי אז בירידתן למטה הרי הנפש רוחנית והמצות גשמיות.

For the soul is called a wick specifically when it is clothed in the body; then it is called a wick in relation to the mitzvos, which are called oil, meaning that the light takes hold specifically on the wick; for then, in their descent below, the soul is spiritual and the mitzvos are physical.

משא"כ בעלותן למעלה בג"ע הרי אדרבה האוא"ס נתגלה לנפש ע"י אמצעות הלבושים הנעשים ממעשה המצות א"כ אז המצות הם

But when they ascend above to Gan Eden, on the contrary, the Infinite Light is revealed to the soul by means of the garments made from the deed of the mitzvos; if so, then the mitzvos are

כמו בחי' פתילה והנפש היא השמן הנכלה באוא"ס ב"ה ע"י אמצעות הפתילה הם לבושים מהמצות וכו'. אבל בעוה"ז נהפוך הוא שהנשמה נק' פתילה.

like the wick, and the soul is the oil that is consumed in the Infinite Light, blessed be He, by means of the wick, which is the garments from the mitzvos, etc. But in this world it is the reverse: the soul is called the wick.

29 וכיון שכן שאינו נק' פתילה כ"א בהתלבשותה בנה"ב לכן נמשך ממנה נהורא אוכמא היא בחי' בכל מאדך וכו'

And since this is so, that [the soul] is called a wick only when clothed in the animal soul, therefore the dark light is drawn from it, which is the level of "with all your might," etc.,

בחי' או"ח וממעשה המצות נמשך נהורא חיורא הוא בחי' שמחה של מצוה ושניהם כא' טובים שיש מעלה יתירה בזה כו'

the level of reflected light; and from the deed of the mitzvos is drawn the white light, which is the level of the joy of a mitzvah. And both alike are good, for there is a superior quality in this, etc.,

ויש וכו' כנ"ל בענין אספקלרי' המאירה ושאינה מאירה. וזהו שהנשמה נק' נר וגם המצות נק' נר.

and there is, etc., as explained above regarding the luminous speculum and the one that does not shine. And this is why the soul is called a lamp and the mitzvos too are called a lamp.

והיינו כי הנשמה היא בחי' הפתילה (בהתלבשותה בנה"ב) והמצות הם בחי' השמן ועי"ז נמשך ב' בחי' אור וכמ"ש ואהבת בגימטריא ב"פ אור.

That is, the soul is the level of the wick (when clothed in the animal soul) and the mitzvos are the level of the oil, and through this two kinds of light are drawn, as it is written, "ve'ahavta" ("and you shall love"), whose numerical value is twice "or" (light).

הוא בחי' בכל מאדך ושמחה של מצוה וכמו שבהדלקת הנר מתחלה נמשך ועולה האור שסביב הפתילה שהוא נהורא אוכמא.

This is the level of "with all your might" and the joy of a mitzvah. And just as when a lamp is lit, first the light around the wick, which is the dark light, is drawn and rises,

ואח"כ נמשך ומתגלה הנהורא חיורא. כן מתחלה צ"ל ההעלאה בבחי' בכל מאדך. ואז רוח אייתי רוח ואמשיך רוח גילוי אוא"ס ב"ה על ידי מעשה המצות:

and afterwards the white light is drawn and revealed; so first there must be the ascent in the level of "with all your might," and then "spirit brings forth spirit and draws down spirit": the revelation of the Infinite Light, blessed be He, through the deed of the mitzvos.

30 והנה ענין העלאת הנרות שהיו במקדש ז' נרות הוא כנגד שבעה מדרגות שיש בכללות עובדי ה'.

Now the matter of kindling the lamps that were in the Sanctuary, seven lamps, corresponds to seven levels that exist among those who serve G-d as a whole.

יש שעבודתו בבחי' אהבה. ויש שעיקר עבודתו בבחינת יראה כו'. ונמשכים מבחי' שבעה רועים המפרנסים כללות נש"י

There is one whose service is in the mode of love, and there is one whose main service is in the mode of awe, etc. And they are drawn from the level of the seven shepherds who sustain the whole of the souls of Israel

(דאע"פ שכל אחד מקבל מכל השבעה רועים מ"מ יש מי שבחי' זו גוברת בו יותר כו' כמ"ש בזוהר בנוי דאברהם כו' בנוי דיצחק כו').

(for although each one receives from all seven shepherds, nevertheless there is one in whom this quality predominates more, etc., as stated in the Zohar, "the children of Avraham, etc., the children of Yitzchak, etc.").

וענין שמונה נרות דחנוכה הם כנגד שמונה נסיכי אדם וכמ"ש במיכה (סימן ה) אשור כי יבא בארצנו וכו'

And the eight lamps of Chanukah correspond to the eight princes of men, as it is written in Michah (chapter 5): "When Assyria comes into our land, etc.,

והקמונו עליו שבעה רועים ושמנה נסיכי אדם ובגמ' דסוכה (דף נב:) פי' שבעה רועים אברהם יעקב משה כו'.

we will raise up against him seven shepherds and eight princes of men." And in the Gemara in Sukkah (52b) it explains: the seven shepherds are Avraham, Yaakov, Moshe, etc.,

ושמונה נסיכי אדם ישי ושאול כו' ומשיח ואליהו. ולהבין זה שהנרות דחנוכה הם כנגד שמונה נסיכי אדם.

and the eight princes of men are Yishai and Shaul, etc., and Mashiach and Eliyahu. And to understand this, that the Chanukah lamps correspond to the eight princes of men:

והענין כי הנה רועה יש בו ב' פירושים. הא' לשון מפרנס לאחרים כמו רועינו זוננו.

The explanation is that "shepherd" has two meanings. The first is in the sense of sustaining others, as in "re'enu, zunenu" (tend us, nourish us).

31 והב' שהוא רועה את עצמו ר"ל שמתפרנס כמו והאתונות רועות על ידיהן וכן בגמ' רועה בשדות וכיוצא.

And the second, that he shepherds himself, that is, he is sustained, as in "and the she-donkeys were grazing beside them," and likewise in the Gemara, "grazing in the fields," and the like.

וכן בענין השבעה רועים יש ב' בחי' אלו כי הן המפרנסים כנ"י. אברהם באהבה כמ"ש אברהם אוהבי ששרשו מחסד עליון שהוא בחי' אהבה ומשפיע מבחי' זו לכנס"י ומרע"ה משפיע בחי' דעת כו'.

And likewise with the seven shepherds there are these two aspects. For they are the ones who sustain the Community of Israel: Avraham with love, as it is written, "Avraham who loved Me," whose root is from the Supernal Chesed, which is the level of love, and he bestows from this level upon the Community of Israel; and Moshe our teacher, peace be upon him, bestows the level of Daas, etc.

32 ונקרא רעיא מהימנא שמפרנס את האמונה על ידי שממשיך דעת ה'. ויעקב משפיע רחמים. ואמנם

And he is called the Faithful Shepherd, for he sustains faith by drawing down the knowledge of G-d. And Yaakov bestows compassion. And indeed,

הנה עי"ז שמפרנסים לכנס"י הם מתפרנסים ג"כ כי מודעת זאת שא"ס ב"ה מרומם ומתנשא לאין קץ מבחי' חכמה ומדות כמאמר דלאו מכל אינון מדות איהו כלל.

through their sustaining the Community of Israel they too are sustained. For it is known that the Infinite One, blessed be He, is exalted and uplifted without end above the level of Chochmah and the emotive attributes, as the saying goes, "He is not any of these attributes at all."

33 וכדי שיומשך גילוי אור א"ס ב"ה במדות עליונות הוא כפום עובדיהון דב"נ שע"י אתעדל"ת באהבה

And for the revelation of the Infinite Light, blessed be He, to be drawn into the Supernal attributes, it is according to the deeds of human beings: through an arousal from below in love,

אזי כמים הפנים נמשך למעלה ג"כ גילוי אור א"ס ב"ה במדת אהבה וחסד להיות אהבתי אתכם כו'

then, "as water [reflects] face to face," there is also drawn above a revelation of the Infinite Light, blessed be He, in the attribute of love and kindness, so that it is "I have loved you, etc."

ונמצא ע"י שהשבעה רועים משפיעים אהוי"ר לנשי" ע"י האהוי"ר שמתעורר בנשי" נמשך תוספת אור וגילוי מא"ס ב"ה בהמדות עליונות

Thus, through the seven shepherds bestowing love and awe upon the souls of Israel, through the love and awe aroused in the souls of Israel, an additional light and revelation from the Infinite One, blessed be He, is drawn into the Supernal attributes,

שהם שרש בחינת הרועים והרי א"כ הם מתפרנסים ע"י כו'. וזהו אכלו רעים שהם הרועים שהם רעים למקום.

which are the root of the level of the shepherds; and so they are sustained through this, etc. And this is [the meaning of] "Eat, friends (re'im)": they are the shepherds (ro'im), who are friends of the Omnipresent.

34 והנה כמו"כ יש למעלה ג"כ כמאמר ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים כו' שפרנסה זו הוא שיומשך אור א"ס להיות בבחינת כמראה אדם והיינו ע"י התורה

Now likewise there is [such sustenance] above as well, as the saying goes, "Israel sustains their Father in Heaven, etc." This sustenance is that the Infinite Light be drawn to be in the level of "like the appearance of a man," and that is through the Torah,

וכמ"ש לכו לחמו בלחמי שהתורה היא ג"כ בחי' לחמי כביכול דכמו שע"י הלחם יחיה האדם ותתחבר נשמתו עם גופו כך הוא המשכת אוא"ס ע"י התורה שהיא בחי' ח"ע שבה שורה אוא"ס ב"ה ובה

as it is written, "Come, eat of My bread," for the Torah too is the level of "My bread," as it were. For just as through bread a person lives and his soul is joined with his body, so is the drawing down of the Infinite Light through the Torah, which is the level of Supernal Chochmah, in which the Infinite Light, blessed be He, rests; and in it

ועל ידה נמשך ומתלבש במדות חסד דרועא ימינא כו' וגם נמשך מזה מזון לנפש כמ"ש ותורתך בתוך מעי.

and through it [the light] is drawn and clothed in the attributes, Chesed being the right arm, etc. And from this, too, nourishment is drawn for the soul, as it is written, "and Your Torah is within my innards."

35 והנה בחי' זו של הרועים היא המשכה בבחי' פנימית שזהו ענין ותורתך בתוך מעי וכמו השגת התורה שיהיה מושג ונתפס בשכלו פסק הלכה

Now this level of the shepherds is a drawing-down in an inward way; this is the meaning of "and Your Torah is within my innards," as with the comprehension of Torah, that a ruling of law be grasped and held by one's intellect,

וכן בהתבוננות שיהיה מושג גדולת הבורא יתי כמ"ש וידעת היום כו' דע את אלקי אביך כו' ולפי השכל כך יהיה האהבה כו'.

and likewise in contemplation, that the greatness of the Creator, blessed be He, be grasped, as it is written, "Know this day, etc.," "Know the G-d of your father, etc."; and as the intellect is, so will the love be, etc.

36 וזהו כמשל הרועה שמאכיל ומשקה את הצאן שזהו השפעת החיות בפנימיות וכן בכל דור הם ראשי אלפי ישראל המלמדים אותם תורה.

And this is like the analogy of the shepherd who feeds and waters the sheep, which is the bestowal of life-force inwardly. And so in every generation there are the heads of the thousands of Israel who teach them Torah.

וכמאמר משה שפיר קאמרת שנקי רבא משה ע"ש שהיה מלמד תורה כו' וכן מה שהרועים מתפרנסים ע"י הוא ג"כ השגה בפנימיות וכמו ע"ד ומתלמידי יותר מכולם.

And as in the saying "Moshe, you have spoken well," in which Rava is called Moshe because he taught Torah, etc. And likewise, what the shepherds are sustained by through this is also an inward apprehension, in the manner of "and from my students more than from all."

37 וכן למעלה מעלה הוא גילוי אוא"ס בח"ע שזהו ענין אכלו רעים כו'. אך ענין הנסיכי אדם

And likewise, far above, it is the revelation of the Infinite Light in Supernal Chochmah; this is the meaning of "Eat, friends, etc." But the matter of the princes of men

היינו שאינן בחי' רועים ומלמדים לישראל כמשה והאבות רק הם צדיקים תמימים כמו ישי שמת רק בעטיו של נחש.

is that they are not in the category of shepherds and teachers of Israel like Moshe and the Patriarchs; rather, they are perfectly righteous, like Yishai, who died only because of the counsel of the serpent.

38 ולא מצינו זה אפילו במשה רעיא מהימנא. ועכ"ז הרי משה הוא רבינו. וכתיב זכרו תורת משה

And we do not find this even in Moshe, the Faithful Shepherd. And yet Moshe is "our teacher," and it is written, "Remember the Torah of Moshe."

משא"כ בישי שלא היה רועה ע"ד משה כו' ואעפ"כ נמצא בו מעלה יתירה שהיה תמים עד שמת רק בעטיו של נחש כו'.

Which is not so with Yishai, who was not a shepherd in the manner of Moshe, etc.; and nevertheless there is found in him a superior quality, that he was perfect, to the point that he died only because of the counsel of the serpent, etc.

ומהם נמשך ג"כ כח לנש"י בעבודה בדרך בחי' מקיף מה שאין כן מהרועים נמשך בבחי' פנימיות ונק' מזון כנ"ל.

And from them too strength is drawn to the souls of Israel in [divine] service, in the manner of an encompassing [light]; whereas from the shepherds it is drawn inwardly, and is called food, as explained above.

אבל מהנסיכים נמשך רק בבחי' מקיף. וכמו הנסיך שהוא ענין מלוכה שהוא בחי' מקיף ששמו נק' על האנשים שבמדינתו כו'.

But from the princes it is drawn only in the manner of an encompassing [light]. Like a prince, which is a matter of kingship, which is the level of an encompassing [light], for his name is called upon the people of his country, etc.,

ואינו השפעה בפנימיות ממש (רק הוא עד"מ כמו אחד מתפעל מתפלת אדם צדיק המתפלל בדו"ר ומס"נ שעי"ז מתפעל גם הוא.

and it is not an actually inward bestowal (but it is, for example, like one who is moved by the prayer of a righteous man who prays with love and awe and self-sacrifice, so that through this he too is moved.

והיא הארה מבחינת המקיף שהרי לא קבל ממנו בפנימית השכלה וחכמה ע"י דבור שהוא השפעה בפנימית כ"א שנתפעל מצדקתו והרי צדקתו ואהוי"ר שלו הוא בבחינת ריחוק ממנו בחי' מקיף)

And this is an illumination from the level of the encompassing [light], for he has not received from him inwardly understanding and wisdom through speech, which is an inward bestowal; rather, he was moved by his righteousness, and his righteousness and his love and awe are at a distance from him, the level of an encompassing [light].)

אך נודע שהמקיף הוא מבחי' גבוה יותר מהפנימי כי המקיפים שרשן מסוכ"ע והפנימים מבחי' ממכ"ע.

But it is known that the encompassing is from a higher level than the inward, for the encompassing [lights] are rooted in the light that encompasses all worlds, and the inward ones in the level of the light that fills all worlds.

וכעד"ז ארז"ל גדולה שמושה יותר מלימודה. הגם שהלימוד הוא השפעה פנימית והשימוש הוא חיצונית אעפ"כ מקבל עי"ז יותר יראת שמים כו'.

And in a similar way our Sages said, "Greater is attending [upon the Torah's scholars] than studying it." Although study is an inward bestowal and attendance is external, nevertheless through it one receives more fear of Heaven, etc.

והוא כענין המשכה בבחי' מקיף (כי מה שיכול להיות נמשך בשכל התלמיד בבחי' פנימיות אינו רק הארה לבד משכל הרב. ולכן לא קאים אינש אדעתא דרביה כו')

And it is like a drawing-down in the manner of an encompassing [light] (for what can be drawn into the student's intellect inwardly is only a glimmer of the teacher's intellect; and therefore "a person does not grasp his teacher's mind, etc.").

ולכן נאמר אשור כי יבא כו' והקמונו עליו שבעה רועים ושמונה נסיכי אדם שע"י שמונה נס"א ידחו הרע בבחי' א' יותר מע"י הרועים כי הרועים שהם המשכה בבחי' פנימיות

And therefore it says, "When Assyria comes, etc., we will raise up against him seven shepherds and eight princes of men": for through the eight princes of men the evil will be repelled, in one respect, more than through the shepherds; for the shepherds, which are a drawing-down in an inward way,

הנה ברבוי השתלשלות המדרגות יוכל לימשך מזה יניקה לחיצונים עד"מ מצפורני ידים לא כאברהם שיצא ממנו כו'.

through the many levels of the chain of descent, nurture can be drawn from it to the external forces, as, for example, from the fingernails; not like Avraham, from whom came, etc.

39 וכן בהשגת התורה ארז"ל למשמאילים בה כו'. וכל האומר אין לי אלא תורה כו'. וצ"ל ג"כ המשכה משמונה נס"א בחי' מקיפים שהמקיף מסמא עיני החיצונים כו'. וזהו ענין תורה וגמ"ח שע"י התורה נמשך בחי' מזון.

And likewise in the comprehension of Torah our Sages said, "For those who go to its left, etc.," and "Whoever says, 'I have only Torah,' etc." And there must also be a drawing-down from the eight princes of men, the level of encompassing [lights], for the encompassing [light] blinds the eyes of the external forces, etc. And this is the matter of Torah and acts of kindness: through the Torah the level of food is drawn.

40 וזהו בחי' הרועים. וע"י גמ"ח נמשך בחי' לבוש ומקיף וזהו בחי' ההמשכה שע"י נס"א גדולה שמושה כו'.

And this is the level of the shepherds. And through acts of kindness the level of a garment and an encompassing [light] is drawn, and this is the level of the drawing-down through the princes of men: "Greater is attending, etc."

ויובן יותר ענין ההפרש בין הרועים לנס"א ע"ד שמצינו בר' יוחנן בן זכאי שהיה שר

And the difference between the shepherds and the princes of men will be understood further in the manner of what we find with Rabbi Yochanan ben Zakkai, who was a prince

התורה המלמד תורה לישראל ועכ"ז אמר לר' חנינא בן דוסא בקש עלי רחמים שתפלתו גדולה יותר הרבה משלו עד שאלמלי הטיח ריב"ז כו'

of the Torah, who taught Torah to Israel; and nevertheless he said to Rabbi Chanina ben Dosa, "Ask for mercy for me," for his prayer was much greater than his own, to the point that "had Rabbi Yochanan ben Zakkai pressed [his head between his knees], etc."

ומר"ח בן דוסא לא נמצא שהיה מלמד תורה ע"ד ריב"ז ולא נמצא משמו דינים במשנה.

And of Rabbi Chanina ben Dosa we do not find that he taught Torah in the manner of Rabbi Yochanan ben Zakkai, and no laws in his name are found in the Mishnah.

41 וזהו ע"ד ההפרש שבין הרועים לנס"א כו' כי ריב"ז היה רועה ומפרנס לישראל כמו מרע"ה.

And this is like the difference between the shepherds and the princes of men, etc.; for Rabbi Yochanan ben Zakkai was a shepherd and sustainer of Israel, like Moshe our teacher, peace be upon him.

ורחב"ד לא היה בו בחי' זו אבל היה צדיק תמים בלי שום דופי עד שארז"ל שלא נברא העוה"ב

And Rabbi Chanina ben Dosa did not have this quality, but he was perfectly righteous without any blemish, to the point that our Sages said that the World to Come was created

אלא בשבילו והיו מקבלים ממנו נש"י דרכי העבודה והחסידות ע"ד גדולה שימושה כו' ותפלתו היתה נשמעת יותר מריב"ז

only for his sake; and the souls of Israel received from him the ways of divine service and piety, in the manner of "Greater is attending it, etc."; and his prayer was heard more than [that of] Rabbi Yochanan ben Zakkai.

וכן נאמר והקימונו עליו שבעה רועים ושמונה נס"א שבחי' נס"א מועיל יותר נגד בחי' אשור

And so it says, "we will raise up against him seven shepherds and eight princes of men," for the level of the princes of men is more effective against the level of Assyria

כי יבא כו' לפי שממשיכים מבחי' סוכ"ע וכמו תפלת ר"ח ב"ד להפוך הטבע כו' שהוא ע"י המשכה מבחי' סוכ"ע שלמעלה מסדר והדרגת ההשתלשלות כו':

"when it comes, etc.," because they draw down from the level of the light that encompasses all worlds; like the prayer of Rabbi Chanina ben Dosa to overturn nature, etc., which is through a drawing-down from the level of the light that encompasses all worlds, which is above the order and gradation of the chain of descent, etc.

42 וזהו ענין נרות דחנוכה. שטמאו כל השמנים שבהיכל מצד תגבורת חכמה דקליפה. לכן רצו להשכיחם תורתך כו'.

And this is the matter of the Chanukah lamps. For they defiled all the oils in the Sanctuary through the strength of the wisdom of kelipah; therefore "they sought to make them forget Your Torah, etc."

וע"כ הוצרך להמשיך מבחי' שלמעלה מהחכמה דקדושה והוא מבחי' מקיפים עליונים. וזהו פך של שמן שהיה חתום בחותמו של כה"ג שהוא בחי' ורב חסד כו'

And therefore it was necessary to draw down from the level that is above the Chochmah of holiness, which is from the level of the supernal encompassing [lights]. And this is the cruse of oil that was sealed with the seal of the High Priest, which is the level of "and abundant in kindness," etc.

(ולפי שהוא מבחי' מקיף נמשך ונשפל גם למטה להדליק גם עתה בדורותינו שאין בהמ"ק קיים משא"כ בבהמ"ק היה ז' נרות מבחי' ז' רועים אלא שהיה הגילוי ממש בבחי' פנימית כמאמר עדות היא לבאי עולם כו'.

(And because it is from the level of an encompassing [light], it is drawn and lowered below as well, to be lit even now in our generations when the Holy Temple does not stand; whereas in the Holy Temple there were seven lamps, from the level of the seven shepherds, except that the revelation was actual, in an inward way, as the saying goes, "It is a testimony to all who come into the world, etc."

ועמ"ש לקמן ע"פ כי אתה נרי הוי"ה והוי"ה יגיה חשכי. שם הוי"ה הראשון הוא בבחי' השתלשלות וממנו נמשך בחי' אתה נרי.

And see what is written below on "For You are my lamp, Havayah, and Havayah illuminates my darkness." The first Name Havayah is in the level of the chain of descent, and from it is drawn the level of "You are my lamp";

והיינו הנרות דמקדש כו'. ושם הוי"ה השני הוא מבחי' סוכ"ע שלמעלה מהשתלשלות ומזה נמשך בחי' יגיה חשכי והן הן נרות דחנוכה.

that is, the lamps of the Sanctuary, etc. And the second Name Havayah is from the level of the light that encompasses all worlds, which is above the chain of descent, and from it is drawn the level of "illuminates my darkness"; and these are the Chanukah lamps.

ועד"ז הוא ענין ההפרש בין בחי' שבעה רועים לבחי' שמונה נס"א כי על ידי שבעה רועים נמשך המשכת המזון לכנ"י בחי' ותורתך בתוך מעי שהוא מה שיכול להיות נמשך בפנימית זהו מבחי' שם הוי"ה הנמשך בעולמות אבי"ע.

And in this way is the difference between the level of the seven shepherds and the level of the eight princes of men: for through the seven shepherds is drawn the drawing-down of food to the Community of Israel, the level of "and Your Torah is within my innards," which is what can be drawn inwardly; this is from the level of the Name Havayah that is drawn into the worlds of Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah.

אבל ע"י נס"א נמשכים בחי' מקיפים והוא מבחי' שם הוי"ה שלמעלה מגדר ההתלבשות בהעולמות אלא שמאיר בבחי' מקיף וכענין תפלת רחב"ד להפוך הטבע כו'

But through the princes of men encompassing [lights] are drawn, and it is from the level of the Name Havayah that is above the bounds of being clothed in the worlds, but shines as an encompassing [light], like the prayer of Rabbi Chanina ben Dosa to overturn nature, etc.,

כנ"ל והוא הנמשך ע"י מעשה המצות שהן המשכות בחי' מקיפים כי המצות הן נק' מצות המלך. ועיין בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית בענין מזון לבוש כו'.

as explained above. And it is what is drawn through the deed of the mitzvos, which are drawings-down of the level of encompassing [lights], for the mitzvos are called "the King's commands." And see the discourse beginning "A Psalm, a song for the dedication of the House," on the matter of food and garment, etc.

ולכן בחי' משיח הוא ג"כ מנס"א כי במשיח נאמר והריחו. מורח ודאין. וריח הוא בחי' מקיף ריחא דלבושייכו משא"כ הרועים הוא בחי' מזון כו'. ולקמן יבואר דבמשיח יש ב' הבחי':

And therefore the level of Mashiach too is from the princes of men, for of Mashiach it is said, "And he shall be imbued [with the scent]," [meaning] "he smells and judges"; and smell is the level of an encompassing [light], "the scent of their garments," whereas the shepherds are the level of food, etc. And below it will be explained that in Mashiach there are both levels.)

43 ובזה יובן הגמ' בש"א יום ראשון מדליק שמונה מכאן ואילך פוחת והולך. וטעמא דב"ש דיליף מפרי החג שיום ראשון מקריב י"ג מכאן ואילך פוחת והולך כו'.

And through this the Gemara will be understood: Beis Shammai say, on the first day one lights eight; from then on one goes on decreasing. And the reason of Beis Shammai is that they derive it from the bullocks of the Festival, where on the first day one offers thirteen, and from then on one goes on decreasing, etc.

ובה"א יום ראשון מדליק א' מכאן ואילך מוסיף והולך כו'. כי הנה ענין פרי החג הוא ג"כ המשכת מקיפים עליונים כי סכות הוא התגלות המקיפים כמ"ש כי גבר עלינו חסדו.

And Beis Hillel say, on the first day one lights one; from then on one goes on increasing, etc. For the bullocks of the Festival, too, are the drawing down of supernal encompassing [lights], for Sukkos is the revelation of the encompassing [lights], as it is written, "For His kindness has prevailed over us."

44 וע"י המשכה זו מתבררים ג"כ הע' שרים ונהפכים ליבטל באור זה. וזהו הללו את ה' כל גוים כו' כי גבר עלינו חסדו.

And through this drawing-down the seventy princes are also refined and transformed, to become nullified in this light. And this is [the meaning of] "Praise G-d, all nations, etc., for His kindness has prevailed over us."

ולכן מתחיל בי"ג פרים כנגד י"ג מדה"ר שהם מקיפים כנודע. ואח"כ הולכין ומתמעטין כי כיון שכבר נבררו כמה בחי' ע"י המשכה שביום ראשון ע"כ א"צ עוד להארה גדולה כ"כ כיום ראשון כו'.

And therefore it begins with thirteen bullocks, corresponding to the thirteen attributes of mercy, which are encompassing [lights], as is known. And afterwards they go on diminishing, for since several levels have already been refined through the drawing-down of the first day, there is no longer need for so great an illumination as on the first day, etc.

45 והנה בחנוכה ממשיכים ג"כ בחי' מקיפים הנ"ל שע"י יהיו נדחים הקליפות. אך בחנוכה הוא בבחי' מלחמה.

Now on Chanukah too these encompassing [lights] are drawn down, so that through them the kelipos will be repelled. But on Chanukah it is in the mode of war,

וכמ"ש סבוני כו' בשם ה' כי אמילם כו' והיינו ג"כ ע"י המקיפים דוקא. וזהו טוב לחסות בהוי"ה מבטוח כו' כמ"ש במ"א.

as it is written, "They surrounded me, etc.; in the name of G-d I will cut them down, etc."; and that too is specifically through the encompassing [lights]. And this is [the meaning of] "It is better to take refuge in Havayah than to trust, etc.," as explained elsewhere.

46 ובסכות להיותו מדאורייתא אינו ע"י מלחמה אלא שנעשו נכנעים ממילא ע"י גילוי זה כו'. וכיון ששני הענינים הוא המשכת בחי' מקיפים ע"כ למדים ב"ש לנרות דחנוכה מפרי החג שמתחלה צ"ל גילוי גדול יותר.

And on Sukkos, since it is from the Torah, it is not through war; rather they become subdued of themselves through this revelation, etc. And since both matters are the drawing down of encompassing [lights], Beis Shammai therefore derive the Chanukah lamps from the bullocks of the Festival: at first there must be a greater revelation,

47 ואח"כ יהיה מתמעט והולך מטעם הנ"ל בפרי החג. וב"ה סברי מעלין בקודש כו'. פי' דלא דמי ללמוד זה מפרי החג.

and afterwards it goes on diminishing, for the reason explained above regarding the bullocks of the Festival. And Beis Hillel hold, "we ascend in holiness, etc." Meaning: it is not comparable, to learn this from the bullocks of the Festival,

כי חג הסכות הוא דאורייתא. ואורייתא מח"ע נפקת מלמעלה למטה. ואם כן בא ונמשך הגילוי מצד עצמו מלמעלה למטה.

for the festival of Sukkos is from the Torah, and the Torah comes forth from Supernal Chochmah, from above to below. If so, the revelation comes and is drawn of itself, from above to below.

48 ולכן גם ההארה היותר גבוה יוכל לבא ולימשך בתחלה כי מי מעכב ומי מונע לה' יתי"ש. והיד ה' תקצר.

Therefore even the highest illumination can come and be drawn at the very beginning, for who can hold back and who can prevent G-d, may His Name be blessed? "Is the hand of G-d too short?"

משא"כ בחנוכה שהוא מדרבנן שהם המשיכו להיות גילוי זה וא"כ כיון שממשיכים זה מלמטה א"א להגיע ולהמשיך הגילוי הגדול בתחלה כ"א מעט מעט. שמתחלה ממשיכים נר א'.

Which is not so with Chanukah, which is rabbinic: it was they who drew down this revelation. If so, since it is drawn from below, it is impossible to reach and draw down the great revelation at the start, but only little by little: at first one draws down one lamp,

ואח"כ מעלין בקודש כו' והולך ומוסיף אור כו'. (ודוגמא לדבר מפסח וספה"ע כי בפסח היה הגילוי באתעדלי"ע מצד עצמו שנגלה עליהם ממ"ה כו'.

and afterwards "we ascend in holiness, etc.," and the light goes on increasing, etc. (And an example of the matter is Pesach and the Counting of the Omer: for on Pesach the revelation was an arousal from above, of itself, "the King of kings revealed Himself to them, etc."

ואח"כ צי"ל וספרתם לכם להפוך המדות ע"י שממשיכים היום יום א' לעומר לנה"ב כו'. ולמחר היום שני ימים. ואין אומרים יום שני אלא שני ימים.

And afterwards there must be "And you shall count for yourselves," to transform the emotive attributes, by drawing "today is one day of the Omer" into the animal soul, etc. And tomorrow, "today is two days"; and one does not say "the second day," but "two days."

כלומר היום נמשך בחי' עליונה יותר הכוללת שני ימים ואח"כ מוסיף והולך אור כו'. נמצא בספירת העומר שהיא אתערותא דלעילא ע"י אתערותא דלתתא הוא ממשיך מעט מעט והולך ואור כו' ב' ימים ג' ימים כו'.

That is to say, today a higher level is drawn that includes two days, and afterwards the light goes on increasing, etc. Thus in the Counting of the Omer, which is an arousal from above through an arousal from below, one draws down little by little, and it goes on growing brighter, etc.: two days, three days, etc.

וזהו כמו בחנוכה תחלה נר א' ואח"כ מוסיף והולך כו'. אבל בפסח שהיה הגילוי מעצמו הרי כללות האור הנמשך אח"כ בכל ימי העומר היה גילוי זה כולו בעצמו בתחלה כו' מטעם הנ"ל.

And this is like Chanukah: first one lamp, and afterwards it goes on increasing, etc. But on Pesach, when the revelation was of itself, the whole of the light that is drawn afterwards through all the days of the Omer, this entire revelation itself was there at the beginning, etc., for the reason explained above.

וגם מזה יובן מ"ש בפע"ח בספה"ע ממשיכים מקיפים דאימא אבל הפנימיים אין בנו כח להמשיך רק בזמן בהמ"ק.

And from this, too, will be understood what is written in Pri Etz Chaim on the Counting of the Omer: that we draw down the encompassing [lights] of Imma, but the inner ones we do not have the power to draw down, except in the time of the Holy Temple.

והוא כמ"ש בענין שבעה רועים דהם בחי' פנימיים וזה היה במנורה שבבהמ"ק ז' קנים. משא"כ עכשיו ממשיכים מבחי' המקיפים שהם ח' נס"א:)

And this is as explained regarding the seven shepherds, that they are the level of the inner [lights], and this was in the Menorah in the Holy Temple, seven branches; whereas now we draw down from the level of the encompassing [lights], which are the eight princes of men.)

ובכל הנ"ל יובן ענין קבלת עומ"ש שקדמה לעול מצות היינו שהוא בחי' בכל מאדך בירור נה"ב נר ה' נשמת אדם.

And through all the above, the matter of accepting the yoke of the kingdom of Heaven, which precedes the yoke of the mitzvos, will be understood: it is the level of "with all your might," the refinement of the animal soul, "the soul of man is the lamp of G-d."

ואע"פ שזהו בחי' אספקלריא שא"מ הוא קודם לעול מצות עם היות נר מצוה בחי' אספקלריא המאירה.

And although this is the level of the speculum that does not shine, it precedes the yoke of the mitzvos, even though "a mitzvah is a lamp" is the level of the luminous speculum.

אך משום שע"ז יש גילוי בחי' עליונה יותר כנ"ל. ועוד שהוא כמו הפתילה ושמן שאין דרך להיות נתלה האור בשמן שהוא נר מצוה.

But [it precedes] because through it there is a revelation of a higher level, as explained above. And further, because it is like the wick and the oil: there is no way for the light to hang on the oil, which is "a mitzvah is a lamp,"

כ"א ע"י שנאחז תחלה בפתילה היא בחי' נר הוי"ה נשמת אדם כנ"ל. (ועמ"ש ע"פ ראיתי והנה מנורת זהב כו')

except by first taking hold on the wick, which is the level of "the lamp of Havayah is the soul of man," as explained above. (And see what is written on "I saw, and behold, a menorah of gold, etc.")

ולכן ג"כ ספה"ע שהוא זיכוך נה"ב אספקלריא שא"מ קדמה למ"ת דשבועות שהוא נר מצוה. וזהו וספרתם לכם ממחרת השבת.

And therefore too the Counting of the Omer, which is the refinement of the animal soul, the speculum that does not shine, precedes the Giving of the Torah on Shavuos, which is "a mitzvah is a lamp." And this is "And you shall count for yourselves from the day after the Sabbath."

כי השבת הוא בחי' נר מצוה. אבל בחי' קדושתי שלמעלה מקדושתכם נק' ממחרת השבת כלומר למעלה מבחי' השבת.

For the Sabbath is the level of "a mitzvah is a lamp"; but the level of "My holiness is above your holiness" is called "the day after the Sabbath," that is, above the level of the Sabbath.

וזהו ענין קבלת עומ"ש דבור אנכי ולא יהיה לך שלפני מצות שבת. והוא ענין וספרתם לכם ספירת העומר זיכוך הנפש כנודע ותקון המדות לאהפכא חשוכא לנהורא:

And this is the matter of accepting the yoke of the kingdom of Heaven, the utterances "I am" and "You shall have no [other gods]," which come before the mitzvah of Shabbos. And it is the matter of "And you shall count for yourselves," the Counting of the Omer, the refinement of the soul, as is known, and the rectification of the emotive attributes, to turn darkness into light.

49 ולהבין ביאור הדברים הנ"ל בענין שמונה נסיכי אדם. דודאי הרועים הם יותר נעלים מהם במה שהם משפיעים מבחי' פנימיות.

And to understand the explanation of the above regarding the eight princes of men: certainly the shepherds are loftier than they, in that they bestow from the level of the inner dimension,

משא"כ בנס"א. והיינו לפי שהרועים נשמתם מבחי' פנימיות. והנסיכים מבחי' חיצוניות (ולכן משה הוא מהרועים. ואליהו מהנסיכים. ונודע דמשה הוא מבחי' פנימיות ואליהו מבחי' חיצוניות)

which is not so with the princes of men. That is because the souls of the shepherds are from the level of the inner dimension, and the princes from the level of the outer dimension (and therefore Moshe is among the shepherds and Eliyahu among the princes; and it is known that Moshe is from the level of the inner dimension and Eliyahu from the level of the outer dimension).

אמנם בזאת יתרון מעלת נס"א שנשמתם הם מבחי' עולם העליון יותר מנשמות הרועים אלא שהם מבחי' חיצוניות של העליון. והרועים הם מבחי' פנימית של התחתון.

However, in this lies the superiority of the princes of men: their souls are from the level of a higher world than the souls of the shepherds, except that they are from the outer dimension of the higher, and the shepherds are from the inner dimension of the lower.

והוא כמו עד"מ שהעלים של מיני פירות החשובים ויקרים מאד יש בהם יתרון מעלה משאר פירות.

And it is, for example, like the leaves of very prized and precious kinds of fruit, which have a superiority over other fruits.

אע"פ שהעלים הם חיצוניות. ואין בהם טעם אפי' ככמיני פירות הפשוטים מ"מ הם ממין וסוג אחר החשוב הרבה יותר ממין פירות הגרועים.

Although the leaves are external and have no taste, not even as much as the simple kinds of fruit, nevertheless they are of another kind and category, far more prized than the kind of inferior fruits.

ונגד זה יש מעלה בפירות על העלין במה שמ"מ הם מין פרי ויש בהם טעם משא"כ בעלין כו'.

And against this, the fruits have a superiority over the leaves, in that they are nevertheless a kind of fruit and have taste, which is not so with the leaves, etc.

50 והנה עד"ז יש ב' מיני נשמות שיש נשמות יראים ושלימים כמו עולה תמימה. ואעפ"כ אינם יכולים ללמד לזולתם תורת ה'. ויש נשמות בעלי תורה ואינן שלימים בתכלית כ"כ בלי שום דופי כמו נשמות הנ"ל.

Now in this way there are two kinds of souls. There are souls of the G-d-fearing and the whole, like "a perfect burnt-offering," and nevertheless they cannot teach others the Torah of G-d; and there are souls of masters of Torah, who are not so utterly whole, without any blemish, as the souls mentioned above.

51 והיינו שהיראים ותמימים נלקח נשמתם מעלמא דאתכסיא וע"כ אינם פרנסי הדור לפי שהם מעלמא דאתכסיא בבחי' הסתר והעלם והוא המשומר ממגע וכו' ומ"מ אינם בעלי תורה כ"כ להיותם רק בחי' חיצוניות עליון.

That is, the souls of the G-d-fearing and the perfect are taken from the hidden world, and therefore they are not the providers of the generation, since they are from the hidden world, in a state of hiddenness and concealment; and it is "that which is guarded from contact," etc. And nevertheless they are not such masters of Torah, since they are only the level of the outer dimension of the higher.

52 ובעלי תורה הם מבחי' פנימית רק שהם מבחי' פנימית תחתון עלמא דאתגליא לכן הם בהתגלות ללמד כו'.

And the masters of Torah are from the level of the inner dimension, except that they are from the level of the inner dimension of the lower, the revealed world; therefore they are in a revealed state, to teach, etc.

ועד"ז הוא ענין שמונה נסיכי אדם ששרשם משמונה תקונים הראשונים שבי"ג ת"ד דא"א שהם בחי' מקיפים.

And in this way is the matter of the eight princes of men, whose root is from the first eight of the thirteen tikkunim of the beard of Arich Anpin, which are the level of encompassing [lights].

כי תקון לאלפים הוא בחי' או"פ כי לאלפים היינו אאלפך חכמה אאלפך בינה שאו"א יונקים מב' מזלות דא"א ויניקה זו היא בחי' או"פ

For the tikkun "to the thousands" (la'alafim) is the level of inner light, for "la'alafim" is [as in] "I will teach you (a'alefcha) Chochmah, I will teach you Binah"; for Abba and Imma draw nurture from two mazalos of Arich Anpin, and this nurture is the level of inner light,

והוא כמו בחי' רועים ישראל מפרנסים כו' אכלו ריעים או"א כו' וזהו נוצר חסד לאלפים.

and it is like the level of the shepherds, "Israel sustain, etc.," "Eat, friends," Abba and Imma, etc. And this is [the meaning of] "He preserves kindness for thousands (la'alafim)."

53 ולכן האל"ף תמונתו יו"ד למעלה ויו"ד למטה ויי"ו באמצע. כי ההמשכה בפנימית צ"ל ע"י צמצום כו'.

And therefore the form of the Alef is a Yud above, a Yud below and a Vav in the middle, for the drawing-down inwardly must come through contraction (tzimtzum), etc.

אבל ח' מזלות הראשונים שקודם בחי' לאלפים הם בחי' מקיפים ומשם שרש ח' נס"א והרי הם למעלה ממקור בחי' הרועים ששרשם מבחי' חו"ב

But the first eight mazalos, which precede the level of "to the thousands," are the level of encompassing [lights], and from there is the root of the eight princes of men; and so they are higher than the source of the level of the shepherds, whose root is from the level of Chochmah and Binah,

שהם בחי' לאלפים הנ"ל. אך מ"מ הרועים הם מבחי' פנימית והנס"א מבחי' חיצוניות רק שהם חיצוניות עליון כו'.

which are the level of "to the thousands" mentioned above. But nevertheless the shepherds are from the level of the inner dimension and the princes of men from the level of the outer dimension, except that they are the outer dimension of the higher, etc.

54 ובחנוכה שטמאו כל השמנים שבהיכל שהוא בחי' הפגם המגיע בחו"ב ע"כ הוצרכו לתקן ע"י מקיפים דוקא שלמעלה משרש החכמה.

And on Chanukah, when they defiled all the oils in the Sanctuary, which is the level of the blemish that reaches Chochmah and Binah, they therefore needed to rectify it specifically through encompassing [lights], which are above the root of Chochmah.

ובסכות ממשיכים ג"כ י"ג ת"ד וזהו ענין י"ג פרים כו'. רק שבסכות נכנעים ע"י"ז ממילא הע' שרים כו' משא"כ בחנוכה כו' וכנ"ל.

And on Sukkos the thirteen tikkunim of the beard are also drawn down, and this is the matter of the thirteen bullocks, etc. Only, on Sukkos the seventy princes become subdued of themselves through this, etc., which is not so on Chanukah, etc., as explained above.

55 וע"ז נחלקו ב"ש וב"ה בענין הדלקת נ"ח וכמש"ל. עוד יש פי' בענין ז' רועים וח' נס"א כי בז"ת הי' שבירה ובינה רקיעא תמינאה נק' עלמא דחירו יין המשומר.

And on this Beis Shammai and Beis Hillel disagree regarding the lighting of the Chanukah lamp, as explained above. There is a further explanation of the seven shepherds and eight princes of men: for in the seven lower [Sefiros] there was the shattering, and Binah, the eighth firmament, is called the world of freedom, the "wine preserved [in its grapes]."

והנה ז' רועים נמשכים מז"ת ושמונה נס"א מבחי' רקיעא תמינאה לכן הם מועילים יותר לדחות בחי' אשור. ועמ"ש ע"פ למנצח על השמינית כו':

Now the seven shepherds are drawn from the seven lower [Sefiros], and the eight princes of men from the level of the eighth firmament; therefore they are more effective in repelling the level of Assyria. And see what is written on "For the conductor, on the sheminis, etc."

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 5

כי עמך מקור חיים באורך נראה אור

For with You is the source of life; in Your light we shall see light

1 כי עמך מקור חיים באורך נראה אור. הנה מ"ש נראה אור יש בו ב' פירושים.

"For with You is the source of life; in Your light we shall see light." Now, what is written, "we shall see light" (nir'eh or), has two interpretations.

הא' הוא כפשוטו שהאור נראה ומתגלה. והב' לשון רבים מדברים בעדם כלומר אנחנו נראה את האור.

The first is in its plain sense: that the light is seen and revealed. And the second is [as] the plural, spoken on their own behalf, that is to say: we shall see the light.

ולהבין זה גם להבין מהו כי עמך מקור חיים ולא כתיב כי אתה. כי הנה כתיב (זכריה ד) ראיתי

And to understand this, [we must] also understand what [is meant by] "For with You is the source of life," and it is not written "For You are." For it is written (Zechariah 4): "I saw,

והנה מנורת זהב כולה וגולה על ראשה ושבעה נרתיה עליה שבעה ושבעה מוצקות לנרות אשר על ראשה ושנים זיתים עליה.

and behold, a menorah all of gold, with its bowl upon its top, and its seven lamps upon it, seven and seven pipes to the lamps that are upon its top, and two olive trees over it."

וביאור הדבר כי הנה ענין המנורה הוא כמ"ש זה דבר ה' אל זרובבל. כלומר שהמנורה הוא בחי' דבר ה' הוא בחי' כנ"י מקור נשמות

And the explanation of the matter: the subject of the menorah is as it is written, "This is the word of G-d to Zerubbabel." That is to say, the menorah is the level of "the word of G-d," which is the level of the Congregation of Israel, the source of the souls

ישראל ושבעה נרותיה הם ז' מדות עליונות אהוי"ר והתפארות כו' שמאירים מלמעלה בכל נפש מישראל בבחי' אתעדל"ע שאפי' ברשע שורה עליו מלמעלה בבחי' מקיף

of Israel. And its seven lamps are the seven supernal attributes, love and awe and glorification, etc., which shine from above upon every soul of Israel as an arousal from above, so that even upon a wicked person it rests from above, in an encompassing (makif) manner.

ולכן כתיב עליה שבבחי' זו שהוא בבחי' השראה מלמעלה בבחי' מקיף כולם שוים לטובה וכמארז"ל אכל בי עשרה שכינתא שריא וכמ"ש בתניא.

Therefore it is written "upon it": at this level, which is an indwelling from above in an encompassing manner, all are equal for good, as our Sages, of blessed memory, said: "Wherever ten sit together, the Shechinah rests," and as is explained in the Tanya.

2 ושבעה ושבעה מוצקות הם בחי' המשכות ממדריגות עליונות מבחינת סוכ"ע לאתעדל"ע זו. וכמה דרגין דא לעילא מן דא עד רום המעלות וכולם הם בחי' שבעה שבעה. וזהו לנרות אשר על ראשה.

And "seven and seven pipes" are the drawings-down from higher levels, from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), to this arousal from above. And there are many levels, one above the other, up to the very highest heights, and all of them are of the order of "seven [and] seven." And this is [the meaning of] "to the lamps that are upon its top."

והנה כתיב מנורת זהב כולה שכל המשכות מלעילא לעילא מריש כל דרגין הוא ע"י בחי' זהב שהוא בחי' שמאל כמ"ש מצפון זהב יאתה על אלוה נורא הוד:

Now it is written, "a menorah all of gold": every drawing-down from the highest of heights, from the head of all levels, comes by means of the level of gold, which is the level of the left, as it is written, "From the north comes gold; upon G-d is awesome splendor."

3 והענין כי הנה כתיב המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ שמים פי' שם מים דהיינו בחינת מים

And the matter [is this]. It is written, "He who is enthroned on high, who lowers Himself to look upon heaven and upon earth." "Heaven" (shamayim) means "there is water" (sham mayim), that is, the level of water,

שהוא בחינת המשכה ממקום גבוה מסוכ"ע למקום נמוך להיות בחי' ממכ"ע והוא בחינת השפלה וירידה אצלו יתי'.

which is the level of a drawing-down from a high place, from [the light that] encompasses all worlds, to a low place, to become the level of [the light that] fills all worlds; and this is a lowering and descent for Him, may He be blessed.

ופי' בשמים ובארץ (בביתי"ן הנוספין) מתפרש לשני ענינים. הא' שהוא משפיל א"ע כביכול לראות תוך השמים ותוך הארץ.

And "upon heaven and upon earth" (with the extra letters beis) is interpreted in two ways. The first: that He lowers Himself, as it were, to look into the heavens and into the earth.

והב' כלומר שע"י בחינת שמים וארץ משפיל א"ע שהם הם הגורמים לבחי' ירידה והשפלה זו.

And the second, that is to say: that by means of the level of heaven and earth He lowers Himself, for they themselves are what cause this descent and lowering.

וביאור הענין כי פי' המגביהי לשבת אין ר"ל שהוא ית' גבוה בבחינת מקום שהרי הנה מקום אתי כתיב והוא ית' מקומו של עולם כו'.

And the explanation of the matter: "He who is enthroned on high" does not mean that He, may He be blessed, is high in terms of place, for indeed it is written, "There is a place with Me," and He, may He be blessed, is the place of the world, etc.

אלא פי' גבוה במעלה ועילוי אחר עילוי עד אין קץ ותכלית שהוא קדוש ומובדל מגדר עלמין

Rather, it means high in stature, rising level upon level without end or limit, in that He is holy and set apart from the bounds of the worlds.

כי כלם בחכמה עשית ועולם חסד יבנה והוא ית' רם ונשא ממדרגת חכמה עילאה וחסד עליון ואין להם ערוך אליו ית' כלל

For "You made them all with wisdom" (Chochmah), and "the world is built by kindness" (Chesed), and He, may He be blessed, is exalted and lifted above the level of supernal Chochmah and supernal Chesed, and they bear no comparison to Him, may He be blessed, at all,

וכדכתיב לך ה' הגדולה כו' שמדת הגדולה היא בטילה אליו ואין עולה בשם גדולה כלל.

as it is written, "Yours, O G-d, is the greatness," etc.: the attribute of greatness is nullified before Him and does not even merit the name "greatness" at all.

וכן בחינת חכמה נחשבת לגבי הקב"ה כעשיי גשמית כמ"ש כולם בחכמה עשית אלא מה שמתלבש אור א"ס ב"ה בחכמה וחסד ומתפשט תוך עלמין הוא בחינת ירידה והשפלה גדולה.

And likewise the level of Chochmah is considered, relative to the Holy One, blessed be He, like physical making, as it is written, "You made them all with wisdom." Rather, the fact that the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, clothes itself in Chochmah and Chesed and spreads out within the worlds is a great descent and lowering.

4 והנה בחינת התלבשות זו היא בבחינת תורה ומצות. וכמארז"ל הקב"ה מניח תפילין הקב"ה מתפלל ואמרו מלמד שנתעטף הקב"ה כו'. ואמרו ג' ראשונות יושב ועוסק בתורה כו'.

Now this clothing is by way of Torah and mitzvos. As our Sages, of blessed memory, said: "The Holy One, blessed be He, puts on tefillin"; "The Holy One, blessed be He, prays"; and they said, "This teaches that the Holy One, blessed be He, wrapped Himself," etc. And they said, "[During] the first three [hours] He sits and occupies Himself with Torah," etc.

וכן עד"ז כל המצות. וזהו אשר קדשנו במצותיו במצותיו דייקא שהמצות רמ"ח פקודין הן רמ"ח אברין דמלכא כלומר

And likewise all the mitzvos in this way. And this is [the meaning of] "who has sanctified us with His mitzvos": "with His mitzvos" precisely, for the mitzvos, the 248 commandments, are the 248 limbs of the King. That is to say,

כמו למשל אבר הגשמי שהוא בטל ומתאחד עם החיות הרוחני השוכן בקרבו כך כל המצות הם בטלים ומתאחדים באור א"ס ב"ה ממש ובהם

just as, for example, a physical limb is nullified and united with the spiritual life-force that dwells within it, so all the mitzvos are nullified and united with the Infinite Light, blessed be He, itself; and in them

ועל ידיהם נמשך גילוי אור א"ס ב"ה להתלבש בבחי' חכמה וחסד וקדשנו שבאתעדל"ת בעשיית האדם מצות ה' גורם אתעדל"ע ורוח אייתי רוח ואמשיך רוח כו':

and through them the revelation of the Infinite Light, blessed be He, is drawn down to clothe itself in the level of Chochmah and Chesed. And "who has sanctified us": for by an arousal from below, when a person performs G-d's mitzvos, he brings about an arousal from above, and "a spirit brings a spirit and draws forth a spirit," etc.

5 וזהו הבט משמים וראה והשקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל. כי

And this is [the meaning of] "Look down from heaven and see," and "Look down from Your holy dwelling, from heaven, and bless Your people Israel." For

הנה כתיב רם על כל גוים ה' שהעכו"ם מקבלים חיות מצד רוממות ה' והתנשאותו בעצמותו כביכול שהוא מצד עצמותו ומהותו רם ונשא מגדר עלמין עליונים ותחתונים ואין להם יחוס ושייכות אליו כלל

it is written, "G-d is high above all nations": the idolatrous nations receive life-force from the side of G-d's loftiness and His exaltation in His essence, as it were, in that, by His very essence and being, He is exalted and lifted above the bounds of the worlds, higher and lower, and they have no relation or connection to Him at all.

ומזה נמשך ממשלת העכו"ם על ישראל בזמן הגלות גוים מרקדין בהיכלו כו'. כי שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מלך שאינו תופס מקום כלל.

And from this comes the dominion of the idolatrous nations over Israel in the time of exile, [as it is said,] "Nations dance in His sanctuary," etc. For "the spider grasps with its hands, yet it is in the king's palaces," since it does not occupy any place at all.

6 וכך כל העולמות עליונים ותחתונים כולא כלא ממש חשיבי קמי קוב"ה וכדכתיב כי נשגב שמו לבדו רק הודו וזיו והארתו על ארץ ושמים.

And so all the worlds, higher and lower, are considered truly as nothing before the Holy One, blessed be He, as it is written, "For His Name alone is exalted; only His glory and radiance and light is upon earth and heaven."

וזהו כד סליק קוב"ה לעילא כו'. ר"ל שנסתלק החיות מההארה למעלה מעלה לבחי' עצמותו ומהותו

And this is [the meaning of] "When the Holy One, blessed be He, ascends on high," etc. That is to say, the life-force is withdrawn from the radiance far, far upward, to the level of His essence and being.

ואזי העולמות אינם תופסים מקום כלל והנהגת העולמות הוא בבחי' שינה כביכול כאדם הישן שנסתלק שכלו מהכלי שהוא הגוף למקורו ושרשו ולא נשאר כ"א כח הדמיון שהוא רשימו כו'.

And then the worlds do not occupy any place at all, and the conduct of the worlds is in the manner of sleep, as it were, like a sleeping person whose intellect has withdrawn from its vessel, the body, to its source and root, and nothing remains but the power of imagination, which is an impression (reshimu), etc.

7 ולכן כתיב ויקץ כישן ה' וכתיב עורה למה תישן ה' שיהיה גילוי אור א"ס ב"ה בחכמה וחסד בבחינת עצמותו ומהותו ית' בכבודו ובעצמו ויאר פניו פנימיות רצונו כו'. והיינו ע"י המשכת התומ"צ.

Therefore it is written, "And G-d awoke as one asleep," and it is written, "Awake! Why do You sleep, O G-d?": that there be a revelation of the Infinite Light, blessed be He, in Chochmah and Chesed, at the level of His very essence and being, may He be blessed, in His glory and His very self, and "may He make His face shine": the inner dimension of His will, etc. And this is through the drawing-down of Torah and mitzvos.

8 וזהו הבט משמים וראה והשקיפה ממעון קדשך מן השמים שם מים שהיא בחי' התורה שנמשלה למים ואזי וברך את עמך את ישראל

And this is [the meaning of] "Look down from heaven and see," and "Look down from Your holy dwelling, from heaven": [heaven, shamayim, is] "there is water" (sham mayim), which is the level of the Torah, which is likened to water; and then "and bless Your people Israel."

כי ע"י בחינה זו נהי' אנחנו עם בני ישראל נתראים לפניו לדבר חשוב שכל עיקר ההשגה והגילוי הוא

For through this level we, the people of the Children of Israel, will be seen before Him as something of importance, for the whole essence of comprehension and revelation is

ע"י התורה והתורה היא אצלנו בהתגלות וזהו נפתחו השמים וארא מראות אלקים בחינת אספקלריא המאירה שע"י בחי' שמים.

through the Torah, and the Torah is with us in a revealed way. And this is [the meaning of] "The heavens were opened and I saw visions of G-d": the level of the clear, shining lens (aspaklaria hame'irah), which comes through the level of heaven.

הנה מתראה לפניו כביכול כאלו עד"מ רואה במראה המאירה שהיא מכלי זכוכית שע"י המראה נראה הדבר שרואין בה לדבר גדול יותר ומשובח יותר ממה שרואין אותה כך בלא מראה.

[Israel] is seen before Him, as it were, as if, by way of analogy, one looks in a shining mirror made of glass: through the mirror, the thing seen in it appears greater and finer than it appears when seen without a mirror.

כך ע"י הבטה והשקפה בבחי' התורה שם נראים לפניו ישראל שהם מקיימי' התורה בבחי' שבח וגדולה.

So, through looking and gazing by way of the Torah, there Israel, who fulfill the Torah, are seen before Him with praise and greatness.

וזהו ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ פי' שהם ממשיכים להיות שורה ומתגלה בחי' הוי"ה אחד שיהיה שורה בארץ התחתונה.

And this is [the meaning of] "And who is like Your people Israel, one nation on earth": that is, they draw down the level of "Havayah is One" to rest and be revealed, so that it rests in the lower earth.

9 והנה ארז"ל מצות צריכות כוונה היינו כוונת הלב רעותא דלבא להמשיך אא"ס ב"ה ממקורא דכולא שיומשך ויתגלה בבחי' חכמ' וחסד.

Now our Sages, of blessed memory, said, "Mitzvos require intention": that is, the intention of the heart, the desire of the heart (re'usa d'liba), to draw down the Infinite Light, blessed be He, from the Source of all, so that it be drawn down and revealed in the level of Chochmah and Chesed.

וזהו בחי' הזהב שהזהב הוא מנוצץ כעין ניצוצי וגחלי אש לוחשות. וכך צריך להיות בחי' רעותא דלבא ברשפי אש האהבה.

And this is the level of gold, for gold sparkles like sparks and glowing coals of fire. And so must the desire of the heart be, with flames of the fire of love.

והיינו כשיקיים מארז"ל בכל יום יהיו בעיניך כחדשים. דהיינו כשישים אל לבו ויתבונן במוחו ושכלו מ"ש אני ראשון ואני אחרון.

And this is when one fulfills what our Sages, of blessed memory, said: "Every day they should be in your eyes as new." That is, when he takes to heart and contemplates with his mind and intellect what is written, "I am first and I am last,"

ואני הוי"ה לא שניתי ואתה הוא קודם שנברא העולם כו'. וזהו פי' הא' של בשמים ובארץ דהיינו שמשפיל א"ע לתוך בחינת שמים וארץ:

and "I, G-d, have not changed," and "You were [the same] before the world was created," etc. And this is the first interpretation of "upon heaven and upon earth": that He lowers Himself into the level of heaven and earth.

10 וביאור פי' הב' שבחינת שמים וארץ הוא הגורם ההשפלה יובן עם מ"ש וגלה על ראשה שפי' גולה הוא מלשון גולת הכותרת שהיא בחי' כתר למעלה מן הראש. והיינו בחי' כתר מלכות עטרת תפארת.

And the explanation of the second interpretation, that the level of heaven and earth is what causes the lowering, will be understood from what is written, "with its bowl (gulah) upon its top": gulah is from the expression gulas hakoseres, "the crown of the capital," which is the level of a crown above the head. And this is the level of the Keser (Crown) of Malchus, the crown of Tiferes.

11 והענין כי זה כלל גדול בעבודת ה' שהעבודה שמצד הרצון והבחירה שמחמת השגת המשכילים קרבת אלקים כי טוב אין זו נק' בשם עבודת עבד

And the matter [is this]: it is a great principle in the service of G-d that service which comes from one's own will and choice, because the thoughtful grasp that "nearness to G-d is good," is not called by the name "the service of a servant."

כי עיקר העבודה היא לקבל עליו עול מ"ש שהיא למעלה מן הטעם והדעת המושג וכמ"ש שום תשים עליך מלך

For the essence of service is to accept upon oneself the yoke of the Kingdom of Heaven, which is above reason and above knowledge that can be grasped, as it is written, "You shall surely set a king over yourself,"

וכמארז"ל בטל רצונך מפני רצונו שיהיה לו ביטול רצון וכאלו אין לו רצון אחר כלל רק לקיים מה שמצוה עליו השי"ת ובקבלי' זו אתכפיי' סט"א ואסתלק יקרא דקוב"ה כו'.

and as our Sages, of blessed memory, said, "Nullify your will before His will": that he have self-nullification of will, as though he had no other will at all except to fulfill what G-d, may He be blessed, commands him. And through this acceptance the sitra achra is subdued, and the glory of the Holy One, blessed be He, is raised up, etc.

12 וזהו ברוך אתה הוי"ה אמ"ה שנמשך להיות בחי' מלכותו על העולם מחמת ביטול רצון להיות עבד לו. ואזי נמשך מלמעלה להיות בחי' מלך כי אין מלך בלא עם.

And this is [the meaning of] "Blessed are You, G-d, our G-d, King of the world": that the level of His kingship over the world is drawn down because of the self-nullification of will, to be His servant. And then it is drawn down from above to become the level of King, for there is no king without a people.

וזהו כי לי בני ישראל עבדים פירושו שע"י שיהיו בבחי' עבדים אזי יהיו לי ואזי יומשך גילוי אור א"ס ב"ה ממקורא דכולא.

And this is [the meaning of] "For the Children of Israel are servants to Me": it means that by their being in the state of servants, they will then be "to Me," and then the revelation of the Infinite Light, blessed be He, will be drawn down from the Source of all.

13 וזהו המשפילי לראות בשמים ובארץ פי' שע"י בחי' שמים וארץ שהם בחי' תושב"כ ותורה שבע"פ ופעמים

And this is [the meaning of] "who lowers Himself to look upon heaven and upon earth": that is, by means of the level of heaven and earth, which are the Written Torah and the Oral Torah, and sometimes

שהם נקראים בחינת תורה ותפלה ועי"ז גורם ירידת והמשכת אור א"ס ב"ה כי התפלה היא מבחי' ארץ שהיא בחי' ביטול רצון להיות כעפר.

they are called Torah and prayer, through this he brings about the descent and drawing-down of the Infinite Light, blessed be He. For prayer is of the level of earth, which is the self-nullification of will, to be like dust.

14 וזהו ענין הצעקה במרירות צעק לבם ויצעקו אל ה' בצר להם ועי"ז ופרעה הקריב כי ע"י אתעדל"ת מעומק' דלבא במרירו' נפשו מפנימיות נקודת הלב אזי אתכפיי' סט"א ואסתלק יקרא דקוב"ה וכו'

And this is the matter of crying out with bitterness: "Their heart cried out," "And they cried out to G-d in their distress," and through this, "And Pharaoh drew near." For through an arousal from below, from the depth of the heart, in the bitterness of one's soul, from the inner dimension of the point of the heart, the sitra achra is subdued and the glory of the Holy One, blessed be He, is raised up, etc.

וכן ע"י התורה והמצות אשר קדשנו במצותיו שהעלנו בקדש העליון כו' כמ"ש במ"א רוח אייתי רוח ואמשיך רוח ה' וגילוי אור א"ס ב"ה ממקורא דכולא.

And likewise through the Torah and the mitzvos, "who has sanctified us with His mitzvos," for He has raised us up into the supernal holiness, etc., as is explained elsewhere: "a spirit brings a spirit and draws forth a spirit" of G-d, and the revelation of the Infinite Light, blessed be He, from the Source of all.

15 וזהו בחי' מנורת זהב כו' בחי' שמאל וכמ"ש מצפון זהב יאתה כו'. אך הגורם לבחי' ומדרגה רבה זו וביטול רצון זה. הנה כתיב ושנים זיתים עליה אחד מימין הגלה ואי על שמאלה.

And this is the level of "a menorah of gold," etc., the level of the left, as it is written, "From the north comes gold," etc. But as for what causes this great level and rank, and this self-nullification of will: it is written, "and two olive trees over it, one on the right of the bowl and one on its left."

16 וכתוב אחד אומר אשר הם מריקים הזהב פי' שע"י נמשך בחי' הזהב והם הם בחי' התורה והמצות בשרשם שמהם נשפע בחינת התעוררות בנצוץ אלקות שבאדם

And another verse says, "which pour the gold out of themselves": meaning that through them the level of gold is drawn down. And they are the level of Torah and mitzvos in their root, from which flows an arousal in the spark of G-dliness that is in a person,

לעורר את האהבה כרשפי אש ומרירות על נפשו מעומקא דלבא בצר לו בגלותא במאסר הגוף ולהיות כלתה נפשו להשתפך אל חיק אביה בכלות הנפש לצאת מנרתקה.

to arouse love like flames of fire, and bitterness over his soul from the depth of the heart, in his distress in exile, in the prison of the body, and that his soul should yearn to pour itself out into the bosom of its Father, in the expiry of the soul, to leave its sheath.

17 וזהו כי עמך מקור חיים ר"ל שמקור החיים והמשכות שפע אור אלקי בכל העולמות עליונים ותחתונים הוא בטל וטפל לגבי קוב"ה בכבודו ובעצמו כי הקב"ה בכבודו ובעצמו אינו בגדר המשכה והשפע כלל

And this is [the meaning of] "For with You is the source of life": that is, the source of life and of the drawings-down of the flow of divine light into all the worlds, higher and lower, is nullified and secondary relative to the Holy One, blessed be He, in His glory and His very self. For the Holy One, blessed be He, in His glory and His very self is not within the category of drawing-down and flow at all.

אלא שבאורך נראה אור דהיינו ע"י הארת אור התורה ומצות שהן הן בחי' אברין דמלכא שם בחי' המשכה להיות נראה אור ונתגלה בבחי' גילוי

Rather, "in Your light we shall see light": that is, through the shining of the light of Torah and mitzvos, which are the "limbs of the King," there is a drawing-down, so that light is seen and revealed openly.

וגם אנחנו נראה כי מאחר שעל ידינו מתראה האור הרי אנחנו נראים באור זה ומתגלי' הארת קדושי' ישראל כמ"ש ומי כעמך ישראל כו':

And also "we shall see": since the light is seen through us, we are seen in this light, and the radiance of Israel's holiness is revealed, as it is written, "And who is like Your people Israel," etc.

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 6

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 ביאור הדברים ע"פ כי עמך מקור חיים. ענין תרי"ג מצות הן תרי"ג ארחין שבגולגלתא דז"א ושרשן מחד ארחא דא"א. והענין דכל המצות נק' מצות הוי"ה הקב"ה מניח תפילין ומתעטף בציצית ומתפלל.

An explanation of the matter, according to [the verse], "For with You is the source of life." The 613 mitzvos are the 613 paths in the skull (gulgalta) of Z'eir Anpin, and their root is from the one path of Arich Anpin. And the point is that all the mitzvos are called "the mitzvos of Havayah": the Holy One, blessed be He, puts on tefillin, wraps Himself in tzitzis, and prays.

3 וביאור הענין הוא להיות כי ידוע דאין ערוך כלל האצי' לגבי עצמות אוא"ס ב"ה וכלא ממש חשיבי קמיה ית'.

The explanation of the matter is this: it is known that Atzilus bears no comparison at all to the essence of the Infinite Light, blessed be He, and all is considered as nothing at all before Him, may He be blessed.

ומקור האור הנמשך להם הוא רק מבחי' קו והארה לבד. וגם אח"כ עוד צמצומים רבים עד שיומשך האור בבחי' חכמה וחסד.

The source of the light drawn down to them is only from the level of the kav (line of light), a mere glimmer. And even after that there are many further contractions, until the light is drawn down in the form of Chochmah and Chesed.

4 והוא הנק' בחי' שערות. אבא יונק ממזלא שבחי' השערה הוא המשכה בדילוג הערך. וכדי שיהיה הירידה הגדולה והשפלה זו זהו נק' מצות הוי"ה שהקב"ה מקיים המצות.

This is what is called the level of "hairs": "Abba draws nourishment from the mazal," for the level of a hair is a drawing-down that skips over [the gap in] proportion. And for this great descent and lowering to take place, that is what is called "the mitzvah of Havayah": that the Holy One, blessed be He, fulfills the mitzvos.

היינו שמניח תפילין ר"ל ההמשכה להיות אוא"ס מתלבש בחכמה. ותפלין לשון התקשרות והתחברות מלמעלה למטה. ולכן מה כתיב בהו כי מי גוי גדול כו'.

That is, [when it is said] that He puts on tefillin, it means the drawing-down by which the Infinite Light becomes enclothed in Chochmah. "Tefillin" is a term of binding and joining from above to below. Therefore, what is written in them? "For who is a great nation…"

שעיקר השפעת החכמה הוא בשביל נש"י כמש"ת לקמן בס"ד. ומצות צדקה שלו ית' הוא ההמשכה בבחי' חסד להיות עולם חסד יבנה.

For the main purpose of the flow of Chochmah is for the sake of the souls of Israel, as will be explained below with the help of Heaven. And His mitzvah of tzedakah, may He be blessed, is the drawing-down in the form of Chesed, so that "the world is built by kindness."

5 והנה כמו ע"ד דוגמא בקיום המצות באדם. הנה יש בזה שני דברים. הא' המצוה בפ"ע קודם שיעשה אותה האדם

Now, take as an analogy the fulfilling of the mitzvos by a person. There are two things here. The first is the mitzvah itself, before the person performs it,

כמו התפלין עצמם או הציצית. והב' כשהאדם עושה את המצוה ומקיימה דהיינו שמניח התפלין ומתעטף בציצית.

such as the tefillin themselves or the tzitzis. The second is when the person does the mitzvah and fulfills it, that is, when he puts on the tefillin and wraps himself in the tzitzis.

6 וזהו העיקר וגמר מעשה המצוה שאז תהיה מצוה כי בלתי ההנחה של התפלין על הראש והיד.

And this is the main thing and the completion of the act of the mitzvah, for only then is it a mitzvah; for without placing the tefillin on the head and the arm,

הגם שכתובים הד' פרשיות בטוב. ויש בהם קדושה. עכ"ז אין בזה עדיין גילוי רצה"ע עד שיניחם האדם בראשו וזרועו.

even though the four passages are properly written and there is holiness in them, still there is not yet in this a revelation of the Supreme Will, until the person places them on his head and his arm.

7 ועד"ז יובן למעלה התפלין עצמם הן בחי' ד' מוחין חכמה ובינה ודעת המתחלק לחו"ג זהו בחי' א'.

In the same way it can be understood above: the tefillin themselves are the four mochin, Chochmah, Binah, and Daas, which divides into Chesed and Gevurah. This is the first aspect.

אך העיקר הוא כשהקב"ה מניח התפלין דהיינו התלבשות אוא"ס בחכמה וזהו גמר מצותן משא"כ הד' מוחין מצד עצמן אין ערוך כלל לכשהקב"ה מניח אותן.

But the main thing is when the Holy One, blessed be He, puts on the tefillin, that is, the enclothing of the Infinite Light in Chochmah, and this is the completion of their mitzvah; whereas the four mochin in themselves bear no comparison at all to [the state] when the Holy One, blessed be He, puts them on.

8 וכמו למטה שהמצוה הוא כשמניחין התפלין כנ"ל. אך איך שייך בנמשל לומר כן בשלמא במשל התפלין

And just as below, the mitzvah is when one puts on the tefillin, as said above. But how is it fitting to say so in the analogue? It is understandable in the analogy: the tefillin

יש להן מציאות חוץ מאדם ע"כ גם קודם שהניחם האדם יש להן מציאות ולהיות דבר שבקדושה אבל למעלה הרי ממך הכל כתיב.

have an existence outside the person; therefore even before the person puts them on, they have an existence and are a holy object. But above, it is written, "For everything is from You."

9 והתהוות החכמה הוא ממנו ית'. והוא היודע והוא הדיעה כו'. א"כ איך יצוייר התפלין למעלה קודם ההנחה.

And the coming-into-being of Chochmah is from Him, may He be blessed; "He is the Knower, and He is the Knowledge…" If so, how can tefillin be conceived above before they are put on?

אבל הענין ע"פ מ"ש במאמר דפתח אליהו וכד אנת תסתלק מנייהו אשתארו כגופא כו'. דקשה כנ"ל איך יש להם מציאות אפי' כגופא כו'

But the matter is according to what is said in the passage of "Elijah opened": "And when You withdraw from them, they all remain like a body…" For it is difficult, as said above: how do they have any existence, even like a body…?

בשלמא באדם הגוף יש לו מציאות בפ"ע שאין התהוותו מהנשמה כ"א מטפות או"א כו'. מה שאין כן למעלה הרי ממך הכל.

It is understandable in a person, [since] the body has an existence of its own, for its coming-into-being is not from the soul but from the drops of the father and mother… But that is not so above, for "everything is from You."

10 ואי"כ כד אנת תסתלק כו'. איך יש שום מציאות להן. אך התירוץ דפי' תסתלק אין ר"ל הסתלקות לגמרי רק הסתלקות מוחין דגדלות. ונשאר מוחין דקטנות כמו באדם כשישן.

If so, "when You withdraw…," how do they have any existence at all? But the answer is that "withdraw" does not mean a complete withdrawal, only a withdrawal of the mature mochin (mochin de-gadlus), while the immature mochin (mochin de-katnus) remain, as in a person when he sleeps.

וגם כי הכלים הנק' גופא יש להן שרש בפ"ע מאוא"ס היינו מבחי' מטי ולא מטי. רק שאח"כ מתלבש בהן האור ששרשו למעלה מבחי' זו והתלבשותו כנשמתא בגופא.

And also, the vessels, which are called "the body," have a root of their own in the Infinite Light, namely from the level of "reaching and not reaching." Only afterward does the light whose root is higher than this level become enclothed in them, and its enclothing is like a soul in a body.

11 ויש בזה קטנות וגדלות. ע"כ גם בהסתלק המוחין דגדלות אשתארו הכלים כגופא שהרי יש להן שרש בפ"ע

And in this there is immaturity and maturity. Therefore, even when the mature mochin withdraw, the vessels remain like a body, since they have a root of their own;

רק לפי שאין ערוך בחי' זו לגבי הבחינה כשהאור ומוחין דגדלות מאיר בהן. לכך נק' כגופא בלא נשמתא.

only, because this level bears no comparison to the level when the light and the mature mochin shine in them, it is therefore called "like a body without a soul."

12 ועד"ז יובן בענין הקב"ה מניח תפלין היינו תוספת אור בבחי' חכמה ומוחין גדולים עד שהן בולטים על הראש והכלי

In the same way one can understand the matter of "the Holy One, blessed be He, puts on tefillin": it means an added light in the level of Chochmah, and great mochin, until they protrude upon the head and the vessel;

משא"כ התפלין מצד עצמם יש להם ג"כ מציאות ע"ד כגופא בלא נשמתא וכן בשאר כל המצות יובן כן.

whereas the tefillin in themselves also have an existence, in the manner of "like a body without a soul." And so it is to be understood with all the other mitzvos as well.

13 והקב"ה יושב ועוסק בתורה הוא המשכת אותיות מבחי' שמו הגדול כו'. והקב"ה מתפלל יה"ר כו'.

And "the Holy One, blessed be He, sits and occupies Himself with Torah": this is the drawing-down of letters from the level of His great Name... And "the Holy One, blessed be He, prays: May it be My will..."

שיומשכו מדות דא"א בז"א כו'. ורב חסד כו'. ויש פי' אחר דהקב"ה ר"ל ז"א דאצי'.

that the attributes of Arich Anpin be drawn into Z'eir Anpin... and "abundant in kindness..." There is another explanation: that "the Holy One, blessed be He" means Z'eir Anpin of Atzilus.

והתפלין הן מוחין מאו"א הנמשכים לו וא"כ הם למעלה ממנו. וא"ש לפ"ז ביותר בענין הקב"ה מתפלל שיכבשו רחמי כו'

And the tefillin are the mochin from Abba and Imma that are drawn down to Him, and if so, they are higher than He. According to this, [the statement] that the Holy One, blessed be He, prays "that My mercy may overcome..." fits all the better,

שיומשכו לו מדות דא"א כו' (ובי' פירושים הנ"ל בענין קוב"ה נתבאר בפירוש הזהר בענין קוב"ה אתי לאשתעשע בג"ע כו' ושני הפירושים אמת והוא

[meaning] that the attributes of Arich Anpin be drawn down to Him... (The two explanations above about "the Holy One, blessed be He" are explained in the commentary on the Zohar on the matter of "the Holy One, blessed be He, comes to delight in the Garden of Eden..." And both explanations are true, and it is

כמ"ש במ"א שיש בחי' מצותי של המאציל ית' עצמו ובחי' מצות הוי"ה דז"א דאצי' ובודאי בז"א המצות הן המשכה שלמעלה ממנו משא"כ למעלה יותר באי"ס ב"ה מצותי הן המשכות ממנו לשרשי הכלים כו' ודי לחכימא)

as is explained elsewhere: that there is the level of "My mitzvos" of the Emanator Himself, may He be blessed, and the level of "the mitzvos of Havayah" of Z'eir Anpin of Atzilus. And certainly in Z'eir Anpin the mitzvos are a drawing-down from what is above Him; whereas higher still, in the Infinite One, blessed be He, "My mitzvos" are drawings-down from Him to the roots of the vessels... And this is enough for the wise.)

וזהו שנק' המצות דרך הוי"ה וארחות הוי"ה שהם כמו עד"מ דרך ושביל שבהן נמשך אוא"ס ב"ה להתלבש באצי' וכל המשכה הוא ע"י שם הוי"ה כנודע:

And this is why the mitzvos are called "the way of Havayah" and "the paths of Havayah": they are, as it were, a way and a path by which the Infinite Light, blessed be He, is drawn down to become enclothed in Atzilus; and every drawing-down is through the Name Havayah, as is known.

14 והנה עיקר הכוונה במעשה המצות למטה באדם הוא שעי"ז נמשך כן למעלה להיות הקב"ה מקיים המצות ע"ד הנ"ל וזהו הנק' להוסיף אור באצילות.

Now, the main intent in the performance of the mitzvos below, by a person, is that through it the same is drawn down above, so that the Holy One, blessed be He, fulfills the mitzvos, in the manner explained above; and this is what is called "adding light in Atzilus."

אך זהו דוקא בצדיקים שאין רע בנר"נ שלהם כלל. אבל בבינונים עיקר הכוונה במצוה שלהם צ"ל לברר הנר"נ שלהם ע"ז.

But this applies specifically to tzaddikim, in whose nefesh, ruach, and neshamah there is no evil at all. But for beinonim, the main intent in their mitzvah must be to refine their nefesh, ruach, and neshamah through it.

15 ויש להבין בזה דהלא המצוה אחת היא בין לצדיקים בין לבינונים כי התפלין דמשה ואהרן הם ד' פרשיות דתפלין שלנו ממש ואיך ישתנה עיקר הכוונה כ"כ.

But this needs to be understood: is not the mitzvah one and the same for tzaddikim and for beinonim? For the tefillin of Moshe and Aharon are exactly the four passages of our tefillin. So how can the main intent differ so much?

אך הענין הוא דבאמת הכל כוונה אחת היא. שבהיות הוספת האור באצי' ע"י מצות הצדיקים. אזי ממילא יש כח לברר הרע מנוגה דבי"ע כו'.

But the point is that in truth it is all one intent. For when there is an addition of light in Atzilus through the mitzvos of the tzaddikim, then automatically there is power to refine the evil from kelipas nogah of Beriah, Yetzirah, and Asiyah…

16 וזהו ענין המשפילי לראות בשמים ובארץ כפי' הראשון. שנשפל להתלבש בתוך בחי' שמים וארץ. שהן ז"א ונוק' כי

And this is the meaning of "Who lowers Himself to look upon heaven and earth," according to the first explanation: that He lowers Himself to become enclothed within the level of heaven and earth, which are Z'eir Anpin and Nukva. For

הנה רם על כל כו' ובחי' כד אנת תסתלק מינייהו מהכלים דע"ס. דהיינו כמו ענין השינה שהוא הסתלקות המוחין אל עצמות הנפש.

behold, "He is high above all…"; and [there is] the level of "when You withdraw from them," from the vessels of the ten Sefiros, which is like sleep, which is the withdrawal of the mochin into the essence of the soul.

17 והגם שיש לו צירופי אותיות המחשבה בחלומות. הרי הוא רק מחשבה בלא חכמה רק בחי' הדמיון. מה שאין כן כאשר יקיץ מהשינה הנה יאיר השכל במחשבה.

And even though in dreams he has combinations of the letters of thought, it is only thought without wisdom, only the level of imagination. Whereas when he wakes from sleep, the intellect shines in his thought.

ועד"ז יובן הנמשל שבחי' הסתלקות האור ומוחין דגדלות המלובש בע"ס לבחי' העצמות אוא"ס אז הגילוי למטה נק' עד"מ בחי' שינה.

In the same way the analogue is to be understood: [at] the level of the withdrawal of the light and the mature mochin that are enclothed in the ten Sefiros into the level of the essence, the Infinite Light, the revelation below is then called, by way of analogy, the level of sleep.

18 ועי"ז היה שליטה גם לעכו"ם מצרים ובבל. אבל ע"י התלבשות האור ומוחין דגדלות בע"ס. וזהו ענין הקב"ה מניח תפלין כו' כנ"ל.

And through this, the idolatrous nations, Egypt and Babylon, also had dominion. But through the enclothing of the light and the mature mochin in the ten Sefiros, and this is the meaning of "the Holy One, blessed be He, puts on tefillin…," as said above,

והיינו פי' המשפילי להתלבש בתוך שמים וארץ. הנה עז"נ השקיפה ממעון קדשך מן השמים. ואז ע"י וברך את עמך ישראל

which is the explanation of "Who lowers Himself" to become enclothed within heaven and earth, of this it is said, "Look down from Your holy dwelling, from heaven." And then, through this, "and bless Your people Israel,"

ע"ד באורך נראה אור שנראים לדבר חשוב כי המכוון בהשתלשלות העולמות הוא בשביל קיום התומ"צ:

in the manner of "In Your light we see light," that we are seen as something of importance; for the purpose of the chain of descending worlds is for the sake of fulfilling the Torah and mitzvos.

19 והנה להבין ענין פי' השני בפסוק המשפילי לראות דהיינו שע"י שמים וארץ נעשה סבת השפלה זו. יש להקדים ענין מנורת זכריה וגלה על ראשה כו'.

Now, to understand the second explanation of the verse "Who lowers Himself to look," namely that through heaven and earth this lowering is brought about, we must first introduce the matter of Zechariah's menorah: "and a bowl upon its top…"

כי הנה סדר ההשתלשלות וההמשכה מהמאציל לנאצלים הוא ע"י בחי' כתר שיש בו מבחי' תחתונה שבא"ס והוא בחי' עתיק.

For the order of the chain of descent and of the drawing-down from the Emanator to the emanated beings is through the level of Keser, which contains something of the lowest level of the Infinite One, and this is the level of Atik.

והיינו דכמו שמל' דאצי' נעשה עתיק לבריאה. ונמצא שבחי' כתר דבריאה יש בו מבחי' תחתונה שבאצילות ממש.

That is: just as Malchus of Atzilus becomes Atik for Beriah, so that the level of Keser of Beriah contains something of the lowest level of Atzilus itself,

דהיינו מבחי' מל' דאצילות. כך מבחי' מלכות דא"ק (שנק' מל' דא"ס) נעשה עתיק וכתר לאצי' וזהו הגולה שעל ראשה.

namely of the level of Malchus of Atzilus, so too from the level of Malchus of Adam Kadmon (which is called Malchus of the Infinite One) comes to be Atik and Keser for Atzilus; and this is "the bowl upon its top."

וכמ"ש גולת הכותרת שכותרת ומקפת למעלה סביבות ראשה. וכך בחי' כתר הוא בחי' עטרה ומקיף על המוחין.

As it is written, "the bowl of the capital," which crowns and surrounds the top of its head from above. So too the level of Keser is the level of a crown and an encompassing over the mochin.

ושבעה נרותיה הם המדות דאצי' ושבעה מוצקות לנרות הם ז"ת דעתיק יומין שהם בחי' מקור ההשפעה להמדות דאצי'. לכן נק' מוצקות לנרות כו'.

"And its seven lamps" are the emotive attributes of Atzilus, and "seven pipes to the lamps" are the seven lower [Sefiros] of Atik Yomin, which are the source of the flow to the emotive attributes of Atzilus. Therefore they are called "pipes to the lamps…"

20 וכמ"ש במ"א שיש ב' בחי' מדות. הא' המדות שלמטה מהשכל וההתבוננות ונק' טורי נהורא.

As is explained elsewhere, there are two levels of emotive attributes. The first is the emotive attributes that are below intellect and contemplation, and they are called "mountains of light."

והבי' המדות שלמעלה מהשכל והטעם המובן ונקי' אהבה רבה וטורי חשוכא ומדות אלו שלמעלה מהשכל נקר' מוצקות למדות הנמשכים מהשכל הנקי' נרות כו'.

The second is the emotive attributes that are above intellect and understandable reason, and they are called "great love" and "mountains of darkness." And these emotive attributes that are above intellect are called the "pipes" for the emotive attributes that are drawn from the intellect, which are called "lamps…"

ושני' זיתי' עליה א' מימין הגלה כו' הם בחי' חו"ב דע"י וגם הם בחי' ב' מזלות נוצר ונקה שהם מקורות דחו"ב דאצי'.

"And two olive trees upon it, one to the right of the bowl…": these are the level of Chochmah and Binah of Arich Anpin, and they are also the level of the two mazalos, "notzer" and "venakeh," which are the sources of Chochmah and Binah of Atzilus.

21 והנה הזית הוא מר רק שמוציאין ממנו שמן ע"י כתישה. והיינו בחי' בירור רפ"ח נצוצין ע"י אתכפייא ואתהפכא

Now, the olive is bitter, but oil is extracted from it by crushing. This is the level of the refinement of the 288 sparks through subduing and transforming [the sitra achra],

כמאמר כד אתכפייא סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה ומקור המשכת מ"ן ומ"ד שע"י הבירורים נמשך מב' מזלות הנ"ל.

as the saying goes, "When the sitra achra is subdued, the glory of the Holy One, blessed be He, rises [and is revealed]." And the source of the drawing-down of mayin nukvin and mayin duchrin, which through the refinements is drawn from the two mazalos mentioned above:

מזל ונקה הוא שרש כל המ"ן ומזל נוצר שרש המ"ד לכן הן הן ב' זיתים הנ"ל:

the mazal "venakeh" is the root of all the mayin nukvin, and the mazal "notzer" is the root of the mayin duchrin. Therefore they themselves are the two olive trees mentioned above.

22 והנה עיקר סבת המשכת בחי' גולה שעל ראשה הנ"ל הוא ע"י בטול רצון שהוא בחי' עבודה שלמעלה מהבחירה שע"פ שכל ודעת שבזה עושים המשכת הגולה שהוא בחי' הכתר ומקיף שלמעלה מהשכל.

Now, the main cause of the drawing-down of the level of "the bowl upon its top" mentioned above is through the nullification of will, which is the level of divine service that is above choice based on intellect and understanding; for through this one brings about the drawing-down of the bowl, which is the level of Keser and the encompassing [light] that is above intellect.

23 וביאור הענין כי הנה מבירורי רפ"ח נצוצים נעשה או"ח מלמטלמ"ע עד רום המעלות שגם בחכמה סתימאה האור חוזר למעלה יותר.

The explanation of the matter: from the refinements of the 288 sparks, reflected light is produced from below to above, up to the highest heights, so that even in the hidden Chochmah the light returns higher still.

וזהו בקיעת שערות הראש ועי"ז נמשך אח"כ מלמעלה תוספת אור ושפע רב ונמשך למטה ע"י שערות דדיקנא שהם המשכה מלמעלמ"ט.

And this is the breaking-through of the hairs of the head; and through this there is afterward drawn from above an added light and an abundant flow, and it is drawn below through the hairs of the beard, which are a drawing-down from above to below.

24 ולכן כל המצות מעשיות הם מבחי' נוגה כמו הצמר דציצית וקלף התפלין שע"י שמתבררים הנצוצין שבנוגה ע"י קיום המצוה נמשך תוספת אורות באצי' כנ"ל.

Therefore all the practical mitzvos are from the level of nogah, such as the wool of tzitzis and the parchment of tefillin; for when the sparks in nogah are refined through fulfilling the mitzvah, added lights are drawn into Atzilus, as said above.

אך הנה בחי' בטול הרצון יש בו מעלה יתירה ואתכפיא סט"א ביותר מצד בטול רצון הגוף בסתם שמבטל כל רצונותיו ויקבע בלבבו ללילך אחרי ה'.

But the level of the nullification of will has an additional advantage, and the sitra achra is subdued more, because of the nullification of the body's will in general: one sets aside all his desires and resolves in his heart to follow G-d,

25 וכאלו אין לו שום רצון רק מה שירצה ה' זהו רצונו וזהו אתכפי' סט"א ממש ביתר שאת ויתר עז מבקיום מצוה אחת וכך ההמשכה ע"י הוא בחי' וגלה על ראשה.

and as if he has no will at all, only what G-d wills is his will. This is the true subduing of the sitra achra, with greater dignity and greater power than in fulfilling a single mitzvah; and so the drawing-down through this is the level of "and a bowl upon its top,"

שהוא בחי' רעוא דכל רעוין דהיינו מקור כל הרצונות. משא"כ תרי"ג מצות הם תרי"ג ארחין שבגלגלתא דז"א שהוא עד"מ למטה בחי' פרטי הרצונות.

which is the level of "the Will of all wills," that is, the source of all the wills. Whereas the 613 mitzvos are the 613 paths in the skull of Z'eir Anpin, which is, by way of analogy below, the level of the particular wills.

אבל מקורן ושרשן הוא בחי' רעדכ"ר וזה נמשך דוקא ע"י בטול רצון שבזה מתקשר לבעל הרצון ממש ובחי' בטול רצון זה נק' ארץ שמשים עצמו כעפר ממש.

But their source and root is the level of "the Will of all wills," and this is drawn down specifically through the nullification of will, for by this one binds oneself to the very Master of the will. And this level of nullification of will is called "earth," for one makes oneself truly like dust.

(ושמים היינו מקיף זהו בחי' אהבת בכל מאדך בלי גבול ממש שע"ז ממשיכים להיות מקור ההמשכה מהמאציל בנאצלים. היינו שעושים בחי' הגולה וכו'. וגם המוצקות שהם הכל למעלה מהשכל)

(And "heaven" means the encompassing [light]: this is the level of the love "with all your might," truly without limit, through which one draws down [the light] to become the source of the flow from the Emanator into the emanated beings, that is, one brings about the level of the bowl, etc., and also the pipes, which are all above intellect.)

וזהו המשפילי לראות בשמים ובארץ. שע"י שמים וארץ שבבחי' זו נעשה ההשפלה מא"ס ממש להיות נמשך כתר לאצי'.

And this is "Who lowers Himself to look upon heaven and earth": through heaven and earth of this level, the lowering takes place from the Infinite One itself, so that Keser is drawn down to Atzilus.

ואח"כ ע"י תומ"צ נעשה התלבשות האור מהכתר בתרי"ג ארחין דז"א. ורמ"ח איברין דמלכא כו'. וזהו פי' המשפילי בתוך שמים וארץ שהם זו"נ דאצי'.

And afterward, through the Torah and mitzvos, the enclothing of the light from Keser in the 613 paths of Z'eir Anpin takes place, and [in] "the 248 limbs of the King…" And this is the explanation of "Who lowers Himself" within heaven and earth, which are Z'eir Anpin and Nukva of Atzilus.

(וכמ"ש בכהאר"י ז"ל שלהמשיך יחוד או"א הוא ע"י מס"נ ויחוד זו"נ הוא ע"י תורה ומצות. ובי' המשכות אלו זהו ב' פירושים שנתבאר כאן בענין המשפילי לראות בשמים ובארץ. וכמ"ש במ"א שיש שמים וארץ עילאין. ויש שמים וארץ תתאין).

(As is written in the writings of the Arizal, of blessed memory: drawing down the union of Abba and Imma is through self-sacrifice, and the union of Z'eir Anpin and Nukva is through Torah and mitzvos. These two drawings-down are the two explanations given here of "Who lowers Himself to look upon heaven and earth"; and as is explained elsewhere, there is a higher heaven and earth and there is a lower heaven and earth.)

וזהו ענין מה שארז"ל למה קדמה שמע לוהיה אם שמוע שיקבל עליו עומ"ש תחלה ואח"כ יקבל עליו עול מצות כי בפ' שמע נאמר בכל מאדך והיא בחי' שמים לפי' הב'.

And this is the meaning of what our Sages, of blessed memory, said: Why does [the passage of] Shema precede "And it shall be, if you will listen"? So that one first accepts upon himself the yoke of the kingship of Heaven, and afterward accepts upon himself the yoke of the mitzvos. For in the passage of Shema it says "with all your might," and this is the level of "heaven" according to the second explanation.

וגם מארז"ל בכל מדה שמודד לך הוי מודה לו במאד מאד זהו בחי' ארץ בטול רצון.

And also what our Sages, of blessed memory, said: "For whatever measure He metes out to you, thank Him very, very much": this is the level of "earth," the nullification of will.

וכ"ז נקרא קבלת עומ"ש פי' מלכות דא"ס שנק' מלכות שמים בחי' מקיף שעי"ז נמשך וגלה על ראשה כו'

And all this is called accepting the yoke of the kingship of Heaven, meaning Malchus of the Infinite One, which is called "the kingship of Heaven," the level of the encompassing [light], through which "and a bowl upon its top…" is drawn down,

שנעשה עתיק לאצילות ואח"כ והיה אם שמוע הוא המשכת האור בכלים ע"י המצות בתוך שמים וארץ כנ"ל:

so that it becomes Atik for Atzilus. And afterward, "And it shall be, if you will listen" is the drawing of the light into the vessels through the mitzvos, within heaven and earth, as said above.

26 וזהו כי עמך מקור חיים. פי' בחי' המל' שבעולם האצי' שנעשה עתיק לבי"ע נק' מקור חיים דבי"ע שהכתר הוא מקור ושרש כו'.

And this is "For with You is the source of life." That is, the level of Malchus in the World of Atzilus, which becomes Atik for Beriah, Yetzirah, and Asiyah, is called the source of life of Beriah, Yetzirah, and Asiyah, for Keser is the source and root…

והוא באמת רק בחי' עמך טפל ובטל לבחי' עצמות האצילות. ולכן לא נאמר כי אתה רק כי עמך

But in truth it is only the level of "with You," secondary and nullified to the level of the essence of Atzilus. Therefore it does not say "for You are," but only "for with You."

וכן למעלה יותר מלי' דא"ק היא מקור חיים דאצי' שהרי נעשה עתיק לאצי' והיא בחי' עמך טפל ובטל למהות ועצמות א"ק וזהו המגביהי לשבת כו'.

And so, higher still, Malchus of Adam Kadmon is the source of life of Atzilus, since it becomes Atik for Atzilus; and it is the level of "with You," secondary and nullified to the being and essence of Adam Kadmon. And this is "Who is enthroned on high…"

אך פי' המשפילי לראות בשמים ובארץ כפי שני פירושים הנ"ל. היינו שעי"ז ממשיכים תוספת אור ממהות ועצמות האור שבא"ק שיומשך בבחי' הגולה שעל ראשה.

But the explanation of "Who lowers Himself to look upon heaven and earth," according to the two explanations above, is that through this one draws down an added light from the being and essence of the light in Adam Kadmon, to be drawn into the level of "the bowl upon its top."

(ולכן הגולה עם שהיא כמו גולת הכותרת ומקיף הרי היא כמו בחי' מקבל כדפירש"י בזכריה שם כמו ספל שבו השמן היינו שמעצמות האור דא"ק יומשך תוספת אור בגולה זו):

(Therefore the bowl, although it is like "the bowl of the capital" and encompassing, is nevertheless like a recipient, as Rashi explains in Zechariah there: like a basin holding the oil. That is, from the essence of the light of Adam Kadmon an added light is drawn into this bowl.)

27 וזהו באורך נראה אור. פי' באורך לנוכח היינו כמו בחי' אתה ולא בחי' עמך שיומשך מעצמות האור דא"ק להיות נראה האור באבי"ע כנ"ל

And this is "In Your light we see light." "Your light" is in direct address, that is, like the level of "You" and not the level of "with You": that from the essence of the light of Adam Kadmon it be drawn down so that the light is seen in Atzilus, Beriah, Yetzirah, and Asiyah, as said above.

וגם נראה אנחנו שבבחי' זו נהיה חשובים כנ"ל בפי' השקיפה כו'. וברך את עמך כו':

And also "we are seen": that in this level we will be of importance, as said above in the explanation of "Look down…, and bless Your people…"

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 7

רני ושמחי בת ציון כוי

"Sing and rejoice, O daughter of Zion"

◇

1 רני ושמחי בת ציון כוי. להבין למה נק' כנס"י בשם בת כמו בת ציון בת ירושלים.

"Sing and rejoice, O daughter of Zion," etc. [We need] to understand why the Congregation of Israel is called by the name "daughter," as in "daughter of Zion," "daughter of Jerusalem."

הנה איתא במדרש משל למלך כוי לא זז מחבבה עד שקראה בתי כמ"ש שמעי בת וראי והטי אזנך ושכחי עמך ובית אביך ויתאו המלך יפיך כוי

Now, it is stated in the Midrash: "[A parable] of a king," etc.: "He did not cease cherishing her until he called her 'my daughter,'" as it is written, "Hear, O daughter, and see, and incline your ear; forget your people and your father's house, and the king will desire your beauty," etc.

(ופי' יפיך הוא כמו בחי' רעיתי יפתי). לא זז מחבבה עד שקראה אחותי וכמ"ש אחותי רעיתי.

(And the meaning of "your beauty" is like the level of "my beloved, my fair one.") "He did not cease cherishing her until he called her 'my sister,'" as it is written, "My sister, my beloved."

לא זז מחבבה עד שקראה אמי וכמ"ש צאנה וראנה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו כוי וכתיב הקשיבו אלי עמי ולאומי אלי האזינו ולאמי כתיב:

"He did not cease cherishing her until he called her 'my mother,'" as it is written, "Go forth and see, O daughters of Zion, King Shlomo, with the crown with which his mother crowned him," etc.; and it is written, "Listen to Me, My people, and give ear to Me, My nation (le'umi)": it is written [so that it can be read] le'imi, "My mother."

2 והנה להבין ענין ג' בחי' אלו בעבודת ה' שיש ג' מדרגות בישראל שע"ש כך נקראו בבחי' הללו.

Now, [we need] to understand the matter of these three levels in the service of G-d: that there are three ranks among Israel, on account of which they are called by these names.

וצריך להבין מ"ש נר הוי"ה נשמת אדם שהנשמה קרויה נרה של שם הוי"ה. והרי פעם אמר הכתוב כי אתה נרי ה' שהוא יתי נק' נר של נש"י.

And we must understand what is written, "The soul of man is the lamp of Havayah": the soul is called the lamp of the Name Havayah. Yet elsewhere Scripture says, "For You are my lamp, O G-d": He, may He be blessed, is called the lamp of the souls of Israel.

3 והענין כי הנה כתיב כל הנשמה תהלל יה. פי' תהלל מלשון בהלו נרו כו' לשון הארה.

The explanation is this. It is written, "Let every soul praise (tehallel) Yah." Tehallel is from the expression "when His lamp shone (behilo)," etc., a term for illumination.

וביאור הדבר כי הנה כתיב אני ה' לא שניתי ואתה הוא קודם שנבה"ע ואתה הוא כו'.

And the elucidation of the matter: it is written, "I, G-d, have not changed"; and "You are He before the world was created, and You are He," etc.

4 ואינו כדמיון הנשמה שמתפעלת ומקבלת שינויים ממקרי הגוף לפי שמלובשת ממש בתוך לבושי הגוף בגי' לבושיה

He is not like the soul, which is affected and undergoes changes from the happenings of the body, because it is truly vested within the garments of the body, in its three garments,

שהם מחדו"מ שמחשבתו של האדם מלבשת את הנשמה ומקיפה מכל צד וממשיכה להטותה אל כל אשר תחפוץ ששם תהא משכן הנשמה והשראתה וכן בדו"מ.

which are thought, speech and action: a person's thought vests the soul and surrounds it on every side, and draws it to turn wherever [the thought] desires, so that there the soul will dwell and rest; and so too with speech and action.

משא"כ אצלו יתי' כתיב כי לא מחשבותי מחשבותיכם שאינו מקבל שום שינוי ח"ו מבריאת העולמות.

With Him, may He be blessed, however, it is written, "For My thoughts are not your thoughts": He undergoes no change at all, G-d forbid, through the creation of the worlds.

5 וכמו שהיה הוא לבדו קודם שנבה"ע. כך הוא לבדו אחר שנבה"ע. שאין העולמות תופסים מקום אצלו יתי' כלל.

And just as He was alone before the world was created, so He is alone after the world was created, for the worlds take up no place at all in relation to Him, may He be blessed.

והגם שהוא מחי' את כולם וצופה ומביט עד סוף כל הדורות בהשגחה פרטית על כל דרכי איש ועלילות מצעדי גבר.

And even though He gives life to them all, and looks and gazes to the end of all generations with individual providence over all the ways of man and the doings of a person's steps,

6 וכמ"ש עיניך פקוחות על כל דרכי כו'. אין זה אלא כמאמ' לפניך נגלו כל תעלומות. הכל גלוי וידוע לפניך.

as it is written, "Your eyes are open upon all the ways," etc., this is only as in the saying, "Before You all hidden things are revealed"; "All is revealed and known before You."

פי' הכל גלוי וידוע. שהם נעשים בבחי' גילוי וידיעה לפניו אבל לא שייך עליו לומר שיודע בהם כידיעת האדם שידיעתו מלבשתו ומקפתו

The meaning of "all is revealed and known" is that they become revealed and known before Him; but it does not apply to say of Him that He knows them like the knowledge of a person, whose knowledge vests him and surrounds him.

שהוא יתׄ רם ונשא מזה רבבות מדרגות עד אין קץ והוא קדוש ומובדל וג"פ קדוש ק"ק עד שהוי"ה צבאות להוות עולמות מלאכים ונשמות:

For He, may He be blessed, is high and exalted above this by myriads of levels without end; and He is holy and separate, and three times holy, "Holy, holy, holy," until [He is] "Havayah of hosts," to bring into being (lehavos) worlds, angels and souls.

7 וביאור ענין ג"פ קדוש. הוא כי הנה בׄ ההי"ן שבשם הוי"ה. הׄ הראשונה בחי' מחשבה. והׄ השניה בחי' דבור.

And the explanation of the matter of "three times holy" is this. The two letters hei in the Name Havayah: the first hei is the level of thought, and the second hei is the level of speech.

והנה בחי' דבור הוא מקור התהוות העולמות מלאכים ונשמות. וכמ"ש בדבר הׄ שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם.

Now, the level of speech is the source of the coming into being of the worlds, angels and souls, as it is written, "By the word of G-d the heavens were made, and by the breath of His mouth all their host."

8 וגׄ אותיות הראשונות הם ג"פ קדוש שהוא השתלשלות מעילה לעילה כו' עד שיהיה בחי' הׄ אחרונה בחי' דבור.

And the first three letters are the "three times holy," which is the chain of descent (hishtal-shelus) from cause to cause, etc., until there comes to be the level of the last hei, the level of speech.

כי כדי להיות ה' ראשונה בחי' מחשבה והתפשטות החיות והתהוות איזו הארה צ"ל תחלה בחי' יו"ד

For in order for there to be the first hei, the level of thought, and the spreading forth of life-force and the coming into being of any illumination at all, there must first be the level of the yud,

שהוא צמצום שמא"ס ב"ה בעצמו לא היו העולמות יכולים לקבל הארה כלל ולא הי' יכול להתהוות יש מאין כלל אלא ע"י צמצום וכמאמר מכלכל חיים בחסד.

which is tzimtzum (contraction). For from the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, Himself, the worlds could not receive any illumination at all, and nothing could come into being as something from nothing at all, except through tzimtzum, as the saying goes, "He sustains (mechalkel) life with kindness."

ופי' מכלכל מלשון כלי תוך כלי שלהיות חיים להחיות העולמות צ"ל צמצום בבחי' כלי תוך כלי כי הוא ית' חי' החיים כו':

And the meaning of mechalkel is from the expression "a vessel (kli) within a vessel": in order for there to be life to give life to the worlds, there must be tzimtzum in the manner of a vessel within a vessel, for He, may He be blessed, is the Life of all life, etc.

9 והנה כתיב כי ביה ה' צור עולמים. ביו"ד נברא העוה"ב. פי' העוה"ב הוא תענוג הנשמות שנהנין מזיו השכינה כו'.

Now, it is written, "For with Yah, G-d is the Rock of worlds": with the yud the World to Come was created. The World to Come is the delight of the souls, who take pleasure in the radiance of the Shechinah, etc.

והתגלות תענוג זה הוא ע"י צמצום אא"ס ב"ה שהוא בחי' יו"ד כי מאא"ס ב"ה בעצמו ובכבודו כביכול לא היו הנשמות יכולים לקבל מאחר שהם בבחי' נברא וגבול והעוה"ב עצמו הוא בחי' ה"א.

And the revelation of this delight is through the tzimtzum of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which is the level of the yud. For from the Infinite Light, blessed be He, itself, and in its glory, as it were, the souls could not receive, since they are in the state of created and bounded beings. And the World to Come itself is the level of the hei.

וע"י יו"ד נברא שתענוג זה שמשיגים הוא בחי' יש. כמ"ש להנחיל אוהבי יש. ש"י עולמו'. וכדי להתהוות יש מאין המוחלט צ"ל בחי' צמצום.

And through the yud it was created, [meaning] that this delight which [the souls] grasp is the level of yesh (something), as it is written, "to bequeath to those who love Me yesh": [yesh is] three hundred and ten worlds. And to bring a yesh into being from absolute nothing, there must be the level of tzimtzum.

10 והנה שכר מצוה מצוה. פי' שהמצוה בעצמה ממשכת מתן שכרה וכמ"ש יגיע כפיך כי תאכל שע"י המצות שאדם עושה בעוה"ז הוא ממשיך להיות גילוי הג"ע שיומשך התגלות תענוג הנשמות.

Now, "the reward of a mitzvah is the mitzvah." This means that the mitzvah itself draws down the giving of its reward, as it is written, "When you eat the toil of your hands": through the mitzvos that a person does in this world he draws down the revelation of the Garden of Eden, so that the revelation of the delight of the souls will be drawn forth.

וכמ"ש ויניחהו בג"ע לעבדה אלו רמ"ח מ"ע. שע"ז הוא עושה את הג"ע. וזהו כל הנשמה תהלל יה.

As it is written, "He placed him in the Garden of Eden to work it": these are the 248 positive commandments, for through them he makes the Garden of Eden. And this is "Let every soul praise Yah."

פי' תהלל ותאיר הארת והמשכת היו"ד שהיא בחי' הצמצום להיות בה' עלאה בחי' עוה"ב שהיא בחי' יש מאין להנחיל אוהבי יש כנ"ל:

It means: [let every soul] make shine and illuminate the illumination and drawing down of the yud, which is the level of tzimtzum, so that there will be in the higher hei the level of the World to Come, which is the level of something from nothing, "to bequeath to those who love Me yesh," as mentioned above.

11 אך היינו כל הנשמה דייקא. כי נשמה מלשון נשימה שבאדם שהיא בחי' רו"ש. כי הנשמה היא כמ"ש אשום ואשוף יחד.

But this is "every soul (neshamah)" specifically. For neshamah is from the word for the breathing (neshimah) in a person, which is the level of "running and returning." For the soul is as it is written, "I will breathe out and draw in breath together":

ששואף ההבל ונכנס ויוצא. וע"ש זה נק' נשמה שהיא מקור כל הנשימות וכללותן. ולכן הלב דופק תמיד ברו"ש.

one draws in the breath, and it enters and goes out. On account of this it is called neshamah, for it is the source of all breaths and their sum. Therefore the heart beats constantly in running and returning.

משא"כ שאר כל האברים שוקטים ונחים. ועל עמדם יעמודו כי רוח החיות של הנפש הוא בדם הלב דוקא.

This is not so with all the other limbs, which are quiet and at rest and stay standing in their place; for the spirit of life of the soul is in the blood of the heart specifically.

12 והנה בחי' הרצוא של הנשמה הוא בחי' מס"נ בק"ש. והיינו מסירת הרצון כי נפש הוא הרצון

Now, the level of the "running" of the soul is the level of self-sacrifice (mesirus nefesh) in the reading of the Shema. That is, the giving over of the will, for nefesh is will,

כמ"ש אין נפשי אל העם הזה כו'. דהיינו שיעקור רצונו המלובש בהבלי עולם. ולהיות לו רק רצון א' לאביו שבשמים.

as it is written, "My soul (nafshi) is not toward this people," etc. That is, that he uproot his will that is vested in the vanities of the world, and have only one will: for his Father in heaven.

13 וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ. שאין לו חפץ ורצון אחר כלל.

As it is written, "Whom have I in heaven? And with You I desire nothing on earth": he has no other desire or will at all.

והיינו בשומו ללבו שאין עוד מלבדו והכל בטל אליו ית'. וכל הדברים שבעוה"ז הנפרדים ליש ודבר בפ"ע הוא רק לפי שנפלו בשבה"כ.

That is, by setting it to his heart that there is nothing else besides Him, and everything is nullified to Him, may He be blessed. And all the things of this world that are separate, a yesh and a thing unto themselves, are so only because they fell in the breaking of the vessels.

14 וכמ"ש לי הכסף ולי הזהב נאם ה' שהכסף והזהב הגשמיים הם נתגשמו בירידתם מטה מטה בהשתלשלות רבות ועצומות. אבל במקורם למעלה הם לי ובטלים אלי לפי ששרשם הוא מבחי' נאם ודבר ה'.

As it is written, "Mine is the silver and Mine is the gold, says G-d": the physical silver and gold became physical in their descent lower and lower through many and immense stages of the chain of descent (hishtalshelus); but in their source above they are "Mine," and nullified to Me, because their root is from the level of "says" (ne'um) and the word of G-d.

15 וכל מה שיעמיק בזה ויותר מזה לבבו יבין שלא לנטות ולא לימשך בלתי לה' לבדו. ויהיה רצונו רק אליו ית' לדבקה בו עד מיצוי הנפש.

And the more he goes deeply into this, and his heart understands even more than this, he will understand not to incline and not to be drawn after anything other than G-d alone. And his will shall be only toward Him, may He be blessed, to cleave to Him until the soul pours itself out.

ואחר שיהיה כך ברצוא יהיה כך בשוב להיות והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך כו'

And after he is thus in "running," he shall be thus in "returning": so that "these words which I command you this day shall be upon your heart, and you shall speak of them when you sit in your house and when you walk on the way," etc.

כי אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה בלבד. פי' מאחר שהוא קדוש כו'.

For "the Holy One, blessed be He, has in His world nothing but the four cubits of halachah alone." This means: since He is holy, etc.,

אין לו שייכות להיות שורה ומתלבש בעולם אלא ע"י ד"א של הלכה שע"ז נעשה דירתו ממש בתחתונים

He has no connection to rest and be vested in the world except through the four cubits of halachah, through which His very dwelling place among the lower realms is made,

שהיא חכמתו ורצונו כו' וזה כל האדם להיות רץ לבך ושוב לאחד כו' כי בע"כ אתה חי כו'.

which is His wisdom and His will, etc. And this is the whole of man: to be [in the state of] "your heart runs, and return to the One," etc., "for against your will you live," etc.

16 ובזה תהיה כל הנשמה תהלל יה כי ע"י אתעדל"ת אתעדל"ע. שע"י בחי' רצוא שבעבודת האדם כך הוא למעלה בחי' הסתלקות וצמצום אוא"ס ב"ה.

And by this "every soul will praise Yah," for through an arousal from below [there comes] an arousal from above. Through the level of "running" in a person's service, so above there is the level of the withdrawal and tzimtzum of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He.

וע"י בחי' שוב כך הוא בחי' המשכת אוא"ס ב"ה בהשתלשלות המדרגות למטה מטה כדי להאיר התגלות התענוג של הנשמות להתענג על ה'.

And through the level of "returning," so there is the level of drawing down the Infinite Light, blessed be He, through the chain of descending levels lower and lower, in order to make shine the revelation of the delight of the souls, to delight in G-d.

וזהו ה' צלך כצל שהוא פונה אחרי האדם. כך הוא יתי כביכול צל שלך. והיינו על יד ימינך דהיינו ע"י אהבה במס"נ בבחי' רצוא כנ"ל.

And this is "G-d is your shadow": like a shadow, which turns after a person, so He, may He be blessed, is, as it were, your shadow. And that is "at your right hand," meaning through love with self-sacrifice (mesirus nefesh), in the level of "running," as mentioned above.

וזהו נר הוי"ה נשמת אדם שנשמת אדם שהוא בחי' נשימה ברו"ש היא בחי' נר להאיר ולהמשיך אוא"ס ב"ה בג"ע כו':

And this is "The soul of man is the lamp of Havayah": the soul of man, which is the level of breathing in running and returning, is the level of a lamp, to illuminate and draw down the Infinite Light, blessed be He, in the Garden of Eden, etc.

17 אך כדי לבא למדרגת בחי' רו"ש הנ"ל א"א לאדם להגיע ע"י התבוננות בה' אחד ברוח בינתו לבד שמשכלו ובינתו לא תוליד אהבה כזו.

But to come to the rank of the level of running and returning mentioned above, a person cannot reach it through contemplating that G-d is One with the spirit of his understanding alone, for his intellect and understanding will not give birth to such a love.

הגם שע"פ שכלו ותבונתו יבין שכך יאתה מ"מ לא יגרום כח המושך בפו"מ אלא עז"נ

Even though by his intellect and understanding he will understand that this is fitting, nevertheless it will not produce the power that draws [him] in actual practice. Rather, of this it is said,

כי אתה נרי הוי"ה. אתה הוא בחי' תומ"צ. כי א"ת הם בחי' אותיות התורה מא' ועד ת"ו.

"For You (atah) are my lamp, Havayah." Atah is the level of Torah and mitzvos: for alef and tav are the level of the letters of the Torah, from alef to tav.

18 וה' הוא בחי' המצות. ועי"ז וה' יגיה חשכי שיש חשך המחשיך ומונע מלהאיר אור האהבה לה' הגם שיתבונן שכך יאתה. והוא חשך הגוף ונפש החיונית המלבישים את נפש האלקית.

And the hei is the level of the mitzvos. And through this, "and G-d lights up my darkness": for there is a darkness that darkens and prevents the light of love for G-d from shining, even though he contemplates that this is fitting. And this is the darkness of the body and of the vital soul, which clothe the G-dly soul.

וצ"ל תחלה סומוע"ט ע"י שיהי' ממארי דחושבנא ממעשים ודבורים ומחשבו' אשר לא לה' המה כל ימי חיי הבלו כל חד לפום מאי דידע בנפשו נגעי לבבו

And there must first be "turn away from evil and do good," by his being one of the "masters of the reckoning," [reckoning up] the deeds, words and thoughts that were not for G-d all the days of his vain life, each one according to what he knows in his own soul, "the afflictions of his heart,"

שהם המונעים ומעכבים את אור האהבה כי כל איש אשר בו מום לא יקרב לחם אלקיו לא יגש להקריב כו'.

which are what prevent and hold back the light of love. For "any man who has a blemish shall not draw near to offer the bread of his G-d; he shall not approach to offer," etc.

19 וכדכתיב ותמימים ינחלו טוב ואין טוב כו'. משא"כ בעלי מומין שבעלי מומין פסולין לגבי מזבח.

As it is written, "And the perfect shall inherit good," and "there is no good," etc. This is not so with blemished ones, for blemished [animals] are disqualified for the altar.

ואף אם עלו ע"ג מזבח מורידין אותן. וכשם שהוא בקרבנות כך הוא בכל אשר יקריב נפשו להי' כל איש אשר בו מום לא יוכל ליקרב בק"ש

And even if they were brought up onto the altar, they are taken down. And just as it is with the offerings, so it is with everyone who offers his soul to G-d: any man who has a blemish cannot draw near in the reading of the Shema

להיות לו מס"נ באמת ומורידים אותו מלמעלה ומפילים אותו למטה עד אשר ישוב אל ה' וירחמהו כו'. ואז נותנים לו סיוע מלמעלה להיות מעורר את האהבה להי' בק"ש.

to have true self-sacrifice, and he is brought down from above and cast down below until he returns to G-d and He has mercy on him, etc. And then he is given help from above to arouse love for G-d in the reading of the Shema.

20 והנה בחי' זו נק' בת בחי' מקבל שאין נפשו בטילה להי' במס"נ בטבע עד אשר יערה עלי' רוח ממרום ועז"נ שמעי בת וראי והטי אזנך ושכחי עמך ובית אביך.

Now, this level is called "daughter," the level of a recipient: one whose soul is not by nature nullified to G-d with self-sacrifice "until a spirit is poured upon [it] from on high." Of this it is said, "Hear, O daughter, and see, and incline your ear, and forget your people and your father's house."

פי' עמך ובית אביך. היינו מה שהורגלת בו ונמשכת אחריהם בהבלי העולם. עכ"פ שכחי לפנות דעתך לקבל ע"ע עומ"ש שצריך להיות כלי לקבל את אור האהבה הבאה מלמעלה.

The meaning of "your people and your father's house": what you have been accustomed to and drawn after in the vanities of the world. At the least, forget [them], to clear your mind to accept upon yourself the yoke of the kingdom of heaven, for one must be a vessel to receive the light of the love that comes from above.

21 ואזי ויתאו המלך יפיך. יופי ההארה שיאיר את האהבה שהיא בחי' נר כנ"ל. ועז"נ תתן אמת ליעקב.

And then "the king will desire your beauty": the beauty of the illumination that will light up the love, which is the level of a lamp, as mentioned above. And of this it is said, "You will give truth to Yaakov."

כי נש"י הם ב' בחי' יעקב וישראל. ישראל הוא בחי' כי שרית ותוכל שכבר גבר ונצח המלחמה

For the souls of Israel are of two levels, Yaakov and Yisrael. Yisrael is the level of "for you have striven and have prevailed": he has already overcome and won the battle.

משא"כ יעקב יו"ד עקב דהיינו שירד מטה בבחי' עקב אלא שיש לו בחי' יו"ד בראשו שאליו יומשך ממטה למעלה.

Yaakov, by contrast, is yud-akev (yud, heel): that is, he has gone down below to the level of the heel, except that he has the level of a yud at his head, toward which he will be drawn from below upward.

ועדיין אין לו בחי' אמת בנפשו בטבע ממש. רק שה' יתן אמת ע"י סיוע מלמעלה.

And he does not yet have the level of truth in his soul by his very nature; it is only that G-d will give truth, through help from above.

וחסד לאברהם פי' שיהיה בחי' אברהם הוא בחי' האהבה שהיא באה בתורת חסד מלמעלה. וכ"ז הוא מימי קדם מבחי' תשובה שקדמה לעולם:

"Kindness to Avraham": this means that the level of Avraham is the level of the love that comes as a gift of kindness from above. And all this is "from the days of old," from the level of teshuvah, which preceded the world.

22 וביאור ענין אחותי. הוא בחי' ומדרגת מארי תורה שתורתם אומנתם כי במעלת התורה איתא במדרש מצינו שויתר הקב"ה על ג"ע וש"ד.

And the explanation of the matter of "my sister": it is the level and rank of the masters of Torah, whose Torah is their occupation. For regarding the greatness of Torah, it is stated in the Midrash: "We find that the Holy One, blessed be He, overlooked forbidden relations and bloodshed,

ולא ויתר על בטול תורה. והענין כי הנה עסק התורה הוא המשכת דירתו יתי בתחתונים כי כל עניני התורה אסור ומותר. כשר ופסול.

but did not overlook the neglect of Torah." The explanation is that occupation with Torah is the drawing down of His dwelling place, may He be blessed, among the lower realms. For all the matters of the Torah, forbidden and permitted, kosher and unfit,

טמא וטהור. הוא רק הבדלה בין טוב לרע. וכמ"ש להבדיל בין החיה הנאכלת ובין כו'.

impure and pure, are only a separation between good and evil, as it is written, "to separate between the animal that may be eaten and between," etc.

23 והנה כתיב בי מלכים ימלכו. ואמרו מתניתין מלכתא שהיא כמלך שמצוה לעשות כך וכך כו' כמ"ש במ"א.

Now, it is written, "Through me kings reign," and it was said, "The Mishnayos are queens," for [halachah] is like a king who commands to do thus and thus, etc., as explained elsewhere.

והנה כתיב אם תגביה כנשר כו'. משם אורידך נאם ה' שנאם ה' ודבורו הוא המוריד ומשפיל הקליפות וס"א למטה ויתפרדו כל פועלי און. וכך האדם ע"י עסקו בתורה.

And it is written, "Though you soar aloft like the eagle," etc., "from there I will bring you down, says G-d": the "saying" of G-d and His speech is what brings down and lowers the kelipos and the sitra achra below, and "all the workers of iniquity will be scattered." And so it is with a person, through his occupation in Torah.

ומבדיל בין איסור והיתר. ובין כשר לפסול כנ"ל. הנה הוא מוריד האיסור והפסול ומדחהו למטה ע"י דבר ה' אשר בפיו זו דבר הלכה נתקיים בו

He distinguishes between forbidden and permitted, and between kosher and unfit, as mentioned above; he thereby brings down the forbidden and the unfit and pushes it away below through "the word of G-d" that is in his mouth, "this is the word of halachah." [Thus] it is fulfilled in him

ועל ידו משם אורידך נאם ה' ולכן נק' ישראל אחים וריעים להקב"ה. וכמ"ש להנחיל אוהבי יש. למען אחי וריעי כו':

and through him: "from there I will bring you down, says G-d." Therefore Israel are called brothers and companions of the Holy One, blessed be He, as it is written, "to bequeath to those who love Me yesh," and "for the sake of my brothers and companions," etc.

24 וזהו הקל קול יעקב והידים ידי עשו. שבזמן שהקל קול יעקב אין ידי עשו שולטות בו.

And this is "The voice is the voice of Yaakov, and the hands are the hands of Esav": at the time that the voice is the voice of Yaakov, the hands of Esav do not rule over him.

כי אין יניקה לחיצונים מאחר שמבדילים ומבררים. והיינו בזמן שהקל קול. פי' שהקול עליון הוא דבר ה' מתחבר בקול שלמטה להיות

For the external forces have no nurture, since [one] separates and refines. And that is "at the time that the voice is a voice": meaning that the supernal voice, which is the word of G-d, is joined with the voice below, so that it is

כמ"ש ואשים דברי בפיך וכתיב ודברי אשר שמתי בפיך דברי ממש שאז הוא בחי' מתניתין מלכתא.

as it is written, "And I have put My words in your mouth," and it is written, "And My words which I have placed in your mouth": truly "My words." For then it is the level of "the Mishnayos are queens."

25 ובחי' זו נק' אחותי רעיתי יונתי תמתי. א"ת תמתי אלא תאומתי שנעשו בחי' אחים תאומים ממש כביכול.

And this level is called "my sister, my beloved, my dove, my perfect one (tamasi)." Do not read tamasi but te'omasi (my twin): they become, as it were, truly twin brothers.

אך כל האומר אין לי אלא תורה אפי' תורה אין לו. כי מעלת התורה היא משום דאורייתא וקוב"ה כולא חד.

However, "whoever says, 'I have nothing but Torah,' does not have even Torah." For the greatness of the Torah is because the Torah and the Holy One, blessed be He, are entirely one.

26 וצ"ל גם באדם למס"נ באחד שמשם מקור התורה ולהיות לו רק רצון א' כו' כנ"ל.

And there must also be in the person self-sacrifice (mesirus nefesh) in "One," for from there is the source of the Torah, and [he must] have only one will, etc., as mentioned above.

שע"י הוא ממשיך גילוי התורה שמשם מקור חוצבה ושרשה דאורייתא מחכ' נפקת. וכתיב ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל. פי' כי הנה יש ב' בחי' ישראל ויעקב.

For through this he draws down the revelation of the Torah, since from there is the source from which it is hewn and its root: "the Torah comes forth from Chochmah." And it is written, "He established a testimony in Yaakov and set a Torah in Yisrael." The meaning: there are two levels, Yisrael and Yaakov.

27 וכנגד זה יש ב' בחי' בתורה עדות ותורה. ומבחי' יעקב נמשך בחי' עדות ומבחי' ישראל נמשך בחי' תורה.

And corresponding to this there are two levels in the Torah, testimony and Torah. From the level of Yaakov the level of testimony is drawn forth, and from the level of Yisrael the level of Torah is drawn forth.

וכמ"ש ועשיתם אתם אתם כתיב. וכתיב אשר יעשה אתם האדם. כי ע"י האדם נמשך בחי' תומ"צ.

As it is written, "And you shall do them (osam)": it is written [so that it can be read] atem, "you." And it is written, "which a man shall do (osam)." For through man the level of Torah and mitzvos is drawn forth.

והיינו ע"י מס"נ באחד שאז כל הנשמה תהלל יה כו' כנ"ל. ובחי' זו נקראת אמי שהוא בחי' אם הבנים.

That is, through self-sacrifice in "One," for then "every soul will praise Yah," etc., as mentioned above. And this level is called "my mother," which is the level of "the mother of the children."

שהיא היא המוליד הגילוי אלקות אוא"ס ב"ה בג"ע ותענוג הנשמות זו תורה ועבודה כו'. ולע"ל כתיב רני ושמחי בת כו'. שבחי' בת תעלה ביתר שאת כנ"ל. ולהיות אשת חיל עט"ב כו' כמ"ש במ"א:

For she is the one that gives birth to the revelation of G-dliness, the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in the Garden of Eden, and to the delight of the souls; this is Torah and service, etc. And of the Time to Come it is written, "Sing and rejoice, O daughter," etc.: the level of "daughter" will rise "with surpassing dignity," as mentioned above, and will be "a woman of valor, the crown of her husband," etc., as explained elsewhere.

28 קצת ביאור על זה

A brief explanation of this

29 הנה בת הוא בחי' המתברר. ואחותי שהוא בחי' מארי תורה הוא המברר. וכמ"ש בת"ז פקודא לאפרשא בין דכיא כו' (שהוא בחי' תורה להבדיל בין הטמא לטהור כו') ודברי אשר שמתי בפיך.

Now, "daughter" is the level of what is refined, and "my sister," which is the level of the masters of Torah, is the one who refines. As it is written in the Tikkunei Zohar, "The commandment to distinguish between the pure," etc. (which is the level of Torah, "to separate between the impure and the pure," etc.), and "My words which I have placed in your mouth."

והוא ענין כשר לפני המלך. משא"כ בת בחי' מצות כעבד לפני המלך. והכל נרמז בנר חנוכה.

And this is the matter of "like a minister before the king"; whereas "daughter" is the level of mitzvos, "like a servant before the king." And all of this is alluded to in the Chanukah lamp.

(עיין פע"ח שער חנוכה פ"ד וכן בשער השבת בתחלת פ"ד) ג' יחודים הוי' אהיה. הוי' אלקים.

(See Pri Etz Chaim, Sha'ar Chanukah, chapter 4, and likewise in Sha'ar HaShabbos at the beginning of chapter 4.) Three unifications: Havayah and Ehe-yeh; Havayah and Elokim;

הוי' אדני. גימ' נר. יחוד הוי' אהיה שהוא יחוד או"א הוא ע"י מס"נ בק"ש הארת הכתר.

Havayah and Ado-nai: [together] the numerical value of ner (lamp). The unification of Havayah and Ehe-yeh, which is the unification of Abba and Imma, comes through self-sacrifice in the reading of the Shema, the illumination of Keser.

ויחוד זו"נ (היינו יחוד הוי"ה אלקים) הוא ע"י התורה ויחוד הג' (הוי' אדני) בחי' המצות הוא כשבאים כל האורות בבחי' חותם. והוא ענין תתן אמת ליעקב.

And the unification of Z'eir Anpin and Nukva (that is, the unification of Havayah and Elokim) comes through the Torah; and the third unification (Havayah and Ado-nai), the level of the mitzvos, is when all the lights come in the manner of a seal. And this is the matter of "You will give truth to Yaakov."

כי תורת אמת הוא בז"א ומלכות מקבלת בבחי' חותם. ולע"ל יתעלה בחי' בת כי יהיה גדול כח המתברר שהוא משם ס"ג כנודע

For the Torah of truth is in Z'eir Anpin, and Malchus receives in the manner of a seal. And in the Time to Come the level of "daughter" will be raised, for the power of what is refined will be greater, since it is from the Name Sag, as is known,

כי נעוץ סופן כו' וסוף מעשה כו' ויהי' בבחי' תגא על רישיה (כמ"ש ברע"מ פ' תרומה ד' קנ"ח א' ושאר דוכתי):

for "their end is embedded [in their beginning]," etc., and "last in deed," etc. And it will be in the manner of "a crown on his head" (as stated in the Ra'aya Mehemna, Parshas Terumah, page 158a, and in other places).

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 8

רני ושמחי בת ציון כי הנני בא

"Sing and rejoice, O daughter of Zion, for behold, I come"

◇

1 רני ושמחי בת ציון כי הנני בא. להבין ענין רני ושמחי וגם מה ענין זה להפטורת חנוכה שמתחילין ברני ושמחי וגו' והיה להתחיל מן ראיתי והנה מנורת זהב וגו' שבסוף הפרשה.

"Sing and rejoice, O daughter of Zion, for behold, I come." [We need] to understand the meaning of "Sing and rejoice." And also, what does this have to do with the Haftorah of Chanukah, which begins with "Sing and rejoice," etc.? It should have begun from "I have seen, and behold, a menorah of gold," etc., which is at the end of the passage.

2 והענין הוא דכתיב עבדו את ה' בשמחה באו לפניו ברננה. ואיתא בזהר שמחה בצפרא ורננה ברמשא. וצריך להבין מהו צפרא ומהו רמשא מהו שמחה ומהו רננה.

The explanation is as follows. It is written, "Serve G-d with joy; come before Him with singing (renanah)." And it is stated in the Zohar: "Joy in the morning (tzafra), and singing in the evening (ramsha)." We need to understand what "morning" is and what "evening" is, what "joy" is and what "singing" is.

ויובן בהקדים כי מודעת זאת שעבודת המלאכים היא רנה וזמרה בשירות ותשבחות כנודע מענין פרק שירה שכל הברואים אומרים שירה.

This will be understood by first stating what is well known: that the service of the angels is singing and melody (rinah ve-zimrah), with songs and praises, as is known from the matter of Perek Shirah, that all created beings say song.

3 וכן המלאכים שבכל עולם עד רום המעלות כולם אומרים שירות ותשבחות ברנה וזמרה. וענין רנה זו היא גילוי עוצם תשוקתם להיות נכספה

And so too the angels in every world, up to the very highest levels, all say songs and praises with singing and melody. And the meaning of this singing is the revelation of the intensity of their longing, to be [in the state of] "yearning,"

וגם כלתה נפשם לדבקה בו יתי ולהתכלל באור אי"ס ב"ה ותמיד כל ימיהם עומדים בתשוקה זו בלי הפסק מחמת שאין להם אהבה ותשוקה אחרת וגם אין להם עבודה אחרת

"and even pining" of their soul, to cleave to Him, may He be blessed, and to be absorbed into the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He. And always, all their days, they stand in this longing without pause, because they have no other love and longing, and also no other service,

כמו תומ"צ שהם בחינת המשכה מלמעלה למטה רק עבודתם היא השתוקקות נפשם ממטה למעלה ותשוקה זו היא ברנה וזמרה כנודע מענין הניגון שהוא ענין התפעלות הלב

such as Torah and mitzvos, which are the aspect of drawing down from above to below. Rather, their service is the longing of their soul from below to above. And this longing is with singing and melody, as is known from the matter of melody (niggun), which is a matter of the stirring of the heart

(כי יש ניגון של שמחה ויש של מרירות כו') והנה זו היא בחי' חיצוניות כנודע

(for there is a melody of joy and there is [one] of bitterness, etc.). Now this is the aspect of the outer dimension (chitzoniyus), as is known,

ע"ד משל מי שהוא עומד בפנים בבית המלך מה לו להגיד ולספר בשבחו רק כשיצא לחוץ ידבר ויספר בשבחו להפליא ולהגדיל גודל עוצם שבח המלך כמה הוא גדול ומתפעל כו'

by way of an analogy: one who stands inside, in the king's house, what need has he to tell and recount his praise? Only when he goes outside will he speak and recount his praise, to extol and magnify the great intensity of the king's praise, how great he is; and he is stirred, etc.

והוא ענין מ"ש וצדקתך ירננו שהרנה היא בבחי' צדקתך כי צדק היא מלכותא קדישא (מאזני צדק פי' שיש בחינת מאזנים ששוקלים בחינת עומ"ש שנמשך לכל חד וחד לפום שיעורא דיליה)

And this is the meaning of what is written, "and they shall sing of Your righteousness": the singing is in the aspect of "Your righteousness," for tzedek (righteousness) is the holy Malchus (sovereignty). ("Scales of righteousness" means that there is an aspect of scales which weigh the aspect of the yoke of the kingship of Heaven, which is drawn to each and every one according to his own measure.)

וכתיב צדק מלאה ימינך כי מלכותך מלכות כל עולמים כתיב שאין ערך לבורא עם נברא להיות הנבראים מקבלים חיות מן הבורא ית' אלא ע"י בחינת מלוכה שלפי שהוא ית' מלך עליהם הם חיים וקיימים.

And it is written, "Your right hand is full of righteousness"; for it is written, "Your kingship is the kingship of all worlds." For the Creator bears no relation to a created being, such that created beings could receive life-force from the Creator, may He be blessed, except through the aspect of kingship: because He, may He be blessed, is King over them, they live and exist.

4 וזהו מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור עולמים הם בחינת מקום ודור דור הוא בחי' זמן הכל נמשך מבחי' מלכותך שהרי הזמן והמקום הם נבראים ומחודשים מאין ליש.

And this is [the meaning of] "Your kingship is the kingship of all worlds, and Your dominion is in every generation and generation": "worlds" are the aspect of space, and "generation [and] generation" is the aspect of time; all is drawn from the aspect of "Your kingship." For time and space are created and brought into being anew, from nothing into something.

שקודם בריאת העולם לא היה בחי' זמן ומקום כלל ולא היו יכולים להיות נבראים שהם בעלי גבול בבחי' זמן ומקום

For before the creation of the world there was no aspect of time and space at all; and there could not have been created beings, which are bounded within time and space,

אלא ע"י בחי' מלכותו ית' שבה שייך בחי' זמן מלך מלך ימלוך כו' משא"כ באוא"ס ב"ה עצמו שכשמו כן הוא אין לו סוף כו'.

except through the aspect of His kingship, may He be blessed, to which the aspect of time pertains: "reigns, reigned, will reign," etc. This is not so with the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself, for as His name is, so is He: He has no end (sof), etc.

5 ולפי שהחיות נמשך מבחי' מלכותו ית' היא בחי' צדק לכך מלאה ימינך בחי' ימין וחסד

And because the life-force is drawn from the aspect of His kingship, may He be blessed, which is the aspect of tzedek (righteousness), therefore "Your right hand is full": the aspect of the right and of Chesed (kindness),

כמאמר מכלכל חיים בחסד וכתיב ואתה מחיה את כולם וצבא השמים לך משתחוים פי׳ כי לפי שאתה מחיה את כולם לכך וצבא השמים לך משתחוים בבחי׳ בטול והתכללות.

as it is said, "He sustains the living with kindness"; and it is written, "And You give life to them all, and the host of heaven bows down to You." This means: because You give life to them all, therefore "the host of heaven bows down to You," in the aspect of self-nullification (bittul) and absorption.

6 והנה בחי׳ בטול זה הוא באור א״ס ב״ה הנמשך ומתלבש בבחינת מלוכה להחיותם כי אליו ולא למדותיו כו׳

Now this self-nullification is to the Infinite Light, blessed be He, which is drawn down and vested in the aspect of kingship to give them life; for [it is] "to Him, and not to His attributes," etc.

וזהו זכר רב טובך יביעו וצדקתך ירננו פי׳ טובך הוא השפעה וחיות שנמשך מעולם ועד עולם

And this is [the meaning of] "They shall pour forth the remembrance of Your abundant goodness, and they shall sing of Your righteousness." "Your goodness" is the flow and life-force that is drawn from world to world,

כמ״ש אמרו צדיק כי טוב שהטוב הוא בחינת צדיק שהוא המקשר ומשפיע מעולם ועד עולם כמו שכתוב כי כל בשמים ובארץ ותרגומו דאחיד כו׳

as it is written, "Say of the righteous one that he is good": the "good" is the aspect of the righteous one (tzaddik), who is the one that connects and bestows from world to world, as it is written, "For all that is in heaven and on earth," and its Targum [renders it] "that holds fast," etc.

ורב טובך היינו כמה רבוא רבבות מדרגות עד אין קץ שהן בבחינת השתלשלות וירידת המדרגות מעולם ועד עולם עד שיאיר אור א״ס ב״ה בבחינת מלכותו להוות ולהחיות נבראים עד אין קץ.

And "Your abundant goodness" means many myriads of myriads of levels, without end, which are in the manner of the chain of descending worlds (hishtalshelus) and the descent of the levels from world to world, until the Infinite Light, blessed be He, shines in the aspect of His kingship, to bring into being and give life to created beings without end.

7 והנה פי׳ זכר רב טובך היינו שרק בחי׳ זכר והארה מבחינת רב טובך יביעו ולכך ירננו

Now the meaning of "the remembrance of Your abundant goodness" is that they "pour forth" only the aspect of a "remembrance" and a glimmer from the aspect of "Your abundant goodness"; and therefore "they shall sing,"

שמשתוקקים ונכספים להתכלל באור א"ס ב"ה שאומרים איה מקום כבודו כו' רק שאין להם השגה באור א"ס ב"ה עצמו אלא ע"י בחינת מלוכה ובחינת צדקתך.

for they long and yearn to be absorbed into the Infinite Light, blessed be He, as they say, "Where is the place of His glory?" etc. Only, they have no grasp of the Infinite Light, blessed be He, itself, except through the aspect of kingship and the aspect of "Your righteousness."

8 וזהו רננה ברמשא רמשא היא מדת לילה היא בחינת מלכותו יתי' מלכותך מלכות כל עולמים מלשון העלם כו' וע"ז רמזו בגמרא שצריך להזכיר מדת לילה ביום

And this is [the meaning of] "singing in the evening." "Evening" is the attribute of night, which is the aspect of His kingship, may He be blessed: "Your kingship is the kingship of all worlds (olamim)," from the term for concealment (helem), etc. And to this the Gemara alluded [in saying] that one must mention the attribute of night in the day,

דהיינו כמו שמבואר בזוהר לאכללא כו' שע"י שמשיגים החשך וההעלם של אא"ס ב"ה ישת חשך סתרו לכך הם משתוקקים ונכספים אליו יתי' וכמ"ש נפשי אויתיך בלילה פי' שאומר להקב"ה הרי נפשי אתה לכך אויתיך.

that is, as is explained in the Zohar, "to include," etc.: because they perceive the darkness and concealment of the Infinite Light, blessed be He, "He made darkness His hiding place," therefore they long and yearn for Him, may He be blessed. And as it is written, "My soul, I desire You in the night": meaning that he says to the Holy One, blessed be He, "Behold, You are my soul; therefore I desire You."

מפני שהחיות הזה הוא מוסתר בבחינת לילה והעלם ולכך תגדל התשוקה והכוסף להיות אויתיך וכנודע שלא שייך אהבה ותשוקה להתאות תאוה אלא במי שחסר לנפשו הדבר שמתאוה אליו.

Because this life-force is hidden in the aspect of night and concealment, therefore the longing and yearning grow great, to be [in the state of] "I desire You." As is known, love and longing, "to crave a craving," apply only to one whose soul lacks the thing he craves.

9 וזהו ענין בואו לפניו ברננה ממטה למעלה לצאת מנרתק הגוף ולבושי נפש הבהמית לדבקה בו יתי' ע"י רננה בבחינת רמשא ומדת לילה היא בחינה שמוסתר ומלובש בה אור א"ס ב"ה בבחינת העלם והסתר.

And this is the meaning of "Come before Him with singing": from below to above, to go out of the sheath of the body and the garments of the animal soul, to cleave to Him, may He be blessed, through singing in the aspect of "evening." And the attribute of night is a level in which the Infinite Light, blessed be He, is hidden and vested, in the manner of concealment and hiddenness.

10 וזהו ענין בשכמל"ו ואהבת וגו' דהיינו שלבבו יבין איך שברוך ונמשך שם הארה מאור א"ס ב"ה להיות כבוד מלכותו והארה ההיא היא לעולם ועד למטה עד אין קץ כו'

And this is the meaning of "Blessed be the name of the glory of His kingship forever and ever," "And you shall love," etc.: that is, that his heart should understand how "blessed," that is, drawn down, is the "name," a glimmer of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, to become "the glory of His kingship"; and that glimmer is "forever and ever," downward without end, etc.,

שעי"ז יבוא לאהבה את הוי"ה הוא אור א"ס ב"ה ממש להיות אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך וגו' לאדבקא רוחא ברוחא.

so that through this he will come to love Havayah, which is the very Infinite Light, blessed be He, that [He] be "your G-d," "with all your heart and with all your soul," etc., "to cleave spirit to spirit."

אך כל זה הוא בבחינת ממטה למעלה בואו לפניו שאזי הוא ברננה וכך צריך להיות תחילת עבודת האדם כברייתו של עולם בריש' חשוכא והדר נהורא מדת יום

But all this is in the mode of from below to above, "Come before Him," which then is "with singing." And so must the beginning of a person's service be, like the creation of the world: "first darkness, and then light." The attribute of day,

היינו המשכת אור א"ס ב"ה מלמעלה למטה להתלבש בעולמו' אבי"ע בחינת עבדו את ה' בשמחה שזהו יתרון ומעלת הנשמות על המלאכים שהמלאכים אין להם רק בחינת רנה בלבד שהיא בחי' העלאה והתכללות ממטה למעלה

that is, the drawing down of the Infinite Light, blessed be He, from above to below, to be vested in the worlds of Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah: the aspect of "Serve G-d with joy." And this is the advantage and superiority of the souls over the angels: the angels have only the aspect of singing alone, which is the aspect of ascent and absorption from below to above,

משא"כ נשמת ישראל יש להם עבודה נוספת בבחי' המשכה מלמעלה למטה מההעלם אל הגילוי שכל שמחה היא התגלות הפנימיות וכו'

whereas the souls of Israel have an additional service, in the mode of drawing down from above to below, from concealment to revelation; for all joy is the revealing of the inner dimension (pnimiyus), etc.,

כנודע שבחי' שמחה זו היא מהמשכת אור א"ס ב"ה בתומ"צ (שנתנו לישראל דוקא משא"כ המלאכים בקשו תורה תנה הודך על השמים ולא ניתן כו').

as is known that this joy comes from the drawing down of the Infinite Light, blessed be He, in Torah and mitzvos (which were given specifically to Israel; whereas the angels asked for the Torah, "Set Your majesty upon the heavens," and it was not given [to them], etc.).

וכמ"ש והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום וגו' אנכי מי שאנכי כו' כי הגם שממטה למעלה כתיב בואו לפניו ברננה שא"א להיות בחי' העלאה והתכללות כ"א בבחי' צדקתך ובחי' רננה ברמשא

And as it is written, "And these words which I (Anochi) command you this day," etc.: "I, Who I am," etc. For although, from below to above, it is written, "Come before Him with singing," since there cannot be ascent and absorption except in the aspect of "Your righteousness" and the aspect of "singing in the evening,"

אבל מלמעלה למטה אור א"ס ב"ה מאליו וממילא נמשך גם מבחי' אנכי מי שאנכי כי לפניו ית' כחשיכה כאורה.

nevertheless, from above to below, the Infinite Light, blessed be He, is drawn down of itself and as a matter of course, even from the aspect of "I, Who I am"; for before Him, may He be blessed, "the darkness is as the light."

11 וכמ"ש המשפילי לראות בשמים ובארץ שמים וארץ רוחניות וגשמיות הכל שוה לפניו ית' השוה ומשוה קטן וגדול.

As it is written, "Who lowers [Himself] to look upon heaven and earth": heaven and earth, spirituality and physicality, are all equal before Him, may He be blessed, "Who is equal and makes equal small and great."

והמשכה זו היא ע"י תומ"צ הדברים האלה אשר אנכי וגו' רמ"ח מצות הם רמ"ח איברין דמלכא דהיינו כמשל האיברים שבהם מלובשת הנשמה ובהמשכת האברים נמשכת גם הנשמה המלובשת בהם.

And this drawing down is through Torah and mitzvos: "these words which I (Anochi)," etc. The 248 mitzvos are "the 248 limbs of the King"; that is, as in the analogy of the limbs in which the soul is vested: with the drawing of the limbs, the soul vested in them is drawn as well.

ודרך כלל נחלקים לג' קוין חסד דרוע' ימינא היא בחי' צדקה כו' ותורה היא קו הממוצע (וכנודע שהתורה היא בחינת אברים הפנימיי' ושאר מצות הם אברי' החיצונים כו').

In general, they are divided into three lines: "Chesed (kindness) is the right arm," which is the aspect of charity (tzedakah), etc.; and Torah is the middle line. (As is known, the Torah is the aspect of the inner limbs, while the other mitzvos are the outer limbs, etc.)

וזהו עבדו את ה' הוא א"ס ב"ה הנמשך אורו מלמעלה למטה בתורה ועבודה כו' בשמחה היא שמחה של מצוה ואמרו רז"ל וכן לדבר הלכה והשמחה היא מבחי' גילוי אוא"ס ב"ה ממש על נפשם כו'.

And this is [the meaning of] "Serve G-d": the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, whose light is drawn from above to below in Torah and [divine] service, etc. "With joy": this is the joy of a mitzvah, and our Sages, of blessed memory, said, "and likewise for a matter of halachah"; and the joy comes from the revelation of the very Infinite Light, blessed be He, upon their soul, etc.

והיינו ע"י כי באו לפניו ברננה תחלה כנ"ל והכתוב מדבר מלמעלה למטה עבדו את ה' בשמחה והיאך תבואו למדרגה זו כשתבאו לפניו ברננה:

And this comes about through first "coming before Him with singing," as [explained] above. The verse speaks from above to below, "Serve G-d with joy"; and how will you come to this level? When you "come before Him with singing."

12 ובזה יובן מ"ש רני ושמחי בת ציון כי כנ"י בגלות נק' בת ציון. וביאור ענין ציון יובן בהקדי' להבין מ"ש ימלוך ה' לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללו יה.

With this, what is written, "Sing and rejoice, O daughter of Zion," will be understood, for the Congregation of Israel in exile is called "daughter of Zion." And the explanation of the matter of "Zion" will be understood by first understanding what is written, "G-d shall reign forever (le'olam), your G-d, O Zion, from generation to generation; Halleluyah."

וביאור הענין כי להיות ימלוך ה' לעולם בחינת מקום לדור ודור בחינת זמן היינו ע"י בחינת ציון.

The explanation of the matter is that [for there to be] "G-d shall reign le'olam," the aspect of space, [and] "from generation to generation," the aspect of time, is through the aspect of Zion.

כי הנה כתיב בצלמנו כדמותנו הן רמ"ח פקודין רמ"ח אברין דמלכא והיינו רוחניות המצות ורוחניות התורה כמן שהן למעלה באור א"ס ב"ה שהן הן בצלמנו ממש.

For it is written, "In our image, after our likeness": these are "the 248 commandments, the 248 limbs of the King." That is, the spirituality of the mitzvos and the spirituality of the Torah as they are above, in the Infinite Light, blessed be He, which are truly "in our image."

אך גשמיות המצות כמו שנתלבשו בענינים גשמיים ציצית של צמר ותפלין על הקלף הם רק בחינת ציון מלשון סימן

But the physicality of the mitzvos, as they have been vested in physical matters, tzitzis of wool and tefillin on parchment, are only the aspect of "Zion," in the sense of a sign (tziyun),

כמו ציון המצוינת דהיינו שהמצות הגשמיות הם רומזים להרוחניות שבהם ועל ידם נמשך רוחניות אור א"ס ב"ה

as in "Zion, the distinguished (ha-metzuyenes)"; that is, the physical mitzvos allude to the spirituality within them, and through them the spirituality of the Infinite Light, blessed be He, is drawn down,

כמו טלית וציצית של צמר בבחינת עטה אור כשלמה לבושיה כתלג חיור ושער רישיה כעמר נקא כי ציצית הן בחינת שערות כו'.

like a tallis and tzitzis of wool, in the aspect of "He wraps [Himself in] light as a garment," "His raiment like white snow, and the hair of His head like clean wool"; for tzitzis are the aspect of hairs, etc.

13 וע"ד זה כל המצות וכן התורה ע"י עסק התורה בגשמיות שנתלבשה בענינים גשמיים נמשך אור תורה העליונה הרוחנית שמדברת בענינים רוחניים.

And so too all the mitzvos, and likewise the Torah: through engaging in the Torah in its physical form, as it has been vested in physical matters, the light of the supernal, spiritual Torah, which speaks of spiritual matters, is drawn down.

והרי התורה והמצות גשמיות הם סימנים וציונים להרוחניות. ובהן ועל ידן נמשך אור התורה והמצות מרוחניות לגשמיות והן הן בחי' מקור להיות בחי' מקום וזמן.

Thus the physical Torah and mitzvos are signs and markers (tziyunim) of the spiritual. In them and through them the light of the Torah and mitzvos is drawn from spirituality into physicality; and they themselves are the aspect of the source for the existence of the aspect of space and time.

14 וע"ד זה תקנו רז"ל ברכות המצות לפני כל מצוה ברוך אתה וכו' כי ברוך מלשון המבריך הגפן שכופף ראש הזמורה לארץ ומשם צומח גפן אחר והיינו בחי' השפעה והברכה מעולם ועד עולם

Along these lines our Sages, of blessed memory, instituted the blessings over the mitzvos, before every mitzvah, "Blessed are You," etc. For baruch (blessed) is from the term "one who layers (ha-mavrich) the vine": he bends the head of the shoot into the ground, and from there another vine grows. And this is the aspect of bestowal and blessing (berachah) from world to world.

לכן כתיב גבי יוסף ויקראו לפניו אברך לפי שהיה צדיק המקשר ומשפיע ומבריח מעולם ועד עולם.

Therefore it is written regarding Yosef, "And they called out before him, Avrech," because he was a tzaddik who connects and bestows, and spans (mavriach) from world to world.

15 וענין ברכה זו הוא להיות המשכה והברכה מעולם ועד עולם כדי להיות גילוי מלך העולם להיות בחינת עולם בבחינת מלך

The point of this blessing is that there be a drawing down and blessing from world to world, so that there be a revelation of "King of the world (olam)," that the aspect of "world" be in the aspect of "King,"

דהיינו שיהא גילוי מלכותו יתי' נראה לעין כל העולם שלא יהא העולם בבחינת העלם והסתר על בחינת מלוכה.

that is, that the revelation of His kingship, may He be blessed, be visible to the eye of the whole world, so that the world not be in a state of concealment and hiding over the aspect of kingship.

וכדי להיות גילוי זה אומרים ברוך שיהא ברוך ונמשך בחינת הוי"ה בבחינת אלקינו ומשם יצמח גילוי בחינת מלוכה כמו ענין הברכת הגפן הנ"ל.

And in order for this revelation to come about, we say "Blessed," so that the aspect of Havayah be "blessed," that is, drawn down, into the aspect of "our G-d" (Elokeinu); and from there the revelation of the aspect of kingship will grow, like the matter of layering the vine, mentioned above.

16 והנה כשיש אתערותא דלתתא אזי נק' כנסת ישראל בבחי' ציון וסימן לאור הרוחני הנשפע ונמשך בה.

Now when there is an arousal from below, the Congregation of Israel is called by the aspect of "Zion" and a sign of the spiritual light that flows and is drawn into her.

אבל בגלות נקרא' בת ציון שהיא רק בחינת מקבל מבחי' ציון וכנודע בזוהר מענין איש מזריע תחילה יולדת נקבה

But in exile she is called "daughter of Zion," for she is only in the aspect of a recipient from the aspect of Zion. As is known from the Zohar, regarding [the teaching] "if the man gives seed first, she bears a female,"

דהיינו כשאין אתערותא דלתתא שאזי היא בחינת בת משא"כ ולציון יאמר איש ואיש וגו' אשה מזרעת תחלה יולדת זכר בחי' חסדים

that is, when there is no arousal from below, then she is in the aspect of "daughter." This is not so [with] "And of Zion it shall be said, 'Man and man,'" etc.: "if the woman gives seed first, she bears a male," the aspect of chassadim (kindnesses),

דהיינו בהקדים בחינת רינה ושמחה כנ"ל להיות בואו לפניו ברננה בבחי' רננה ברמשא ממטה למעלה.

that is, by first having the aspect of singing and joy, as [explained] above, so as to be [in the state of] "Come before Him with singing," in the aspect of "singing in the evening," from below to above.

17 וע"ד זה תקנו פסוקי דזמרה להקדים שבחו של מקום כדי שיתפעל הלב. וכן יוצר אור וענין קדושת המלאכים איך

Along these lines [the Sages] instituted Pesukei deZimrah (the Verses of Song), to set forth the praise of the Omnipresent first, so that the heart be stirred. And so too [the blessing] Yotzer Or, and the matter of the angels' Kedushah,

כי והאופנים ברעש גדול כו' הכל הוא בבחי' ממטה למעלה בבחינת רינה לצאת מנרתק הגוף ולבושי נפש הבהמית כו'

how "the Ofanim, with a great noise," etc.: all of it is in the mode of from below to above, in the aspect of singing, to go out of the sheath of the body and the garments of the animal soul, etc.

ואח"כ היא עבודת השמחה בגילוי אוא"ס ב"ה ממש על נפשו בק"ש וכו' משא"כ כשלא תוקדם בחי' הרינה

And afterward comes the service of joy, in the revelation of the very Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, upon his soul, in the reading of the Shema, etc. But when the aspect of singing does not come first,

אזי לא תשכון גלוי השמחה רק היא בחינת נקבה ומקבל מאתערותא דלעילא שהרי מ"מ מאתערותא דלעילא יורד ונמשך אוא"ס ב"ה בכל מצוה שעשה

then the revelation of joy will not dwell [there]; rather, it is only in the aspect of a female and a recipient from an arousal from above. For in any case, from an arousal from above, the Infinite Light, blessed be He, descends and is drawn into every mitzvah that one has done,

וכדכתיב למעני למעני אעשה אלא שאינו כ"א בבחי' חיצוניות משא"כ בואו לפניו להיות נכלל בבחי' פנימיות אינו אלא ברננה.

as it is written, "For My sake, for My sake, I will do [it]." Except that it is only in the aspect of the outer dimension (chitzoniyus); whereas "Come before Him," to be absorbed into the aspect of the inner dimension (pnimiyus), is only "with singing."

18 וזהו שבא הנביא לנחם את בני ישראל אפי' בזמן הגלות שנק' בת ציון ולא ציון שאעפ"כ רני ושמחי והיינו מפני כי הנני בא כו' כי

And this is why the prophet came to comfort the children of Israel even in the time of exile, when they are called "daughter of Zion" and not "Zion": that nevertheless, "Sing and rejoice." And this is because "for behold, I come," etc.

הנה יש אתערותא דלעילא שהיא לעילא לעילא מקום שאין אתערותא דלתתא מגעת שם כלל הוא בחי' סובב כל עלמין ומשם יומשך גילוי שפע ואוא"ס ב"ה גם בבחינת בת

For behold, there is an arousal from above that is exceedingly high (le'eila le'eila), a place that an arousal from below does not reach at all: this is the aspect of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). And from there a revelation of the flow and of the Infinite Light, blessed be He, will be drawn down even into the aspect of "daughter."

וזה יהיה לעתיד לבא שנא' הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד ונחה עליו רוח ה' וגו' והריחו וגו'.

And this will be in the Time to Come, as it is said, "Behold, My servant shall prosper; he shall be exalted and lifted up and be very high"; "and the spirit of G-d shall rest upon him," etc.; "and he shall sense (ve-haricho)," etc.

19 וזהו ולציון יאמר איש ואיש יולד בה פי' שיהא הכל בבחי' איש אפי' בחי' בת

And this is [the meaning of] "And of Zion it shall be said, 'Man and man was born in her'": meaning that all will be in the aspect of "man," even the aspect of "daughter."

והיינו מפני כי הוא יכוננה עליון שהמכון יהיה אור עליון מאד נעלה. וזהו כי הנני בא ושכנתי בתוכך. הנני אני בעצמי כביכול אוא"ס ב"ה ממש.

And this is because "He shall establish her, the Most High (elyon)": that the establishing (machon) will be a supernal (elyon) light, very exalted. And this is [the meaning of] "For behold, I come, and I will dwell in your midst": "Behold, I," I Myself, as it were, the very Infinite Light, blessed be He.

20 וזהו ענין נר חנוכה שתקנו על פתח הבית מבחוץ והוא כענין פתחו לי שערי צדק

And this is the meaning of the Chanukah lamp, which [the Sages] instituted at the entrance of the house, outside. It is like the matter of "Open for me the gates of righteousness,"

פי' שערי צדק הם בחי' מבוא להיות בחי' צדקתך ירננו שע"ד זה תקנו פסוקי דזמרה

meaning: "the gates of righteousness" are the aspect of an entryway to the aspect of "and they shall sing of Your righteousness," in keeping with which [the Sages] instituted Pesukei deZimrah.

אך מי שהוא מבחוץ לפתח שאין לו בחי' רננה והתפעלות הלב לא מפני זה יאבד ח"ו גלוי אוא"ס ב"ה על נפשו

But one who is outside the entrance, who does not have the aspect of singing and the stirring of the heart, will not, G-d forbid, lose the revelation of the Infinite Light, blessed be He, upon his soul because of this.

אלא תקנו להדליק אור ושמן על הפתח מבחוץ שגם מבחוץ לפתח יומשך אוא"ס ב"ה בכל מצוה שעושי' ותורה שלומד.

Rather, [the Sages] instituted the lighting of light and oil at the entrance, outside, so that even outside the entrance the Infinite Light, blessed be He, will be drawn down into every mitzvah that one does and [all] Torah that one learns.

ולא עוד אלא שתקנת חכמים היתה להדליק על הפתח הסמוך לרשות הרבי' מבחוץ דהיינו ברשות הרבים ממש מקום הקליפות לאהפכא חשוכא לנהורא כו' וזהו ונלוו גוים רבים אל ה':

And not only that, but the Sages' ordinance was to light at the entrance nearest the public domain, outside, that is, in the very public domain, the place of the kelipos (the husks), to turn darkness into light, etc. And this is [the meaning of] "And many nations shall join themselves to G-d."

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 9

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above: "Sing and Rejoice, O Daughter of Zion"

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 ביאור ענין רני ושמחי בת ציון. הנה ציון לשון זכר ול' נקבה שהוא בחינת דכר ונוקבא

An explanation of the subject of "Sing and rejoice, O daughter of Zion." Now, "Zion" is a masculine term and a feminine term, which is the level of male and female (dechar and nukva),

דהיינו יסוד דנוק' (וירושלים הוא מל' שבמל' היא בחי' חותם כו' ובת ציון היינו כשיורדת לבי"ע לברר כו'. ורני היינו שיומשך בחי' גבורות דאימא שהן בחינת רשפי אש והסתלקות מחמת התבוננו' באי"ס כו'.

that is, the Yesod (foundation) of Nukva (the feminine / Malchus). (And Jerusalem is the Malchus within Malchus; it is the level of a seal, etc. And "daughter of Zion" is when [Malchus] descends into the worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah (Creation, Formation and Action) to refine, etc. And "Sing" means that the level of the Gevuros (restraints) of Imma (Binah) be drawn forth; they are the level of "flashes of fire" and of withdrawal, out of contemplation of the Infinite One (Ein Sof), etc.

ושמחי חסדים דאימא שהיא בחי' שמחה וגילוי אם הבנים שמחה כו'. וביאור ענין זה יובן בהקדים לבאר ההפרש שבין מלאכים לנשמות.

And "rejoice" is the Chasadim (kindnesses) of Imma, which is the level of joy and revelation: "the mother of the children is joyful…". The explanation of this matter will be understood by first explaining the difference between angels and souls.

הנה המלאכים אין להם רק בחי' רינה ולא שמחה שהרי אין להם עבודת ההמשכה מלמעלה למטה ע"י תומ"צ כו') הוא בחי' גבורות והסתלקות כל בעלי השיר יוצאין בשיר כו' יוצאין מן הכלי.

Now, the angels have only the level of song (rinah) and not joy, for they do not have the service of drawing down from above to below through Torah and mitzvos, etc.) This is the level of Gevuros and withdrawal: "all who have song go out with song…"; they go out of the vessel.

אך המלאכים אין להם בטול כלי שהגוף על עמדו עומד אלא שמתפעל כו'. וזו היא בחי' רנה שהיא בחי' חיצוניות שהרנה הוא ספור שבחו של מקום.

But the angels do not have nullification (bittul) of the vessel, for the body stays standing in its place, except that it is stirred, etc. And this is the level of song, which is the level of the outer dimension (chitzoniyus), for song is the recounting of the praise of the Omnipresent.

3 ועד"מ מי שעומד לפני המלך מה לו להגיד ולספר רק כשיצא לחוץ ידבר כדי להלהיב ולהלהיט כו'

By way of analogy: one who stands before the king, what has he to tell and recount? Only when he goes outside will he speak, in order to kindle and inflame, etc.

ויציאתם בשיר ותענוג שמתענגין במה שמרבין לספר בגדולת א"ס ב"ה ויוצאים ממקומם מעולם לעולם ומהיכל להיכל ומתכללין בהיכלות כו' ומרנני' בניגונים

And their going out is with song and delight, for they delight in recounting at length the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He; and they go out of their place, from world to world and from chamber to chamber, and are absorbed into the chambers (heichalos), etc., and they sing out in melodies.

כי הניגון הוא ענין התפעלות הלב שהוא רק המשכת קול בלא דבור שהקול הוא שיוצא מן הלב בלבד קודם שמתחלק בדבור הפה ויש כמה

For melody is a matter of the heart's being stirred: it is only a drawing-out of voice without speech, for the voice is what comes out of the heart alone, before it divides into the speech of the mouth. And there are several

מיני נגון הכל לפי האהבה יש אהבה בתענוגים ויש אהבה במרירות (שמתמרמר על ריחוקו מחמת האהבה הגדולה) ויש אשר נגעה עד הנפש כו' וכיוצא בזה.

kinds of melody, all according to the love: there is "love with delights," and there is love with bitterness (one is embittered over one's distance, because of the great love), and there is [love] that has reached to the soul, etc., and the like.

ודרך כלל היא בחי' אהבה שהאהב' כוללת כל הבחי' יומם דאזיל עם כולהו יומין עננא דאהרן כו'.

In general, it is the level of love, for love includes all the levels: "yomam" ("by day"), which goes with all the days; "the cloud of Aaron," etc.

וכמו שלא היה רק ענן א' בזכות אהרן ואעפ"כ הם ז' ימי סכות ז' מקיפים שמתחלקים חסד שבחסד גבורה שבחסד כו'.

Just as there was only one cloud in the merit of Aaron, and nevertheless they are the seven days of Sukkos, seven encompassing [lights] (makifim), which divide into Chesed (kindness) of Chesed, Gevurah (restraint) of Chesed, etc.

4 והנה רנה זו היא בחי' גבורות דאימא שהיא האהבה מחמת ריחוק כי לפי הריחוק כך תגדל האהבה וההמשכה ממטה למעלה ביתר שאת להיות נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות כו'. ונפשי אויתיך בלילה.

Now, this song is the level of the Gevuros (restraints) of Imma (Binah), which is love because of distance: for according to the distance, so do the love and the drawing from below to above grow, with greater intensity, so that "my soul yearns, indeed it pines, for the courts…", and "with my soul I desire You in the night."

בלילה דוקא שלא שייך להיות מתאוה אא"כ חסר לנפשו הדבר ההוא שמתאוה אליו והשגת' ריחוק זה הוא מ"ש וצדקתך ירננו וזכר רב טובך יביעו. כי זכר והארה מרב טובך כו'.

"In the night" specifically, for it is not possible to desire unless one's soul lacks the thing one desires. And the grasp of this distance is what is written, "And they shall sing of Your righteousness," and "They shall utter the remembrance of Your abundant goodness": for [it is] a remembrance and an illumination from Your abundant goodness, etc.

5 וכמה צמצומים עד שנמשך בבחי' צדק מלכותא קדישא. ואי לזאת נכספה וגם כלתה נפשם ובטלה לאוא"ס השוכן ומתלבש בבחינת מל' כי אליו ולא למדותיו.

And [there are] many contractions (tzimtzumim) until it is drawn into the level of Tzedek (righteousness), the holy Malchus (sovereignty). Therefore their soul yearns and indeed pines, and is nullified to the Infinite Light (Or Ein Sof) that dwells and is vested in the level of Malchus; for [it is] to Him, and not to His attributes.

רק שאין השגתם באור א"ס אלא במה שנתלבש בבחי' מל' להיות מלך שמו נקי' עליהם שזהו חיותם וקיומם כו'.

Only, their grasp of the Infinite Light is only of what is vested in the level of Malchus: that He be King, His Name called upon them, which is their life-force and their existence, etc.

6 ובזה יובן ענין רננא ברמשא מדת לילה שהמלי כשיורדת לבי"ע ובוקעת המסך כו' הנה מחמת ריחוקה כתיב אלקים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט כו'.

With this we will understand the matter of "song in the evening" (renana be-ramsha), the attribute of night: when Malchus (sovereignty) descends into the worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah (Creation, Formation and Action) and breaks through the screen (masach), etc., then, because of her distance, it is written, "O G-d, do not keep silent; do not hold Your peace, and do not be still…".

ואזי היא בבחי' רינה וזמרה. וכמ"ש נתן זמירות בלילה. וזמרה זו היא התשוקה להתכלל למעלה מתרפקת על דודה כו'.

Then she is in the state of song and hymn, as it is written, "Who gives hymns in the night." And this hymn is the longing to be absorbed above, "leaning upon her beloved…".

ולכן עבודת המלאכים ג"כ ברינה שהרי נמשכים מבחי' מלי ומלי דבריאה הוא מקור וחיות המלאכים דבריאה. ומלי דיצירה וכו'.

Therefore the service of the angels is also with song, since they are drawn from the level of Malchus: the Malchus of Beriah is the source and life-force of the angels of Beriah, and the Malchus of Yetzirah, etc.

אך המלאכים אין להם אלא בחי' רינה בלבד לפי שאין מקורם אלא בחי' מלי בלבד. משא"כ נש"י הם כלולים מכל הפרצופים (נעשה אדם בצלמנו) או"א זו"נ.

But the angels have only the level of song alone, because their source is only the level of Malchus alone. This is not so with the souls of Israel: they are comprised of all the configurations ("Let us make man in our image"): Abba and Imma (Chochmah and Binah), Z'eir Anpin (the emotive attributes) and Nukva (the feminine / Malchus).

ולכן יש להם ג"כ בחי' שמחה היא בחי' המשכה מלמעלה למטה בתומ"צ רמ"ח איברין דמלכא ט"ס דז"א

Therefore they also have the level of joy, which is the level of drawing down from above to below through Torah and mitzvos: "the 248 limbs of the King," the nine Sefiros of Z'eir Anpin.

כי טפ"ט הם פ"א וג"פ פ"א שבכל ספי' יש ג' כלים פנימי חיצון תיכון הם רמ"ג והי"ח (דאימא) המגדילים הם רמ"ח.

For nine times nine is 81; and three times 81, since in each Sefirah there are three vessels, inner, outer and middle, is 243; and [with] the five Chasadim (of Imma) that bring about growth, they are 248.

והמשכה זו בז"א אורייתא מחכמה נפקת ושרשה למעלה מן החכמה תר"ך עמודי אור שבכתר היא גלגלתא ומו"ס דא"א.

This drawing-down is in Z'eir Anpin: "the Torah issues from Chochmah (wisdom)," and its root is above Chochmah, the 620 pillars of light in Keser (the Crown), which is the skull (Gulgalta) and the hidden brain (Mocha Stima'ah) of Arich Anpin.

וכל האורות נמשכין בז"א כל ארחות הוי"ה כו'. פי' ארחות להיות הוי"ה כו' הם בחי' תרי"ג ארחין מחיוורתי כו'.

And all the lights are drawn into Z'eir Anpin: "All the paths of Havayah…". That is, "paths" for Havayah to be, etc.; these are the level of the 613 paths from the "whiteness," etc.

ונש"י הם המקבלים כל האורות הנמשכי' בז"א מלמעלה מעלה מכל הבחי' לפי שהם כלולים מהכל כו' כנ"ל. וזהו עבדו את ה' בשמחה להיות נמשך הוי"ה מלמעלמ"ט.

And the souls of Israel are the ones who receive all the lights drawn into Z'eir Anpin from the very highest of all the levels, since they are comprised of everything, etc., as explained above. This is [the meaning of] "Serve Havayah with joy": that Havayah be drawn down from above to below.

אך מ"מ באו לפניו ברננה. שא"א לבא אל המלך דהיינו להתכלל ממטלמ"ע אלא בבחי' רננה ברמשא מדת לילה.

Yet nevertheless, "Come before Him with song": for it is impossible to come to the King, that is, to be absorbed from below to above, except through the level of song, "song in the evening," the attribute of night.

וצדקתך ירננו בחי' צדק בלבד (שאין העלאת מ"ן של התחתונים מגיע רק עד המל') אבל המשכה מלמעלמ"ט (הוא עד"מ שיבא המלך לכאן)

"And they shall sing of Your righteousness": the level of Tzedek alone (for the raising of mayin nukvin ["feminine waters"] by the lower beings reaches only up to Malchus). But the drawing down from above to below (this is, by way of analogy, as if the king were to come here)

הנה מאליו וממילא נמשך אור א"ס שלמעלה מעלה והיו הדברים האלה אשר אנכי מי שאנכי מצוך כו':

then of itself, as a matter of course, the Infinite Light (Or Ein Sof) that is exceedingly high is drawn down: "And these words which I," Who I am, "command you shall be…".

7 ועתה נבא לביאור וטעם הפסוק הנה כשהמל' במקומה באצי' היא נק' ציון. כי ציון מל' סימן וחותם לפי שאז היא מקבלת כל האורות שלמעל' ממש הנמשכים בז"א בבחי' יסוד דילה נקודת ציון כו'.

Now we will come to the explanation and reason of the verse. When Malchus (sovereignty) is in her place in the World of Atzilus (Emanation), she is called "Zion," for "Zion" is from the term for a sign and a seal, because then she receives all the lights that are truly above, which are drawn into Z'eir Anpin (the emotive attributes), in the level of her Yesod (foundation), the "point of Zion," etc.

דהיינו בחי' תומ"צ. כי עיקר בחי' מצוה הוא במל' שהרי על ידה בא לידי גילוי בפו"מ כו' שביאור המצוה איך ומה היא הוא בז"א וקיום המצוה היא במל'.

That is, the level of Torah and mitzvos. For the main aspect of a mitzvah is in Malchus, since through her it comes to be revealed in actual deed, etc.: the explanation of the mitzvah, how and what it is, is in Z'eir Anpin, and the fulfillment of the mitzvah is in Malchus.

8 וכגון ענין קדש לי כל בכור שהביאור הוא ענין התלבשות חכמה כו'. והקיום בפו"מ הוא ע"י קלף הגשמי והנחה על היד והראש כו'.

For example, the matter of "Sanctify to Me every firstborn": its explanation is a matter of the vesting of Chochmah (wisdom), etc., and its fulfillment in actual deed is through the physical parchment and the placing on the arm and the head, etc.

ולכן הוא בחי' ציון וחותם שנחקקים בה כל האורות עליונים בחי' חכמה שבקדש לי כל בכור כו' נמשך ע"י הקיום בפו"מ.

Therefore this is the level of "Zion" and a seal, in which all the supernal lights are engraved: the level of Chochmah in "Sanctify to Me every firstborn," etc., is drawn down through the fulfillment in actual deed.

וזהו ענין מצות צריכות כוונה שהמצוה היא הקיום בפו"מ והכוונה הוא בחי' האורות עליונים הנמשכין כו' (וכשמקבלת כל האורות אזי היא בבחי' שמחה)

This is the meaning of "mitzvos require intention": the mitzvah is the fulfillment in actual deed, and the intention is the level of the supernal lights that are drawn down, etc. (And when she receives all the lights, then she is in the state of joy.)

אך כשיורדת לבי"ע (שהוא בבחי' רנה וזמירות בלילה רננא ברמשא כנ"ל) אזי נק' בת ציון שאז היא יורדת ובוקעת המסך להתלבש בע' שרים כדי להכניעם כענין ומלכותו בכל משלה.

But when she descends into the worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah (which is in the state of song and "hymns in the night," "song in the evening," as explained above), then she is called "daughter of Zion," for then she descends and breaks through the screen (masach) to vest herself in the seventy princes in order to subdue them, as in "and His kingship rules over all."

והנה עיקר ירידתה הוא בזמן הגלות גלו לאדום שכינה עמהם שאז הוא בבחי' דבור הנפרד מהקול.

Now, her main descent is in the time of exile, "they were exiled to Edom; the Shechinah (Divine Presence) is with them," for then it is in the state of speech separated from the voice.

9 ועי"כ נפשי אויתיך בלילה בגלות ומתרפקת על דודה כו'. אבל בזמן בהמ"ק ותרב חכמת שלמה דקיימא סיהרא באשלמותא.

Through this, "with my soul I desire You in the night," in exile, and "leaning upon her beloved…". But in the time of the Holy Temple, "and the wisdom of Shlomo increased," when "the moon stood in its fullness,"

לא היתה המלכות יורדת בעצמה לבי"ע לברר כו' רק הבירורין נעשו ע"י ישראל בקרבנות שהיה העשן כו'. והקרבנות היו אשה ריח ניחוח כו' ונעשה יחוד עליון באצילות.

Malchus (sovereignty) did not descend herself into the worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah to refine, etc.; rather, the refinements were done by Israel through the offerings, in which there was the smoke, etc. And the offerings were "a fire-offering, a pleasing fragrance…", and a supernal union was brought about in the World of Atzilus (Emanation).

וממילא היו מוכנעים וכפופים להקדושה כו'. ותמיד היו מיחדים השכינה למעלה כו'. ולכן לא נק' בת ציון אלא בזמן הגלות.

As a matter of course, they were subdued and subordinate to holiness, etc. And they would constantly unite the Shechinah (Divine Presence) above, etc. Therefore she is called "daughter of Zion" only in the time of exile.

וע"כ בא הנביא לנחם שאעפ"כ לע"ל תהי' רני ושמחי (ולא עוד אלא שתתעלה בעילוי רב עד שתהיה בב' הבחינות יחד).

Therefore the prophet came to console: that even so, in the time to come there will be "Sing and rejoice" (and not only that, but she will be raised to a great elevation, until she is in both levels together).

והענין כי הנה יש אתעדל"ע גם בלא אתעדל"ת. למעני למעני אעשה שהרי אתעדל"ת הוא בפסוד"ז וק"ש כו' ויש המשכת המצות קודם לכן כמו טלית כו'.

The point is that there is indeed an arousal from above even without an arousal from below: "For My sake, for My sake I will do [it]." For the arousal from below is in Pesukei deZimra and the Shema, etc., and there is the drawing-down of the mitzvos before that, such as the tallis, etc.

רק שההפרש הוא שאינו יורד ונמשך מלמעלה אלא בבחי' חיצוניות. אבל בבחי' פנימיות באו לפניו. לפניו היינו פנימית ברננה דייקא.

Only, the difference is that it descends and is drawn from above only in the outer dimension (chitzoniyus). But in the inner dimension (pnimiyus): "Come before Him"; "before Him" (lefanav) means the inner [dimension]; "with song" specifically.

10 ולע"ל הנני בא ושכנתי בתוכך ממש. והיינו בחי' נאם ה' בחי' דבור כענין שכינה מדברת מתוך גרונו של משה. וכענין ונתתי מטר ארצכם כו'.

And in the time to come, "Behold, I come, and I will dwell in your midst," truly. This is the level of "declares G-d" (ne'um Havayah), the level of speech, as in "the Shechinah (Divine Presence) speaks from within Moshe's throat," and as in "I will give the rain of your land…".

ונתתי עשב כו' שאומר כל אדם בק"ש ע"י שבא לבחי' מס"נ באחד ובכל מאדך הרי נעשה ודברי אשר שמתי בפיך כו'.

"I will give grass…," which every person says in the Shema. Through coming to the level of self-sacrifice (mesirus nefesh) at "One" and at "with all your might," there comes about "And My words which I have placed in your mouth…".

11 ועז"נ האלהים יעננו בקול בקולו ש"מ כו'. הנני בא מלמעלה למטה מאתעדל"ע הנני אני בעצמי למעלה מעלה.

Of this it is said, "And G-d answered him with a voice": with the voice of Moshe, etc. "Behold, I come": from above to below, from an arousal from above. "Behold I" (hineni): I Myself, exceedingly high above.

ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד. דהיינו מפנימית עתיק שהיא פנימית א"א כו' שם יהי' מעלת משיח כו'.

"My servant shall prosper; he shall be exalted and lifted up, and be very high." That is, from the inner dimension (pnimiyus) of Atik, which is the inner dimension of Arich Anpin, etc.: there will be the eminence of Mashiach, etc.

12 ועי"ז ולציון יאמר איש ואיש יולד בה איש סתם. אשה מזרעת תחלה יולדת זכר. ואיש המשכה בוי"ו מאיש העליון כו'.

Through this, "And of Zion it shall be said: Man and man was born in her." "Man," plainly. "If the woman seeds first, she bears a male." And "and man" is a drawing-down through the [letter] vav from the supernal Man, etc.

כי והוא יכוננה עליון דהיינו כי ונחה עליו רוח ה' כו'. והריחו כו'. חוטמא דפרדשקין כו'.

For "and the Most High Himself will establish her"; that is, for "the spirit of G-d will rest upon him…", "and He will make him smell…", "the nose (chotma) of pardashkin…".

ולפי שהוא יכוננה עליון לפיכך יהי' הכל בחינת איש. איש ואיש יולד כו'. ולכן תהי' רנה ושמחה אפי' בת ציון בחי' שנק' בת.

And since "the Most High Himself will establish her," therefore all will be the level of "man": "Man and man was born…". Therefore there will be song and joy even [in] the "daughter of Zion," the level that is called "daughter."

איש מזריע תחלה יולדת בת נקבה (שבחינת בת שמקבלת מאתעדל"ע תתעלה מאד שתקבל מאתעדל"ע העליונה כי והוא יכוננה עליון כו' כנ"ל.

"If the man seeds first, she bears" a daughter, "a female." (For the level of "daughter," which receives from an arousal from above, will be greatly elevated, so that she will receive from the supernal arousal from above, for "the Most High Himself will establish her," etc., as explained above.

וע"כ תהי' רני ושמחי ביחד שהן בחי' העלאה והמשכה בבחי' א' שגם בבחי' שמחה היא ההמשכה שמלמעלה תהי' רנה כו').

Therefore there will be "Sing and rejoice" together, which are the levels of ascent and drawing-down, as one level: for even in the level of joy, which is the drawing-down from above, there will be song, etc.)

וזהו ענין נ"ח שמצותה על פתח הבית מבחוץ ברה"ר. כי הפתח הוא פתחו לי שערי צדק וצדקתך ירננו ומחוץ לפתח הוא בי"ע והדליקו נרות בחצרות קדשך כו'.

This is the matter of the Chanukah lamp, whose mitzvah is at the entrance of the house, on the outside, in the public domain. For the entrance is "Open for me the gates of righteousness" and "they shall sing of Your righteousness," and outside the entrance is the worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah (Creation, Formation and Action): "and they kindled lights in Your holy courtyards…".

ואפי' ברה"ר כו'. ושם ממשיכין הנ"ח שהוא ענין יחוד אור ושמן ופתילה וגוונין שבאור פנימיים ומקיפים כו' הכל ממשיכים גם למטה מטה והיינו בחי' אתעדל"ע בלבד:

And even in the public domain, etc. And there they draw down the Chanukah lamp, which is the matter of the union of light, oil and wick, and the colors in the light, inner and encompassing, etc.: all of it they draw down even to the very lowest. And this is the level of an arousal from above alone.

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 10

מי כה' אלקינו המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ

"Who is like G-d our G-d, Who raises high to sit, Who lowers to see..."

1 מי כה' אלקינו המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ. הנה כתיב כי נר מצוה ותורה אור.

"Who is like G-d our G-d, Who raises [Himself] high to sit, Who lowers [Himself] to see in the heavens and on the earth?" Now, it is written, "For a mitzvah is a lamp, and Torah is light."

הרי שהמשיל הכתוב את המצוה לנר וכתיב נר הוי"ה נשמת אדם שהנשמה נמשלה לנר. וצריך להבין מהו ענין הנר של מצוה ומהו הנר של הנשמה.

We see, then, that the verse likens the mitzvah to a lamp. And it is written, "The lamp of G-d is the soul of man": the soul is likened to a lamp. We need to understand what is meant by the lamp of a mitzvah, and what the lamp of the soul is.

2 והנה ענין הנר הוא שקרוי ע"ש הפתילה כי היא עיקר הנר. אך אין נר בלא שמן.

Now, the matter of the lamp is this: it is named after the wick, for [the wick] is the essential part of the lamp. Yet there is no lamp without oil.

שהשמן הוא הגורם להיות הדלקת הנר בנחת שיהא שוהה ומתעכב זמן מה. ואילולי השמן היי דולק מהר ובמרוצה. והיינו ע"י שהשמן נמשך אחר הפתילה.

For the oil is what causes the lamp to burn gently, so that it lingers and lasts for some time; were it not for the oil, it would burn quickly and in a rush. This is through the oil being drawn after the wick.

והוא נשרף ונכלה באור הנאחז בפתילה עד שהוא כלה לגמרי ולא נשאר ממנו כלום מפני שהוא עולה כולו באש. ומ"מ הפתילה היא עיקר הנר.

And [the oil] is burned and consumed in the light that takes hold in the wick, until it is entirely consumed and nothing at all remains of it, because it rises wholly in the fire. Nevertheless, the wick is the essential part of the lamp.

לפי שהאור הדולק הוא ע"י שנאחז בפתילה. ואלו היה האור נטבע בשמן היה כבה רק שהפתילה היא המחברת את האור אל השמן כשהשמן נמשך אחר הפתילה:

For the burning light comes about through its taking hold in the wick. Were the light to sink into the oil, it would go out; rather, the wick is what joins the light to the oil, as the oil is drawn after the wick.

3 ולהבין משל זה בנמשל בנר מצוה ונר הוי"ה נשמת אדם. צריך להקדי' ענין ואהבת וגו'

To understand this analogy as it applies to the lamp of a mitzvah and to "the lamp of G-d, the soul of man," we must first explain the matter of "You shall love," etc.,

בכל לבבך בב' יצריך ביצ"ט וביצה"ר שלכאורה אינו מובן איך ישוב היצה"ר לאהבה את הוי"ה ע"י האדם והלא לא ישמע אליו.

"with all your heart (levavecha)": with both your inclinations, with the good inclination and with the evil inclination. At first glance this is not understood: how can the evil inclination turn to love G-d through the person? Surely it will not listen to him!

אך הענין הוא כי הנה ביאור ענין יצ"ט ויצה"ר הוא כי נודע שיש בכל אדם ב' נפשות נפש אלהית ונה"ב וכל נפש מתחלקת לשנים. שהם שכל ומדות.

But the matter is this. The explanation of the good inclination and the evil inclination is that, as is known, there are two souls in every person, the G-dly soul and the animal soul, and each soul divides into two, which are intellect and the emotive attributes (middos).

4 והנה עיקר הנפש הוא השכל. כי נה"א עיקרה היא נפש המשכלת ומתבוננת תמיד ומשגת באוא"ס ב"ה.

Now, the core of the soul is the intellect. For the G-dly soul, at its core, is a thinking soul, which constantly contemplates and comprehends the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He.

ואין לה השכלה אחרת. והמדות אהוי"ר הנולדות מן השכל והשגה זו הן הנקראות בשם יצ"ט.

It has no other [subject of] thought. And the emotive attributes (middos), love and awe, born of this intellect and comprehension, are what is called the good inclination.

5 וכן עיקר נה"ב היא המשכלת ומשגת גשמיות עוה"ז וחומריותן שהוא זלעו"ז לעומת נה"א. שהשכל המלובש בענינים גשמיי' הוא הפך ממש מן השכל שבנה"א.

Likewise, the core of the animal soul is [the faculty] that thinks about and comprehends the physicality of this world and its materiality, which is "the one opposite the other" in relation to the G-dly soul. For intellect that is clothed in physical matters is the very opposite of the intellect in the G-dly soul,

שהיא בחי' חכמה עליונה בחי' חכים ולא בחכמה ידיעא. למעלה מן השכל המושכל ומושג בגשמיות.

which is the level of supernal Chochmah (wisdom), the level of "wise, but not with a knowable wisdom," above intellect that is conceived and grasped in physical terms.

6 והשכל המושכל ומושג בגשמיות ע"פ שכל אנושי הוא שקר והפך ממש מחכמת אלהות שהיא חכמת אמת והמדות הנולדות משכל הגשמי הן הנק' בשם יצה"ר

And intellect that is conceived and grasped in physical terms, by human reason, is falsehood, the very opposite of divine wisdom, which is the wisdom of truth; and the emotive attributes (middos) born of the physical intellect are what is called the evil inclination.

וצריך האדם לאכפייא לון שלא יתנהג ע"פ מדות שנולדו מן השכל הגשמי. רק ואהבת את הוי"ה אלקיך בכל לבבך. היינו בהגביר כח נה"א המשכלת.

A person must subdue them, so as not to conduct himself according to emotive attributes born of the physical intellect, but only [according to] "You shall love Havayah your G-d with all your heart." That is, by strengthening the power of the thinking G-dly soul.

7 ומתבונן באוא"ס בפסוק ראשון דק"ש שמע ישראל. שמע לשון הבנה כי הוי"ה הוא אלהינו פי' אלהינו הוא ענין

And one contemplates the Infinite Light in the first verse of the Shema, "Hear, O Israel." "Hear" is a term for understanding: that Havayah is our G-d (Elokeinu). The meaning of "our G-d" is the matter of

ההתהוות בחי' ממכ"ע וסוכ"ע הוא נמשך מבחי' הוי"ה היה הוה ויהיה שהוא אוא"ס ב"ה שהוא בחי' אין והתהוות היש הוא מאין ממש.

bringing into being, the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin) and the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). It is drawn from the level of Havayah, "He was, He is and He will be," which is the Infinite Light, blessed be He, which is the level of ayin (nothing); and the bringing into being of something (yesh) is truly from nothing.

8 והתהוות זו נמשך תמיד יש מאין כמאמר ובטובו מחדש בכל יום תמיד כו'. והוא הוי"ה אחד אתה הוא קודם שנבה"ע ואתה הוא כו'.

This bringing into being, something from nothing, is drawn down continually, as in the saying, "And in His goodness He renews every day, continually," etc. And He, Havayah, is One: "You are He before the world was created, and You are He," etc.

שאין התהוות העולמות פועלים בו שום שינוי ח"ו. לפי שאינו דומה מעשה הקב"ה למעשה בו"ד.

For the bringing of the worlds into being effects no change at all in Him, G-d forbid, because the work of the Holy One, blessed be He, is not like the work of flesh and blood.

שמעשה אנוש הנה כח הפועל ממש הוא בנפעל. כמו עד"מ כשעושה דבר פונה א"ע ומעמיק שכלו בדבר שהוא עושה.

For in the work of a human being, the power of the maker is actually in the thing made. For example, when he makes something, he turns himself [to it] and immerses his intellect deeply in the thing he is making.

9 וע"כ הדבר שעושה פועל בו שינוי בכח שכלו. אבל התהוות העולמות מאוא"ס ב"ה אין פועלים בו שום שינוי ח"ו. וה' אחד כמו קודם שנבה"ע.

Therefore the thing he makes effects a change in him, in the power of his intellect. But the bringing of the worlds into being from the Infinite Light, blessed be He, effects no change at all in Him, G-d forbid; and Havayah is One, just as before the world was created.

לפי שבשכמל"ו שכל התהוות העולמות וקיומם וחיותן אינן אלא מבחי' מלכותו ית' שבמה שהוא מלך עליהם מחיה ומהוה אותם דהיינו בחי' שמו ית' בלבד.

For [the meaning of] "Blessed be the name of the glory of His kingdom forever and ever" is that all the bringing of the worlds into being, their existence and their life-force, come only from the level of His Malchus (sovereignty), may He be blessed: in that He is King over them, He gives them life and brings them into being. This is only the level of His Name, may He be blessed.

10 ושם שייך כח הפועל בדבר ה' שמים נעשו כי דבר מלך שלטון כתיב מלכותך מלכות כ"ע.

And it is there [in His Malchus] that the power of the maker applies: "By the word of G-d the heavens were made," for "the word of a king is sovereign." It is written, "Your kingship is the kingship of all worlds,"

יחיד חי העולמים מלך כנודע. וכאשר יעמיק האדם שכלו ומחשבתו בזה בעומק בינתו ובעומקא דלבא.

"the Unique One, Life of the worlds, King," as is known. And when a person immerses his intellect and thought deeply in this, in the depth of his understanding and in the depth of the heart,

אזי תבטל הנפש החיונית מהשכלתה בגשמיות בתגבורת הנפש האלהית המשכלת ומתבוננת בגדולת א"ס ב"ה להוליד

then the vital soul will cease from its thinking about physical things, through the ascendancy of the G-dly soul, which thinks about and contemplates the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, so as to give birth,

מרוח בינתה והתבוננותה אהבה עזה כרשפי אש לדבקה בו יתי בדביקה וחשיקה וחפיצה בהתלהבות עצומה עד כלות הנפש כמ"ש נכספה וגם כלתה נפשי וגו'.

out of the spirit of its understanding and contemplation, to a fierce love like flashes of fire, to cleave to Him, may He be blessed, with cleaving, yearning and desire, in an immense burning fervor, until the soul is consumed (kelos hanefesh), as it is written, "My soul longs, indeed it is consumed," etc.

11 ועמך לא חפצתי בארץ כלה שארי ולבבי וגו'. ואזי תהיה החכמה שבנפש החיונית כשמן הנמשך אחר הפתילה

"And besides You I desire nothing on earth; my flesh and my heart are consumed," etc. Then the Chochmah (wisdom) in the vital soul will be like oil that is drawn after the wick,

שהיא נר ה' נשמת אדם שהנשמה היא הפתילה המחברת אור האהבה עזה ורשפי אש להאיר בנה"ב עד שתכלה ותכסוף ג"כ לדבקה בו בדביקה חשיקה כו'.

which is "the lamp of G-d, the soul of man": the soul is the wick that joins the light of the fierce love and the flashes of fire, to shine in the animal soul, until it too is consumed and longs to cleave to Him, with cleaving and yearning, etc.

ולהיות ואהבת וגו' בכל לבבך וגדול יהי' כח כלות הנפש הבהמית ביתר שאת בבחי' שמן הנכלה ועולה עד שנעשה ממנו כולו אש של אור הנר

And so there will be "You shall love," etc., "with all your heart"; and great will be the animal soul's power to be consumed (kelos hanefesh), with surpassing strength, in the manner of oil that is consumed and rises until all of it becomes the fire of the lamp's light,

ע"י בחי' צעק לבם והוא התהפכות בחי' האש שבה. ורשפי אש אהבה עזה כו'. וזהו נר של הנשמה שהיא מהתבוננות נפש האלהית עצמה:

through the level of "their heart cried out," which is the transformation of the fire within it, and "flashes of fire," a fierce love, etc. And this is the lamp of the soul, which comes from the contemplation of the G-dly soul itself.

12 וענין נר של המצוה היא שהמצוה יש לה סגולה פרטית להעלות את נה"ב ולקשרה באוא"ס ב"ה כמא' אק"ב בקדש העליון שהוא למעלה מן ההשתלשלות.

And the matter of the lamp of the mitzvah is that the mitzvah has a special virtue (segulah) to raise the animal soul and bind it to the Infinite Light, blessed be He, as in the words "Who has sanctified us with His commandments": with the supernal holiness, which is above the chain of descending worlds (hishtalshelus).

כי המצות הם לבושין ונק' לבוש מלכות שהם בחי' מקיפים שמקיפים ומלבישים את הנפש מראשה

For the mitzvos are garments, and they are called "royal garments," for they are encompassing levels (makifim), which encompass and clothe the soul from its head

ועד רגלה להיות צרורה בצרור החיים את ה' ממש שעי"ז מעלה את הנפש כמו האדם כשהוא לבוש יכולין להמשיך אותו ע"י לבושו.

to its feet, so that it be "bound up in the bond of life with G-d," truly. Through this [the mitzvah] raises the soul, just as when a person is clothed, he can be drawn along by his garment.

13 וכן כצרור אבן במרגמה. שע"י שצרור בחרט זורקין אותו למעלה יותר. הכלל שכל בחי' מקיף הוא העלאה למעלה.

So too, "like a stone bound in a sling": because it is bound in a pouch, it is thrown higher. The rule is that every level of makif is an elevation upward.

ולכן לובשין טלית ותפלין קודם התפלה להמשיך בחי' מקיף למעלה להעלות את נה"ב בתפלה כנודע שאין התחתון עולה למעלה עד שיורדת תחלה הארה מלמעלה. והתפלה היא עליית נה"ב.

Therefore one puts on tallis and tefillin before prayer, to draw a level of makif above, so as to raise the animal soul in prayer; for, as is known, the lower does not rise upward until an illumination first descends from above. And prayer is the ascent of the animal soul.

ולכן התפלה היא נוסחא אחת בכל יום כל ימי חייו של אדם הקצובים לו ימי שנותינו בהם שבעים שנה הם כפי נצוצות נפש הבהמיית שצריכין להעלות (משא"כ נפש האלהית היא נצחית) וכל יום נעשה בחי' חדשה.

Therefore prayer is one text every day, [for] all the days of a person's life that are allotted to him, "the days of our years are seventy years," correspond to the sparks of the animal soul that must be raised (which is not so with the G-dly soul, which is eternal); and each day a new aspect comes into being.

וצריך להעלות גם אותו נצוץ שמתחדש והכל היא העלאה אחת (משא"כ לימוד התורה צריך דוקא ללמוד בכל יום דבר חדש)

That spark too, which is newly formed, must be raised, and it is all one elevation (which is not so with the study of Torah: one must specifically learn something new every day).

ולכן כל המצות נקראות בשם צדקה כי צדקה תרומם גוי שע"י הצדקה וחסד שעושין למטה להחיות רוח שפלים ועני חשוב כמת.

Therefore all the mitzvos are called by the name tzedakah (charity), for "tzedakah raises up a nation": through the tzedakah and kindness that one does below, to revive the spirit of the lowly, and a poor person is considered as dead,

כן ויותר מכן לאין קץ נמשך רוח חיים מלמעלה מחיי החיים ב"ה להחיות מתים ממש בבחי'

so, and infinitely more than this, a spirit of life is drawn down from above, from the Life of life, blessed be He, to revive those who are truly dead, in the manner of

ימין מקרבת וימינו תחבקני ממש באור המקיף שמלמעלה לרומם ולהעלות את הנפש למעלה מעלה באוא"ס ב"ה ממש וזהו ענין נר מצוה:

"the right hand draws near," and "His right hand embraces me," truly, with the encompassing light from above, to exalt and raise the soul higher and higher, into the Infinite Light, blessed be He, itself. And this is the matter of the lamp of a mitzvah.

14 אך התורה אור הוא המשכת אוא"ס ב"ה מלמעלמ"ט. והיא אור וגילוי אוא"ס ב"ה ממש שלמעלה מעלה מהשתלשלות שירידת והדרגת סדר השתלשלות היא בחי' העלם והתלבשות אוא"ס ב"ה להיות התהוות מהות אחר מהות באופנים ומינים שונים.

But "Torah is light" is the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, from above to below. It is the light and revelation of the Infinite Light, blessed be He, itself, which is far above the chain of descending worlds (hishtalshelus); for the descent and gradation of the order of hishtalshelus is the level of concealment and enclothement of the Infinite Light, blessed be He, so that one entity after another may come into being, in different modes and kinds.

15 וכמ"ש ישת חשך סתרו שהוא חשך והעלם ולא אור וגילוי. ועל התורה נאמר מגלה עמקות מני חשך.

As it is written, "He made darkness His hiding place": this is darkness and concealment, not light and revelation. And of the Torah it is said, "He reveals deep things out of darkness."

וממעמקים קראתיך הוי"ה. וזהו תכלית בריאת האדם להמשיך על נפשו אוא"ס ב"ה שלמעלה מן ההשתלשלות.

And: "From the depths I have called You, G-d." And this is the purpose of the creation of man: to draw down upon his soul the Infinite Light, blessed be He, that is above the chain of descending worlds (hishtalshelus),

להיות אור א"ס ב"ה שורה למטה כמו למעלה כמ"ש אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים. כלומר כשם שאני ראשון קודם שנבה"ע.

so that the Infinite Light, blessed be He, rests below as above, as it is written, "I am first and I am last, and besides Me there is no G-d." That is to say: just as "I am first," before the world was created,

16 ואחרון לאחר שנברא העולם. כן מבלעדי דהיינו באמצעות בשעת בריאת העולם יהי' אור א"ס ב"ה נמשך למטה שיהי' בטול העולם במציאות כמו קודם שנברא ואחר שנברא והיינו ע"י התורה כי אורייתא מחכמה נפקת.

and "last," after the world was created, so "besides Me" (mibaladai), that is, in the middle, at the time of the world's creation, the Infinite Light, blessed be He, will be drawn down below, so that there will be the nullification (bittul) of the world in its existence, as before it was created and after it was created. And this is through the Torah, for "the Torah comes forth from Chochmah."

17 וכמ"ש לכבודי בראתיו. כבו"ד בגימטריא ל"ב הם ל"ב נתיבות חכמה. בראתיו בחי' תלמוד. יצרתיו בחי' משנה. ועשיתיו בחי' מקרא.

And as it is written, "For My glory (kevodi) I created it." Kavod (glory) is numerically thirty-two: these are the thirty-two paths of Chochmah. "I created it" is the level of Talmud; "I formed it" is the level of Mishnah; "and I made it" is the level of Scripture (Mikra).

שכולם הם בבחי' חכמה ואור א"ס ב"ה שורה ומתגלה בחכמה שאין שם שום הסתר פנים.

For all of them are on the level of Chochmah, and the Infinite Light, blessed be He, rests and is revealed in Chochmah, where there is no hiding of the Face at all.

18 ושם הוא בחי' אני ה' לא שניתי כמו קודם שנברא העולם. ולכן רב יהודא דכולי תנויי' בנזיקין הוה לזכות את הזכאי. ולחייב את החייב.

And there is the level of "I, G-d, have not changed," as before the world was created. Therefore Rav Yehudah, all of whose learning was in [the order of] Nezikin, [learned] to acquit the innocent and to convict the guilty,

להפריד ביניהם. בכדי להפריד החיצונים מהקדושה ויתפרדו כל פועלי און כו'. ולכן היה פטור מן התפלה לפי שהיתה תורתו אומנתו כר' שמעון בן יוחאי וחביריו.

to separate between them, in order to separate the external forces from holiness, and "all workers of iniquity shall be scattered," etc. Therefore he was exempt from prayer, because his Torah was his occupation, like Rabbi Shimon ben Yochai and his colleagues.

והיינו מפני שרב יהודא היה אדם גדול מאד עד שאמר עליו שמואל אין זה ילוד אשה דאימתא דמאריה עליה שהי' בחינת ביטול לאוא"ס ב"ה שהמשיך עליו בק"ש.

This was because Rav Yehudah was a very great man, so much so that Shmuel said of him, "This one is not born of a woman," for the awe of his Master was upon him: he was in a state of self-nullification (bittul) before the Infinite Light, blessed be He, which he drew upon himself in the recitation of the Shema.

(כי מן הק"ש לא היה פטור ואפילו ר' שמעון בן יוחאי וחביריו אלא מן התפלה)

(For he was not exempt from the recitation of the Shema; and even Rabbi Shimon ben Yochai and his colleagues [were exempt] only from prayer.)

והיתה תורתו ג"כ בבחי' בטול ממש בבחי' ואשים דברי בפיך. ודברי אשר שמתי בפיך וכמארז"ל מתניתין מלכתא.

And his Torah, too, was in a state of true self-nullification, on the level of "And I have put My words in your mouth" and "My words which I have placed in your mouth," and as our Sages, of blessed memory, said, "Our Mishnah is a queen,"

בחי' מלך שמצוה וגוזר שיהי' הפסק כך כי מלך במשפט יעמיד ארץ לזכות את הזכאי כו'. שיש ב' בחי'. בחי' עבד שלומד כדי שידע רצון המלך.

the level of a king, who commands and decrees that the ruling shall be so, for "a king establishes the land through justice," to acquit the innocent, etc. For there are two levels: the level of a servant, who learns in order to know the king's will,

19 ובחי' מלך שבעת לימודו הוא הגוזר ומצוה לעצמו כו' וז"ש ויהי בישרון מלך לפי ששכינה היתה מדברת מתוך גרונו של משה.

and the level of a king, who at the time of his learning is himself the one who decrees and commands, etc. And this is what is written, "And there was a king in Yeshurun," because the Shechinah (Divine Presence) spoke from within Moshe's throat.

וכך ר' שמעון בן יוחאי וחביריו ורב יהודא לפי מדרגתו. שכפי ערך בטול נפשו לאור א"ס ב"ה.

And so too Rabbi Shimon ben Yochai and his colleagues, and Rav Yehudah according to his level: for in proportion to the self-nullification (bittul) of one's soul before the Infinite Light, blessed be He,

ככה היתה המשכת אור א"ס ב"ה בתורתם ועבודתם. והמשנה המדברת בפיהם היא דבר ה' ממש. ועי"ז נמשך בטול העולם במציאות למטה כמו למעלה:

so was the drawing down of the Infinite Light, blessed be He, into their Torah and their service. And the Mishnah that spoke from their mouths is truly the word of G-d. Through this, the nullification of the world in its existence is drawn down below as above.

20 והנה אור התורה הזה נאחז ומתחבר במצוה כי כל התורה שלפנינו הן תושב"כ ושבע"פ עיקרן ויסודותן היא במצות שע"ז נאמר ותמלא כדה ותעל.

Now, this light of the Torah takes hold in the mitzvah and is joined to it, for the entire Torah before us, both the Written Torah and the Oral Torah, has its essence and foundations in the mitzvos. Of this it is said, "And she filled her jug and went up."

כ"ד ספרין דאורייתא כו' שהן בחי' כד שנשאב מים העליון חכמה עלאה של א"ס ב"ה שהוא עד אין קץ ותכלית וע"ז נאמר והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך. אנכי דייקא.

"The twenty-four (kaf-dalet) books of the Torah," etc., which are the level of a jug (kad) with which the supernal water is drawn, the supernal Chochmah of the Infinite One, blessed be He, which is without end or limit. And of this it is said, "And these words which I (Anochi) command you shall be": "Anochi," specifically.

21 והמצוה היא הפתילה שמתלבשת בנפש השכלית והחיונית להעלות' ולקשרה באור התורה שהיא בחי' חכים ולא בחכמה ידיעא הפך שכל אנושי ובה שורה א"ס ב"ה כמ"ש ה' בחכמה יסד ארץ.

And the mitzvah is the wick, which clothes itself in the intellectual and vital soul, to raise it and bind it to the light of the Torah, which is the level of "wise, but not with a knowable wisdom," the opposite of human intellect, and in which the Infinite One, blessed be He, rests, as it is written, "G-d founded the earth with wisdom."

אך צריך להקדים התבוננות של נפש האלקית היא נר ה' נשמת אדם כדי להיות ואהבת וגו' בכל לבבך כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח וכמ"ש אם ישים אליו לבו וגו'

But one must first [engage in] the contemplation of the G-dly soul, which is "the lamp of G-d, the soul of man," so that there will be "You shall love," etc., "with all your heart"; for "spirit brings spirit and draws down spirit," and as it is written, "If he sets his heart toward Him," etc.,

עד שתהיה חכמה שבנפש החיונית בחי' השמן הנמשך אחר הפתילה של מצוה להתכלל ממש באור התורה שתתהפך ממש מהפוך אל הפוך משכל אנושי המושג לשכל חכמת התורה חכמת אלהית בחי' חכים ולא בחכמה ידיעא כו'

until the Chochmah in the vital soul becomes the level of the oil that is drawn after the wick of the mitzvah, to be truly absorbed in the light of the Torah, so that it is truly transformed from one extreme to its opposite, from comprehended human intellect to the intellect of the wisdom of the Torah, divine wisdom, the level of "wise, but not with a knowable wisdom," etc.

שלכן נתלבשה בענינים גשמיים וכל ענינים גשמיים כלולים בה כמו כל צמח האדמה ופרי העץ בסדר זרעים.

This is why [the Torah] is clothed in physical matters, and all physical matters are included in it, such as all that grows from the ground and the fruit of the tree, in the order of Zeraim (Seeds),

וכל בעלי חיים בסדר קדשים. כדי לברר ולהפך הכל בקדושה. וימלא כבוד ה' את כל הארץ הלזו הגשמית כו':

and all living creatures, in the order of Kodashim (Holy Things), in order to refine everything and transform it into holiness. "And the glory of G-d shall fill all the earth," this physical [earth], etc.

22 וזהו המגביהי לשבת. פי' המגביה י' הוא י' שבה' שהדל"ת הוא בחי' דלית. דלית ליה מגרמיה כלום נעשה ה' ע"י היו"ד שבתוכה

And this is [the meaning of] "Who raises high to sit." The explanation: hamagbihi means "raises the yud (י)," the yud that is in the heh (ה). For the dalet (ד) is the level of dalis ("there is not"): "it has nothing at all of its own"; it becomes a heh through the yud within it.

והיינו בחי' המצוה שמצדק נעשה צדקה. וצדקה תרומם גוי ע"י שמגביה את בחי' היו"ד שבה' למעלה מעלה באוא"ס ב"ה ממש.

And this is the level of the mitzvah, for from tzedek (צדק) comes tzedakah (צדקה); and "tzedakah raises up a nation," by raising the level of the yud in the heh higher and higher, into the Infinite Light, blessed be He, itself.

לשבת להיות בחי' מכון לשבתך דהיינו שתהא שם השראת אוא"ס ב"ה ממש שהיא בחי' ישיבה

"To sit": to be the level of "a place for Your dwelling," that is, that there be there the resting of the Infinite Light, blessed be He, itself, which is the level of sitting,

דהיינו בחי' ירידה והשפלה אצלו כביכול וכמ"ש וישב ה' מלך לעולם. כי להיות מלך לעולם היא בחי' ישיבה והשפלה כי על מי ימלוך כו'.

that is, a level of descent and lowering on His part, as it were; as it is written, "G-d sits as King forever (le'olam)." For to be King over the world (le'olam) is the level of sitting and lowering, for over whom would He reign? etc.

23 וזו היא העלאה שע"י המצות ממטה למעלה. אבל התורה אור היא המשכה מלמעלה למטה המשפילי לראות בשמים תושב"כ. ובארץ תושבע"פ.

And this is the elevation that comes through the mitzvos, from below to above. But "Torah is light" is a drawing down from above to below: "Who lowers [Himself] to see in the heavens," the Written Torah, "and on the earth," the Oral Torah.

ושם הוא לראות בחי' ראיה והתגלות אוא"ס ב"ה למטה כמו למעלה. ולא בחי' שמע ישראל

And there it is "to see": the level of sight and of the revelation of the Infinite Light, blessed be He, below as above, and not the level of "Hear, O Israel,"

דהיינו התבוננות שבנפש האלהית שהיא בחי' שמיעה בלבד אלא כמ"ש כי עין בעין יראו וגו':

that is, the contemplation in the G-dly soul, which is only the level of hearing; rather, as it is written, "For they shall see eye to eye," etc.

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 11

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 להבין ביאור הדברים ע"פ המגביהי לשבת כו'. הנה צריך להקדים שני הקדמות. הא' מ"ש בפרדס הטעם שמכל הדברים נוכל להוציא שמן.

To understand the explanation of the matters on [the verse] "Who raises Himself up to sit," etc.: we must first lay down two introductions. The first is what is written in the Pardes: the reason why we are able to extract oil from all things,

כמו שעושין בתקון הרפואות. הוא לפי שכולם בחכמה עשית ונמצא בכל הדברים מלובש בחינת חכמה זהו בחינת השמן שהוא בחי' חכמה

as is done in the preparation of medicines. It is because "You made them all with wisdom," so that in all things the level of Chochmah (wisdom) is enclothed; and this is the level of the oil, which is the level of Chochmah,

כמ"ש בזוהר דיין הוא בינה ושמן חכמה. ולכן כתיב אשה חכמה מתקוע כי תקוע אלפא לשמן.

as is written in the Zohar, that wine is Binah (understanding) and oil is Chochmah. And therefore it is written, "a wise woman from Tekoa," for "Tekoa is foremost for oil."

3 והנה שמן הטוב ושמן המשחה הוא בחכמה דקדושה שבע"ס עליונות. וע"ז נאמר כשמן הטוב כו' זקן אהרן כו'

Now, the good oil and the anointing oil are in the Chochmah of holiness that is in the ten supernal Sefiros. And of this it is said, "Like the good oil," etc., "the beard of Aharon," etc.,

וכמ"ש בזוהר ויקרא ופ' אמור. אבל שאר כל השמנים הם מנוגה ובנוגה הוא בחי' חכמה שבשכל אנושי.

as is written in the Zohar, [Parshas] Vayikra and Parshas Emor. But all the other oils are from nogah, and in nogah is the level of the Chochmah that is in human intellect.

4 והקדמה השנית הוא פי' מ"ש ותורה אור. כי הנה פי' אוא"ס הוא מל' דא"ס שבה כל הצמצום הנז' בתחלת ספר עה"ח. שנעשה בחי' צמצום בהאור להיות נעשה מקום פנוי וחלל שהכל הוא באוא"ס בהאור דוקא.

The second introduction is the meaning of what is written, "and the Torah is light." For the meaning of the Infinite Light (Or Ein Sof) is the Malchus (sovereignty) of the Infinite One (Ein Sof), in which is the whole tzimtzum (contraction) mentioned at the beginning of the book Etz Chaim: that a tzimtzum came about in the light, so that a vacated space and a void would come to be. For all of it is in the Infinite Light, in the light specifically,

5 ולא במהו"ע ממש ח"ו. והכוונה בצמצום זה הוא כדי שאח"כ ע"י עבודת האדם בעוה"ז שיתהוה ע"י צמצום זה יומשך להיות גלוי מל' דא"ס כמו קודם שנברא.

[and] not in His very essence and being, G-d forbid. And the intent of this tzimtzum is that afterward, through the service of man in this world, which comes into being through this tzimtzum, [the light] will be drawn down, so that there is a revelation of the Malchus of the Infinite One as before [the world] was created.

פי' כמו שהאור הוא קודם הצמצום כך יהיה ממש הגלוי למטה שלא יסתיר הצמצום כלל.

That is: just as the light is before the tzimtzum, so exactly will the revelation be below, so that the tzimtzum will not conceal at all.

6 וכמ"ש אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי וגו'. פי' אני ראשון כמו שהיה קודם הצמצום ואני אחרון היינו כמ"ש ונשגב ה' לבדו כו'.

As it is written, "I am first and I am last, and besides Me," etc. That is: "I am first," as [He] was before the tzimtzum; and "I am last" means as it is written, "And G-d alone shall be exalted," etc.

ומבלעדי היינו באמצעות שנעשה בחי' הצמצום וההסתר יהיה ג"כ אין לנו מלך אלא אתה שיהיה גלוי הבטול שלא יהיה הסתר והעלם. והמשכה זו היא ע"י התורה.

And "besides Me" refers to the middle, when the level of tzimtzum and concealment has come about: there too it will be [that] "we have no King but You," so that the self-nullification (bittul) is revealed and there is no concealment or hiding. And this drawing down is through the Torah.

וזהו ותורה אור שממשיך בחי' גילוי אוא"ס כמו קודם הצמצום גם לאחר הצמצום. (וזהו מתניתין מלכתא המשכת גלוי מלכות דא"ס האור שלמעלה מהצמצום).

And this is [the meaning of] "and the Torah is light": that it draws down the level of the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof) as [it was] before the tzimtzum, also after the tzimtzum. (And this is [the meaning of] "the Mishnah is a queen": the drawing down of the revelation of the Malchus of the Infinite One, the light that is above the tzimtzum.)

וזהו ענין רב יהודא כולי תנויי' בנזיקין הוה והי' פטור מן התפלה כו' לפי שההשתלשלות הם בחי' העלם והסתר

And this is the matter of Rav Yehudah: "all the learning was in Nezikin," and he was exempt from prayer, etc. For the chain of descending worlds (hishtalshelus) is [a matter] of hiding and concealment,

כמ"ש ישת חשך סתרו דזה קאי על התהוות בחי' הכתר כי החכמ' נק' אור שהוא בחי' גלוי

as it is written, "He made darkness His concealment." This refers to the coming into being of the level of Keser (the Crown); for Chochmah (wisdom) is called light, being the level of revelation,

כמ"ש ראשית חכמ' ראשית הגלוי והכתר שלמעלה מן החכמה ואינו מאיר ומתגלה נק' אצלנו בשם חשך לפי שאינו מושג.

as it is written, "the beginning of wisdom": the beginning of revelation. And Keser, which is above Chochmah and does not shine and become revealed, is called, with respect to us, by the name "darkness," because it is not grasped.

וכמ"ש בזהר פ' בראשית (דל"ב ע"א) (ועמ"ש ע"פ שחורה אני כו' בענין שהתורה ניתנה אש שחורה ע"ג אש לבנה).

As is written in the Zohar, Parshas Bereishis (page 32a). (And see what is written on [the verse] "I am black," etc., on the subject that the Torah was given as black fire upon white fire.)

וגם לכן נק' הכתר חשך שהוא העלם לאוא"ס והחכמה היא העלם הכתר שאינו מאיר כ"א ע"י החכמה נמצא החכמה מעלים ומסתיר על הכתר.

And also for this reason Keser is called darkness: it is a hiding of the Infinite Light. And Chochmah is a hiding of Keser, which does not shine except through Chochmah; it follows that Chochmah hides and conceals Keser.

ולכן נק' קו המדה בוצינא דקרדוניתא מלשון חטי קרדנייתא שהוא ענין קדרות ושחרות לפי שצ"ל מדה וגבול עד כאן בחי' חכמה.

And therefore the measuring line (kav hamiddah) is called botzina dekardinusa, from the term "kardenaisa wheat" (chitei kardenaisa), which denotes dimness and blackness; because there must be measure and limit: "up to here is the level of Chochmah,"

7 וע"כ בחי' בינה כו'. שכ"ז הוא חשך ולא אור. אבל אור הוא גלוי הבטול להיות אוא"ס למטה כמו למעלה מהצמצום כו'.

[and] "up to here is the level of Binah (understanding)," etc. All this is darkness and not light. But light is the revelation of the bittul, that the Infinite Light (Or Ein Sof) be below as [it is] above the tzimtzum, etc.,

וכמו שהוא קמיה ית' שהצמצום אינו אלא לגבי העולמות כנודע. והיינו דוקא ע"י התורה מגלה עמקות מני חשך ממעמקים קראתיך הוי"ה

just as it is before Him, may He be blessed, for the tzimtzum is only in relation to the worlds, as is known. And this is specifically through the Torah: "He reveals deep things out of darkness"; "Out of the depths I have called You, G-d."

כי התורה היא בחי' חכמה שנמשכה ממלכות דא"ס (שהיא בחי' מו"ס דעתיקא שבחי' כתר ועתיק נק' מלי דא"ס. וכנודע שמבחי' מלי דא"ק נעשה כתר לאצי')

For the Torah is the level of Chochmah, which is drawn from the Malchus of the Infinite One (Ein Sof) (which is the level of the hidden brain (mocha stima'ah) of Atik; for the level of Keser and Atik is called the Malchus of the Infinite One; and, as is known, from the level of the Malchus of Adam Kadmon came the Keser of [the World of] Atzilus),

ושם שורה אור א"ס ב"ה בבחי' לא שניתי ממש שאין שם העלם והסתר כלל. וכמ"ש יהי אור זו חכמה והכתר נק' אויר.

and there the light of the Infinite One, blessed be He, rests in the manner of "I have not changed," exactly, for there is no hiding or concealment there at all. And as it is written, "Let there be light": this is Chochmah; and Keser is called avir (air).

ורב יהודה שהיה אדם גדול מאד היה יכול להמשיך בטול עליון ע"י שהיה בטל בעצמו בק"ש כי מן הק"ש לא היה פטור רק מן התפלה.

And Rav Yehudah, who was a very great man, was able to draw down the supernal bittul through being himself nullified (batel) in Krias Shema; for he was not exempt from Krias Shema, only from prayer.

8 ורצה להמשיך גם בנזיקין מקום הקליפות שהם ארבעה אבות נזיקין שיהיה בלע המות לנצח וכמו שיהי' לע"ל בעת תח"ה שיחיו העצמות ויקרם עליהם עור ובשר

And he wished to draw [it] down also into Nezikin, the place of the kelipos (husks), which are the four principal categories of damage, so that "He will swallow up death forever," as will be in the time to come, at the time of the resurrection of the dead, when the bones will live and skin and flesh "will be formed over them,"

כמ"ש גבי עצמות דיחזקאל שיהיה גשמיות ממש ואעפ"כ יהיו נהנין מזיו השכינה בלי אכילה ושתיה לפי שיומשך בטול עליון גם בגשמיות ממש וכמארז"ל עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש שיהא קודש שורה למטה.

as is said regarding the bones of Yechezkel: that it will be actual physicality, and nevertheless they will delight in the radiance of the Shechinah (Divine Presence) without eating and drinking, because the supernal bittul will be drawn down also into actual physicality. And as our Sages, of blessed memory, said, "In the future, 'holy' will be said before the righteous": that holiness will rest below.

9 ועל דרך זה היתה תורתו של רב יהודא ושל רבי שמעון בן יוחאי שהיתה תורתם אומנתם שהיתה תורתם בבחינת בטול ממש לאור אין סוף ולא הם המדברים ד"ת אלא דבר ה' בפיהם כו'.

In this way was the Torah of Rav Yehudah and of Rabbi Shimon ben Yochai, whose Torah was their occupation: their Torah was in a state of actual self-nullification (bittul) to the Infinite Light (Or Ein Sof), and it was not they who spoke the words of Torah; rather, the word of G-d was in their mouth, etc.

10 וזהו ענין מתניתין מלכתא כמלך שמצוה כו'. שיש בחי' עבד שלומד כדי שידע רצון וגזירת המלך. ויש בחינת מלך שהוא הגוזר עצמו כו'.

And this is the matter of "the Mishnah is a queen," like a king who commands, etc. For there is the level of a servant, who studies in order to know the will and the decree of the king; and there is the level of a king, who is himself the one who decrees, etc.

ולכן במרע"ה נאמר ויהי בישרון מלך כו'. נמצא היוצא מהקדמה זו השניה דפי' ותורה אור הוא שע"י עסק התורה בבטול ממשיכים בחינת אוא"ס ממש שלמעלה מהצמצום שיהי' מתגלה למט' בעשי'

And therefore it is said of Moshe Rabbeinu, peace be upon him, "And he was king in Yeshurun," etc. It follows that the conclusion of this second introduction, on the meaning of "and the Torah is light," is that through occupation with the Torah in self-nullification (bittul) one draws down the level of the actual Infinite Light (Or Ein Sof) that is above the tzimtzum, so that it will be revealed below, in [the World of] Asiyah,

כמו שהיה רב יהודה תנויי' בנזיקין להפך חשוכא דוקא לנהור' [ועמ"ש בפ' בראשית ע"פ צאנה וראנה.

as Rav Yehudah was [engaged in] learning in Nezikin, to transform darkness, specifically, into light. And see what is written in Parshas Bereishis on [the verse] "Go out and see."

11 ועפ"ז יובן ענין הנר והאור דרך כלל. כי הנה הפתילה זהו חוט ועליו נמשך האור ובחי' החוט רומז לבחי' צמצום האור שע"י הצמצום נמשך רק קו וחוט לבד

On this basis the matter of the lamp and the light will be understood in general terms. For the wick is a thread, and upon it the light is drawn; and the thread alludes to the tzimtzum (contraction) of the light, for through the tzimtzum only a line (kav) and a thread were drawn.

ואח"כ נמשך קו זה להאיר במדה ומשקל ונק' קו המדה ויש בזה כמה בחי' בענין הקו המדה ונק' ג"כ פתיל (וכמ"ש בזוהר פקודי דף רל"ג ע"א) ע"פ ופתיל פשתים בידו וקנה המדה כו'.

And afterward this line was drawn forth to give light by measure and weight, and it is called the measuring line (kav hamiddah). There are several aspects in this matter of the measuring line, and it is also called a cord (pesil) (as is written in the Zohar, Pekudei, page 233a) on [the verse] "and a linen cord in his hand, and the measuring reed," etc.:

ולזמנין קנה המדה ולזמנין קו המדה ועל דא פתיל וקנה כו' דקנה המדה זהו ענין המדידה דעלמא דאתכסייא שנק' ים שמדה זו הוא ע"י הקנה שגדל אצל המים.

"At times the measuring reed and at times the measuring line, and therefore a cord and a reed," etc. For the measuring reed is the matter of the measuring of the hidden world, which is called the sea; this measure is by means of the reed, which grows beside the water.

12 ומדידו דעלמא דאתגליא הנק' יבשה הוא ע"י פתיל כו'. ועכ"פ בחי' הפתילה זהו בחי' קו המדה.

And the measuring of the revealed world, which is called dry land, is by means of the cord, etc. In any case, the level of the wick is the level of the measuring line.

אך האור הנתלה בפתילה זהו בחי' תורה אור שהוא המשכת אוא"ס שלמעלה מהצמצום והמדה וכמ"ש ארוכה מארץ מדה

But the light that hangs on the wick is the level of "Torah is light," which is the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof) that is above the tzimtzum and the measure, as it is written, "Its measure is longer than the earth";

וכמ"ש במ"א שזהו ענין הברכות דיעקב ע"י יצחק דוקא כי יצחק הוא בחי' גבורי' דע"י שרש ומקור קו המדה לכן נתברך יעקב על ידו.

and as is explained elsewhere, that this is the matter of Yaakov's blessings [coming] specifically through Yitzchak: for Yitzchak is the level of the Gevurah (restraint) of Atik Yomin, the root and source of the measuring line, and therefore Yaakov was blessed through him.

שהברכה היא מטל השמים זו מקרא ומשמני הארץ זו משנה. שעי"ז יומשך תוספת אור יותר לאין שיעור על עיקר האור שע"פ המדה כו'.

For the blessing is "of the dew of heaven": this is Scripture; "and of the fat of the earth": this is Mishnah; so that through this an added light will be drawn down, immeasurably more, beyond the essential light that is according to the measure, etc.

ועיקר אחיזת האור בפתילה הוא ע"י כליון השמן שהוא בירור חכמה דק"נ שכל אנושי כנ"ל בהקדמה ראשונה. והיינו כשהוא נכלל באור שבטל לגמרי לבחי' ותורה אור]:

And the main hold of the light on the wick is through the consuming of the oil, which is the refinement of the Chochmah of kelipas nogah, human intellect, as mentioned above in the first introduction; that is, when it is absorbed into the light that is entirely nullified to the level of "and the Torah is light."

13 ועתה נבא לביאור הענין. לבאר ענין שני הבחי' נר. האחד מ"ש נר הוי"ה נשמת אדם שהנשמה לבדה היא בחי' נר. ובנר יש השלשה בחי' הנ"ל.

Now we will come to the explanation of the matter: to explain the two kinds of lamp. The first is what is written, "The lamp of G-d is the soul of man," in which the soul alone is a lamp; and in a lamp there are the three aspects mentioned above:

אור ופתילה ושמן. א"כ יש כ"ז בהנשמה עצמה. הנר הב' הוא כמ"ש כי נר מצוה ותורה אור. ויש בזה ג"כ ג' בחינות הנ"ל.

light, wick and oil. If so, all of this is in the soul itself. The second lamp is as it is written, "For a mitzvah is a lamp, and the Torah is light"; and in this too there are the three aspects mentioned above.

והענין כי הנה נר הוי"ה נשמת אדם היא נה"א (ולא הנה"ב שעדיין צריכה להתברר ואינה נק' בשם נר הוי"ה דהא לא כתיב נר אלקים)

The explanation is: "the lamp of Havayah, the soul of man," is the G-dly soul (and not the animal soul, which still needs to be refined and is not called by the name "lamp of Havayah," for it is not written "lamp of Elokim"),

שהיא א"צ תקון לעצמה והיא הפתילה שממשכת האור הוא הבטול העליון אוא"ס מלי דא"ס ששם הוא התחלת הקו וחוט המתלבש בע"ס דאצי' מקור ושרש נה"א.

which does not need rectification (tikkun) for itself. And it is the wick that draws down the light, which is the supernal bittul, the Infinite Light (Or Ein Sof), the Malchus of the Infinite One (Ein Sof), where the beginning of the line (kav) and thread is, which is enclothed in the ten Sefiros of [the World of] Atzilus, the source and root of the G-dly soul.

ונקראת הנה"א ג"כ פתילה יעקב חבל נחלתו. על כן בכח הנה"א להמשיך האור והבטול עד שהשמן הוא חכמה שבשכל אנושי שבנפש השכלית דנוגה נמשך אחר הפתילה.

And the G-dly soul is also called a wick: "Yaakov is the cord of His inheritance." Therefore it is in the power of the G-dly soul to draw down the light and the bittul, until the oil, which is the Chochmah (wisdom) in human intellect that is in the intellectual soul of nogah, is drawn after the wick.

14 והנה השמן הנמשך אחר הפתילה הוא השורף ונכלה הכל עד שנעשה ממנו אש גמור שהוא הגורם הדלקת האש הרבה לפי שהוא הוא הדולק עד שנתהפך ממש להיות כאש משא"כ הפתילה.

Now, the oil that is drawn after the wick is what burns and is entirely consumed, until it becomes complete fire. It is what causes the great kindling of the fire, for it is the very thing that burns, until it is actually transformed to be like fire; which is not so with the wick.

והכח הזה בשמן דק"נ יותר מבנה"א הפתילה הוא לפי שעיקרו מעולם התהו שהוא למעלה מעלה

And this power in the oil of kelipas nogah, more than in the G-dly soul, the wick, is because its essential [root] is from the World of Tohu, which is very high above

(כי בתהו היה רבוי האור שזהו יותר מבחי' המדה דקו המדה דתקון) אלא לפי שהיו זת"ז נשברו.

(for in Tohu there was an abundance of light, which is more than the level of the measure of the measuring line of Tikkun); but because they were one beneath the other, they shattered.

דהיינו לפי שלא הי' התכללות וההתכללות הוא התקון שנמשך דרך קוים כמ"ש באילן. וזהו ענין נשמת אדם א' דם

That is, because there was no inter-inclusion; and inter-inclusion is Tikkun, which is drawn by way of lines (kavim), as is written in the Ilan. And this is the matter of "the soul of adam (man)": alef, dam (blood).

כמו שהדם סובב והולך בכל האברים נעוץ תחלתן בסופן עד שלכאב הראש מקיז דם ברגל כו'. כך הוא המשכת הנשמה נפש אלקית.

Just as the blood circulates and goes through all the limbs, "their beginning wedged in their end," to the point that for a headache one lets blood from the foot, etc., so is the drawing down of the soul, the G-dly soul.

15 והכל הוא רק כדי לברר הנפש השכלית שתתהפך ממש באש שלמעלה שיהי' מאיר בה אור א"ס ממש כמו למעלה כי מתהו ממש נעשה תקון שמעקודים נקודים נעשה ברודים.

And all of this is only in order to refine the intellectual soul, so that it be actually transformed into the fire above, so that the Infinite Light (Or Ein Sof) actually shine in it as above. For from Tohu itself Tikkun is made: from Akudim [and] Nekudim, Berudim is made.

וזאת היא בחי' נר הנשמה שהיא נפש אלקית שהיא הפתילה שעיקר הנר היא הפתילה והשמן הוא בירור הנפש השכלית. ומזה נעשה אור הוא הבטול העליון כו' כנ"ל.

And this is the level of the lamp of the soul: the G-dly soul is the wick, for the essence of the lamp is the wick, and the oil is the refinement of the intellectual soul. And from this light is made, which is the supernal bittul, etc., as mentioned above.

16 והנה הטעם שנק' הבטול הזה בשם אור. וגם מה שנמשך ע"י כליון השמן דוקא שהוא הוא שנעשה אש ואור גמור.

Now, [as for] the reason that this bittul is called by the name "light," and also why it is drawn specifically through the consuming of the oil, for it is the oil that becomes fire and complete light,

משא"כ הפתילה. וכבר מילתא אמורה שהוא מפני ששרשה מעולם התהו. אך ביאור הענין הוא ע"פ המבואר בדוכתי טובא.

which is not so with the wick: it has already been said that this is because its root is from the World of Tohu. But the explanation of the matter is according to what is explained in many places:

איך שיש ב' בחי' אהבה ויראה. האחת האהבה והיראה שהיא מוגבלת לפי שיעור השגת הנפש כו'.

that there are two levels of love and awe. The first is the love and awe that is limited according to the measure of the soul's comprehension, etc.

17 והב' הוא האה"ר ויראה עצומה למעלה מכדי אשר תוכל הנפש שאת בהשגתה כו'. והיא הבאה מבחי' ההתבוננות בסוכ"ע המקיף לכל העולמות בשוה. ובחי' הראשונה נק' בכל נפשך. ועד"ז הי' אהוי"ר של הנשמה בג"ע לפ"ע ההשגה.

The second is the great love and immense awe, beyond what the soul can bear in its comprehension, etc.; and it comes from contemplation of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), which surrounds all the worlds equally. The first level is called "with all your soul." And in this way was the love and awe of the soul in Gan Eden, according to the measure of [its] comprehension.

18 והשנית נק' בכל מאדך. כי מאד פי' בלי גבול. היינו שאין כלי הלב מכיל האהבה ויראה העצומ' עד שנעשה בחי' אור מקיף.

The second is called "with all your might (me'odecha)." For me'od means without limit; that is, the vessel of the heart cannot contain the immense love and awe, until it becomes the level of an encompassing light (Or Makif).

וזהו בחי' תשובה בחילא יתיר. פי' יתיר על הכלי. ולזה היה תכלית ירידת אור הנשמה מג"ע לעוה"ז בכדי שתבא לבחי' בכל מאדך שהתשובה אינה

And this is the level of teshuvah (return) "with surpassing strength": "surpassing" means beyond the vessel. And for this was the purpose of the descent of the light of the soul from Gan Eden to this world: that it come to the level of "with all your me'od," for teshuvah is [possible]

רק בעוה"ז כי ע"י אהוי"ר זו שבלי גבול ע"ז ממשיך אוא"ס הבלי גבול שלמעלה מהצמצום

only in this world. For through this love and awe that is without limit, one thereby draws down the limitless Infinite Light (Or Ein Sof) that is above the tzimtzum;

משא"כ ג"ע נק' זיו השכינה ע"י צמצום. ביו"ד נברא עוה"ב כו'. ולכן יפה שעה א' בתשובה כו'.

whereas Gan Eden is called "the radiance of the Shechinah (Divine Presence)," [which comes] through tzimtzum: "with the yud the World to Come was created," etc. And therefore, "Better is one hour in teshuvah," etc.

19 והנה בחי' אה"ר זו דמאדך נק' או"ח. והטעם שנק' בשם אור הוא כי הנה אנו רואים ההפרש בין אש ואור למים אשר מן האש יוכלו להדליק זמ"ז עד אין קץ וגבול

Now, this level of the great love of me'od is called Or Chozer (returning light). And the reason it is called by the name "light" is that we see the difference between fire and light, and water: from fire one can kindle one from another without end or limit,

משא"כ במים שיש גבול להשפעתם שאפי' יהיו מים הרבה יכלו או יחסרו כשישתו מהן עם רב.

which is not so with water, for there is a limit to what it gives: even if there is much water, it will run out or diminish when a great multitude drinks from it.

משא"כ באש שאפי' מאור נר אחד יוכלו להדליק נר מנר עד שלא יהיה כלה כלל לעולם ונמצא שאע"פ שהאש הדולק מצד עצם הרי הוא בע"ג כמו המים

Not so with fire: even from the light of one lamp one can light lamp from lamp, until it never runs out at all. It follows that although burning fire, in itself, is a limited thing, like water,

אבל מ"מ יש בו בחי' כח בלתי מוגבל מה שיוכלו להמשיכו מנר לנר בלי שיכלה לעולם משא"כ במים שהם מוגבלים

nevertheless there is in it a level of unlimited power, in that it can be drawn on from lamp to lamp without ever running out; which is not so with water, which is limited.

ולכן נמשל הקב"ה לאש דוקא כמ"ש אש אוכלה הוא כי אני הוי"ה לא שניתי בין קודם שנבה"ע וכו' לפי שההמשכה היא רק הארה בעלמא שאינו נוגע למהו"ע.

And therefore the Holy One, blessed be He, is likened specifically to fire, as it is written, "He is a consuming fire"; for "I, G-d, have not changed," whether before the world was created, etc., because the drawing forth is only a mere glimmer, which does not affect His essence and being.

20 וזה כמשל האש שהמדליק נר מנר אינו מחסר בנר הראשון ולכן אין לו קץ. משא"כ במים שנעשה חסרון כו' ע"כ יהיו כלים לגמרי ברבוי המשכות

This is like the analogy of fire: one who lights lamp from lamp does not diminish the first lamp, and therefore it has no end. Not so with water, in which a lack is caused, etc.; therefore it will be entirely used up through many drawings,

משא"כ האש אינו כלה ע"י רבוי הדלקות ממנו לפי שאין נעשה שום חסרון בו כלל רק ע"ד הארה:

whereas fire is not used up through many kindlings from it, because no lack at all is caused in it; only [something] in the manner of a glimmer.

21 והנה ע"פ משל זה באש הגשמי דאע"פ שהוא בע"ג ממש מ"מ יהיה ממנו המשכה בלי גבול כמו"כ יובן הנמשל בענין אהבה דבכל מאדך. דפי' מאד היינו בלי גבול למעלה מהגבלת כלי הנפש.

Now, from this analogy of physical fire, that although it is truly limited, nevertheless an unlimited drawing forth will come from it, so too the thing it illustrates will be understood regarding the love of "with all your might (me'odecha)." For me'od means without limit, above the limitation of the vessel of the soul.

22 והנה ודאי מובן לכל דאין ר"ל שהיא אהוי"ר שבלי גבול וקץ ממש כי איך שייך זה שבאדם יהיה אהוי"ר שבלי גבול ממש.

Now, it is surely understood by everyone that this does not mean that it is love and awe that is truly without limit or end; for how could it be that in a human being there should be love and awe that is truly without limit?

אלא הכוונה שהיא יותר מהגבלת הכלי השכל ומדות שבאדם. שאין כח בכלים אלו להכיל ולהגביל אהוי"ר זו בתוכן כ"א היא יתיר יותר מכלים אלו

Rather, the intent is that it is more than the limitation of the vessels of intellect and emotive attributes (middos) in a person: these vessels do not have the power to contain and limit this love and awe within them; rather, it is surpassing, beyond these vessels.

ולכן נק' בכל מאדך מאד שלך פי' לגבי כלי שלך נק' אהבה רבה זו מאד ובלי גבול אבל באמת היא בגבול.

And therefore it is called "with all your me'od," your me'od: that is, relative to your vessel, this great love is called me'od and without limit; but in truth it is within limit.

23 ואעפ"כ כיון שלגבי האדם היא בחי' בכל מאדך ובחי' בחילא יתיר לכן ע"י"ז ממשיך ממש אוא"ס ב"ה שלמעלה מהצמצום שהוא הבלי גבול אמיתי

Nevertheless, since relative to the person it is the level of "with all your me'od" and the level of "with surpassing strength," therefore through it one actually draws down the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, that is above the tzimtzum, which is the true limitlessness.

נמצא עם היות אה"ר זו מצד עצם בעלת גבול מ"מ להיותה יותר מגבול וכלי של הנפש ע"כ פועלת המשכה מבחי' בלי גבול ממש דהיינו אוא"ס ממש

It follows that although this great love is, in itself, possessed of limit, nevertheless, because it is more than the limit and vessel of the soul, it therefore effects a drawing down from the level of what is actually without limit, namely the actual Infinite Light.

ולכן נק' אה"ר זו בשם אור שהוא ממש כמשל האור והאש אע"פ שהוא בע"ג יש ממנו המשכה בלי גבול משא"כ במים וכו'.

And therefore this great love is called by the name "light": it is exactly like the analogy of light and fire, which, although limited, has an unlimited drawing forth from it; which is not so with water, etc.

ועד"ז יובן מעלת אהבת רשפי אש בכל מאדך על בחי' אהבה הנמשכת כמים שהוא בחי' בכל נפשך.

And in the same way will be understood the superiority of the love of "flashes of fire," "with all your me'od," over the level of love that flows like water, which is the level of "with all your soul."

24 והנה אה"ר זו נתהוה בהנשמה דוקא ע"י התלבשות' בגוף ונה"ב שאז תבא לבחי' תשובה בחילא יתיר

Now, this great love comes into being in the soul specifically through its being enclothed in the body and the animal soul, for then it comes to the level of teshuvah (return) "with surpassing strength";

משא"כ אהבת הנה"א קודם התלבשותה בגוף היה בבחי' גבול וכלי כפי השגת הנפש כו'. ולכן נק' הנה"א פתילה שהפתיל' זהו דבר מוגבל בעצם וכמו פתיל וקו המדה

whereas the love of the G-dly soul before its enclothing in the body was in a state of limit and vessel, according to the soul's comprehension, etc. And therefore the G-dly soul is called a wick, for the wick is something limited in essence, like the cord and the measuring line.

אבל ע"י התלבשותה בנה"ב ואז השמן דבירור הנפש השכלית שמנוגה ששרשה מעולם התהו הוא נמשך אחר הפתילה דנה"א ע"י"ז דוקא יתהפך השמן לאור

But through its enclothing in the animal soul, when the oil of the refinement of the intellectual soul, which is from nogah, whose root is from the World of Tohu, is drawn after the wick of the G-dly soul, through this specifically the oil will be transformed into light,

שהוא בחי' אה"ר דבכל מאדך ובטול עליון יותר מהכלי וכמו רב יהודה דאימתא דמאריה עליה.

which is the level of the great love of "with all your might (me'odecha)," and a supernal bittul beyond the vessel, like Rav Yehudah, upon whom was the awe of his Master.

לכן נק' אה"ר זו בשם או"ח שהוא אור הנמשך מהבירור דק"נ ששרשן מעקודי' נקודים כנ"ל אלא שע"ז נמשך אח"כ מלמעלה למטה אוא"ס ממש והוא בחי' ותורה אור.

Therefore this great love is called Or Chozer (returning light), for it is light drawn from the refinement of kelipas nogah, whose root is from Akudim [and] Nekudim, as mentioned above; but through this, afterward, the actual Infinite Light (Or Ein Sof) is drawn from above to below, and this is the level of "and the Torah is light."

25 וכ"ז הוא בחי' נר הנשמה אך אין נשמה בלא מצוה כי לא ע"ה חסיד ולא בור ירא חטא.

And all this is the level of the lamp of the soul. But there is no soul without mitzvah, for "an ignorant man is not pious, and a boor does not fear sin."

וגם מצוה בלא נשמה אינה כלום כי כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו.

And also, a mitzvah without a soul is nothing, for "whoever says, 'I have nothing but Torah,' does not even have Torah."

26 ולכן צריך להיות גם שניהם. והענין כי נר מצוה שהמצוה היא נר והיינו פתילה. והענין

Therefore there must be both. The explanation is that in "a mitzvah is a lamp," the mitzvah is the lamp, that is, the wick. And the explanation is

כי הדברים שנעשה בהן המצוה הן ג"כ מעולם התהו. אך המצוה היא ג"כ בחי' מקיף שנמשך ע"י קיום המצוה מקיף עליון

that the things with which the mitzvah is done are also from the World of Tohu. But the mitzvah is also the level of an encompassing [light] (makif), for through the fulfillment of the mitzvah a supernal makif is drawn down.

ולכן המצות הן לבושים ובגדי מלכות להיות ע"י הנשמה צרורה בצרור החיים שמלבשת ומקפת את הנשמה להעלותה כי כל דבר שצריך לעלות מקיפין אותו סביב.

And therefore the mitzvos are garments and royal robes, so that through them the soul will be "bound up in the bond of life"; for [the mitzvah] clothes and encompasses the soul in order to raise it, for anything that needs to ascend is encompassed all around.

27 וע"י זה המקיף המקיפו הוא עולה כמו שזורקין את האבן ע"י קירטא כו' מה שלא היה עולה כלל מעצמו ולהפך בעבירה ג"כ מלפפתו כו'

And through this makif that encompasses it, it ascends, as one throws a stone by means of a sling, etc., something that would not rise at all by itself. And conversely, with a transgression too, "it wraps around him," etc.

ולכן לובשים הטלית ותפילין קודם התפלה כנודע שכל דבר שצריך להעלותו מלמטה יורד מתחלה אור העליון והוא אור המקיף שהוא המעלה כנ"ל.

And therefore we put on the tallis and tefillin before prayer: as is known, for anything that must be raised from below, the supernal light first descends, and this is the encompassing light (Or Makif), which is what raises [it], as mentioned above.

ובזה תתהפך הנפש השכלית באור שלמעלה בתפלה ולכן מתפללין בכל יום נוסח אחד (משא"כ תורה היא צריכה דוקא התחדשות ע' זוהר בראשית בהקדמה)(די"ב ע"ב)

And through this the intellectual soul will be transformed into the light above, in prayer. And therefore we pray every day the same text (whereas Torah requires, specifically, renewal; see the Zohar, Bereishis, in the Introduction, page 12b:

ולאפשא לה בכל יומא שבכל יום מעלה ניצוץ מנפש החיוני' כי כל ימי שנותינו בהם שבעים שנה הם כ"כ נצוצות מנפש החיונית שצריך לברר משא"כ נה"א היא נצחית.

"and to make it fruitful every day"). For every day one raises a spark of the vital soul; for all "the days of our years, in them seventy years," are that many sparks of the vital soul that must be refined; whereas the G-dly soul is eternal.

נמצא המצוה היא בחי' פתילה שבה וע"י נכלה השמן באור כך ע"י המצוה היא עליית נפש השכלי' דק"נ

It follows that the mitzvah is the level of the wick: in it and through it the oil is consumed into the light, and so through the mitzvah there is the ascent of the intellectual soul of kelipas nogah,

וגם קלף התפלין דק"נ ומעות הצדקה ליכלל באוא"ס ב"ה כי שרש המצות הם במל' דאצי' כי תורה היא בחי' ז"א.

and also of the parchment of the tefillin, of kelipas nogah, and of the money of charity, to be absorbed into the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He. For the root of the mitzvos is in the Malchus of [the World of] Atzilus, for Torah is the level of Z'eir Anpin (the emotive attributes),

28 ומצות הן במל' מצות המלך. אך לפי שנעוץ סופן בתחלתן הרי המל' דאצי' עולה עד מל' דא"ס ממש.

and mitzvos are in Malchus: "the commands of the King." But because "their end is wedged in their beginning," the Malchus of Atzilus rises up to the very Malchus of the Infinite One (Ein Sof).

ולכן ע"י עולה נפש השכלית באוא"ס ממש כנודע שאחר הבירור משם ב"ן נעשה שם ס"ג כו':

And therefore through this the intellectual soul rises into the very Infinite Light (Or Ein Sof), as is known that after the refinement, from the Name Ban the Name Sag is made, etc.

29 וזהו המגביהי דהיו"ד אחר ההי"א הוא יתיר אלא דר"ל שעלייה זו דמל' דאצי' הנק' ה' שיהיה עולה כ"כ למעלה במל' דא"ס הוא ע"י היו"ד והוא היו"ד שבתוך ההי"א.

And this is [the meaning of] HaMagbihi (Who raises Himself up): the yud after the hei is superfluous; but [the verse] means to say that this ascent of the Malchus of Atzilus, which is called hei, so that it rises so high up into the Malchus of the Infinite One, is through the yud, and this is the yud within the hei.

כי מל' דאצי' היא בחי' דל"ת דלית לה מגרמה כלום ובהמשכת המצוה נעשה בתוכה יו"ד ונעשית ע"י בחי' ה' וע"י היו"ד שבתוכה היא עולה למעלה באוא"ס מל' דא"ס

For the Malchus of Atzilus is the level of a dalet, for "it has nothing of its own"; and through the drawing down of the mitzvah a yud comes to be within it, and through this it becomes the level of a hei; and through the yud within it, it rises up into the Infinite Light, the Malchus of the Infinite One.

וזהו פי' המגביהי שעליית הה' היא מל' דאצי' במל' דא"ס הוא ע"י היו"ד שבתוך הה' שהוא הנמשך ע"י קיום המצוה.

And this is the meaning of HaMagbihi: the ascent of the hei, which is the Malchus of Atzilus, into the Malchus of the Infinite One is through the yud within the hei, which is what is drawn down through the fulfillment of the mitzvah.

ובו וע"י היא העלייה הזאת [וביאור זה עפמ"ש בזוהר פ' ויחי (דרל"ב סע"ב) בפי' יהי שם כו' מאי שנא דקאמר יהי

In it and through it is this ascent. And the explanation of this is according to what is written in the Zohar, Parshas Vayechi (end of page 232b), on the meaning of "Let the Name be," etc.: "Why does it say yehi (let it be)?

אלא יהי רזא דאמשכותא מההוא אתר עילאה דאיהו סתים דקאמרן דאיהו י"ה עד רזא דברית דאיהו יו"ד תתאה כגוונא דיו"ד עלאה שירותא

Rather, yehi is the mystery of the drawing forth from that supernal place which is hidden, of which we have spoken, which is yud-hei, down to the mystery of the covenant, which is the lower yud, like the upper yud: the beginning

כסופא ובגין כך יהי רזא דאמשכותא מטמירא דכל טמירין עד דרגא תתאה ובמלה דא אתקיים כל עובדא דבראשית כד"א יהי רקיע כו' עכ"ל.

like the end. And therefore yehi is the mystery of the drawing forth from the most hidden of all hidden down to the lowest level; and by this word the whole work of creation was established, as it says, 'Let there be a firmament,' etc." End of quotation.

וכ"ה בזוהר בראשית (די"ו ע"ב) והפי' הוא כי י"ה הם חו"ב שהחכמה נק' יו"ד שהיא בחי' נקודה והיינו לפי כי ראשית חכמה

And so it is in the Zohar, Bereishis (page 16b). The explanation is that yud-hei are Chochmah and Binah: Chochmah is called yud, being the level of a point. That is because "the beginning of wisdom"

דהיינו ראשית הגילוי מא"ס ב"ה וראשית הגילוי א"א להיות רק בחי' נקודה כדי שיוכלו לסבול ולהכיל כמו המעיין בתחלת יציאתו מהמקור הוא קטן רק אח"כ בהתרחקו מהמקור מתרחב ונעשה נהר.

means the beginning of revelation from the Infinite One, blessed be He; and the beginning of revelation can only be the level of a point, so that they will be able to bear and contain [it], like a spring, which at the start of its emergence from the source is small, and only afterward, as it moves away from the source, widens and becomes a river.

וזהו ה' ראשונה שהיא בחי' רחובות הנהר אבל החכמה שהיא קרובה יותר לא"ס והיא בחי' מעיין הוא רק נקודה. והיינו ג"כ בחי' בטול.

And this is the first hei, which is the level of "the broad places of the river"; but Chochmah, which is closer to the Infinite One and is the level of the spring, is only a point. And this is also the level of bittul.

30 והנה כשצ"ל אח"כ המשכה לבחי' מל' דאצי' שהיא עלמא דאתגלייא מקור דבי"ע והיא בחי' שם ה' שם דוקא שהוא הגלוי לזולתו הנה המשכה זו ע"י יסוד ז"א והוא ג"כ בחי' יו"ד.

Now, when afterward there must be a drawing down to the level of the Malchus of [the World of] Atzilus, which is the revealed world, the source of [the Worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah, and is the level of "the Name of G-d" — "Name" specifically, which is the revelation to another — this drawing down is through the Yesod (foundation) of Z'eir Anpin, and it too is the level of a yud.

31 וזהו ענין יו"ד תתאה רזא דברית. וזהו יהי שם ה' מבורך כו' שלהיות הגלוי בבחי' מל' הנק' שם הוא ע"י יהי חו"ב ביסוד.

And this is the matter of "the lower yud, the mystery of the covenant." And this is "Let the Name of G-d be blessed," etc.: in order for there to be revelation in the level of Malchus, which is called "Name," it is through yehi: Chochmah and Binah in Yesod.

וע"פ כהאריז"ל הוא כי יסוד אבא מסתיים ביסוד ז"א. נמצא בחי' יו"ד עלאה שהוא אבא ממש מאיר ביסוד ז"א.

And according to the writings of the Arizal, it is because the Yesod of Abba ends in the Yesod of Z'eir Anpin. It follows that the level of the upper yud, which is Abba himself, shines in the Yesod of Z'eir Anpin.

ולכן נק' יסוד ז"א ג"כ יו"ד. וזהו ג"כ ענין היו"ד שנתוסף בפינחס בן אלעזר הכהן עבור שקינא על פגם הברית

Therefore the Yesod of Z'eir Anpin is also called yud. And this is also the matter of the yud that was added to Pinchas son of Elazar the Kohen, because he was zealous over the blemish of the covenant,

כמ"ש בזוהר ר"פ פנחס (דרי"ג ע"ב ודרט"ו ע"ב ורל"ו ב') (ומזה ראייה דלא כפי' המק"מ פ' ויחי (דרל"ב)

as is written in the Zohar, at the beginning of Parshas Pinchas (pages 213b and 215b, and 236b). (And from this there is a proof against the explanation of the Mikdash Melech, Parshas Vayechi) (page 232)

בפי' יהי ע"ש וע"ש בהרמ"ז שהוא יו"ד של מילוי ה"י אחרונה דשם ע"ב שהוא בחי' יסוד אבא כו'. וע' באדר"ר (דקמ"ב):

on the meaning of yehi; see there. And see there in the Ramaz, that it is the yud of the spelling-out of the final hei of the Name Av, which is the level of the Yesod of Abba, etc. And see the Idra Rabba (page 142).

32 וביאור הדברים הוא כמו שאנו רואים שהראיה מתפשטת ונמשכת למטה יותר מן חוש השמיעה. שחוש השמיעה אינו מתפשט

The explanation of the matter is as we see that sight extends and reaches further down than the sense of hearing. For the sense of hearing extends

רק עד בחי' קול ודבור ששומע קול ודבור של חבירו אבל לא יתפוס בחוש השמיעה את העשייה גשמית. משא"כ בראי' תופס ומשיג העשייה גשמי'.

only as far as the level of voice and speech: one hears the voice and speech of one's fellow, but one will not grasp physical action with the sense of hearing; whereas with sight one grasps and perceives physical action.

33 והיינו דלפי שהראיה שרשה מבחי' חכמה כמו שנק' החכמים עיני העדה. שהיא למעלה מבחי' הבינה שמשם שרש השמיעה ע"כ נשפלת למטה יותר.

That is: because sight is rooted in the level of Chochmah (wisdom), as the Sages are called "the eyes of the congregation," which is above the level of Binah (understanding), from which hearing is rooted, therefore it descends lower.

משא"כ בכח השמיעה הנמשך מבינה להיות נשפל כ"כ למטה. שכל הגבוה יותר יכול להשפיל א"ע למטה יותר ולכן יסוד אימא מסתיים בחזה ואינו נמשך בנה"י דז"א.

Not so the faculty of hearing, which derives from Binah, that it should descend so far down. For whatever is higher can lower itself further down. And therefore the Yesod of Imma ends at the chest and does not extend into Netzach, Hod and Yesod of Z'eir Anpin;

אבל יסוד אבא נמשך עד יסוד ז"א כי נה"י דז"א זהו בחי' עשיי' שבאצי' והמשכה זו א"א להיות כ"א ע"י יסוד אבא בחי' ראיה וכו'.

but the Yesod of Abba extends down to the Yesod of Z'eir Anpin. For Netzach, Hod and Yesod of Z'eir Anpin are the level of Asiyah within Atzilus, and this drawing down can only be through the Yesod of Abba, the level of sight, etc.

34 וזהו ענין יהי שם כו' שלהיות ההשפעה בבחי' מל' הנק' שם ונק' ג"כ עשיי' שבאצי' הוא ג"כ ע"י יו"ד דוקא שהוא בחי' יסוד ז"א שבו מאיר יסוד אבא.

And this is the matter of "Let the Name be," etc.: for the influence to be in the level of Malchus, which is called "Name" and is also called the Asiyah within Atzilus, it is also through a yud specifically, which is the level of the Yesod of Z'eir Anpin, in which the Yesod of Abba shines.

וזהו פי' יהי י"ה הם חו"ב והיו"ד השני זהו צדיק יסוד עולם. ועיין עוד בזוהר ח"ג (דרל"ו ע"ב) מענין בחי' זו דיו"ד זה:

And this is the meaning of yehi: yud-hei are Chochmah and Binah, and the second yud is "the righteous one, the foundation of the world." And see further in the Zohar, part 3 (page 236b), on the matter of this level of this yud.

35 והנה כשהמל' מקבלת גילוי זה דבחי' יו"ד. אז נעשית מדל"ת ה'. ולכן לפ"ז מובן ג"כ

Now, when Malchus receives this revelation of the level of yud, it then becomes, from a dalet, a hei. And therefore, according to this, there is also understood

פי' המגביהי שעליית המל' במל' דא"ס הוא ג"כ ע"י יו"ד שבתוך הה"א שהוא מה שנמשך לה הארה מאוא"ס וכמבו"ל שכל עלייה הוא ע"י המשכה תחלה מלמעלה

the meaning of HaMagbihi: the ascent of Malchus into the Malchus of the Infinite One is also through the yud within the hei, which is the glimmer drawn to it from the Infinite Light; and as is explained above, every ascent is through a drawing down from above first.

והנה בחי' יו"ד זה שבתוך ה' שנמשך ע"י המצוה זהו בחי' פתילה הנמשך לתוך הנר כמ"ש בזוהר פ' פנחס (דר"ט ע"א) ובמק"מ כיון דאתאחד פתילה כו'

Now, this level of the yud within the hei, which is drawn down through the mitzvah, is the level of the wick drawn into the lamp, as is written in the Zohar, Parshas Pinchas (page 219a), and in the Mikdash Melech: "Once the wick is united," etc.

וע"י המשכה זו נעשה כח עליי' המל' לשרשה. וע' בזהר ר"פ צו ע"פ זאת תורת העולה כו'.

And through this drawing down the power comes about for Malchus to ascend to its root. And see in the Zohar, at the beginning of Parshas Tzav, on [the verse] "This is the law of the burnt-offering," etc.

וזהו פי' המגביהי שהמצוה היא בחי' פתילה ונר המעלה נפש השכלית כמו שלמעלה עליית שם ב"ן ע"י היו"ד דע"ב הנמשך ע"י המצוה כנ"ל.

And this is the meaning of HaMagbihi: the mitzvah is the level of a wick and a lamp that raises the intellectual soul, just as above, the ascent of the Name Ban is through the yud of [the Name] Av, which is drawn down through the mitzvah, as mentioned above.

36 ועמ"ש בפ' שלח ע"פ והיה לכם לציצית בענין אש יו"ד ואש ה"א]. וענין לשבת פי' שעלייה זו של

And see what is written in Parshas Shelach on [the verse] "And it shall be for you as tzitzis," on the matter of the fire of yud and the fire of hei. And the matter of lashaves (to sit) means that this ascent of

המל' דאצי' במל' דא"ס הוא כדי להמשיך אור וחיות להיות התהוות בחי' מל' בבחי' ישיבה וישב ה' מלך לעולם.

the Malchus of Atzilus into the Malchus of the Infinite One is in order to draw down light and life-force (chayus), so that the level of Malchus will come into being in the manner of sitting: "and G-d sat as King forever."

כי ישיבה ומלכות הכל בחי' אחת כי אין ישיבה בעזרה אלא למלכות בית דוד בלבד.

For sitting and kingship are all one level, for "there is no sitting in the Temple courtyard except for the kingship of the House of David alone."

37 וכן ארז"ל באשה קראו מושב כי ישיבה היא ירידה והשפלה בבחי' אחוריים. וכן תפלה ש"י שהיא מל' היא מיושב.

And likewise our Sages, of blessed memory, said that with regard to a woman it is called moshav (sitting); for sitting is a descent and lowering, in the aspect of the back (achorayim). And likewise the hand-tefillin, which is Malchus, is [put on] seated.

והיו"ד שברצועת תפלה ש"י זהו ענין יו"ד הנ"ל. ועוי"ל פי' המגביהי לשבת כי המלך עומד על הלוח ואגוסטוס יושב.

And the yud on the strap of the hand-tefillin is the matter of the yud mentioned above. One may further say [that] the meaning of HaMagbihi lashaves is: for "the king stands on the platform, and Augustus sits."

38 ופי' אגוסטוס היינו מלך המלכים. והיינו כשהמל' מקבלת ממל' דא"ס בחי' ממ"ה ע"ז ארז"ל המשל אגוסטוס יושב כו'.

And the meaning of Augustus is the King of kings. That is, when Malchus receives from the Malchus of the Infinite One the level of the King of the kings of kings, of this our Sages, of blessed memory, said the parable, "Augustus sits," etc.

וזהו המגביהי דוקא לשבת שע"י עלייה הנ"ל נעשה בחי' וישב ה' מלך לעולם כו' וישיבה זו היא שלא יהיו רגליה יורדות כו'.

And this is HaMagbihi, specifically lashaves: through the ascent mentioned above there comes to be the level of "and G-d sat as King forever," etc. And this sitting is such that "her feet" will not be "going down," etc.

כי היושב על הכסא משפיל גופו אבל מגביה רגליו מן הארץ וזהו והארץ הדום רגלי כו'.

For one who sits on a throne lowers his body but raises his feet from the ground; and this is "and the earth is My footstool," etc.

39 וביאור הדברים מבואר במ"א ע"פ אז ישיר. ואח"כ המשפילי לראות זהו בחי' ותורה אור והוא המשכת אוא"ס ממל' דא"ס בשמים תושב"כ.

The explanation of these matters is explained elsewhere, on [the verse] "Then sang" (Az Yashir). And afterward, "Who lowers Himself to see" (HaMashpili lir'os): this is the level of "and the Torah is light," and it is the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof) from the Malchus of the Infinite One "in heaven": the Written Torah;

ובארץ תושבע"פ דכמו דארץ מקבלת משמים כמ"ש למטר השמים תשתה מים. כך תושבע"פ מקבלת מתושב"כ כדאמרינן מנא הני מילי דאמר קרא כו'

"and on earth": the Oral Torah. For just as the earth receives from heaven, as it is written, "it drinks water of the rain of heaven," so the Oral Torah receives from the Written Torah, as we say, "From where are these things [known]? For the verse says," etc.

לראות היינו ליראות ר"ל שיהא גילוי אוא"ס ממש בשמים ובארץ שהן תושב"כ ותושבע"פ דבר ה' למעלה מגלוי בחי' אור האהבה מנפש אלקית שנק' ג"כ אור כנ"ל.

Lir'os (to see) means lera'os (to be seen); that is, that there be a revelation of the actual Infinite Light "in heaven and on earth," which are the Written Torah and the Oral Torah, the word of G-d, above the revelation of the level of the light of love from the G-dly soul, which is also called light, as mentioned above.

אך שהוא נמשך מבחי' שמיעה והתבוננות בלבד כמ"ש שמע ישראל כו' ואהבת כו' ובכל מאדך.

But that is drawn only from the level of hearing and contemplation, as it is written, "Hear, O Israel," etc., "And you shall love," etc., "and with all your might."

אבל בחי' ותורה אור זהו בחי' המשפילי לראות. פי' ליראות בבחי' ראיה וגלוי ממש עין בעין יראו וגו':

But the level of "and the Torah is light" is the level of HaMashpili lir'os: that is, lera'os, in the manner of actual sight and revelation: "eye to eye they shall see," etc.

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 12

כי אתה נרי ה' והוי"ה יגיה חשכי

For You Are My Lamp, Havayah

◇

1 כי אתה נרי ה' והוי"ה יגיה חשכי. להבין הכפל ב"פ הוי' הא' הוי' והב' והוי' בתוספת וי"ו.

"For You are my lamp, Havayah, and Havayah illuminates my darkness." [We need] to understand the repetition of Havayah twice: the first is "Havayah," and the second is "and Havayah," with an added vav.

הנה כתיב נר ה' נשמת אדם. פי' שנשמת אדם המלובשת בגוף הוא בחי' נר של שם הוי'. לפי שכל הארבעה אותיות דשם הוי' מרומזות בנר.

Now it is written, "The lamp of Havayah is the soul of man." This means that the soul of man, which is enclothed in the body, is the level of a lamp of the Name Havayah, because all four letters of the Name Havayah are alluded to in a lamp.

2 והיינו בארבעה דברים שבנר שהם השמן והפתילה ובי' גווני אור נהורא אוכמא הנאחז בפתילה ונהורא חיורא למעלה ממנה.

That is, in the four things in a lamp: the oil, the wick, and two colors of light — the dark light (nehora uchma), which takes hold of the wick, and the white light (nehora chivra) above it.

ולכן הנשמה קרויה נר שיש בה ג"כ ד' בחינות הללו שמן ופתילה ובי' גווני אור המרומזות בד' אותיות הוי'.

Therefore the soul is called a lamp, for it, too, has these four aspects — oil, wick, and two colors of light — which are alluded to in the four letters of Havayah.

3 ולהבין ד' בחינות הללו בנשמה. וגם להבין ענין הנרות שהיו במקדש שארז"ל וכי לאורה הוא צריך כו'.

[We must] understand these four aspects in the soul, and also understand the matter of the lamps that were in the Sanctuary, of which our Sages, of blessed memory, said, "Does He need its light?" etc.

אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל. וצ"ל למה הנרות דוקא עדות להשראת השכינה.

"Rather, it is a testimony to all who come into the world that the Shechinah (Divine Presence) dwells among Israel." And one must explain why the lamps in particular are a testimony to the indwelling of the Shechinah.

אך הענין הוא כי הנה אור המאיר הוא בשביל שנאחז האור בפתילה ומכלה אותה. אך הפתילה לבדה היתה כבה וכלה במהרה

But the explanation is this: a light shines because the light takes hold of the wick and consumes it. Yet the wick alone would go out and be consumed quickly.

וגם לא היתה הארת האור טובה כ"כ רק ע"י השמן שהוא הגורם התחברות האור בפתילה.

Nor would the light's shining be so good; [it is so] only through the oil, which is what brings about the joining of the light with the wick.

4 והוא הגורם להיות האור טוב ובהיר שע"י השמן נעשה גוון נהורא חיורא. וע"י הפתילה גוונא אוכמא.

And it is what makes the light good and bright: through the oil the color of the white light comes about, and through the wick the dark color.

וככל המשל הזה כך הוא בהתלבשות הנשמה בגוף ונה"ב שאור הנאחז ונתלבש בנפש הבהמית הוא כמשל האור שנאחז בפתילה. כי הנה הנה"ב נלקחה מבחי' ק"נ וכלולה מע"ס דנוגה שכל ומדות.

Just as in this whole analogy, so it is with the enclothing of the soul in the body and the animal soul: the light that takes hold of and is enclothed in the animal soul is like the light in the analogy that takes hold of the wick. For the animal soul is taken from the level of kelipas nogah and is made up of the ten Sefiros of nogah, intellect and emotive attributes (middos).

כי זלעו"ז עשה. כמו שיש ע"ס בנשמה היא נה"א שהם בקדושה. כך יש עשר בחי' בנה"ב שהן לגרמיה כו'. אשר שלט האדם באדם.

For "[G-d] made this opposite that." Just as there are ten Sefiros in the soul, that is, the G-dly soul, which are in holiness, so there are ten levels in the animal soul, which are for their own sake, etc. "When man rules over man."

5 ולאם מלאם יאמץ. וע"ס דנה"א נאחזות ומתלבשות בע"ס דנה"ב שהן לעומת זה. והכוונה הוא בכדי להפך נה"ב ולכלות אותה באור הנשמה.

"And one nation shall be stronger than the other nation." The ten Sefiros of the G-dly soul take hold of and are enclothed in the ten Sefiros of the animal soul, which are their counterpart. The intent is to transform the animal soul and consume it in the light of the soul.

ולהיות אתכפייא ואתהפכא כו' דוגמת כליון הפתילה באור הנאחז בה. וכמו שהפתילה עצמה נהפכת לאור ואש. כך נה"ב עצמה היא אתהפכא כו':

And [the intent is] that there be subjugation and transformation (iskafya and is'hapcha), etc., like the consuming of the wick by the light that takes hold of it. And just as the wick itself is transformed into light and fire, so the animal soul itself undergoes transformation (is'hapcha), etc.

6 אך להבין ענין זה כיצד תהיה התהפכות נה"ב החיונית להיות עולה במדרגה גדולה כ"כ להיות ממנה אור וגילוי אלקות.

But [we need] to understand this: how can the transformation of the vitalizing animal soul come about, so that it rises to so great a level that light and a revelation of G-dliness come from it?

הנה כתיב ארוממך אלקי המלך. ויש בזה ב' פירושים הא' ארוממך ממטלמ"ע והב' ארוממך היינו להיות המשכת הרוממות מלמעלמ"ט.

Now it is written, "I will exalt You, my G-d the King." There are two interpretations of this: the first, "I will exalt You" from below to above; and the second, "I will exalt You" meaning that the exaltation be drawn down from above to below.

7 וביאור הענין כי הנה פי' אלקי מלשון אלי הארץ שהוא ל' כח שזה אמר דהע"ה בעבור כללות העולם

The explanation of the matter: the meaning of Elokai ("my G-d") is from the expression "the mighty (eilei) of the land," which denotes power. King David, peace be upon him, said this regarding the world as a whole.

שהכח והחיות הנמשך בהם מאוא"ס ב"ה הממכ"ע הוא בבחי' המלך שלהיותו מלך על כל העולם הם חיים וקיימים ונתהוו מאין ליש מבחי' זו דמלכותו ית'.

[He meant] that the power and the life-force (chayus) drawn into them from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which fills all worlds (memalei kol almin), are on the level of "the King": because He is King over the whole world, they live and endure, and came into being from nothing to something from this level of His kingship (Malchus), may He be blessed.

8 ונודע שהמלוכה והממשלה שבמלך אינה רק בחי' הארה והתפשטות לזולתו ואינו נוגע למלך עצמו כמו שאר מעלות ומדות שבו שהוא חכם כו'.

It is known that the kingship and dominion in a king are only a level of illumination and of extension toward others, and do not touch the king himself, as do the other virtues and qualities in him — that he is wise, etc.

וזהו מלכותך מכ"ע. שהתהוות כל עולמים עליונים ותחתונים והכח והחיות המלובש בהן ומהוה אותן נמשך מבחי' מדת מלכותך שהוא ענין מהות המלוכה והממשלה ולא ממהות המלך עצמו רק מבחי' מלכותו כו'.

This is [the meaning of] "Your kingship is the kingship of all worlds": the coming into being of all worlds, higher and lower, and the power and life-force (chayus) enclothed in them that bring them into being, are drawn from the level of the attribute of "Your kingship" (Malchus) — which is the essence of kingship and dominion — and not from the essence of the King Himself, but only from the level of His kingship, etc.

9 והנה להיות התפשטות אוא"ס ב"ה בבחי' מלכותו ית' היו כמה צמצומים. וכמ"ש להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו.

Now, for the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, to extend into the level of His kingship (Malchus), may He be blessed, there were several contractions (tzimtzumim), as it is written, "To make known to the sons of man His mighty acts and the glory of the splendor of His kingship."

גבורותיו הן הן הצמצומים להיות כבוד הדר מלכותו. ואין זה אלא בחי' זיו להיות כבוד והדר. וכמאמר בשכמל"ו בחי' שם בלבד.

"His mighty acts" (gevurosav) are the very tzimtzumim, so that there be "the glory of the splendor of His kingship." And this is nothing but the level of radiance (ziv), to be glory and splendor — as in the saying, "Blessed be the Name of the glory of His kingship forever and ever": the level of a name alone.

ואי לזאת ארוממך שעי"ז יבא לקיום ואהבת את ה' אלקיך הוא אוא"ס ב"ה ממש בכל לבבך בשני יצריך שעי"ז אתכפייא כו' שלא יהי' חפץ ורצון אחר זולתו וכמ"ש מי לי בשמים וכו'.

Therefore, "I will exalt You": through this one comes to fulfill "You shall love Havayah your G-d" — that is, the Infinite Light, blessed be He, itself — "with all your heart," with both your inclinations; for through this there is subjugation (iskafya), etc., so that one has no desire or will other than Him, as it is written, "Whom do I have in heaven…" etc.

וזהו ארוממך ממטה למעלה. (ועי' בזהר וארא דכ"ח סוף ע"ב) וגם ארוממך המשכת הרוממו' מלמעלמ"ט.

This is "I will exalt You" from below to above. (See the Zohar, Vaera, end of 28b.) And "I will exalt You" is also the drawing down of the exaltation from above to below.

והענין כי הנה פעם אומרים יחיד חי העולמים מלך ופעם אומרים מלך יחיד חי העולמים.

The explanation: at times we say, "Unique One, Life of the worlds, King," and at times we say, "King, Unique One, Life of the worlds."

ופי' כי יחיד חי העולמים מלך היינו שהוא יחיד ומיוחד לבדו ית' וקדוש ומובדל כו'.

The meaning of "Unique One, Life of the worlds, King" is that He is unique and singular, He alone, may He be blessed, holy and set apart, etc.

10 וחי העולמים הוא ע"י כמה צמצומים להיות בבחינת מלך לעולם שעי"ז ארוממך מלמעלה למטה כו'

And "Life of the worlds" comes about through several contractions (tzimtzumim), for Him to be on the level of King to the world; and through this, "I will exalt You" from above to below, etc.

ומלך יחיד חי העולמים היינו שלהיות חי העולמים הוא מתצמצם בבחי' מלך ובחינת מלך זה הגם שהוא בחי' אחרונה לגבי א"ס ב"ה עצמו מ"מ הוא בבחי' יחיד ומיוחד קדוש ומובדל כו'

And "King, Unique One, Life of the worlds" means that, in order to be the Life of the worlds, He contracts Himself into the level of King; and this level of King, although it is the last level relative to the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, Himself, is nevertheless on the level of unique and singular, holy and set apart, etc.

לגבי התהוות עלמין ואי לזאת נמשך בחינת מלכותו לבחי' יחיד חי העולמים להיות התלבשות מלך יחיד קדוש ומובדל כו' בבחינת עלמין והיינו בעוה"ז הגשמי דוקא כי נעוץ תחלתן בסופן דייקא.

[This is] relative to the coming into being of worlds. Therefore the level of His kingship (Malchus) is drawn to the level of "Unique One, Life of the worlds," so that the King, unique, holy and set apart, etc., is enclothed in the level of worlds — that is, specifically in this physical world, for "their beginning is wedged in their end," precisely.

11 וזהו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום כו' היום לעשותם כי הוא המשכת אור א"ס ב"ה ממש מצוך מלשון התקשרות בבחי' היום לעשותם דוקא

This is [the meaning of] "And these words which I command you today shall be…" etc., "today, to do them": for it is a drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself — "command you" (metzavecha) in the sense of connection — specifically on the level of "today, to do them."

שהוא בעולם הזה עולם המעשה ולא בעולמות עליונים שהם ע"י השתלשלות בירידת סתר המדרגות מעילה לעלול כו' ורחוקים מאור א"ס ב"ה ממש.

That is, in this world, the world of action, and not in the higher worlds, which come about through the chain of descending worlds (hishtalshelus), in a descent of hidden levels from cause to effect, etc., and are far from the Infinite Light, blessed be He, itself.

משא"כ בסוף מעשה מתגלה אוא"ס ב"ה ממש שלא כדרך ירידת והשתלשלות העולמות אלא כמשל האור הנאחז בפתילה שקודם שנאחז בפתילה אינו עולה בשם אור כלל.

This is not so at the end of action: there the Infinite Light, blessed be He, itself is revealed, not in the way of the descent and chaining-down of the worlds, but like the analogy of the light that takes hold of the wick, which, before it takes hold of the wick, does not count as light at all.

12 וע"י התאחזותו בדבר גשמי נתהווה גילוי אור. אך אור זה צריך להמשיך על ידי עבודת האדם ורוח אייתי רוח ואמשיך רוח. אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף.

Through its taking hold of a physical thing, a revelation of light comes into being. But this light must be drawn down through a person's service, and "a spirit brings a spirit and draws down a spirit." "If he sets his heart toward Him, he will gather his spirit and his soul to Him."

13 וזהו ענין הדלקת הנרות להדליק ולהמשיך האור שיהא נאחז בפתילה. וזהו קרוב ה' לכל קראיו לכל אשר יקראהו באמת.

This is the meaning of kindling the lamps: to kindle and to draw down the light so that it takes hold of the wick. And this is [the meaning of] "G-d is near to all who call upon Him, to all who call upon Him in truth."

דהיינו להיות אמת ה' לעולם. ואמתות ה' הוא שמעלה ומטה שוים לפניו יתי כחשיכ' כאורה וסדר ההשתלשלות הוא

That is, so that there be "the truth of G-d" in the world (le'olam). The truth of G-d is that above and below are equal before Him, may He be blessed — "as the darkness, so the light" — and the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus) is...

רק בערכנו ובערך כל העולמות הברואים מאין ליש שלא יבטלו במציאות ונק' כדמותנו דמות כבוד ה'. אבל בצלמנו בצלם אלקים היינו אמתות יחודו יתברך בעליונים ובתחתונים בשוה.

...only relative to us and to all the worlds created from nothing to something, so that they not be nullified out of existence; and this is called "in our likeness," "the likeness of the glory of G-d." But "in our image," "in the image of G-d," means the truth of His unity, may He be blessed, in the higher and lower realms equally.

14 וכיצד נמשך אמת ה' לעולם אמר הכתוב כי גבר עלינו חסדו. מחמת תגבורת חסד ואור עליון יותר מערך השתלשלות.

And how is the truth of G-d drawn into the world? Scripture says, "For His kindness has prevailed over us" — through a surge of supernal kindness (Chesed) and light, beyond the measure of the chain of descending worlds (hishtalshelus).

והיינו ע"י נה"ב כד אתהפכא ואתכפייא כי נה"ב הגם שלמטה בעוה"ז היא במדרגה שפלה מ"מ שרשה ומקורה העליון היא הגבה למעלה במאד

This is through the animal soul, when it is transformed and subjugated (is'hapcha and iskafya). For although the animal soul, below in this world, is on a low level, its root and supernal source is nevertheless exceedingly high above.

שהיא מבחי' לפני מלך מלך. וכמ"ש במ"א מענין המאכל שעליו יחיה האדם מפני ששרשו ממקום גבוה כו'.

For it is from the level of "before any king reigned," as explained elsewhere concerning the food on which man lives: its root is from a high place, etc.

ולכך ע"י התהפכות נה"ב בהתגברות הטוב על הרע מעורר כך למעלה בשרשה תגבורת אור וחסד עליון להיות גילוי אמת ה' לעולם אמתות ה' ממש.

Therefore, through the transformation of the animal soul, by the good prevailing over the evil, one arouses correspondingly above, in its root, a surge of light and supernal kindness, so that there be a revelation of "the truth of G-d" in the world — the very truth of G-d.

(והוא בחי' חסד עליון הממתיק הגבורות. פי' דהרי מבואר לעיל שכדי להיות התפשטות האור בבחי' מלי הוא ע"י גבורות וצמצומים כמ"ש להודיע לבני האדם גבורותיו כו'.

(This is the level of supernal kindness that sweetens the gevuros (restraints). That is, as explained above, the extension of the light into the level of Malchus (sovereignty) comes about through gevuros and contractions (tzimtzumim), as it is written, "To make known to the sons of man His mighty acts (gevurosav)," etc.

אבל בחי' כי אתה נרי הוי' הוא בחי' כי גבר עלינו חסדו להיות תוספת אור בלי צמצומים כו'. ונק' בחי' מיתוק זה יחוד קובה"ו כמ"ש בתניא פמ"א בהג"ה)

But the level of "For You are my lamp, Havayah" is the level of "For His kindness has prevailed over us," so that there be added light without contractions, etc. This level of sweetening is called the union of the Holy One, blessed be He, and His Shechinah, as explained in Tanya, chapter 41, in the gloss.)

אך הנה כמו במשל אור הנר הנ"ל שע"י כליון הפתילה לבדה אינה מאיר כ"כ כ"א ע"י השמן.

However, as in the analogy of the lamp's light mentioned above, through the consumption of the wick alone it does not shine so well, but only through the oil.

כך צ"ל בחי' שמן בעבודת האדם בהתלבשות הנשמה בגוף. והוא ענין שמן משחת קדש ורומז על התורה

So, too, there must be the level of oil in a person's service, in the enclothing of the soul in the body. This is the "holy anointing oil" (shemen mishchas kodesh), and it alludes to the Torah.

כי קדש הוא בבחי' חכמה ואורייתא מחכמה נפקת והשמן היא פנימיות החיות שבכל הדברים שמוציאים מהן השמן.

For "holy" (kodesh) is on the level of Chochmah (wisdom), and "the Torah issues from Chochmah." And oil is the inner dimension (pnimiyus) of the life-force in all the things from which oil is extracted.

15 ולכן בכל הדברים יש שמן ואפי' באבנים כי כולם בחכמה עשית ויש בכולם פנימית החיות בבחי' שמן.

Therefore there is oil in all things, even in stones, for "You made them all with Chochmah (wisdom)," and in all of them there is the inner dimension (pnimiyus) of the life-force, on the level of oil.

והשמן הנמשך מקדש שהיא ח"ע היא ג"כ המתלבשת אפי' בדברים גשמיים כמו זרעים מועד כו'.

And the oil drawn from "holy" (kodesh), which is supernal Chochmah, is also what is enclothed even in physical matters, such as Zeraim [and] Moed, etc.

16 ושמן זה הוא הגורם הארה רבה להיות האור טוב להאיר. והיינו להיות גלוי אוא"ס ב"ה בנפש האדם בגלוי ממש כאלו רואה כו'

This oil is what brings about a great illumination, so that the light shines well. That is, so that there be a revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in a person's soul, an actual revelation, as though he sees, etc.

ולא בדמיונות הנולדים מן המחשבה לבדה שהן חולפות ועוברות ואינן קבועות בנפש באמת לאמתו רק שיהא הגלוי בלב באמת לאמתו קבוע ותקוע בחיזוק כיתד שלא

Not in imaginings born of thought alone, which pass and fade away and are not fixed in the soul in absolute truth; rather, the revelation should be in the heart, in absolute truth, fixed and firmly planted like a peg that will not…

תמוט להיות נגדו תמיד וגלוי זה הוא להיות יראת ה' על פניו יראה עלאה בבחי' בטול ממש הנרמזת באות יו"ד של שם הוי' כנודע כי שם הוי' הוא דחילו ורחימו רחימו ודחילו.

...be moved, so that it is before him always. This revelation is so that "the awe of G-d" be "upon his face": the higher awe (yirah ila'ah), on the level of true self-nullification (bittul), alluded to in the letter yud of the Name Havayah. For, as is known, the Name Havayah is awe and love, love and awe (dechilu urechimu, rechimu udechilu).

נמצא שאות יו"ד הרומזת לחכמה הוא בחי' דחילו שהיא בחי' יראה עלאה אם אין חכמה אין יראה. לכן ארז"ל מה להלן באימה וביראה אף כאן כו'.

It follows that the letter yud, which alludes to Chochmah (wisdom), is the level of awe (dechilu), which is the level of the higher awe: "If there is no Chochmah, there is no awe." Therefore our Sages, of blessed memory, said, "Just as there [it was] with dread and awe, so too here," etc.

17 והיינו מפני התלבשות ח"ע ששם שורה ומתגלה אוא"ס ב"ה ממש בבחי' בטול אפי' בדברים גשמיים הנאמרים בתורה אשר לפנינו.

This is because of the enclothing of supernal Chochmah (wisdom), where the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself rests and is revealed in a state of self-nullification (bittul), even in the physical matters spoken of in the Torah that is before us.

והלכה זו היא דבר ה' ממש. וכן האדם כשעוסק בתורה דבר ה' ממש ורוח פיו מדבר בו.

And this halachah is the very word of G-d. So too, when a person is engaged in Torah, [it is] the very word of G-d, and the breath of His mouth speaks in him.

18 וכמ"ש ודברי אשר שמתי בפיך ועז"נ ודברת בם להיות המשכ' חכמה ויראה עילאה בם בד"ת.

As it is written, "And My words which I have placed in your mouth"; and of this it is said, "And you shall speak of them (bam)," so that there be a drawing down of Chochmah (wisdom) and the higher awe into them (bam) — into the words of Torah.

ומזה נמשך תפלת י"ח בלחש ובחשאי בחי' שמן שהוא בחי' בטול. וע"ז רומזים כריעות והשתחואות שבתפלה שהם המשכות הבטול.

From this derives the Shemoneh Esreh prayer [said] in a whisper and in silence — the level of oil, which is the level of self-nullification (bittul). This is alluded to by the bowings and prostrations in prayer, which are drawings-down of self-nullification.

19 ולכן כתיב בעמדם תרפינה כנפיהם בבחי' לחש וחשאי. ויראה הנרמזת בה"א אחרונה של שם הוי' היא יראה תתאה שלא למרוד בממה"מ הקב"ה ולא למרות עיני כבודו. והוא בחי' הפתילה ששולט בה אור האש להפך ולכלות אותה.

Therefore it is written, "When they stood, they let down their wings" — the level of whisper and silence. And the awe alluded to in the final hei of the Name Havayah is the lower awe (yirah tata'ah): not to rebel against the King of the kings of kings, the Holy One, blessed be He, and not to defy the eyes of His glory. It is the level of the wick, over which the light of the fire rules, to transform and consume it.

20 ובי' גווני אור הם ב"פ רחימו שבשם הוי' כי ואהבת בגימט' ב"פ אור היינו האהבה הרמוזה בה' ראשונה של הוי' היא בחי' אה"ר הבאה מלמעלה אהבה בתענוגים שהיא בחי' מתנה כו'

The two colors of light are the two [mentions of] love (rechimu) in the Name Havayah, for ve'ahavta ("you shall love") is in gematria twice or ("light"). That is: the love alluded to in the first hei of Havayah is the level of great love (ahavah rabbah) that comes from above, "love in delights," which is the level of a gift, etc.

והיא בחי' נהורא חיוורא ואהבה הרמוזה בוי"ו של שם הוי' היא האהבה הנולדה בנפש המשכלת ומתבוננת בגדולת א"ס ב"ה והיא בחי' נהורא אוכמא הקרובה אל הפתילה ומתאחזת בה:

It is the level of the white light (nehora chivra). And the love alluded to in the vav of the Name Havayah is the love born in the soul that comprehends and contemplates the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He; it is the level of the dark light (nehora uchma), which is close to the wick and takes hold of it.

21 וזהו כי אתה נרי הוי' שבחי' הוי' היא בבחי' נר בשמן ופתילה. ובי' גווני אור הרמוזות בד' אותיות של הוי' נעשה נרי שמתלבש בנר הוי' נשמת אדם כנ"ל:

This is [the meaning of] "For You are my lamp, Havayah": the level of Havayah is on the level of a lamp, with oil and wick and the two colors of light alluded to in the four letters of Havayah; [it] becomes "my lamp," being enclothed in "the lamp of Havayah, the soul of man," as explained above.

22 והוי"ה יגיה חשכי. והוי' בתוספת וי"ו רומזת על בחי' הוי' ביותר עליונה. וכמ"ש הוי"ה הוי"ה אל רחום וחנון כו'.

"And Havayah illuminates my darkness." "And Havayah," with the added vav, alludes to an even higher level of Havayah, as it is written, "Havayah, Havayah, G-d, compassionate and gracious," etc.

ופסיק טעמא בגווייהו שיש ב' בחי' הוי'. והענין כי פעם כתיב הוי' רחום וחנון ופעם כתיב חנון ורחום הוי'.

And a cantillation mark (pesik) separates between them, for there are two levels of Havayah. The explanation: in one place it is written, "Havayah, compassionate and gracious," and in another it is written, "Gracious and compassionate is Havayah."

23 ופי' הוי' רחום וחנון שכדי להיות התגלות מדות רחום וחנון מאוא"ס ב"ה דלאו מכל אלין מדות איהו כלל.

The meaning of "Havayah, compassionate and gracious" is that, in order for the attributes of compassion and grace to be revealed from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, for "He is not of any of these attributes at all"…

הוצרך להיות בחי' הוי' שהוא צמצום והתפשטות המשכה והתפשטות. אך פי' חנון ורחום הוי' היינו שמבחי' חנון ורחום

…there had to be the level of Havayah, which is contraction and expansion, drawing down and expansion. But the meaning of "Gracious and compassionate is Havayah" is that from the level of "gracious and compassionate"…

דהיינו מפני כי חפץ חסד הוא נמשך בחי' הוי' שהוא צמצום והתפשטות כו' שבסדר ההשתלשלות משא"כ הוי' שקודם רחום וחנון היא ההוי' שלמעלה מגדר ההשתלשלות.

…that is, because "He desires kindness," the level of Havayah, which is contraction and expansion, etc., within the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus), is drawn down. Whereas the Havayah that precedes "compassionate and gracious" is the Havayah that is above the bounds of the chain of descending worlds.

ושם נעשה ג"כ בחי' הוי' שהוא צמצום והתפשטו' כו' כדי להמשיך מדת רחום וחנון בהוי' שבסדר ההשתלשלות.

There, too, the level of Havayah, which is contraction and expansion, etc., comes about, in order to draw the attribute of "compassionate and gracious" into the Havayah that is within the order of the chain of descending worlds.

(ועמ"ש ע"פ ואתחנן אל הוי' וע"פ וירא ישראל את היד הגדולה כו' מענין ב' שמות הוי'):

(See also what is explained on the verse "And I besought Havayah," and on the verse "And Israel saw the great hand," etc., concerning the two Names Havayah.)

24 והנה בדורות הראשונים כמו בנביאים ושופטים מצינו דור שכולו זכאי או כולו חייב. ומי שהיה זכאי הי' זכאי במדרגת צדיק גדול או נביא ומי שהיה חייב היה רשע גמור וע"ז לא היו ממוצעים.

Now, in the early generations, as in [the times of] the Prophets and Judges, we find a generation entirely meritorious or entirely guilty. Whoever was meritorious was meritorious at the level of a great tzaddik or a prophet, and whoever was guilty was completely wicked; thus there were no intermediates.

אך דורות האחרונים דור אחר דור אין בהם רשעים כ"כ ולא צדיקים כ"כ טובים.

But in the later generations, generation after generation, there are neither such wicked people nor such good tzaddikim.

25 והענין שבדורות הראשוני' היו נשמות עליונות ממדרגות גבוהות ומצד נשמתם בעצמם היו יכולים לשלוט על הרע שבנפשם ומיד כשיתבונן בגדולת א"ס ב"ה יגיע אליו היראה כו' רק רשע גמור שמגביר הרע שבנפשו בשאט בנפש.

The explanation is that in the early generations there were lofty souls from high levels, and by virtue of their souls themselves they were able to rule over the evil in their soul; as soon as one contemplated the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, awe would come to him, etc. — except a completely wicked person, who strengthens the evil in his soul with utter disdain.

אבל דורות האחרונים עיקבא דמשיחא בחי' עקביים אין כח בנשמתם עצמם לשלוט על הרע וצריך יגיעה רבה יגיעת נפש ויגיעת בשר.

But the later generations — "the heels of Mashiach" (ikvesa diMeshicha), the level of heels — have no strength in their souls themselves to rule over the evil, and they need great toil: toil of the soul and toil of the flesh.

26 וזהו והוי"ה יגיה חשכי היינו בחי' חשך שבדורות אחרונים. כי דהע"ה אמר זה בעד כללות ישראל שיש בהם בחי' חשך בדורות אחרונים עיקבא דמשיחא שאין

This is [the meaning of] "And Havayah illuminates my darkness": the level of darkness in the later generations. For King David, peace be upon him, said this on behalf of the whole of Israel, among whom there is a level of darkness in the later generations, the heels of Mashiach, when there is no…

אתה נרי הוי"ה כלומר שאין נר הוי"ה נשמת אדם מ"מ והוי"ה היא בחי' הוי"ה עליונה שלמעלה מההשתלשלות יגיה חשכי ולמענו למענו יעשה כי חפץ חסד הוא באתעדל"ע בלי אתעדל"ת:

..."You are my lamp, Havayah"; that is, there is no "lamp of Havayah, the soul of man." Nevertheless, "and Havayah" — the level of the higher Havayah, which is above the chain of descending worlds (hishtalshelus) — "illuminates my darkness," and "for His own sake, for His own sake He will act," for "He desires kindness," through an arousal from above without an arousal from below.

27 וזהו ענין נס דחנוכה שנכנסו יונים להיכל. היכל הוא בחי' מח' ה"י כ"ל בגימטריא נש"ב.

This is the meaning of the miracle of Chanukah, when the Greeks entered the Sanctuary (Heichal). The Heichal is the level of the mind: ה"י כ"ל, in gematria the fifty gates of Binah (understanding).

והיונים הנ"ל הם בחי' חכמה דקליפה חכמות חיצוניות כמו פילסופיא. שבזמן ההוא היו פילסופים המכחישי' בנבואה.

These Greeks are the level of the Chochmah (wisdom) of kelipah (the husk): external wisdoms, such as philosophy. For at that time there were philosophers who denied prophecy.

28 ולכן טמאו כל השמנים של בחי' חכמה שבקדושה שרצו להשכיחם תורתך כו' ונעשה נס ע"י פך של שמן שהי' מונח בחותמו של כה"ג דיקנא דכהנא רבא חסד עליון בהעלות אהרן את הנרות אהרן שושבינא דמטרוניתא

Therefore they defiled all the oils, [the oils] of the level of Chochmah (wisdom) in holiness, for they sought "to make them forget Your Torah," etc. And a miracle came about through a cruse of oil that was lying with the seal of the High Priest — "the beard of the High Priest," supernal kindness (Chesed); "when Aharon kindles the lamps" — Aharon, "the escort of the Queen."

שהיא אהבה הבאה מלמעלה באתעדל"ע וממנו הדליקו כל הח' ימים שהם המחשבה וז' המדות שתהיינה מאירות באור האהבה הבאה מלמעלה בלי אתעדל"ת והיא מבחי' וי"ו בתוספת וי"ו העליונה שלמעלה מעלה מן ההשתלשלות:

This is love that comes from above, through an arousal from above. From it they lit all eight days, which are thought and the seven emotive attributes (middos), so that they shine with the light of the love that comes from above, without an arousal from below. And it is from the level of the vav, the added vav, the supernal [level] that is far above the chain of descending worlds (hishtalshelus).

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 13

ביאור על פסוק כי אתה נרי הנה בארוממך...

An Explanation of the Verse "For You Are My Lamp"

1 ביאור על פסוק כי אתה נרי הנה בארוממך לשון נוכח יש בי' פירושים. הא' מלמעלמ"ט הרוממות שלמעלה יומשך למטה יחיד חי העולמים מלך שהוא לבדו יחיד ומיוחד וחי העולמים נמשך להיות במל' ריבו רבבות עלמין.

An explanation of the verse "For You are my lamp." Now, regarding "I will exalt You" (aromim-cha), which is in the second person, there are two interpretations. The first is from above to below: that the exaltedness that is above be drawn down below — "Single One, Life of the worlds, King": that He alone is single and unique (yachid umeyuchad), and [as] "Life of the worlds" He is drawn down to be in Malchus (sovereignty), [over] myriads upon myriads of worlds.

2 ובכהאריז"ל כי שע"י צמצום ומקום חלל כו' כי א"א להיות עולמות וברואים כלל מבחי' א"ס בעצמו וכל המשכות עליונות נמשכו במל' כנודע כי י"ג ת"ד נמשכו למטה במל' לפי שרגליה יורדות כו'.

And in the writings of the Arizal it is written that [it is] through tzimtzum (contraction) and the vacated space, etc. — for it is impossible for there to be worlds and created beings at all from the level of the Infinite One (Ein Sof) Himself. And all the supernal drawings-down were drawn into Malchus (sovereignty), as is known that the thirteen tikkunim of the beard (tikkunei dikna) were drawn down below into Malchus, because "her feet go down," etc.

3 ולכן נק' המל' בשם עטרה בספרי המקובלים כי המלכות היא בחי' כ"ע שנמשך במל'. וגם ארוממך לרומם המל' מלך יחיד חי העולמים כנודע

Therefore Malchus (sovereignty) is called by the name Atarah (crown) in the books of the Kabbalists, for Malchus is the level of the Supernal Keser (the Crown) that is drawn into Malchus. And also, "I will exalt You" [means] to exalt Malchus, "King, Single One, Life of the worlds," as is known:

כי מל' דאצי' נעשה עתיק לבריא' בחי' יחיד כדי להיות חי העולמי' וצריך לרומם המל' בבחי' יחיד עד מל' דא"ס ממטה למעלה.

that the Malchus of the World of Atzilus (Emanation) becomes Atik for the World of Beriah (Creation), the level of "Single One," in order to be "Life of the worlds." And one must exalt Malchus in the level of "Single One," up to the Malchus of the Infinite One (Ein Sof), from below to above.

4 ובי' בחי' אלו הן שבת וחנוכה. כי שבת העלאה ממטה למעלה וחנוכה המשכה מלמעלה למטה.

And these two levels are Shabbos and Chanukah: for Shabbos is an ascent from below to above, and Chanukah is a drawing down from above to below.

והעלאה זו היא ענין הבירורים מצמיח חציר לבהמה אלף טורין כו' שהם מבחי' אל שדי במילואו כו'.

And this ascent is the matter of the refinements (birurim): "He causes grass to grow for the beast"; "a thousand mountains," etc., which are from the level of Kel Shaddai spelled out in full, etc.

5 והיינו שנכלל בבהמה להיות אין כי ענין הבירורים הוא להיות מיש אין כי בהמשכה נעשה מאין יש שם ב"ן ס"ג גס שהוא ישות והבירור הוא לאהפכא מיש לאין והיינו ע"י שם מ"ה בחי' בטול.

That is, it is included in the beast, so as to become "nothing" (ayin). For refinement means making "nothing" out of "something" (yesh); for in the drawing down, "something" is made from "nothing" — the Names Ban [and] Sag, coarse, which is yeshus (selfhood) — and the refinement is to turn [it] over from "something" to "nothing," and this is through the Name Mah, the level of self-nullification (bittul).

6 ולמטה הנה בחי' זו היא בנפש הבהמית כד אתכפייא כו' שע"ז מגביה למעלה מאד כי נה"ב שרשה מעולם התהו

And below, this level is in the animal soul, "when it is subdued," etc., through which it raises up very high above; for the animal soul has its root in the World of Tohu (Chaos),

כמו כל המאכלים הגשמיים שירדו בשבה"כ מעולם התהו. ולכן אמרו חמרא וריחנא פקחין. ואמרו לא אכילנא בישרי דתורא כו' שהם משרש עליון.

like all the physical foods, which came down from the World of Tohu in the shattering of the vessels. Therefore they said, "Wine and fragrance make [one] wise." And they said, "I had not eaten ox meat," etc. For they are from a lofty root.

וכן נה"ב שבאדם שרשה משם כי היא נלקחה משמרי האופנים והחיות שבמרכבה פני ארי' ממנו נמשך חיות כל החיות.

And likewise the animal soul in man has its root there, for it was taken from the dregs of the Ofanim and the Chayos of the Chariot: the face of the lion, from which the life-force (chayus) of all the wild beasts is drawn;

ומפני שור חיות הבהמות. ומפני נשר חיות העופות כו'. וכולם שרשם מעולם התהו שירדו בבריאה בשבה"כ.

from the face of the ox, the life-force of the domestic animals; and from the face of the eagle, the life-force of the birds, etc. And all of them have their root in the World of Tohu, [from where] they came down into the World of Beriah (Creation) in the shattering of the vessels.

7 והנה ענין עולם התהו הוא שלא היה התכללות מחמת רבוי אור ומיעוט כלים שהי' תגבורת האור

Now, the nature of the World of Tohu is that there was no inter-inclusion, because of abundant light and few vessels, so that there was an overpowering of the light;

כמו בלע בן בעור ושם עירו דנהבה דין הבה דין גמור בלי התכללות לפי שהוא דין חזק.

as with "Bela son of Beor, and the name of his city was Dinhavah": din havah ("give judgment"), complete judgment without inter-inclusion, because it is strong judgment.

8 וכן יובב חסד כו' ולכן א"א להיות התכללות כו'. משא"כ שם מ"ה בחי' בטול עולם התיקון רבוי כלים ומיעוט האור ונעשה חלישות האור.

And likewise Yovav, Chesed (kindness), etc.; therefore there cannot be inter-inclusion, etc. This is not so with the Name Mah, the level of self-nullification (bittul), the World of Tikkun (Rectification): many vessels and little light, so that a weakening of the light came about.

ולכן הגם שיש בו דין מ"מ אינו חזק כ"כ ויוכל להיות התכללות כו'.

Therefore, although there is judgment in it, nevertheless it is not so strong, and there can be inter-inclusion, etc.

9 ונה"ב שרשה מתהו משא"כ נה"א היא מבחי' תקון. ולכן היא המבררת כו'. ונה"ב כד אתכפיא היא הגבה למעלה כו'.

The animal soul has its root in Tohu, whereas the G-dly soul is from the level of Tikkun; therefore it is the one that refines, etc. And the animal soul, when it is subdued, is lifted high above, etc.

וזהו צעק לבם דקאי על נה"ב שהיא בחי' לב וצעקה היא העלאה ממטלמ"ע במאד.

This is [the meaning of] "Their heart cried out," which refers to the animal soul, which is the level of the heart; and a cry is an ascent from below to above with meod (utmost intensity).

10 וזו היא העלאה לבחי' המל' ארוממך למעלה מעלה עד הכתר כי הכל נעשה ממותרי מוחין בחי' שערות כו' כי לגבי א"ס ב"ה בעצמות אין לו שייכות וערך ויחוס עם בריאת העולמות.

And this is the ascent of the level of Malchus (sovereignty), "I will exalt You," higher and higher, up to Keser (the Crown). For everything was made from the surplus of the intellect (mochin), the level of hairs, etc.; for with regard to the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, in [His] essence, He has no connection, proportion or relation with the creation of the worlds,

אלא ע"י שערות מותרי מוחין הארה בעלמא שאינו נוגע לעצמותו כמו אם יחתוך השער לא יכאב כו' רק שמקבל יניקה דרך שערה מצומצמת מאד ממותרי מוחין כו'.

but only through hairs, the surplus of the intellect, a mere glimmer that does not touch His essence — just as, if one cuts the hair, it does not hurt, etc. — only that [creation] receives nurture through a hair, very greatly contracted, from the surplus of the intellect, etc.

11 וכאשר ישים האדם אל לבו שאין זה רק הארה בעלמא להיות ממכ"ע וסוכ"ע אי לזאת תגדל הצעקה בלב כו'. וזהו בחי' רצוא בחי' הפתילה.

And when a person takes to heart that this is only a mere glimmer, [which serves] to be the light that fills all worlds (memalei kol almin) and the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), then, on account of this, the cry in the heart will grow great, etc. And this is the level of ratzo (running forth), the level of the wick.

אך אם רץ לבך שוב לאחד המשכה מלמעלמ"ט בחי' חנוכה כי הפתילה היא כבה מהר וגם אינה מאירה כ"כ והיינו ע"י השמן.

But "if your heart runs, return to the One": a drawing down from above to below, the level of Chanukah. For the wick goes out quickly and also does not shine so much; and this is through the oil.

12 וענין השמן הנה בכל הדברים יש שמן כו' כי יש חכמה דאצי' וחכמה דבריאה כו'

And the matter of the oil: in all things there is oil, etc., for there is Chochmah (wisdom) of the World of Atzilus (Emanation) and Chochmah of the World of Beriah (Creation), etc.,

עד שנעשה חכמה דעשיה היא התורה שלפנינו המלובשת בגשמיות ויש תורה דבריאה שע"ז אמרו קיים אאע"ה את התורה עד שלא ניתנה דהיינו קודם התלבשותה בעוה"ז הגשמי.

until it becomes the Chochmah of the World of Asiyah (Action), which is the Torah before us, enclothed in physicality. And there is a Torah of Beriah, about which they said, "Abraham our father, peace be upon him, kept the Torah before it was given," that is, before it was enclothed in this physical world.

13 ולכן קיים מצות תפלין הגם שלא נכתב עדיין קדש לי כל בכור שלא היה יצ"מ כלל.

Therefore he fulfilled the mitzvah of tefillin, even though "Sanctify to Me every firstborn" had not yet been written, since there had been no Exodus from Egypt at all.

וכן מילה קיים ג"כ קודם שמל א"ע בגשמיות כי ענין מילה היא הסרת הערלה שלא יהיה יניקת החיצונים וקיים אאע"ה מצוה זו למעלה שהסיר יניקת החיצוני'

And likewise circumcision: he also fulfilled it before he circumcised himself physically. For the meaning of circumcision is the removal of the foreskin, so that there be no nurture for the external forces; and Abraham our father, peace be upon him, fulfilled this mitzvah above, in that he removed the nurture of the external forces;

אך שלא היתה מצוה זו מלובשת בגשמיות מעשה המילה ממש וזהו עד שלא ניתנה ועיקר המשכת השמן הוא להיות המשכת ח"ע כי יש ח"ע וח"ת. חכמה תתאה שנלקחה מן המדות.

only, this mitzvah was not enclothed in physicality, in the actual act of circumcision. And this is [the meaning of] "before it was given." And the main point of drawing down the oil is that there be a drawing down of the higher Chochmah (wisdom); for there is a higher Chochmah and a lower Chochmah. The lower Chochmah is that which is taken from the emotive attributes (middos).

14 וח"ע למעלה מן המדות דו"ר רו"ד יראה תתאה מיחודא תתאה במל' משא"כ יראה עילאה בחכמה עלאה ושרשה מו"ס

And the higher Chochmah (wisdom) is above the emotive attributes (middos). Awe and love, love and awe (dechilu u'rechimu, rechimu u'dechilu): the lower awe is from the lower unity (yichuda tata'ah), in Malchus (sovereignty); whereas the higher awe is in the higher Chochmah, and its root is from Mocha Stima'ah (the hidden brain),

שהיא מגבורה דעתיק שמשם נמשך השערות בבחי' י"ג ת"ד. אבל מקורם ושרשם הוא במו"ס ולא אבא דאצי'.

which is from the Gevurah (restraint) of Atik, from where the hairs are drawn, in the form of the thirteen tikkunim of the beard (tikkunei dikna). But their source and root is in Mocha Stima'ah, and not [in] Abba (Chochmah) of the World of Atzilus (Emanation).

15 והיינו בחי' חכמה שבכתר ע"פ קבלת מהרמ"ק וע"פ קבלת האריז"ל היא הגבה למעלה במל' דא"ס ומקור זה נמשך בתורה

This is the level of the Chochmah within Keser, according to the Kabbalah of Rabbi Moshe Cordovero; and according to the Kabbalah of the Arizal, it is higher above, in the Malchus of the Infinite One (Ein Sof). And this source is drawn into the Torah

שלפנינו בגשמיות נתב"ס דייקא אשר אנכי מצוך הוא בהיום לעשותם דייקא משא"כ למעלה היא דרך השתלשלות מעילה לעלול בכמה רבבות מדרגות.

that is before us in physicality, given at Sinai, specifically: "which I command you" is in "today, to do them," specifically. Whereas above, it is by way of the chain of descending worlds (hishtalshelus), from cause to effect, through many myriads of levels.

וא"כ רחוקה היא מאד בחי' מל' מבחי' מו"ס חכמה שבכתר. אבל בעשיה גשמיות נמשך שלא כדרך ההשתלשלות:

If so, the level of Malchus is very far from the level of Mocha Stima'ah, the Chochmah within Keser. But into the physical World of Asiyah (Action) it is drawn not in the manner of the chain of descent.

16 וזהו ענין נס דחנוכה שטמאו היונים כל השמנים כי הם מבחי' חכמה דקליפה. כי בבל נק' רישא דדהבא ופרס ומדי ב' זרועות כו' ולא נשאר אלא פך א' בחותמו של כה"ג.

And this is the matter of the miracle of Chanukah: the Greeks defiled all the oils, for they are from the level of the Chochmah (wisdom) of kelipah (the husk). For Babylon is called "the head of gold," and Persia and Media the two arms, etc. And there remained only one cruse [of oil] with the seal of the High Priest.

חותם הוא יסוד וכה"ג הוא כהנא רבא רב חסד שהוא בי"ג ת"ד דיקנא דכהנא רבא.

The seal is Yesod (foundation); and the High Priest is the "Great Priest" (Kahana Rabba), "abundant in kindness," which is in the thirteen tikkunim of the beard (tikkunei dikna), the beard of the Great Priest.

וכהנא רבא המקור הוא מו"ס הנ"ל. וזהו ענין הוי' הוי' אל רחום וחנון כו' שלהיות אל רחום וחנון כו'

And the source of the Great Priest is Mocha Stima'ah (the hidden brain), mentioned above. And this is the meaning of "Havayah, Havayah, Kel, merciful and gracious," etc.: that for there to be "Kel, merciful and gracious," etc.,

שהן הי"ג ת"ד שראשיתם היא מבחי' אל צ"ל המשכה מבחי' הוי' הוי' ב' פיאות כו'. שהוא המקור הנמשך ממ"ס כו'.

which are the thirteen tikkunim of the beard, whose beginning is from the level of "Kel," there must be a drawing down from the level of "Havayah, Havayah," the two pe'os (sidelocks), etc., which is the source drawn from Mocha Stima'ah, etc.

17 והנה בתורה כתיב הוי' הוי' ופסיק טעמא בגווייהו. ובנביאים כתיב כי אתה נרי הוי' והוי' יגיה חשכי.

Now, in the Torah it is written "Havayah, Havayah," and the cantillation separates between them. And in the Prophets it is written, "For You are my lamp, Havayah, and Havayah illuminates my darkness":

הוי' והוי' בתוס' וי"ו המחבר ואינו פסיק כו'. הענין הוא כי הנה כתיב חנון ורחום ה'.

"Havayah and Havayah," with the addition of the connecting vav, and it is not separated, etc. The explanation is this: it is written, "Gracious and merciful is Havayah,"

וכתיב ה' רחום וחנון. שיש ב' הויות א' בזי"א להיות עולמות הברואים כו'. והא' באי"א להיות חנון ורחום.

and it is written, "Havayah, merciful and gracious." For there are two [levels of] Havayah: one in Z'eir Anpin (the emotive attributes), so that there be worlds of created beings, etc.; and the other in Arich Anpin, so that there be "gracious and merciful."

18 והנה ה' רחום וחנון הוא באי"א המשכת הוי' דאי"א ב' פאות כו'. להמשיך י"ג ת"ד בזי"א

Now, "Havayah, merciful and gracious" is in Arich Anpin: the drawing down of the Havayah of Arich Anpin, the two pe'os, etc., to draw the thirteen tikkunim of the beard (tikkunei dikna) into Z'eir Anpin (the emotive attributes);

אבל חנון ורחום ה' היינו המשכת חנון ורחום י"ג ת"ד בזי"א להיות הזי"א בשם הוי' כו'.

but "Gracious and merciful is Havayah" means the drawing down of "gracious and merciful," the thirteen tikkunim of the beard, into Z'eir Anpin, so that Z'eir Anpin be in the Name Havayah, etc.

19 וזהו כי אתה נרי ה' היינו הוי' דז"א שהוא בבחי' השתלשלו' מי"ג ת"ד והוא נגד דורות הראשונים שהיתה נשמתם בעצם במעלה עליונה.

And this is [the meaning of] "For You are my lamp, Havayah": that is, the Havayah of Z'eir Anpin (the emotive attributes), which is in the manner of the chain of descending worlds (hishtalshelus) from the thirteen tikkunim of the beard. And this corresponds to the early generations, whose souls were in essence on a lofty level.

משא"כ והוי יגיה חשכי. חשכי עקבות משיחא נמשך משם הוי' דא"א שלא כדרך ההשתלשלות וצ"ל וי"ו החבור להמשיך ממקום עליון כזה.

This is not so with "and Havayah illuminates my darkness": for "my darkness," [the time of] the footsteps of Mashiach, [the light] is drawn from the Name Havayah of Arich Anpin, not in the manner of the chain of descent; and there must be the connecting vav, to draw down from so lofty a place.

20 והיינו ע"י צדקה וכמאמר רז"ל אין ישראל נגאלין אלא בצדקה. כי על צדקה נאמר זורע צדקות שהיא בבחי' זריעה

And this is through tzedakah (charity), as our Sages, of blessed memory, said: "Israel will be redeemed only through tzedakah." For of tzedakah it is said, "He sows tzedakos," for it is in the manner of sowing,

כמו הגרעין הנזרע בארץ שמצמיח הרבה מחמת כח הצומח אשר בארץ שהיא בהעלם ויש בו בחי' א"ס להצמיח עד אין קץ.

like the seed sown in the earth, which makes much grow because of the power of growth that is in the earth, which is in concealment, and in which there is an aspect of the Infinite (Ein Sof), to make [things] grow without end.

כך הצדקה היא בבחי' זריעה שיש בה בחי' כח א"ס בהעלם שהוא מבחי' א"א סתימא דכל סתימין.

So too, tzedakah is in the manner of sowing, in which there is an aspect of the power of the Infinite (Ein Sof), in concealment, which is from the level of Arich Anpin, "the most hidden of all hidden."

21 וע"י מתרבה גלוי אור א"ס עצמו שהי' בהעלם במ"ס קודם שירד לימשך בי"ג ת"ד וזה הי' ג"כ בחנוכה שטמאו כל השמנים למטה

And through this the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof) itself increases, which was concealed in Mocha Stima'ah (the hidden brain) before it came down to be drawn into the thirteen tikkunim of the beard (tikkunei dikna). And this was also [so] on Chanukah: they defiled all the oils below,

ולא היה אפשר להמשיך כי"א ע"י הפך של שמן שבחותמו של כה"ג כהנא רבא הנ"ל.

and it was not possible to draw down except through the cruse of oil that bore the seal of the High Priest, the "Great Priest" mentioned above.

וענין השמן הוא ההעלם שהרי השמן נבלע בפתילה. ומשם מאיר ביתר שאת כאשר השמן נמשך אחר הפתילה.

And the matter of the oil is concealment, for the oil is absorbed in the wick; and from there it shines with greater intensity as the oil is drawn after the wick.

22 והנה ע"י בחי' השמן והפתילה נעשה ב' גווני אור נהורא תכלא ע"י הפתילה שהוא רק שיהא האור נאחז אבל אינו מאיר כ"כ אלא ע"י השמן שהוא המאיר אור צח ובהיר.

Now, through the aspect of the oil and the wick, two hues of light come about: the blue light (nehora techela), through the wick, which only makes the light take hold but does not shine so much, except through the oil, which is what shines with a pure and bright light:

נהורא חיורא דהיינו שיהא בגלוי לנוכח כאילו רואה ולא בדמיונות במחשבה לבדה שנק' העלם ולא גלוי כדמותנו כו'.

the white light (nehora chivra), meaning that it be revealed, face to face, as though one sees, and not in imaginings in thought alone, which is called concealment and not revelation, "after our likeness," etc.

23 וענין ב' נהורין נהורא תכלא ונהורא חיורא הן ב"פ רחימו שבאמצע ב"פ דחילו כי יו"ד דחילו וה"א רחימו והוי"ו רחימו וההי' דחילו.

And the two lights, the blue light and the white light, are the two [mentions of] "love" (rechimu) in the middle of the two [mentions of] "awe" (dechilu): for the yud is awe, the hei is love, the vav is love, and the [final] hei is awe.

והענין כי יש יראה עילאה בחכמה בחי' בטול ממש. משא"כ יראה תתאה בחי' פחד במלכות שלא למרוד במלך זעות מחיל כסא.

The explanation is that there is a higher awe, in Chochmah (wisdom), the level of actual self-nullification (bittul). This is not so with the lower awe, the level of fear, in Malchus (sovereignty): not to rebel against the King, trembling from dread of the Throne.

24 וכולם משמיעים ביראה ופחד כו'. והיא פחד מבחי' חיצונית. אבל יראה עלאה היא בחי' בטול ממש מאחר שאין עוד מלבדו.

And "they all proclaim in awe and fear," etc. This is fear from the outer dimension (chitzoniyus). But the higher awe is the level of actual self-nullification (bittul), since "there is nothing else besides Him."

והוא ענין תפלת י"ח כריעות והשתחוואות המשכת הבטול. ושני פעמים רחימו היינו ה' עלאה בינה היא אהבה בתענוגים

And this is the matter of the Shemoneh Esreh prayer, bowings and prostrations: the drawing down of self-nullification. And the two [mentions of] "love" are: the higher hei, Binah (understanding), which is "love in delights,"

והיא אהבה הבאה מלמעלה ורחימו בוי"ו הוא ז"א אהבה שע"י ההתבוננות נפש המשכלת ממטה למעלה וזהו ואהבת ב"פ אור כו' ודי"ל:

and it is a love that comes from above; and the "love" in the vav is Z'eir Anpin (the emotive attributes), a love that [comes] through the contemplation of the intellectual soul, from below to above. And this is [why] "V'ahavta" ("And you shall love") is [numerically] twice "or" (light), etc. And this suffices for the understanding.

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 14

נר חנוכה מצוה להניחה כו' משמאל, כדי שתהא...

The Chanukah Lamp: A Mitzvah to Place It on the Left

1 נר חנוכה מצוה להניחה כו' משמאל, כדי שתהא מזוזה מימין ונ"ח משמאל. וצ"ל הטעם שאין הנ"ח ג"כ מימין כמו המזוזה.

"The Chanukah lamp: it is a mitzvah to place it," etc., "on the left, so that the mezuzah is on the right and the Chanukah lamp on the left." And we must explain the reason why the Chanukah lamp is not also on the right, like the mezuzah.

אך יובן בהקדים ביאור מ"ש כל אשר חפץ ה' עשה. וכתיב בדבר ה' שמים נעשו.

But this will be understood by first explaining what is written, "Whatever G-d desired, He has done"; and it is written, "By the word of G-d the heavens were made."

2 ובע"מ נברא העולם שהיו מאמר ודבור. ולא נברא בחפץ ורצון בלבד. והענין כי הנה נודע שלכל הדברים יש חומר וצורה שהחומר הוא ענין הדבר ההוא בכללות דהיינו להיות שמים או ארץ או שמש וירח.

And "with ten utterances the world was created," which were utterance and speech, and it was not created by desire and will alone. The explanation: it is known that all things have matter and form. The matter is what that thing is in general, that is, its being heaven or earth, or sun and moon.

והצורה הוא כל ציור וכל תמונה במראה ושטח שיש לכל דבר בדמותו בצלמו על איזה אופן נעשה

And the form is every shape and every figure, in appearance and surface, that each thing has "in its likeness, in its image": the manner in which it was made,

כמו השמים והארץ הם כדורים ומן הארץ לרקיע כו' והשמש והירח הם גלגלים מאירים כו'. וכן עד"ז בכל דבר נברא.

as, for example, the heavens and the earth are spheres, and from the earth to the firmament, etc.; and the sun and the moon are shining orbs, etc. And so too, in this way, with every created thing.

3 והנה החומר נברא בדבר ה' ובע"מ שבמאמר יהי אור נתהווה בחי' האור מאין ליש. וכן במאמר יהי רקיע נתהווה הרקיע מאין ליש.

Now, the matter was created by the word of G-d and by the ten utterances: through the utterance "Let there be light," the aspect of light came into being from nothing (ayin) to something (yesh); and likewise, through the utterance "Let there be a firmament," the firmament came into being from nothing to something.

אבל אופן צורת הרקיע בדמותו בצלמו הוא נעשה בחפץ ה' שלא בא לכלל גילוי בדבור או מאמר.

But the manner of the firmament's form, "in its likeness, in its image," was made by G-d's desire, which did not come into revelation in speech or utterance.

4 והנה מה שנברא החומר במאמר ודבור ולא נברא הכל בחפץ ה' ורצונו בלבד היא מפני שאז לא הי' גילוי מאין ליש

Now, the reason that the matter was created by utterance and speech, and not everything was created by G-d's desire and His will alone, is that then there would not have been a revelation from nothing to something;

רק שהיה העולם בטל במציאות ממש רק עיקר גילוי היש הוא ע"י דבר ה' כי הוא צוה ונבראו

rather, the world would have been truly nullified in its existence. But the main revelation of the "something" is through the word of G-d, "for He commanded and they were created."

פי' צוה מלשון מצות המלך כי מלכותך מכ"ע אין מלך בלא עם שבחי' מלכות היא בחי' התנשאות והסתלקות שלא יאיר ויתגלה אלא בבחי' שם בלבד.

"Commanded" (tzivah) is in the sense of "the king's command," for "Your kingship is a kingship over all worlds," [and] "there is no king without a people." For the level of Malchus (sovereignty) is a level of exaltation and withdrawal, so that it does not shine and become revealed except as a name alone.

5 וזהו יהללו את שם ה' כי הוא צוה ונבראו כמו עד"מ מלך ב"ו שמלכותו היא שמו לבד אשר נקרא על מדינתו

And this is [the meaning of] "Let them praise the name of G-d, for He commanded and they were created": like, by way of analogy, a king of flesh and blood, whose kingship is his name alone, which is called over his land,

אבל לא בבחי' התלבשות כח הפועל בנפעל ממש והתלבשות כח הפועל בנפעל הוא למטה בע' שרים שר של מים שר של כו' שהם משמרי האופנים.

but not in the manner of the actual enclothement of the power of the maker in what is made. And the enclothement of the power of the maker in what is made is below, in the seventy princes (the prince of water, the prince of, etc.), who are from the dregs of the Ofanim.

6 ויש גבוה מעל גבוה שמקבלים ג"כ דרך עילה ועלול עד המלאכים שהם שכלים נבדלים. שהם פני ארי' פני שור שבמרכבה.

And there are [beings] "higher than the high" that also receive by way of cause and effect, up to the angels, which are separate intellects: these are the face of the lion [and] the face of the ox in the Chariot.

אבל החיות של פני שור פני ארי' הוא יש מאין ממש. דהיינו שהמשכת החיות אשר להם הוא בבחי' אין והארה בעלמא שהוא בחי' שם בלבד ומזה נעשה גילוי היש.

But the life-force of the face of the ox [and] the face of the lion is truly something from nothing. That is, the drawing down of the life-force that they have is in the mode of "nothing" and a mere glimmer, which is the level of a name alone; and from this the revelation of the "something" comes about.

אך תכלית בריאת יש מאין הוא כדי להיות היש בטל לאין ונגלה כבוד ה' למטה כמו למעלה.

However, the purpose of creating something from nothing is so that the "something" be nullified to the "nothing," and "the glory of G-d be revealed" below as above.

7 וכמו שיהיה לע"ל כי עין בעין יראו כו' וזה תלוי בעבודתנו כל ימינו היום לעשותם. וכל ישראל יש להם חלק לעוה"ב.

As it will be in the Time to Come: "For they shall see eye to eye," etc. And this depends on our service all our days, "today, to do them." And "all Israel have a share in the World to Come."

וצריך כ"א להמשיך בחלקו גילוי זה להיות בטול היש והוא מחמת ההתבוננות בגדולת א"ס ב"ה שאתה הוא קודם שנבה"ע ואתה הוא כו'

And each one must draw this revelation into his share, so that there be the nullification of the "something." This comes from contemplating the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He: that "You are He before the world was created, and You are He," etc.,

בלי שום שינוי כי אני הוי' לא שניתי שאין העולם מעלים לפניו ית' וכחשיכה כאורה שאין ההעלם וההסתר אלא לעיני בשר שלנו.

without any change, for "I, Havayah, have not changed"; for the world does not conceal before Him, may He be blessed, and "darkness is as light," for the concealment and hiding exist only for our eyes of flesh.

אבל קמיה כולא כלא חשיב ממש ומעלה ומטה שוין לפניו שנמצא למטה כמו למעלה ממש.

But "before Him all is considered as nothing," truly, and above and below are equal before Him, so that He is present below exactly as above.

8 וא"כ גם בחי' היש בטל אליו ית'. וזהו כי גדול ה' ואדונינו מכל אלקים.

If so, the level of the "something" too is nullified to Him, may He be blessed. And this is [the meaning of] "For great is Havayah, and our L-rd is above all Elokim."

ופי' מכל אלקים הם ק"ך צירופי אלקים המעלימים ומסתירים אור ה' וקדושתו לבלתי יתגלה אוא"ס ב"ה כמו שהוא שלא יתבטלו העולמות במציאות.

And the meaning of "above all Elokim": these are the 120 combinations of Elokim, which conceal and hide the light of Havayah and His holiness, so that the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, should not be revealed as it is, so that the worlds would not be nullified in their existence;

אלא שיהא נראה העולם ליש ודבר נפרד. אבל אור הוי' הוא גדול על כולם ומושל על כולם להיות היש בטל.

but rather that the world appear as a "something" and a separate entity. But the light of Havayah is greater than them all and rules over them all, so that the "something" is nullified.

(וזהו כי אני ידעתי כי גדול כו'. אני זו כנס"י. אבל העכו"ם אומרים עזב הוי' את הארץ. ופרעה אמר לא ידעתי את הוי' כו'. ולכן נאמר ביתרו אחר שנתגייר עתה ידעתי כי גדול הוי' כו')

(And this is [the meaning of] "For I know that [Havayah] is great," etc. "I": this is the Community of Israel. But the idolaters say, "Havayah has forsaken the land"; and Pharaoh said, "I do not know Havayah," etc. Therefore it is said of Yisro, after he converted, "Now I know that Havayah is great," etc.)

והיינו לפי שכל אשר חפץ הוי' נמשך ועשה גם בשמים ובארץ שכולם יש להם ציור ותמונה מבחי' חפץ ורצון הוי' שלא בא לידי גילוי בדבור ומאמר שהוא הפועל הישות.

That is, because "whatever Havayah desired" is drawn down, and He "has done" [it] also "in the heavens and on the earth": for all of them have shape and figure from the level of the desire and will of Havayah, which did not come into revelation in speech and utterance, which is what brings about yeshus (being a "something").

9 וזהו ענין שיתף מדה"ר. שבכל מע"ב כתיב ויאמר אלקים ואח"כ שיתף מדה"ר דכתיב ביום עשות ה' אלקים כו'.

And this is the meaning of "He associated the attribute of mercy": for throughout the work of creation it is written, "And Elokim said," and afterward He associated the attribute of mercy, as it is written, "On the day that Havayah Elokim made," etc.

וזהו למה יאמרו הגוים איה נא אלהיהם שבחי' אלקות הוא בבחי' איה דהיינו בבחי' הסתלקות לפי שאומרים עזב הוי"ה את הארץ ואין העולם מתנהג

And this is [the meaning of] "Why should the nations say, 'Where, now, is their G-d?'": that G-dliness is in the state of "where," that is, in a state of withdrawal, because they say, "Havayah has forsaken the land," and the world is conducted

אלא בבחי' אלקים שהוא שם הצמצום והסתלקות להיות העולם יש ודבר נפרד אבל באמת כל אשר חפץ הוי"ה עשה.

only through the level of Elokim, which is the Name of tzimtzum (contraction) and withdrawal, so that the world be a "something" and a separate entity. But in truth, "whatever Havayah desired, He has done."

10 ועל ענין זה מדבר כל המזמור שלמעלה מזה הים ראה וינוס כו'. ההופכי הצור כו'.

And the whole psalm before this one speaks of this matter: "The sea saw and fled," etc.; "Who turns the rock," etc.

שמספר בשבח מעלת שם הוי"ה המושל על שם אלקי' ומשנה הטבע מצור החלמיש שהוא מיסוד האש וממנו מוציא מים והיינו לפי ששם אלקים

For it tells the praise of the superiority of the Name Havayah, which rules over the Name Elokim and changes nature: [as with] the flint rock, which is of the element of fire, and from it He brings forth water. That is, because the Name Elokim,

שהוא הצמצום ומעלים להיות בבחי' יש ע"פ הטבע המוטבע בכל דבר לפי מזגו ותכונתו הוא בטל לגבי שם הוי"ה המושל עליו שהוא ענין גילוי אוא"ס ב"ה שכשמו כן הוא. ולכן גם הים ראה וינוס כו':

which is the tzimtzum (contraction) and conceals, so that [things] are in a state of "something" according to the nature implanted in each thing, according to its composition and character, is nullified before the Name Havayah, which rules over it, which is the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, for as His Name is, so is He. Therefore also "the sea saw and fled," etc.

11 והנה כאשר יתבונן וישכיל כל זה האדם. אזי תכלה ותכסוף נפשו ליבטל אליו ית' עד שתחפץ להתפשט מתענוגי עוה"ז ולהפך לבו לגמרי ולדבקה בו וכמ"ש מי לי בשמים כו'.

Now, when a person contemplates and comprehends all this, then his soul will pine and yearn to be nullified to Him, may He be blessed, until it desires to strip itself of the pleasures of this world, and to turn his heart over completely, and to cleave to Him, as it is written, "Whom have I in heaven," etc.

ובזוהר אמרו מאן דלא טעים מרירו למיתקו ומהפך חשוכא לנהורא לית ליה חולקא הכא שצריך להפוך טעם מרירו למיתקא.

And in the Zohar they said: "Whoever does not taste bitter [turned] to sweet, and turn darkness into light, has no share here." For one must turn the taste of the bitter into sweetness.

12 ומרירו הן תאוות עוה"ז ותענוגים שמושפעים מהיכלות הקליפות. שאין לך דבר למטה שאין לו היכל למעלה כנגדו שממנו בא תוצאת הדבר ההוא והשפעתו.

And "bitter" is the desires of this world and the pleasures that flow from the chambers (heichalos) of the kelipos (husks). For there is nothing below that does not have a chamber above corresponding to it, from which that thing comes forth and receives its flow.

וכל תענוגי עוה"ז אפי' דבר קל ואפי' המסלסל בשערו הנה החיות ההוא נמשך מהיכלות הטומאה.

And all the pleasures of this world, even a trivial thing, even one who curls his hair: that life-force is drawn from the chambers of impurity.

13 ולכן נענש יוסף בשבתו בבית האסורים י"ב שנה על שהיה מסלסל בשערו כדאיתא בגמרא ע"פ ויהי יוסף יפה תואר ויפה מראה מיד ותשא אשת אדוניו כו'.

Therefore Yosef was punished by sitting in prison twelve years, because he curled his hair, as is stated in the Gemara on the verse "And Yosef was handsome of form and handsome of appearance": immediately, "his master's wife cast [her eyes]," etc.

וצריך להפוך לבו לטעום ממש למיתקא טעמו וראו כי טוב ה'. אז תתענג על הוי"ה.

And one must turn his heart over, to truly taste sweetness: "Taste and see that G-d is good." "Then you will delight in G-d."

14 וזה הי' ענין הקרבנות שנהפך חלב מנפש בהמה ועולה ונכלל באש שלמעלה אשר תאכל על המזבח להיות אשה ריח ניחוח לה'. וכמו"כ תהיה התפלה שהיא במקום הקרבנות להלהיב נפשו באש שלמעלה ולהתענג על הוי"ה.

And this was the meaning of the sacrifices: that the fat of an animal's soul is transformed, and rises and is absorbed into the fire from above that consumes on the altar, to be "a fire-offering, a pleasing fragrance to G-d." And so too shall prayer be, which is in place of the sacrifices: to set one's soul aflame with the fire from above and to delight in G-d.

15 וענין אתהפכא חשוכא לנהורא. הוא שחשך הגשמי של עוה"ז מעשה שמים וארץ שנראים ליש ודבר גשמי יתהפך לנהורא להיות בו גילוי אוא"ס ב"ה להיות היש בטל אליו ית' ונגלה כבוד ה' למטה כמו למעלה.

And the meaning of "darkness turned into light" is that the physical darkness of this world, the work of heaven and earth, which appear as a "something" and a physical thing, be turned into light, so that there be in it a revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, so that the "something" be nullified to Him, may He be blessed, and "the glory of G-d be revealed" below as above.

16 והיינו שע"י בחי' טעים מרירו למיתקא שהוא ממטה למעלה להפוך לבו ותאוות עוה"ז לדבקה בו ית' בתשוקה וצמאון כו'

That is, through the level of "tasting bitter [turned] to sweet," which is from below to above, turning one's heart and the desires of this world to cleave to Him, may He be blessed, with longing and thirst, etc.,

יאיר אור ה' מלמעלמ"ט במקום החשך של העוה"ז שלא יהיה העולם מעלים אור ה' וקדושתו

the light of G-d will shine from above to below in the place of the darkness of this world, so that the world will not conceal the light of G-d and His holiness.

וזהו ג"כ ענין נר מצוה ותורה אור נר מצוה היא בחי' העלאי' מלמטלמ"ע ותורה אור היא בחי' ההמשכה מלמעלמ"ט וע"י בחי' נר מצוה בא אור התורה:

And this is also the meaning of "a mitzvah is a lamp, and the Torah is light": "a mitzvah is a lamp" is the level of ascent from below to above, and "the Torah is light" is the level of drawing down from above to below; and through the level of "a mitzvah is a lamp," the light of the Torah comes.

17 וביאור הדבר. הנה צ"ל ענין אותיות מה ענינם. כי הנה האותיות נחלקות במבטא ע"י ה' מוצאות הפה. אחה"ע מהגרון כו'.

The explanation of the matter: now, it must be explained what letters are. For the letters are divided in pronunciation by the five organs of articulation of the mouth: Alef, Ches, Hei, Ayin from the throat, etc.

והנה אין המוצאות כלי המבטא דומים לכנור שהוא כלי הנגון שבנגן המנגן עליו מוציא קול שהקול ההוא בא מן תנועת הכנור שמוציא את הקול.

Now, the organs of articulation, the instruments of speech, are not like a lyre, which is an instrument of melody: when the musician plays on it, it produces a sound, and that sound comes from the movement of the lyre, which produces the sound.

משא"כ האותיות אינן באות מחמת תנועות כלי המבטא שהן ה' מוצאות הפה שהרי מאליהן ומעצמן יוצאות תנועות האותיות בלי שום הכנה וכוונה מכוונת באדם להניע הלשון לאותיות דטלנ"ת. או השפתים לאותיות בומ"ף.

This is not so with the letters: they do not come about because of the movements of the instruments of speech, which are the five organs of articulation of the mouth. For the movements of the letters come out by themselves and of their own accord, without any preparation or deliberate intention in a person to move the tongue for the letters Dalet, Tes, Lamed, Nun, Tav, or the lips for the letters Beis, Vav, Mem, Pei.

אלא אדרבה האותיות מניעות את הלשון לאותיות דטלנ"ת והשפתים לאותיות בומ"ף והאותיות מצד עצמן הן מושרשות בנפש עצמה.

On the contrary, the letters move the tongue for the letters Dalet, Tes, Lamed, Nun, Tav, and the lips for the letters Beis, Vav, Mem, Pei; and the letters, in themselves, are rooted in the soul itself.

18 והנפש היא המוציאה אותן מההעלם אל הגילוי מתחלה באותיות המחשבה ואח"כ באותיות הדבור. וז"ש ויהי האדם לנפש חיה.

And it is the soul that brings them out from concealment into revelation, first in the letters of thought and afterward in the letters of speech. And this is what is written, "And man became a living soul (nefesh chayah)."

ות"א לרוח ממללא שבחינת האותיות הן בבחי' חיה. כי יש באדם נפש רוח נשמה חיה. נפש הוא בחי' אותיות מחשבה ודבור.

And Targum Onkelos [renders it] "a speaking spirit," for the letters are on the level of Chayah. For there are in man Nefesh, Ruach, Neshamah [and] Chayah. Nefesh is the level of the letters of thought and speech.

19 ורוח הוא הבל הלב שהוא קול כלול מאש רוח ומים כנודע ונשמה היא בחי' השגת השכל ונשמת שדי תבינם.

And Ruach is the breath of the heart, which is voice, composed of fire, air and water, as is known. And Neshamah is the level of intellectual comprehension: "and the neshamah of Shaddai gives them understanding."

וחיה היא בחי' חכמה דהיינו מקור החכמה שלמעלה מן ההשגה ושם הוא שרש האותיות אלא שקבען בפה ולא שבראן שם בפה

And Chayah is the level of Chochmah (wisdom), that is, the source of wisdom, which is above comprehension; and there is the root of the letters. Only, He "set them in the mouth," and not that He created them there in the mouth;

כי בריאותם והתהוותם בשרשם הוא למעלה בבחינת חיה ומשם נמשכו ונתחלקו לכ"ב אותיות לדבר בם איש ואיש כלשונו.

for their creation and coming into being, in their root, is above, on the level of Chayah; and from there they were drawn down and divided into twenty-two letters, for each and every man to speak with them according to his language.

20 ובזה יובן ענין מארז"ל שמט"ט קושר קשרים לקונו מתפלותיהן של ישראל. כי הנה המלאכים מעלים התפלות

With this one will understand the saying of our Sages, of blessed memory, that Metatron ties knots for his Maker from the prayers of Israel. For the angels raise up the prayers,

לפי שדבור האדם הוא גשמי והמלאכים הם רוחני' שהדבור שלהם הוא כמו מחשבה שלנו וע"י המלאך המקבל התפלה מזדככת התפלה מגשמיות לרוחניות ע"י המלאך ההוא.

because the speech of man is physical, while the angels are spiritual, their speech being like our thought; and through the angel who receives the prayer, the prayer is refined from physicality to spirituality, through that angel.

21 והנה גבוה מעל גבוה עד עולם העליון שבו משכן מט"ט והוא קושר כתרים שלמעלה מן הראש ומוחין.

Now, [it goes] "higher than the high," up to the supernal world, in which is the dwelling place of Metatron; and he ties crowns, which are above the head and the intellect (mochin).

וע"י זה ממשיך אותיות חדשות. כי הנה התפלה היא בקשת יה"ר שיתהווה בחינת רצון שכמו שכבר נמשך רצה"ע בחכמה.

And through this he draws down new letters. For prayer is a request, "Yehi ratzon" ("May there be will"), that a level of will come into being; for, as the supernal will has already been drawn into Chochmah (wisdom),

הנה החכמה מחייבת ע"פ התורה אין יסורים בלא עון שהעון גורם יסורים ח"ו אבל ע"י התפלה יה"ר נמשך רצה"ע שלמעלה מבחינת חכמה ושם הוא רחמים פשוטים ורבו פשעיך כו'.

Chochmah dictates, according to the Torah, "There is no suffering without sin," for sin brings suffering, G-d forbid. But through prayer, "Yehi ratzon," the supernal will that is above the level of Chochmah is drawn down, and there, it is simple mercy, and "your transgressions are many," etc.

22 וזהו שארז"ל כשישראל אומרים יהא שמו הגדול מבורך כו' הקב"ה מנענע בראשו. פי' שמנענע וממשיך בראשו הוא רצה"ע ב"ה

And this is what our Sages, of blessed memory, said: when Israel say "May His great Name be blessed," etc., the Holy One, blessed be He, nods His head. That is, He moves and draws down His "head," which is the supernal will, blessed be He;

כי אותו מבקשים יהא שמו הגדול מבורך שיהא ברוך ונמשך שמו הגדול שלמעלה מבחינת השתלשלות שהוא גדול ומהולל מאד.

for that is what is being requested: "May His great Name be blessed," that His great Name, which is above the level of the chain of descending worlds (hishtalshelus), be blessed and drawn down, for it is "great and exceedingly praised."

23 והמשכת רצה"ע הזה הוא ע"י העלאת אותיות התפלה לשרשן ומקורן כתר העליון ע"י מט"ט. והיינו לפי ששרש האותיות היא בכתר העליון למעלה מבחי' חכמה ומוחין

And the drawing down of this supernal will is through the raising of the letters of prayer to their root and source, the Supernal Keser (the Crown), through Metatron. That is, because the root of the letters is in the Supernal Keser, above the level of Chochmah (wisdom) and the intellect (mochin);

אלא שראשית הגלוי היא בחכמה שא"א להשכיל ולהשיג כל דבר מושכל כ"א ע"י אותיות. אבל האותיות עצמן אינן בחי' שכל שא"א לשכל המושג להשיג ענין מהות האותיות בעצמותם

only, the beginning of revelation is in Chochmah, for it is impossible to understand and grasp any intelligible thing except through letters. But the letters themselves are not on the level of intellect, for intellect that is grasped cannot grasp the essential nature of the letters in themselves;

אלא שהן לבוש השכל והלבוש הזה הוא מבחי' חיצוניות עליון שירד ונתפשט למטה להלביש את השכל. ומשם יורד עוד להיות אותיות מחשבה ודבור:

rather, they are a garment of the intellect, and this garment is from the level of the supernal outer dimension (chitzoniyus), which descended and spread downward to clothe the intellect. And from there it descends further, to become letters of thought and speech.

24 והנה התורה נתלבשה באותיות ג"כ עד"ז שאותיות התורה שרשן למעלה מעלה מבחי' התורה. דאורייתא מחכמה נפקת והאותיות שרשן למעלה בבחי' כתר.

Now, the Torah too was clothed in letters in this way: the letters of the Torah have their root far above the level of the Torah. For "the Torah issues from Chochmah (wisdom)," while the letters have their root above, on the level of Keser (the Crown).

ואותיות מלשון אתא שהוא לשון המשכה. שהאותיות הן המשכות שבהן ועל ידן נמשך להיות התורה.

And otiyos (letters) is from the word asa ("came"), which denotes drawing down; for the letters are drawings-down, in which and through which it is drawn down to become the Torah.

25 והענין כי הנה כתיב כאשר יאמר משל הקדמוני והוא התורה שהתורה נקראת בשם משל הקדמוני.

The explanation: it is written, "As the parable of the Primordial One says," and this is the Torah, for the Torah is called "the parable of the Primordial One."

וביאור הדבר ההוא כי הנה ענין המשל הוא להמשיל את הנמשל באופן שיובן מתוך המשל.

And the explanation of this: the nature of a parable is to represent the thing it illustrates (the nimshal) in a way that it will be understood from within the parable.

והרי המשל הוא ענין אחר שאינו מהות הנמשל. אלא שהנמשל מובן מתוכו ע"י שדומה לו בצד מה.

Yet the parable is a different thing, which is not the essence of what it illustrates; only, what it illustrates is understood from within it, because it resembles it in some respect.

26 וז"ש וביד הנביאים אדמה. וחז"ל המשילו מראה הנבואה לאספקלריא שכמו שרואין באספקלריא הגם שנראית דמות הצורה בתמונתה ובצלמה ממש מ"מ אין זאת גוף הצורה עצמה ממש

And this is what is written, "And through the prophets I am likened." And our Sages, of blessed memory, compared prophetic vision to a mirror (aspaklaria): just as one sees in a mirror, although the likeness of the form appears in its very shape and image, nevertheless this is not the actual body of the form itself,

אלא דמותה ותמונתה. כך כל השגת הנביאים באלקותו ית' אין זה אלא בחי' דמות ודמיון.

but only its likeness and its image; so too, all the prophets' apprehension of His G-dliness, may He be blessed, is only on the level of likeness and resemblance.

27 והיינו כמו בחי' משל שממנו מובן הנמשל. אבל באלקותו ית' ממש כתיב כי לא יראני כו' וכמשארז"ל.

That is, like a parable, from which the thing it illustrates is understood. But regarding His actual G-dliness, may He be blessed, it is written, "For [man] shall not see Me," etc., and as our Sages, of blessed memory, said.

וז"ש בשלמה וידבר שלשת אלפים משל על כל דבר מד"ת כו' דהיינו שאמר על כל דבר מד"ת רוחניות הענין כמו מצות קרבנות מן הבהמה.

And this is what is written of Shlomo, "And he spoke three thousand parables," on every single matter of the words of Torah, etc. That is, on every single matter of the words of Torah he told its spiritual meaning: for example, the mitzvah of sacrifices from animals,

ומקריבים חלב ודם ע"ג המזבח בכהן ובגדי כהונה והיה אומר ענין הקרבנות ברוחניות ומהו נקרא חלב ודם ברוחניות ומהו כהן ומהו בגדי כהונה.

and fat and blood are offered upon the altar, through a kohen and the priestly garments; and he would explain the matter of the sacrifices in spiritual terms: what is called fat and blood in spirituality, and what is a kohen, and what are the priestly garments.

28 והנה גבוה מעל גבוה כמה מדרגות רוחניות זו למעלה מזו. והשיג שלמה בחכמתו שלשת אלפים משל.

Now, [there are,] "higher than the high," many spiritual levels, one above the other. And Shlomo, in his wisdom, grasped three thousand parables,

דהיינו שלשת אלפים מדרגות זו למעלה מזו. וכולם אינן רק בחינת משל לגבי בחינת אלקות ממש השורה ומתלבש בתורה.

that is, three thousand levels, one above the other. And all of them are only on the level of a parable relative to the level of actual G-dliness, which rests and is clothed in the Torah.

29 והנה שלמה לא השיג אלא שלשת אלפים משל. אבל באמת כך הוא עד רום המעלות לאין קץ שכולם אינן רק בחינת משל לקדמונו של עולם.

Now, Shlomo grasped only three thousand parables. But in truth, it is so up to the highest heights, without end: all of them are only on the level of a parable of the Primordial One of the world,

דהיינו אור א"ס ב"ה ממש שלמעלה מעלה מבחי' וגדר השתלשלות לא בבחי' ממלא ולא בבחינת סובב רק שהתורה נמשכה משם ע"י בחינת אותיות והמשכות.

that is, the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself, which is far above the level and bounds of the chain of descending worlds (hishtalshelus): neither on the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), nor on the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). Only, the Torah was drawn down from there by way of letters and drawings-down.

30 וע"ז ארז"ל דוד הע"ה היה מחבר תורה של מעלה בהקב"ה. דהיינו שהמשיך אותיות התורה מאוא"ס ב"ה ממש.

Of this our Sages, of blessed memory, said: King David, peace be upon him, would join the Torah above with the Holy One, blessed be He. That is, he drew down the letters of the Torah from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself.

ועז"נ אשר יעשה אתם האדם כו'. לעשות אותם. שעשיית התורה היא ע"י האדם. וכמארז"ל מעלה אני עליכם כאלו עשאוני.

And of this it is said, "which man shall do," etc.: "to make them," for the making of the Torah is through man. And as our Sages, of blessed memory, said, "I account it to you as though you had made Me."

וזהו ותורה אור שהתורה מאירה אוא"ס ב"ה ממש. אך אין אור התורה עולה בשם אור אלא ע"י נר מצוה:

And this is [the meaning of] "and the Torah is light": the Torah radiates the Infinite Light, blessed be He, itself. But the light of the Torah is called by the name "light" only through "a mitzvah is a lamp."

31 והענין שהארת אור הנר הוא ע"י שיש אויר סביב האור. משא"כ בלא אויר יכבה ולא יאיר כלל.

The explanation: the shining of the lamp's light comes about through there being air around the light; whereas without air it would go out and not shine at all.

ולכן אין כופין כלי ע"ג הנר בשבת שלא יכבה שמחמת כפיית הכלי מונע האויר שסביב האור.

Therefore one does not overturn a vessel over a lamp on Shabbos, lest it go out, for by overturning the vessel one blocks the air that is around the light.

32 והיינו כי האויר גורם להיות הארת אור הנר לפי שאויר הוא אותיות אור י שהאויר הוא מקור האור.

That is, the air brings about the shining of the lamp's light because avir (air) is the letters of or (light) [and] yud, the air being the source of the light.

כי היו"ד שבהעלם אותיות אויר הוא העלם האור ובו ועל ידו נמשך ויוצא האור מההעלם אל הגילוי.

For the yud that is hidden within the letters of avir is the concealment of the light; and in it and through it the light is drawn and goes out from concealment into revelation.

33 והיינו כמו בחינת אותיות שלמעלה מהתורה ושם הוא שרש ומקור המצות שהן מושרשות ברצה"ע ב"ה שלמעלה מהחכמה בחי' דאורייתא מחכמה נפקת.

And this is like the level of the letters that are above the Torah; and there is the root and source of the mitzvos, which are rooted in the supernal will, blessed be He, which is above Chochmah (wisdom), the level of "the Torah issues from Chochmah."

ולכן בעשיית המצות שהן בבחינת העלאה מלמטה למעלה למקורן ושרשן בחי' אוי"ר אור י גורם להאיר אור התורה

Therefore the doing of the mitzvos, which are an ascent from below to above, to their source and root, the level of avir, or [and] yud, causes the light of the Torah to shine,

כי כל המצות נק' בשם צדקה. כמ"ש וצדקה תהיה לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה הזאת כו'.

for all the mitzvos are called by the name tzedakah, as it is written, "And it will be tzedakah for us, if we take care to do all this mitzvah," etc.

34 וצדקה לדלים ואביונים היא המשכה והשפעה להחיות רוח שפלים. וכך מעוררים למעלה בחי' המשכות להחיות רוח

And tzedakah to the poor and destitute is a drawing down and bestowal to revive the spirit of the lowly. And in this way, above, one arouses the level of drawings-down to revive the spirit

שפלים דקמיה כולא כלא חשיב והכל נק' שפלים ודלים אצלו ית'. וההמשכות וההשפעות הן הן אור התורה. כי אור ושפע הכל א'.

of the lowly, for "before Him all is considered as nothing," and all are called lowly and poor in relation to Him, may He be blessed. And these drawings-down and bestowals are themselves the light of the Torah, for light and flow are all one.

35 וזהו שארז"ל כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו רק צ"ל תורה וגמ"ח

And this is what our Sages, of blessed memory, said: "Whoever says, 'I have nothing but Torah,' does not have even Torah." Rather, there must be Torah and deeds of kindness (gemilus chasadim),

כי בלא גמ"ח זו צדקה אין אור התורה מאיר לו. וזהו אפי' תורה אין לו.

for without deeds of kindness, which is tzedakah, the light of the Torah does not shine for him. And this is [the meaning of] "does not have even Torah."

פי' שאין התורה שייכה ומתייחסת אליו רק התורה היא בחי' אותיות הנ"ל. וזהו אמשיך רוח ואייתי רוח.

That is, the Torah does not belong and relate to him; rather, the Torah is the level of the letters mentioned above. And this is [the meaning of] "it draws spirit and brings spirit."

פי' רוח היינו בחינת אוי"ר הנ"ל ומתחלה אמשיך מקור בחי' אותיות. ואח"כ אייתי וממשיך המשכת אור א"ס ב"ה בחכמה ראשית גילוי האותיות להיות התורה אור:

That is, "spirit" (ruach) is the level of avir mentioned above: first "it draws" the source, the level of letters; and afterward "it brings," drawing down the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, into Chochmah (wisdom), the beginning of the revelation of the letters, so that the Torah be light.

36 ובזה יובן ענין מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל כי מזוזה היא בחי' העלאה ממטה למעלה כמו בחי' המצות.

With this, the matter of "the mezuzah on the right and the Chanukah lamp on the left" will be understood. For the mezuzah is the level of ascent from below to above, like the level of the mitzvos.

וענין המזוזה הוא שכותבין פ' שמע והיה אם שמוע שכתוב שם אחד ואהבת בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך בחי' העלאה.

And the matter of the mezuzah is that one writes the passages of Shema and VeHayah Im Shamoa, in which is written "One," and "And you shall love with all your heart, and with all your soul, and with all your might": the level of ascent.

37 וקובעין בפתח הבית להעלות הבית וכל אשר בו כל רכושו וקנינו בכל התיבות להיות בטלים לאהבת ה' בכל מאדך בכל ממונך.

And it is affixed at the entrance of the house, to raise up the house and all that is in it, all his property and possessions in all the chests, so that they be nullified to the love of G-d: "with all your might," with all your money.

ולכן קובעין המזוזה בימין כי וימינו תחבקני כאדם החובק את חבירו שמקרבו אצלו כך נמשך ימין מקרבת להעלות אליו יתי כל הבא לקרב אליו יתי.

Therefore the mezuzah is affixed on the right, for "and His right hand embraces me," like a person who embraces his friend, drawing him close to himself; so too there is drawn down "the right that draws near," to raise up to Him, may He be blessed, everyone who comes to draw near to Him, may He be blessed.

אבל נ"ח הוא המשכת אור התורה. כי היונים רצו להשכיחם תורתך ולכן הוא משמאל. כי מימינו אש דת למו שהתורה נמשלה לאש כנודע.

But the Chanukah lamp is the drawing down of the light of the Torah, for the Greeks sought "to make them forget Your Torah"; therefore it is on the left. For "from His right hand, a fiery law for them": the Torah is likened to fire, as is known.

38 ובפרט שעיקר מצות נ"ח להאיר בחוץ ברה"ר ובחי' רבים היינו טורא דפרודא מבחי' ז' אומות שגם שם יאיר אור ה' וקדושתו שלא יהא העלם והסתר

And especially since the main mitzvah of the Chanukah lamp is to shine outside, in the public domain (reshus harabim, "the domain of the many"); and the level of "the many" is the mountain of separation (tura difruda), from the level of the seven nations: that there too the light of G-d and His holiness should shine, so that there be no concealment and hiding,

כמו שהיה בימי חשמונאי שרצו היונים להשכיחם תורתך. וכשגברה מלכות בית חשמונאי תקנו להמשיך אור התורה גם במקום הרבים טורי דפרודא:

as there was in the days of the Hasmoneans, when the Greeks sought "to make them forget Your Torah." And when the kingdom of the Hasmonean house prevailed, they instituted the drawing down of the light of the Torah also into the place of the many, the mountains of separation.

39 והנה שרש הז' אומות רישיה דעשו בעטפא דיצחק שהוא מבחי' גבורות שהן בחי' שמאל. אך הגורם להיות המשכת נר חנוכה בשמאל

Now, the root of the seven nations is "the head of Eisav in the bosom of Yitzchak," which is from the level of Gevuros (restraint), which are the level of the left. But what causes the drawing down of the Chanukah lamp on the left

היינו בחי' המזוזה שבימין שהיא בחי' ההעלאה שע"י העלאה זו נעשה בחי' ההמשכה הנ"ל ונמשך גם במקום החשך בחינת טורי דפרודא.

is the level of the mezuzah on the right, which is the level of ascent: through this ascent the drawing down mentioned above comes about, and it is drawn down also into the place of darkness, the level of the mountains of separation.

כי עיקר הדבר הוא להיות החשך דוקא מאיר דהיינו בחי' אתהפכא חשוכא לנהורא. וזהו שארז"ל (סוטה מ"ט) עלמא אמאי קא מקיים באיש"ר דאגדתא.

For the main thing is that the darkness itself should shine, that is, the level of "darkness turned into light." And this is what our Sages, of blessed memory, said (Sotah 49): "On what does the world endure? On the 'Amen, may His great Name be blessed' of the Aggadah."

כי אגדתא הוא בחי' תרגום שכל התלמוד הוא בל' תרגום. ותרגום הוא בחי' אחוריים דקדושה כנודע.

For the Aggadah is the level of Targum, since the whole Talmud is in the language of Targum; and Targum is the level of the back (achorayim) of holiness, as is known.

וכשנמשך להיות שמיה רבא מברך ונמשך גם בבחי' תרגום שהוא בבחי' אחוריים אזי אתהפכא חשוכא לנהורא וזהו עיקר קיום העולם:

And when it is drawn down so that "His great Name be blessed," and it is drawn down also into the level of Targum, which is on the level of the back, then darkness is turned into light; and this is the essence of the world's endurance.

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 15

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of what is mentioned above.

2 ביאור הדברים על ענין נ"ח משמאל ומזוזה מימין. הנה המצות הן מלמטה למעלה והתורה מלמעלה למטה.

An explanation of the words concerning the matter of "the Chanukah lamp on the left and the mezuzah on the right." Now, the mitzvos are from below to above, and the Torah is from above to below.

והיחוד שביניהם הוא כמשל העומד למעלה ורוצה להתקרב עם העומד למטה זה עולה בסולם וזה יורד עד שנפגשין זה בזה.

And the union between them is like the analogy of one who stands above and wishes to draw close to one who stands below: this one climbs the ladder and that one descends, until they meet each other.

3 וביאור הענין הנה כתיב כל אשר חפץ ה' עשה. וכתיב בדבר ה' שמים נעשו.

And the explanation of the matter: it is written, "Whatever G-d desired, He has done," and it is written, "By the word of G-d the heavens were made."

והענין שהחומר נברא בדבר ה' והתמונה והציור באיזה אופן שנברא הוא מחפץ ה' מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית.

The matter is that the substance was created by the word of G-d, while the shape and the form, [that is,] the manner in which it was created, is from the desire of G-d: "How many are Your works, G-d! You have made them all with wisdom."

שבחי' החכמה היא בחי' גבורות. דהיינו התחלקות לעשות כל ציור וכל תמונה לכל הפרטים למיניהם.

For the level of Chochmah (wisdom) is the level of Gevuros (restraint), that is, division: to make every form and every shape, for all the particulars according to their kinds.

4 ושרש החכמה למעלה הוא בחי' בוצינא דקרדוניתא קו המדה מדוד משחת'. מי מדד בשעלו מים כו'. והגילוי הוא בחכמה דאצי' אור אבא ושם מה רבו מעשיך שרבו מאד פרטיים רבים.

And the root of Chochmah (wisdom) above is the level of Botzina deKardinusa, the line of measure, measuring out the measurement: "Who measured the waters in the hollow of His hand," etc. And the revelation is in the Chochmah of the World of Atzilus (Emanation), the light of Abba (the Father); and there [is] "How many are Your works," for they are very many, many particulars.

אך שהיו כלולים בחכמה וכמשל השכל הגשמי שתופס ומקיף הרבה ענינים בבת אחת וברגע אחת וכדי להוציא מהעלם אל הגילוי צריך לפרט בדבורים רבים ושונים בשעה ושתים.

Only, they were included in Chochmah, as in the analogy of the physical intellect, which grasps and encompasses many matters all at once, in a single moment; and to bring [them] out from concealment into revelation, one must spell them out in many and varied words, over an hour or two.

כך בחכמה כלולים מה רבו מעשיך בכל ציור וכל תמונה ונפרטו בע"מ שנברא העולם. אך המאמרות הן עשרה בלבד כי לא נפרט הכל בדבור רק דרך כלל ולא דרך פרט:

So too, in Chochmah are included [all of] "How many are Your works," in every form and every shape, and they were spelled out in the ten utterances by which the world was created. However, the utterances are only ten, because not everything was spelled out in speech, only in a general way and not in detail.

5 והטעם כי מה שנפרט בדבור הוא בכדי להיות בחי' יש כי מבחי' חכמה דאצי' לא היה יכול להיות בחי' יש ואפי' מה שנתלבש בז"א שהוא בחי' הוי"ה הכל נק' בחי' א"ס דאיהו וחיוהי חד.

And the reason is that what was spelled out in speech [was] in order for there to be the level of yesh (existence), for from the level of the Chochmah (wisdom) of the World of Atzilus (Emanation) there could not be the level of yesh; and even what was enclothed in Z'eir Anpin (the emotive attributes), which is the level of Havayah, is all called the level of the Infinite One (Ein Sof), for "He and His life-forces are one."

6 ולא היה יכול להיות בחי' פירוד רק במל' דאצי' בדבר מלך שלטון. והיינו ע"י כי מל' דאצי' נעשה עתיק דבריאה וכו'.

And there could not be the level of separateness except in the Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation), through "the word of a king [that] rules." And this is through [the fact] that the Malchus of Atzilus becomes the Atik of the World of Beriah (Creation), and so on.

אך מ"מ בחי' הוי"ה מושל בבחי' מל' להיות בטול היש וכענין וצבא השמים לך משתחוים דהיינו בחי' בטול המלאכים בכלות הנפש.

Nevertheless, the level of Havayah rules over the level of Malchus, so that there be the self-nullification (bittul) of the yesh, as in the matter of "and the host of heaven bow down to You," that is, the level of the bittul of the angels, in the expiry of the soul.

והשמש והירח משתחוים אפי' בגופם שסובבים והולכים ובטול זה הוא ע"י כל אשר חפץ הוי"ה שבחי' חפץ זה מתלבש בחכמה דאצי' וחכמה דאצי' מתלבשת בחכמה דמל' דאצי' המתלבשת בבי"ע

And the sun and the moon bow down even with their bodies, in that they go around and around. And this bittul comes through "whatever Havayah desired," for this level of desire is enclothed in the Chochmah (wisdom) of Atzilus, and the Chochmah of Atzilus is enclothed in the Chochmah of the Malchus of Atzilus, which is enclothed in [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah,

כי גבוה מעל גבוה שומר. וכל מה שלמטה מקבל ממה שלמעלה הימנו עד רום המעלות.

for "One higher than the high watches over [him]." And everything that is below receives from what is above it, up to the very highest of heights.

(ואפי' הפילסופים מודים בזה רק שאין משיגים רק עשר בחי' התחתונות ח' גלגלים וגלגל היומי.

(And even the philosophers concede this, except that they comprehend only the ten lower levels: eight spheres and the daily sphere.

וע' בפרדס שער ששי ספי"ג וכבר הסכימו החוקרים כו' וגלגל השכל העשירי כו' ויותר מזה אין משיגים אבל יכול להיות גם לפי דעתם שיש למעלה מהם ג"כ)

See Pardes, Sha'ar 6, end of chapter 3: "The investigators have already agreed," etc., "and the tenth sphere, of the intellect," etc.; and beyond this they do not comprehend. But it is possible, even according to their own opinion, that there is also [something] above them.)

רק העכו"ם אומרים מאחר שכבר נשתלשל בהעלם אחר העלם בבחי' שם אלקים המצמצם כו' מוכרח להיות נשאר כך

Only, the worshipers of stars and constellations say that since it has already come down, concealment after concealment, through the level of the Name Elokim, which contracts, etc., it must necessarily remain so.

אבל כי אני ידעתי (אני בחי' מל' וכנ"י) כי גדול הוי"ה ששם הוי"ה מושל על כל בחי' אלקים משא"כ פרעה אמר לא ידעתי את הוי"ה שלא ידע רק שם אלקים.

But "For I know" ("I" is the level of Malchus and the Community of Israel) "that Havayah is great," for the Name Havayah rules over every level of Elokim. Whereas Pharaoh said, "I do not know Havayah," for he knew only the Name Elokim.

ואמר עזב ה' את הארץ (ובאמת לא בדעת ידבר כמ"ש בתניא ח"ב שהרי נס של בריאת שמים וארץ גדול מנס של ק"ס כו' ע"ש) ולכן אומרים איה אלקיהם.

And he said, "G-d has forsaken the earth" (but in truth, he speaks without knowledge, as is written in Tanya, Part II, for the miracle of the creation of heaven and earth is greater than the miracle of the splitting of the Red Sea, etc.; see there). And therefore they say, "Where is their G-d?"

אבל באמת כל אשר חפץ הוי"ה עשה. שזהו ענין יחוד שם הוי"ה עם שם אלקים ויחוד קוב"ה ושכינתיה שיחוד זה היינו בחי' המשכה שנמשך שם הוי"ה ומשתלב בשם אלקים להיות בטול היש כו'.

But in truth, "Whatever Havayah desired, He has done." For this is the matter of the union of the Name Havayah with the Name Elokim, and the union of the Holy One, blessed be He, and His Shechinah (Divine Presence); for this union is the level of drawing down, in which the Name Havayah is drawn down and interwoven in the Name Elokim, so that there be the bittul of the yesh, etc.

7 והנה בבחי' יחוד זה והמשכה זו יש ב' דרכים. הא' ששם הוי"ה יורד למטה לבחי' אלקים ונק' שילוב הוי"ה באלקים.

Now, in this union and this drawing down there are two ways. The first: that the Name Havayah descends below, to the level of Elokim, and this is called the interweaving of Havayah within Elokim.

ואזי האל"ף קודם לי' ששם אלקים מלביש את שם הוי"ה. ושם הוי"ה מלובש בתוכו. והב' ששם אלקים עולה למעלה.

And then the alef comes before the yud, for the Name Elokim enclothes the Name Havayah, and the Name Havayah is enclothed within it. And the second: that the Name Elokim ascends above

ונכלל בשם הוי"ה ואזי היו"ד קודם לאל"ף כו' והנה היתרון והמעלה הוא כששם אלקים עולה למעלה כי כשהשם של הוי"ה יורד לבחי' שם אלקים להתלבש בו

and is included in the Name Havayah, and then the yud comes before the alef, etc. Now, the advantage and the superiority is when the Name Elokim ascends above; for when the Name of Havayah descends to the level of the Name Elokim to be enclothed in it,

הנה הוא ע"י כמה צמצומים להיות התלבשות בבחי' יש אבל כשהשם אלקים עולה ונכלל בבחי' הוי"ה ה"ז עולה לבחי' אין כו':

this is through many contractions (tzimtzumim), so that there be an enclothement in the level of yesh (existence); but when the Name Elokim ascends and is included in the level of Havayah, it thereby rises to the level of ayin (nothingness), etc.

8 והנה נר מצוה הוא בחי' העלאה. ותורה אור הוא בחי' המשכה וביאור הענין הוא בהקדים להבין ענין האותיות. והוא כי האותיות היוצאות בה' מוצאות הפה.

Now, "a mitzvah is a lamp" is the level of ascent, and "the Torah is light" is the level of drawing down. And the explanation of the matter is by first understanding the matter of the letters. It is that the letters go forth through the five articulation points of the mouth:

אחה"ע מן הגרון כו'. אין המוצאות עושים ומפעילים את האותיות כמו כנור המנגן שמוציא הקול ע"י האדם המנגן שאז נולד ונתהוה הקול ונגון.

the letters alef, ches, hei, ayin from the throat, etc. [Yet] the articulation points do not make and produce the letters, as a harp being played brings forth the sound through the person playing it, at which point the sound and the melody are born and come into being.

אבל האותיות שבה' מוצאות הפה אינו כן אלא שהאותיות כבר היו בנפש שכל נפש מליאה אותיות ובבואם להי' מוצאות הפה הם המניעים את המוצאות ולא מתנועעים ע"י המוצאות.

But with the letters of the five articulation points of the mouth it is not so; rather, the letters were already in the soul, for every soul is full of letters. And when they come to the five articulation points of the mouth, they are what move the articulation points, and they are not moved by the articulation points.

9 והנה יש כמה בחי' אותיות. אותיו' המחשבה ואותיו' הדבור. אותיות המחשבה בבינה ואותיות הדיבור במל' ובחי' דבור שלמעל' הוא בבחי' המחשבה למטה

Now, there are several levels of letters: the letters of thought and the letters of speech. The letters of thought are in Binah (understanding), and the letters of speech are in Malchus (sovereignty). And the level of the speech that is above is on the level of the thought that is below,

שהוא דבור המלאכי' וקרא זא"ז וגבוה מעל גבוה שמקבלי' דין מן דין עד רום המעלות מה שלמטה הוא בבחי' מחשבה נק' לגבי שלמעלה בחי' דבור ובחי' מחשבה שלמעלה יותר נעלמה.

which is the speech of the angels, "and one called to the other." And [so] "One higher than the high," for they receive one from another, up to the very highest of heights: what is on the level of thought below is called, relative to what is above, the level of speech, and the level of thought that is above is more hidden.

10 והנה שרש גלוי האותיות הוא בחכמה ויהי האדם לנפש חיה. בחי' חיה היא בחכמה. אך אין זה רק בבחי' גלוי

Now, the root of the revelation of the letters is in Chochmah (wisdom): "and man became a living soul (nefesh chayah)"; the level of Chayah is in Chochmah. But this is only on the level of revelation,

אבל שרשם הנעלם הוא למעלה מעלה בבחי' כתר כמ"ש בזוהר אינון כתרין עילאין כו' ונחתא כ"ף מעל כורסייא דיקריה כו'

whereas their hidden root is far, far above, in the level of Keser (the Crown), as is written in the Zohar: "They are supernal crowns," etc., and "the kaf descended from upon His Throne of Glory," etc.

כי מהות האותיות אינן בחי' שכל רק הם למעלה מן השכל שא"א להשיג בשכל מהות האותיות ומוצאן במבטא אב"ג שהם יוצאות מכלי השכל.

For the essence of the letters is not the level of intellect; rather, they are above the intellect, for it is impossible to grasp with the intellect the essence of the letters and their source in the pronunciation of alef, beis, gimmel — that they issue from the vessels of the intellect.

רק עיקרם נלקחים מבחי' שלמעלה מהשכל והן נעשות בחי' לבוש להשכל להשכיל כל דבר בכל לשון מע' לשון.

Rather, they are taken principally from the level that is above the intellect, and they become the level of a garment for the intellect, to understand every matter in every language of the seventy languages.

שכל דבר שכל אינו נתפס אלא באותיות אבל אין האותיות מהות השכל ועצמותו אלא בחי' לבושו כנודע שהשכל מתלבש לפעמים באותיות אלו.

For every matter of intellect is grasped only in letters; but the letters are not the essence of the intellect and its very self, but rather the level of its garment, as is known that the intellect is enclothed sometimes in these letters

11 ולפעמים באותיות אלו. כמו דבור התוספות והר"ן שמלבישים כל א' השכל באותיות אחרים ונלקחים מלמעלה מן השכל רק שאין מתגלים אלא בשכל.

and sometimes in those letters, like the words of Tosafos and of the Ran, each of whom clothes the intellect in different letters. And [the letters] are taken from above the intellect, except that they are revealed only in the intellect.

והמשל בזה כח ההולדה שבמוח שנתהווה באדם אחרי היותו בן י"ג או ט' (סנהדרין רפ"ח)

And the analogy for this is the power of procreation that is in the brain, which comes into being in a person after he is thirteen years old, or nine (Sanhedrin, beginning of chapter 8).

ואף שכבר הי' לו מוחין בשלימות מ"מ כח ההולדה לא נגמר עד היותו בן י"ג או ט' וגמר כח זה תלוי במאכל אשר יאכל.

And although he already had his intellect (mochin) complete, nevertheless the power of procreation was not completed until he was thirteen, or nine; and the completion of this power depends on the food that he eats.

וכנודע ממה שאין מאכילין את הכה"ג בעיוה"כ דברים שמרבי' הזרע. שיש מאכלים מרבים הזרע. ויש מאכלים ממעיטים.

As is known from [the law] that the High Priest is not fed, on the eve of Yom Kippur, things that increase seed: for there are foods that increase seed, and there are foods that decrease [it].

12 והנה במאכלים ההם עצמן אין בהם כח ההולדה רק כשבאים להמוח. והמוח מתחזק על ידם אזי נתהוה ונגמר כח ההולדה.

Now, in those foods themselves there is no power of procreation; only when they come to the brain, and the brain is strengthened by them, then the power of procreation comes into being and is completed.

כך האותיו' באים מלמעלה מהשכל שאינו נתפס באותיות כלל. ומ"מ כשבאים לבחי' השכל נעשה גילוי השכל ע"י אותיות.

So too, the letters come from above the intellect, [from a level] that is not grasped in letters at all; and nevertheless, when they come to the level of the intellect, the revelation of the intellect comes about through letters.

13 ולכן אמרו על מט"ט שקושר כתרי' לקונו מתפלותיהם של ישראל. והענין כי אותיות התפלה עולות למעלה ע"י המלאכים כנודע שכמה מלאכים ממונים בכל היכל לקבל התפלות. ואיתא בזוהר שהמלאך נשיק לה.

Therefore they said of Metatron that he binds crowns for his Maker from the prayers of Israel. The matter is that the letters of prayer ascend above by means of the angels, as is known that several angels are appointed in every chamber (heichal) to receive the prayers. And it is stated in the Zohar that the angel kisses it.

14 וביאור ענין זה הוא כמו הנושק עד"מ מכניס רוחו והבלו בדבר שנושק. כך המלאך מכניס רוחו והבלו באותיות

The explanation of this matter: just as, by way of analogy, one who kisses puts his breath and his vapor into the thing that he kisses, so the angel puts his breath and his vapor into the letters

התפלה להעלותם מבחי' דבור האדם לבחי' דבור המלאכי' שהיא בחי' מחשב' שלמט' וכך עולה התפלה למעל' מעולם ועד עולם.

of the prayer, to raise them from the level of the speech of man to the level of the speech of the angels, which is the level of the thought that is below. And so the prayer ascends above, from world to world,

עד עולם העליון שם הוא מט"ט שעושה בחי' כתר זה. פי' שמעלה האותיו' עד מקורן ושרשן שהוא בכתר.

up to the highest world; there is Metatron, who makes this level of a crown. That is to say, he raises the letters up to their source and root, which is in Keser (the Crown).

15 והיינו כדי להמשיך אותיות כי התפלה היא יהי רצון שיהי' המשכת רצון אחר מבתחלה שנמשך בחכ' וחכמה היא בחי' דין.

And this is in order to draw down letters; for prayer is "May it be [Your] will," that there be a drawing down of a will other than [the one that was there] at first, which was drawn into Chochmah (wisdom); and Chochmah is the level of judgment.

וכן התורה דמחכ' נפקת מימינו אש דת למו שהיא בחי' אש וגבורות וע"פ התורה אין יסורים בלא עון. אבל בכתר שם הם רחמים פשוטים ונושא עון כו' ומשם נמשך אותיות חדשות כו':

And so too the Torah, which "emerges from Chochmah": "from His right hand, a fiery law for them," which is the level of fire and Gevuros (restraint); and according to the Torah, there is no suffering without sin. But in Keser (the Crown), there is simple compassion, and "He bears iniquity," etc.; and from there new letters are drawn down, etc.

16 והנה ככל הענין הזה באותיות כך הוא בבחי' המצות כי נר מצוה. והענין שאין אור הנר מאיר אלא כשיש אויר סביב האור

Now, just as this whole matter is with the letters, so it is with the level of the mitzvos, for "a mitzvah is a lamp." The matter is that the light of the lamp shines only when there is air around the light;

משא"כ כשאין שם אויר יכבה ולא יאיר כלל והנה האויר הוא בבחי' אותיות. כי הרי רואין שיסוד האויר הוא תחת יסוד האש.

whereas when there is no air there, it goes out and does not shine at all. Now, the air is on the level of letters. For we see that the element of air is beneath the element of fire.

17 ואעפ"כ הרי יש בו דקות הרבה מיסוד האש. והטעם כי האויר אע"פ שהוא למטה מיסוד האש. מ"מ שרשו הוא למעלה.

And even so, there is in it much more refinement than [in] the element of fire. And the reason is that although air is below the element of fire, nevertheless its root is above.

וביאור הדבר כי הנה יעקב אמר מה נורא. ולכן מה שאומרים הגדול הגבור והנורא. נורא הוא מדתו של יעקב.

The explanation of the matter: Yaakov said, "How awesome!" Therefore, when we say "the great, the mighty and the awesome," "awesome" is the attribute of Yaakov.

18 ולכאורה לא שייך בחי' נורא ליעקב כ"א לפחד יצחק. אלא לפי שיעקב היה הממוצע בין האבות.

Seemingly, the level of "awesome" does not pertain to Yaakov, but only to "the Fear of Yitzchak." But [it does,] because Yaakov was the intermediary between the Patriarchs.

ונודע שא"א שיחוברו ב' הפכים עד שיערה רוח מלמעלה משניהם. כענין עושה שלום במרומיו כו'.

And it is known that it is impossible for two opposites to be joined until a spirit from above both of them is poured down, as in the matter of "He makes peace in His heights," etc.

19 ולכן מאחר שיעקב היה המחבר לכך היה בו גילוי בחי' נורא שהוא למעלה משניהם. וכך הוא בבחי' אויר שהדקות הוא לפי שהוא בחי' ממוצע שהוא בקו האמצעי חח"ן מימין. ובג"ה משמאל.

Therefore, since Yaakov was the one who joins [them], there was in him the revelation of the level of "awesome," which is above both of them. And so it is with the level of air: [its] refinement is because it is the level of the intermediary, which is in the middle line — Chochmah (wisdom), Chesed (kindness) and Netzach (victory) on the right, and Binah (understanding), Gevurah (restraint) and Hod (splendor) on the left,

20 וכדת"י באמצע הוא בחי' אויר שהוא בחי' ז"א שהוא בקו הממוצע בחי' [ת"ת] ולכן נק' אויר אור יו"ד.

and Keser (the Crown), Daas (knowledge), Tiferes (beauty) and Yesod (foundation) in the middle — this is the level of air, which is the level of Z'eir Anpin (the emotive attributes), which is in the intermediate line, the level of [Tiferes]. Therefore avir (air) is called or (light) [with a] yud.

שהיו"ד הוא בחי' העלם של האור שמוריד וממשיך להיות האור מאיר. כמו האותיות שהן בבחי' ההעלם.

For the yud is the level of the concealment of the light, which brings down and draws down, so that the light shines — like the letters, which are on the level of concealment.

21 ובהן ועל ידן נתפס השכל ובא לידי גילוי כי א"א לכל שכל בלי אותיות כנ"ל.

And in them and through them the intellect is grasped and comes to revelation, for no intellect is possible without letters, as explained above.

כך האויר שהוא בבחי' העלם בו ועל ידו נתפס האור להאיר לבא לידי גילוי. וזהו כי נר מצוה ותורה אור.

So too the air, which is on the level of concealment: in it and through it the light is grasped, to shine [and] to come to revelation. And this is [the meaning of] "For a mitzvah is a lamp, and the Torah is light."

שע"י נר מצוה נעשה התורה אור כי המצות עולות עד הכתר ששם שרש המצות תר"ך עמודי אור עמוד שמחבר מעלה למטה.

For through "a mitzvah is a lamp," the Torah becomes light; for the mitzvos ascend up to Keser (the Crown), where the root of the mitzvos is: the six hundred and twenty pillars of light, a pillar that joins above to below.

22 וכענין יעקב חבל נחלתו כשמתנועע החבל למטה כו'. וכך ע"י המצות שהן במלי' עולות בכתר ונמשך משם בחי' אותיות חדשים דהיינו תוס' אור להיות אור התורה מאיר. כי הנה התורה נקראת משל הקדמוני.

As in the matter of "Yaakov is the rope of His inheritance": when the rope moves below, etc. And so, through the mitzvos, which are in Malchus (sovereignty) [and] ascend to Keser (the Crown), there is drawn down from there the level of new letters, that is, additional light, so that the light of the Torah shines. For the Torah is called "the parable of the Ancient One."

23 וענין המשל הוא כמ"ש וידבר שלשת אלפים משל. כי הנה חכמת שלמה היא חכמה תתאה שהיא בחי' מל' דאצי'.

And the matter of the parable is as it is written, "And he spoke three thousand parables." For the wisdom of Shlomo is the lower Chochmah (wisdom), which is the level of the Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation);

והיינו בחי' מל' המאירה בבי"ע כי מל' דאצי' עצמה היא רוה"ק ונו"ה דאצי' היא בחי' נבואה ובאצילות איהו וחיוהי חד.

that is, the level of Malchus as it shines in [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah. For the Malchus of Atzilus itself is the holy spirit (ruach hakodesh), and Netzach (victory) and Hod (splendor) of Atzilus are the level of prophecy; and in Atzilus, "He and His life-forces are one."

ולכן יש ס"ר פירושים על כל פסוק מד"ת ונבואה. וגם משלי ושה"ש שאמר שלמה ברוה"ק הן במל' דאצילות עצמה למעלה מחכמת שלמה

Therefore there are six hundred thousand interpretations of every verse of the words of Torah and of prophecy. And also Proverbs and the Song of Songs, which Shlomo said with the holy spirit, are in the Malchus of Atzilus itself, above the wisdom of Shlomo;

אבל מה שנתן חכמה לשלמה היא בחי' חכמה תתאה דבריאה ובחכמה זו דיבר על כל דבר מד"ת שלשת אלפים משל

but that which [G-d] gave as wisdom to Shlomo is the level of the lower Chochmah of [the World of] Beriah (Creation), and with this wisdom he spoke, on every matter of the words of Torah, three thousand parables,

דהיינו רוחניות שבד"ת מכל הג' עולמות בי"ע (שכל מה שיש למטה יש למעלה כנודע מאתרוג שלמטה שמעורר למעלה שדוקא אתרוג ולא תפוח.

that is, the spirituality within the words of Torah, from all three worlds, Beriah, Yetzirah and Asiyah (for everything that exists below exists above, as is known from the esrog below, which arouses above — specifically an esrog and not an apple.

ולקרב אל השכל הוא כמו דבר גשמי המצוייר בדמיון האדם. אך דמיון מחשבת האדם אינה פועלת כלום. אבל למעלה כי לא מחשבותי כו')

And to bring [this] close to the intellect, it is like a physical thing that is pictured in a person's imagination; except that the imagination of a person's thought accomplishes nothing, but above, "For My thoughts are not [your thoughts]," etc.)

שהשיג ממדרגה התחתונה דעשיה עד מדרגה הראשונה שבבריאה. וכל עולם יש בו י"ס וי' כלול מי' עד אלף וזהו שלשת אלפים.

[This is] what he comprehended: from the lowest rung of Asiyah up to the first rung in Beriah. And each world has in it ten Sefiros, and [each] ten is comprised of ten, up to a thousand; and this is three thousand.

אבל באצי' דאיהו וחיוהי חד לא השיג. אבל באמת גם התורה דאצי' היא בחי' משל לגבי המאציל העליון ב"ה.

But in Atzilus, where "He and His life-forces are one," he did not comprehend. But in truth, even the Torah of Atzilus is the level of a parable relative to the Supernal Emanator, blessed be He.

דאוריית' מתקשרא בקוב"ה כמו דישראל מתקשראן באוריית' שאין להם ערך לגבי התורה אלא דמתקשראן בה.

For "the Torah is bound to the Holy One, blessed be He," just as "Israel are bound to the Torah," for they bear no comparison to the Torah, except that they are bound to it.

24 וכך התורה מתקשראת בקוב"ה כו'. וכדי שיומשך ויתפשט אוא"ס ב"ה המאציל בהתורה הוא ע"י נר מצוה

So too the Torah is bound to the Holy One, blessed be He, etc. And in order that the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, the Emanator, be drawn down and spread forth into the Torah, it is through "a mitzvah is a lamp,"

שהיא בחי' אוי"ר אור י' שהמצות הן בחי' העלאה כמו קרבנות שנעשו מן הבהמות להיות אשה ריח ניחוח.

which is the level of avir (air), or (light) [with a] yud. For the mitzvos are the level of ascent, like the offerings that were made from animals to become "a fire-offering, a pleasing fragrance."

וכן תפלין של קלף מעור הבהמות. וציצית של צמר. והרי זו בחי' העלאה מדבר גשמי להיות התכללות ברוחניות אק"ב

And likewise tefillin, of parchment from the hide of animals, and tzitzis of wool. And this is the level of ascent from a physical thing, so that there be inclusion in the spirituality of "Who has sanctified us with His commandments."

(וגם הם המשכות אך מפני שנעשות ע"י מעשה האדם בפו"מ הרי הן העלאות שהאדם מעלה ומקשר אותן לאוא"ס הנמשך בתוכן משא"כ התורה היא המשכה לבדה קורא בתורה שקורא וממשיך מה שכבר היה כאדם הקורא לחברו כו')

(And they are also drawings-down; but because they are done through the action of a person, in actual deed, they are ascents, which the person raises and binds to the Infinite Light (Or Ein Sof) that is drawn into them. Whereas the Torah is drawing down alone: one who reads (kore) the Torah calls and draws down what already was, like a person who calls his fellow, etc.)

וע"י העלאה זו נעשה המשכת התורה. וזהו יהא שמו הגדול מבורך כי יש שם הוי"ה בחי' מל' כי הוי"ה הוא ז"א ושמו של הוי"ה

And through this ascent the drawing down of the Torah comes about. And this is [the meaning of] "May His great Name be blessed": for there is the Name of Havayah, the level of Malchus (sovereignty) — for Havayah is Z'eir Anpin (the emotive attributes), and the Name of Havayah,

דהיינו הגילוי הוא במל' ושם הגדול הוא בכתר (ופעם אמרו בזוהר דהיינו בבינה והכל א' כי התגלות עתיק בבינה) דהיינו מל' דא"ק

that is, the revelation, is in Malchus — and the great Name is in Keser (and once it is said in the Zohar [that it] is in Binah; and it is all one, for the revelation of Atik is in Binah), that is, the Malchus of Adam Kadmon (Primordial Man).

ולכן אומרים מברך לעלם בלשון יחיד שהוא עולם האצי' שהוא רה"י דאיהו וחיוהי חד לפי ששם הגדול הוא למעלה מהאצילות ונמשך באצי' וזהו הקב"ה מנענע בראשו.

Therefore we say "blessed le'alam (for the world)" in the singular, which is the World of Atzilus (Emanation), which is the private domain (reshus hayachid), for "He and His life-forces are one"; because the great Name is above Atzilus and is drawn down into Atzilus. And this is [the meaning of] "the Holy One, blessed be He, nods His head."

פי' בבחי' כתר שמנענע וממשיך למטה אך דוקא באיש"ר דאגדתא כי אגדה היא בחי' חכמה שרוב סודות התורה גנוזין בה כמ"ש האריז"ל.

That is to say, in the level of Keser (the Crown), which He moves and draws down below. But [this is] specifically with the "Amen, yehei shmei rabba" of the Aggadah, for Aggadah is the level of Chochmah (wisdom), in which most of the secrets of the Torah are hidden, as the Arizal wrote.

25 ואיש"ר אומרים בצבור שאז דוקא מנענע בכל בחי' ראשו משא"כ אחד העוסק בתורה אע"פ שהקב"ה קורא ושונה כנגדו מ"מ אין המשכה זו רק בחלק נפשו אבל בצבור ממשיכים בחי' כללות כו'.

And "Amen, yehei shmei rabba" is said in a congregation, for only then does He move every level of His head. Whereas one individual who occupies himself with Torah — although the Holy One, blessed be He, reads and studies opposite him — nevertheless this drawing down is only in the portion of his soul; but in a congregation they draw down the level of the collective whole, etc.

26 ובזה יובן ענין נ"ח משמאל ומזוזה מימין. מזוזה הוא בחי' המצות שהמזוזה היא בחי' העלא'.

With this, the matter of "the Chanukah lamp on the left and the mezuzah on the right" will be understood. The mezuzah is the level of the mitzvos, for the mezuzah is the level of ascent.

שבית האדם וכל מה שבתוכו בטל להי' אחד שכותבין במזוזה אחד ואהבת. כי בכל לבבך הוא בחי' התפלה בלב.

For a person's house and everything in it is nullified to G-d, [who is] One, for in the mezuzah we write "One" [and] "And you shall love." For "with all your heart" is the level of prayer in the heart.

27 ובכל נפשך היא בחי' התורה לקשר מחשבה במחשבה ודבור בדבור. ודברי אשר שמתי בפיך. ובכל מאדך היא המזוזה שהיא בסוף ביתו עם כל הרכוש שבתוכו.

"With all your soul" is the level of Torah, to bind thought with thought and speech with speech, and "My words that I have placed in your mouth"; and "with all your might" is the mezuzah, which is at the edge of his house, with all the possessions within it.

ועי"ז נ"ח משמאל היא תורה אור שהיונים רצו להשכיחם תורתך ותקנו להניחה על פתח הבית מבחוץ לרי"ה.

And through this [comes] the Chanukah lamp on the left, which is "the Torah is light," for the Greeks sought "to make them forget Your Torah"; and [the Sages] instituted that it be placed at the entrance of the house, on the outside, toward the public domain.

כי המל' נק' פתח הבית שמשמש כניסה ויציאה וכך כתיב בזאת יבא אהרן אל הקדש כו'. וביציאתה לבי"ע הנה מל' בכל משלה.

For Malchus (sovereignty) is called the entrance of the house, which serves for entering and leaving; and so it is written, "With this shall Aaron come into the Sanctuary," etc. And in its going out to Beriah, Yetzirah and Asiyah, "His sovereignty rules over all."

וצריך להמשיך גם שם בטורי דפרודא. על הרי בתר בחי' אור התורה והיא משמאל בחי' גבורות וזה היה בזמן בית שני כו':

And it is necessary to draw down even there, into "the mountains of separation" — "upon the mountains of Bether" — the level of the light of the Torah. And it is on the left, the level of Gevuros (restraint); and this was in the time of the Second Temple, etc.

TORAH OHR • PARSHAS VAYIGASH • MAAMAR 1

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני וגו'

"And Yehudah approached him"

◇

1 ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני וגו'. הנה כתיב קורות בתינו ארזים וגו'. והנה י"ל ההפרש בין המשכן לבית עולמים שהמשכן הי' מארזים

"And Yehudah approached him and said, 'Please (bi), my lord,'" etc. Now, it is written, "The beams of our houses are cedars," etc. Now, one must understand the difference between the Mishkan and the Eternal House (Beis Olamim): that the Mishkan was of cedars,

כמ"ש עצי שטים עומדים והמכסה הי' מיריעות עזים ועורות אילים ועורות תחשים כו' והבהמ"ק הי' מאבנים ועפר דוקא

as it is written, "acacia wood, standing," and the covering was of curtains of goats' [hair] and of rams' skins and tachash skins, etc.; while the Beis HaMikdash was of stones and earth specifically

(שאסור לעשות בו עץ בולט ואכסדראות של עץ כמ"ש הרמב"ם פ"א מהל' בית הבחירה וע' בס' החינוך מצוה תצ"ב) רק שהיו כלונסאות של ארז בתקרת האולם כו'

(for it is forbidden to make in it protruding wood or porticoes of wood, as the Rambam writes in chapter 1 of the Laws of the Chosen House; and see Sefer HaChinuch, mitzvah 492), except that there were cedar beams in the ceiling of the Ulam (the Hall), etc.

וצ"ל זה מפני מה במשכן היו הארזים עיקר בבנין והעפר הי' רק בקרקע המשכן למטה.

And this must be understood: why in the Mishkan were the cedars the main part of the structure, and the earth only in the floor of the Mishkan, below?

ובמקדש נהפוך הוא שהיו האבנים והעפר העיקר שאפי' הגג הי' מהן ולא היו עצים רק כלונסאות של ארז הנ"ל שהיו טפלים לעיקר הבנין.

And in the Mikdash it was the reverse: the stones and the earth were the main part, so that even the roof was of them, and there was no wood except the cedar beams mentioned above, which were secondary to the main structure.

2 והענין כי הנה ידוע שיש בכל עולם ד' בחי' דצחי"מ והדומם הוא למטה במדרגה מצומח והצומח למטה מן החי כו'

The explanation is that, as is known, in every world there are four levels: inanimate, vegetative, animal and speaking (domem, tzomeach, chai, medaber). The inanimate is lower in rank than the vegetative, and the vegetative is lower than the animal, etc.

והעילוי שבכולם הוא בחי' המדבר ולכאורה תמוה דא"כ מפני מה הארץ דוקא תוציא צמחה שהצומח יהי' גדל ונולד ונמשך מעפר הארץ הלא הצומח הוא למעלה מהדומם שהוא העפר.

And the most elevated of them all is the level of the speaker. At first glance this is puzzling: if so, why is it specifically the earth that "brings forth its growth," so that the vegetative grows, is born and is drawn forth from the dust of the earth? Is not the vegetative above the inanimate, which is the dust?

אך הענין דלא ראי זה כראי זה שאע"פ שהדומם למטה במדרגה מן הצומח עכ"ז יש בו מעלה יתירה מצד שרשו שלמעלה מבחי' צומח וחי כו'.

But the explanation is that the quality of the one is not like the quality of the other: although the inanimate is lower in rank than the vegetative, it nevertheless has an added superiority by virtue of its root, which is above the level of the vegetative and the animal, etc.

דהנה ידוע מחלוקת התנאים בגמ' (חגיגה יב.) חד אמר שמים קדמו לארץ כמ"ש בראשית ברא כו'

For the dispute of the Tannaim in the Gemara (Chagigah 12a) is well known: one says the heavens preceded the earth, as it is written, "In the beginning [G-d] created," etc.,

את השמים ואת הארץ וח"א ארץ קדמה כמ"ש ביום עשות כו' ארץ ושמים ואלו ואלו דא"ח שבמחשבה ארץ קדמה לשמים וכשברא ברא השמים תחלה.

"the heavens and the earth." And the other says the earth preceded, as it is written, "On the day [G-d] made," etc., "earth and heavens." And both these and those are the words of the living G-d: in thought the earth preceded the heavens, and when He created, He created the heavens first.

3 והענין כי סוף מעשה במח' תחלה פי' כי הארץ לפי שהיא סוף מעשה ע"כ שרשה במח' היא בבחי' תחלת המחשבה

The explanation is that "last in deed is first in thought." That is: because the earth is last in deed, therefore its root in thought is in the level of the beginning of thought,

אבל השמים שהם תחלת המעשה הם אחרוני' במחשבה כי זהו הכלל שהסוף מעשה עולה תחלה במחשבה ולכך הצומח למעלה מהדומם

whereas the heavens, which are first in deed, are last in thought. For this is the rule: what is last in deed arises first in thought. And therefore the vegetative is above the inanimate,

וכן החי למעלה מהצומח כו' שזהו כפי סדר ההשתלשלות דדצח"מ בעולמות שבחי' הדומם ועפר הארץ הוא בחי' סוף מעשה וצומח וחי למעלה ממנו במדרגה

and likewise the animal is above the vegetative, etc., for this follows the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus) of inanimate, vegetative, animal and speaking in the worlds, in which the level of the inanimate and the dust of the earth is the level of "last in deed," and the vegetative and the animal are above it in rank.

והוא ענין שמים קדמו לארץ. ומ"מ מצד שרשן במחשבה הקדומה הרי ארץ דוקא קדמה לכולם במחשבה.

And this is the meaning of "the heavens preceded the earth." Nevertheless, from the aspect of their root in the Primordial Thought, it is specifically the earth that preceded them all in thought.

לכן דוקא בה יש הכח והיכולת להוציא צמחה מצד שרשה הנעלה ולכן הצומח והחי והמדבר כולם מקבלים ממנה כו':

Therefore it is specifically in it that there is the power and the ability to "bring forth its growth," by virtue of its exalted root; and therefore the vegetative, the animal and the speaking all receive from it, etc.

4 והנה במשכן לא היה נמצא עדיין תכלית השלימות שהיה רק דירת עראי של הקב"ה.

Now, in the Mishkan the ultimate perfection was not yet present, for it was only a temporary dwelling of the Holy One, blessed be He.

כמ"ש ואהיה מתהלך באהל ובמשכן כו'. לכך נעשה כפי אופן סדר השתלשלות העולמות איך שנבראו כסדרן שבזה שמים קדמו לארץ.

As it is written, "And I have been moving about in a tent and in a Mishkan," etc. Therefore it was made according to the pattern of the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus), the way they were created in their sequence, in which the heavens preceded the earth.

5 ולכן כותלי המשכן היו מקרשים שהן בחי' צומח. ורק קרקע המשכן הי' מעפר. שזהו כמו שהוא בהשתלשלות שהצומח למעלה מן הדומם

Therefore the walls of the Mishkan were of boards, which are the level of the vegetative, and only the floor of the Mishkan was of earth. For this is as it is in the chain of descending worlds (hishtalshelus), where the vegetative is above the inanimate.

ולכן נעשו הקרשים מארזים שהארז גדל בגובה מאד שזהו בחי' העליונה שבצומח כו' למעלה מעלה מבחי' הדומם שאין בו תוספת וגידול כלל.

And therefore the boards were made of cedars, for the cedar grows very tall, which is the highest level within the vegetative, etc., far, far above the level of the inanimate, which has no addition or growth at all.

6 והמכסה על המשכן היה מיריעות ומעורות אילים ותחשים כו' שהוא בחינת החי שלמעלה במדרגה גם מבחי' הצומח.

And the covering over the Mishkan was of curtains and of rams' and tachash skins, etc., which is the level of the animal, which is higher in rank even than the level of the vegetative.

לפיכך היריעות שהם בחי' המקיפים שהיו פרושי' על כותלי המשכן היו מבחי' חי שהוא למעלי' מבחי' צומח שממנו נעשו כותלי המשכן.

Therefore the curtains, which are the level of the makifim (the encompassing) and were spread over the walls of the Mishkan, were from the level of the animal, which is above the level of the vegetative, from which the walls of the Mishkan were made.

נמצא שכ"ז נעש' כפי סדר מעלת ומדרגת ההשתלשלות בהשתלשלותן ובריאותן מלמעלמ"ט שהוא בחי' שמים קדמו כו'. אבל במקדש היה נמצא בו תכלית השלימות כי היה דירת קבע של הקב"ה

It follows that all this was made according to the order of rank and level of the chain of descending worlds (hishtalshelus), as they descend and are created from above to below, which is the level of "the heavens preceded," etc. But in the Mikdash the ultimate perfection was present, for it was a permanent dwelling of the Holy One, blessed be He.

כמ"ש זאת מנוחתי עדי עד שהי' מעין עוה"ב מה שיהי' באלף השביעי כשיהי' מנוחה לחיי העולמים שאז תתעלה הארץ עליונה שהיא בחי' מל' דאצי' להיות למעלה מכולם.

As it is written, "This is My resting place forever," for it was a foretaste of the World to Come, of what will be in the seventh millennium, when there will be "rest for life everlasting"; for then the supernal earth, which is the level of Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation), will be elevated to be above them all.

7 וכמ"ש אשת חיל עטי"ב שתהי' עטרת לע"ל לז"א דאצילות. והיינו מצד שרשה שעלתה במחשבה הקדומה תחלה ארץ קדמה לשמים.

And as it is written, "A woman of valor is the crown of her husband": in the Time to Come she will be a crown to Z'eir Anpin (the emotive attributes) of Atzilus. And this is by virtue of her root, which arose first in the Primordial Thought: "the earth preceded the heavens."

לכן אף בבהמ"ק שהי' מעין עוה"ב נעשה עיקר הבית מאבנים ועפר שהם בחי' דומם שאף הגג והמעזיבה שהיא בחי' המקיף נעשה מאבנים ועפר

Therefore, even in the Beis HaMikdash, which was a foretaste of the World to Come, the main part of the House was made of stones and earth, which are the level of the inanimate, so that even the roof and the roof-plaster (ma'azivah), which is the level of the makif (the encompassing), were made of stones and earth,

ולא מארזים שהוא כפי מה שיהיה לע"ל שבחי' ארץ קדמה א"ח עטי"ב מצד שרשה כו'

and not of cedars. This is in keeping with what will be in the Time to Come, when the level of "the earth preceded" [will be] "a woman of valor, the crown of her husband," by virtue of her root, etc.

רק שכלונסאות של ארז שהיה בהתקרה הם היו בחי' תמכין לבד לעיקר התקרה הנעשה מבחי' דומם וכענין תמכין דאורייתא. (ועמ"ש במ"א ע"פ מחר חדש במ"ש יהונתן לדוד ואנכי אהיה לך למשנה כו'):

Only, the cedar beams that were in the ceiling were merely the level of supports (tamchin) for the main ceiling, which was made from the level of the inanimate, like the concept of "the supporters of the Torah" (tamchin de'Oraisa). (And see what is written elsewhere, on the verse "Tomorrow is the New Moon," on what Yehonasan said to David, "and I will be second to you," etc.)

8 והנה נראה בעליל ג"כ בחי' זו שיש בהארץ מעלה יתירה והוא בחי' הבטול שיש בה שהיא מדרס תחת כפות רגלי הכל משא"כ הצומח שגדלים בגובה והתנשאות כו'.

Now, this quality too is plainly visible: the earth has an added superiority, namely the self-nullification (bittul) that is in it, for it is trodden beneath the soles of everyone's feet; which is not so with the vegetative, which grows in height and elevation, etc.

ובטול זה נמשך מצד שרשה הנעלה במחשבה שהמחשבה היא בחי' חשב מ"ה שהוא תכלית הבטול כמ"ש מרע"ה ונחנו מ"ה.

And this self-nullification is drawn from its exalted root in thought, for thought (machshavah) is the level of chashav mah, which is the ultimate self-nullification, as Moshe Rabbeinu, peace be upon him, said, "And what (mah) are we?"

ומשם נמשך ומתלבש בחי' הבטול בארץ ומצד זה תתעלה לע"ל להיות עט"ב לכן היה בהמ"ק מאבנים דוקא

And from there the quality of self-nullification is drawn down and enclothed in the earth, and because of this it will be elevated in the Time to Come to be "the crown of her husband." Therefore the Beis HaMikdash was of stones specifically.

(וכמ"ש ג"כ במ"א ע"פ מזמור שיר חנוכת הבית דלכך אמרו בגמרא על כורש שהחמיץ במה שחזר וצוה לערב בחי' צומח בבהמ"ק נדבכין די אבן גלל תלתא ונדבך די אע חדת כו' כי צ"ל כולו באבנים דוקא מטעם הנ"ל.

(As is also written elsewhere, on the verse "A psalm, a song for the dedication of the House": this is why they said in the Gemara about Koresh (Cyrus) that he soured, in that he went back and commanded to mix the level of the vegetative into the Beis HaMikdash, "three rows of great stones and a row of new wood," etc. For it had to be entirely of stones specifically, for the reason stated above.

ובתפלה הוא בחי' השתחואות שבשמ"ע קול דממה דקה. בחי' דומם ואותיות התפלה הם בחינת דומם)

And in prayer, this is the level of the bowings in the Shemoneh Esreh, "a still, small voice" (kol demamah dakah), the level of the inanimate (domem); and the letters of prayer are the level of the inanimate.)

משא"כ בהמשכן שנעשה כפי סדר ההשתלשלות דעכשיו שבחי' צומח למעלה מהדומם שמים קדמו כו' לכן היו הכותלי' מעצי שטים והעפר היה בקרקע המשכן וכנ"ל:

This is not so with the Mishkan, which was made according to the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus) as it is now, in which the level of the vegetative is above the inanimate, "the heavens preceded," etc. Therefore the walls were of acacia wood, and the earth was in the floor of the Mishkan, as stated above.

9 והנה זהו ג"כ ענין יוסף ויהודה. שהוא ג"כ בחי' ומדרגת שמים וארץ ובחי' צומח ודומם כו'.

Now, this is also the matter of Yosef and Yehudah, which is likewise the level and rank of the heavens and the earth, and the level of the vegetative and the inanimate, etc.

כי יוסף לשון תוספת ורבוי שמתוסף והולך בהגדלה והגבהה למעלה והוא ענין בחי' צומח ובפרט בחי' הארז שגדל והולך למעלה מעלה ברום המעלות.

For "Yosef" is a term of addition (tosefes) and increase, of what keeps on adding, growing larger and rising higher. This is the matter of the level of the vegetative, and in particular the level of the cedar, which keeps on growing higher and higher, to the loftiest heights.

וכמ"ש צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה (והיינו בחי' ז"א דאצי' שנק' צומח לגבי המל' שנק' דומם כמ"ש במ"א באריכות שהמדות יש בהם צמיחה וגידול אבל האותיות הן בחי' דומם כו' ובמדות יש בחי' קטנות וגדלות.

As it is written, "The tzaddik will flourish like a palm tree; like a cedar in Lebanon he will grow tall." (That is, the level of Z'eir Anpin of Atzilus, which is called "vegetative" in relation to Malchus, which is called "inanimate," as is written elsewhere at length: that the emotive attributes (middos) have sprouting and growth, but the letters are the level of the inanimate, etc. And in the emotive attributes there are the levels of smallness (katnus) and greatness (gadlus).

וזהו בחי' עץ ארז ואזוב שהאזוב הוא בחי' הקטנות והארז בחי' הגדלות כו'. וז"ש כארז בלבנון ישגה כו' ויוסף בפרט הוא בחי' יסוד שעולה עד הדעת ודעת עולה עד הכתר כו'. וכשמבריח מעלה מעלה נק' ארז בלבנון כו')

And this is the level of "cedar wood and hyssop": the hyssop is the level of smallness and the cedar the level of greatness, etc. And this is [the meaning of] what is written, "like a cedar in Lebanon he will grow tall," etc. And Yosef in particular is the level of Yesod (foundation), which rises up to Daas (knowledge), and Daas rises up to Keser (the Crown), etc. And when it extends higher and higher, it is called "a cedar in Lebanon," etc.)

ויהודה הוא בחי' ארץ מל' דאצילות שהיא בחי' הדומם דאצי'. ולכן יהודה ל' הודאה ובטול שהדומם יש בו בחי' הבטול ביותר כנ"ל:

And Yehudah is the level of "earth," Malchus of Atzilus, which is the level of the inanimate of Atzilus. Therefore "Yehudah" is a term of acknowledgment (hoda'ah) and self-nullification, for the inanimate has the quality of self-nullification most of all, as stated above.

10 והנה בסדר ההשתלשלות עתה יוסף הוא למעלה מיהודה שהרי המל' מקבלת שפעה וחיותה מן הז"א

Now, in the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus) as it is now, Yosef is above Yehudah, for Malchus receives her flow and her life-force from Z'eir Anpin.

ולכן יוסף היה המלך במצרים שהוא בחי' צומח בחי' גידול והתנשאות והוא היה המשביר והמשפיע לכולם.

And therefore Yosef was the king in Egypt, for he is the level of the vegetative, the level of growth and elevation; and he was the provider of grain and the one who bestowed upon all.

11 ויהודה הוא המקבל. וז"ש ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני. פי' שבו יומשך השפע מיוסף הצדיק וכמבואר בזוהר דויגש היינו תקרובתא עלמא בעלמא.

And Yehudah is the recipient. And this is [the meaning of] what is written, "And Yehudah approached him and said, 'In me (bi), my lord.'" This means that in him the flow from Yosef the tzaddik will be drawn down. And as is explained in the Zohar, "vayigash" (he approached) means "the drawing near of world to world."

דהיינו עלמא תתאה בחי' מל' מתייחדת ונגשת לגבי עלמא עלאה בחי' ז"א לקבל השפע כו'.

That is, the lower world, the level of Malchus, unites with and approaches the upper world, the level of Z'eir Anpin, to receive the flow, etc.

וזהו ע"ד שהיה במשכן הצומח למעלה מהדומם כנ"ל. אבל לע"ל יתעלה יהודה להיות למעלה מבחי' יוסף כמ"ש א"ח עט"ב מצד שרשו שעלה במחשבה תחלה כנ"ל.

And this is like what was in the Mishkan, where the vegetative was above the inanimate, as stated above. But in the Time to Come Yehudah will be elevated to be above the level of Yosef, as it is written, "A woman of valor is the crown of her husband," by virtue of his root, which arose first in thought, as stated above.

כי הנה מחשבה הוא חשב מ"ה דהיינו תכלית הבטול שהוא בחי' חכ' דאצי' כח מ"ה.

For thought (machshavah) is chashav mah, that is, the ultimate self-nullification, which is the level of Chochmah (wisdom) of Atzilus, koach mah (the power of "what").

12 והנה אבא יסד ברתא כי ח"ע נק' ירא' עלאה. וח"ת שהיא המל' היא יראה תתא' וזהו אבא יסד ברתא שמבחי' יראה עלא' דחכ' נמשכ' המל' יראה תתאה.

Now, "Abba (the Father) founded the Daughter." For the higher Chochmah is called "higher awe" (yirah ila'ah), and the lower Chochmah, which is Malchus, is "lower awe" (yirah tata'ah). And this is "Abba founded the Daughter": from the level of the higher awe of Chochmah, Malchus, the lower awe, is drawn forth.

ולע"ל תתעלה בחי' יראה תתאה ביראה עלאה מקורה ע"כ תהי' אז עט"ב כי הבטול הוא למעלה במדרגה מאהוי"ר דמדות הנמשכי' מבחי' חו"ג דז"א.

And in the Time to Come the level of lower awe will be elevated into the higher awe, its source; therefore she will then be "the crown of her husband." For self-nullification is higher in rank than the love and awe of the emotive attributes, which are drawn from the level of Chesed (kindness) and Gevurah (restraint) of Z'eir Anpin.

ולכך גם עכשיו יש בהארץ בחי' הבטול יותר וכנ"ל. ובחי' בטול דיראה עלאה היא בחינת ומדרגת משרע"ה ונחנו מה כו'

And therefore even now the earth has more of the quality of self-nullification, as stated above. And the level of the self-nullification of higher awe is the level and rank of Moshe Rabbeinu, peace be upon him: "And what are we?" etc.

(וע' לקמן ע"פ יהודה אתה ומ"ש ע"פ מאמר הזהר פ' אמור ע"פ וגם אמנה אחותי בת אבי כו' מענין בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה. ועמש"ל פ' בראשית ד"ה להבין הטעם שנשתנה יצירת):

(And see below, on the verse "Yehudah, you…," and what is written on the statement of the Zohar in Parshas Emor, on the verse "And indeed she is my sister, the daughter of my father," etc., on the matter of "With Chochmah He founded the earth; He established the heavens with understanding (tevunah)." And see what is written above in Parshas Bereishis, in the discourse beginning "To understand the reason why the formation of … was different.")

13 וזהו מ"ש בהפטרה דפ' ויגש קח לך עץ אחד וכתוב עליו ליהודה כו' ולקח עץ אחד וכתוב עליו ליוסף עץ אפרים כו' וקרב אותם אחד אל אחד כו'

And this is [the meaning of] what is written in the Haftorah of Parshas Vayigash: "Take for yourself one stick (etz) and write upon it, 'For Yehudah,'" etc., "and take one stick and write upon it, 'For Yosef, the stick of Ephraim,'" etc., "and bring them near, one to the other," etc.

הנה אני לוקח את עץ יוסף כו' ונתתי אותם עליו את עץ יהודה כו'. עד ועבדי דוד מלך עליהם.

"Behold, I am taking the stick of Yosef," etc., "and I will place them upon it, with the stick of Yehudah," etc., up to "And My servant David will be king over them."

פי' כי עתה יוסף הוא למעלה מיהודה שהוא נמשל לארז אשר גדל בגובה ומתוסף והולך.

The explanation: now, Yosef is above Yehudah, for he is likened to the cedar, which grows tall and keeps on increasing.

כך יוסף אליו שייכים עשרת השבטים. כמ"ש שם ושבטי ישראל חביריו נמצא הוא מרובה בשבטים יותר מיהודה.

So too Yosef: to him belong the ten tribes, as it is written there, "and the tribes of Israel, his companions." It follows that he is more abundant in tribes than Yehudah.

שע"ש זה נק' יוסף כי הוא הדעת עליון כו'. אך לעתיד לבא כשיתחברו שניהם יוסף ויהודה ביחד בתכלית היחוד האמיתי

For it is on account of this that he is called Yosef, for he is the supernal Daas, etc. But in the Time to Come, when the two of them, Yosef and Yehudah, will be joined together in the ultimate true unity,

דהיינו מ"ש ויגש אליו יהודה וכמ"ש (איוב מ"א) אחד באחד יגשו וזה יהיה לע"ל אז יתעלה יהודה למעלה מיוסף כנ"ל ע"פ א"ח עט"ב.

which is [the meaning of] what is written, "And Yehudah approached him," and as it is written (Job 41), "One with another they approach" — and this will be in the Time to Come — then Yehudah will be elevated above Yosef, as stated above on "A woman of valor is the crown of her husband."

ולכן אז ועבדי דוד מלך על כל ישראל. וז"ש ולא יכול יוסף להתאפק כו' בהתודע יוסף אל אחיו דהיינו שנתחברו יוסף ויהודה בתכלית החבור והיחוד למיהוי אחד באחד כו'.

And therefore then "My servant David [will be] king over all Israel." And this is [the meaning of] what is written, "And Yosef could not restrain himself," etc., "when Yosef made himself known to his brothers": that is, Yosef and Yehudah were joined in the ultimate bond and unity, to be one with one, etc.

(וע׳ ע״פ והיה מספר בנ״י כו׳ בענין ונקבצו בני יהודה ובני ישראל יחדו ושמו להם ראש אחד כו׳. וע׳ בדרוש ברכת הזמון בענין שדהע״ה יברך על כוס יין המשומר שלע״ל כו׳ וע׳ ע״פ מחר חדש בענין יהונתן ודוד:)

(And see on the verse "And the number of the Children of Israel shall be," etc., on the matter of "And the children of Yehudah and the children of Israel shall be gathered together, and they shall appoint for themselves one head," etc. And see the discourse on Birkas HaZimun, on the matter that King David, peace be upon him, will recite the blessing over the cup of the preserved wine in the Time to Come, etc. And see on the verse "Tomorrow is the New Moon," on the matter of Yehonasan and David.)

ובכל הנ״ל יובן ויבואר מ״ש בלקוטי השי״ס מהאר״י ז״ל בביאור מארז״ל בחלק (דק״ב סע״א) שתפשו הקב״ה לירבעם בן נבט ואמר לו חזור בך כו׳ א״ל מי בראש א״ל בן ישי בראש א״ל אי הכי לא בעינא.

And through all the above will be understood and explained what is written in Likkutei HaShas of the Arizal, of blessed memory, in explanation of the saying of our Sages, of blessed memory, in [the chapter] Chelek (folio 102, end of side a): that the Holy One, blessed be He, seized Yeravam ben Nevat and said to him, "Repent," etc. He said to Him, "Who will be at the head?" He said to him, "The son of Yishai will be at the head." He said to Him, "If so, I do not want [it]."

שהוא ממש הענין הנ״ל שהקב״ה רצה שירבעם יחזור בתשובה ואז יאיר בו מבחי׳ ומדרגת יוסף בחי׳ עץ אפרים כו׳.

This is exactly the matter stated above: the Holy One, blessed be He, wanted Yeravam to do teshuvah (return), and then there would shine in him from the level and rank of Yosef, the level of "the stick of Ephraim," etc.

14 וזהו אני ואתה ובן ישי נטייל בג״ע שיהי׳ מאיר בהם א״ס ב״ה בהאר׳ רבה. וזהו אנ״י כו׳

And this is [the meaning of] "I and you and the son of Yishai will stroll in Gan Eden": that the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, will shine in them with a great illumination. And this is "I" (Ani), etc.

א״ל מי בראש כי הוא רצה כמו שהיה עכשיו שבחינת ומדרגת יוסף הוא למעלה מבחי׳ יהודה לכך רצה הוא להיות בראש לגבי דוד

He said to Him, "Who will be at the head?" For he wanted [it to be] as it is now, when the level and rank of Yosef is above the level of Yehudah; therefore he wanted to be at the head in relation to David.

אבל הקב״ה אמר לו שלע״ל יתעלה יהודה לכן בן ישי בראש כו׳ א״ל אי הכי לא בעינא שלא היה בו בחי׳ בטול ושפלות זה.

But the Holy One, blessed be He, told him that in the Time to Come Yehudah will be elevated; therefore "the son of Yishai will be at the head," etc. He said to Him, "If so, I do not want [it]," for he did not have this quality of self-nullification and lowliness.

15 וזשארז״ל גסות הרוח שבירבעם טרדתו כו׳. ומעין זה נתבאר ג״כ במ״א בענין המרגלים שלא היה בהם ג״כ שפלות זו לגבי

And this is what our Sages, of blessed memory, said: "The arrogance that was in Yeravam drove him away," etc. And something similar is also explained elsewhere concerning the spies, that they too did not have this lowliness in relation to

בחי׳ ארץ העליונה שדימו בעצמם שא״צ לזה להיותן מעלמא דדכורא כולם אנשים כו׳. אבל יוסף הצדיק ויהודה יתחברו לע״ל בתכלית היחוד למיהוי אחד באחד כנ״ל:

the level of the supernal earth, for they imagined that they had no need for this, since they were from the masculine world (alma dedechura), "all of them men," etc. But Yosef the tzaddik and Yehudah will be joined in the Time to Come in the ultimate unity, to be one with one, as stated above.

TORAH OHR • PARSHAS VAYIGASH • MAAMAR 2

וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים...

"And Yosef gathered up all the silver"

1 וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים ויבא יוסף את הכסף ביתה פרעה. הנה ארז"ל שלש מטמוניות הטמין יוסף. אחת נתגלה לקרח ואחת נגלה לאנטונינוס. ואחת גנוזה לצדיקים לע"ל.

"And Yosef gathered up all the silver that was found in the land of Egypt, and Yosef brought the silver into Pharaoh's house." Now, our Sages, of blessed memory, said: "Yosef hid away three treasures. One was revealed to Korach, and one was revealed to Antoninus, and one is stored away for the righteous in the Time to Come."

ולהבין זה הנה כתיב אור זרוע לצדיק וידוע דהיינו בחי' אור קדמאה דהוה נהיר מסייפי עלמא עד סייפי עלמא דגניז קוב"ה לצדיקייא.

To understand this: it is written, "Light is sown for the righteous," and it is known that this is the level of the primordial light (or kadma'ah), which shone from one end of the world to the other, which the Holy One, blessed be He, stored away for the righteous.

2 וענין הגניזה הזאת יובן דהנה בעבודת ה' ימצא ב' בחי' ומדרגות באהבת ה'. הא' הוא בחי' האהבה הנולדת ונמשכת מן ההתבוננות בגדולת אוא"ס ב"ה כשיעמיק בשכלו ברוממות גדולתו ית' יולד מזה התפעלות בתשוקה והתלהבות אליו ית'

The meaning of this storing-away will be understood [as follows]. In the service of G-d there are found two aspects and levels in the love of G-d. The first is the level of the love that is born of, and drawn from, contemplation of the greatness of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He: when a person delves with his intellect into the exaltedness of His greatness, may He be blessed, there is born from this an arousal of longing and fervor toward Him, may He be blessed,

כי לפי שכלו יהולל איש שהמדות נמשכים אחר השכל וההתבוננות. אהבה זו היא בחי' הולדה חדשה שנמצאת מחדש ע"י השכל וההתבוננות.

for "A man is praised according to his intellect," since the emotive attributes (middos) follow the intellect and the contemplation. This love is in the category of a new birth, which comes into being anew through the intellect and the contemplation.

3 ויש בחי' ב' באהבה והוא הנק' אהבה מסותרת שהיא האהבה שיש בטבע תולדת הנפש האלקית שהיא חפצה בטבעה להתכלל באי"ס ב"ה שהוא מקורה ושרשה

And there is a second level in love, which is called the hidden love (ahavah mesuteres): the love that is in the inborn nature of the G-dly soul, which by its nature desires to be absorbed into the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, Who is its source and root.

אלא שהיא אצלו בחי' העלם והסתר גדול ויציאתה אל הגלוי הוא ע"י התבוננות כמ"ש בתניא ונמצא כשיוצאת אל הגלוי ע"י ההתבוננות אין זו הולדה חדשה מן השכל ממש שממנו נולדה האהבה

Except that in a person it is in a state of great concealment and hiddenness, and its coming out into revelation is through contemplation, as is written in Tanya. It follows that when it comes out into revelation through contemplation, this is not truly a new birth from the intellect, such that the love was born from it,

שהרי אהבה זו כבר היתה מתחלה בנפש' רק שהיתה בהעלם וע"י ההתבוננות יצתה מן ההעלם אל הגילוי.

for this love was already in his soul from the start, only it was concealed, and through the contemplation it came out of concealment into revelation.

4 וזהו ענין מארז"ל נכנס יין יצא סוד. פי' סוד הוא בחי' אהבה מוסתרת הנ"ל ויציאת' אל הגלוי הוא ע"י ההתבוננות הנק' בשם יין יינה של תורה כו'.

And this is the meaning of what our Sages, of blessed memory, said: "Wine enters, a secret goes out." The explanation: "secret" (sod) is the level of the hidden love mentioned above, and its going out into revelation is through contemplation, which is called by the name "wine," the wine of the Torah, etc.

ובאמת מעלת ומדרגת אהבה זו המסותרת היא גדולה ורבה מבחי' האהבה הנולדי' מהתבוננות הנ"ל. אף שזו היא הולדה חדשה וזו אינה התחדשות גמורה אעפ"כ שרשה נעלה יותר כו'

And in truth, the virtue and rank of this hidden love is far greater than the level of the love born of the contemplation mentioned above. Although that one is a new birth, and this one is not a complete innovation, nevertheless its root is loftier, etc.

ואהבה הנולדה מהתבוננות היא למטה ממנה במדרגה רק שלא נשפלה כ"כ כמו אהבה הנ"ל המסותרת כו'

And the love born of contemplation is beneath it in rank, except that it has not been lowered as far as the hidden love mentioned above, etc.

(וכמ"ש בתניא שבחי' אהבה מסותרת כשיוצאה אל הגלוי נק' אה"ר שלמעלה מאהבת עולם שמבחי' ההתבוננות כו' וע' מ"ש לקמן ע"פ חכלילי מענין אה"ר ואה"ע).

(As is written in Tanya, that the hidden love, when it comes out into revelation, is called ahavah rabbah ("great love"), which is above ahavas olam ("everlasting love"), which comes from the level of contemplation, etc. And see what is written below, on [the verse] "Chachlili," concerning ahavah rabbah and ahavas olam.)

והנה בחי' ומדרגת יוסף הצדיק עליון הוא בחי' אה"ר המסותרת שיש בכל נפש מישראל ששרשה גבוה מאד נעלה שזהו בחי' יוסף שהוא בחי' יסוד דהיינו בחי' י' סוד כו'.

Now, the level and rank of Yosef, the supernal tzaddik, is the level of the hidden ahavah rabbah that is in every soul of Israel, whose root is very high [and] exalted. For this is the level of Yosef, who is the level of Yesod (foundation), that is, the level of yud [and] sod (secret), etc.

וזהו פי' אור זרוע לצדיק שהוא בחי' אור קדמאה שגנזו לצדיקים. ואור קדמאה הוא בחי' אה"ר הנ"ל שהיא למעלה מעלה מבחי' אה"ע הנק' ג"כ אור

And this is the explanation of "Light is sown for the righteous": it is the level of the primordial light that He stored away for the righteous. And the primordial light is the level of the ahavah rabbah mentioned above, which is far, far above the level of ahavas olam, which is also called "light"

(כי אור הוא בחי' חסד ויש חסד עולם והוא בחי' האהבה הנמשכת מן השכל אבל אור קדמאה הוא בחי' אה"ר שלמעלה מהשכל ונלקחה מבחי' ורב חסד וחסדי מאתך לא ימוש כו')

(for light is the level of Chesed (kindness), and there is chesed olam ("everlasting kindness"), which is the level of the love drawn from the intellect; but the primordial light is the level of ahavah rabbah, which is above the intellect and is taken from the level of "abundant in kindness" and "My kindness shall not depart from you," etc.)

אלא שגנזו לצדיקים בבחי' יוסף צ"ע וממנו נזרע בכל א' מישראל בחי' אהבה הנ"ל אלא שהיא מסותרת בבחי' גניזה וסוד והעלם ונכנס יין יצא סוד כנ"ל:

But He stored it away for the righteous, in the level of Yosef, the supernal tzaddik, and from him the level of the love mentioned above is sown in every one of Israel; only it is hidden, in a state of storing-away, secrecy and concealment, and "wine enters, a secret goes out," as mentioned above.

5 ועפי"ז יובן ג"כ מ"ש בזהר תרומה (דקס"ו ע"ב ודקס"ז ע"א) האי אור זרע ליי קוב"ה בגינתא דעדנוי ע"י דהאי צדיק דאיהו גננא דגינתא ונטל להאי אור וזרע ליה זריעה דקשוט כו'

And according to this, one will also understand what is written in the Zohar on Terumah (folio 166b and folio 167a): "This light the Holy One, blessed be He, sowed in His Garden of Eden, through this tzaddik who is the gardener of the garden; and he took this light and sowed it, a sowing of truth," etc.

ובגלותא גנתא לא עאל ביה גננא. וההוא אור דאיהו זרוע תדיר עביד איבין ומינין ומגרמיה אזדרע כקדמיתא.

"And in exile, the gardener does not enter the garden. And that light, which is sown, constantly produces fruits and kinds, and is sown of itself, as at first."

ופי' גנתא הוא בחי' המשכת הקו"ח ממל' דא"ס שהוא ראשית הקו עד סיומו נק' הכל בחי' גנתא שהוא בחי' מל'.

And the meaning of "the garden": it is the level of the drawing-down of the kav (line of light) and the thread from the Malchus (sovereignty) of the Infinite One (Ein Sof), which is the beginning of the kav, until its end: all of it is called "the garden," which is the level of Malchus.

(ע' במק"מ בזהר פ' בא ד' ל"ה ע"א בשם הרח"ו בפי' בחד צדיק כו'. דזרע בגנתא כו' ע"ש)

(See Mikdash Melech on the Zohar, Parshas Bo, folio 35a, in the name of Rabbi Chaim Vital, on the explanation of "with one tzaddik," etc., "who sowed in the garden," etc. See there.)

וכמארז"ל מה הגן צריך לעדור ולהשקות ולזמור שהוא בחי' עבודת הבירורים שזה נעשה ע"י יוסף הצדיק.

And as our Sages, of blessed memory, said: "Just as the garden needs to be hoed, watered and pruned," which is the level of the service of refinement (birurim), and this is accomplished through Yosef the tzaddik.

והנה כמו בארץ הגשמית יש ב' מיני צמיחה הא' התבואות הנזרעים מדי שנה ועולים וצומחים.

Now, just as in the physical earth there are two kinds of growth: the first, the crops that are sown each year and come up and grow;

6 והב' הם הנק' ספיחין דהיינו מה שצומח מאיליה שלא נזרע עכשיו כלל אלא מן הזריעה שנפל בה מכבר כו'. והם הנק' ספיחא דארעא דמקיימי ארעא שעיקר קיום הארץ הוא ע"י הספיחין.

And the second are what are called sefichin (aftergrowth), that is, what grows by itself, which was not sown now at all, but [comes] from the sowing that fell into it earlier, etc. And these are what are called "the aftergrowth of the earth, which sustains the earth," for the main sustenance of the earth is through the aftergrowth.

7 וכך נמצא למעלה בארץ העליונה הנקרא גנתא ב' בחי' ומדרגות אלו דהיינו בחי' המשכות הנמשכות בה בבחי' זריעה

And so too, above, in the supernal earth that is called "the garden," these two aspects and levels are found: that is, the level of the flows that are drawn down into it in the manner of sowing,

כמ"ש אור זרוע כו' ויש בחי' שגדילים בה מבחי' ספיחין דהיינו ממה שנזרע כבר כו' והספיחים אף שאין זה ענין התהוות והמשכה חדשה ממש רק

as it is written, "Light is sown," etc.; and there is the level of what grows in it as aftergrowth, that is, from what was already sown, etc. And as for the aftergrowth, although this is not truly a matter of a new coming-into-being and a new flow, but only

שהוא בחי' גידול ממה שהיה בהעלם בהארץ עכ"ז יש בו מעלה יתירה ששרשו גבוה ביותר והוא כנ"ל בענין האהבה המסותרת כשיוצאת אל הגלוי הגם שאינו התהוות חדשה

a growth from what was concealed in the earth, nevertheless it has an extra virtue, in that its root is exceedingly high. And this is as [explained] above concerning the hidden love when it comes out into revelation: although it is not a new coming-into-being

כמו האהבה הנולדה מההתבוננות עכ"ז שרשה גבוה יותר כו' ובחי' גלוי אהבה המסותרת זהו ענין הספיחים שהארץ מוציאה צמחה מעצמה.

like the love born of contemplation, nevertheless its root is higher, etc. And the revelation of the hidden love is the matter of the aftergrowth, which the earth brings forth as its growth by itself.

ומגרמיה אזדרע דהיינו מאותה האהבה שנזרע בה כבר שהיתה מסותרת כו' וזהו בחי' אור זרוע כו'

And "it is sown of itself": that is, from that very love that was already sown in it, which was hidden, etc. And this is the level of "Light is sown," etc.

(שנזרע כבר בנפש האלקית אבל האהבה הנולדת ונמשכת מההתבוננות הנק' אהבת עולם הוא כמשל הזריעה שזורעים עכשיו מחדש)

(Which was already sown in the G-dly soul; but the love that is born of and drawn from contemplation, called ahavas olam, is, in the analogy, like the sowing that is sown now, anew.)

וכל זריעות אהבות אלו הכל הוא מבחי' יוסף הצדיק שנק' גננא דגנתא שממנו נמשך האור בבחי' מל' הנק' גנתא (שהוא מקור נש"י):

And all the sowings of these loves, all of it is from the level of Yosef the tzaddik, who is called "the gardener of the garden," from whom the light is drawn into the level of Malchus (sovereignty), which is called "the garden" (which is the source of the souls of Israel).

8 וזהו ענין וילקט יוסף את כל הכסף כו' שהוא בחי' חסדים שכולם נמשכים בבחינת יוסף הצדיק וכנ"ל בענין אור קדמאה דגנזי' לצדיקים

And this is the meaning of "And Yosef gathered up all the silver," etc.: it is the level of the chasadim (kindnesses), all of which are drawn in the level of Yosef the tzaddik, as [explained] above concerning the primordial light, which He stored away for the righteous,

שהוא נמשך בבחי' יוסף הנק' צ"ע והוא גננא דגנתא שממנו נמשך בחי' אהבה מסותרת הנ"ל בכ"א מישראל.

which is drawn in the level of Yosef, who is called the supernal tzaddik; and he is "the gardener of the garden," from whom the level of the hidden love mentioned above is drawn into every one of Israel.

וזהו ויבא ביתה פרעה הוא בחי' המלכות הנק' גנתא ועלמא דאתגליא שהוא מקור נש"י. וזהו ענין שלש מטמוניות הטמין יוסף כו'.

And this is "and he brought [it] into Pharaoh's house": this is the level of Malchus (sovereignty), which is called "the garden" and "the revealed world" (alma d'isgalya), which is the source of the souls of Israel. And this is the meaning of "Yosef hid away three treasures," etc.

דהנה ידוע בכתבי האר"י ז"ל שהחסד (מה"ח הנמשכים בז"א והחסד שבת"ת) מתחלק לג' פרקין היינו השליש העליון הוא בבחי' העלם והסתר ונק' חסדים מכוסים וב' שלישי' מתגלין.

For it is known from the writings of the Arizal, of blessed memory, that Chesed (of the five chasadim that are drawn into Z'eir Anpin, and the Chesed that is in Tiferes) is divided into three joints (perakin): that is, the upper third is in a state of concealment and hiddenness and is called "covered chasadim" (chasadim mechusim), and two thirds are revealed.

והיינו ענין ג' מטמוניות הנ"ל ששנים נתגלו שהם ב' שלישים המתגלים. והשליש עליון שהוא בחינת חב"ד שבו הוא מכוסה ונעלם ויתגלה לצדיקים לע"ל

And this is the meaning of the three treasures mentioned above, of which two were revealed: these are the two thirds that are revealed. And the upper third, which is the level of the Chochmah, Binah and Daas within it, is covered and hidden, and will be revealed to the righteous in the Time to Come,

וכמ"ש אור זרוע לצדיק והיינו ענין בחי' אור קדמאה שגנזו לצדיקים כו' וכל זה הטמין יוסף שהוא בחינת יסוד שבו נמשכים החסדים הנ"ל.

as it is written, "Light is sown for the righteous." And this is the matter of the level of the primordial light that He stored away for the righteous, etc. And all this Yosef hid away, for he is the level of Yesod (foundation), in which the chasadim mentioned above are drawn.

וכנודע לי"ח (אפי"ל ג"כ דחסדים מכוסים ומגולים הם בחי' אה"ר ואה"ע הנ"ל. וזהו וילקט יוסף את כל הכסף הן חסדים המכוסים הן המגולים.

And [this is] as is known to those versed in the hidden wisdom (yod'ei chen). (It can also be said that the covered and revealed chasadim are the levels of ahavah rabbah and ahavas olam mentioned above. And this is "And Yosef gathered up all the silver": both the covered chasadim and the revealed ones.

והכל הביא ביתה פרעה שמתגלים ביחוד זו"נ. עוד י"ל פרעה לי' פריעה שע"י פריעה מתגלים ג' פרקי החסד כנז' בע"ח והכל א'. ועמ"ש בזהר בלק)(ד' ר"ד

And he brought it all into Pharaoh's house, for they are revealed in the union of Z'eir Anpin and Nukva (the feminine / Malchus). It can further be said: "Pharaoh" (Paroh) is a term of periah (uncovering), for through periah the three joints of Chesed are revealed, as mentioned in Etz Chaim; and it is all one.) And see what is written in the Zohar on Balak (folio 204),

בענין בקר דיוסף דלשם מבואר ג"כ דאור קדמאה הנ"ל נמשך בבחי' יוסף ודוד אתקין לי' חופאה

concerning the "morning of Yosef," for there it is also explained that the primordial light mentioned above is drawn in the level of Yosef, and David prepared a canopy for it,

כמ"ש בקר אערך לך ואצפה. והוא ענין וילקט יוסף את הכסף ויבא ביתה פרעה והמ"י.

as it is written, "In the morning I will set [it] in order for You, and I will watch." And this is the meaning of "And Yosef gathered up the silver, and he brought [it] into Pharaoh's house." And one who understands will understand.

ועמ"ש במ"א ע"פ וימינך מקרב חיקך כלה דהענין שיתגלו החסדים מכיסויים יסוד דאימא כו'. ואפ"ל ג"כ דפי' כסף הנמצא באמ"צ הם חסדים מכוסים ובארץ כנען הם חסדים מגולים:

And see what is written elsewhere, on [the verse] "And Your right hand, from within Your bosom, consume [them]," that the meaning is that the chasadim should be revealed from their covering, the Yesod of Imma, etc. And it can also be said that the meaning of "the silver that was found in the land of Egypt" is the covered chasadim, and "in the land of Canaan," the revealed chasadim.

TORAH OHR • PARSHAS VAYIGASH • MAAMAR 3

ביאור על הנ"ל

"An explanation of the above"

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 ולתוספת ביאור במש"ל ע"פ ויגש כו'. בענין שלעתיד יהיה עליית המלכות למעלה מז"א כו'. יובן ממ"ש בברכה אחרונה דנשואין מהרה ה' אלהינו ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים כו'. באמ"י משמח חתן עם הכלה.

As a further explanation of what was said above on "And he approached (Vayigash)," etc., regarding [the teaching] that in the Time to Come there will be an ascent of Malchus (sovereignty) above Z'eir Anpin (the emotive attributes), etc.: this will be understood from what is said in the last of the marriage blessings, "Speedily, G-d our G-d, may there be heard in the cities of Yehudah and in the streets of Yerushalayim," etc., "Blessed are You, G-d, who gladdens the groom with the bride."

3 וצ"ל הטעם לשינוי לשון הברכות. שמתחלה אמר משמח חתן וכלה ואח"כ אמר עם הכלה. וגם צריך

Now, we need to understand the reason for the change in the wording of the blessings: first it says, "who gladdens the groom and the bride," and afterward it says, "with the bride."

להבין ענין קול חתן וקול כלה. והענין הוא מ"ש משמח חתן וכלה קאי אזמן הזה.

We also need to understand the meaning of "the voice of the groom and the voice of the bride." The explanation is that what is said, "who gladdens the groom and the bride," refers to the present time.

4 ומ"ש עם הכלה קאי אלעתיד דהיינו אחר שכבר אמר מהרה ישמע דהיינו בביאת הגואל אז אח"כ אומר עם הכלה.

And what is said, "with the bride," refers to the Time to Come; that is, after it has already said, "Speedily may there be heard," which means at the coming of the Redeemer, then afterward it says, "with the bride."

ולהבין הטעם מפני מה אמר על לעתיד דוקא עם הכלה. הענין כי יש אירוסין ונשואין.

To understand the reason why, of the Time to Come, it says specifically "with the bride": the explanation is that there is betrothal (erusin) and there is marriage (nisuin).

כי בזהי"ז הוא בחינת אירוסין כמ"ש תורה צוה לנו משה מורשה. אי"ת מורשה אלא מאורשה.

For in the present time it is the level of betrothal, as it is written, "Moshe commanded us the Torah, an inheritance (morashah)"; do not read morashah but me'orasah, "betrothed."

5 וכמ"ש ביום חתונתו זה מ"ת בחי' אירוסין כי במ"ת אף שהיה גילוי פב"פ היינו רק בבחי' חיצוני' בלבד באיסור והיתר

And as it is said, "'On the day of his wedding': this is the Giving of the Torah," [which is] the level of betrothal. For at the Giving of the Torah, although there was a revelation face to face, it was only in the level of the outer dimension (chitzoniyus) alone, in [matters of] the forbidden and the permitted.

אבל פנימית התורה שהוא בחי' ענג האלהי שבתורה לא נתגלה אז עדיין ונשאר בבחי' מקיף מלמעלה וה"ז דומה לבחי' אירוסין שגם שם אינו נמשך עדיין בבחינת פנימית

But the inner dimension (pnimiyus) of the Torah, which is the level of the divine delight within the Torah, was not yet revealed then, and it remained as an encompassing [light] (makif) from above. And this resembles the level of betrothal, for there, too, [the light] is not yet drawn in inwardly.

רק הארה חיצוני' וכל עיקר האור בבחינת מקיף כמו טבעת קדושין שהוא עגול ומקיף ע"ג היד

Only an outer illumination [is drawn in], while the main body of the light is encompassing (makif), like the kiddushin ring, which is round and encircling, [worn] upon the hand.

אבל לעתיד שיהיה בחי' גילוי פנימי' התורה שהוא ענג העליון שבתורה אז יהיה בבחי' נשואין

But in the Time to Come, when there will be the revelation of the inner dimension of the Torah, which is the supernal delight within the Torah, then it will be the level of marriage (nisuin).

כי בועליך עושיך האשה נקנית כו' כי ענין נשואין הוא ג"כ אחרי שכבר בא האור בבחי' פנימית:

For "your Maker is your Husband"; "a woman is acquired," etc. For marriage, too, comes after the light has already entered inwardly.

6 והנה ידוע דכעת בגלות המלי' מקבלת האור ע"י זי"א שהוא מקבל בעצמו מאימא.

Now, it is known that at present, in exile, Malchus (sovereignty) receives the light through Z'eir Anpin (the emotive attributes), who himself receives from Imma (Binah).

וכמ"ש בעטרה שעטרה לו אמו והוא משפיע אח"כ למל' אבל לעתיד נאמר א"ח עט"ב שתהיה המל' עט"ב ז"א שתתעלה יותר למעלה הימנו כי נעוץ סופן בתחלתן כו'.

As it is written, "with the crown with which his mother crowned him," and afterward he bestows upon Malchus. But of the Time to Come it is said, "A woman of valor is the crown of her husband": Malchus will be "the crown of her husband," Z'eir Anpin, in that she will rise even higher, above him; for "their end is wedged in their beginning," etc.

7 וזהו הטעם למשארז"ל עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש. ולכן עתה בזהי"ז נאמר משמח חתן וכלה שהכלה היא המל' מקבלת האור ע"י החתן ז"א.

And this is the reason for what our Sages, of blessed memory, said: "The righteous are destined to have 'Holy' said before them." Therefore now, in the present time, it is said, "who gladdens the groom and the bride," for the bride, who is Malchus (sovereignty), receives the light through the groom, Z'eir Anpin (the emotive attributes).

ולעתיד אחרי שכבר תתעלה אז נאמר משמח חתן עם הכלה שעל ידי הכלה הוא משמח את החתן מפני שא"ח היא עט"ב כנ"ל וז"ש מהרה ישמע כו' קול כלה כו'.

And in the Time to Come, after she has already risen, it is said, "who gladdens the groom with the bride": that through the bride He gladdens the groom, because "a woman of valor is the crown of her husband," as mentioned above. And this is what is said, "Speedily may there be heard," etc., "the voice of the bride," etc.

כי עתה בגלות נאמר נאלמתי דומיה שהיא בחי' שתיקה וכאלם לא יפתח פיו כו' ולכך החתן הוא אומר הרי את מקודשת לי והכלה שותקת אבל לעתיד כשתתעלה מעלה מעלה אז תהיה ג"כ משפעת ונק' קול כלה.

For now, in exile, it is said, "I was mute with silence," which is the level of silence, and "like a mute who does not open his mouth," etc. Therefore it is the groom who says, "Behold, you are consecrated to me," and the bride is silent. But in the Time to Come, when she rises higher and higher, she too will then bestow, and [this] is called "the voice of the bride."

8 וכמו"כ יובן ענין שמו"ע צלותא בחשאי הוא רק בזהי"ז שהנוק' היא בחי' מקבל ולא משפיע.

In the same way one will understand the matter of the Shemoneh Esreh [being] "a prayer in a whisper": this is only in the present time, for Nukva (the feminine / Malchus) is at the level of a recipient and not a bestower.

אבל לעתיד כשתתעלה להיות בבחי' משפיע כמו הדכר עצמו אז יהיה שמו"ע בקול רם ויהיה קול כלה ודי"ל:

But in the Time to Come, when she rises to be at the level of a bestower like the male (dechar) himself, then the Shemoneh Esreh will be [said] in a loud voice, and there will be "the voice of the bride." And this is sufficient for the understanding.

TORAH OHR • PARSHAS VAYECHI • MAAMAR 1

יהודה אתה יודוך אחיך וגו'

"Yehudah, you — your brothers shall acknowledge you"

◇

1 יהודה אתה יודוך אחיך וגו'. הנה יהודה נקרא ע"ש הפעם אודה והוא בחי' הודי' שבכללות נש"י מודים אנחנו לך ואנחנו כורעים ומשתחוים ומודים.

"Yehudah, you — your brothers shall acknowledge you," etc. Now, Yehudah is named after "This time I will acknowledge (odeh)," and this is the quality of acknowledgment (hoda'ah) in the souls of Israel as a whole: "We acknowledge You," and "we bend the knee, bow down and acknowledge."

אלא שלמטה לפי שהוא תחת הזמן נק' הפעם אודה שלא כל העתים שוות. אבל למעלה במקור חוצב נשמותיהם הוא למעלה מן הזמן ושם נק' יהודה כי היו"ד מורה על ההוה כמו ככה יעשה איוב.

Only, below, since it is subject to time, it is called "This time (hapa'am) I will acknowledge," for not all times are alike. But above, in the source from which their souls are hewn, it is above time, and there it is called Yehudah, for the yud indicates the present, as in "Thus Iyov would do (ya'aseh)."

ויהי' פי' המלה כמו יודה בתוס' ה' יהודה ((ובנחמי' י"א) נכתב יהודה בסגול תחת הדל"ת)

And the meaning of the word would be like yodeh ["he acknowledges"], with the addition of a hei: Yehudah. (And in Nechemiah 11, Yehudah is written with a segol under the dalet.)

וענין הפעם אודה היינו אחר לידה והתגלות בחי' ראובן שמעון ולוי שהם הם הגורמים לבחי' הודיה זו.

And the matter of "This time I will acknowledge" is [that it comes] after the birth and revelation of the levels of Reuven, Shimon and Levi, for they are the very ones that bring about this quality of acknowledgment.

וזהו יודוך אחיך. וביאור ענין זה הנה ראובן הוא ע"ש ראו בן בחי' ראיה ובחי' ראיה זו היא הגורמת המשכת בחי' האהבה.

And this is [the meaning of] "your brothers shall acknowledge you." The explanation of this matter: Reuven is named after "See, a son" (re'u ben), the level of seeing (re'iyah); and this level of seeing is what brings about the drawing forth of the level of love.

כמ"ש פני אריה אל הימין אריה אותיות ראיה וכן היה דגל מחנה ראובן תימנה כי ענין ראיה הוא ענין התקרבות דרך חיבה כמ"ש כבכורה בתאנה בראשיתה ראיתי אבותיכם כו'.

As it is written, "The face of a lion on the right": aryeh (lion) has the letters of re'iyah (seeing). And likewise the banner of the camp of Reuven was to the south. For seeing is a matter of drawing close out of affection, as it is written, "Like the first ripe fig on the fig tree in its first season, I saw your fathers," etc.

2 וזהו כי ראה ה' וגו'. כי עתה יאהבני אישי וגו'. וענין המשכה זו בכנ"י הוא

And this is [the meaning of] "For G-d has seen," etc., "for now my husband will love me," etc. And this drawing forth in the Congregation of Israel (Knesses Yisrael) is

בחי' לאסתכלא ביקרא דמלכא לעורר את האהבה עד שתחפץ לדבקה בו ית' ועד"ז נתקנו פסוד"ז ויוצר אור קודם ק"ש כדי שיבוא לקיום ואהבת בק"ש.

the level of "gazing at the glory of the King," to arouse love until it desires to cleave to Him, blessed be He. And in this way the Verses of Praise (Pesukei deZimra) and [the blessing] Yotzer Or were instituted before the Shema, so that one should come to the fulfillment of "And you shall love" in the Shema.

כי עיקר הכוונה בספור שבחו של מקום הוא כי לא די בידיעה לבדה לפי שהיא בחי' העלם ואפי' גנבא אפום מחתרתא וכו'

For the main purpose of recounting the praise of the Omnipresent is that knowledge alone is not enough, since it is a state of concealment; and even "a thief at the mouth of the tunnel," etc.

ולא יבוא לקיום ואהבת כ"א כשיצא מההעלם אל הגלוי ומבחי' ידיעה לבחי' ראיה ממש שהוא בחי' גילוי לאסתכלא דוקא והיינו ע"י שירבה לספר בשבחיו יתברך ולהעמיק דעתו איך שמלכותך מלכות כל עולמים.

And he will not come to the fulfillment of "And you shall love" unless he goes out from concealment into revelation, and from the level of knowing to the level of actual seeing, which is the level of revelation — specifically "to gaze." That is, by speaking at length of His praises, blessed be He, and deepening his mind [in] how "Your kingship is a kingship over all worlds":

אלף אלפים ורבו רבבן כו' והוא לבדו ית' הוא יחיד ומיוחד כמו קודם שנברא העולם. כמאמר יחיד חי העולמים מלך כו'.

"A thousand thousands, and myriads of myriads," etc.; and He alone, blessed be He, is single and unique, just as before the world was created, as in the words, "Single One, Life of the worlds, King," etc.

3 ואמתות שם יחיד הוא שהוא לבדו הוא וענין אחד הוא שנמשך בחי' א' בחי"ת ודי' שהם ז' רקיעים והארץ כו'

The true meaning of the name "Single" (yachid) is that He alone is. And the meaning of "One" (echad) is that the level of the aleph is drawn into the ches and the dalet, which are the seven heavens and the earth, etc.,

שיהיו בטלים ליחודו ית' שהחיות של שמים וארץ עולה ונכלל במקורו וכך עולה אפילו החיות של הרוחניות

so that they be nullified to His unity, blessed be He: the life-force of heaven and earth rises and is absorbed into its source; and in this way even the life-force of the spiritual [realms] rises,

כמ"ש לך ה' הגדולה וכו' (ועיין מזה על פסוק וארא אל אברהם) ורק בשכמל"ו שלהיות עולמות נפרדים הם רק מבחי' מלכותו ית'.

as it is written, "Yours, G-d, is the greatness," etc. (and see about this on the verse "And I appeared to Avraham"). And only in "Blessed be the Name of the glory of His kingdom forever and ever" [is it said] that the existence of separate worlds is only from the level of His Malchus (sovereignty), blessed be He.

וכשיאריך בענין זה בעומק בינתו בבחי' גילוי במוחו ולא בידיעה לבדה אזי מוליד מזה אהבה בהתגלות לבו להיות נכספה

And when he dwells at length on this matter in the depth of his understanding, in a revealed way in his mind and not as knowledge alone, then from this he gives birth to love revealed in his heart, so as to "long"

וגם כלתה נפשי וגו' ויבא לקיום ואהבת את ה' אלקיך ממש דהיינו לדבקה בו באי"ס ב"ה ממש וכמ"ש מי לי בשמים כו':

"and even pine, my soul," etc.; and he will come to the actual fulfillment of "And you shall love Havayah your G-d" — that is, to cleave to Him, to the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, Himself; as it is written, "Whom do I have in heaven," etc.

4 והנה כתיב בכל לבבך ואמרו רז"ל בשני יצריך דהיינו שתהא האהבה בבחי' בעל תשובה כי התשובה אינו דוקא במי שיש בידו עבירות ח"ו.

Now, it is written, "with all your heart," and our Sages, of blessed memory, said, "with both your inclinations." That is, the love should be at the level of a baal teshuvah (one who returns); for teshuvah (return) is not specifically for one who has sins in his hand, G-d forbid.

אלא אפי' בכל אדם כי ענין תשובה הוא להשיב את הנשמה למקורה ושרשה שהיתה כלולה במאצילה ב"ה וצרורה בצרור החיים את ה' ממש וירדה

Rather, [it applies] even to every person; for the meaning of teshuvah is to return the soul to its source and root, where it was included in its Emanator, blessed be He, and "bound in the bond of life with G-d" Himself; and it descended

ממקום כבודה ונתלבשה בעוה"ז הגשמי שאפילו כל השגות הרוחניים שמשגת בהתלבשותה בתוך הגוף הם נופלים תחת בחינת זמן ומקום

from its place of glory and was clothed in this physical world, so that even all the spiritual perceptions that it grasps while clothed within the body fall under the category of time and space.

וצריך להשיבה ע"י ויצעקו אל ה' בצר להם כי צר לו המקום שהוא בחי' מצר וגבול ועל זה נאמר אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים מבחי' מצר כו'

And it must be returned through "They cried out to G-d in their distress (tzar)," for "the place is too narrow (tzar) for him," which is the level of constriction (meitzar) and limit. And of this it is said, "who brought you out of the land of Egypt (Mitzrayim)" — from the level of constriction (meitzar), etc.

שע"י המרירות אשר יהיה לו על ההיפוך תגדל האהבה לה' ביתר שאת להתכלל באוא"ס ב"ה כיתרון האור הבא מן החשך.

For through the bitterness he will feel over the opposite [state], the love for G-d will grow with surpassing strength, to be absorbed in the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He — like the advantage of light that comes from darkness.

5 וע"ז אמרז"ל במקום שבע"ת כו'. וכדאי' בזהר דמשכין ליה בחילא יתיר להיות גילוי אור א"ס ב"ה ממש על נפשו עד שגם חיות הגוף ונפש הבהמית וכחותיהם יתהפכו וישובו אל ה' ואתהפכא חשוכא לנהורא.

And of this our Sages, of blessed memory, said, "In the place where baalei teshuvah (those who return) stand," etc. And as is brought in the Zohar, that "they draw it with greater force": so that there be a revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself upon his soul, until even the life-force of the body and the animal soul, and their faculties, are transformed and return to G-d, and "darkness is transformed into light."

6 וזהו כי ראה ה' בעניי פי' שע"י עניי ומרודי הוא מרירות הנפש שבאתעדל"ת נמשך להיות אתעדל"ע וכמים הפנים כו'

And this is [the meaning of] "For G-d has seen my affliction." The explanation: through "my affliction and my wandering," which is the bitterness of the soul — [that is,] through an arousal from below, an arousal from above is drawn forth; and "as in water, face [answers] face," etc.:

יתרון האור בבחי' ראיה מלמעלמ"ט כי יאהבני בבחי' אישי דהיינו כמ"ש ביום ההוא תקראי לי אישי.

the advantage of light, at the level of seeing from above to below: "for he will love me" at the level of Ishi ("my husband"), that is, as it is written, "On that day you will call Me Ishi."

ופי' אישי אש שלי ממש והיינו התשוקה שממטה למעלה בחי' ואל אישך תשוקתך שהוא הוא האש שלי תהיה בבחי' התכללות באוא"ס ב"ה ממש עד שהוא הוא יהיה אישי אש שלי ממש

And the meaning of Ishi is truly eish sheli, "my fire." That is, the longing from below to above, the level of "and your longing shall be for your husband (ishech)" — which is precisely "my fire" — should be in the manner of absorption in the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself, until He Himself will be Ishi, truly "my fire."

כי וימינו תחבקני בבחי' חבוק והתכללות להיות גילוי אוא"ס ב"ה ממש על נפשי בתשוקה זו:

For "and His right hand embraces me," in the manner of embrace and absorption, so that there be a revelation of the Infinite Light, blessed be He, itself upon my soul through this longing.

7 והנה זהו ענין ראובן שהוא ענין בחי' פ' ראשונה שבק"ש שהוא בחי' רצוא. ופ' שניה שבק"ש היא בחי' שמעון והיה אם שמוע תשמעו שהיא בחי' שוב כי ראיה היא מקרוב והיינו בחינת אהבה שמחמת הקירוב.

Now, this is the matter of Reuven, which is the matter of the first paragraph of the Shema, which is the level of ratzo (running forth). And the second paragraph of the Shema is the level of Shimon — "And it will be, if you will surely listen (shamoa tishme'u)" — which is the level of shov (returning). For seeing is from close by, and that is the level of love that comes from closeness.

אבל שמיעה היא מרחוק והיא הגורמת בחינת יראה וכמ"ש ה' שמעתי שמעך יראתי כי היראה היא באה מחמת בחי' הריחוק הנמשך מבחי' שמאל דוחה.

But hearing is from afar, and it is what brings about the level of awe, as it is written, "G-d, I have heard the report of You (shim'acha); I was afraid." For awe comes because of the level of distance that is drawn from the level of "the left pushes away."

כי לפי שהוא דוחה ומשפיל עצמו לומר לנפשו מי הוא אשר ערב לבו לגשת כו' אזי תפול עליו יראה ופחד בלבו

For since he pushes himself away and humbles himself, saying to his soul, "Who is he whose heart would dare to approach," etc., then awe and dread fall upon him in his heart.

וכמ"ש וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק שבשביל וינועו שנפל עליהם אימה ופחד ולפיכך ויעמדו מרחוק בבחי' שמיעה וכענין אם רץ לבך שוב לאחד.

As it is written, "The people saw, and they trembled, and they stood from afar": because of "they trembled," for terror and dread fell upon them, therefore "they stood from afar," at the level of hearing. And it is like the matter of "If your heart runs, return to the One."

8 וזהו ענין פ' שניה שבק"ש שהוא בחי' יראה כמ"ש השמרו לכם פן יפתה כו'. וז"ש כי שמע ה' כי שנואה אנכי וכענין נבזה בעיניו נמאס דהיינו שע"י אתעדל"ת מה שנחשב בעיניו לשנואה

And this is the matter of the second paragraph of the Shema, which is the level of awe, as it is written, "Take heed, lest [your heart] be seduced," etc. And this is what is written, "For G-d has heard that I am hated," and like the matter of "Despised in his own eyes, rejected." That is, through an arousal from below — that he is regarded in his own eyes as "hated"

ע"י שמאל דוחה נמשך להיות אתעדל"ע כי שמע ה' בחי' שמיעה מרחוק כדי להמשיך בחי' יראה מלמעלה

through "the left pushes away" — there comes to be an arousal from above: "For G-d has heard," the level of hearing from afar, in order to draw down the level of awe from above.

(ובזה יובן ענין שמע והא"ש שהן חו"ג והשמות מ"ב וע"ב אלא שהוא התכללות כי שמע חסד אהבה ראובן וכלול גם כן מגבורה בחי' ראה בעניי הנ"ל וכן והא"ש יראה כלול מאהבה) (עיין ביאור זה ע"פ אלה מסעי וע"פ ויחי).

(And with this one will understand the matter of Shema and VeHayah, which are Chesed (kindness) and Gevurah (restraint), and the Names Mem-Beis (42) and Ayin-Beis (72); only that there is an interinclusion: for Shema is Chesed, love, Reuven, and it also contains Gevurah, the level of "He has seen my affliction" mentioned above; and likewise VeHayah, awe, contains love.) (See the explanation of this on [the verse] "These are the journeys" (Eileh Masei) and on [the verse] "And he lived" (Vayechi).)

והנה אחר ק"ש אומרים אמת ויציב וכו' ונחמד ונעים ונורא וכו' הדבר הזה עלינו והיינו בחי' לוי ילוה אישי אלי.

Now, after the Shema we say, "True and firm," etc., "and beloved and pleasant and awesome," etc., "is this thing upon us"; and this is the level of Levi: "my husband will be joined to me."

והוא ענין ימינא ושמאלא וביניהו כלה כי שמאלו תחת לראשי בחי' שמאל דוחה הוא שגורמת להיות נשיאות ראש וכו' וימינו תחבקני ימין מקרבת להתכלל כו'.

And this is the matter of "Right and left, and between them the bride." For "His left hand is under my head" — the level of "the left pushes away" — is what brings about the lifting of the head, etc.; "and His right hand embraces me" — the right draws near, to be absorbed, etc.

9 ובחי' ילוה אישי היינו מה שאומרים באמו"צ הדבר הזה היא התורה ששרשה מאד נעלה אלא שנתלבשה בדברים גשמיים שלכן נמשלה התורה למים שיורדים ממקום גבוה וכו'.

And the level of "my husband will be joined" is what we say in "True and firm" (Emes VeYatziv): "this thing" — that is the Torah, whose root is very exalted, only it has been clothed in physical matters; therefore the Torah is compared to water, which descends from a high place, etc.

וזאת ישיב אל לבו אמת הוא שאין אני ראוי מצד עצמי לעלות ולהתכלל באור ה' ולהשיב את הנפש ממטה למעלה לייחדה במאצילה ב"ה כי מי יעלה בהר ה' כו'

And this he should take to heart: It is true that I am not worthy, of myself, to ascend and be absorbed in the light of G-d, and to return the soul from below to above, to unite it with its Emanator, blessed be He — for "Who shall ascend the mountain of G-d?" etc.

אבל מ"מ הרי אא"ס ב"ה מצד עצמו ממילא ומאיליו נמשך גם למטה ששורה ומתגלה בתורה

But nevertheless, behold: the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, from its own side, as a matter of course and of its own accord, is drawn down below as well, so that it rests and is revealed in the Torah.

והרי מתגלה יחוד זה העליון למטה כמו למעלה ואי לזאת ע"י עסק התורה יכול להמשיך אא"ס ב"ה ממש למטה על נפשו

And thus this supernal unity is revealed below as above; and therefore, through occupation in Torah, he can draw the Infinite Light, blessed be He, itself, down below upon his soul.

וזהו אם רץ לבך שוב לאחד שגם למטה בבחי' שוב נמשך בחי' אחד וזהו ילוה אישי אלי שיורד ונמשך אא"ס ב"ה מלמעלה למטה.

And this is "If your heart runs, return to the One": that also below, in the level of "return," the level of "One" is drawn down. And this is "my husband will be joined to me": that the Infinite Light, blessed be He, descends and is drawn down from above to below.

10 וזהו פי' אמוי"צ כו' שמאריכין לאשר ולקיים את הדבר הזה עלינו ועל אבותינו כו' על הראשונים כו'

And this is the explanation of "True and firm," etc.: that we dwell at length on affirming and upholding "this thing" "upon us and upon our fathers," etc., "upon the earlier [generations]," etc.,

וממשיכים מלמעלה אמת ויציב ונכון וכו' ונחמד ונעים כו' להיות המשכת אור א"ס ב"ה שורה ומתגלה באור תורה:

and we draw down from above "True and firm and established," etc., "and beloved and pleasant," etc., so that the drawing forth of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, will rest and be revealed in the light of Torah.

11 אך הנה כל ג' בחי' הנ"ל עדיין הם בבחי' ממכ"ע שהם בחי' המשכות מאא"ס ב"ה לבחינת ממכ"ע שבחי' ראובן היא לעורר את האהבה להיות נכספה

However, all three levels mentioned above are still at the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), for they are drawings forth from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, into the level of the light that fills all worlds. For the level of Reuven is to arouse love, so as to "long"

וגם כלתה כו' ולהיות משתוקק להתכלל ולהתייחד במאצילה ב"ה מכלל שהיא עדיין אינה כלולה ומיוחדת באא"ס ב"ה הסוכ"ע

"and even pine," etc., and to yearn to be absorbed and united in its Emanator, blessed be He — from which it follows that it is not yet absorbed and united in the Infinite Light, blessed be He, which encompasses all worlds (sovev kol almin)

(בשמים ממעל ועל הארץ מתחת הכל בשוה ורוחניות וגשמיות כולא קמיה כלא ממש חשיבי) ועד"ז שאר הבחי' אלא שהן בחי' המשכות להיות ממכ"ע כו'.

("in the heavens above and on the earth below," all is equal, and spiritual and physical alike "are all considered before Him as truly nothing"). And so too the other levels, except that they are drawings forth to be the light that fills all worlds, etc.

אבל בחי' יהודה שהוא בחי' הודאה הוא בחי' בטול והתכללות באא"ס ב"ה ממש הסוכ"ע והן הן בחינות השתחואות שבתפלת שמ"ע.

But the level of Yehudah, which is the level of acknowledgment, is the level of self-nullification (bittul) and absorption in the Infinite Light, blessed be He, itself, which encompasses all worlds; and these are precisely the levels of the bowings in the Shemoneh Esreh prayer.

12 ולכן תפילה היא בלחש ובחשאי בבחי' סוכ"ע למעלה מעלה מבחי' השתלשלות שאינה בגדר המשכה והשפעה כלל כו'

Therefore prayer is in a whisper and in silence, at the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), far, far above the level of the chain of descending worlds (hishtal-shelus), which is not in the category of drawing forth and bestowal at all, etc.

ואינה עולה בשם אהבה כלל רק בחי' ביטול במציאות ממש לגמרי והיינו בחי' השתפכות אל חיק אביה ממש להיות כאין ואפס ממש שע"ז מרמז ענין ההשתחואה

And it does not go by the name "love" at all, but only the level of the nullification of [one's] very existence, completely; that is, the level of pouring out into her Father's very bosom, to be truly as naught and nothing. And to this the bowing alludes,

כמו שמשתחוה לפני המלך שמבטל א"ע כו' רק שכדי להיות בחי' זו שהוא בחי' יהודה בבחי' אתה

as one bows before the king, nullifying himself, etc. Only, in order that this level, which is the level of Yehudah, be in the mode of "you" (atah),

דהיינו להיות בגילוי כאילו הוא לנוכח צ"ל יודוך אחיך שצריך להקדים תחילה בחי' ראובן ושמעון ולוי שבהם ועל ידם יומשך גילוי בחי' הודאה זו

that is, to be revealed, as though He were face to face [with him], there must be "your brothers shall acknowledge you": one must first set before [it] the levels of Reuven, Shimon and Levi, in which and through which the revelation of this level of acknowledgment will be drawn forth.

כי בלי קדימת בחי' ראובן שמעון ולוי לא נמשך בחי' יהודה שהוא בחינת ביטול והתכללות כו' בבחי' גילוי אלא בבחי' העלם ומקיף.

For without first [having] the levels of Reuven, Shimon and Levi, the level of Yehudah — which is the level of self-nullification (bittul) and absorption, etc. — is not drawn forth in a revealed way, but only in a hidden and encompassing (makif) way.

ולכן א"א להתחיל תפילת ש"ע בלי קדימת פסוד"ז ויוצר אור וק"ש כו' (ובמנחה שמתפללין רק תפילת ש"ע היינו מפני שכבר הקדימו בשחרית ק"ש וברכותיה. ובערבית צריך לחזור להתחיל ק"ש וברכותיה קודם התפלה).

Therefore it is impossible to begin the Shemoneh Esreh prayer without first [saying] Pesukei deZimra, Yotzer Or and the Shema, etc. (And at Minchah, when only the Shemoneh Esreh prayer is said, that is because the Shema and its blessings were already said beforehand at Shacharis. And at Maariv one must begin again with the Shema and its blessings before the prayer.)

וזהו ענין נעוץ תחלתן בסופן והמ"י (וע' במ"א ע"פ ולשרקה בני אתונו דמשמע דשור"ק שהוא הודאה הוא למטה מסגו"ל שהוא בחי' אהוי"ר כו'.

And this is the matter of "their beginning is wedged in their end," and the discerning will understand. (And see elsewhere, on "and to the choice vine (soreikah) his donkey's foal," from which it is implied that the shuruk, which is acknowledgment, is lower than the segol, which is the level of love and awe, etc.

וזהו לכאורה הפך ממ"ש כאן דיהודה שהוא הודאה הוא למעלה מראובן שמעון ולוי שהם סגו"ל. ובאמת לק"מ דהודאה היא למטה מאהוי"ר אבל הודאה דיהודה זהו בחי' בטול שלמעלה מאהוי"ר וזה בחי' דוד אם לא שויתי ודוממתי

And this seemingly contradicts what is said here, that Yehudah, which is acknowledgment, is higher than Reuven, Shimon and Levi, which are the segol. But in truth there is no difficulty at all: acknowledgment is lower than love and awe, but the acknowledgment of Yehudah is the level of self-nullification that is above love and awe. And this is the level of David: "Surely I have stilled and silenced [my soul],"

וכמ"ש ואחר האש קול דממה דקה הרי שהדממה והביטול הוא למעלה מהאש שהיא אהבה כי תמן קאתי מלכא אבל גבי אש כתיב לא באש הוי"ה אלא שהאש הוא להוי"ה כמ"ש במ"א.

as it is written, "And after the fire, a still, small voice." Thus the stillness and the self-nullification are higher than the fire, which is love, for "there the King comes"; whereas regarding fire it is written, "Havayah is not in the fire" — rather, the fire is for Havayah, as is explained elsewhere.

ועוד דזהו שאמר כאן יהודה אתה שיהיה יהודה בבחי' אתה דהיינו בבחי' גילוי כו' ולפעמים אינו בגילוי כ"א רק בהעלם ואז היא הודאה שלמטה מאהוי"ר. אבל כשההודאה בבחי' גילוי זהו בחי' ביטול ממש):

Moreover, this is what is said here, "Yehudah, you": that Yehudah be in the mode of "you," that is, in a revealed way, etc. Sometimes it is not revealed but only hidden, and then it is the acknowledgment that is below love and awe. But when the acknowledgment is revealed, that is the level of true self-nullification.)

13 והנה ע"י ז ידך בעורף אויביך. אויביך הם עניני העולם וצרכי הגוף הגשמי. הגם שאדם צריך להם מ"מ צריכין להיות בבחי' עורף ולא פנים

Now, through this, "your hand [shall be] on the nape of your enemies." "Your enemies" are the affairs of the world and the needs of the physical body: although a person needs them, nevertheless they must be at the level of the nape and not the face

(בחי' פנים היינו שעושה הדבר בלב ונפש ובחי' עורף היינו בחי' אחוריים כמאן דשדי בתר כתפי' בע"כ וכאלו כפאו וכו').

(the level of the face means that he does the thing with heart and soul, and the level of the nape means the level of the back, like one who throws [something] behind his shoulder, against his will, and "as though compelled," etc.).

וידך הוא בעורף אויביך א"ת ידך אלא יודי"ך והוא בחי' ידך ממש כי ימינך פשוטה לקבל שבים הוא בחי' ימין

And "your hand" is on the nape of your enemies: do not read yadcha ("your hand") but yudecha ("your yuds"). And it is the level of "Your hand" itself, for "Your right hand is extended to receive those who return"; it is the level of the right

וחסד שנתפשט למטה מטה וכענין וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים כי הנה הירידה הגדולה הזאת שהוא בבחי' אחוריים וכאלו כפאו.

and of Chesed (kindness) that has spread down to the very lowest; and like the matter of "Israel saw the great hand that G-d had wrought in Egypt." For behold, this great descent, which is at the level of the back and "as though compelled" —

מי גרם להמשיך את האדם להיות מוכרח לזה ודאי מאת ה' ומידו היתה זאת כדי לאתהפכא חשוכא לנהורא שיתפלל בכח האכילה וכו'

who caused a person to be drawn into being forced to this? Surely this was from G-d and from His hand, in order to transform darkness into light: that he should pray with the strength of the eating, etc.,

וכיוצא בזה רק שצריך שלא יומשך בבחי' פנימיות אלא בבחי' עורף ובחינת עורף זה יוכלל בבחי' ידך יודי"ך.

and the like. Only, he must not be drawn [into it] at the level of the inner dimension (pnimiyus), but at the level of the nape; and this level of the nape will be included in the level of "your hand," yudecha.

14 והוא בחי' ידך של יהודה כו' לפי שהוא בחי' הודאה וביטול בבחי' סוכ"ע השוה ומשוה כו' גם חשך לא יחשיך וכחשיכה כאורה גשמיות ורוחניות שוין

And this is the level of "your hand" of Yehudah, etc., because it is the level of acknowledgment and self-nullification (bittul) at the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), [which] "is equal and makes equal," etc.: "even darkness does not darken" and "darkness is as light" — physical and spiritual are equal.

שהרי כולם בחכ' עשית שהחכמה היא עשיה גשמיות וא"כ גם האכילה ושארי ענינים הגשמיים הם לפניו יתי כמו רוחניות של חכמה מאחר שגם החכמה היא גשמיות וכו'.

For behold, "You made them all with Chochmah (wisdom)" — meaning that Chochmah is "making" (asiyah), physicality. And if so, eating and the other physical matters too are, before Him, blessed be He, like the spirituality of Chochmah, since Chochmah too is physicality, etc.

וזאת היא מעלת יהודה אתה היינו בחי' הודאה בגילוי שבתפלה שתהי' ידך בעורף אויביך בשעה שעוסק בעורף אויביך

And this is the virtue of "Yehudah, you," that is, the level of revealed acknowledgment in prayer: that "your hand" will be "on the nape of your enemies" at the time when he is occupied with "the nape of your enemies,"

ואזי חולפת ועוברת ממנו האהבה מ"מ נשאר רשימו וכו' אך היינו דוקא בבחי' עורף ולא פנים:

and then, [although] the love passes and departs from him, nevertheless an impression (reshimu) remains, etc. But this is specifically at the level of the nape, and not the face.

15 אך עיקר הגורם לכל מעלת בחי' זו להיות יהודה אתה והגורם להיות יודוך אחיך ע"ז נאמר ישתחוו לך בני אביך כי

But the main cause of the whole virtue of this level — that there be "Yehudah, you" — and the cause that there be "your brothers shall acknowledge you": of this it is said, "your father's sons shall bow down to you." For

הנה ההשתחוואה הוא בחי' המשכה וזהו ענין ההשתחוואו' שבשמ"ע שהן הן המשכות (ע' ר"פ וישב והנה השמש וכו' משתחוי' לי)

behold, bowing is the level of drawing down; and this is the matter of the bowings in the Shemoneh Esreh, which are precisely drawings down (see the beginning of Parshas Vayeshev, [on] "and behold, the sun," etc., "were bowing to me").

ובחי' אביך היינו בחי' כרחם אב על בנים אבינו אב הרחמן שהרחמנות הוא בחי' אב ותולדות הרחמנות הוא בחי' צדקה וחסד להחיו' רוח שפלים שכל העושה חסד במדה"ר לרחם על עניים ויתומים ה"ז בבחי' בני אביך.

And the level of "your father" is the level of "as a father has compassion on [his] children," "our Father, the merciful Father": for compassion is the level of a father, and the offspring of compassion are the level of charity and kindness, "to revive the spirit of the lowly." For whoever does kindness with the attribute of compassion, to have mercy on the poor and the orphans, is at the level of "your father's sons."

גם בחי' אביך היא התורה דאורייתא מחכמה נפקת שהוא בחי' אב וכמ"ש שמע בני מוסר אביך זו תושב"כ וכו' ובני אביך הם העוסקים בתורה

Also, the level of "your father" is the Torah, for "the Torah comes forth from Chochmah (wisdom)," which is the level of "father"; as it is written, "Hear, my son, the instruction of your father" — this is the Written Torah, etc. And "your father's sons" are those who occupy themselves with Torah.

וזהו וישתחוו לך בני אביך שבני אביך הם העוסקים בתורה ובגמ"ח הם הם ישתחוו לך וימשיכו אותך להיות נעוץ

And this is "and your father's sons shall bow down to you": for "your father's sons," those who occupy themselves with Torah and with acts of kindness — they are the ones who "shall bow down to you" and draw you down, so as to be "wedged"

תחב"ס שהתורה והגמ"ח הם הנותנים כח בנפש לעורר את האו"ר עד שתהי' בחי' הודאה וביטול וע"י כן יודוך אחיך להיות יהודה אתה כנ"ל:

"their beginning in their end"; for the Torah and acts of kindness are what give strength to the soul to arouse love and awe, until there is the level of acknowledgment and self-nullification (bittul); and through this "your brothers shall acknowledge you," so that there be "Yehudah, you," as explained above.

TORAH OHR • PARSHAS VAYECHI • MAAMAR 2

ביאור על הנ"ל

An explanation of the above

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 הנה השבטים הם ב' בחי' מלמטה למעלה ומלמעלה למטה עלמא דנוקבא ועלמא דדכורא

Now, the tribes are two levels, from below upward and from above downward: the world of the feminine (alma d'nukva) and the world of the masculine (alma d'duchra).

(וכמש"ל ע"פ והנה אנחנו מאלמים אלומים שנשמות השבטים נמשכו מבריאה והן בבחי' מלמטה למעלה לעלו' מברי' לאצי' ושרשן הן י"ב גבולי אלכסון שבז"א דאצי' שנק' שבטי י"ה שנמשכים מלמעלה למטה).

(As explained above on the verse "And behold, we were binding sheaves": that the souls of the tribes were drawn from the World of Beriah (Creation), and they are at the level of "from below upward," to ascend from Beriah to the World of Atzilus (Emanation); and their root is the twelve diagonal boundaries in Z'eir Anpin of Atzilus, which are called "the tribes of Yah," which are drawn from above downward.)

והנה באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא שע"י בחי' ראובן שמלמטה למעלה ממשיך גילוי בחי' ראובן שמלמעלה למטה והוא

Now, "through an arousal from below [comes] an arousal from above": that through the level of Reuven that is from below upward, one draws down a revelation of the level of Reuven that is from above downward. And this is [so]

כי בחי' ראובן הוא בחי' ראו בי"ן בחי' ראיה אותיות אריי"ה ומלמטה למעלה הוא בחי' לאסתכלא ביקרא דמלכא שמזה נמשך תוקף האהבה בחי' פני ארי' אל הימין וכו'

because the level of Reuven is the level of "re'u ven" ("see, a son"), the level of sight (re'iyah), [which has] the letters of aryeh ("lion"). And from below upward, it is the level of "gazing upon the glory of the King," from which the intensity of love is drawn: the level of "the face of a lion on the right," etc.

ועי"ז נמשך ג"כ אתעדל"ע מלמעלה למטה גלוי בחי' ראיה עליונה כי ראה ה' בעניי בחי' התקרבות כי עתה יאהבני אישי.

And through this there is also drawn an arousal from above, from above downward: a revelation of the level of supernal sight, "For G-d has seen my affliction," the level of drawing near: "for now my husband will love me."

3 וימינו תחבקני. וכמו"כ ע"י בחי' שמעון שמלמטה למעלה אם שמע תשמעו מעורר בחי' אתעדל"ע כי שמע ה' כו' וענין ראי' היא מקרוב ושמיע' היא מרחוק כמ"ש ה' שמעתי שמעך יראתי.

"And his right hand embraces me." And likewise, through the level of Shimon that is from below upward, "If you will diligently listen," one arouses the level of an arousal from above: "For G-d has heard," etc. The matter is that sight is from close by, and hearing is from afar, as it is written, "G-d, I have heard the report of You; I was afraid."

בחי' אודנין כי חבקוק היה בבחי' הריחוק שהוא בחי' שוב כענין וינועו ויעמדו מרחוק ומזה נמשך מלמעלה למטה

[It is] the level of the ears (udnin), for Habakkuk was at the level of distance, which is the level of "returning" (shov), as in "they trembled and stood from afar." And from this there is drawn, from above downward,

כי שמע ה' כי שנואה אנכי ויתן לי וגו' שמזה יהי' התקרבות מלמעלה (ושנואה שאינה אהובה כ"כ שהרי כתיב ויאהב גם את רחל מלאה)

"For G-d has heard that I am hated, and He has given me," etc., so that from this there will be a drawing near from above. (And "hated" [means] that she is not loved as much, for it is written, "and he loved Rachel also, more than Leah.")

מחמת שעושה א"ע רחוק ושמאל דוחה ונק' שנואה כי שמאלו תחת לראשי ועי"ז אח"כ בחי' לוי ט"ו וי"ן דאמוי"צ.

[This is] because one makes oneself distant, and "the left hand pushes away," and [so one] is called "hated," for "his left hand is under my head." And through this, afterward, [comes] the level of Levi: the fifteen vavs of "Emes Veyatziv" ("True and firm").

וג' בחי' אלו הן ג' קוין חח"ן בג"ה ודת"י שהוא קו האמצעי הוא בחי' לוי.

And these three levels are the three lines: Chochmah, Chesed and Netzach; Binah, Gevurah and Hod; and Daas, Tiferes and Yesod, which is the middle line, is the level of Levi.

שע"י ג' בחי' אלו נמשך בחי' יהודה יודוך אחיך להיות בחי' הודאה כתר מל' דהנה המל' היא בחי' מקבל ול"ל מגרמה כלום ואעפ"כ אחר שמקבלת הרי היא בחי' מלכות עליהם

For through these three levels the level of Yehudah is drawn down, "your brothers shall acknowledge you," so that there be the level of acknowledgment (hoda'ah), Keser Malchus (the Crown of Malchus). For Malchus is the level of a recipient, and "has nothing of its own at all"; nevertheless, after it receives, it is the level of sovereignty over them

(ונק' כתר מל' שהיא בחי' כתר מלמטה למעלה) הגם שהם ממשיכים לה האורות ופרקין (ועי' בזהר בלק ע"פ גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו כו')

(and it is called Keser Malchus because it is the level of a crown from below upward), even though they draw the lights down to it and redeem (u-farkin) [it] (and see the Zohar, [Parshas] Balak, on the verse "mighty in strength, who do His word, to hearken to the voice of His word," etc.).

והי"ז כמשל המלך ב"ו שהוא מקבל המס הכסף והזהב מאנשי מדינתו ואעפ"כ הרי הוא מולך עליהם כו'

And this is like the analogy of a king of flesh and blood, who receives the tax, the silver and the gold, from the people of his country, and nevertheless he reigns over them, etc.

כך המל' שרשה בכתר נעוץ סופן בתחלתן רק שצריך המשכת הכתר הנק' טמירו דכל טמירין שיהי' בגילוי בבחי' אתה

So too Malchus: its root is in Keser, "their end is wedged in their beginning"; but there must be a drawing down of Keser, which is called "the most hidden of all hidden," so that it be revealed, at the level of "you" (atah).

ולכן יודוך אחיך מכתר למל' ע"י ג' קוין הנ"ל ראובן פ' ראשונה דק"ש בחי' שם מ"ב ושמעון פ' שניה ע"ב

Therefore "your brothers shall acknowledge you" [is] from Keser to Malchus, through the three lines mentioned above: Reuven is the first paragraph of the Shema, the level of the Name of Forty-Two, and Shimon is the second paragraph, [the Name of] Seventy-Two.

(וע' במ"א דלכאורה שם מ"ב הוא גבורה ושם ע"ב חסד אלא שהוא בחי' אור הגבורה בכלי החסד ואור החסד בכלי הגבורה) ולוי אמוי"צ בחי' הממוצע ונק' היכל הרצון שלמעלה מהיכל האהבה שלפני ק"ש וכו'.

(And see elsewhere, that seemingly the Name of Forty-Two is Gevurah and the Name of Seventy-Two is Chesed; but it is the level of the light of Gevurah in the vessel of Chesed, and the light of Chesed in the vessel of Gevurah.) And Levi is "Emes Veyatziv," the level of the intermediary, and it is called the Chamber of Will (heichal ha-ratzon), which is above the Chamber of Love that comes before the Shema, etc.

והיכל קד"ק אדני שפתי כו' סמיכת גאולה לתפלה להיות בחי' יודך אחיך בחי' הודאה בחי' בטול בחי' כתר.

And the Chamber of the Holy of Holies is "Ado-nai, [open] my lips," etc., joining Geulah (redemption) to Tefillah (prayer), so that there be the level of "your brothers shall acknowledge you": the level of acknowledgment, the level of self-nullification (bittul), the level of Keser.

ותעמוד מלדת אין עמידה אלא תפילה (והוא ג"כ לשון עמידה ושתיקה ובטול שהוא בחינת כתר שהוא לשון שתיקה כמו כתר לי זעיר כי הסייג דחכמה הוא שתיקה כמ"ש במ"א בענין יונת אלם וכו'):

"And she stood still (vata'amod) from bearing": "'standing' (amidah) means nothing other than prayer." (And it is also an expression of standing still, of silence and of self-nullification, which is the level of Keser, which is an expression of silence, as in "Wait (kater) for me a little"; for "the fence of wisdom (Chochmah) is silence," as explained elsewhere on the subject of "the silent dove," etc.)

4 ידך בעורף אויביך. כי המל' יש לה עליות וירידות הפעם אודה ובלילה יורדת לברר בי"ע

"Your hand shall be on the nape of your enemies." For Malchus has ascents and descents: "This time I will acknowledge," and at night it descends to refine the worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah,

כמ"ש ותתן טרף ואין בירור אלא בבחי' אחוריים כי הפנימיות מתכלל כנר בפני אבוקה בלי בירור כו'.

as it is written, "and she gives food (teref)"; and there is no refinement except at the level of the back (achorayim), for the inner dimension (pnimiyus) is absorbed, like a candle before a torch, without refinement, etc.

וענין ישתחוו לך בני אביך הוא בחי' המשכה מבחי' אבא למל' אבא יסד ברתא כי יודוך אחיך הוא המשכה מכתר שהוא ע"י ג' קוין הנ"ל.

And the meaning of "your father's sons shall bow down to you" is the level of a drawing down from the level of Abba (Chochmah) to Malchus: "Abba founded the Daughter." For "your brothers shall acknowledge you" is a drawing down from Keser, which is through the three lines mentioned above.

משא"כ בני אביך המשכת אבא ב' קוין והם ראובן ולוי חח"ן ע"י גמ"ח ודת"י ע"י תורה נובלות חש"מ כו':

Whereas "your father's sons" is the drawing down of Abba, two lines, and they are Reuven and Levi: Chochmah, Chesed and Netzach, through acts of kindness (gemilus chassadim); and Daas, Tiferes and Yesod, through Torah, "the fallen fruit of the Wisdom above," etc.

5 וענין כי ראה ה' בעניי הנה בירורי' ותשובה הכל ענין א' שהי' יורד ממקום גבוה וצריך לעלות לשם נק' תשובה וכן הנשמה ירדה לצורך עליי'.

And as for "For G-d has seen my affliction": refinements (birurim) and teshuvah (return) are all one matter. That which descended from a high place and must ascend there is called teshuvah; and likewise the soul descended for the sake of an ascent.

והנה ההתקרבות שמחמת בחינת עניי שהוא מרירות הנפש על ריחוקה (עד שגם הנה"ב והגוף יהיו בבחינת אתהפכא כו')

Now, the drawing near that comes on account of the level of "my affliction," which is the bitterness of the soul over its distance (to the point that even the animal soul and the body will be at the level of transformation (is'hapcha), etc.),

היא יותר גדולה כיתרון האור הבא מן החשך וכנודע ממ"ש במ"א בענין ויברך יעקב את פרעה מה ההוא סט' וכו':

is greater, like "the advantage of the light that comes from the darkness," as is known from what is explained elsewhere on the subject of "And Yaakov blessed Pharaoh": "just as that side," etc.

TORAH OHR • PARSHAS VAYECHI • MAAMAR 3

אסרי לגפן עירה ולשורקה בני אתונו

"Binding his foal to the vine, and the son of his she-donkey to the choice vine"

1 אסרי לגפן עירה ולשורקה בני אתונו. כבס ביין לבושו וגו'. הנה מקרא זה נאמר לימות המשיח דקאי אדלעיל מני' לא יסור שבט מיהודה וגו'.

"Binding his foal to the vine, and the son of his she-donkey to the choice vine; he washed his garment in wine," etc. Now this verse is said about the days of Mashiach, since it continues from [the verse] before it: "The scepter shall not depart from Judah," etc.,

עד כי יבא שילה ולו יקהת עמים ואז יהיה גם אסרי לגפן עירה:

"until Shiloh comes, and to him will be the gathering of peoples"; and then there will also be "Binding his foal to the vine."

2 וביאור הענין הנה אמרז"ל אין בין עולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד בלבד כי ימות המשיח אינו עוה"ב שלאחר התחיה.

The explanation of the matter: our Sages, of blessed memory, said, "There is no difference between this world and the days of Mashiach except subjugation alone." For the days of Mashiach are not the World to Come that follows the Resurrection,

שזהו מתן שכרן של צדיקים. אבל ימות המשיח הוא בבחי' היום לעשותם ולא לקבל שכרן.

which is [the time of] the giving of the reward of the righteous. Rather, the days of Mashiach are at the level of "Today, to do them," and not to receive their reward.

3 ועיקר היום לעשותם ותכלית השלימות של המעשה יהיה בימות המשיח. וכמו שהיה עיקר עבודת האדם בג"ע לעבדה ולשמרה.

And the main [fulfillment] of "Today, to do them," and the ultimate perfection of the deed, will be in the days of Mashiach. Just as the main service of Adam in the Garden of Eden was "to work it and to guard it":

לעבדה זו מצות עשה. ולשמרה זו מצות ל"ת. שהי' אז בחי' היום לעשותם בתכלית השלימות אלא שאח"כ ויגרש את האדם וגו'.

"to work it" — these are the positive commandments; "and to guard it" — these are the prohibitions. For then there was the level of "Today, to do them" in ultimate perfection; except that afterwards, "He drove out the man," etc.

ואח"כ נכנסו אבותינו לארץ ג"כ בשביל קיום מעשה המצות שכמה מצות התלוים בארץ דוקא כמעט ארבע הידות ואחר כך גלו משם

Afterwards our forefathers entered the Land, also for the sake of fulfilling the mitzvos in deed, for many mitzvos depend specifically on the Land, almost four-fifths [of them]; and afterwards they were exiled from there,

ולא נתקיימו בידם עד ימות המשיח שיהיה במהרה בימינו שאז יהי' בחי' היום לעשותם בתכלית השלימות.

and [the mitzvos] were not fulfilled in their hands until the days of Mashiach, may it come speedily in our days, when there will be the level of "Today, to do them" in ultimate perfection.

4 והנה אנו אומרים ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו וכו' כמצות רצונך כו'. שעיקר המעשה היא עבודת הקרבנות שאין אנו יכולים לקיים בגלות אלא שבגלות נתקנה התפלה כנגד הקרבנות. ועדיין אין זה כמצות רצונך ממש:

Now we say, "And there we will offer before You our obligatory offerings, etc., according to the command of Your will," etc. For the main deed is the service of the offerings, which we cannot fulfill in exile; rather, in exile prayer was instituted corresponding to the offerings. And this is still not truly "according to the command of Your will."

5 ולהבין זה דלכאורה התפלה במעלה העליונה יותר מהקרבנות שהתפלה היא נשיאת נפש האדם בספור שבחיו של מקום ברוך שאמר והיה העולם וכל הללויה וכו'

To understand this: for seemingly prayer is of a higher rank than the offerings, since prayer is the lifting up of a person's soul in recounting the praises of the Omnipresent: "Blessed is He who spoke and the world came to be," and all the Halleluyah [psalms], etc.,

עד שמגיע לואהבת בכל נפשך כו' משא"כ הקרבנות הוא בנפש בהמה וביום השבת שני כבשים.

until one reaches "And you shall love… with all your soul," etc. The offerings, by contrast, are with an animal's soul: "And on the Shabbos day, two lambs."

ולמה יהיו הקרבנות במעלה העליונה כל כך שיקראו כמצות רצונך ושזה יהי' תכלית השלימות של ימות המשיח יותר מהתפלה שבגלות.

Why, then, should the offerings be of so high a rank that they are called "according to the command of Your will," and that this should be the ultimate perfection of the days of Mashiach, more than the prayer of the exile?

הנה כתיב גפן ממצרים תסיע. שכנ"י נמשלו לגפן שגדלים בה ענבי' שמהם יוצא היין ע"י דריכה בגת.

Now it is written, "You transplanted a vine from Egypt," for the Congregation of Israel is likened to a vine, on which grapes grow, from which the wine comes out through treading in the winepress.

6 והנה עיקר היין המשובח יוצא מהענבי' הסמוכי' לקרקע כמו שאמרו לגבי נסכים לא היו מביאין מן הדליות אלא מן הרגליות ששם יוצא יין משובח יותר.

Now the choicest wine comes chiefly from the grapes near the ground, as [the Sages] said concerning the libations: they would not bring [wine] from the trellised vines (daliyos) but from the low-lying vines (ragliyos), for from there the choicer wine comes out.

והנה היין נתחלק לכמה מינים יש יין המשמח ויש יין המשכר יש יין אדום ויש יין לבן וכך ככל המשל הזה נמשלו כנס"י שיש בהם אהבה מסותרת למקום כו'.

Now wine divides into several kinds: there is wine that gladdens and there is wine that intoxicates; there is red wine and there is white wine. And just so, in every detail of this analogy, the Congregation of Israel is likened [to it], for they have within them a hidden love for the Omnipresent, etc.

7 וכדי להוציאה מהעלם אל הגלוי צריך להיות בבחי' רגליות דהיינו להיות בחי' נפשי כעפר לכל תהיה.

In order to bring it out from concealment into revelation, one must be at the level of "low-lying vines" (ragliyos), that is, to be at the level of "Let my soul be as dust to all."

וגם דריכה בגת להיות לב נשבר ונדכה וע"י זה יוצא היין הוא בחי' האהבה מסותרת שהיתה בהעלם

And also treading in the winepress: to have a broken and crushed heart. Through this the wine comes out, which is the level of the hidden love that had been concealed,

כי על יין אמרו נכנס יין יצא סוד והיינו לפי שהיין היה ג"כ מתחלה בהעלם בענבים ואח"כ נתגלה ויצא לחוץ.

for of wine they said, "Wine enters, a secret comes out." This is because the wine, too, was at first concealed in the grapes, and afterwards it was revealed and came outside.

8 והנה באהבה יש ב' בחי'. יש מתפעל להיות שמחת ה' בלבו היא בחינת יין המשמח ובחי' יין לבן מבחי' חמר חיוריין עתיק כו'.

Now in love there are two levels. There is one who is stirred so that joy in G-d is in his heart; this is the level of "wine that gladdens" and the level of white wine, from the level of "ancient white wine" (chamar chivaryan atik), etc.

ויש מתפעל להיות לו מרירות הלב מפני היותו ממארי דחושבנא מכל מחשבותיו ודבוריו ומעשיו אשר לא לה' המה ולצעוק אל ה' ולדבקה בו הוא בחי' יין אדום ויין המשכר וכו'.

And there is one who is stirred to have bitterness of heart, because he is one of the "masters of reckoning" (marei d'chushbana) over all his thoughts, words and deeds that are not for G-d, and [is stirred] to cry out to G-d and to cleave to Him; this is the level of red wine and intoxicating wine, etc.

9 והנה אנו אומרים בשבת וינוחו בו ישראל מקדשי שמך. ולכאורה אינו מובן הלא הוא יתי מאליו קדוש וכתיב כי קדוש אני וקדושתי למעלה מקדושתכם.

Now on Shabbos we say, "And may Israel, who sanctify Your Name, rest on it." Seemingly this is not understood: is He, may He be blessed, not holy of Himself? And it is written, "For I am holy," and My holiness is above your holiness.

ואיך יהיה תלוי קדושתו יתי בישראל דייקא שיקראו הם המקדישים שמו. אך הענין דהנה אנו אומרים אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה.

How, then, can His holiness, may He be blessed, depend specifically on Israel, so that they should be called the ones who sanctify His Name? But the point is this: we say, "You are holy and Your Name is holy, and holy ones praise You every day, selah."

פי' קדושים בכל יום כו' כמאמר המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית שבכל יום ויום מתהווה מאין ליש כל מעשה בראשית.

The meaning of "holy ones… every day," etc., is as in the saying, "Who in His goodness renews each day, continually, the work of creation": on each and every day the whole work of creation comes into being from nothing to something.

10 וכשהם משיגים כל יום התהוותם וחיותם מבחי' קדוש ומובדל כי עליו יתי נאמר אדון הנפלאות

And when they apprehend, each day, their coming into being and their life-force from the level of the holy and separate — for of Him, may He be blessed, it is said, "Master of wonders,"

פי' למעלה מעלה מבחי' נפלאות כמ"ש עושה פלא. שבחי' הפלא הוא כעשיה גשמיות אצלו יתי.

meaning, far, far above the level of wonders, as it is written, "He makes wonder" (oseh fele), for the level of wonder is, to Him, may He be blessed, like physical making (asiyah).

כי ענין הפלא היא פליאת ההתהוי יש מאין וראשית ההתהוי הוא בחכמה כמ"ש והחכמה מאין תמצא.

For the meaning of wonder is the wondrousness of coming into being, something from nothing; and the beginning of coming into being is in Chochmah (wisdom), as it is written, "And Chochmah is found from nothing (ayin)."

11 וכתיב כולם בחכמה עשית שהחכמה נחשבת אצלו כעשיה גשמית שהיא בחי' סוף דרגין משכל ודבור ומחשבה ומעשה וכך החכמה נחשבת אצלו שהוא יתי למעלה מן החכמה ומרומם עד אין קץ.

And it is written, "You made them all with Chochmah (wisdom)," for Chochmah is considered, to Him, like physical making (asiyah), which is the last of the levels — of intellect, speech, thought and action. Just so is Chochmah considered to Him, for He, may He be blessed, is above Chochmah and exalted without end.

ולכן הם יהללוך סלה תמיד בעילוי אחר עילוי בלי הפסק וכל זה בבחי' ושמך קדוש כי הודו של שמו על ארץ ושמים.

Therefore they "praise You, selah," continually, [rising] from one elevation to the next without pause. And all this is at the level of "and Your Name is holy," for the splendor of His Name is "over earth and heaven."

כמ"ש כי ביה ה' צור עולמים פי' בי"ה הוא שמו הוי"ה כי הוי"ה היא ג"כ י"ה שהוי"ו מושך היו"ד כו'.

As it is written, "For with Yah, G-d is the Rock of worlds." That is, "with Yah" is His Name Havayah, for the [letters] heh-vav-heh are also yud-heh, since the vav draws out the yud, etc.

12 וביו"ד נברא העוה"ב כנ"ל היינו עלמין סתימין דלא אתגליין עין לא ראתה אלהים זולתך ובה"א נברא עוה"ז היינו עלמין דאתגליין מה

And with the yud the World to Come was created, as mentioned above; that is, the hidden worlds (almin sesimin) that are not revealed: "No eye has seen, O G-d, but You." And with the heh this world was created; that is, the revealed worlds (almin d'isgalyan), that which

שהוא מושג ונתפס בהשגת הנבראים ואפי' ג"ע העליון נק' עלמא דאתגלי' לגבי בחי' זו שהוא שם שהרי צדיקי' נהנים כו' אלא שלגבי עוה"ז השפל הגשמי נק' עוה"ב ג"ע העליון.

is apprehended and grasped by the comprehension of created beings. Even the Higher Garden of Eden is called a "revealed world" (alma d'isgalya) in relation to this level, since it is there that "the righteous enjoy," etc.; only in relation to this lowly, physical world is the Higher Garden of Eden called the World to Come.

אבל לגבי עולמות עליוני' נקרא בשם עוה"ז ועלמא דאתגליא מאחר שיש שם הנאה ותענוג הנשמות

But in relation to the higher worlds it is called by the name "this world" and "revealed world," since there is enjoyment and delight of the souls there,

משא"כ בחי' עלמין סתימין הוא מה שאינו מושג ונתפס כלל עין לא ראתה וכו' וכל בחי' הללו הם מבחינת שמו והודו של שמו כו'.

whereas the level of the hidden worlds is that which is not apprehended or grasped at all: "No eye has seen," etc. And all these levels are from the level of His Name and the splendor of His Name, etc.

אבל באי"ס ב"ה עצמו לא שייך כלל זה שהוא קדוש ומובדל מגדר עלמין לגמרי ולא שייך אפילו בחי' עלמין סתימין כו' ובחינת עלמין סתימין הם כעשיות גשמיות אצלו ית'.

But to the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, Himself, this does not apply at all, for He is holy and entirely separate from the category of worlds, and not even the level of the hidden worlds applies [to Him], etc. The level of the hidden worlds is like physical acts of making to Him, may He be blessed.

13 וכמאמר אדון הנפלאות. וכמ"ש עושה פלא. ומה שקדושים בכל יום יהללוך סלה הוא בבחי' ושמך קדוש בלבד והיינו כי משם נמשך קדושתם ומהללים להתכלל ולהבטל במקורם.

As in the saying, "Master of wonders," and as it is written, "He makes wonder." And that "holy ones praise You every day, selah," is only at the level of "and Your Name is holy"; that is, from there their holiness is drawn, and they praise in order to be absorbed and nullified in their source.

אבל ישראל הם מקדשי שמך כי הנה באתעדל"ת תלוי אתעדל"ע להיות התלבשות א"ס ב"ה בחכמה וחסד להחיות ולהוות עלמין סתימין ועלמין דאתגליין והיינו אק"ב ממש הקב"ה מניח תפילין כו'.

But Israel are those "who sanctify Your Name," for on an arousal from below depends the arousal from above: that the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, be enclothed in Chochmah (wisdom) and Chesed (kindness), to give life to and bring into being the hidden worlds and the revealed worlds. And this is "Who has sanctified us with His commandments," literally: "The Holy One, blessed be He, puts on tefillin," etc.

14 וע"י הנחת תפלין למטה מתעורר קדושה העליונ' שלמעל' להיות שורה ומתלבש בתוך עלמין. וקדושה זו היא מבחי' או"ס ב"ה בעצמו ובכבודו שלמעלה מגדר עלמין בחי' אתה קדוש

Through putting on tefillin below, the supernal holiness above is aroused to rest upon and be enclothed within worlds. And this holiness is from the level of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in its very self and glory, which is above the category of worlds: the level of "You are holy,"

שהוא אדון הנפלאות למעלה מעלה מבחינת פליאות חכמה שמאין תמצא כי המצות הן הן רצונו ית' ובחי' מדרגת הרצון הוא הגבה למעלה מאד מבחי' חכמה.

which is "Master of wonders," far, far above the level of the wonders of Chochmah (wisdom), which "is found from nothing"; for the mitzvos are His very will, may He be blessed, and the level of will is exceedingly high, far above the level of Chochmah.

15 ולכן הם מקדישי' ומרוממים שמך שבהם ועל ידם נתעלה בחי' שמו בקדושת אור א"ס ב"ה עצמו.

Therefore they sanctify and exalt Your Name, for in them and through them the level of His Name is elevated into the holiness of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself.

וזהו יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי עוה"ב שהם מבחינת שמו ית' בלבד. אבל ע"י המע"ט ממשיכים קדושת אור א"ס ב"ה בעצמו כנ"ל:

This is [the meaning of] "Better is one hour of teshuvah (return) and good deeds in this world than all the life of the World to Come," which is only from the level of His Name, may He be blessed; but through good deeds one draws down the holiness of the Infinite Light, blessed be He, itself, as explained above.

16 והנה מן המצות נעשה לבושים לנפש כמ"ש בזוהר ע"פ ואברהם זקן בא בימים באינון יומין עילאין דאינון לבושין כנ"ל.

Now from the mitzvos garments are made for the soul, as is stated in the Zohar on the verse "And Avraham was old, come into days": "with those supernal days, which are garments," as mentioned above.

והיינו לפי שע"י המצות ממשיך אור מקיף מבחי' סובב כל עלמין לכן נעשה לבוש לנשמתו שתהיה נפשו צרורה בצרור החיים את ה' וכו'.

This is because through the mitzvos one draws down an encompassing light (Or Makif) from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin); therefore it becomes a garment for his soul, so that his soul be "bound up in the bond of life with G-d," etc.

אך הנה אמרו אפילו פושעי ישראל מלאים מצות כרמון ומ"מ אין ממשיכין כלום. אלא הענין הוא שהמשכת קדושה העליונה הוא ע"י שמחה של מצוה דוקא וכדכתיב תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה.

But [the Sages] said that even the transgressors of Israel are full of mitzvos like a pomegranate, and nevertheless they draw down nothing. Rather, the point is that the drawing down of the supernal holiness comes specifically through the joy of a mitzvah, as it is written, "Because you did not serve G-d your G-d with joy."

17 והשמחה היא מצד התבוננות מזה עצמו איך שהמצות הם בחינת אור א"ס ב"ה עצמו בחי' אדון הנפלאות וכו'.

And the joy comes from contemplating this very thing: how the mitzvos are the level of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself, the level of "Master of wonders," etc.

ולזה ישמח לבו בקיום המצות אשר קדשנו במצותיו ממש והוא בחי' חמר חווריין עתיק שהוא בחי' ענג העליון להתענג על ה' ממש.

Because of this his heart will rejoice in fulfilling the mitzvos, [for He] "has sanctified us with His commandments," literally. This is the level of "ancient white wine" (chamar chivaryan atik), which is the level of the supernal delight: to delight in G-d, truly.

אך צריך לעורר מתחלה בנפשו בחי' יין אדום ויין המשכר שהוא בחי' גבורות קדושות כדי לאתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא שאז יתענגו על ה' בתענוג המשכת אוא"ס ב"ה

But first he must arouse in his soul the level of red wine and intoxicating wine, which is the level of holy gevuros (restraints), in order to transform darkness into light and bitterness into sweetness; for then they will delight in G-d with the delight of drawing down the Infinite Light, blessed be He.

כי התענוג הוא שייך אחר מילוי הרצון שכשנתמלא רצונו וחפצו מה שהיה חושק ומתאוה אז יתענג

For delight belongs after the fulfillment of the will: when his will and desire are fulfilled, that which he was longing and yearning for, then he delights,

משא"כ אם לא היה לו תשוקה כ"כ אין התענוג אצלו כ"כ גם בהיות אצלו הדבר ההוא ולכן צריך לעורר תחלה בחינת גבורות על הירידה אשר רחוק מה' בתכלית.

whereas if he did not have so great a longing, his delight is not so great, even when he has that thing. Therefore one must first arouse the level of gevuros over the descent, [in] that he is utterly far from G-d.

18 ובפרט כאשר יהי' ממארי דחושבנא מן המעשים ודבורים והמחשבות אשר לא לה' המה. וישוב אל ה' וירחמהו וכמאמר אלהי עולם ברחמיך הרבים כו'

And especially so when he is one of the "masters of reckoning" over the deeds, words and thoughts that are not for G-d. "And let him return to G-d, and He will have compassion on him," and as in the saying, "Eternal G-d, in Your abundant compassion," etc.,

וכמ"ש במ"א ואזי תהי' שמחת הנפש בקיום המצות ביתר שאת כי כל שתגדל התשוק' והצמאון מחמת ריחוק מקום מצד הגוף כך תגדל שמחת הנפש מצד המשכ' אוא"ס ב"ה בקיום המצות והתענגו על ה' במילוי רצונה וחפצה

as explained elsewhere. And then the soul's joy in fulfilling the mitzvos will be "with surpassing eminence," for the more the longing and thirst grow because of the distance caused by the body, so much the more will the soul's joy grow from drawing down the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in fulfilling the mitzvos, and [from] its delight in G-d in the fulfillment of its will and desire.

וז"ש זאת נחמתי בעניי כי אמרתך חייתני וכמאמר כי הם חיינו ואורך ימינו כו' ואין לערב שמחת הנפש בעצבון הגוף וכו'.

This is [the meaning of] what is written, "This is my comfort in my affliction, for Your word has given me life," and as in the saying, "For they are our life and the length of our days," etc. And one must not mix the joy of the soul with the sadness of the body, etc.

אך כדי להוציא בחי' יין הנ"ל צריך לשית עצות בנפשו להיות בבחינת ונפשי כעפר לכל תהיה מן הרגליות וכו'. ועל ידי דריכה ברגלים בגת שהיא בחינת לב נשבר ונדכה כו'.

But to bring out the level of wine mentioned above, one must take counsel in his soul to be at the level of "And let my soul be as dust to all," [as with wine] from the low-lying vines (ragliyos), etc., and through treading with the feet in the winepress, which is the level of a broken and crushed heart, etc.

19 והנה כנגד ב' בחינות יין הנ"ל כך נמשך ב' בחינת לבושין. וזהו כבס ביין לבושו שיהיו לבושי המצות מכובסים עד"מ כמו בגד המכובס מן הלכלוך כך הנה אפי' פושעי ישראל מלאים מצות כו'.

Now corresponding to the two levels of wine mentioned above, two levels of garments are drawn down. This is [the meaning of] "he washed his garment in wine": that the garments of the mitzvos be washed, by way of analogy, like a garment washed of dirt. So too, even the transgressors of Israel are full of mitzvos, etc.

20 ואעפ"כ את פושעי נמנו שלבושי המצות שלהם הם מלובשי' בלבושים צואים שלהם משא"כ ע"י בחי' יין ושמחה של מצוה נעשה בחי' כבוס לבוש והתפשטות מלבושי' שבנוגה להתענג על ה' לבדו.

And nevertheless they were "counted with the transgressors," for the garments of their mitzvos are clothed in their soiled garments. Whereas through the level of wine and the joy of a mitzvah, there comes about the level of washing the garment, and the stripping off of the garments that are in Nogah, to delight in G-d alone.

וע"י בחי' דם ענבים הוא בחי' יין אדום שהוא ענין התגברות הנפש לאהפכא חשוכא לנהורא והמרירות על ריחוקו מאור פני ה' ונק' דם לפי שצריך יגיעת הנפש ויגיעת בשר בנפשו דמו.

And through the level of "the blood of grapes," which is the level of red wine, that is, the soul's overcoming [of itself] to transform darkness into light, and the bitterness over its distance from the light of G-d's countenance. It is called "blood" because it requires toil of the soul and toil of the flesh, with his soul, his blood.

אך מ"מ נק' דם ענבים בחי' יין שצ"ל ע"י בחי' שמחה שהיא בחי' התבוננות מצד גדולת ה' א"ס ב"ה וישוב אל ה' וירחמהו.

Yet nevertheless it is called "the blood of grapes," the level of wine, for it must come through the level of joy, which is the level of contemplating the greatness of G-d, the Infinite One (Ein Sof), blessed be He: "And let him return to G-d, and He will have compassion on him."

21 וירחמהו דייקא דהיינו על ניצוץ אלהו' שבו איך ירד פלאים מטה מטה כמ"ש במ"א ועי"ז נעשה בחי' סותו

"And He will have compassion on him," specifically: that is, on the spark of G-dliness within him, how it has descended astonishingly, lower and lower, as explained elsewhere. And through this there comes about the level of "his robe" (suso).

פי' סותו מלשון מסוה הוא כסוי הראש והפנים שיש ב' בחינות לבושין לבוש הגוף ע"ד משל ולבוש הראש והפנים ע"ד משל.

Explanation: suso is related to the word masveh (veil), which is a covering of the head and face. For there are two levels of garments: a garment of the body, by way of analogy, and a garment of the head and face, by way of analogy.

22 והנה ע"י בחי' יין המשמח נמשך בחי' לבוש לבחי' הגוף של הנפש שהוא בחי' לבושי מדות הנפש אהבה ויראה כו'

Now through the level of "wine that gladdens," there is drawn down the level of a garment for the level of the soul's body, which is the level of the garments of the soul's emotive attributes (middos), love and awe, etc.;

אבל ע"י בחי' דם ענבים נמשך לבוש לבחי' הראש והפנים של הנפש והוא בחי' ראיה ושמיעה.

but through the level of "the blood of grapes," a garment is drawn down for the level of the soul's head and face, which is the level of sight and hearing.

23 וכמ"ש הביטו אליו ונהרו וגו'. וכי אפשר להסתכל בשכינה כו' אלא היינו לאסתכלא ביקרא דמלכא כו'

As it is written, "They looked to Him and became radiant," etc. But is it possible to gaze at the Shechinah (Divine Presence), etc.? Rather, this means "to gaze at the glory of the King," etc.

והענין כמאמר רז"ל במקום שבע"ת עומדים כו' כי צדיקים גמורים ע"י שמחה של מצוה והתענגם על ה' ממשיכים ענג העליון מלמעלה למטה

The point is as our Sages, of blessed memory, said: "In the place where baalei teshuvah (those who return) stand," etc. For the perfectly righteous, through the joy of a mitzvah and their delight in G-d, draw down the supernal delight from above to below,

אבל הבעל תשובה ע"י התגברותו על הרע שבנפשו במסירת נפש היא בבחי' הסתלקות מלמטה למעלה כדרך הגבורות ורשפי אש כו'. ולכן נעשה לבוש לנשמתו ג"כ למעלה על בחי' ראש הנ"ל:

whereas the baal teshuvah, through overcoming the evil in his soul with self-sacrifice (mesirus nefesh), is at the level of ascent from below to above, in the manner of the gevuros and "flashes of fire," etc. Therefore a garment is made for his soul also above, upon the level of the head mentioned above.

24 והנה זהו כל עבודתנו בקיום המצות בזמן הזה להמשיך לנפש שתתעלה בעילוי אחר עילוי לאור באור א"ס ב"ה ותהיה הנפש צרורה כו'.

Now this is all of our service in fulfilling the mitzvos at this time: to draw down [light] to the soul, so that it rise from elevation to elevation, to be illumined with the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, and that the soul be "bound up," etc.

אבל תכלית השלימות של ימות המשיח בקיום המצות ומעשה הקרבנות שיהיו הקרבנות כבשים ופרים וכו' ג"כ נכללים ומתעלים בעילוי אחר עילוי באור א"ס ב"ה.

But the ultimate perfection of the days of Mashiach, in fulfilling the mitzvos and in the deed of the offerings, is that the offerings, lambs and bulls, etc., will also be included and elevated, from elevation to elevation, in the Infinite Light, blessed be He.

אך בזמן הגלות אי אפשר לנפש האדם להעלותם ולקשרם במקורם מאחר שהיא מקושרת בעצמה למטה.

But in the time of exile it is impossible for the human soul to elevate them and bind them to their source, since it is itself bound below.

אבל לימות המשיח שיקויים ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר וגו'. שנשמות ישראל יהיו במעלה אז יהיה זמן קיום המעש' והעלאת ניצוצות שנפלו אפילו הבהמות.

But in the days of Mashiach, when there will be fulfilled, "And the glory of G-d will be revealed, and all flesh will see," etc., for the souls of Israel will be on high, then will be the time of fulfilling the deed and of elevating the sparks that have fallen, even the animals.

25 וכמו שהיה בתחלת בריאת העולם שקודם שנברי אדם הראשון נא' ואדם אין לעבד את האדמה וגו'.

So it was at the beginning of the world's creation: before the first man (Adam HaRishon) was created, it is said, "And there was no man (adam) to work the ground," etc.

ואח"כ נעשה אדם ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה. אלא שאח"כ ויגרש את האדם וגו' כלומר שלא הי' בבחי' אדם והוצרך לילך ולתקן נפשו.

Afterwards man was made, "and He placed him in the Garden of Eden to work it and to guard it." But afterwards, "He drove out the man," etc.; that is to say, he was not at the level of adam, and he had to go and rectify his soul.

26 ושלימות בחי' אדם הוא בזמן המשיח שנאמר עליו הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד מא"ד הוא אותיות אד"ם.

And the perfection of the level of adam will be in the time of Mashiach, of whom it is said, "Behold, My servant will prosper; he will be exalted and lifted up, and very (me'od) high." Me'od (mem-alef-dalet) has the letters of adam (alef-dalet-mem).

וכן ראשי תיבות אד"ם אד"ם דו"ד משי"ח שבזמן ימות המשיח נשלם בחינת אדם ואזי הוא זמן היום לעשותם זמן קיום המצות בשלימות שיהיה הקרבת קרבנות כמצות רצונך.

Likewise the initials of adam are Adam, David, Mashiach. For in the time of the days of Mashiach the level of adam is completed, and then is the time of "Today, to do them," the time of fulfilling the mitzvos in perfection, when there will be the bringing of offerings "according to the command of Your will."

משא"כ בזמן הגלות אין עשיית המצו' כרצונך ממש אלא לעילוי הנפש שיתקן בחי' אדם שלא יהיה ואדם אין לעבד.

Whereas in the time of exile the doing of the mitzvos is not truly "according to Your will," but [is] for the elevation of the soul, that it may rectify the level of adam, so that it not be "and there was no man to work."

אבל עיקר העבודה לעבדה ולשמרה הוא בימות המשיח דוקא. והתפלה שהיא בחי' נשיאת הנפש הוא כנגד הקרבנות

But the main service of "to work it and to guard it" is specifically in the days of Mashiach. And prayer, which is the level of the lifting up of the soul, corresponds to the offerings,

אבל אינה בבחי' קרבנות ממש כי שם בחינת עליות כל העולמות בכלל ואפילו נפש הבהמה היורדת למטה לארץ.

but it is not truly at the level of offerings, for there [in the offerings] is the level of the ascent of all the worlds in general, even the soul of the animal, which goes down below to the earth.

27 והנה על בחינת גפן ויין הנ"ל נאמר אסרי לגפן עירה פי' שבימות המשיח שיושלם בחי' אדם אז יהיו כלל ישראל מתעלים במעלה העליונה שיהיה בבחי' גפן ויין המשמח בשמחה של מצוה

Now concerning the level of the vine and wine mentioned above, it is said, "Binding his foal to the vine." This means that in the days of Mashiach, when the level of adam will be completed, then the whole of Israel will be elevated to the highest rank, so that they will be at the level of the vine and of the "wine that gladdens," with the joy of a mitzvah;

וגם יהי' אוסרי אוסר יו"ד שבחי' יו"ד היא בחי' חכ' עילאה הוא אוסר ומקשר לבחי' גפן

and there will also be osri ("binding"), [that is,] oser ("binds") [and] yud: for the level of the yud, which is the level of supernal Chochmah (wisdom), binds and connects to the level of the vine.

(וענין החכמה הוא בחי' בטול שצ"ל בהשמח' עמ"ש ע"פ ולא נחם אלקי' דרך ארץ פלשתים וע"פ ביום השמע"צ). ועי"ז יהי' בבחי' עירה.

(The matter of Chochmah is the level of self-nullification (bittul), which must be present in the joy; see what is explained on the verse "And G-d did not lead them by way of the land of the Philistines," and on the verse "On the eighth day, an assembly.") And through this they will be at the level of iroh ("his foal").

כי הנה עירה סובל ב' פירושים לשון עיר פרא אדם ובחי' עיר אלהים. וביאור הדבר כי עיר פרא אדם יולד כתי'.

For iroh bears two interpretations: the sense of ayir (foal), as in "a wild donkey's foal, man," and the level of ir (city), "the city of G-d." The explanation of the matter: it is written, "A man is born a wild donkey's foal."

פי' יולד היינו כשהמדו' אצלו כתולדתו וטבעו שלא נהפכו אצלו לעמוד כנגד טבעו כי זהו עבודת האדם לעמוד נגד טבעו הקשה מפני אהבת ה' ויראתו.

"Is born" means: when his emotive attributes (middos) are as at his birth and by his nature, not having been transformed in him to stand against his nature; for this is man's service, to stand against his hard nature out of love of G-d and awe of Him.

משא"כ כשהטבע מסייע אין זו עבודה תמה ונקרא עיר פרא אדם אבל כשהוא מקושר בבחי' גפן בחי' יין היוצא מן הגפן ע"י דריכה ומן הרגליות וכו'

Whereas when nature assists, this is not wholehearted service, and he is called "a wild donkey's foal, man." But when he is bound to the level of the vine, the level of wine that comes out of the vine through treading and from the low-lying vines, etc.,

כנ"ל אזי נעשה בחי' עירה עיר ה' שהוא בחי' עיר אלהינו כמו שאמרו רז"ל אימתי נקרא גדול כשהוא בעיר אלהינו וגו'.

as mentioned above, then he becomes the level of iroh, the city of G-d, which is the level of "the city of our G-d," as our Sages, of blessed memory, said, "When is He called great? When He is in the city of our G-d," etc.

28 ולשרקה בני אתונו. הנה שורקה היא זמורה רכה וילדה שענביה מועטים עדיין ומעט יין היוצא ממנה נק' שורקה נקודת שור"ק כי

"And the son of his she-donkey to the choice vine (sorekah)." Now sorekah is a soft, young shoot whose grapes are still few, and little wine comes out of it; it is called sorekah, [from] the vowel shuruk. For

הנה גפן הוא בחינת סגו"ל וגם כל נקודת גפ֫ן הוא סגו"ל וכדכתי' גפן ממצרים תסיע וגו' כסו הרים צלה

the vine (gefen) is the level of segol, and also all the vowels of gefen are segol; as it is written, "You transplanted a vine from Egypt," etc., "The mountains were covered with its shade."

פי' צלה בחי' צל כמ"ש ה' צלך דהיינו ישת חשך סתרו והוא העולה למעלה ומכסה על בחי' הרים שהם האבות.

Explanation: "its shade" is the level of shade, as it is written, "G-d is your shade," that is, "He made darkness His hiding place"; and this is what rises above and covers the level of "mountains," which are the Patriarchs.

29 והנה האבות הם שלשה בחינת סגו"ל. וזהו בחי' גפן. אבל שורקה הוא בחי' נקודת השורק והשור"ק יש בו ג"כ ג' נקודות שבסגו"ל אלא שהם זה למטה מזה.

Now the Patriarchs are three, the level of segol, and this is the level of the vine (gefen). But sorekah is the level of the vowel shuruk; and the shuruk also has the three dots of the segol, except that they are one below the other.

כך הנה שכשהאדם הוא בבחי' התקרבות והתלהבות בכח ג' נקודות ממטה למעלה ומלמעלה למטה והממוצע וכו' וכמ"ש במ"א אזי נקרא בחי' סגו"ל.

So it is that when a person is at the level of drawing near and of fiery enthusiasm, by the power of the three points, from below to above, from above to below, and the intermediate, etc., as explained elsewhere, then he is called the level of segol.

אבל כשהוא בבחינת ריחוק מקום אלא שהוא בבחי' הודאה כלומר שיודע שהוא רחוק מה' ונעשה כפוף ומודה ואין ערב לבו לגשת מפני ביטולו נקרא בחינת שור"ק ושלש נקודות זו למטה מזו.

But when he is at the level of distance, except that he is at the level of acknowledgment, that is, he knows that he is far from G-d, and becomes bowed and acknowledging, and his heart does not venture to approach because of his self-nullification (bittul), he is called the level of shuruk, three dots one below the other.

כלומר שמשפיל עצמו מטה מטה להיות רחוק בעיניו להגיע לזה באומרו מי אנכי וכו' וע"י זה נעשה מבחי' אתונו בחי' בני בחי' בן וכמ"ש בנים אתם וגו' להיות כמו ברא כרעא דאבוה.

That is to say, he lowers himself further and further, so that in his own eyes he is far from attaining this, saying, "Who am I," etc. And through this, from the level of "his she-donkey" there comes to be the level of "the son of," the level of a son, as it is written, "You are children," etc.: to be like "a son is his father's leg."

30 והנה התהפכות בחינות אלו נעשו ע"י כבס ביין וגו' כבס לשון עבר שתכלית השלימות של ימות המשיח ושלימות בחינת אדם להיות בחי' עירה ובחי' בן הוא

Now the transformation of these levels comes about through "he washed in wine," etc. Kibbes ("washed") is in the past tense: for the ultimate perfection of the days of Mashiach, and the perfection of the level of adam, to be at the level of iroh and the level of a son, comes

ע"י שכבר כבס ביין הגלות שע"י עבודתנו בזמן הגלות לעורר את האהבה ושמחה של מצוה אתהפכא חשוכא לנהורא והוא תכלית של ימות המשיח כנ"ל:

through his having already washed in the wine of the exile: through our service in the time of exile, to arouse the love and the joy of a mitzvah, darkness is transformed into light, and this is the ultimate purpose of the days of Mashiach, as explained above.

TORAH OHR • PARSHAS VAYECHI • MAAMAR 4

חכלילי עינים מיין ולבן שנים מחלב

Red of Eyes from Wine, and White of Teeth from Milk

◇

1 חכלילי עינים מיין ולבן שנים מחלב. הנה גבי יין כתיב תירושי המשמח אלקים כו׳.

“Red of eyes from wine, and white of teeth from milk.” Now, concerning wine it is written, “My wine, which gladdens G-d,” etc.

ולהבין מהו בחי׳ יין המשמח אלקים ואיך יהיה כחו גדול כ״כ לשמח אלקים. הנה אמרו נכנס יין יצא סוד.

To understand: what is the level of wine “which gladdens G-d,” and how can its power be so great as to gladden G-d? Now, [the Sages] said, “Wine enters, a secret comes out.”

2 והענין כי בתורה יש ב׳ בחי׳ יין וחלב וכדכתיב לכו שברו ואכלו כו׳ בלוא כסף ובלוא מחיר יין וחלב.

The explanation is that in the Torah there are two levels, wine and milk, as it is written, “Come, buy and eat,” etc., “without money and without price, wine and milk.”

וביאור הדבר כי הנה יש ב׳ אהבות אה״ע ואה״ר. אהבת עולם היא האהבה הגלויה.

To explain the matter: there are two loves, ahavas olam (“love of the world”) and ahavah rabbah (“great love”). Ahavas olam is the revealed love.

3 ואה״ר היא אהבה המסותרת. ולהבין למה נק׳ האהבה המסותרת בשם אה״ר. אך הנה אה״ע היא האהבה שנלקחה מעולמות דהיינו מחמת התבוננות איך שהוא ית׳ מחדש בטובו כו׳.

And ahavah rabbah is the hidden love. To understand why the hidden love is called by the name ahavah rabbah: now, ahavas olam is the love that is taken from the worlds, that is, from contemplating how He, blessed be He, “renews in His goodness,” etc.,

ומהווה מאין ליש בכל יום מבחי' מל' ית' כי מלכותך מכ"ע כתיב שכל עולמים עליונים ותחתונים הם חיים וקיימים מבחי' מלכותו ית' ממכ"ע וסוכ"ע ואתה מחיה את כולם.

and brings into being, from nothing to something, every day, from the level of His Malchus (sovereignty), blessed be He. For it is written, "Your kingship is the kingship of all worlds": all worlds, higher and lower, live and exist from the level of His Malchus, blessed be He — the light that fills all worlds (memalei kol almin) and the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) — "and You give life to them all."

4 ואינו כדמיון הנשמה שמחיה את הגוף. שהחיות מתפשט ומתלבש בגוף ממש להחיותו. כי הוא ית' קדוש ומובדל כו'. רק התפשטות בחי' שם בלבד. דהיינו מחמת כי מלך שמו נק' עליהם.

And this is not like the soul that gives life to the body, where the life-force spreads out and is enclothed in the body itself to give it life. For He, blessed be He, is holy and separate, etc. Rather, [it is] only an extension of the level of a name, that is, because His name, King, is called upon them.

5 וכמאמר ישתבח שמך לעד פי' לעד עד אין קץ כו'. וע"ז אנו אומרים אישי"ר מברך לעלם ולעלמי עלמיא יתברך. פי' שאנו מתפללים ומבקשים שיהיה שם זה בבחי' ברכה והמשכה מההעלם אל הגילוי.

As in the saying, "May Your name be praised forever (la'ad)": "forever" means without end, etc. And about this we say, "Amen, may His great Name be blessed forever and to all eternity (le'alam ule'almei almaya); may it be blessed." Meaning: we pray and ask that this name be in a state of blessing and drawing down, from concealment into revelation.

דהיינו שלא יהי' בבחי' העלם והסתר פנים אצלינו בידיעת אנשים מלומדה בלבד שאין זה אלא בבחי' הודאה. אבל בחי' ברכה היא בחי' גילוי ממש במוחו ולבו באמת לאמתו.

That is, that for us it not be in a state of concealment and hiding of the Face, with a knowledge "of men, learned by rote" alone, which is no more than the level of acknowledgment. But the level of blessing is the level of actual revelation in one's mind and heart, in absolute truth.

6 ושיהי' גילוי זה נמשך לעלם ולעלמי עלמיא אפי' בעולמות התחתונים כמו בעוה"ז הגשמי וכענין שנאמר ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם.

And that this revelation be drawn "to the world and to the worlds of worlds" (le'alam ule'almei almaya), even into the lower worlds, such as this physical world; as in what is said, "Blessed is G-d, the G-d of Israel, from world to world."

ועד"ז תקנו כל פסוד"ז מב"ש עד ק"ש להאריך ולהרחיב הדבור בשבחו של מקום איך שמלכותו הוא מכ"ע.

Along these lines [the Sages] instituted all of Pesukei deZimrah, from Baruch She'amar until the reading of the Shema: to speak at length and expansively in praise of the Omnipresent — how His Malchus is "the kingship of all worlds."

7 ואיך שהוא קדוש ומובדל כו' עד שיהיה נקבע בקרב איש ולב עמוק. ועי"ז יגיע לקיום הק"ש שמע ישראל.

And [they tell] how He is holy and separate, etc., until it is fixed "within a man, and [in] a deep heart." And through this he will come to the fulfillment of the reading of the Shema, "Hear, O Israel."

שמע לשון הבנה להתבונן כי ה' אחד פי' אחד ז' רקיעים וארץ וד' רוחות העולם בטלים אל האל"ף הוא אלופו של עולם.

"Hear" is a term of understanding: to contemplate that "G-d is One." "One" (echad) means that the seven heavens and the earth, and the four directions of the world, are nullified to the alef, which is the Master (aluf) of the world.

8 וכמו שיש בגשמיות ז' רקיעים כו'. כך ברוחניות יש כמה מדרגות זו למעלה מזו וכולם בטלים אליו ית' רק שברוך שם כו'.

And just as in physicality there are seven heavens, etc., so in spirituality there are many levels, one above the other, and all of them are nullified to Him, blessed be He — only that [there is] "Blessed be the name," etc.

שמבחי' דלי"ת רבתי דאחד נמשך בחי' ברכה והמשכה להיות בחי' שם כבוד מלכותו כו'. ועי"ז יגיע למדרגת ואהבת.

For from the level of the large dalet of "One" there is drawn the level of blessing and drawing down, to become the level of "the name of the glory of His kingdom," etc. And through this he will reach the level of "And you shall love."

פי' ואהבת הוא מלשון רצון. דהיינו שיהי' רצונך שהוי' יהיה אלקיך בכל לבבך בשני יצריך יצ"ט ויצה"ר לאהפכא חשוכא כו'

"And you shall love" (ve'ahavta) is a term of will. That is, that your will be that Havayah be your G-d, "with all your heart" — with both your inclinations, the good inclination and the evil inclination — to turn darkness [into light], etc.:

שיעקור רצונו מהבלי עולם להיות לו שינוי רצון ולהפך רצונו להי' אחד וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ:

that he uproot his will from the vanities of the world, so that he has a change of will, and turn his will toward the One G-d; as it is written, "Whom have I in heaven? And with You, I desire nothing on earth."

9 והנה כ"ז הוא בחי' אה"ע שאומרים אהבת עולם אהבתנו. פי' אהבתנו שאהבה זו היא מתלבשת בתוך נפשנו.

Now, all this is the level of ahavas olam, as we say, "With an everlasting love (ahavas olam) You have loved us (ahavtanu)." The meaning of "ahavtanu" is that this love is enclothed within our soul,

שהנפש יכולה להיות כלי להגביל ולהלביש את האהבה זו בתוכה ממש להיות תוכה רצוף אהבה זו. אבל אה"ר היא בשרש הנפש במקור חוצבה כי חלק הוי' ממש עמו.

for the soul can be a vessel to contain and enclothe this love truly within itself, so that "its inside is inlaid with love" — with this love. But ahavah rabbah is in the root of the soul, in the source from which it was hewn, for "His people" is literally "a portion of Havayah."

10 ואני הוי"ה לא שניתי כתיב שהוא יתי' למעלה מגדר עלמין ואין ערוך אליו יתי' כלל אפי' כמשל טפה מים אוקיינוס.

It is written, "And I, Havayah, have not changed": for He, blessed be He, is above the bounds of worlds, and there is no comparison to Him, blessed be He, at all — not even as in the analogy of a drop [compared to] the waters of the ocean.

שעם היות שהוא חלק קטן מאלף אלפי אלפים ורבי רבבות. עכ"ז שייך איזה ערך ויחוס במהותו הדומה לו שגם מהות הטפה היא מים כמו הים הגדול ממש.

For although [the drop] is a tiny part, [one] of a thousand thousands of thousands and myriads of myriads, nevertheless some comparison and relation applies, by virtue of its essence, which resembles [the ocean]: for the essence of the drop, too, is water, exactly like the great sea.

משא"כ אליו יתי' אין ההשתלשלות ערוך כלל ולכך האהבה שנלקחה מבחי' זו אינה מתלבשת ממש תוך הנפש ואין הנפש יכולה להגבילה

That is not so with Him, blessed be He: the chain of descending worlds (hishtalshelus) bears no comparison [to Him] at all. Therefore, the love that is taken from this level is not truly enclothed within the soul, and the soul cannot contain it;

אלא היא בבחי' מסותרת והיא באה לידי גילוי בבחי' בכל מאדך כו'. (וע' בתניא ס"פ מ"ג ועי' ג"כ פ' י"ט):

rather, it is in a hidden state, and it comes to revelation at the level of "with all your might" (bechol me'odecha), etc. (See Tanya, end of chapter 43; and see also chapter 19.)

11 והנה ההפרש שבין אה"ע לאה"ר הוא כי אה"ע הבאה מחמת התבוננות ועומק מחשבתו יש לה הפסק שאם לבבו פונה לדברים אחרים וטרוד במחשבתו בעסקי עולם אזי חולפת ועוברת ממנו כו'

Now, the difference between ahavas olam and ahavah rabbah is this: ahavas olam, which comes from contemplation and the depth of one's thought, is subject to interruption; for if his heart turns to other things and his thought is occupied with worldly affairs, then it passes and departs from him, etc.

משא"כ האה"ר שבשרש נפשו ממקור חוצבה אין לה הפסק שגם אם לבבו פונה לדברים אחרים הרי אין בזה לעומת זה להיות לעומת האהבה הזאת להטרידה ולהפסיקה.

This is not so with the ahavah rabbah that is in the root of his soul, from the source from which it was hewn: it has no interruption. For even if his heart turns to other things, in this there is no "one opposite the other," [nothing] to stand opposite this love, to disturb it and interrupt it.

12 ולזאת תשאר אהבה זו בבחי' רשימו להיות זכרונה תקועה בלב בל תמוט עולם ועד.

Therefore this love remains in the form of a reshimu (impression), so that its memory is fixed in the heart, "never to be moved, forever and ever."

אך כיצד תהיה אה"ר זו בבחי' גילוי שיעלה ויגיע למדרגת בכל מאדך ע"ז אמרו נכנס יין יצא סוד היא התורה שנק' בשם יין.

But how will this ahavah rabbah come into revelation, so that it rises and reaches the level of "with all your might"? About this they said, "Wine enters, a secret comes out": [the wine] is the Torah, which is called by the name "wine."

13 וכמארז"ל ערבים עלי ד"ס יותר מיינה של תורה כי על האהבה נאמר וירא אלקים את האור כי טוב ואמרו רז"ל כי טוב לגנוז בתורה.

As our Sages, of blessed memory, said, "The words of the Scribes are more pleasing to me than the wine of Torah." For about love it is said, "And G-d saw the light, that it was good"; and our Sages, of blessed memory, said, "that it was good" — to hide away in the Torah.

וכשנכנס יינה ש"ת יצא סוד הוא אור האהבה הגנוז מההעלם אל הגילוי להיות אצלו גילוי האה"ר המושרשת בשרש נפשו במקור חוצבה בבחי' בכל מאדך וע"ז נא' פותח את ידיך.

And when the wine of Torah enters, the secret — which is the hidden light of love — comes out from concealment into revelation, so that there is in him a revelation of the ahavah rabbah rooted in the root of his soul, in the source from which it was hewn, at the level of "with all your might." And about this it is said, "You open Your hand (yadecha)."

יודי"ך הן הם בחי' הצמצומים רבים ועצומים מאא"ס ב"ה להיות השתלשלות המדרגות מעילה לעלול כו'.

"Yudecha" ("Your yuds"): these are the levels of the contractions (tzimtzumim), many and mighty, from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, so that there be the chain of descent (hishtalshelus) of the levels, from cause to effect, etc.

14 ומקור התהוות העולמות מאין ליש מרצה"ע ב"ה וע"י התורה שהיא חכמתו ורצונו יתי' פותח את היודי"ן והצמצומים להיות גילוי רצה"ע ב"ה.

And the source of the coming into being of the worlds from nothing to something is from the Supernal Will, blessed be He. And through the Torah, which is His wisdom and His will, blessed be He, [He] opens the yuds and the contractions, so that there is a revelation of the Supernal Will, blessed be He.

ומשביע לכל חי דהיינו בכל חיות ואור המתפשט בעולמות מריש כל דרגין כו'. להיות בהם בחי' רצון שיהי' שורה ומתגלה בהם בחי' רצה"ע ב"ה ונמשך לנפש האדם ג"כ שיהי' מתגלה בו רצה"ע שבנפשו

"And satisfies every living thing": that is, in all the life-force and light that spreads through the worlds, from the head of all levels, etc., there should be the level of will — that the level of the Supernal Will, blessed be He, rest and be revealed in them. And it is drawn to the soul of man as well, so that the Supernal Will within his soul is revealed in him,

דהיינו האה"ר המושרשת בשרש נפשו למעלה מכדי שתוכל הנפש שאת מאחר שהרצ"ע בא אצלו לידי גילוי למטה בלבושי הנפש דבור ומעשה ע"י דבור בת"ת ומעשה המצות ולכן אמרו רז"ל ששואלים את האדם קבעת עתים לתורה.

that is, the ahavah rabbah rooted in the root of his soul, beyond what the soul can bear; since the Supernal Will has come to revelation in him below, in the garments of the soul, speech and action — through speech in Torah study and the action of the mitzvos. Therefore our Sages, of blessed memory, said that a person is asked, "Did you set fixed times for Torah?"

שעי"ז יעורר את האהבה מלמעלה בשרש נפשו שאינה מתלבשת בשום כלי המעלים ומסתיר שאין כמוה ולא דוגמתה בזלעו"ז הנ"ל ואין לה הפסק שאפי' בעסקו בשאר ענינים תהיה אהבה זו תקועה בלבו.

For through this he will arouse the love from above in the root of his soul, which is not enclothed in any vessel that conceals and hides; there is nothing like it, nor any likeness of it, in the "one opposite the other" mentioned above; and it has no interruption, so that even while he is occupied with other matters, this love will be fixed in his heart.

ומזה יבא לידי ודברת בם כו' (ועי' באגה"ק ד"ה איתא רפ"ד דמגלה ודאשתמש בתגא כו' במי ששונה הלכות כו' יעו"ש):

And from this he will come to "and you shall speak of them," etc. (See Iggeres HaKodesh, the section beginning "It is stated at the beginning of the fourth chapter of Megillah: 'And one who makes use of the crown,' etc." — of one who studies halachos, etc.; see there.)

15 ובזה יובן הכתוב חכלילי עינים מיין. פי' עינים הוא מ"ש עיני תמיד אל ה'. הנה עין ה' אל יראיו.

With this the verse "Red of eyes from wine" will be understood. "Eyes" is [as] in what is written, "My eyes are always toward G-d"; "Behold, the eye of G-d is toward those who fear Him."

והוא בחי' לאסתכלא ביקרא דמלכא דהיינו שיאיר בלבו אור האהבה לה' בבחי' ראיה היא בחי' אהבה בתענוגים שהיא מדרגה העולה על כולנה למעלה מאה"ר ואה"ע

This is the level of "gazing upon the glory of the King," that is, that the light of love for G-d shine in his heart in the manner of sight, which is the level of love in delights — a level that surpasses all of them, above ahavah rabbah and ahavas olam.

(וצ"ע בתניא פמ"ג משמע דאה"ר היא אהבה בתענוגים. וצ"ל שיש ב' בחינות אה"ר הא' האהבה הנז' בתניא פי"ט כשבאה לידי גילוי כשאינה בבחינת גילוי התענוג.

(This needs examination in light of Tanya, chapter 43, which implies that ahavah rabbah is love in delights. One must say that there are two levels of ahavah rabbah. The first is the love mentioned in Tanya, chapter 19, when it comes to revelation, when it is not at the level of revealed delight.

וגדולה ממנה היא אה"ר בתענוגים. ועיין במ"א ע"פ אחותי רעיתי יונתי כו'. שם נתבאר אחותי היא מצד אהבה טבעית ויונתי היא אהבה בתענוגים) וכענין שכתוב עיניך יונים כמו זוג יונים שמסתכלים תמיד זע"ז ומתענגים כו'.

Greater than it is ahavah rabbah in delights. See elsewhere, on "My sister, My beloved, My dove," etc.; there it is explained that "My sister" is from the side of natural love, and "My dove" is love in delights.) As in what is written, "Your eyes are doves": like a pair of doves that constantly gaze at one another and delight, etc.

כך יהיה קשר האהבה בדביקות נפלא ועצום עד שיהיו עיניו ולבו כל הימים רק לאסתכלא ביקרא דמלכא. וכמ"ש בזהר ע"פ הסבי עיניך כו' דמוקדין ליה בשלהובין דרחימותא.

So shall the bond of love be, in wondrous and mighty cleaving, until his eyes and his heart are all the days only "to gaze upon the glory of the King." As is written in the Zohar on "Turn away your eyes," etc.: "that set Him ablaze with flames of love."

שתהא האהבה מתלהבת ומתלהטת בלב איש להתענג על ה' מרוב כל עד שאין כח בנפשו להגביל את האהבה בלב רק בבחינת ראיה מבחוץ (ועיין במ"א ע"פ עיניך יונים וע"פ הראיני את מראיך):

That is, that the love blaze and flame in a person's heart, to delight in G-d more than all [else], until there is no power in his soul to contain the love in the heart, except as sight from outside. (See elsewhere, on "Your eyes are doves," and on "Let me see your appearance.")

16 וזהו ענין חכלילי עינים. פירוש אדמומית העינים שאודם העינים הוא מחמת תוקף רשפי אש דמוקדין ליה בשלהוביתא כו'.

This is the meaning of "red of eyes": the redness of the eyes, for the redness of the eyes comes from the intensity of the "fiery sparks" that "set Him ablaze with flames," etc.

והוא בחינת מעלת ומדרגת השבת אז תתענג כו' וקראת לשבת ענג. אך מי שטרח בע"ש כו'.

And this is the level of the special quality and rank of Shabbos: "Then you will delight," etc., "and you shall call the Shabbos a delight." But "one who toiled on the eve of Shabbos," etc.

ולכן צריך כל ימות החול ליגע את נפשו. לעורר את האה"ר ואה"ע. וע"י זה יגיע לבחינת האהבה בתענוגים המתגלית בשבת.

Therefore, all the weekdays one must toil with his soul to arouse ahavah rabbah and ahavas olam; and through this he will reach the level of love in delights that is revealed on Shabbos.

17 והנה כ"ז בא מבחינת ומדרגת יין. יינה ש"ת. וזהו חכלילי כל חיך הטועם אומר לי לי.

Now, all this comes from the level and rank of wine: the wine of Torah. And this is "chachlili": "every palate (chech) that tastes says, 'For me, for me' (li li)."

לפי שיתגלה בחי' חיך הטועם את היין דהיינו בחי' חכמה וטעמי מצות שהם בחי' תענוג העליון.

For the level of the palate that tastes the wine will be revealed, that is, the level of Chochmah and the reasons (taamim, "tastes") of the mitzvos, which are the level of the supernal delight.

וע"י כן נתעלה בעילוי אחר עילוי לי לי עד רום המעלות (פי' חיך הטועם זהו בחי' אהבה בתענוגים המתגלה בשבת שהוא בחי' שם ע"ב דחכמה

And through this he is elevated, ascent after ascent, "for me, for me," to the highest heights. (The meaning: "the palate that tastes" is the level of love in delights revealed on Shabbos, which is the level of the Name AB (72) of Chochmah;

ואזי אומר לי לי ב"פ דהיינו שנכללו בו ב' אהבות הנ"ל אה"ר ואה"ע שהם מ"ה וב"ן דמ"ה מברר ב"ן וע"י יחוד מ"ה וב"ן מתגלה בשבת בחי' הגבוה משניהם והוא בחי' שם ע"ב אהבה בתענוגים):

and then it says "for me, for me" twice, that is, the two loves mentioned above, ahavah rabbah and ahavas olam, are included in it. These are MaH (45) and BaN (52), for MaH refines BaN; and through the union of MaH and BaN there is revealed on Shabbos the level higher than both of them, the level of the Name AB: love in delights.)

18 ולבן שינים מחלב. פירוש כי שינים הם הטוחנות את המאכל להיות מתעכל במעיו שע"ז יהי' מזון לגוף

"And white of teeth from milk." The meaning: the teeth are what grind the food so that it is digested in his innards, through which it becomes nourishment for the body;

משא"כ כשלא ילעוס ויטחון המאכל בשיניו לא יבא לידי עכול כלל ולא יהיה לו למזון ולשובע.

whereas when he does not chew and grind the food with his teeth, it will not be digested at all, and it will not be food and satisfaction for him.

19 וכך עד"מ כדי שיהי' מזון לרמ"ח אברין דמלכא שתהא נפשו מרכבה אליהם שיתאחד ממש עם הנפש צ"ל בבחי' שינים הטוחנות ומפררות

So too, by way of analogy: in order that there be food for "the 248 limbs of the King," so that his soul be a chariot for them and that it be truly united with the soul, there must be the level of teeth that grind and crush,

דהיינו לפרר ולברר כל מעשיו ודבוריו ומחשבותיו ולדקדק ולפשפש בהן ולהיות ממארי דחושבנא לשקול כל דרכיו ולפלס מעגלותיו.

that is, to crush and sift all his deeds, words and thoughts, and to scrutinize and examine them, and to be one of the "masters of accounting," to weigh all his ways and to measure out his paths.

20 ונק' בלשון הגמ' מדקדק במעשיו שעי"כ יהיה בבחי' עכול בנפש שהטוב יקבל למזון ולשובע והפסולת המעורב תערובת זר ופסולת ידחה לחוץ.

In the language of the Gemara this is called "meticulous in his deeds." Through this there will be a kind of digestion in the soul: the good it will take in as food and satisfaction, and the waste mixed in — a foreign admixture and refuse — it will push outside.

וכן בענין בירורי המדות אוי"ר כל חד לפום מאי דמשער בלבי' ושוקל במאזני שכלו כיצד היא האהבה האמיתית לה'.

So too in the matter of refining the emotive attributes (middos), love and awe: "each one according to what he measures in his heart," he weighs in the scales of his intellect what true love for G-d is.

21 וכיצד היא בחי' אתהפכא חשוכא כו' באמת לאמתו להיות מייגע אי"ע ביגיעת הנפש לבא למדרגה זו שיהיה נקבע בלבו באמת לאמתו בלי דמיונות כו'

And [he weighs] what the level of "turning darkness [into light]," etc., is in absolute truth — to weary himself with toil of the soul to come to this level, so that it is fixed in his heart in absolute truth, without imaginings, etc.

וכיוצא בזה כמה דרכים הידועים למבקשי ה' יבינו כל מאליהם שצריך לדקדק ולפשפש כו' ולהיות מייגע עצמו כו'.

And there are many ways like this, known to "those who seek G-d," who "will understand everything" on their own: that one must scrutinize and examine, etc., and weary oneself, etc.

אך אח"כ יגיע לבחי' ומדרגת החלב. כמו שהחלב עד"מ מגדל את הולד להיות אבריו נגדלים.

But afterward he will reach the level and rank of milk. Just as milk, by way of analogy, makes the infant grow, so that his limbs grow,

כך בחי' החלב של תורה מגדל את מדותיו אהוי"ר כו' להיות לו אוי"ר היותר גדולים בגדלות המוחין

so the level of the milk of Torah makes his emotive attributes (middos), love and awe, etc., grow, so that he has the greatest love and awe, in the maturity of the intellect (gadlus hamochin).

(שהאברים הם המדות ועיקרם הם חג"ת נה"י ובחי' חב"ד שבתוכן המקיימות אותן וכל א' מג' מיני בחינות אלו כלולה מכל הנ"ל הרי פ"א. וכל בחי' נחלקת לג' בחי' ראש תוך סוף הרי רמ"ג. ושרשם ה"ח המגדילים הרי רמ"ח).

(For the limbs are the emotive attributes, chiefly Chesed, Gevurah, Tiferes, Netzach, Hod and Yesod, and the level of Chochmah, Binah and Daas within them, which sustain them; and each one of these three kinds of levels comprises all of the above, making 81. And each level divides into three levels, head, middle and end, making 243. And their root is the five Chasadim (kindnesses) that bring growth, making 248.)

וזהו רוחצות בחלב כו' שהחלב מרחיץ המדות ונהפכין ממהות למהות להיות נהפך לבו ונעשה כאיש אחר לגמרי בשינוי המדות כולן שוין לטובה.

This is "washed with milk," etc.: the milk washes the emotive attributes, and they are transformed from one essence to another, so that his heart is transformed and he becomes like an entirely different person, with all his attributes changed, equally, for the good.

ומזה יומשך להיות לבן שינים שיהיה בהם בחי' לבנונית ובהירות בבירורי המדות בעילוי אחר עילוי עד רום המעלות בבחי' ראיה חושיית שלא ביגיעה יגיעת הנפש ויגיעת בשר רק מיד יגיע אליו כו'.

And from this will follow "white of teeth": there will be in them the quality of whiteness and brightness in the refinement of the attributes, ascent after ascent, to the highest heights, in the manner of sensory sight — not through toil, the toil of the soul and the toil of the flesh; rather, it will reach him at once, etc.

וזה חכלילי כו' מיין כו' מחלב כו' ובחי' יין וחלב נעשה הכל בחי' חכלילי לי לי עד רום המעלות:

And this is "red," etc., "from wine," etc., "from milk," etc.: the levels of wine and milk all become the level of chachlili — "for me, for me" — to the highest heights.

TORAH OHR • PARSHAS VAYECHI • MAAMAR 5

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 לבאר הדברים הנאמרים למעלה ע"פ חכלילי כו'. הנה התורה נק' יין וחלב וכמו שכתוב ולכו שברו בלוא כסף ובלוא מחיר יין וחלב. ולהבין זה הנה צריך להבין ענין ב' בחי' אהי"ר ואהי"ע.

To explain the things said above on [the verse] "Chachlili," etc.: Now, the Torah is called wine and milk, as it is written, "And come, buy without money and without price, wine and milk." To understand this, one needs to understand the matter of the two levels, ahavah rabbah (great love) and ahavas olam (everlasting love).

אהי"ר היא הבאה מלמעלה אשר מאליה וממילא נפשו בוערת כתנור אש ואהי"ע היא האהבה הבאה ע"י ההתבוננות ויש אהבה ג' הגדולה משניהם והיא הנקראת אהבה בתענוגים כו'.

Ahavah rabbah is [the love] that comes from above, whereby, of itself and as a matter of course, his soul burns like a fiery furnace; and ahavas olam is the love that comes through contemplation. And there is a third love, greater than both of them, which is called "love in delights" (ahavah betaanugim), etc.

3 והנה ידוע שיש ד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן. והנה שם ב"ן נפל בשבירה ושם מ"ה הוא המברר.

Now, it is known that there are four Names: Av (72), Sag (63), Mah (45) and Ban (52). And the Name Ban fell in the shattering [of the vessels], and the Name Mah is the one that refines [it].

ואמנם תחלה מברר מל' דאצי' הנקראת שם ב"ן את רפ"ח נצוצין שבבי"ע כו' ואח"כ נמשך שם מ"ה לברר שנית כו'.

However, first Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation), which is called the Name Ban, refines the 288 sparks that are in [the Worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah (Creation, Formation and Action), etc.; and afterwards the Name Mah is drawn down to refine a second time, etc.

4 וביאור הדברים הנה נודע דמל' דאצי' יורדת בכל לילה בבי"ע לברר בירורים. וכמ"ש בזוהר אלף טורין דאכלה בהמה רבה ושתית לון בגמיעא חדא כו'.

The explanation of the matter: it is known that Malchus of Atzilus descends every night into Beriah, Yetzirah and Asiyah to carry out refinements. As is written in the Zohar: "A thousand mountains, which a great beast eats, and it drinks them in a single gulp," etc.

פי' בהמה בגי' ב"ן והיינו מל' דאצי' המבררת נצוצין דתהו. להיות שכאשר נפלו הנצוצין בבי"ע ובנוגה הם מעורבים טו"ר ואינם בבחי' אלהות ומל' דאצי' מבררת אותם שיתהפכו להיות אלהות.

Explanation: behemah ("beast") has the numerical value of Ban (52); that is, Malchus of Atzilus, which refines the sparks of Tohu. For when the sparks fell into Beriah, Yetzirah and Asiyah and into nogah, they are a mixture of good and evil and are not at the level of G-dliness; and Malchus of Atzilus refines them, so that they are transformed to become G-dliness.

5 ולכן שם ב"ן נק' אה"ע כי עולם מל' העלם והיינו האהבה שנתגלית מההעלם. שקודם התפלה היתה בהעלם ואחר כך ע"י התפלה נתגלית

Therefore the Name Ban is called ahavas olam, for olam ("world") is from the term he'elem ("concealment"); that is, the love that is revealed out of concealment: before prayer it was in concealment, and afterwards, through prayer, it is revealed.

ונמצא שאהבה זו היא באה מההתבוננות כו' וגם פי' אהבת עולם שהתפעלות ואהבה זו נמשכת מבחינת העולם.

So it turns out that this love comes from contemplation, etc. And ahavas olam also means that this emotional arousal and love are drawn from the level of the world.

היינו כמו עד"מ האדם מתפעל להיות לו אהבה ע"י שרואה מופתים הפך הטבע כמו להפוך ממים לאש או מאש למים שיתהפך מהות אחד למהות אחר ע"ז רואה גדולת ה' ית' ויגיע לו מזה אהבה לה'.

That is, as, by way of analogy, a person is moved to have love by seeing wonders contrary to nature, such as turning water into fire or fire into water, so that one essence is transformed into another essence; through this he sees the greatness of G-d, blessed be He, and from this love for G-d comes to him.

6 ואהבה זו נק' אה"ע שבאה ע"י סבה מבחי' העולם וכמו"כ למעלה הבירור נצוצות דשם ב"ן שמברר בבי"ע נק' אה"ע מפני שמבחי' עולם נברר להיות אלקות כו'.

This love is called ahavas olam because it comes through a cause from the level of the world. So too above: the refinement of sparks of the Name Ban, which refines in Beriah, Yetzirah and Asiyah, is called ahavas olam, because from the level of world [something] is refined to become G-dliness, etc.

משא"כ שם מ"ה נק' אה"ר. להיות ששם מ"ה הוא בחי' אלקות בעצם (לא ממה שנתברר מבחי' עולם כמו שם ב"ן שמברר בי"ע והם נכללים בו.

This is not so with the Name Mah, which is called ahavah rabbah, since the Name Mah is the level of G-dliness in essence (not from what has been refined from the level of world, like the Name Ban, which refines Beriah, Yetzirah and Asiyah, and they are included in it.

והיינו ע"י ההתהפכות מרע לטוב כנ"ל שנכלל בשם ב"ן ולכך נק' אה"ע כמו שאדם מתהפך ע"י מופתים כו' כנ"ל).

That is, through the transformation from evil to good mentioned above, which is included in the Name Ban; and therefore it is called ahavas olam, just as a person is transformed through wonders, etc., as mentioned above.)

והוא המברר שם ב"ן. וה"ז כדוגמת אה"ר. דהנה ענין האה"ר היא עד"מ האהבה אשר מאליו מתלהט שלכך נק' בלשון רבה. להיות שאה"ע הנה יש גם בזה לעומת זה.

And it [the Name Mah] is the one that refines the Name Ban. And this is like ahavah rabbah. For ahavah rabbah is, by way of analogy, the love that blazes up of itself, which is why it is called by the term "great" (rabbah); since in ahavas olam there is also "this opposite that."

ולכך אנו רואים שאעפ"י שבעת התפלה הי' לו אהבה והיא אה"ע מ"מ אח"כ עוסק במילי דעלמא מפני שיש זלעו"ז ששניהם הם בחי' עולם זה עולם וזה עולם כו'

Therefore we see that although at the time of prayer he had love, which is ahavas olam, nevertheless afterwards he busies himself with worldly matters, because there is "this opposite that," since both of them are the level of world: this is "world" and that is "world," etc.

משא"כ בחי' אה"ר להיותה מניצוץ אלקות עצמו אין שם זלעו"ז כו'. וכמו"כ למעלה שם מ"ה הוא אלקות שלא ע"י בירור. כמו האה"ר שבאה מאיליה מלמעלה.

This is not so with the level of ahavah rabbah: since it is from the spark of G-dliness itself, there is no "this opposite that" there, etc. So too above, the Name Mah is G-dliness not through refinement, like ahavah rabbah, which comes of itself from above.

7 והנה עכ"ז הרי האה"ר שנק' מ"ה מתלבשת באה"ע הנק' ב"ן לברר בירור שני כו' אבל אהבה ג' והיא הנק' אהבה בתענוגים שהוא ענין שם ע"ב אינה מתלבשת כלל לא באה"ר ולא באה"ע כו':

Now, despite all this, ahavah rabbah, which is called Mah, does vest itself in ahavas olam, which is called Ban, to carry out a second refinement, etc. But the third love, which is called "love in delights," which is the matter of the Name Av, does not vest itself at all, neither in ahavah rabbah nor in ahavas olam, etc.

8 אך הנה המשכת שם ע"ב אהבה בתענוגים. הוא כאשר נתחברו יחדיו אה"ר ואה"ע שם מ"ה ושם ב"ן אזי ממשיכים גם שם ע"ב.

However, the drawing down of the Name Av, love in delights, is when ahavah rabbah and ahavas olam, the Name Mah and the Name Ban, have joined together; then they draw down the Name Av as well,

הגם שהוא גבוה משניהם כו'. וביאור הדברים הנה ידוע שיש בכל עולם דאצי' בי"ע ע"ס ועולמות והיכלות.

even though it is higher than both of them, etc. The explanation of the matter: it is known that in every world, Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah, there are ten Sefiros, and worlds and chambers (heichalos).

9 והנה ע"ס הם הם אלקות שאינו צריך להתברר והיינו כענין שם מ"ה כידוע. ועולמות והיכלות הם צריכים להתברר בכדי להתכלל בע"ס שהוא אלקות ממש.

Now, the ten Sefiros are themselves G-dliness, which does not need to be refined; and this is like the matter of the Name Mah, as is known. But the worlds and chambers need to be refined in order to be included in the ten Sefiros, which are actual G-dliness.

והיינו ע"י הבירור דב"ן שנכללים בו הבירורים דעולמות והיכלות ואחר כך נמשך שם מ"ה להתלבש בב"ן לברר שנית כו'. וזהו ענין יחוד הוי' אלהים שהם דו"נ מ"ה וב"ן.

That is, through the refinement of Ban, in which the refinements of the worlds and chambers are included; and afterwards the Name Mah is drawn down to vest itself in Ban, to refine a second time, etc. And this is the matter of the union of Havayah [and] Elokim, which are male and female, Mah and Ban.

והנה כתיב זכר ונקבה בראם ויברך אתם כו' ומבואר בזהר הטעם דקוב"ה לא שרי באתר פגימא אלא באתר שלימא כו'.

Now, it is written, "Male and female He created them, and He blessed them," etc.; and the reason is explained in the Zohar: that the Holy One, blessed be He, does not dwell in a flawed place, only in a complete place, etc.

והענין מפני שכאשר מתכללים ב' בחינות דו"נ ע"כ מעוררים בחינת הגבוה מערך שניהם (וכענין החופה שנכנסי' בו חתן וכלה להיות שבאים שניהם דו"נ ע"כ בא שם הגילוי גם מבחי' מקיפים כו').

The point is that when two levels, male and female, are included in one another, they therefore arouse the level that is higher, beyond the measure of both of them (like the matter of the chuppah, which groom and bride enter: since both of them, male and female, come [there], therefore the revelation there comes also from the level of the encompassing [lights] (makifim), etc.).

והיינו ע"י שכאשר שם ב"ן מברר בי"ע ואז מעלה אותם מ"ן לשם מ"ה והוא נמשך לברר כו'.

That is, through [the fact] that when the Name Ban refines Beriah, Yetzirah and Asiyah, it then raises them as mayin nukvin ("feminine waters") to the Name Mah, and it [Mah] is drawn down to refine, etc.

ואח"כ כששניהם מתלבשים זה בזה בחי' יחוד הוי"ה אלהים אזי נמשך גם שם ע"ב הנק' אהבה בתענוגים.

And afterwards, when both of them vest themselves in one another, the level of the union of Havayah [and] Elokim, then the Name Av, which is called "love in delights," is drawn down as well.

וזהו זכר ונקבה בראם. היינו דכר שם מ"ה ונוק' שם ב"ן ואזי ויברך אתם המשכת החכמה שם ע"ב הנק' ברוך כו'.

And this is [the meaning of] "Male and female He created them": that is, the male (dechar), the Name Mah, and the female (Nukva), the Name Ban; and then "He blessed them": the drawing down of Chochmah (wisdom), the Name Av, which is called "blessed" (baruch), etc.

10 והנה ידוע שגילוי אור א"ס דעתיקא קדישא הוא בבחינת החכמה דאצי' להיותה בתכלית הבטול. והנה עתיק הוא על דרך משל בחינת תענוג כו'.

Now, it is known that the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof) of Atika Kadisha (the Holy Ancient One) is in the level of Chochmah (wisdom) of Atzilus, since it is in utter self-nullification (bittul). And Atik is, by way of analogy, the level of delight, etc.

וכמו שאנו רואים גם כן שגילוי התענוג הוא בחכמה כאשר יגיע לו השכלה חדשה מהמשכיל שזהו ענין

As we also see that the revelation of delight is in Chochmah: when a new insight comes to him from the intellect, which is the matter of

גילוי החכמה ממקורה אז יתענג ענג נפלא כו' וכמו"כ גלוי אא"ס ע"י וא"א הוא בבחינת חכמה דאצי' שהוא שם ע"ב.

the revelation of Chochmah from its source, then he delights with a wondrous delight, etc. So too, the revelation of the Infinite Light of Atik Yomin and Arich Anpin is in the level of Chochmah of Atzilus, which is the Name Av.

ולכך נק' שם ע"ב אהבה בתענוגים להיות שהוא גלוי תענוג עליון וזהו אהבה בתענוגים דייקא כו':

That is why the Name Av is called "love in delights": since it is the revelation of the supernal delight. And this is [why it is] "love in delights" specifically, etc.

11 וזהו חכלילי עינים מיין. וארז"ל חכלילי כל חיך הטועם אומר לי לי. וי"ל כפל הלשון לי לי.

And this is [the meaning of] "Chachlili einayim mi-yayin" ("His eyes are red from wine"). And our Sages, of blessed memory, said: "Chachlili: every palate (chech) that tastes says, 'For me (li), for me (li).'" Now, the doubled expression "for me, for me" needs to be understood.

אך הענין הוא שזהו ענין ב' עליות של ב' בחינות אה"ר ואה"ע מ"ה וב"ן בע"י וא"א כנ"ל מפני שהן עולים בבחינת שם ע"ב ששם גילוי עתיק ואריך כו'.

But the point is that this is the matter of two ascents of the two levels, ahavah rabbah and ahavas olam, Mah and Ban, into Atik Yomin and Arich Anpin, as mentioned above; for they rise into the level of the Name Av, where there is the revelation of Atik and Arich, etc.

12 וזהו חיך הטועם אומר לי לי פירוש חיך הטועם הוא בחינת חכמה דאצי' שנק' חיך שם מ"ה והוא בחינת טעמים

And this is [the meaning of] "the palate that tastes says, 'For me, for me'": the explanation is that "the palate that tastes" is the level of Chochmah (wisdom) of Atzilus, which is called "palate," the Name Mah, and it is the level of te'amim ("tastes"),

שהם בשם ע"ב כנודע שיש ד' בחי' טנת"א כנגד ד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן וחכמה דאצי' היא בחינת חיך הטועם היינו בחינת טעמים.

which are in the Name Av; as is known, there are four levels, te'amim, nekudos, tagin and osiyos (cantillation notes, vowel points, crowns and letters), corresponding to the four Names Av, Sag, Mah and Ban. And Chochmah of Atzilus is the level of "the palate that tastes," that is, the level of te'amim.

וכמו עד"מ כאשר יטעום האדם איזה מאכל הנערב ומתוק מתענג מזה כמו"כ בבחי' טעמים דחכמה יש שם גילוי עתיק כו'.

Just as, by way of analogy, when a person tastes some pleasant and sweet food he takes delight in it, so too in the level of the te'amim of Chochmah there is the revelation of Atik, etc.

וזהו חיך הטועם בחי' ע"ב חכמה אומר לי לי הוא בחי' עליות אה"ר ואה"ע.

And this is [the meaning of] "the palate that tastes," the level of Av, Chochmah, "says, 'For me, for me'": this is the level of the ascents of ahavah rabbah and ahavas olam.

13 והנה חכלילי עינים הם מיין. כי הנה ע"י שנכנס יין יינה של תורה יצא סוד.

Now, the red eyes (chachlili einayim) are "from wine." For through "wine entering," the wine of Torah, "a secret comes out."

פי' סוד היינו אה"ר המסותרת שתצא מההעלם אל הגילוי להיות התלבשות אה"ר מ"ה באה"ע ב"ן. ועי"ז שניהם עולים ונכללים בחכמה. וזהו חכלילי כו' מיין.

The meaning of "secret" is the hidden ahavah rabbah, which is to come out from concealment into revelation, so that there be the vesting of ahavah rabbah, Mah, in ahavas olam, Ban. And through this both of them rise and are included in Chochmah. And this is [the meaning of] "Chachlili," etc., "from wine."

פי' מה שחיך הטועם אומר לי לי העלייה דמ"ה וב"ן בע"ב זהו מיין שעי"ז שנכנס יינה ש"ת יצא סוד התלבשות מ"ה בב"ן ועי"ז מעוררים שם ע"ב להיות חיך הטועם כו'.

That is: what "the palate that tastes says, 'For me, for me,'" the ascent of Mah and Ban into Av, this is "from wine": for through the entering of the wine of Torah, "a secret comes out," the vesting of Mah in Ban; and through this they arouse the Name Av to be "the palate that tastes," etc.

14 והנה בחי' גילוי זה דשם ע"ב הוא בשבת שהוא ענין מוחין דאבא. והיינו גילוי והמשכת ענג העליון בחי' עתיקא קדישא בבחי' החכמה.

Now, the level of this revelation of the Name Av is on Shabbos, which is the matter of the intellect (mochin) of Abba (Chochmah). That is, the revelation and drawing down of the supernal delight, the level of Atika Kadisha, into the level of Chochmah.

וכמ"ש וקראת לשבת ענג להמשיך ולקרוא הענג בחכמה כו'. וכמ"ש במ"א ע"פ מארז"ל כל האומר ויכלו בשבת כאלו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית כו'.

As it is written, "And you shall call the Shabbos a delight": to draw down and to call the delight into Chochmah, etc. And as is written elsewhere, on the saying of our Sages, of blessed memory, "Whoever says Vayechulu on Shabbos, it is as though he became a partner with the Holy One, blessed be He, in the work of creation," etc.

וזהו ג"כ כל כוונת האכילה בשבת להמשיך בחי' עתיק בחכמה כו'. אך הנה ארז"ל מי שטרח בע"ש יאכל בשבת.

And this, too, is the whole intent of eating on Shabbos: to draw down the level of Atik into Chochmah, etc. However, our Sages, of blessed memory, said, "One who toiled on the eve of Shabbos will eat on Shabbos."

וזהו חכלילי עינים כו'. פי' כי יש ב' בחי' בעינים הא' האדמומית והזהרורית שבעינים. והב' חווריו דעינא.

And this is [the meaning of] "Chachlili einayim" ("red eyes"), etc. The explanation: there are two aspects in the eyes: the first, the redness and the glow in the eyes; and the second, the whites of the eye.

15 והנה ענין האדמומית הוא בחי' ההתלהבו' ורשפי אש לאסתכלא ביקרא דמלכא כמ"ש הסבי עיניך מנגדי כו' דאינון מוקדין ליה בשלהובין דרחימותא כנודע.

Now, the matter of the redness is the level of fervor and flashes of fire, "to gaze upon the glory of the King," as it is written, "Turn your eyes away from me," etc., for they set Him ablaze with flames of love, as is known.

וכמו"כ הנה מבואר באדרא רבה כד ז"א מסתכל במצחא דאריך מקבל ש"ע נהורין ובפנים ק"נ נהורין כמה שכתוב כי יקרא ק"ן צפור לפניך כו'.

And similarly, it is explained in the Idra Rabba: when Z'eir Anpin (the emotive attributes) gazes at the forehead of Arich [Anpin], it receives 370 lights, and in the face 150 lights, as it is written, "If a bird's nest (kan, 150) chance before you," etc.

והענין דהנה א"א שהוא הכתר הוא בחי' התחתונה שבמאציל וז"א הוא מקור לעלמין דבי"ע שלכך ז"א נק' עולם כמ"ש עולם חסד יבנה כו'.

The point is that Arich Anpin, which is Keser (the Crown), is the lowest level of the Emanator, and Z'eir Anpin is the source of the worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah; that is why Z'eir Anpin is called "world" (olam), as it is written, "The world (olam) is built by kindness," etc.

ולכך הז"א מתלהב ליכלל למעלה באוא"ס בחי' א"א כו' (וכן עבודת האדם למטה לאסתכלא ביקרא דמלכא עיני תמיד אל ה' והיינו ההתלהבות ממטלמ"ע שהוא ע"י העינים דוקא)

Therefore Z'eir Anpin is aflame to be included above in the Infinite Light (Or Ein Sof), the level of Arich Anpin, etc. (And so too man's service below, "to gaze upon the glory of the King": "My eyes are always toward G-d"; that is, the fervor from below to above, which is specifically through the eyes.)

והיינו האדמומית שבעינים שמורה על ענין ההתלהבות ורשפי אש כו'. וע"י ההסתכלות ז"א בבחי' התלהבות נמשך אח"כ השפע מא"א לז"א.

And this is the redness in the eyes, which indicates fervor and flashes of fire, etc. And through Z'eir Anpin's gazing in a state of fervor, the flow is afterwards drawn down from Arich Anpin to Z'eir Anpin.

וכמ"ש עין ה' אל יראיו כו' (והיינו מפני שהקדים תחלה עיני תמיד אל ה' והוא התלהבות ממטלמ"ע. וזהו מי שטרח בערב שבת כו'. ע"ז נמשך אח"כ אור השפע מלמעלה למטה להיות עין ה' כו').

As it is written, "The eye of G-d is toward those who fear Him," etc. (That is, because he first began with "My eyes are always toward G-d," which is fervor from below to above. And this is "One who toiled on the eve of Shabbos," etc. Through this, the light of the flow is afterwards drawn down from above to below, so that there be "the eye of G-d," etc.)

וזהו ענין ש"ע נהורין או ק"ן נהורין דמקבל ז"א מא"א היינו השפע מלמעלה כו' שהוא בחי' עינא דאיהו חוור כמ"ש באד"ר (דקכ"ט ב' ובדף קל"ו ב') ואתסחן בחד חוורא דעינא טבא כו'.

And this is the matter of the 370 lights or the 150 lights that Z'eir Anpin receives from Arich Anpin, namely the flow from above, etc., which is the level of the eye that is white, as stated in the Idra Rabba (folio 129b and folio 136b): "And they are washed in the one whiteness of the good eye," etc.

והנה הראיה היא בחי' חיצוניות משא"כ שארי כחות כמו כח החכמה או המדות כו' והענין

Now, sight is the level of the outer dimension (chitzoniyus), which is not so with the other powers, such as the power of wisdom (Chochmah) or the emotive attributes (middos), etc. And the reason is this:

כי להיות מסתכל במצחא דא"א ולקבל אח"כ גילוי האור משם א"א לקבל רק ע"י ראיה שהיא מבחוץ שאינה נכנסת לפנים.

since [Z'eir Anpin] is gazing at the forehead of Arich Anpin and afterwards receiving the revelation of light from there, it is impossible to receive [it] except through sight, which is from outside and does not enter within.

16 ולבן שינים הנה השינים מבררים כו'. והוא בחי' עבור בבטן אימא כמשל מדות שבשכל לראות בעין השכל מהות המדות ולדקדק ולפשפש בהן אם יש בהן תערובת כו'. וזהו בבטן אימא כו'.

"And white of teeth": now, the teeth refine, etc. And this is the level of gestation (ibbur) in the womb of Imma (Binah), like the analogy of the emotive attributes (middos) within the intellect: to see with the eye of the intellect the essence of the emotive attributes, and to examine and scrutinize them [to see] whether there is any admixture in them, etc. And this is "in the womb of Imma," etc.

17 ולמעלה בז"א תלת כלילן גו תלת כו' ומה שנתברר נעשה אצי' ואלקות והפסולת נדחה לחוץ כו' וכן עד רום המעלות כו'

And above, in Z'eir Anpin, [there is] "three included within three," etc.; and what has been refined becomes Atzilus and G-dliness, and the waste is pushed outside, etc. And so on, up to the highest of heights, etc.

ואח"כ נעשה הגדלה בחלב שלאחר הלידה והגדלה זו שנמשך אור וחיות שיהיו המדות מאירים וברורים כו'.

And afterwards growth takes place through the milk that follows birth; and this growth is that light and life-force are drawn down so that the emotive attributes (middos) will be luminous and clear, etc.

18 וזהו ולבן שינים שהשינים עצמם נעשים לבנים מכח החלב שבשעת הבירור עדיין אינם לבנים מאחר שעוסק לראות ולפשפש כו'.

And this is [the meaning of] "and white of teeth": the teeth themselves become white by virtue of the milk; for at the time of refining they are not yet white, since one is occupied with looking and scrutinizing, etc.

והוא בחינת קטנות משא"כ לבן שינים שנעשו לבנים ומאירים כו'. שיש בירור אחר בירור כו'

And this is the level of katnus (smallness), which is not so with "white of teeth," [where the teeth] have become white and shining, etc.; for there is refinement after refinement, etc.

והכל הוא ע"י פותח את ידיך הוא בחי' י"ג ת"ד שהם יודי"ן ווי"ן שערות וגומות שאבא יונק ממזל החי' נוצר אותיות רצון כו'

And all of it is through "You open Your hand (yadecha)": this is the level of the thirteen tikkunim (adornments) of the beard, which are yuds and vavs, hairs and follicles; for Abba (Chochmah) draws nourishment from the eighth mazal, notzer, [whose] letters [are those of] ratzon (will), etc.

ועי"ז נעשה רצון גם לכל חי כו' והוא ע"י התו' אבא שממשיך אור אבא על נפשו ואבא יונק ממזל החי כנ"ל ומתגלה בתוכה רצון שלמעלה מעלה כו'

And through this, will is brought about also "for every living thing," etc. And this is through the Torah, Abba, in that one draws the light of Abba upon his soul; and Abba draws nourishment from the eighth mazal, as mentioned above, and there is revealed within it [the soul] a will that is far above, etc.

ומשל יודי"ן ווי"ן כי היו"ד הוא צמצום האור בעור הפנים המכסה ואינו יוצא אלא דרך גומא. והוא"ו הוא המשכת השערות כו' ודי"ל:

And the analogy of yuds and vavs: the yud is the tzimtzum (contraction) of the light in the skin of the face, which covers [it], so that it comes out only through a follicle; and the vav is the extension of the hairs, etc. And this is enough for one who understands.